

0139300041

Autónomo familiar Paer Natural de Nueva
 Reino de Colombia dos je Lelo 30 MAR 2017 e
 trabajado en el campo de No. 0151 y además
 e trabajado la piedra seca en múltiples
 ocasiones y es una pena que de piedra
 y no me haga patrimonio de la
 humanidad cuando aquí se mantiene
 las paredes gracias a la inintención
 de los dueño de finca siendo
 todo bastante cara mantenerlo
 por lo tanto apoyo la candidatura
 para que entre en la lista en
 el patrimonio inmaterial de
 la Unesco

75 51975 52

A. Gaudin

La Vumbria Octubre 26 - 2016

I, Antonio González Páez, native of Nerva, resident in Aracena, hereby certify that I have worked fully on the farm and have also worked with the dry stone wall on several occasions. It is a shame that it is to be lost and not made a world heritage, when here the walls are maintained thanks to the perseverance of the owners of the farm even though it is quite expensive to maintain it. I, therefore, support its application to become UNESCO Intangible Cultural Heritage.

755197552
A.Gonzalez

La Umbria, 26 October 2016

APOYO A LA DECLARACIÓN DE QUE LA TÉCNICA DE CONSTRUCCIÓN EN PIEDRA SECA SEA INCLUIDA EN LA LISTA DE PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA HUMANIDAD POR LA UNESCO

D. MANUEL CABRERA ESPINOSA, con DNI 25.984.836-B, Secretario de la Asociación Colectivo de Investigación de Sierra Mágina CISMA, en nombre de las personas (socios y socias) que conforman este Colectivo

MANIFIESTA:

1. Que dicho Colectivo lleva trabajando en la investigación, estudio y divulgación de la técnica constructiva de Piedra Seca desde los años noventa del siglo pasado.
2. Que dicho Colectivo está llevando a cabo la catalogación de las CONSTRUCCIONES EN PIEDRA SECA DE LA COMARCA DE SIERRA MÁGINA (<http://cismamagina.es/piedra-seca/introduccion>). En la actualidad ha catalogado los recursos patrimoniales de piedra seca ubicados en siete de los municipios de la comarca de Sierra Mágina. (Albanchez de Mágina, Bedmar-Garciez, Cárcheles, Jimena, Jódar, Mancha Real y Pegalajar)
3. Que ha promovido la siguiente bibliografía al respecto:
  - Cuevas de piedra, caracoles y monos. Por Enrique Escobedo Molinos. Mágina +. Número 2. Asociación para el Desarrollo Rural de Sierra Mágina. Cambil. 2001.
  - [La nieve, histórico comercio de Sierra Mágina](#) por Juan Antonio López Cordero, y Jorge González Cano. SUMUNTÁN, Revista de Estudios sobre Sierra Mágina. Nº 17. 2002.
  - [Dolmenes, tholoi, cuevas de piedra, monos y caracoles](#), por Enrique Escobedo Molinos. SUMUNTÁN, Revista de Estudios sobre Sierra Mágina. Nº 18. 2003.
  - Las cuevas de piedra en la zona sur de la comarca de Mágina. Por Enrique Escobedo Molinos. Actas del VII Congreso de Cronistas de la provincia de Jaén. Jaén, 2003, pp. 447-458.
  - Construcciones en piedra seca en la comarca de Mágina. Por Enrique Escobedo Molinos. Actas del I Congreso Nacional de arquitectura rural en piedra seca. Núm. 38. Zahora, 2003.
  - Nieve y neveros en la provincia de Jaén. <http://www.pegalajar.org/nieve/> Por Juan Antonio López Cordero y Jorge González Cano. Diputación Provincial. Jaén 2004.
  - [Picapedreros del siglo XXI](#), por Manuel Cabrera Espinosa y Juan Antonio López Cordero. SUMUNTÁN, Revista de Estudios sobre Sierra Mágina. Nº 22. 2005.
  - La piedra seca, parte integral de la cultura tradicional de Sierra Mágina. (<http://www.pegalajar.org/articulos/serrezuela.htm>) Por Juan Antonio López Cordero y Antonio Manuel López Fernández. En *Arquitectura Rural en Piedra Seca. II Congreso*

www.cismamagina.es

Nacional. Pegalajar, 25, 26 y 27 de junio de 2004. Asociación para el Desarrollo Rural de Sierra Mágina. Cambil, 2005.

- Patrimonio Cultural en Sierra Mágina. Unidades Didácticas. El tema VIII: Patrimonio Arquitectónico en Piedra Seca. Por Juan Antonio López Cordero y Jorge González Cano. Cambil. 2008. <http://pegalajar.org/patrimonio/Tema%208.pdf>.

4. Promovió y realizó la coordinación científica del **II Congreso Nacional de Arquitectura Rural en Piedra Seca**, celebrado en Pegalajar los días 25, 26 y 27 de junio de 2004.

Posterior publicación de las actas del Congreso: Actas del II Congreso Nacional de Arquitectura Rural en Piedra Seca. ADR Sierra Mágina. Cambil, 2005. Coordinadas por Jorge González Cano, Juan Antonio López Cordero y José María Valdivia García.

Por lo que la Junta Directiva de la Asociación Colectivo de Investigación de Sierra Mágina CISMA **ACUERDA:**

Conceder todo el apoyo necesario al proceso de preparación y presentación de una candidatura que concluya con la presentación ante la UNESCO, con el objetivo de que la técnica de la PIEDRA SECA se incluya en la lista de patrimonio cultural inmaterial de la Humanidad.

En Carchelejo, a 30 de octubre de 2016.

Vº Bº

EL PRESIDENTE DE CISMA

Jorge González Cano.

SUPPORT FOR THE DECLARATION THAT THE DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE SHOULD BE INCLUDED IN THE UNESCO LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY

Mr MANUEL CABRERA ESPINOSA, with Spanish national identification number 25.984.836-B, Secretary of the Sierra Mágina Research Collective (CISMA), on behalf of the persons (partners) who comprise this Collective

HEREBY DECLARES:

1. That this Collective has been working on the research, study and dissemination of Dry Stone construction technique since the 1990s.
2. That this Collective is cataloguing the DRY STONE CONSTRUCTIONS OF THE SIERRA MÁGINA REGION (<http://cismamagina.es/piedra-seca/introduccion>). To date it has catalogued the dry stone cultural assets located in seven of the municipalities in the Sierra Mágina region (Albanchez de Mágina, Bedmar-Garciez, Cárcheles, Jimena, Jódar, Mancha Real and Pegalajar).
3. That it has disseminated the following publications on the subject:
  - Cuevas de piedra, caracoles y monos (Stone caves, snails and monkeys). By Enrique Escobedo Molinos. Mágina +. Number 2. Association for the Rural Development of Sierra Mágina. Cambil. 2001.
  - La nieve, histórico comercio de Sierra Mágina (Snow, historic trade of Sierra Mágina) by Juan Antonio López Cordero and Jorge González Cano. SUMUNTÁN, Journal of Studies on Sierra Mágina. No. 17. 2002.
  - Dólmenes, tholoi, cuevas de piedra, monos y caracoles (Dolmens, tholoi, stone caves, monkeys and snails) by Enrique Escobedo Molinos. SUMUNTÁN, Journal of Studies on Sierra Mágina. No. 18. 2003.
  - Las cuevas de piedra en la zona sur de la comarca de Magina (The stone caves in the southern part of the Magina region). By Enrique Escobedo Molinos. Minutes of the 7th Journalists' Congress in Jaén province. Jaén, 2003, pp. 447-458.
  - Construcciones en piedra seca en la comarca de Magina (Dry stone constructions in the Magina region). By Enrique Escobedo Molinos. Minutes of the 1st National Congress on rural dry stone architecture. No. 38. Zahora, 2003.
  - Nieve y neveros en la provincia de Jaén (Snow and snowfields in Jaén province), <http://www.peealair.ore/nieve/> By Juan Antonio López Cordero and Jorge González Cano. Provincial Council. Jaén 2004.
  - Picapedreros del siglo XXI (Stonecutters of the 21st century), by Manuel Cabrera Espinosa and Juan Antonio López Cordero. SUMUNTÁN, Journal of Studies on Sierra Mágina. N° 22. 2005.
  - La piedra seca, parte integral de la cultura tradicional de Sierra Mágina (Dry stone, an integral part of traditional Sierra Mágina culture). (<http://www.peealair.ore/articulos/serrezuela.htm>) By Juan

Antonio López Cordero and Antonio Manuel López Fernández. In *Arquitectura Rural en Piedra Seca (Rural Dry Stone Architecture)*. 2nd National Congress. Pegalajar, 25, 26 and 27 June 2004. Association for the Rural Development of Sierra Mágina. Cambil, 2005.

- Patrimonio Cultural en Sierra Mágina (Cultural Heritage in Sierra Mágina). Unidades Didácticas (Teaching Units). Tema VIII: Patrimonio Arquitectónico en Piedra Seca (Lesson VIII: Dry Stone Architectural Heritage). By Juan Antonio López Cordero and Jorge González Cano. Cambil. 2008. <http://pegalajar.org/patrimonio/Tema%208.pdf>.
4. That it promoted and undertook the scientific coordination of the **2nd National Congress of Rural Dry Stone Architecture**, held in Pegalajar on 25, 26 and 27 June 2004.
Subsequent publication of the minutes of the Congress: Minutes of the 2nd National Congress on Rural Dry Stone Architecture. ADR Sierra Mágina. Cambil, 2005. Coordinated by Jorge González Cano, Juan Antonio López Cordero and José María Valdivia García.

Therefore, the Board of Directors of the Sierra Mágina Research Collective Association (CISMA)

AGREES:

To give all the support necessary to the process of preparing and submitting an application concluding with submission to UNESCO, with the aim that the DRY STONE technique should be included on the list of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

In Carchelejo, on 30 October 2016.

Vº Bº

THE PRESIDENT OF CISMA

Jorge González Cano.

APOYO A LA PRESENTACIÓN DE LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE “LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO” PARA QUE ESTA SEA INSCRITA EN LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA HUMANIDAD DE LA UNESCO

Antonio Fernández Trisancho, como presidente de la Asociación Cultural Lieva, con C.I.F. G-21291869, y domicilio en Galaroza (Huelva), en calle Abajo, 68, C.P. 21291, inscrita en el Registro Provincial de Asociaciones de Huelva con el número 2.159,

DECLARA:

1º.- Que la Asociación Cultural Lieva apoya la candidatura internacional de “La técnica constructiva tradicional de la piedra en seco” para que esta sea inscrita en la Lista Representativa de patrimonio cultural inmaterial de la Humanidad de la Unesco.

2º.- Que Lieva está participando en la preparación del documento que se presentará a tal fin, y que estamos colaborando en un proceso participativo que está enriqueciendo la candidatura.

3º.- Que consideramos imprescindible detener el proceso de desaparición de este oficio y de otros similares que se están perdiendo en el mundo rural, siendo esta candidatura una herramienta muy adecuada para poner en valor la técnica constructiva de la piedra en seco y recuperar los valores que ha aportado desde siempre.

4º.- Que nos unimos a esta candidatura en la lucha para rescatar la vinculación de este oficio con la conformación del paisaje del Parque Natural Sierra de Aracena y Picos de Aroche, en aspectos vitales como sus sostenibilidad, su arquitectura vernácula, su estructura parcelaria agroganadera, sus formas artesanales de trabajar los materiales autóctonos y, en general, detalles que se han confirmado como esenciales para el patrimonio serrano.

Por todo ello, y para que conste a los efectos oportunos, firmamos esta declaración, fruto de la decisión de nuestros órganos de dirección, en Galaroza, a 2 de noviembre de 2016.

Fdo.: Antonio Fernández Trisancho
Presidente Asociación Cultural Lieva

**SUPPORT FOR THE SUBMISSION OF THE INTERNATIONAL APPLICATION FOR
“THE TRADITIONAL CONSTRUCTION TECHNIQUE OF DRY STONE” TO BE
INCLUDED ON THE UNESCO REPRESENTATIVE LIST OF THE INTANGIBLE
CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY**

Antonio Fernández Trisancho, in his capacity as President of the Lieva Cultural Association, with tax identification number G-21291869 and registered address in Galaroza (Huelva) at calle Abajo, 68, C.P. 21291, recorded in the Provincial Registry of Associations of Huelva with number 2,159,

DECLARES:

1º.- That the Lieva Cultural Association supports the international application of “The traditional construction technique of dry stone” to be included on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

2º.- That Lieva is assisting in preparing the document to be submitted for this purpose, and that we are cooperating in a participatory process to add strength to the application.

3º.- That we consider it essential to stop this and other similar trades that are being lost in rural places from disappearing, this application being a very suitable tool for highlighting the construction technique of dry stone and recover the value it has always brought.

4º.- That we are joining this application in the battle to recover the links between this trade and the shaping of the landscape at the Sierra de Aracena y Picos de Aroche Nature Park in vital aspects such as its sustainability, its vernacular architecture, its agricultural and livestock farm structure, its traditional ways of working with indigenous materials and, in general, details that have been confirmed as essential for mountain heritage.

In witness whereof, for all pertinent purposes, we hereby sign this declaration, as a result of the decision of our governing bodies, in Galaroza, on 2 November 2016.

Signed: Antonio Fernández Trisancho
President of the Lieva Cultural Association

APOYO A LA DECLARACIÓN DE QUE LA TÉCNICA DE CONSTRUCCIÓN EN PIEDRA SECA SEA INCLUIDA EN LA LISTA DE PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA HUMANIDAD POR LA UNESCO.

Juan Antonio López Cordero, con DNI núm. 25945886T, como Secretario de la asociación Orden de la Caminería de la Cerradura, (Registro de Asociaciones de Andalucía, número 4930, sección 1, Delegación del Gobierno, Jaén, resolución 17-julio-2012), domicilio en calle La Cerradura, núm. 37, de la localidad de La Cerradura (Pegalajar) – Jaén,

CERTIFICA:

Que en la reunión extraordinaria celebrada por la Junta Directiva de esta Asociación el día cinco de noviembre de dos mil dieciséis, esta Junta, como entidad que gestiona el Centro Interpretativo de la Caminería de La Cerradura ubicado en este núcleo poblacional al aire libre, expuso que las construcciones en piedra seca forman parte de este Centro y su entorno, las cuales también se incluyen en el discurso interpretativo y labor divulgativa de dicho Centro; por lo que se acordó: “apoyar el proceso de preparación y presentación de una candidatura para que la técnica de Piedra Seca sea incluida en la lista de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad por la UNESCO”.

La Cerradura, a siete de noviembre de 2016.

SUPPORT FOR THE DECLARATION THAT THE DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE SHOULD BE INCLUDED IN THE UNESCO LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY.

Juan Antonio López Cordero, with Spanish national identity number 25945886T, in his capacity as Secretary of the La Cerradura Road Building Order Association (Register of Andalusian Associations, number 2930, section 1, Government Delegation, Jaén, resolution 17 July 2012), with registered address at calle La Cerradura, no. 37, in the locality of La Cerradura (Pegalajar) – Jaén,

HEREBY CERTIFIES:

That in the extraordinary meeting held by the Board of Directors of this Association on the fifth of November two thousand and sixteen, this Board, as the body that manages the Interpretive Centre of La Cerradura Road Building located in this open-air populated area, explained that the dry rock constructions are part of this Centre and its surroundings, and are also included in the interpretive discourse and dissemination work of this Centre; therefore it was agreed: “to support the process of preparing and submitting an application to UNESCO with the aim that the Dry Stone technique should be included on the list of Intangible Cultural Heritage of Humanity”.

La Cerradura, the seventh of November 2016.

Autocuidado Mellido Fernández con DNI
75519891-IV empecé a trabajar
en las tareas del campo con mi
padre, ~~de~~ aprendí a trabajar las
paredes de piedra en seco, en el
concho y otras tareas relacionadas con
el campo. Estos trabajos están desaparecien-
do y es una lastima que se pierdan
todos estos saberes, por lo tanto,
apoyo la candidatura para que
el oficio de la piedra en seco sea
declarado patrimonio cultural inmaterial
de la Humanidad.

Ancash, 26 de Octubre, 2016

I, Antonio Mellano, Fernández, with Spanish national identity number 75.519.891-N, began to work on farm tasks with my father, and I learnt how to work on dry stone walls, cork and other farm-related tasks. This work is disappearing and it is a shame that all this knowledge is being lost; therefore, I support the application of the dry stone trade to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity.

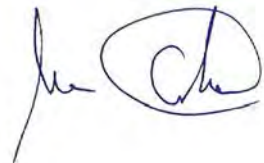
Aracena, 26 October, 2016

**DECLARACIÓN DE APOYO A QUE LA TÉCNICA DE
“CONSTRUCCIÓN EN PIEDRA SECA”
SEA INCLUIDA POR LA UNESCO EN LA LISTA DE
“PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA HUMANIDAD”.**

MARINA GALIANO VALENZUELA, con D.N.I. nº 77344857-C y domicilio en C/Pintor Miguel Ayala nº 11 de Jaén, de profesión ARQUITECTO, manifiesta:

1. Que desde hace mucho tiempo está interesada en el estudio, puesta en valor, conservación y divulgación de las características y estética de las construcciones realizadas desde hace varios siglos en la Comarca de Sierra Mágina de la provincia de Jaén.
2. En este ámbito de interés y con dichas finalidades ha realizado una base de datos con una descripción de las edificaciones, Ha realizado una base de datos con una descripción de las edificaciones, su localización, medidas, materiales y técnica constructiva empleados, estado de conservación...
3. localización, medidas, materiales y técnica constructiva empleados, estado de conservación...
4. Ha participado como ponente en el II Congreso sobre arquitectura en piedra seca, celebrado en Pegalajar los días 25, 26 y 27 de junio de 2004.
5. Ha redactado el artículo “Paisajes y chozos: itinerarios por los montes de. Pegalajar (Jaén)”, como resumen de la ponencia realizada en el congreso. Este documento fue más tarde publicado en el libro: “Arquitectura rural en piedra seca”, (ISBN 84-95233-87-8) en 2005.
6. Por tanto, apoyo plenamente el proceso de preparación y presentación de una candidatura a presentar ante la UNESCO con el objetivo de que la técnica de construcción en Piedra Seca se incluya en la lista de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Jaén a 14 de Noviembre de 2016

Marina Galiano Valenzuela

Arquitecto

**DECLARATION OF SUPPORT FOR THE “DRY WALL
CONSTRUCTION” TECHNIQUE
TO BE INCLUDED BY UNESCO ON THE LIST OF “INTANGIBLE
CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY”.**

MARINA GALIANO VALENZUELA, with Spanish national ID no. 77344857-C and domicile in C/Pintor Miguel Ayala nº 11, Jaén, an ARCHITECT by profession, hereby certifies that:

1. She has for a long time been interested in the study, development, maintenance and dissemination of the characteristics and aesthetics of constructions undertaken over the last several centuries in the Sierra Mágina region of the province of Jaén.
2. In this field of interest and with these aims she created a database with a description of the buildings. She created a database with a description of the buildings, their location, measurements, materials and construction technique used, state of maintenance, etc.
3. location, measurements, materials and construction technique used, state of maintenance, etc.
4. She spoke at the 2nd congress on dry stone architecture, held in Pegalajar on 25, 26 and 27 June.
5. She wrote the article “Paisajes y chozos: itinerarios por los montes de Pegalajar (Jaén)” (“Landscapes and huts: itineraries across the mountains of Pegalajar (Jaén)”) as a summary of the speech she made at the congress. This document was later published in the book: “Arquitectura rural en piedra seca” (“Rural dry stone architecture”), (ISBN 84-95233-87-8) in 2005.
6. Therefore, I wholeheartedly support the process of preparing and submitting an application to UNESCO with the aim that the Dry Stone construction technique should be included in the list of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Jaén, on 14 November 2016

Marina Galiano Valenzuela
Architect

DECLARACIÓN DE APOYO A QUE LA TÉCNICA DE “CONSTRUCCIÓN EN PIEDRA SECA” SEA INCLUIDA POR LA UNESCO EN LA LISTA DE “PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA HUMANIDAD”.

RAMÓN GALIANO TORRES, con D.N.I. nº 25938640-E y domicilio en C/Pintor Miguel Ayala nº 11 de Jaén, de profesión ARQUITECTO TÉCNICO, manifiesta:

1. Que principalmente en su época infantil y juvenil ayudó y colaboró en muchas ocasiones con su padre Andrés Galiano Torres, ya fallecido y experto local en dichas edificaciones, en la realización de trabajos de levantado de muros de contención de piedra en seco (tanto piedra caliza de gran densidad como piedra toba o tosca) en las terrazas de cultivo en Pegalajar.
2. Que desde hace mucho tiempo está interesado en el estudio, puesta en valor, conservación y divulgación de las características y estética de las construcciones realizadas desde hace varios siglos en la Comarca de Sierra Mágina de la provincia de Jaén.
3. En este ámbito de interés y con dichas finalidades ha redactado extensos artículos que han sido publicados en revistas de arquitectura y construcción de la provincia de Jaén, concretamente en las siguientes:

Revista JÁCENA editada por el Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos de Jaén. Nº 25. Octubre- Diciembre de 1.997.

Arquitectura Rural en Pegalajar (Jaén): La importancia y belleza de lo sencillo.

Revista ALMENAS editada por Colegio Oficial de Arquitectos de Jaén. Nº 4.

Arquitectura Rural en Pegalajar (Jaén): La belleza de lo sencillo.

El primero fue publicado también por el Ayuntamiento de Pegalajar (Jaén) en su recopilación de artículos culturales para las fiestas patronales de Agosto de 1.998.

Algunos de sus datos y técnicas fueron tenidos en cuenta en la redacción de la memoria justificativa del expediente para la inclusión de la Huerta de Pegalajar en el Catálogo del Patrimonio Histórico Andaluz por la Consejería de Cultura de la Junta de Andalucía en la categoría de Bien de Interés Etnológico; e igualmente en la redacción del *Plan Especial de Protección del Lugar de Interés Etnológico Huerta de Pegalajar*.

4. Por tanto, apoyo plenamente el proceso de preparación y presentación de una candidatura a presentar ante la UNESCO con el objetivo de que la técnica de construcción en Piedra Seca se incluya en la lista de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Jaén a 12 de Noviembre de 2016

Fdo. Ramón Galiano Torres

DECLARATION OF SUPPORT FOR THE “DRY WALL CONSTRUCTION” TECHNIQUE TO BE INCLUDED BY UNESCO ON THE LIST OF “INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY”.

RAMÓN GALIANO TORRES, with Spanish national ID number 25938640-E and domicile at C/Pintor Miguel Ayala nº 11, Jaén, a TECHNICAL ARCHITECT by profession, hereby certifies:

1. That primarily in his childhood and youth he helped and cooperated on many occasions with his father Andrés Galiano Torres, now deceased, a local expert in said buildings, in the execution of work erecting dry stone retaining walls (both high-density limestone and tuff or tufa rock) on the farming terraces in Pegalajar.
2. That for a long time he has been interested in the study, development, maintenance and dissemination of the characteristics and aesthetics of constructions undertaken over the last several centuries in the Sierra Mágina region of the province of Jaén.
3. In this field of interest and with these aims he has written extensive articles that have been published in architecture and construction journals of the province of Jaén, namely the following:

JÁCENA journal edited by the Jaén Official College of Building Engineers and Technical Architects. No. 25. October- December 1997.

Arquitectura Rural en Pegalajar (Jaén): La importancia y belleza de lo sencillo. (Rural Architecture in Pegalajar (Jaén): The importance and beauty of simplicity.)

ALMENAS journal edited by the Jaén Official College of Architects. No. 4.

Arquitectura Rural en Pegalajar (Jaén): La belleza de lo sencillo. (Rural

Architecture in Pegalajar (Jaén): The beauty of simplicity.)

The former was also published by Pegalajar City Council (Jaén) when it gathered cultural articles for the patron saints' festivals in August 1998.

Some of the information and techniques therein enclosed were taken into account in drawing up the justification memorandum for the case for including the Pegalajar Orchard in the Catalogue of Andalusian Historical Heritage by the Andalusian Regional Government Department of Culture under the category of Asset of Ethnological Interest; as well as in drawing up the *Special Protection Plan for Pegalajar Orchard as a Place of Ethnological Interest*.

4. Therefore, I wholeheartedly support the process of preparing and submitting an application to UNESCO with the aim that the Dry Stone construction technique should be included in the list of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Jaén on 12 November 2016

Signed: Ramón Galiano
Torres

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

“ Paisaje con memoria”

Todo empezó con mi primera experiencia cicloturista por la islas pitiusas, siendo la isla de Menorca la elegida para la visita.

Era el año 2006, cuando un amigo de la adolescencia y yo nos propusimos recorrer en bicicleta gran parte de la isla en nuestro periodo de vacaciones.

Nuestra estancia en la isla fue muy simpática, haciéndola coincidir con las famosas “Fiestas de San Juan de Ciudadella”, en las cuales pude observar los hermosos caballos de raza mallorquina, la gran afición a la denominada “Poumada” (ginebra con zumo de limón), y lo bello que es el entorno urbano de las dos capitales de Menorca, sin dejar al lado el que considero gran protagonista de esta isla, el paisaje rural, natural (Reserva de la Biosfera) y agrícola y costero, del cual se podía disfrutar con mayor viveza y con más aliento en una bicicleta que en otro tipo de vehículo a motor.

Las sensaciones fueron diversas...; por un lado, la simbiosis paisaje-humano, en relación a la proximidad a la tierra cuando una persona viaja en bicicleta, y por otro lado, el magnífico paisaje de la piedra seca, donde sus elementos construidos, en su mayor parte muros linderos de parcelas, y muros que alinean caminos; se enraízan con la tierra generando una delimitación natural del territorio.

Como antecedente a este viaje, mi contacto con la arquitectura de la piedra seca y el oficio, fue muy fructífero. En ocasiones consecutivas, realicé formación sobre las técnicas de construcción en piedra seca en el contexto de los parques nacionales, organizado por el CENEAM, y en el que tuve como maestros a personas muy experimentadas; por un lado, en el curso realizado en el año 2004, en el Parque Nacional de Aiguestortes, el maestro artesano, de nombre Josep, fue una persona muy considerada en las obras de rehabilitación de edificios históricos en el entorno del pirineo leridano y oscense, siendo un profesional en el ámbito de la cantería y de la sillería, pero muy hábil en el oficio de construcción en piedra seca; con mucha seguridad aprendido de algún familiar, y labor realizada a diario como una práctica más de las tareas a

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

realizar en el ámbito rural. Las horas del curso fueron dedicadas íntegramente a la rehabilitación de un sendero del parque nacional.

Por otro lado, en una segunda edición de curso realizado en el Parque Nacional de Sierra Nevada, donde dicha formación fue dirigida por un funcionario-arquitecto del parque nacional, que estaba muy interesado en conocer más de cerca la actividad in situ, además de dar oportunidad de formación para el empleo para jóvenes del entorno próximo con el fin de que en un futuro fueran ellos mismos quienes realizaran la labor de rehabilitación de las construcciones en piedra seca del espacio natural. En este caso, fue muy interesante trabajar en la rehabilitación de los muros de contención de las acequias reales, y para ello, el maestro de obra fue un socio del consorcio de regantes de los municipios que son recorridos por las acequias, y que dichas personas, a la vez propietarios de parcelas a regar, necesitan conocer el oficio con la necesidad de reparar aquellos pormenores en acequias que recorren sus parcelas-fincas. En años posteriores se editó una obra denominada “El manual del acequero”.

En estas dos acciones formativas, en las cuales el objetivo general era aproximarse a un oficio muy importante para la custodia del territorio pero a punto de desaparecer, como bien se hizo conocer en el año 2010 en el **proyecto ROAPE** (recuperación de oficios artesanos en peligro de extinción) de la Consejería de medio Ambiente de la Junta de Andalucía; no sólo aprendí técnicas de construcción y uso de herramientas, sino que también pude “codearme” con maestros del oficio, conocer vocabulario sobre este patrimonio, entablar conversación sobre nuestros pueblos, nuestros intereses, e incluso considerar la artesanía en Piedra Seca como “una forma de vida”, como pude observar en encuentros teniendo a otras personas como ejemplo.

Antes de realizar otro curso formativo en Piedra Seca en el Parque Nacional de Aiguestortes en el año 2008, realicé viajes próximos a mi ciudad de residencia, Sevilla; y pude observar la riqueza de patrimonio cultural en relación con el oficio existente en espacios serranos tan transitados tanto por mí como por mi familia y grupo de amigos, como puede ser el Parque Natural Sierra Norte de Sevilla, siendo Constantina el municipio de mi familia materna; el Parque

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

Natural Sierra de Aracena y Picos de Aroche, donde todos los años una semana de mis vacaciones disfrutaba con amigos de la asistencia a las fiestas de Valdelarco y de Aracena; el Parque Natural Sierra de Grazalema, lugar transitado por grupo de compañeros de trabajo, entre los que se encuentra mi querido Juan Mateos, cabrero de Ubrique.

En la asistencia a estos cursos, en las excursiones de fin de semana, etc....fui fotografiando aquellas construcciones, elementos, detalles constructivos, herramientas...; anotando nombres de personas relacionadas con el oficio, lugares y sitios de interés, técnicos interesados en este patrimonio...; y contando experiencias a familiares y amigos. Una gran experiencia fue el viaje a Menorca donde a mi vuelta a Sevilla, y haciéndolo coincidir con mis estudios de doctorado de Geografía Humana de la Universidad de Sevilla, consideré que Andalucía podría ser igualmente una región promotora y defensora de dicho patrimonio, como lo es Baleares, y para ello me puse a trabajar en relación al oficio, a la artesanía y al patrimonio construido desde el contexto académico y empresarial.

Como en el contexto de la investigación se había trabajado mucho más que a nivel práctico, empecé a desarrollar un proyecto empresarial en defensa de la artesanía de la construcción en Piedra Seca, con el fin de recuperar el oficio y con la intención de que se considere un activo económico en las zonas rurales.

El proyecto empresarial **XeroPIEDRA 100% artesanía** fue galardonado en diferentes ocasiones entre el año 2009-2012 por fundaciones y entidades de la administración pública que desarrollan gran parte de sus actividades en el ámbito del desarrollo endógeno, tecnológico, empresarial, etc....

En paralelo, se empezó a trabajar en una línea de sensibilización sobre el patrimonio, a partir del nacimiento en el año 2012 de la Asociación andaluza para el fomento y la conservación de la Piedra Seca, la cual ha disfrutado entre los años 2012-2014 de participar activamente en un **Proyecto Europeo Leonardo** (Francia, Reino Unido, Italia y España); y por otro lado, en la promoción de su aspecto artesano, con el objetivo conseguido de introducir la construcción en Piedra Seca en el nuevo listado de Artesanías de Andalucía del año 2012.

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

Las consideraciones hacia el proyecto global han sido diversas y numerosas, pero lo realmente importante es la cantidad de anécdotas a contar, las personas conocidas (maestros, interesados, arquitectos, entusiastas, permacultores, funcionarios, pastores...), los encuentros a los que hemos asistido tanto en regiones vecinas, como en países europeos y otros continentes, lo atrevido que hemos sido en algunas ocasiones en el ámbito de debates, académico, administrativo; las penas y “rabetas” al ver que construcciones pequeñas pero muy importantes han sido derruidas y/o expoliadas, y no se ha realizado una fotografía para guardar en archivo, y tampoco hemos podido hacer nada a nivel administrativo; el poco interés y escasa sensibilidad, hasta ahora, por parte de propietarios, de políticos, funcionarios, técnicos y vecinos; y lo descuidado que se encuentra en la actualidad este patrimonio, nuestro patrimonio.

En una entrevista de radio en el año 2012, me preguntaban si toda esta labor de difusión, de conservación, lo hacía de manera altruista, y expuse, que aunque hagamos actividades de voluntariado en algunos espacios naturales protegidos, el oficio de la piedra seca y su defensa debe ser una profesión muy bien remunerada, ya que es considerada una artesanía, y además un patrimonio muy presente en nuestros paisajes mediterráneos.

Después de una grave enfermedad a la cual me he enfrentado en el año 2014, empiezo a retomar “un amor” con una esperanza de que la próxima Declaración de la piedra seca como patrimonio inmaterial, sea la manera de abrir “la puerta de la sensibilidad” de numerosas personas que desconocen esta riqueza mundial, una arquitectura, la “arquitectura sin arquitectos”, tantas veces nombrada entre investigadores y técnicos.

“**Paisaje con memoria**”, un proyecto que comencé en el año 2010, a partir de la celebración de una actividad del programa Campos de Trabajo del Instituto Andaluz de la Juventud, sin finalizar y con una constante actualización.

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

Con estas “extensas palabras”, yo, **Alberto Muñoz Santos**, con dni, 45654902V, pongo a disposición del organismo competente en la materia, los trabajos, las actividades, las conclusiones...para que puedan ser tomadas en cuenta y difundidas en el marco de la presente candidatura.

Manifestando en nombre de XeroPIEDRA 100% artesanía, y de la aafcps (**asociación andaluza para el fomento y la conservación de la piedra seca**) con cif: g91991984; nuestro total apoyo a la candidatura, y que no cabe duda de que esta artesanía merece ser inscrita en la Lista de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Unesco.

En Constantina (Sevilla), a 28 de noviembre de 2016.

Asociación **aafcps** (asociación andaluza para el fomento y la conservación de la piedra seca)
Plaza Llano del sol, 5.
41450 Constantina (Sevilla)
N.I.F. G91991984

XeroPIEDRA 100% artesanía
Calle Baños, 26.
41450 Constantina (Sevilla)
+ 34 660041430

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

“Landscape with memory”

It all began with my first experience as a cycling tourist on the Pityusic Islands, which is the Menorcan island most commonly chosen to visit.

It was 2006, when a friend from my teenage years and I planned to cover much of the island by bike over our holidays.

Our stay on the island was really lovely, as it coincided with the famous “Sant Joan Festes” in Ciutadella, in which we were able to see the beautiful Mallorcan breed horses, the great passion for the so-called “Poumada” (gin with lemon juice) and the beauty of the urban environment of Menorca’s two capitals, not to mention what I consider to be the main protagonist of this island, the rural, natural (Biosphere Reserve), farming and coastal landscape, which could be enjoyed with more vivacity and inspiration by bike than any other kind of motor vehicle.

The sensations were varied: on the one hand, the symbiosis between the landscape and people, in terms of proximity to the land when a person travels by bike; and, on the other hand, the magnificent landscape of dry rock, in which its constructed elements, mostly walls separating plots and walls that mark pathways, are rooted in the land, creating natural territory demarcation.

Before this journey, my contact with dry stone architecture and the related trade was very fruitful. On consecutive occasions, I undertook training on dry stone construction techniques in the context of national parks, organised by CENEAM, in which I was taught by highly experienced people. In the first course I took in 2004 at Aigüestortes National Park, the teacher of the craft, whose name was Josep, was a highly renowned person in renovation work on historical buildings in the Lérida and Huescan Pyrenees, as a professional in stonework and ashlar, but also very skilled in the dry stone construction trade, learned confidently from a family member, and daily work undertaken as one more practice of the tasks to be carried out in the rural environment. The hours of the course were given wholly to renovating a path at the national park.

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

I took part in a second edition of the course conducted at the Sierra Nevada National Park, where this training was given by a state architect at the national park who was very interested in getting to know the on-site activity more deeply, as well as giving the opportunity of vocational training to local young people with the aim that in the future they themselves could perform the renovation work on dry stone constructions in nature. In this course, it was very interesting to work on renovating retaining walls of real irrigation ditches and, for this purpose, the project head was a member of the committee of irrigation workers of the municipalities covered by the irrigation ditches, and these people, also owners of plots to be irrigated, need to learn the trade as they need to repair the particulars of the irrigation ditches that run through their farms. In previous years a book entitled “The irrigation expert’s manual” was published.

In these training courses, the general aim of which was to gain closer knowledge of a trade that is very important for the safeguarding of the territory but which is on track to disappear imminently, as was made clear in 2010 in the **ROAPE project** (recovery of traditional trades threatened with extinction) by the Andalusian Regional Government’s Environment Department. Not only did I learn construction techniques and how to use tools properly, but I was also able to “rub shoulders” with experts in the trade, learn vocabulary about this tradition, strike up conversation on our towns, our interests and even consider the Dry Stone tradition as “a way of life”, as I observed in encounters looking to other people as examples.

Before undertaking another Dry Stone course at Aigüestortes National Park in 2008, I went on two trips near my city of residence, Seville, and observed the wealth of cultural heritage related to the trade already present in mountainous areas travelled through both by me and by my family and group of friends, such as Sierra Norte Natural Park of Seville, Constantina being the municipality of my mother’s family; Sierra de Aracena y Picos de Aroche Natural Park, where every year I would spend a year of my holidays enjoying attending the festivals of Valdelarco and Aracena; Sierra de Grazalema Natural Park, a place visited by a group of work colleagues, among whom my dear friend Juan Mateos, a goat herder from Ubrique.

While attending these courses, on the weekend trips, etc., I took photographs of

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

constructions, elements, construction details, tools, etc., noting the names of people related to the trade, places and sites of interest, technicians interested in this heritage, etc.; and telling friends and family about my experiences. One great experience was the trip to Menorca where on my return to Seville, at the same time as my doctoral studies in Human Geography at the University of Seville, I thought that Andalusia could also be a region that promotes and defends this heritage, like the Balearic Islands, and for this purpose I began to work on matters related to the trade, craft and heritage constructed from the academic and business perspective.

As in the research arena more work had been done than at the practical level, I began to develop a business project defending Dry Stone craftsmanship, aiming to recover the trade and intending that it be considered an economic asset in rural areas.

The business project **XeroPIEDRA 100% artesanía** was given awards on several occasions between 2009-2012 by foundations and public administration bodies that undertake a large proportion of their activities in the field of endogenous, technological, business, etc. development.

At the same time, I began to work on an awareness-raising activity for this heritage, starting from the founding in 2012 of the Andalusian Dry Stone Promotion and Maintenance Association, which from 2012-2014 participated actively in a **Leonardo European Project** (France, United Kingdom, Italy and Spain); and also on the promotion of its craftsmanship, achieving the goal of including Dry Stone construction on the new list of Andalusian Crafts in 2012.

The considerations of the overall project have been varied and numerous, but what is really important is the number of anecdotes to tell, the people I have met (experts, interested parties, architects, enthusiasts, permaculturists, civil servants, shepherds, etc.), the meetings we have been to both in neighbouring regions and in countries in Europe and other continents, how daring we have been on some occasions in the field of debates, academic administration; the trials and 'tantrums' when we have seen small but very important constructions destroyed and/or plundered and no photographs have been taken to keep in the archives, nor have we been able to do anything at an administrative level; the little interest and barely existent awareness, thus far, of owners, politicians, civil

Asociación andaluza para el fomento
y la conservación de la piedra seca
CIF G91991984

XeroPIEDRA

servants, technicians and local inhabitants; and the state of neglect in which this heritage, our heritage, currently finds itself.

In a radio interview in 2012, I was asked if I did all this dissemination and maintenance work altruistically, and I answered that, although we carry out voluntary activities in certain protected natural areas, the dry stone trade and its defence should be a very well-paid profession, since it is considered a handicraft and also a tradition that is very present on our Mediterranean landscapes.

After facing serious illness in 2014, I am rediscovering “a love” with a hope that the next Declaration of dry stone as intangible heritage is the way to open “the door of awareness” for many people who do not know about this global cultural asset, a type of architecture, the “architecture without architects” as it has so often been called by researchers and technicians.

“**Landscape with memory**”, a project I started in 2010 based on an activity held as part of the Andalusian Youth Institute’s Work Camps programme, which is not yet finished and is constantly updated.

With these “extensive words”, I, **Alberto Muñoz Santos**, with Spanish national ID number 45654902V, make available to the competent body in the field the work, activities, conclusions etc., that they may be taken into consideration and disseminated as part of this application.

Acting on behalf of XeroPIEDRA 100% artesanía and the AAFCS (Andalusian Dry Stone Promotion and Maintenance Association) with tax number G91991984, we wholeheartedly support the application, and think it beyond doubt that this craft merits inclusion on the UNESCO List of Intangible Cultural Heritage.

In Constantina (Seville), on 28 November 2016.

Asociación **aafcps** (Andalusian Dry Stone Promotion and Maintenance Association)
Plaza Llano del sol, 5.
41450 Constantina (Seville)
Tax ID number G91991984

XeroPIEDRA 100% artesanía
Calle Baños, 26.
41450 Constantina (Seville)
+ 34 660041430

EXCMO. AYUNTAMIENTO DE
44142 - LA IGLESUELA DEL CID (Teruel)

Tel. y Fax: 964443325 Email ayto.iglesuela@gmail.com

Fernando Safont Alcón (1 de 1)
Alcalde - Presidente
Ayuntamiento de La Iglesuela del Cid
HASH: ECI19a2c556a4f9ea3d77e7a27b2b38

Excmo. Sr.
DIRECTOR GRAL. DE CULTURA Y PATRIMONIO
Ranillas, 5.2ª Planta.
50071-ZARAGOZA.

Adjunto remito a V.I., acompañando al presente, Certificación del Acuerdo de Pleno de este Ayuntamiento en referencia a:

" DECLARACIÓN DE RESPALDO A LA INSCRIPCIÓN DE LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA DE LA PIEDRA SECA EN LA LISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONIO CULTUAL INMATERIAL DE LA UNESCO".

La Iglesuela del Cid, 29 de Agosto de 2.016

Documento Firmado Electrónicamente (Real Decreto 1671/2009) por D. Fernando Safont Alcón, Alcalde-Presidente del Ayuntamiento de La Iglesuela del Cid (Teruel)

Cód. Verificación: 5EERC99RD7E7N27MAZZYFJ Verificación: <http://siges.us.es/validador/validador.asp>
Documento firmado electrónicamente desde la plataforma esPublico Gestiona | Página 1 de 1

EXCMO. AYUNTAMIENTO DE
44142 - LA IGLESUELA DEL CID (Teruel)

Tel. y Fax: 964443325 Email ayto.iglesuela@gmail.com

D. JOSE LUIS ROIG ALTABA, Secretario acctal. Del Ayuntamiento de La Iglesuela del Cid (Teruel)

CERTIFICO:

Que en la Sesión Ordinaria celebrada por el Pleno de este Ayuntamiento el día 30 de Junio de 2.016, en el punto nº 4 de la Orden del día, figura el acuerdo que copiado literalmente dice así:

"DECLARACION DE RESPALDO A LA INSCRIPCIÓN DE LA TECNICA CONSTRUCTIVA DE LA PIEDRA SECA EN LA LISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA UNESCO":

Considerando, como afirma en su Preámbulo la Ley 3/1999, de 10 de Marzo, del patrimonio Cultural Aragonés, que el Patrimonio Cultural Aragonés constituye, en su conjunto, uno de los testimonios fundamentales de la trayectoria histórica de la nacionalidad aragonesa. Sobre él se configuran los signos de identidad que defienden la idiosincrasia del pueblo aragonés y se convierten en su más relevante valor diferencial.

Considerando que la misma Ley afirma que los poderes públicos están obligados a proteger la integridad del Patrimonio Cultural aragonés, así como promover cuantas acciones se consideran necesarias para su conservación y difusión, tanto en el interior como en el exterior de nuestro territorio. Y que la misma ley recuerda que la garantía institucional de los Municipios comprende la necesidad de reconocer sus competencias en una serie de materias, entre las que la Legislación Básica del Régimen Local incluye justamente el Patrimonio Cultural.

Atendiendo al Objeto de la Ley del Patrimonio Cultural Aragonés, expresando en su art. 1: Esta ley tiene por objeto la protección, conservación, acrecentamiento, investigación, difusión, promoción, fomento para la transmisión a las generaciones futuras del Patrimonio Cultural Aragonés y de los bienes que lo integran cualquiera que sea su régimen Jurídico y Titularidad garantizando su uso como bien solical y factor de desarrollo sostenible de Aragón.

Teniendo en cuenta todo aquello que conforma nuestro Patrimonio Cultural Aragonés, como explicita la misma Ley en su artículo 2: El Patrimonio Cultural Aragonés está integrado por todos los bienes materiales e inmateriales relacionados con la historia y la cultura de Aragón que presenten interés antropológico, histórico, arquitectónico, mobiliario, arqueológico, paleontológico, etnológico, científico, lingüístico, documental, cinematográfico, bibliográfico o técnico.

Subrayando la importancia que la Ley del Patrimonio Aragonés otorga a los bienes inmateriales que pueden ser declarados Bienes de Interés Cultural (art. 12), máxima figura de protección de los bienes integrantes del nuestro Patrimonio Cultural (Declarado Bien de Interés Cultural en la Categoría de Conjunto de Interés Cultural, como Lugar de Interés Etnográfico la denominada Arquitectura de Piedra

Jose Luis Roig Altaba (1 de 2)
Fabricario acc: 30/06/2016
HASH: 24d598962433bab135a406a3aae

Fernando Salfort Alción (2 de 2)
Alcalde - Presidente
Fabricario acc: 30/06/2016
HASH: 8c193ac0568a1e1e6077e7a2762b66

Cód. Validación: 7WWEFKJMPAY2D7ENQESPEEE | Verificación: <http://iglesuela.sedelectronica.es/>
Documento firmado electrónicamente desde la plataforma esPublico Gestiona | Página 1 de 2

Seca, en el Municipio de La Iglesuela del Cid, por Decreto 23/2002 de 22 de Enero del Gobierno de Aragón BOA 16 de 6 de Febrero de 2.002).

Teniendo en cuenta que el Estado Español ratificó el 25 de Octubre de 2.006, la convención para salvaguardar del Patrimonio Cultural Inmaterial, aprobado por la UNESCO en 2.003, y que ello conlleva (art. 11ª) el compromiso de la adopción de todas las medidas necesarias para garantizar la protección del patrimonio Cultural inmaterial presente en su territorio.

Considerando que este objetivo se ve reforzado con las iniciativas y el compromiso de las Instituciones y las Comunidades Locales, portadores, defensores y transmisores del Patrimonio cultural inmaterial, como el caso de la técnica constructiva de la piedra Seca del Municipio de La Iglesuela del Cid.

Poniendo de relieve la atención permanente del Ayuntamiento de La Iglesuela del Cid a la conservación del patrimonio cultural del propio Municipio de la Comarca del Maestrazgo, para garantizar su reconocimiento, respeto y valorización.

Recogiendo la legítima aspiración de nuestro Municipio de presentar una candidatura, para que la Técnica de la Piedra Seca pueda ser inscrita en el futuro en la lista representativa del Patrimonio Cultural inmaterial de la humanidad de la UNESCO.

El Pleno de este Ayuntamiento, tras deliberación por UNANIMIDAD, acuerda:

PRIMERO: Expresar y renovar el Compromiso absoluto de la Corporación Local con la salvaguarda de la Técnica constructiva de la piedra seca puesto que constituye un elemento muy importante de nuestro Patrimonio Cultural.

SEGUNDO: Conceder todo el apoyo institucional necesario al proceso de preparación y presentación de una candidatura junto con otros Municipios de nuestro Territorio, que concluya con la presentación ante la UNESCO, con el objeto de que la técnica constructiva de la piedra seca pueda ser en el futuro un nuevo elemento del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Y para que conste, y surtan los efectos oportunos, expido la presente, con el visto Bueno del Sr. Alcalde, en La Iglesuela del Cid a 10 de Agosto de 2.016

Documento Firmado Electrónicamente (Real Decreto 1671/2009) por D. José Luis Roig Altaba Secretario acctal. Con el Visto bueno de D. Fernando Safont Alcón, Alcalde-Presidente del Ayuntamiento de La Iglesuela del Cid (Teruel)

S.E. MAIRIE DE

44142 - LA IGLESUELA DEL CID (Teruel)

Tel. y Fax: 964443325 E-mail ayto.iglesuela@gmail.com

MR. JOSE LUIS ROIG ALTABA, Secrétaire en fonctions de la mairie de La Iglesuela del Cid (Teruel)

C E R T I F I E :

Que lors de la Réunion Ordinaire célébrée par la plénière en cette Mairie le 30 juin 2016 figure, au point n°4 de l'Ordre du jour, l'acc ord retranscrit littéralement ci-dessous:

“DÉCLARATION DE SOUTIEN À L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION EN PIERRES SÈCHES SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATERIEL DE L'UNESCO”:

Considérant, comme l'indique dans son préambule la Loi 3/1999 du 10 mars, que le patrimoine culturel aragonais, dans son ensemble, est un des témoins fondamentaux de la trajectoire historique de la nationalité aragonaise. Sur celui-ci reposent les signes identitaires que défend le peuple aragonais, lesquels se convertissent en une remarquable valeur différentielle.

Considérant que cette même Loi cite que les pouvoirs publics ont le devoir de protéger l'intégrité du patrimoine culturel aragonais, et promouvoir un certain nombre d'actions nécessaires à sa conservation et diffusion, tant au niveau national qu'international. D'autre part, la garantie institutionnelle des Communes inclut le devoir de reconnaître ses compétences dans une série de domaines, parmi lesquels la législation de base du Régime Local, dont fait justement partie le patrimoine culturel.

Selon l'objet de la Loi sur le patrimoine culturel aragonais, exprimé dans son art.1 : Cette loi a pour objet la protection, la conservation, l'accroissement, l'investigation, la diffusion, la promotion et le développement du patrimoine culturel aragonais afin de le retransmettre aux futures générations, tout comme les biens qui le composent, quelque soit son régime juridique et titulaire, garantissant son utilisation en tant que bien social et vecteur de développement durable de la province d'Aragon.

Prenant en compte tout ce qui définit notre patrimoine culturel, comme l'énonce clairement cette même Loi dans l'article 2 : Le patrimoine culturel aragonais regroupe tous les biens matériels et immatériels en relation avec l'histoire et la culture d'Aragon, biens qui présentent un intérêt anthropologique, historique, architectonique, mobilier, archéologique, paléontologique, ethnologique, scientifique, linguistique, documentaire, cinématographique, bibliographique ou technique.

Soulignant l'importance que la loi du patrimoine aragonais accorde aux biens immatériels pouvant être déclarés «Biens d'Intérêt Culturel» (art. 12), plus haut niveau de protection des biens de notre patrimoine culturel (L'architecture en pierres sèches dans la commune de La Iglesuela del Cid a été déclarée "Bien d'intérêt culturel", par Décret 23/2002, en date du 22 janvier, au Gouvernement d'Aragon BOA 16 en date du 06 février 2002).

Considérant la ratification par l'état espagnol, le 25 octobre 2016, de la convention en faveur de la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adopté par l'UNESCO en 2003, lequel implique (art. 11^a) l'adoption de toutes les mesures nécessaires dans le but de garantir la protection du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire.

Considérant que cet objectif est soutenu par les initiatives et autres apports des institutions et communautés locales, soucieuses de porter, défendre et transmettre le patrimoine culturel immatériel, comme c'est le cas pour la technique de construction en pierres sèches présente dans la commune de La Iglesuela del Cid.

Considérant l'attention, particulière et permanente, portée par la Mairie de La Iglesuela del Cid à la conservation du patrimoine culturel de la commune et, par extension, à la Comarque du Maestrazgo, afin d'en assurer sa reconnaissance, son respect et sa valorisation.

Considérant l'aspiration légitime de notre commune à présenter une candidature afin que la technique de construction en pierres sèches puisse être inscrite sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

La Séance Plénière de cette Mairie, après délibération, s'est mise d'accord à l'unanimité:

PREMIER: Exprimer et renouveler le plein accord de la collectivité locale, lequel comprend la sauvegarde de la technique de construction en pierres sèches, un élément très important de notre patrimoine culturel.

SECOND: Concéder tout l'appui institutionnel nécessaire au processus de préparation et de présentation d'une candidature conjointe avec d'autres communes de notre territoire, présenter le projet à l'UNESCO avec l'objectif de faire inscrire la technique de construction en pierres sèches au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Pour faire valoir ce que de droit et ce, aux effets opportuns, je délivre la présente, avec l'approbation de Mr. le Maire, à La Iglesuela del Cid en date du 10 août 2016.

Document Signé de façon électronique (Décret Royal 1671/2009) par Mr. José Luis Roig Altaba Secrétaire en fonctions avec l'approbation de Mr. Fernando Safont Alcón, Président-Maire de la Mairie de La Iglesuela del Cid (Teruel).

COUNCIL OF LA IGLESUELA DEL CID (Teruel)

44142 - Tel. and Fax: 964443325 E-mail ayto.iglesuela@gmail.com

Mr. JOSE LUIS ROIG ALTABA, Interim Secretary for the Council of La Iglesuela del Cid (Teruel)

C E R T I F I E S:

That in the Ordinary Session held by the Plenary of this Council on 30 June 2016, in point 4 of the Agenda, is the agreement that copied literally reads as follows:

"STATEMENT OF SUPPORT FOR THE INCLUSION OF THE DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE IN THE UNESCO LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE":

Considering, as stated in the Preamble of Law 3/1999, of 10 March, on Aragonese Cultural Heritage, that Aragonese Cultural Heritage as a whole constitutes one of the fundamental testimonies of the historic course of Aragonese nationality. This is the foundation for configuring the hallmarks that defend the idiosyncrasy of the Aragonese people and become their most relevant differential value.

Considering that the same Law states that the public authorities are obliged to protect the integrity of the Aragonese Cultural Heritage, as well as promote as many actions as are deemed necessary for its preservation and dissemination, both inside and outside of our territory. And that the same law recalls that the institutional guarantee of the Municipalities includes the need to acknowledge their powers in a series of matters, among which the Basic Legislation of the Local Government includes Cultural Heritage.

Considering the purpose of the Law on Aragonese Cultural Heritage, stating in its art. 1: This law aims to protect, preserve, enhance, research, disseminate, promote and encourage Aragonese Cultural Heritage and the assets comprising it, for their transfer to future generations, regardless of their Legal Status and Ownership, guaranteeing their use as a social good and factor for the sustainable development of Aragon.

Taking into account everything that makes up our Aragonese Cultural Heritage, as the same Law explicitly specifies in its article 2: Aragonese Cultural Heritage is comprised of all the tangible and intangible assets related to the history and culture of Aragon which are of anthropological, historical, architectural, furniture, archaeological,

palaeontological, ethnological, scientific, linguistic, documentary, cinematographic, bibliographical or technical interest.

Underlining the importance that Aragonese Heritage Law places on the intangible assets that may be declared Objects of Cultural Interest (art. 12), the maximum protection for the assets comprising our Cultural Heritage. Declared an Object of Cultural Interest in the Cultural Heritage Site category, as a Place of Ethnographic Interest, is the so-called Dry Stone Architecture, in the Municipality of La Iglesuela del Cid, by Decree 23/2002, of 22 January, from the Government of Aragon, Official Gazette (BOA) 16, of 6 February 2002).

Taking into account that on 25 October 2006 the Spanish State ratified the convention to safeguard the Intangible Cultural Heritage approved by UNESCO in 2003, and that this entails (art. 11) the commitment to adopt all measures necessary to ensure the protection of the Intangible Cultural Heritage present in its territory.

Considering that this objective is reinforced by the initiatives and commitment of the Local Institutions and Communities, bearers, defenders and transmitters of the Intangible Cultural Heritage, as is the case of the dry stone construction technique from the Municipality of La Iglesuela del Cid.

Highlighting the permanent attention the Council of La Iglesuela del Cid has always paid to preserving the cultural heritage of the Municipality of the District of Maestrazgo, to ensure its recognition, respect and appreciation.

Reflecting the legitimate aspiration of our Municipality to submit a candidacy, so that the Dry Stone Technique may be included in the future in the UNESCO List of Intangible Cultural Heritage.

The Plenary Session of this Council, following a UNANIMOUS deliberation, agrees:

ONE: To express and renew the absolute commitment of the Local Corporation to safeguarding the dry stone construction technique, given that it constitutes a very important element of our Cultural Heritage.

TWO: To provide all the institutional support necessary to the process of preparing and submitting a candidacy together with other Municipalities from our Territory, which concludes with its presentation to UNESCO, so that the dry stone construction technique can be a new element of Intangible Cultural Heritage in the future.

In witness whereof, and for all legal intents and purposes, I issue this document, with the approval of the Mayor, in La Iglesuela del Cid on 10 August 2016.

Document electronically signed (Royal Decree 1671/2009) by Mr. José Luis Roig Altaba, Interim Secretary. With the approval of Mr. Fernando Safont Alcón, Mayor and Chairman of the Council of La Iglesuela del Cid (Teruel)

Silvia Inés Gimeno Gascón, con DNI 18.435.253V en calidad de Presidenta de la Asociación Parque Cultural del Maestrazgo, procedo a dar traslado del acuerdo adoptado en el seno de su Patronato:

- *El Patronato del Parque Cultural del Maestrazgo, reunido en Molinos, con fecha 24 de junio de 2016, acuerda de forma unánime otorgar su respaldo a la inscripción de la técnica de la piedra seca en la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la UNESCO.*

Y para que así conste y surta los efectos oportunos, firmo y remito la presente en Molinos a 5 de julio de 2016

Silvia Gimeno Gascón

MAESTRAZGO
PARQUE CULTURAL

Presidenta Parque Cultural del Maestrazgo

Silvia Inés Gimeno Gascón, número d'identificación 18.535.253 V, en tant que présidente de l'association du parc culturel du Maestrazgo, transmetts l'accord approuvé au sein de son patronage:

Le patronage du parc culturel du Maestrazgo, réuni à Molinos en date du 24 juin 2016, a décidé, de façon unanime, d'accorder son soutien à l'inscription de la technique de construction en pierres sèches sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'UNESCO.

Pour faire valoir ce que de droit et ce, aux effets opportuns, je signe et renvoie la présente a Molinos, le 05 juillet 2016.

Silvia Gimeno Gascón.

Présidente du parc culturel du Maestrazgo- Géoparc Mondial de l'UNESCO.

Silvia Inés Gimeno Gascón, with National Identification Document (DNI) 18.535.253V, in her capacity as chairwoman of the Maestrazgo Cultural Park Association, proceeds to report the agreement adopted by its Board:

The Board of the Maestrazgo Cultural Park, which met in Molinos on 24 June 2016, unanimously agreed to grant its support to including the dry stone technique in the UNESCO List of Intangible Cultural Heritage.

In witness whereof, and for all legal intents and purposes, I sign and deliver this document in Molinos on 5 July 2016.

Silvia Gimeno Gascón.

Chairwoman of the Maestrazgo Cultural Park - UNESCO Global Geopark

D. JOAQUÍN NOÉ SERRANO, con D.N.I. núm. 25149665-Q, en calidad de PRESIDENTE de la Asociación Parque Cultural del río Martín; con N.I.F. G-44147668 y domicilio social en el Centro de Arte Rupestre "A. Beltrán" en Ariño (Teruel), inscrita en el Registro General de Asociaciones de la Comunidad Autónoma de Aragón con el número 04ª-T-0008/1995 desde el 3 de octubre de 1995.

CERTIFICA :

Que como Entidad sin ánimo de lucro que asume la gestión del Parque Cultural del río Martín declarado mediante el DECRETO 109/2001, de 22 de mayo, del Gobierno de Aragón, en base a la Ley 12/1997, de 3 de diciembre, de PARQUES CULTURALES DE ARAGÓN, y entre cuyos objetivos está la conservación, protección y difusión del patrimonio cultural;

1.- Muestra su conformidad con la comunicación del Gobierno de Aragón por la cual forma parte de la Candidatura Internacional de la "Técnica constructiva tradicional de la piedra seca" ante UNESCO;

2.- y su respaldo y ADHESIÓN a la candidatura indicada para la inscripción en la "Lista representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad" en el año 2017.

Que desde nuestra Asociación, desde los inicios, trabajamos junto con los ayuntamientos integrados en el Parque Cultural del Río Martín, para contribuir a la conservación, concienciación y valorización de la técnica de la Piedra Seca, habiendo participado en un proyecto de conservación de construcciones en piedra seca en la zona de Cantalobos (Montalbán) articulando una ruta senderista cultural en torno a este patrimonio, manteniendo construcciones significativas en el Parque, participado en la organización de cursos de formación de la técnica y en la organización de congresos internacionales como el organizado en Montalbán en septiembre de 2006 "X Congreso Internacional de la Piedra Seca" junto con la *Société internationale Pierres Sèches*. De igual modo en un intento de preservar esta técnica, que se ha transmitido de generación en generación, de forma oral, se editó un libro 2006 titulado "Hacer hablar a las Piedras: La piedra seca en el Parque Cultural del Río Martín y en la Comarca de las Cuencas Mineras" de J. C. Gordillo; A. Pinaud Guillaume y J. Royo Lasarte.

Y para que así conste, se expide el presente certificado de adhesión a la candidatura expuesta firmado por el Presidente de la Asociación Parque Cultural del río Martín, en Ariño el 30 de junio de 2016.

El presidente

Fdo.: D. Joaquín Noé Serrano

Don **E. Javier Ibáñez González**, con DNI 18.423.422-P, arqueólogo, doctor en Historia, e investigador de la arquitectura rural de la provincia de Teruel, EXPONE:

- Que por cuestiones de **trabajo e investigación**, he mantenido un **estrecho contacto** con la técnica de la **pedra seca** desde hace **33 años**. Esta relación se inició en el año 1983, cuando nos incorporamos al equipo de Estudio de la arquitectura popular, dentro del pionero "*Proyecto Interdisciplinar Mora de Rubielos*", del Seminario de Arqueológica y Etnología Turolense. En él nos dimos cuenta que la técnica de la piedra seca era habitualmente utilizada en el ámbito de las **masías** y la **arquitectura rural dispersa**, por su **versatilidad y economía de medios**; aunque no solía formar parte de las técnicas dominantes empleadas en los edificios más destacados y "nobles" (ermitas, torres o el propio edificio principal de las masías tradicionales), si que estaba presente en los más apegados a **funciones agrícolas y ganaderas** (casetas, corrales, majadas, etc.) y, como no, en el **cerramiento de los campos**. Esto nos demostró la secular **dicotomía** entre la "**arquitectura que tiene una componente de prestigio**" (mucha o poca), que intenta ajustarse a los cánones de la arquitectura culta del momento, y la "**arquitectura estrictamente funcional**", que es la que más asiduamente utiliza la piedra seca.

- Que, en las décadas siguientes, conforme nuestras investigaciones se fueron adentrando a un territorio más amplio y pudimos mejorar los sistemas de datación de esa arquitectura rural, comprobamos que la técnica de la piedra seca **protagonizó de forma dominante** (en algunas zonas casi absoluta) **una centuria y media de ocupación y explotación del territorio**; concretamente el periodo que va de **finales del siglo XVIII a las primeras décadas del XX**.

Durante ese momento histórico, caracterizado en gran medida por una importante expansión demográfica, un "*hambre de tierras*" y una notable precariedad económica, la técnica de la piedra seca fue **utilizada masivamente** tanto en la **construcción arquitectónica**, como en la **renovación del paisaje agrícola y ganadero**. En la provincia de Teruel se construyeron más de un millar de **masicos**, que recurrieron a la piedra seca en un elevado porcentaje de casos. Simultáneamente, se produjo una profunda transformación del paisaje, con la puesta en explotación agrícola de buena parte de los antiguos pastizales y zonas de monte, lo que supuso la incorporación de varias decenas de miles de hectáreas cultivables a nivel provincial. Muchos de estos terrenos se **aterrazaron**, en su mayor parte construyendo **muros de contención de piedra seca**, a los que se sumaron los muros de **delimitación de fincas y propiedades**. Para ello fue necesario invertir, por cada nueva hectárea con terrazas de cultivo, una media de 1.000 a 2.500 jornadas de trabajo construyendo muros de piedra seca, según fuera la pendiente del terreno (cifras estimadas para el 20 y 60 % de pendiente, respectivamente). En suma, un **ingente trabajo**, concentrado en el periodo de menor actividad agrícola, en el que participaron entre **cuatro y seis generaciones**; una **fiebre constructora**, con la que se **aspiraba a mejorar las precarias condiciones de vida de la población**.

- Que todas estas investigaciones nos llevaron a elegir la **Arqueología del Paisaje** como tema de nuestra **tesis doctoral** (*Del paisaje rural tradicional al protohistórico. Propuestas metodológicas para el análisis de la dialéctica Hombre-Medio en el Sistema Ibérico Oriental*). En ella aprendimos, entre otras cosas, que la técnica de la piedra seca **está presente en los últimos cuatro mil quinientos años en nuestro territorio**; y que su uso, mas o menos intensivo, debió ser **recurrente en determinados periodos históricos**, en los que se produjo una profunda transformación del paisaje agropecuario. La piedra seca es una **técnica plurisecular** característica de este complejo territorio de páramos y montañas.

- Que tuvimos oportunidad de estudiar en profundidad la arquitectura y el paisaje de la piedra seca de **La Iglesuela del Cid** (declarado Bien de Interés Cultural el 22-1-2002) en los años 2007-08, al recibir el encargo de realizar el **Inventario** asociado al **Plan Especial de Protección de la Piedra Seca de La Iglesuela del Cid**. En él se incorporaron casi **1.400 bienes individualizados**, de los que **360 eran "chozos"** o casetas cubiertas con falsa cúpula por aproximación de hiladas. En un territorio tan marcado por la llamada "*maldición del exceso de piedra*" pudimos analizar **tipos específicos de estructuras** cuya existencia está invariablemente asociada a esta técnica, como las monumentales pedreras; y aprendimos como esta técnica permitió a estas gentes "**hacer de la necesidad virtud**", creando un **paisaje singular** que impregna las **señas de identidad** de toda la comunidad, formando parte de su **ADN cultural**.

- Que en nuestra participación docente en el último **taller de empleo** realizado en La Iglesuela del Cid (2015-16), percibimos que los alumnos trabajadores eran perfectamente sabedores de la importancia de esta técnica, de la que se consideraban **herederos directos**; que aquellos que todavía no tenían destreza suficiente, la adquirieron en breve tiempo; y que **todos acabaron aplicándola con notable maestría**, demostrando que no sólo se trata de antiguos bienes materiales del pasado, sino de un **auténtico bien inmaterial del presente**.

- Que todo ello me lleva al convencimiento de que la técnica de la piedra seca puede ser un **Patrimonio Inmaterial clave para el futuro de este territorio**, tanto en la vertiente estrictamente **cultural**, como en la más **económica**. Pero para ello, ese **reconocimiento** debe superar el ámbito de las comunidades que cuentan con esa técnica, y ser asumido por el **conjunto de la Sociedad** como un valor y un bien cultural. Y más en un contexto como el actual, regida por una **normativa de la construcción** y por una **praxis** que relega al **olvido** esta técnica, en favor del cemento y otros morteros.

- Que la técnica de la piedra seca es un **Bien Inmaterial inestimable e irremplazable**, fruto de una **cadena de conocimiento** que se remonta a **más de un centenar de generaciones** y cuya pérdida supondría un **daño invaluable al acervo cultural de la humanidad**. Como afirmaba un viejo y sabio *paredador* (constructor de paredes): "*todas las piedras tienen su lugar en una pared; si lo encuentras, nunca se caerá*". El que suscribe está convencido de que la técnica de la **piedra seca debe ocupar su "sitio" dentro del Patrimonio Mundial**.

Por todo ello, quiero manifestar mi más firme **respaldo** a la inscripción de la técnica de la piedra seca en la **Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la UNESCO**.

Teruel, 22 de agosto de 2016

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'E' followed by a long, horizontal stroke that tapers to a point on the right.

Fdo. E. Javier Ibáñez González

Mr. Joaquín Noé Serrano, Numéro d'Identification 25149665-Q, en tant que Président de l'Association du Parc Naturel Río Martín, Numéro d'Entreprise G-44147668 et dont le siège social se situe au Centre d'Art Rupestre "A.Beltrán" à Ariño (Teruel), inscrite au Registre Général des Associations de la Communauté Autonome d' Aragon avec le numéro 04^a- T-0008/1995 depuis le 03 octobre 1995.

CERTIFIE:

Qu'en tant qu'entité sans but lucratif qui assume la gestion du Parc Culturel Río Martín, déclaré par le décret 109/2001 du gouvernement d'Aragon le 22 mai, sur la base de la loi 12/1997 du 03 décembre, concernant les parcs culturels d'Aragon, et dont les objectifs sont la conservation, la protection et la diffusion du patrimoine culturel;

1. Marque son accord concernant la communication du Gouvernement d'Aragon qui présente la Candidature Internationale de la "Technique de construction en pierre sèche" à l'UNESCO.

2.-et son soutien et ADHESION à la candidature afin que cette technique soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité", et ce en 2017.

Depuis sa création, l'Association travaille conjointement avec les mairies intégrées au Parc Culturel Río Martín dans le but de contribuer à la conservation, la sensibilisation et la valorisation des constructions en pierres sèches dans la zone de Cantalobos (Montalbán), créant notamment des sentiers de randonnée sur le thème du patrimoine culturel, préservant des constructions importantes au sein du parc, participant à l'organisation de cours et formations sur la technique et en organisant des congrès internationaux comme celui organisé à Montalbán en septembre 2006 ("X Congrès International de la pierre sèche" conjointement avec la *Société Internationale des Pierres Sèches*. Dans le but de préserver cette technique, qui s'est transmise de génération en génération de façon orale, un livre a également été édité en 2006: "Faire parler les pierres: la pierre sèche dans le Parc Culturel Río Martín et dans la Comarque de Cuencias Mineras", de J. C. Gordillo; A. Pinaud Guillaume et J. Royo Lasarte.

Pour faire valoir ce que de droit, je renvoie le présent certificat d'adhésion à la candidature, signé par le Président de l'Association du Parc Culturel Rio Martín, à Ariño en date du 30 juin 2016.

Le président: D. Joaquín Noé Serrano.

Mr. **E. Javier Ibáñez González**, Numéro d'Identification 18.423.422-P, archéologue, docteur en Histoire, et chercheur en architecture rurale dans la province de Teruel, EXPOSE: - Que pour des questions de **travail** et de **recherche**, j'ai maintenu un **contact étroit** avec la technique de la **Pierre sèche** depuis **33 ans**. Cette relation a débuté en 1983 lorsque nous avons intégré un groupe d'étude en architecture populaire, au sein d'un projet pionnier "*Projet Interdisciplinaire Mora de Rubielos*", au Séminaire d'Archéologie et Ethnologie de Teruel. Lors de celui-ci, nous nous sommes rendus compte que la technique de la pierre sèche était habituellement utilisée dans le domaine des **fermes** et de **l'architecture rurale** en **habitat dispersé**, grâce notamment à sa **polyvalence et son économie de moyens**. Même si elle ne faisait pas partie des techniques dominantes utilisées pour construire les bâtiments majeurs et "nobles" (ermites, tours ou encore le bâtiment principal des fermes traditionnelles), cette technique était fort présente dans les **fonctions agricoles et d'élevage** (maisonnettes, enclos, bergeries, etc.) et, également, pour **délimiter les terres**. Cela a montré la **dichotomie** séculaire qui existe entre l' «**architecture dite prestigieuse**», (beaucoup ou peu), qui tente de respecter les codes de l'époque, et l' «**architecture strictement fonctionnelle**», qui utilise le plus souvent la pierre sèche.

- Que, lors des décades suivantes, selon nos recherches, la technique se répandit sur de plus amples territoires. Nous avons pu améliorer le système de datation de cette architecture rurale et avons constaté que la technique de construction **en pierres sèches fut prédominante** (dans certaines zones presque exclusive) **durant un siècle et demi d'occupation et d'exploitation du territoire**; plus concrètement de **la fin du 18e siècle aux premières décades du 20e**.

Durant cette période historique, caractérisée principalement par une grande expansion démographique, une "*faim de terres*" et une précarité économique importante, la technique de la pierre sèche fut **utilisée massivement**, tant au niveau de la **construction architectonique**, que dans la **rénovation du paysage agricole et d'élevage**. Dans la province de Teruel, plus d'un millier de fermes (dénommées «**masicos** ») ont été construites, en grande majorité grâce à la technique de construction en pierres sèches. Une transformation profonde du paysage s'est alors produite, notamment par la mise en exploitation agricole d'une bonne partie des anciens prés et collines, entraînant le rattachement de plusieurs dizaines de milliers d'hectares cultivables au niveau provincial. Beaucoup de ces terrains devinrent des cultures **en terrasse** et **des murs de contentions en pierres sèches** furent construits, en plus des murs qui **délimitaient les domaines et propriétés**.

Pour cela, il a été nécessaire d'investir, pour chaque nouvel hectare de culture en terrasses, une moyenne de 1000 à 2500 journées de travail, à construire des murs en pierres sèches, en fonction du degré d'inclinaison de la pente du terrain (chiffres estimés avec 20 et 60 % de pente, respectivement). Au final, **un travail énorme**, principalement lorsque l'activité agricole est moindre, qui a vu participer **entre quatre et six générations**; un véritable **boom au niveau de la construction** qui devait servir **à améliorer les conditions de vie précaires de la population**. - Que toutes ces recherches nous ont amené à choisir **l'Archéologie du Paysage** comme thème principal de notre thèse doctorale (*Du paysage rural traditionnel au protohistorique. Propositions méthodologiques pour l'analyse de la dialectique Homme-Moyen dans le Système Ibérique Oriental*). Ces recherches nous ont appris, entre autres, que la technique de la pierre sèche **est présente sur notre territoire depuis 4500 ans**; et que son utilisation, plus ou moins intensive, a dû être **récurrente lors de certaines périodes historiques**, produisant une profonde transformation du paysage agricole. La pierre sèche est une **technique pluriséculaire** caractéristique de ce territoire complexe fait de steppes et de montagnes.

- Que nous avons eu l'opportunité d'étudier en profondeur l'architecture et le paysage de la pierre sèche de **La Iglesuela del Cid** (déclaré Bien d'Intérêt Culturel le 22-1-2002) en 2007-08, lorsque l'on nous a demandé de réaliser **l'Inventaire** associé au **Plan Spécial de Protection de la Pierre Sèche de La Iglesuela del Cid**. Dans celui-ci, nous avons recensé 1400 biens individualisés, parmi lesquels 360 étaient des sortes de «cahutes» ou maisonnettes recouvertes d'une fausse coupole par rapprochement de rangées. Sur un territoire fortement marqué par ce qu'on appelle la «malédiction de l'excès de pierre», nous avons pu analyser **des types de structures spécifiques** dont l'existence est invariablement associée à cette technique, comme les monumentales carrières; et nous avons appris comment cette technique a permis à des gens de «faire de nécessité vertu», créant un **paysage singulier** qui imprègne des **marques d'identité** de toute la communauté, faisant partie de son **ADN culturel**.

- Que lors de notre participation au dernier **atelier de formation professionnelle** réalisé à La Iglesuela del Cid (2015-16), nous nous sommes rendus compte que les apprentis-travailleurs étaient parfaitement conscients de l'importance de cette technique, de laquelle ils se considéraient **héritiers directs**; et que ceux qui n'avaient pas l'habileté

suffisante se sont rapidement améliorés et **tous finirent par l'appliquer avec une maîtrise remarquable**, démontrant qu'il ne s'agit pas seulement d'anciens biens matériels faisant partie du passé mais bien d'un **authentique bien immatériel du présent**. - Que tout cela m'amène à la certitude que la technique de la pierre sèche

peut être un **Patrimoine Immatériel clé pour le futur de ce territoire**, tant du point de vue strictement **culturel qu'économique**. Mais pour cela, cette **reconnaissance** doit dépasser le cadre des communes qui utilisent cette technique, et être assumé par **l'ensemble de la Société** comme une valeur et un bien culturel. Plus encore dans le contexte actuel, régi par **une norme sur la construction** et une **pratique** qui met de côté cette technique au détriment du ciment et d'autres mortiers.

- Que l'architecture en pierres sèches est un **Bien Immatériel inestimable et irremplaçable**, fruit d'une **chaîne de connaissance** qui remonte à **plus d'une centaine de générations**, et dont **la perte supposerait un dommage inestimable au patrimoine culturel de l'humanité**. Comme l'affirmait un vieux et sage constructeur de murs: *"toutes les pierres ont leur place sur un mur, si tu trouves la sienne, elle ne tombera jamais."* Celui-ci est d'ailleurs convaincu que la technique de **la pierre sèche doit avoir sa «place» au Patrimoine Mondial**.

Pour tout cela, je souhaite manifester mon **soutien** le plus ferme à l'inscription de la technique de construction en pierres sèches sur la **Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'UNESCO**.

Teruel, le 22 août 2016

Fdo. E. Javier Ibáñez González

Mr. Joaquín Noé Serrano, with National Identification Document (DNI) no. 25149665-Q, in his capacity as CHAIRMAN of the Martín River Cultural Park Association; with Tax Identification Number (NIF) G-44147668 and registered office in the "A.Beltrán" Rock Art Centre in Ariño (Teruel), registered in the General Register of Associations of the Autonomous Community of Aragon with number 04-T-0008/1995 since 3 October 1995.

CERTIFIES:

That as a non-profit organisation responsible for managing the Martín River Cultural Park, declared through DECREE 109/2001, of 22 May, of the Government of Aragon, on the basis of Law 12/1997, of 3 December, on CULTURAL PARKS IN ARAGON, and among whose objectives are the preservation, protection and dissemination of cultural heritage;

- 1. It approves of the communication from the Government of Aragon** through which it forms part of the International Candidacy of the **"Dry stone construction technique"** to UNESCO.
- 2. It also shows its support and BACKING for the outlined candidacy for its inclusion in the List of Intangible Cultural Heritage in the year 2017.**

That our Association, from the start, has worked with the councils integrated into the Martín River Cultural Park to contribute to the preservation, awareness and appreciation of dry stone constructions in the area of Cantalobos (Montalbán), creating a cultural hiking route around this heritage, maintaining significant constructions in the Park, participating in the organisation of training courses on the technique and in the organisation of international conferences such as that organised in Montalbán in September 2006 ("10th International Dry Stone Conference") together with the *Société Internationale Pierres Sèches*. Similarly, in an attempt to preserve this technique, which has been passed on verbally from generation to generation, a book was published in 2006 which discussed dry stone construction in the Martín River Cultural Park, entitled "Hacer hablar a las piedras: la piedra seca en el Parque Cultural del Río Martín y en la Comarca de Cuencas Mineras" by J. C. Gordillo; A. Pinaud Guillaume and J. Royo Lasarte.

And in witness whereof, this candidacy support certificate is issued, signed by the Chairman of the Martín River Cultural Park Association, in Ariño on 30 June 2016.

The chairman: Mr. Joaquín Noé Serrano.

Mr. **E. Javier Ibáñez González**, with National Identification Document (DNI) 18.423.422-P, archaeologist, holding a PhD in History, and researcher on rural architecture in the province of Teruel, STATES:

- That due to **work** and **research** matters, I have had **close contact** with the **dry stone** technique for **33 years**. This relationship began in the year 1983 when we joined the study team on popular architecture, within the pioneering "*Mora de Rubielos Interdisciplinary Project*", for the Seminar on Archaeology and Ethnology in Teruel. There we realised that the dry stone technique was regularly used for **rural houses** and **scattered rural architecture** due to its **versatility** and **economy of resources**. Although it was not often part of the dominant techniques used in the most prominent and "noble" buildings (chapels, towers or the main building of traditional rural houses), it was present in those most strongly linked to **agricultural** and **livestock functions** (stalls, pens, folds, etc.) and, of course, in the **enclosure of fields**. This showed us the secular **dichotomy** between "**architecture that has a prestigious component**" (a lot or a little), which tries to adapt to the rules of fashionable architecture at that moment, and "**strictly functional architecture**", which is where dry stone is frequently used.

- That, in the following decades, as our research looked in more depth at a broader geographical area and we were able to improve the dating systems for that rural architecture, we found that the dry stone technique **played a dominant role** (in some areas almost completely) **for a century and a half of the occupation and exploitation of the territory**; namely the period **between the late 18th century and the early decades of the 20th century**.

During that historic moment, largely characterised by a significant demographic expansion, a "*hunger for land*" and a notable economic instability, the dry stone technique was **used extensively** in both **architectural construction** and in the **improvement of the agricultural and livestock landscape**. In the province of Teruel, more than one thousand "**masicos**" (traditional stone buildings) were built, using the dry stone technique in a high percentage of cases. Simultaneously, there was a profound transformation of the landscape, with many of the old pastures and mountain areas starting to be exploited for agricultural purposes. This led to the incorporation of several tens of thousands of hectares of arable land throughout the province. Many of these areas were **terraced**, mainly by building **dry stone retaining walls**, added to which were the **walls marking out estates and properties**. For each new hectare with terraces of crops, an average of 1,000 to 2,500 working hours were needed to build the associated dry stone walls, depending on the gradient of the land (estimated figures for a slope of 20 and 60%, respectively). In short, this was **an enormous amount of work**, concentrated in the period of reduced agricultural activity, which consisted of

between **four and six generations**. It was a **construction boom** which **aimed to improve the precarious living conditions of the population**.

- That all of this research led us to choose **Landscape Archaeology** as the subject of our **doctoral thesis** "*Del paisaje rural tradicional al protohistórico. Propuestas metodológicas para el análisis de la dialéctica Hombre-Medio en el Sistema Ibérico Oriental*" (From the traditional rural to the proto-historic landscape. Methodological proposals for analysing the Man-Environment dialectic in the Eastern Iberian System). In it we learned, among other things, that the dry stone technique **has been present in our territory for the last four and a half thousand years**; and that its use, more or less intensive, is **recurrent in certain historical periods** in which there was a profound transformation of the agricultural landscape. Dry stone is a **centuries-old technique**, characteristic of this complex territory of moorland and mountains.

- That we had the opportunity to study in depth the dry stone architecture and landscape of **La Iglesuela del Cid** (declared an Object of Cultural Interest on 22/1/2002) in the years 2007-08 after receiving the commission to carry out the **Inventory** associated with the **Special Protection Plan for the Dry Stone of La Iglesuela del Cid**. This included almost **1,400 individualised assets**, of which **360 were "chozos"** or huts covered with a false dome built in rows. In a territory that is so highly characterised by the so-called "*curse of excess stone*", we were able to analyse **specific types of structures** whose existence is invariably associated with this technique, such as the monumental stone quarries; and we learned how this technique allowed these people to "**make a virtue out of necessity**", creating a **unique landscape** that permeates the **hallmarks** of the entire community, forming part of its **cultural DNA**.

- That in our teaching participation in the last **employment workshop** carried out in La Iglesuela del Cid (2015-16) we noticed that the students were perfectly aware of the importance of this technique, of which they considered themselves **direct heirs**; that those who still did not have sufficient skill acquired it in a short period of time; and that **everyone ended up applying it with notable mastery**, demonstrating that it is not just a question of old material assets from the past, but a **true intangible asset from the present**.

- That all of this leads me to believe that the dry stone technique could be seen as **Intangible Heritage that is key for the future of this region**, in both a strictly **cultural** sense and in the most **economic** sense. But for this, that **recognition** must go beyond the scope of the communities that rely on this technique and be assumed by **all of society** as a cultural value and asset. And this is even more important in a

situation like the current one, governed by **building regulations** and a **praxis** that consigns this technique to **oblivion**, in favour of cement and other mortars.

- That the dry stone technique is an **invaluable and irreplaceable Intangible Asset**, a result of a **chain of knowledge** that goes back **more than one hundred generations** and whose loss would lead to **invaluable damage to the cultural heritage of humanity**. As stated by an old and wise *paredador* (wall builder): "*every stone has its place in a wall; if you find it, it will never fall off*". The undersigned is convinced that the **dry stone technique must take its "place" within World Heritage**.

Therefore, I would like to express my strong **support** for the dry stone technique being included in the **UNESCO List of Intangible Cultural Heritage**.

Teruel, 22 August 2016

Signed: E. Javier Ibáñez González

Ayuntamiento de MIRAMBEL (Teruel)

Teléfono y Fax 964178212

Plza. Iglesia N.º 1
C. Postal 44141

D. Francisco Carceller Martín, Secretario del Ayuntamiento de Mirambel (Teruel) CERTIFICO:

Que en la Sesión del Pleno de este Ayuntamiento de fecha 11 de Agosto de 2016, entre otros, figura un acuerdo que copiado literalmente dice así:

"DECLARACION DE RESPALDO A LA INSCRIPCION DE LA TECNICA CONSTRUCTIVA DE LA PIEDRA SECA EN LA LISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA UNESCO:

Considerando, como afirma en su Preámbulo la Ley 3/1999, de 10 de marzo, del patrimonio Cultural Aragonés, que el patrimonio Cultural Aragonés constituye, en su conjunto, uno de los testimonios fundamentales de la trayectoria histórica de la nacionalidad aragonesa. Sobre él se configuran los signos de identidad que definen la idiosincrasia del pueblo aragonés y se convierten en su más relevante valor diferencial.

Considerando que la misma Ley afirma que los poderes públicos están obligados a proteger la integridad del patrimonio Cultural aragonés, y también a promover cuantas acciones se consideran necesarias para su conservación y difusión, tanto en el interior como en el exterior de nuestro territorio. Y que la misma ley recuerda que la garantía institucional de los municipios comprende la necesidad de reconocer sus competencias en una serie de materias, entre las que la Legislación Básica de Régimen Local incluye justamente el patrimonio Cultural.

Atendiendo al objeto de la Ley del patrimonio Cultural Aragonés, expresando en su art 1: Esta Ley tiene por objeto la protección, conservación acrecentamiento, investigación, difusión, promoción, fomento y formación, para la transmisión a las generaciones futuras del Patrimonio Cultural Aragonés, y de los bienes que lo integran, cualquiera que sea su régimen jurídico y titularidad, garantizando su uso como bien social y factor de desarrollo sostenible para Aragón.

Teniendo en cuenta todo aquello que conforma el Patrimonio Cultural Aragonés, como explicita la misma Ley en su art 2: El Patrimonio Cultural Aragonés está integrado por todos los bienes materiales e inmateriales relacionados con la historia y la cultura de Aragón que presenten interés antropológico, histórico, artístico, arquitectónico, mobiliario, arqueológico, paleontológico, etnológico, científico, lingüístico, documental, cinematográfico,

Ayuntamiento de MIRAMBEL (Teruel)

Teléfono y Fax 964178212

Plza. Iglesia N.º 1
C. Postal 44141

bibliográfico o técnico.

Subrayando la importancia que la ley del patrimonio Aragonés otorga a los bienes inmateriales que pueden ser declarados Bienes de Interés cultural (art. 12), máxima figura de protección de los bienes integrantes de nuestro Patrimonio Cultural.

Teniendo en cuenta que el Estado Español ratificó el 25 de octubre de 2006 la Convención para la salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial, aprobado por la UNESCO en 2003, y que ello conlleva (art. 11a) el compromiso de la adopción de todas las medidas necesarias para garantizar la protección del patrimonio Cultural inmaterial presente en su territorio.

Considerando que este objetivo se ve reforzado con las iniciativas y el compromiso de las Instituciones y las comunidades locales, portadores, defensores y transmisores del patrimonio cultural inmaterial, como es el caso de la técnica constructiva de la piedra seca en el municipio de Mirambel.

Poniendo de relieve la atención permanente que el Ayuntamiento de Mirambel ha dedicado desde siempre al patrimonio cultural de su territorio para garantizar su reconocimiento, respeto y valorización.

Recogiendo la legítima aspiración de nuestro municipio de presentar una candidatura, para que la técnica constructiva de la piedra seca pueda ser inscrita en el futuro en la lista representativa del patrimonio Cultural inmaterial de la humanidad de la UNESCO.

Este Pleno del Ayuntamiento, tras amplia deliberación y por Unanimitad, ACUERDA:

Primero.-Expresar y renovar el compromiso absoluto de la Corporación local con la salvaguarda de la de la técnica constructiva de la piedra seca puesto que constituye un elemento importante del patrimonio cultural de nuestro pueblo.

Segundo.-Conceder todo el apoyo institucional necesario al proceso de preparación y presentación de una candidatura junto con otros municipios del Maestrazgo, que concluya con la presentación ante la UNESCO, con el objetivo de que la técnica constructiva de la piedra seca pueda ser en el futuro un nuevo elemento del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad."

Para que conste y surta sus efectos, expido la presente y con el Visto Bueno del Sr. Alcalde en Mirambel a 11 de agosto de 2016.

VºBº

EL ALCALDE

Mani Giménez
Sob

MAIRIE DE MIRAMBEL (TERUEL)

Mr. Francisco Carceller Martín, Secrétaire de la Mairie de Mirambel (Teruel),
CERTIFIE:

Que lors de la Réunion Ordinaire célébrée par la plénière en cette mairie le 30 juin 2016 figure, au point n°4 de l'Ordre du jour, l'acc ord retranscrit littéralement ci-dessous:
"DÉCLARATION DE SOUTIEN À L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION EN PIERRES SÈCHES SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATERIEL DE L'UNESCO":

Considérant, comme l'indique dans son préambule la Loi 3/1999 du 10 Mars, que le patrimoine culturel aragonais, dans son ensemble, est un des témoins fondamentaux de la trajectoire historique de la nationalité aragonaise. Sur celui-ci reposent les signes identitaires que défend le peuple aragonais, lesquels se convertissent en une remarquable valeur différentielle.

Considérant que cette même Loi cite que les pouvoirs publics ont le devoir de protéger l'intégrité du patrimoine culturel aragonais, et promouvoir un certain nombre d'actions nécessaires à sa conservation et diffusion, tant au niveau national qu'international. D'autre part, la garantie institutionnelle des Communes inclut le devoir de reconnaître ses compétences dans une série de domaines, parmi lesquels la législation de base du Régime Local, dont fait justement partie le patrimoine culturel.

Selon l'objet de la Loi sur le patrimoine culturel aragonais, exprimé dans son art.1 : Cette loi a pour objet la protection, la conservation, l'accroissement, l'investigation, la diffusion, la promotion et le développement du patrimoine culturel aragonais afin de le retransmettre aux futures générations, tout comme les biens qui le composent, quelque soit son régime juridique et titulaire, garantissant son utilisation en tant que bien social et vecteur de développement durable de la province d'Aragon.

Prenant en compte tout ce qui définit notre patrimoine culturel, comme l'énonce clairement cette même Loi dans l'article 2 : Le patrimoine culturel aragonais regroupe tous les biens matériels et immatériels en relation avec l'histoire et la culture d'Aragon, biens qui présentent un intérêt anthropologique, historique, architectonique, mobilier, archéologique, paléontologique, ethnologique, scientifique, linguistique, documentaire, cinématographique, bibliographique ou technique.

Soulignant l'importance que la loi du patrimoine aragonais accorde aux biens immatériels pouvant être déclarés « Biens d'Intérêt Culturel » (art. 12), plus haut niveau de protection des biens de notre patrimoine culturel (L'architecture en pierres sèches dans la commune de La Iglesuela del Cid a été déclarée "Bien d'intérêt

culturel", par Décret 23/2002, en date du 22 janvier, au Gouvernement d'Aragon BOA 16 en date du 06 février 2002).

Considérant la ratification par l'état espagnol, le 25 octobre 2016, de la convention en faveur de la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adopté par l'UNESCO en 2003, lequel implique (art. 11^a) l'adoption de toutes les mesures nécessaires dans le but de garantir la protection du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire.

Considérant que cet objectif est soutenu par les initiatives et autres apports des institutions et communautés locales, soucieuses de porter, défendre et transmettre le patrimoine culturel immatériel, comme c'est le cas pour la technique de construction en pierres sèches présente dans la commune de La Iglesuela del Cid.

Considérant l'attention, particulière et permanente, portée par la Mairie de La Iglesuela del Cid à la conservation du patrimoine culturel de la commune et, par extension, à la Comarque du Maestrazgo, afin d'en assurer sa reconnaissance, son respect et sa valorisation.

Considérant l'aspiration légitime de notre commune à présenter une candidature afin que la technique de construction en pierres sèches puisse être inscrite sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

La Séance Plénière de cette Mairie, après délibération, s'est mise d'accord à l'unanimité:

Premier: Exprimer et renouveler le plein accord de la collectivité locale, lequel comprend la sauvegarde de la technique de construction en pierres sèches, un élément très important de notre patrimoine culturel.

Second: Concéder tout l'appui institutionnel nécessaire au processus de préparation et de présentation d'une candidature conjointe avec d'autres communes de notre territoire, présenter le projet à l'UNESCO avec l'objectif de faire inscrire la technique de construction en pierres sèches au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Pour faire valoir ce que de droit et ce, aux effets opportuns, je délivre la présente, avec l'approbation de Mr. le Maire, à Mirambel en date du 11 août 2016. Autorisation de Le Maire.

Mr. Francisco Carceller Martín, Secretary for the Council of Mirambel (Teruel), I CERTIFY:

That in the Plenary Session of the Council on 11 August 2016 there appears, among others, an agreement which copied literally reads as follows:

"STATEMENT OF SUPPORT FOR THE INCLUSION OF THE DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE IN THE UNESCO LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE":

Considering, as stated in the Preamble of Law 3/1999, of 10 March, on Aragonese Cultural Heritage, that Aragonese Cultural Heritage as a whole constitutes one of the fundamental testimonies of the historic course of Aragonese nationality. This is the foundation for configuring the hallmarks that defend the idiosyncrasy of the Aragonese people and become their most relevant differential value.

Considering that the same Law states that the public authorities are obliged to protect the integrity of the Aragonese Cultural Heritage, as well as promote as many actions as are deemed necessary for its preservation and dissemination, both inside and outside our territory. And that the same law recalls that the institutional guarantee of the Municipalities includes the need to acknowledge their powers in a series of matters, among which the Basic Legislation of the Local Government includes Cultural Heritage. Considering the purpose of the Law on Aragonese Cultural Heritage, stating in its art. 1: This law aims to protect, preserve, enhance, research, disseminate, promote, encourage and providing training on Aragonese Cultural Heritage and the assets comprising it, for their transfer to future generations, regardless of their Legal Status and Ownership, guaranteeing their use as a social good and factor for the sustainable development of Aragon.

Taking into account everything that makes up Aragonese Cultural Heritage, as the same Law explicitly specifies in its article 2: Aragonese Cultural Heritage is comprised of all the tangible and intangible assets related to the history and culture of Aragon which are of anthropological, historical, artistic, architectural, furniture, archaeological, palaeontological, ethnological, scientific, linguistic, documentary, cinematographic, bibliographical or technical interest.

Underlining the importance that Aragonese Heritage Law places on the intangible assets that may be declared Objects of Cultural Interest (article 12), the maximum protection for the assets comprising our Cultural Heritage.

Taking into account that on 25 October 2006 the Spanish State ratified the convention to safeguard Intangible Cultural Heritage approved by UNESCO in 2003, and that this entails (art. 11) the commitment to adopt all measures necessary to ensure the protection of the Intangible Cultural Heritage present in its territory.

Considering that this objective is reinforced by the initiatives and commitment of the Local Institutions and Communities, bearers, defenders and transmitters of the Intangible Cultural Heritage, as in the case of the dry stone building technique from the Municipality of La Iglesuela del Cid.

Highlighting the permanent attention the Council of Mirambel has always paid to the cultural heritage of its territory, to ensure its recognition, respect and appreciation.

Reflecting the legitimate aspiration of our Municipality to submit a candidacy, so that the Dry Stone Technique may be included in the future in the UNESCO list of Intangible Cultural Heritage.

This Plenary Session of the Council, following a broad and unanimous deliberation, AGREES:

One.- To express and renew the absolute commitment of the Local Corporation to safeguarding the dry stone construction technique, given that it constitutes a very important element of the Cultural Heritage of our people.

Two.- To provide all the institutional support necessary to the process of preparing and submitting a candidacy together with other Municipalities from Maestrazgo, which concludes with its presentation to UNESCO, so that the dry stone construction technique can be a new element of Intangible Cultural World Heritage in the future."

In witness whereof, and for all legal intents and purposes, I issue this document with the approval of the Mayor in Mirambel on 11 August 2016.

Approved by the Mayor.

Museo Etnográfico de Quirós

Carretera General, s/n 33117 Bárzana (Quirós). Asturias
Tel. 985 768 096, Fax: 985 768 145, museodequiros@gmail.es www.quirós.es

El Museo Etnográfico de Quirós, se haya ubicado en el municipio de Quirós, en la montaña central del Principado de Asturias, Comunidad Autónoma del norte de España.

El municipio está formado por un extenso valle de paisaje quebrado, dominado por los desniveles, siendo su máxima altitud el Fontán Norte, de 2417 metros y donde la mitad del municipio supera los 1.200 metros de altura y cubierto por manchas boscosas autóctonas de roble, haya, castaño o acebo. Su economía tradicional ha estado basada en la ganadería.

Con estas características orográficas, el desarrollo económico-social de las comunidades locales han debido mantener las técnicas tradicionales en la realización de las construcciones auxiliares e infraestructuras agropecuarias, todas ellas realizadas con la técnica de la piedra seca.

De hecho, el Museo Etnográfico de Quirós elaboró en el año 2001 un inventario de todas las construcciones ganaderas existentes en las montañas y majadas del municipio, con el objetivo de conocer la situación real de las mismas, siendo la mayoría realizadas con esta técnica ancestral.

Así mismo, el municipio de Quirós, pese al envejecimiento de su población, aún cuenta con algunos artesanos en los pueblos de Ricabo, Cortes o las Chanas, que aún realizan trabajos ocasionales con la técnica de la piedra seca. Los mismos que han colaborado con el estudio que el Principado de Asturias (España) para la presentación de la candidatura a *Patrimonio Cultural Inmaterial de las técnicas constructivas de la piedra en seco junto con Bulgaria, Croacia, Chipre, Grecia y Suiza*.

Por todo lo anteriormente expuesto, desde el Museo Etnográfico de Quirós, apoyamos la candidatura propuesta por los países mencionados en el reconocimiento la técnica de la piedra seca, que sea declarada Patrimonio Inmaterial por la UNESCO.

Así mismo, el municipio de Quirós se ofrece a colaborar con los estudios que se consideren oportunos para mejorar en el conocimiento y recuperación de la misma.

En Quirós a 27 de agosto de 2016

FDO. ALVA Mª RODRIGUEZ FERNANDEZ

(Dirección del Museo E. de Quirós)

Le musée ethnographique de Quirós

Carretera General, s/n 33117 Bárzana (Quirós), Asturias

Tél.: 985 768 096, Fax: 985 768 145 museodequiros@gmail.com www.quiros.es

Le musée ethnographique de Quirós est situé dans la commune de Quirós, dans la montagne centrale de la Principauté des Asturies, région autonome du nord de l'Espagne.

La commune abrite une vaste vallée au relief accidenté et aux nombreuses dénivellations. Le Fontán Norte en est le point culminant du haut de ses 2.417 mètres d'altitude. La moitié de la commune, qui dépasse 1.200 mètres d'altitude, est boisée de chênes, de hêtres, de châtaigniers et de houx autochtones. Son économie est traditionnellement basée sur l'élevage.

Vu ces caractéristiques orographiques, le développement économique et social des communautés locales a dû se baser sur les techniques traditionnelles concernant les constructions auxiliaires et les infrastructures agricoles, soit la maçonnerie sèche.

En fait, le musée ethnographique de Quirós a dressé en 2001 un inventaire de toutes les constructions en rapport avec l'élevage existant dans les montagnes et les havres de la commune pour en connaître l'état réel, vu que la plupart sont faits de maçonnerie sèche.

En outre et malgré le vieillissement de sa population, la commune de Quirós compte toujours sur quelques artisans habitant les villages de Ricabo, Cortes ou Las Chanas. Ces artisans travaillent encore et occasionnellement la maçonnerie sèche. Ce sont d'ailleurs eux qui ont collaboré à l'étude élaborée par la Principauté des Asturies (Espagne) pour la présentation de son projet de candidature au *patrimoine culturel immatériel de la maçonnerie à pierres sèches avec la Bulgarie, la Croatie, Chypre, la Grèce et la Suisse*.

Voilà pourquoi le musée ethnographique de Quirós soutient la candidature présentée par les pays cités ci-dessus pour la reconnaissance

de la maçonnerie à pierres sèches en tant que patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

Enfin, la commune de Quirós propose sa collaboration à l'élaboration des études qui seront jugées nécessaires pour améliorer la connaissance et la conservation de cette technique.

A Quirós, le 27 août 2016

Signature : ALVA Mª RODRIGUEZ FERNANDEZ

(Direction du musée E. De Quirós)

Quirós Ethnographic Museum

Carretera General, s/n 33117 Bárzana (Quirós). Asturias
Tel. 985 768 096, Fax: 985 768 145, wuiseodequirros@wail.es www.quiros.es

The Quirós Ethnographic Museum is located in the municipality of Quirós, in the central mountains of the Principality of Asturias, an Autonomous Community in the north of Spain.

The municipality consists of a large valley of broken landscape, dominated by slopes, its maximum altitude the Fontán Norte, at 2,417 metres and where half of the municipality surpasses an altitude of 1,200 metres, covered by autochthonous forests of oak, beech, chestnut or holly. Its traditional economy is based on the livestock farming.

With these high-mountain features, the socio-economic development of local communities had to maintain traditional techniques in creating auxiliary constructions and agricultural structures, all carried out using the drystone technique.

In fact, in the year 2001, the Quirós Ethnographic Museum drew up an inventory of all existing livestock-keeping constructions in the mountains and meadows of the municipality, in order to know their real circumstances, mostly carried out with this ancestral technique.

Additionally, the municipality of Quirós, despite its ageing population, still has some craftsmen in the towns of Ricabo, Cortes or Las Chañas, who still perform occasional work with the drystone technique. They have collaborated with the study conducted by the Principality of Asturias (Spain) for presenting the candidacy for Intangible Cultural Heritage of drystone construction techniques together with Bulgaria, Croatia, Cyprus, Greece and Switzerland.

For all the above, the Quirós Ethnographic Museum supports the candidacy proposed by the countries mentioned in the acknowledgement of the drystone technique as Intangible Heritage to be declared by UNESCO.

Additionally, the municipality of Quirós offers its collaboration in any studies considered necessary to improve knowledge and recovery thereof.

In Quirós on 27 August 2016

SIGNED.

(Management of the Quirós Ethnographic Museum)

ASAPE

Asociación Asturiana de Antropología y Patrimonio Etnológico. *Asociación Asturiana d'Antropoloxía y Patrimoniu Etnolóxicu.*

En relación a la candidatura de la técnica de la piedra en seco a Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad por la Unesco, la Asociación Asturiana de Antropología y Patrimonio Etnológico/Asociación Asturiana d'Antropoloxía y Patrimoniu Etnolóxicu, siendo conocedora en todo momento de sus pormenores y habiendo participado plenamente del proceso seguido para su elaboración

MANIFIESTA

Su conformidad con la presentación de la mencionada candidatura y su total apoyo a la misma, en la cual la técnica constructiva de la piedra en seco, entendida como conocimiento y práctica cultural, sería reconocida como una manifestación relevante del patrimonio cultural inmaterial.

La candidatura conjunta, encabezada por Chipre y Grecia, y a la que se han sumado otros países europeos, entre ellos España, implica una superación de fronteras que se corresponde con el modo ordinario en que fluye la cultura, de la mano de los desplazamientos de las personas, sus ideas y sus prácticas. En la actualidad, este planteamiento, pleno de empirismo desde el punto de vista cultural, resulta deseable e incluso necesario en todo tipo de iniciativas de gestión patrimonial. Desde nuestro punto de vista, enriquece la propia candidatura por ahondar en su humanidad, acorde con su nomenclatura: "Patrimonio de la Humanidad".

La candidatura de la técnica constructiva de la piedra en seco, puesta en relación con las manifestaciones culturales que actualmente integran el Patrimonio Inmaterial de la Humanidad, destaca por su configuración cotidiana, ordinaria, por tanto perteneciente al tiempo y espacio común. Tanto la técnica de la piedra en seco como las construcciones erigidas con ella pertenecen al mundo rutinario, enlazan con los trabajos diarios de la unidad familiar en los cultivos, los pastos de altura, el monte, etc. Esto contrasta con la excepcionalidad, integrante del tiempo y espacio ritual, y el atractivo estético de muchas de las manifestaciones del Patrimonio Inmaterial de la Humanidad: fiestas, técnicas textiles asociadas a los ritos de paso, gastronomías festivas, canciones, danzas y representaciones teatrales. Creemos que la candidatura de la piedra en seco contribuiría a reforzar la consideración del Patrimonio Inmaterial de la Humanidad, integrando expresiones culturales propias de las clases subalternas, que en principio no resultan seductoras por su cotidianeidad y pragmatismo, pero que, sin embargo, presentan una cualidad muy importante: son comunes a gran parte de la humanidad en su misma formulación, al margen de las fronteras estatales o las barreras idiomáticas.

ASAPE

Asociación Asturiana de Antropología y Patrimonio Etnológico. *Asociación Asturiana d'Antropoloxia y Patrimoniu Etnolóxicu.*

Respecto a las estrategias de promoción y divulgación vinculadas a la candidatura de la piedra en seco, consideramos que las propuestas en el Formulario de la Unesco “Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity” son las más adecuadas y pertinentes, por englobar los tres pilares básicos para la conservación de cualquier manifestación cultural, sea ésta material o inmaterial: documentación e investigación, transmisión y preservación; así como por garantizar la aplicación o práctica de los conocimientos de la técnica de la piedra en seco en el futuro.

Desde nuestra Asociación reiteramos nuestra conformidad y apoyo a la candidatura mencionada, a la vez que, nuevamente, volvemos a poner a disposición de la misma aquellos recursos que podamos ofrecer y que puedan resultar de interés.

En Gijón, a 17 de agosto de 2016

Atentamente,

La Junta Directiva

ASAPE

Association asturienne d'anthropologie et du patrimoine ethnologique

Concernant la candidature de la maçonnerie à pierres sèches au patrimoine culturel immatériel de l'Unesco, l'Association asturienne d'anthropologie et du patrimoine ethnologique, connaissant tous les détails à tout moment, et ayant pleinement participé au processus de son élaboration,

DONNE SON ACCORD

à la présentation de ladite candidature qu'elle soutient totalement. En effet, la maçonnerie à pierres sèches, considérée comme une connaissance et une pratique culturelles, devrait ainsi être reconnue comme une manifestation remarquable du patrimoine culturel immatériel.

Cette candidature conjointe, engagée par Chypre et la Grèce et que d'autres pays européens dont l'Espagne ont rejointe par la suite, implique un dépassement des frontières inhérent aux flux habituels de la culture avec les déplacements des personnes, leurs idées et leurs pratiques. A l'heure actuelle, cette approche, très empirique du point de vue culturel, devient souhaitable et même nécessaire pour toutes sortes d'initiatives de gestion patrimoniale. A notre avis, cette approche enrichit la candidature du fait qu'elle puise ses sources dans l'humanité, conformément à sa nomenclature : « Patrimoine de l'Humanité ».

Par rapport aux manifestations culturelles déjà inscrites au patrimoine immatériel de l'Humanité, la candidature de la maçonnerie à pierres sèches se distingue par sa configuration quotidienne et ordinaire qui relève d'un temps et d'un espace communs. La maçonnerie sèche et les constructions qui en sont issues appartiennent à un monde routinier et relèvent du travail quotidien des unités familiales concernant les cultures, les pâturages d'altitude, la montagne, etc. Pourtant, cette réalité contraste nettement avec la plupart des manifestations du patrimoine culturel immatériel, qui se distinguent par leur exceptionnalité, relative au

temps et à l'espace rituel, et leur attrait esthétique : fêtes, techniques textiles en rapport avec les rites de passage, la gastronomie pour les fêtes, les chansons, les dances et les représentations théâtrales. Nous estimons que la candidature de la maçonnerie à pierres sèches contribuerait au renforcement du patrimoine culturel immatériel de l'Humanité, vu qu'elle apporterait des expressions culturelles caractéristiques des classes subalternes, dont la quotidienneté et le pragmatisme ne sont guère séduisants. Pourtant, ces expressions culturelles ont une qualité très importante : elles sont communes à une grande partie de l'humanité, au delà des frontières et des barrières idiomatiques.

Concernant les stratégies de promotion et de divulgation de la candidature de la maçonnerie sèche, nous pensons que les propositions figurant dans le formulaire de l'Unesco « Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity » sont appropriées et pertinentes du fait qu'elles englobent les trois piliers fondamentaux de la conservation de toute manifestation culturelle, aussi bien matérielle qu'immatérielle : documentation et recherche, transmission et préservation ; et garantie de l'application ou de la pratique futures des connaissances de la maçonnerie à pierres sèches.

Notre association renouvelle sa confiance et son soutien à cette candidature et met toutes ses ressources à sa disposition.

A Gijón, le 17 août 2016

Cordialement

Le comité directeur

As regards the drystone technique's candidacy as UNESCO Intangible Cultural Heritage of Humanity, the Asturian Association of Anthropology and Ethnological Heritage (Asociación Asturiana d'Antropoloxía y Patrimoniu Etnolóxicu), which has had full knowledge at all times of its specifics and has taken part in the whole process applied in drawing it up

DECLARES

Its approval and full support in presenting this candidacy, in which the drystone construction technique, taken to mean cultural knowledge and practice, should be acknowledged as a relevant example of intangible cultural heritage.

The joint candidacy, led by Cyprus and Greece, and which has been joined by other European countries, including Spain, involves a cross-border history that ties into how culture normally expands, through the movement of peoples, with their ideas and their customs. At present, this empirical position from a cultural point of view, is desirable, and even necessary, in any kind of initiative to evaluate heritage. In our view, it enriches the candidacy itself, to explore its humanity, in keeping with its name: "Heritage of Humanity."

The candidacy of the drystone construction technique, considered in relation to the examples of culture that currently make up Intangible Heritage of Humanity, stand out as being everyday, customary activities, thus belonging to a common time and space. Both the dry--stone technique and the constructions erected by using it belong to the commonplace world, and connect with the daily work of families in farming, high grazing lands, mountains, etc. This contrasts with the exceptional nature, integrated in ritual times and areas, and the aesthetic attraction of many examples of Intangible Heritage of Humanity: celebrations, textile techniques associated with rites of passage, festive foods, songs, dances and theatrical performances. We believe that the drystone candidacy would help strengthen the

consideration of Intangible Heritage of Humanity by including cultural expressions that characterise the working classes, which in principle are not attractive as being everyday and pragmatic, but which, nevertheless, have a very significant quality: they are common to a large part of humanity in their very development, beyond national frontiers or language barriers.

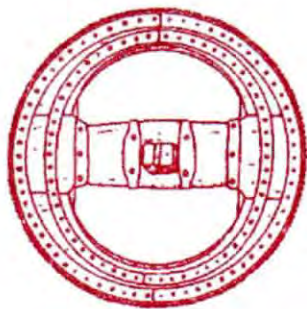
As regards promotion and divulgation strategies associated with the drystone candidacy, we consider that the proposals in the UNESCO Form "Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity" is the most appropriate and relevant, as it includes the three basic pillars for conservation of any cultural manifestation, whether tangible or intangible: documentation and research, transmission and conservation; and a guarantee to apply or practise knowledge of the drystone technique in the future.

From this Association, we reiterate our agreement and support of the abovementioned candidacy while, once again, we make available any resources we can offer and which may be of interest.

In Gijón, on 17 August 2016

Kind regards,

The Board of Management

Museo Etnográfico de Grandas de Salime

Avenida del Ferreiro, 17. 33730 – Grandas de Salime (Asturias)

985 627 243 • www.museodegrandas.es • etnogsal@asturias.org

El Museo Etnográfico de Grandas de Salime es un museo público de carácter comarcal, cuya misión es reunir, custodiar, conservar, incrementar, investigar, comunicar y difundir el patrimonio material e inmaterial de carácter etnográfico de las comunidades del Occidente de Asturias.

El Museo, miembro del ICOM, fue fundado en el año 1984 sobre la base de la colección etnográfica reunida por J. Mª Naveiras Escanlar, *Pepe el Ferreiro*, quien fue su impulsor y director hasta el año 2010. Inicialmente instalado en los bajos del Ayuntamiento de Grandas de Salime, el Museo se trasladó a su actual ubicación en 1989, ocupando la antigua Casa Rectoral de la villa, que fue rehabilitada para la ocasión. Desde entonces el Museo ha continuado creciendo y hoy sus instalaciones ocupan una superficie de más de 3.000 m². Las áreas de exposición se distribuyen en tres edificios principales que ejemplifican la arquitectura tradicional de la zona: *Casa Rectoral*, *Casa del Molinero* y *A Casoa*. Los espacios abiertos de tránsito se encuentran jalonados por arquitecturas menores y elementos muebles de finalidad específica, que también se integran en la exposición y entre los que se encuentran un molino, un hórreo, una panera, un cabazo, un *cortín* o una capilla.

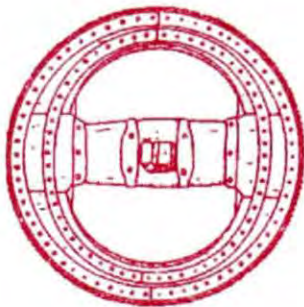
El núcleo central de la colección lo compone el elenco inicial recopilado por D. José María Naveiras Escanlar. Con posterioridad ha sufrido un incremento constante por adquisición pero, sobre todo, por donación y depósito de particulares. El repertorio material se centra en el modo de vida rural campesino tradicional y los oficios desarrollados en dicho medio, remitiendo su ámbito geográfico a los concejos del occidente asturiano, pero incorporando también muestras procedentes de otras zonas de Asturias, de diversas regiones peninsulares y de distintas áreas europeas.

Entre los oficios de mayor raigambre en las sociedades campesinas rurales tradicionales representadas en el Museo se encuentran, de modo similar a lo que acontece en el resto de Asturias, el conjunto de tareas relacionadas con la técnica constructiva de la

Consorcio para la gestión del Museo Etnográfico de Grandas de Salime

Museo Etnográfico de Grandas de Salime

Avenida del Ferreiro, 17. 33730 – Grandas de Salime (Asturias)

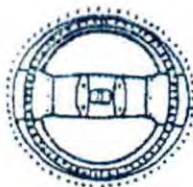
985 627 243 • www.museodegrandas.es • etnogsal@asturias.org

piedra en seco. La técnica se aplicó en edificaciones auxiliares a las arquitecturas de vivienda y, de manera preferente, en estructuras de funcionalidad específica ubicadas lejos de los núcleos de población y/o en lugares de difícil acceso. Es el caso, entre otros, de los *cortines* para albergar las colmenas, los *corros* para las castañas o los muros de parcelación, contruidos con las características pizarras y cuarcitas locales trabadas en seco. Estas edificaciones, sobre las que aún se continúa interviniendo de modo tradicional, constituyen hoy uno de los elementos identitarios del paisaje comarcal y de la sociedad que lo modeló.

Este Museo ha sido conocedor y ha participado en el proceso de concreción de la candidatura de la técnica constructiva de la piedra en seco a la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la UNESCO, habiendo podido aportar información y contactos de portadores de la técnica.

Por todo lo anterior, y considerando el interés y beneficios para la preservación de esta parte de nuestra cultura tradicional, mostramos nuestro apoyo a que se presente la candidatura relativa a la piedra seca.

En Grandas de Salime a 5 de diciembre de 2016

CONSORCIO PARA LA
GESTIÓN DEL MUSEO
ETNOGRÁFICO DE
GRANDAS DE SALIME

Fdo.: Susana Hevia González
Directora del Consorcio para la Gestión
del Museo Etnográfico de Grandas de Salime

Consorcio para la gestión del Museo Etnográfico de Grandas de Salime

Musée ethnographique de Grandas de Salime

Avenida del Ferreiro, 17.33730 – Grandas de Salime (Asturias)

985 627 243 · www.museodegrandas.es · etnogsal@asturias.org

Le musée ethnographique de Grandas de Salime est un musée public à caractère régional ayant pour but de réunir, conserver, accroître, rechercher, communiquer et diffuser le patrimoine matériel et immatériel à caractère ethnographique des communautés de l'occident des Asturies.

Le fonds du musée, qui est membre de l'ICOM et qui fut fondé en 1984, est basé sur la collection ethnographique réunie par José Mª Naveiras Escanlar, dit *Pepe el Ferreiro*, qui en fut l'artisan et le directeur jusqu'en 2010. Le musée, aménagé au départ dans le sous-sol de la mairie de Grandas de Salime, fut transféré en 1989 à son siège actuel, l'ancien presbytère qui fut aménagé en espace muséographique. Le musée, qui s'est progressivement agrandi, occupe de nos jours plus de 3.000 m². Le musée occupe trois bâtiments principaux qui témoignent de l'architecture traditionnelle locale : le *presbytère*, la *maison du meunier* et *A Casa*. Les espaces ouverts situés entre les trois bâtiments abritent des constructions mineures et des éléments meubles ayant une fonction spécifique et qui font partie de l'exposition : un moulin, deux greniers sur pilotis qui se différencient par leur toiture, un enclos en pierre (*cortin*) et une chapelle.

La collection réunie par José María Navieras Escanlar en est le noyau central. Mais le fonds du musée a pu compter sur quelques acquisitions mais surtout sur des dons et des dépôts de particuliers qui ont permis de l'agrandir. Son répertoire matériel témoigne du mode de vie et des métiers du monde rural traditionnel. Du point de vue géographique, la collection du musée relève surtout de l'occident mais également d'autres régions des Asturies, d'Espagne et d'Europe.

Parmi les métiers ruraux les plus traditionnels et les mieux représentés dans ce musée, citons, de même que dans le reste des Asturies, l'ensemble des tâches liées à la technique constructive de la maçonnerie en pierre sèche. Celle-ci était utilisée pour les dépendances des bâtiments abritant les logements, mais surtout pour les constructions spécifiques éloignées des zones habitées et difficilement accessibles : les enclos abritant des ruches ou des châtaignes, les murs mitoyens, érigés en

maçonnerie sèche, à base d'ardoises et de quartzites. Ces constructions traditionnelles constituent des éléments identitaires du paysage régional et des communautés qui les ont érigées.

Ce musée connaît et a participé au processus de mise au point de la candidature de la technique constructive de la maçonnerie à pierres sèches pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO, en fournissant des renseignements et des contacts de personnes connaissant cette technique.

Cela dit et vu l'intérêt et les avantages pour la préservation de cette partie de notre culture traditionnelle, nous soutenons la candidature de la maçonnerie en pierre sèche.

A Grandas de Salime, le 5 décembre 2016

Signature : Susana Hevia González

Directrice du consortium pour la gestion
du musée ethnographique de Grandas de
Salime

Ethnographic Museum

of Gandas de Salime

Avenida del Ferreiro, 17. 33730 - Grandas de Salime (Asturias)

985 627 243 • www.museodegrandas.es • etnogsal@asturias.org

The Ethnographic Museum of Grandas de Salime is a public, regional museum whose purpose is to collect, safeguard, conserve, increase, research, communicate and divulge tangible and intangible ethnographic heritage from the communities of Western Asturias.

The Museum, a member of the ICOM, it was founded in the year 1984 on the basis of the ethnographic collection put together by José María Naveiras Escanlar, Pepe el Ferreiro who was its instigator and director until the year 2010. Initially installed on the first floor of the town council of Grandas de Salime, the Museum moved to its current location in 1989, occupying the old Rectory of the town, which was restored for the occasion. From then on, the Museum has continued to grow and its facilities now occupy an area of more than 3,000 m². The exhibition areas are distributed in three main buildings, which exemplify the area's traditional architecture: Rectory (Casa Rectoral), Miller's House (Casa del Molinero) and "A Casoa". The spaces open for visits are dotted with smaller constructions and movable pieces for specific purposes, which are also integrated in the exhibition and which include a mill, a "hórreo" (raised granary) a bread store, a "cabazo" (grain store), a "cortín" (apiary) or a chapel.

The core of the collection consists of the original material put together by Mr. José María Naveiras Escanlar. It subsequently underwent constant increase through acquisitions but, mainly, from private donations and deposits. The tangible exhibits focus on the traditional country way of life and the trades carried out in the area, its geographical environment focusing on the town councils of Western Asturias, but also incorporating exhibits coming from other parts of Asturias, from different peninsular regions and different European areas.

Among the most deeply-rooted occupations in the traditional rural societies represented in the Museum are, as occurs in the rest of Asturias, the series of tasks relating to the drystone construction technique.

The technique was applied in auxiliary constructions to housing architecture and, preferentially, in structures with a specific functionality located far from the towns and/or in places difficult to access. This is the case, among others, of the "cortines" to protect the beehives, stores for chestnuts or dividing dykes, built with the typical local slate and quartzite to make drystone walls. These constructions, which are still maintained the traditional way, now stand as one of the identity elements of the regional landscape and of the society that shaped it.

This Museum has been aware of and has participated in the process of formulating the candidacy of the drystone construction technique to the Representative List of UNESCO Intangible Cultural Heritage, having been able to contribute information and contacts for bearers of the technique.

For all the above, and considering the interest and benefits in conserving this part of our traditional culture, we give our support to the candidacy presented relating to drystone constructions.

In Grandas de Salime on 5 December 2016

Signed.: Susana Hevia González
Director of the Consortium for Managing the
Ethnographic Museum of Grandas de
Salime

D.ª CECILIA PÉREZ SÁNCHEZ

VICEPRESIDENTA DE FUNDACIÓN PARQUE HISTÓRICO DEL NAVIA

HACE CONSTAR

Que la Fundación Parque Histórico del Navia constituye una Fundación de naturaleza privada de naturaleza permanente, dedicada primordialmente a la promoción cultural, turística y del desarrollo sostenible en su ámbito territorial de actuación.

Que el ámbito de actuación de la Fundación Parque Histórico del Navia viene constituido por el territorio comprendido por los municipios de Boal, Coaña, El Franco, Grandas, Illano, Navia, Pesoz, Tapia y Villayón, en Asturias (España).

Que en este ámbito de actuación se encuentran valiosos elementos del patrimonio construido en piedra seca, como cierres de pastos, cobertizos del ganado, pozos de agua, palomares, colmenares tradicionales, *corripas* de castañas o cabañas de pastores..., entre otros.

Que la Fundación ha sido concedora del proceso de elaboración de la candidatura de "técnicas constructivas de la piedra en seco" y que ha participado en el mismo.

Que la fundación expresa su apoyo y conformidad con la presentación de la citada candidatura como Patrimonio Cultural Inmaterial de la UNESCO.

Y esperando surta los efectos esperados, firma en Navia, 16 de Noviembre de 2016.

Cecilia Pérez Sánchez

Vicepresidenta

Mme. CECILIA PÉREZ SÁNCHEZ

VICEPRESIDENTE DE LA FONDATION PARQUE HISTÓRICO DEL NAVIA

FAIT OBSERVER

Que la Fondation Parque Histórico del Navia est une institution privée et permanente qui se consacre essentiellement à la promotion culturelle et touristique, ainsi qu'au développement durable dans son domaine d'intervention territorial.

Que le domaine d'intervention de la Fondation Parque Histórico del Navia concerne le territoire abritant les communes de Boal, Coaña, El Franco, Grandas, Illano, Navia, Pesoz, Tapia et Villayón, dans les Asturies (Espagne).

Que ce domaine d'intervention abrite des éléments précieux du patrimoine de la maçonnerie à pierres sèches, dont des clôtures de pâturage, des abris pour le bétail, des puits à eau, des pigeonniers traditionnels, des enclos pour conserver les châtaignes et des cabanes pour les bergers.

Que la Fondation connaît le processus de mise au point de la candidature des « techniques constructives de la maçonnerie à pierres sèches » et qu'elle y a participé.

Que la fondation exprime son soutien et sa conformité à la présentation de cette candidature en tant que patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

En espérant que cette présentation portera les fruits escomptés, signé à Navia,
le 16 novembre 2016 par :

Cecilia Pérez Sánchez
Viceprésidente

MS. CECILIA PÉREZ SÁNCHEZ

VICE-CHAIRWOMAN OF THE NAVIA HISTORICAL PARK FOUNDATION
(*FUNDACIÓN PARQUE HISTÓRICO DEL NAVIA*)

DECLARES

That the Fundación Parque Histórico del Navia is a private, permanent Foundation, devoted primarily to promoting culture, tourism and the sustainable development of its territorial environment of action.

That the Fundación Parque Histórico del Navia's environment of action comprises the territories of the municipalities of Boal, Coaña, El Franco, Grandas, Illano, Navia, Pesoz, Tapia and Villayón, in Asturias (Spain).

That within this environment of action there exist valuable elements of drystone heritage constructions, such as pasture enclosures, livestock barns, water wells, dove sheds, traditional beehives, chestnut stores or shepherds' cabins, among others.

That the Foundation has full knowledge of the process of preparing the candidacy of "drystone construction techniques" and in which it has participated.

That the foundation expresses its support and agreement with the presentation of the abovementioned candidacy as UNESCO Intangible Cultural Heritage.

And in anticipation of the expected results, this document is signed in Navia, 16 November 2016.

Cecilia Pérez Sánchez
Vice-chairwoman

Muséu del Pueblu d'Asturies

Paseo del Doctor Fleming, 877. La Güelga, 33203 Gijón / Xixón, Asturias
Tel. 985 182 960 / 985 182 963, museopa@gijon.es, http://museos.gijon.es
Red MEDA: www.redmeda.com

El Muséu del Pueblu d'Asturies se fundó en 1968 con el objetivo de conservar y difundir la memoria del pueblo asturiano. Sus fondos están integrados por amplias colecciones de etnografía, fotografía, documentación e instrumentos musicales, así como también por testimonios de la tradición oral: cantares, leyendas, cuentos... En torno a estos fondos se viene realizando una importante labor de difusión y educación a través de exposiciones, publicaciones y actividades tales como seminarios, conferencias, talleres didácticos y conciertos.

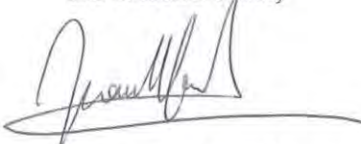
El museo constituye, además, la cabecera de la Red de Museos Etnográficos de Asturias, que coordina a los distintos equipamientos de contenido etnológico existentes en la comunidad.

Una de sus funciones es documentar los oficios tradicionales de los asturianos, entre los que se encuentran los vinculados con el trabajo de la piedra seca. En este sentido, el museo es conocedor de la iniciativa para la inclusión en la Lista del Patrimonio Inmaterial de la Unesco de esta técnica constructiva, habiendo colaborado cuanto le ha sido posible para la consecución de este objetivo; fundamentalmente, aportando documentación, facilitando información de contacto de los conocedores de la técnica y proporcionando asesoramiento.

Dadas las positivas repercusiones que pueden derivarse de esta declaración (en lo que tiene que ver, por ejemplo, con el impulso a las políticas públicas de fomento de estudios y de la protección de las manifestaciones materiales de esta técnica), damos nuestro apoyo y consentimiento expreso a la presentación de una candidatura con la que se ejemplifican algunos aspectos destacados de la cultura tradicional del trabajo en Asturias.

Gijón, 14 de diciembre de 2016

EL DIRECTOR,

P.O.

Fdo.: Joaquín López Álvarez

RÉSEAU DES MUSÉES ETHNOGRAPHIQUES DES ASTURIES

MUSÉE DU PEUPLE DES ASTURIES

Paseo del Doctor Fleming, 877. La Güelga, 33203 Gijón / Xixón, Asturias

Tél.: 985 182 960 / 985 182 963, museopa@gijon.es,
<http://museos.gijon.es>

RED MEDA : redmeda.com

Le musée du peuple des Asturies fut fondé en 1968 pour faciliter la conservation et la diffusion de la mémoire du peuple asturien. Son fonds compte de grandes collections d'ethnographie, de photographie, de documents et d'instruments de musique, outre des témoignages de la tradition orale : chants, légendes, contes... Ces fonds ont facilité une importante tâche de diffusion et d'éducation, moyennant des expositions, des publications et différentes activités dont des séminaires, des conférences, des ateliers de didactique et des concerts.

Ce musée est également à la tête du réseau des musées ethnographiques des Asturies qui coordonne le matériel ethnographique existant dans la région.

Parmi ses fonctions, citons la documentation des métiers traditionnels des Asturiens, et notamment ceux en rapport avec la maçonnerie à pierres sèches. Dans ce sens, le musée est au courant de l'initiative visant l'inscription de cette technique constructive sur la Liste du patrimoine immatériel de l'Unesco. Et le musée a collaboré dans la mesure du possible à cette initiative, en fournissant notamment des documents, les coordonnées des connaisseurs de cette technique et son conseil.

Vu les répercussions positives de l'inscription de cette technique sur la Liste (concernant notamment le développement des politiques publiques sur les études et la protection des manifestations matérielles de cette technique), nous soutenons et approuvons expressément la présentation d'une candidature témoignant de certains aspects remarquables de la culture traditionnelle du travail dans les Asturies.

A Gijón, le 14 décembre 2016

LE DIRECTEUR

Signature : Joaquín López Álvarez

Gijón

Mairie

Muséu del Pueblu d' Asturias

Paseo del Doctor Fleming, 877. La Güelga, 33203 Gijón / Xixón. Asturias Tel.
985 182 960 / 985 182 963, museopa@gijon.es, <http://museos.gijon.es> Red
MEDA: www.redmeda.com

The Muséu del Pueblu d' Asturias (Museum of the People of Asturias) was founded in 1968 with the aim of conserving and divulging the history of the Asturian people. Its collection comprises a broad range of ethnography, including photographs, documentation and musical instruments, including testimonies of oral tradition: songs, legends, stories... As regard this collection, considerable work has been carried out to divulge and inform through exhibitions, publications and activities such as seminars, conferences, educational workshops and concerts.

The museum also stands at the forefront of the "Network of Ethnographic Museums of Asturias (Red de Museos Etnográficos de Asturias)", coordinating different ethnological organisations within the community.

One of its tasks is to document Asturias' traditional trades, including work with dry stone. In this respect, the museum is well aware of the initiative to include this construction technique in the List of UNESCO Intangible Heritage, having collaborated as far as possible in achieving this goal; fundamentally, offering documentation, providing contact information on experts regarding the technique and giving advice.

Given the positive repercussions that may arise from this statement (which has to do with, for example, promoting public policies to foster studies and protection of tangible examples of this technique), we offer our support and express approval for the presentation of a candidacy exemplifying outstanding aspects of Asturias' traditional working culture.

Gijón, 14 December 2016

THE DIRECTOR,

P.O.

Signed.: Joaquín López Álvarez

Ayuntamiento

CANDIDATURA PIEDRA EN SECO ADHESIONES ISLAS BALEARES

INSTITUCIONES				
Adhesión Consell de Govern		Sessió 11 de novembre de 2016	Adhesión escrita	ORIGINAL CAT. FR, INGL
Adhesión Pleno del Consell de Mallorca		Sessió 9 de juny de 2016		Original CAT. INGL y FR
Adhesión Pleno del Consell de Menorca		Sessió 16 de maig de 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Pleno del Consell d'Eivissa		Sessió 1 juliol 2016	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Pleno del Consell de Formentera		Sessió de 27 de maig de 2016	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears		Sessió 19 abril 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL Y FR
Adhesión Junta Interinsular del Patrimoni Històric de les Illes Balears		Sessió 27 d'abril 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL Y FR
Adhesión Agència Turisme de les Illes Balears		Carta signada pel director gerent Pere Muñoz Perugorria 06/10/16	Adhesión escrita	Original CAT. INGL Y FR
Adhesión Assistents a les I Jornades de Cultura Popular Illes Balears		4 i 5 novembre 2016. Full de signatures	Adhesión escrita	Original CAT. INGL Y FR
Adhesión Assistents a les XXXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals		18 i 19 novembre 2016. Full de signatures	Adhesión escrita	Original CAT. INGL Y FR
AYUNTAMIENTOS – MALLORCA Adhesiones				
Ajuntament d'Alaró		Sessió del Ple 30 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Alcúdia		Sessió del Ple 11 juliol 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Algaida		Sessió del Ple 2 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Andratx			Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Artà		Sessió del Ple 27 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Banyalbufar		Sessió del Ple 13 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Binissalem		Sessió del Ple 12 juliol 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Búger		Sessió del Ple 1 juny	Adhesión	Original CAT. INGL y FR

		2016	escrita	
Ajuntament de CALVIÀ				Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Campanet				Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Costitx		Sessió del Ple 11 juliol 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Deià		Sessió del Ple 8 juliol 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Esporles			Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Felanitx		Sessió del Ple 13 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Inca		Sessió del Ple 30 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Lloseta		Sessió del Ple 23 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Llucmajor		Sessió del Ple 25 maig 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Pollença		Sessió del Ple 30 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Porreres		Sessió del Ple 20 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Puigpunyent		Sessió del Ple 28 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de SELVA			Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Ses Salines		Sessió del Ple 23 maig 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Sóller				Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de St. Llorenç des Cardassar		Sessió del Ple 19 maig 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Sta. Eugènia		Sessió del Ple 31 maig 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Valldemossa		Sessió del Ple 4 juliol 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament d'Estellencs		Sessió del Ple 2016	Adhesión escrita	Original CAT. FR, INGL
Ajuntament de Maria de la Salut		Sessió del Ple 19 set 2016	Adhesión escrita	Original CAT. FR, INGL
Ajuntament de Montuïri		Sessió del Ple 2 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Palma				ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 02/03/17 (per missatger MRW)
Ajuntament de Muro		Sessió del Ple 29-12-2016	Adhesión escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Ajuntament de Petra		Sessió del Ple 6 maig 2016	Adhesión escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Ajuntament de Santa Maria del Camí		Sessió del Ple 16 juny 2016	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
AYUNTAMIENTOS –IBIZA Adhesiones				

Adhesió Ajuntament d'Eivissa		Sessió 2 d'agost de 2016	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Ple Ajuntament St. Antoni de Portmany		Sessió de 28 de juliol	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Ajuntament de Santa Eulària des Riu			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR

ASOCIACIONES Y ENTIDADES

ASOCIACIONES Y ENTIDADES - MALLORCA

Antoni Llabrés Martorell	43032931T	Gerente Ara Balears	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Rafael Oliver Grammatico	43021836Z	Presidente de l'Associació Premsa Forana de Mallorca	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Marta Vall-llossera Ferran	40298956N	Arquitecta	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Eugenio Sanchís Moreno	43101446K	President de la Delegació territorial del Col·legi de Geògrafs de les Illes Balears	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Fundació Jardí Botànic de Sóller	G07829377	Josep Lluís Gradaille Tortella, director gerent	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Federació Balear de Muntanyisme i Escalada	DNI 43014587X	Francesc Colom Canals, presidente	Adhesió escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Fundació Robert Graves	NIE X0141320P	William Graves, director	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
GOB Mallorca	DNI 43.148.865-Z	Jaume Canals Bestard, presidente	Adhesió escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Gremi de Margers de Mallorca	DNI 43136030J	Lluc Mir Anguera, presidente	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Associació Més que Pedra	DNI 41085568R	Beatriz Palomar Puebla	Adhesió escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Autoritat Portuària			Adhesió escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Consorci Serra de Tramuntana – Patrimoni Mundial			Adhesió escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Enviat a Madrid 7/02/17
Denominació d'Origen Oli de Mallorca		Miquel Gual, president	Adhesió escrita	ORIGINAL CAT, FR; INGL. Donat en mà reunió 28/02/17
Consell Regulador de la Denominació d'Origen Protegit Oliva de Mallorca		Sebatsià solivellas, president		ORIGINAL CAT, FR; INGL. Donat en mà reunió 28/02/17
ASOCIACIONES Y				

ENTIDADES - MENORCA				
Adhesión Diòcesi de Menorca	41492284P	Gerard Villalonga Hellín, administrador diocesà	Adhesión escrita	ORIGINALS CAST y FR. INGL
Adhesión Fundació Lithica Pedreres de S'Hostal	G57741324		Adhesión escrita	ORIGINALS CAST y FR. INGL
Adhesión Societat Històrico-Arqueològica Martí i Bella			Adhesión escrita	ORIGINAL FR. CAT e INGL
Adhesión Associació Tal i Tal	G579122981	Joan Taltavull Carretero, pdt.	Adhesión escrita	ORIGINAL CAST. FR e INGL
Adhesión Ateneu de Maó			Adhesión escrita	ORIGINAL FR. CAT e INGL
Adhesión Museu Municipal Ciutadella		Signat Per Josep Juaneda, regidor Cultura Ajuntament Ciutadella 12 de maig 2016	Adhesión escrita	ORIGINAL INGL.. CAT i FR
Adhesión Institut Menorquí d'Estudis (IME)		Signat per Jaume Mascaró Pons, president del Consell Científic de l'IME 17 de maig 201	Adhesión escrita	ORIGINAL CAT. FR e ingl
Adhesión Comissió Assessora de Cultura Popular de Menorca		Signat pel president Miquel A. Maria Ballester	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Centre d'Estudis Locals d'Alaior				Original CAT. INGL y FR. Enviat original i traducc al MECD darrera setmana gener 2017
ASOCIACIONES Y ENTIDADES - IBIZA				
Adhesión Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional		Sessió 19 de juliol	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera		Signat pel director Benjamí Costa Ribas 29 de juny de 2016	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Associació Amics del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera		Signada pe María Elena Jiménez Barreros, secretària de l'Associació		Original CAT. INGL y FR
Adhesión Federació de Colles de Ball i Cultura Popular d'Eivissa i Formentera	Maria Marí Marí		Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Institut Educació Secundària Isidor Macabich			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Institut Educació Secundària Algarb			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Institut d'Estudis Eivissencs	G07081615		Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión STEI Sindicat de treballadores i treballadors			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR

INTERSINDICAL de les Illes Balears.				
ASOCIACIONES Y ENTIDADES - FORMENTERA				
Adhesió Associació Cultural i Audiovisual de Formentera (ACAF)		Paco Pérez, president	Adhesió escrita	Original CAST. INGL y FR
Adhesió Associació Hotelera de Formentera		Vicente Tur Costa, president	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Cooperativa del Camp de Formentera		Carlos Marí Clapés, gerent	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió GOB Formentera		Xavier Álvarez de Lara	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Obra Cultural Balear de Formentera		M. Teresa Ferrer Escandell, presidenta	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Associació de Petits i Mitjans Empresaris de Formentera (PIMEF)		Pep Mayans, president	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Associació de Veïns Es Caló		Toni Mayans Serra, president	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Associació de Veïns Es Pilar de la Mola		Vicent Rosselló Baidez	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Pedro Serra Mayans	DNI 34069541D		Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Associació d'Artistes de Formentera		Álvaro Mendoza	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Carles Torres Torres	41456783L		Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
INDIVIDUALES				
INDIVIDUALES - MALLORCA				
ALUMNOS TALLER MARGER - adhesiones				
Roberto Manuel Barceló Ortiz	DNI 48148572C	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Agustín David Filani Gómez	DNI 34067376Y	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Albert Giner Cadena	DNI 46068131M	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita y filmada (24 s.)	Original CAT. INGL y FR, Transcripción vídeo INGL y FR
David de la Fuente Domínguez	DNI 43108316Z	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita y filmada (36 s.)	Original CAT. INGL y FR, Transcripción vídeo INGL y FR

Laura González Plaza	DNI 06267896M	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Joan A. Jaume Sampol	DNI 43212171R	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Esteve Nicolau Perelló	DNI 43460160G	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita y filmada (20 s.)	Original CAT. INGL y FR, Transcripción vídeo INGL y FR
Jaime Arturo Pérez Pérez	DNI 4706188C	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	filmada	Original CAT. INGL y FR, Transcripción vídeo INGL y FR
Pasqual Josep Sánchez Morcillo	DNI 33934409W	Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR,
MARGERS Y PERSONAL CIM - Adhesiones				
Josep Camprubí Pol	DNI 43123534Y	Agent de Medi Ambient - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Toni Cánaves Torres	DNI 37342655Q	Guarda de refugi - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Emili J. Colom Arques	DNI 42999022Q	Mestre de pedra seca - Consell de Mallorca	Adhesión escrita y filmada (17 s.)	Original CAT. INGL y FR
Damià González Rodríguez	DNI 43048536B	Marger - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Ramon Llobera Martorell	DNI 43065123S	Marger - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Pere Joan Sampol Bestard	DNI 43066485C	Marger - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
06.7 Pedro Sastre Horrach	DNI 43041846Z	Agent forestal - Consell de Mallorca	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
SENDERISTAS - Adhesiones				
Anne Gottschlicht	X1827266P	Senderista	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Madeleine Müller	L84P0VYAH	Senderista	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
Fabian Onnehen	476032192	Senderista	Adhesión escrita	Original CAT. INGL y FR
INDIVIDUALES - IBIZA				
Adhesión Josefa Torres Tur	41436464D		Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Antoni Marí Marí			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión M ^a Montserrat Cols Clotet			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesión Vicente Torres Torres			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR

Adhesió Joan M. Arqué Albertí			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Ana Maria Villalonga Comas			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Rosa Cols Clotet			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Isabel Mayordomo Bofill			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Miquel Mayordomo Bofill			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Alberto Bofill Bonet			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Maria Mayordomo Bofill			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Miquel Mayordomo Riera			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Àngels Bofill Torres			Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Museu Etnogràfic d'Eivissa		Lina Sansano Costa, directora	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Sa Nostra Sala. Sala de Cultura i Exposicions	41449778Y	Cristina Palau, tècnica responsable	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR
Adhesió Demarcació d'Eivissa i Formentera del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears		Iván Torres Ramon, president		Original CAT. INGL y FR
Adhesió Maurici Cuesta i Labèrnia		4 juliol 2016	Adhesió escrita	Original CAT. INGL y FR

ADHESIONES FILMADAS

Federico ??		Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesió filmada (01 m)	Transcripció vídeo INGL y FR
José María Pastor		Alumno taller construcción <i>marges</i> 2016 - Consell de Mallorca	Adhesió filmada (22 s)	Transcripció vídeo INGL y FR
Alumnes CEIP Algar Felanitx			Adhesió filmada	Transcripció en INGL y FR

G CONSELLERIA
O TRANSPARÈNCIA,
I CULTURA I ESPORTS
B
/

110D TI
Consell de Govern

20

Data 11/11/2016

Proposta d'acord d'adhesió a la candidatura internacional davant la UNESCO com a patrimoni immaterial de la humanitat de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec

L'article 30.26 de l'Estatut d'autonomia atribueix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de cultura, activitats artístiques i culturals, i també en matèria de foment i difusió, nacional i internacional, de la creació i la producció teatrals, musicals, cinematogràfiques i audiovisuals, literàries, de dansa i d'arts combinades.

D'acord amb l'article 2.10 del Decret 24/2015, de 7 d'agost, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports s'ocupa, a través de la Direcció General de Cultura, entre altres assumptes, de difondre i fomentar la cultura; de promocionar la cultura de les Illes Balears a l'exterior; de la cultura popular; dels llibres i la propietat intel·lectual; de biblioteques, museus, arxius i equipaments culturals; del patrimoni històric; de la memòria històrica, i del patrimoni cultural.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears i els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participa en la iniciativa de presentar una candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec per formar part de la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

El 2003 la UNESCO aprovà la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial. En l'article 2 d'aquest document es defineix *patrimoni immaterial* d'aquesta manera:

S'entén per *patrimoni cultural immaterial* els usos, les representacions, les expressions, els coneixements i les tècniques —juntament amb els instruments, els objectes, els artefactes i els espais culturals que els són inherents— que les comunitats, els grups i, en alguns casos, els individus reconeixin com a part integrant del seu patrimoni cultural. Aquest patrimoni cultural immaterial, que es transmet de generació en generació, és recreat constantment per les comunitats i els grups en funció del seu entorn, la seva interacció amb la naturalesa i la seva història, els fonon

sentiment d'identitat i continuïtat i contribueix, per tant, a promoure el respecte de la diversitat cultural i la creativitat humana.

En l'article 16 de la Convenció s'especifica que per donar a conèixer millor el patrimoni cultural immaterial, aconseguir que es tenguï més consciència de la seva importància i propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural, el Comitè, a proposta dels estats interessats, ha de crear, mantenir al dia i fer pública una llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Per iniciativa de Grècia i de Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Espanya, Suïssa, França, Croàcia i Bulgària, s'ha iniciat el procés de preparació de l'expedient de la candidatura internacional de patrimoni cultural immaterial de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella i Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, treballa en la redacció de la fitxa preceptiva que s'ha de presentar a la UNESCO per demostrar que la tècnica de la pedra en sec compleix els criteris necessaris perquè sigui inclosa en la llista representativa.

La comunitat autònoma de les Illes Balears és un referent de la cultura de la pedra en sec que caracteritza tota la Mediterrània. Aquesta tècnica ancestral, fonamental per entendre com les persones han transformat el medi físic, és clarament present a cada una de les nostres illes, i és un dels elements més característics de l'espai rural de les quatre illes. En conseqüència, els coneixements i la cultura relacionats amb aquesta tècnica són presents en la memòria col·lectiva d'una part important dels habitants.

La tècnica de la pedra en sec, basada en l'ús de la pedra com a únic material de construcció sense cap tipus d'aglutinant, s'ha utilitzat a les Illes Balears per possibilitar l'aprofitament de l'entorn i per resoldre una gran diversitat de necessitats, de manera que ha deixat una petjada intensa sobre el territori i ha donat lloc a un paisatge i a uns elements de característiques úniques, entre els quals s'inclouen murs de tancament, galeries de captació d'aigua, camins, drenatges, refugis o marges.

En aquest context, el patrimoni cultural lligat a aquesta tècnica, que inclou manifestacions com un ofici i un vocabulari propis, cançons populars o coneixements d'enginyeria popular per captar aigua, lluitar contra l'erosió o millorar les zones de cultiu, durant segles ha tingut un paper important en les comunitats rurals que depenien en gran part del domini d'aquesta tècnica per desenvolupar les activitats agrícoles, ramaderes i forestals.

Un dels criteris més importants que exigeix la UNESCO per poder inscriure una candidatura en la llista representativa és que la participació i l'acceptació de les comunitats implicades siguin les més grans possibles, un aspecte que es pot demostrar a través d'adhesions, tant de particulars com d'organismes, entitats i associacions.

La inscripció en la llista representativa de la UNESCO com a patrimoni cultural immaterial suposaria el reconeixement definitiu de l'art i del saber fer d'una tècnica constructiva present a nombroses regions del món i que a les Illes Balears aconsegueix un grau de refinament enorme. D'altra banda, reforçarà el treball que duen a terme tant les administracions com també alguns grups i associacions culturals molt conscienciats amb la necessitat que no es perdi aquesta tècnica artesanal, tan arrelada entre els habitants illencs, ni els béns del patrimoni històric de caràcter etnològic que ha creat a tota la geografia balear.

Es tracta d'una oportunitat única per aprofundir en la consciència social de la població sobre el manteniment dels béns creats en els últims tres-cents anys, però amb una tradició de cultura de l'arquitectura pètria que és mil·lenària, i que sigui la mateixa societat la interessada en la transmissió de la tècnica a les generacions futures.

De la mateixa manera, l'adhesió també garantirà que aquest patrimoni immaterial sigui valorat nacionalment i internacional.

Dins l'àmbit de les seves competències, els consells insulars tramiten la tècnica de la pedra en sec com a bé d'interès cultural, la figura de màxima protecció. Així, el Consell de Mallorca va aprovar la incoació de l'expedient de la pedra en sec com a bé d'interès cultural el 26 de juliol de 2016 (BOIB núm. 113, de 6 de setembre; BOE núm. 224, de 16 de setembre); el Consell Insular de Menorca, el 18 de juliol (BOIB

Marta Tarragó Giménez
43 045 173 Y

núm. 106, de 20 d'agost; BOE núm. 227, de 20 de setembre), i el Consell Insular de Formentera, el 24 de maig (BOIB núm. 70, de 4 de juny; BOE núm. 158, d'1 de juliol).

Per tot això, el Consell de Govern adopta l'Acord següent:

Acord

L'adhesió a la candidatura internacional davant la UNESCO com a patrimoni immaterial de la humanitat de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec perquè pugui ser inclosa en la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Palma, 10 de novembre de 2016

La consellera de Transparència, Cultura i Esports

Ruth Mateu i Vinent

APROVAT PEL CONSELL DE GOVERN

en la sessió de dia 11 de novembre de 2016.

Palma 11 de novembre de 2016

La secretària

La presidenta

Consell de Govern

Le Conseil de Gouvernement, sur proposition du Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports, lors de la séance du 11 novembre 2016, a adopté le suivant Accord :

Accord d'adhésion à la candidature internationale auprès de l'UNESCO au titre du patrimoine culturel immatériel de l'humanité pour la technique traditionnelle de construction en pierre sèche.

L'article 30.26 du Statut d'autonomie attribue à la Communauté Autonome des Îles Baléares la compétence exclusive en matière de culture, d'activités artistiques et culturelles, ainsi qu'en matière d'encouragement et de diffusion, nationale et internationale, de la création et de la production théâtrales, musicales, cinématographiques et audiovisuelles, littéraires, de danse et d'arts combinés.

En vertu de l'article 2.10 du Décret 24/2015, du 7 août, de la présidente des Îles Baléares, par lequel sont établies les compétences et par lequel sont posés les fondements de la structure organique de l'Administration de la Communauté Autonome des Îles Baléares, le Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports s'occupe, par le biais de la Direction Générale de la Culture, entre autres sujets, de diffuser et d'encourager la culture ; de promouvoir la culture des Îles Baléares à l'extérieur ; de la culture populaire ; des livres et de la propriété intellectuelle ; des bibliothèques, des musées, des archives et des équipements culturels ; du patrimoine historique ; de la mémoire historique, et du patrimoine culturel.

La Communauté Autonome des Îles Baléares, par le biais du Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports du Gouvernement des Îles Baléares et les conseils insulaires de Majorque, Minorque, Ibiza et Formentera, participe à l'initiative de présenter une candidature internationale de la technique traditionnelle de construction en pierre sèche pour que cette dernière fasse partie de la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

En 2003, l'UNESCO a approuvé le texte de la Convention pour la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel. Dans l'article 2 de cet article, le *patrimoine immatériel* est défini de la manière suivante :

On entend par "patrimoine culturel immatériel" les pratiques, représentations, expressions, connaissances et savoir-faire - ainsi que les instruments, objets, artefacts et espaces culturels qui leur sont associés - que les communautés, les groupes et, le cas échéant, les individus reconnaissent comme faisant partie de leur patrimoine culturel. Ce patrimoine culturel immatériel, transmis de génération en génération, est recréé en permanence par les communautés et groupes en fonction de leur milieu, de leur interaction avec la nature et de leur histoire, et leur procure un sentiment d'identité et de continuité, contribuant ainsi à promouvoir le respect de la diversité culturelle et la créativité humaine.

Dans l'article 16 de la Convention, il est précisé que, pour assurer une meilleure visibilité au patrimoine culturel immatériel, pour parvenir à ce que l'on prenne davantage conscience de son importance, et pour favoriser des formes de dialogue dans le respect de la diversité culturelle, le Comité, sur proposition des États intéressés, doit créer, mettre à jour et rendre publique une liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Le processus de préparation du dossier de candidature internationale de la technique traditionnelle de construction en pierre sèche au titre du patrimoine culturel immatériel a été lancé à l'initiative de la Grèce et de Chypre, suivies ensuite par le Portugal, l'Espagne, la Suisse, la France, la Croatie et la Bulgarie.

La Communauté Autonome des Îles Baléares, conjointement avec la Galice, les Asturies, la Catalogne, l'Estrémadure, l'Aragon, les Canaries, Valence, l'Andalousie et Castille-et-León, sous la coordination de la Secrétaire d'État à la Culture au Ministère de l'Éducation, de la Culture et des Sports, travaille à la rédaction de la fiche qu'il faut obligatoirement présenter l'UNESCO pour démontrer que la technique de la pierre sèche rassemble les critères requis pour pouvoir être intégrée à la liste représentative.

La Communauté Autonome des Îles Baléares est un référent en matière de culture de la pierre sèche, qui caractérise l'ensemble de la Méditerranée. Cette technique ancestrale, fondamentale pour comprendre la manière dont les personnes ont transformé leur milieu physique, a une présence nette sur chacune de nos îles, et c'est l'un des éléments les plus caractéristiques de l'espace rural des quatre îles. Par conséquent, les connaissances et la culture liées à cette technique sont présents dans la mémoire collective d'une grande partie des habitants.

La technique de la pierre sèche, fondée sur l'utilisation de la pierre comme seul et unique matériau de construction, sans agglutinant d'aucun type, a été employée aux Îles Baléares pour rendre possible l'exploitation de l'environnement et pour répondre à toute une série de besoins, de telle sorte que cette technique a laissé une trace significative sur le territoire et a donné lieu à un paysage et à des éléments dont les caractéristiques sont uniques ; entre autres, les murs de clôture, les galeries de captation des eaux, les chemins, les drains, les refuges ou les bordures.

De la même manière, cette adhésion sera également la garantie que de valoriser ce patrimoine immatériel à l'échelle nationale et internationale

Dans le cadre de leurs compétences, les conseils insulaires entreprennent ces démarches autour de la technique de la pierre sèche conçue comme un bien d'intérêt culturel, qu'il convient de protéger au plus haut point. Ainsi, le Conseil de Majorque a approuvé dès le début le dossier de la pierre sèche comme bien d'intérêt culturel, le 26 juillet 2016 (BOIB n°113, en date du 6 septembre ; BOE n°224, en date du 16 septembre) ; le Conseil Insulaire de Minorque, le 18 juillet (BOIB n°106, en date du 20 août ; BOE n°227, en date du 20 septembre), et le Conseil Insulaire de Formentera, le 24 mai (BOIB n°70, en date du 4 juin ; BOE n°158, en date du 1er juillet).

Pour l'ensemble de ces raisons, le Conseil du Gouvernement adopte l'Accord suivant :

« L'adhésion à la candidature internationale auprès de l'UNESCO de la technique traditionnelle de construction en pierre sèche, au titre du patrimoine immatériel de l'humanité, afin qu'elle puisse être intégrée à la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité. »

At its meeting on 11 November 2016, the Government Council, at the proposal of the Minister of Transparency, Culture and Sports of the Government of the Balearic Islands, approved the following accord:

Agreement to join the international candidature submitted to UNESCO for traditional drystone walling to be inscribed as Intangible Cultural Heritage of Humanity

Article 30.26 of the Statute of Autonomy attributes to the Autonomous Community of the Balearic Islands exclusive competency in the fields of culture and artistic and cultural activities, as well as the fostering and promotion of theatre, music, film, audio-visual, literary, dance and combined arts creation and production at home and abroad.

In accordance with article 2.10 of Decree 24/2015, of 7 August 2015, issued by the President of the Balearic Islands, establishing the competencies and basic organic structure of the Administration of the Autonomous Community of the Balearic Islands, the Ministry of Transparency, Culture and Sports of the Balearic Islands is responsible, through the Directorate-General of Culture, for, among other aspects, nurturing and raising awareness of culture; promoting the culture of the Balearic Islands abroad; popular culture; books and intellectual property; libraries, museums, archives and cultural amenities; historical heritage; historical memory; and cultural heritage.

The Autonomous Community of the Balearic Islands, through the Ministry of Transparency, Culture and Sports of the Government of the Balearic Islands and the island councils of Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera, is participating in the initiative to submit an international candidature for traditional drystone walling to be inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

In 2003, UNESCO approved the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Article 2 of this document defines *intangible heritage* in the following manner:

The “intangible cultural heritage” means the practices, representations, expressions, knowledge, skills – as well as the instruments, objects, artefacts and cultural spaces associated therewith – that communities, groups and, in some cases, individuals recognize as part of their cultural heritage. This intangible cultural heritage, transmitted from generation to

generation, is constantly recreated by communities and groups in response to their environment, their interaction with nature and their history, and provides them with a sense of identity and continuity, thus promoting respect for cultural diversity and human creativity.

Article 16 of the Convention states that in order ensure better visibility of intangible cultural heritage and awareness of its significance, and to encourage forms of dialogue that respect cultural diversity, the Committee, upon the proposal of the states concerned, will establish, keep up to date and publish a Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

At the initiative of Greece and Cyprus, who have been joined by Portugal, Spain, Switzerland, France, Croatia and Bulgaria, a process has been launched to draw up an international candidature dossier for traditional drystone walling to be declared intangible cultural heritage.

The Autonomous Community of the Balearic Islands, together with Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, the Canary Islands, Valencia, Andalusia and Castile-León, co-ordinated by the Spanish government Secretariat of State for Culture of the Ministry of Education, Culture and Sports, is working on the drafting of the necessary documentation that has to be submitted to UNESCO in order to demonstrate that drystone walling meets the requirements for it to be inscribed on the Representative List.

The Autonomous Community of the Balearic Islands is a flagship in the drystone culture typical of the entire Mediterranean. This ancient technique, which is fundamental to our understanding of how people have transformed the physical environment, is clearly present on each of our islands and is one of the most characteristic features of the rural space on the four islands. Consequently, the knowledge and culture related to this technique are present in the collective memory of a significant proportion of those living on the islands.

Drystone walling, which is based on the use of stone as the sole construction material without any kind of binding agent, has been used in the Balearic Islands as a means to make the most of the surroundings and to provide a solution to a very diverse range of needs. The result is that it has left a profound mark on the territory and has given rise to a landscape and characteristic features that are unique, among them enclosure walls, galleries for collecting water, paths, drainage channels, refuges and terrace and boundary walls.

In this context, the cultural heritage linked to this building method, which includes manifestations such as a craft and a terminology of its own, folk songs and knowledge of vernacular engineering to collect water, prevent soil erosion and to improve farmland, has for centuries played an important role in rural communities who depended in large measure on their mastery of this technique to pursue their agricultural, livestock and forestry activities.

One of the most important criteria demanded by UNESCO in order to inscribe an element on the Representative List is that the involvement and acceptance by the communities concerned must be as large as possible, an aspect that can be demonstrated by documents of support from private individuals as well as organisations, authorities and associations.

Inscription on UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage would represent the ultimate recognition of the art and know-how of a construction technique present in many regions around the world and which reached a very high standard of refinement in the Balearic Islands. Moreover, this inscription would strengthen the work done by the authorities and by a number of cultural groups and associations that are very aware of the need to ensure that this traditional technique, so deeply rooted among the inhabitants on the islands, is preserved, together with the elements of the historical heritage of an ethnological nature that it has created throughout the Balearics.

This is a unique opportunity to increase people's social awareness of the maintenance of elements created in the last 300 years, but using a cultural tradition of stone architecture that dates back much further, and to ensure that society itself becomes an interested party in the transmission of the technique to future generations.

Likewise, joining the initiative will also guarantee that this intangible heritage is valued at home and abroad.

Within the remit of their competencies, the island councils transmit drystone walling as an element of cultural interest, the highest protected status. Thus, the Council of Mallorca approved the inception of the dossier on drystone walling as an element of cultural interest on 26 July 2016 (BOIB [Official Gazette of the Balearic Islands] no. 113, of 6 September; BOE [Official State Gazette] no. 224, of 16 September); the Island Council of Menorca on 18 July (BOIB no. 106, of 20 August;

BOE no. 227, 20 September); and the Island Council of Formentera on 24 May (BOIB no. 70, of 4 June; BOE no. 158, of 1 July).

For the above reasons, the Council of Government has approved the following agreement:

“To join the international intangible heritage of humanity candidature submitted to UNESCO for traditional drystone walling to be inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.”

Consell de Mallorca
Departament de Medi Ambient

Data: 25 JUL 2016

ENTRADA Núm:
SORTIDA Núm: 17382

Exp.: 73/16

Sr. Jaume Gomila Saura
Direcció General de Cultura
C/ de l'Uruguay, s/n. Palma Arena
07010. Palma

Assumpte: PROPOSTA D'ACORD DE SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC COM A PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Us comunico que el Ple del Consell de Mallorca en sessió ordinària del dia 9 de juny de 2016 va adoptar l'Acord que transcriu literalment a continuació ,

"Exposició de motius

La pedra en sec, a més d'un patrimoni material centrat majoritàriament en les construccions que marquen el nostre paisatge rural (marges, parets, barraques, camins, etc.), té uns valors immaterials de caràcter cultural únics. Els coneixements i la tècnica necessaris per construir-les, els oficis relacionats amb llur construcció, manteniment i ús, així com la música, els contes, les llegendes i la toponímia lligats a ella són alguns elements d'aquest patrimoni immaterial.

És tot aquest patrimoni cultural immaterial que es pretén que sigui declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Amb aquest reconeixement internacional es veuria reconeguda la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre tota la cultura de la pedra en sec i, a la vegada, es contribuiria a mantenir les activitats tradicionals lligades a ella i a conservar els valors immaterials.

La declaració de Patrimoni de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de la societat civil. Per assolir aquest objectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials, així com la implicació de les entitats locals.

La contribució del Consell de Mallorca a l'objectiu de la declaració de patrimoni immaterial de la pedra en sec, te una llarg recorregut; així, des de finals dels anys 80, aquesta administració desenvolupa accions per fomentar el desenvolupament econòmic i social de la illa de Mallorca a través de la gestió, l'estudi, la conservació i la protecció del patrimoni i de la cultura de la pedra en sec, sobretot, pel que fa a la recuperació i la promoció de l'ofici de constructor en pedra en sec.

Consell de les Illes Balears
Conselleria de Transparència, Cultura i Esports

29 JUL 2016

Reg. Gen. Entrada: Reg. Gen. Sortida:
Núm. 8508 Núm.

Va ser l'any 1988 que el Consell de Mallorca va iniciar la formació d'especialistes de la construcció en pedra en sec, en un moment en què l'ofici de marger estava en perill de desaparició a causa de la manca de demanda i de l'envelliment dels mestres. Des d'aleshores ha dut a terme tallers destinats a formar persones en situació d'atur a través de la ocupació, inicialment a través del programa d'Escoles Taller, i més tard a través del programa de Tallers d'Ocupació. Aquestes formacions, que combinen l'ensenyament teòric i pràctic amb el treball real, han estat claus per recuperar l'ofici i assegurar la pervivència de la tècnica, ja utilitzada en temps passats.

Paral·lelament, el Consell de Mallorca, va impulsar l'any 2010, la creació de l'especialitat formativa de Constructor de pedra seca – "marger" - que va ser inclosa al gener de 2011 en el Fitxer d'Especialitats Formatives que gestiona el Servei Públic d'Ocupació Estatal (a l'empara del Reial decret 395/2007, de 23 de març). Aquest fet va suposar un primer pas cap al reconeixement i la professionalització de l'ofici.

Aquest treballs s'han completat amb accions de valorització i de sensibilització amb nombroses accions de difusió del patrimoni, amb l'edició de publicacions, i la participació i l'organització d'encontres nacionals i internacionals, a través de la pàgina de Pedra en Sec i Senderisme i de xarxes socials com Facebook o Twitter.

En aquesta línia de sensibilització envers la tècnica de la pedra en sec, actualment, el Consell de Mallorca continua organitzant cursos d'iniciació a la construcció de pedra en sec per a no professionals, amb l'objectiu de perpetuar el coneixement i apropar aquesta tècnica a la població local, proporcionant els coneixements bàsics per fer petits treballs de manteniment.

La candidatura a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és una iniciativa de diversos països (Grècia, Xipre, França, Itàlia, Suïssa, Espanya, etc.).

Com a iniciativa multinacional, cada país ha de dur a terme una sèrie de procediments interns per tal d'assegurar que el patrimoni que es presenta a la UNESCO forma part de l'inventari nacional de patrimoni cultural immaterial i aportar la informació necessària per elaborar el dossier de candidatura.

Els tràmits es varen iniciar el 14 d'abril de 2015, quan el Departament de Medi Ambient del Consell de Mallorca va ser informat de la candidatura per la Société scientifique internationale pour l'étude de la Pierre Sèche (SPS), associació internacional dedicada a l'estudi de la pedra en sec i que s'encarrega de coordinar el treball d'elaboració del formulari de candidatura multinacional. La SPS va sol·licitar una carta de confirmació de col·laboració al Departament de Medi Ambient que la consellera executiva de Medi Ambient va signar el 15 d'abril de 2015.

Finalment és el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports qui coordina a nivell de l'Estat els treballs necessaris per aportar a la candidatura totes les dades d'Espanya. Les comunitats autònomes són les encarregades de coordinar les tasques a nivell

regional i lliurar al Ministeri la documentació necessària. En el cas de les Illes Balears, és el Govern l'encarregat d'aquesta tasca. El 18 d'abril de 2016, la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears va sol·licitar la col·laboració del Departament de Medi Ambient del Consell de Mallorca per preparar la documentació necessària relativa a Mallorca i per complir tots els requisits establerts per la UNESCO.

Un dels requisits és aportar mostres d'adhesió d'entitats públiques i privades i de la ciutadania a la candidatura, per la qual cosa és imprescindible comptar amb l'acord del Ple del Consell de Mallorca.

El Decret d'organització del Consell de Mallorca de 10 de juliol de 2015 (BOIB núm. 109, de 18 de juliol de 2015) en el seu article 7, atribueix al departament de Medi Ambient, entre d'altres, e) proposar mesures i actuacions que tendeixin al desenvolupament sostenible i respecte cap al medi ambient . A més a més, adscriu al departament els refugis de la Ruta de la Pedra en Sec.

Per tot el que s'ha exposat, la consellera executiva del departament de Medi Ambient eleva al Ple la següent proposta d'

ACORD

Primer.- Donar suport a la Candidatura Internacional de la Tècnica Constructiva Tradicional de la Pedra en Sec presentada a l'UNESCO.

Segon.- Traslladar aquest Acord al major nombre possible d'Ajuntaments, institucions, entitats, persones i associacions de Mallorca per tal que puguin manifestar el seu suport a aquesta candidatura.

Tercer.- Notificar-ho a la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears per tal de posar-ho en coneixement del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports als efectes oportuns."

La qual cosa us comuniquem pel vostre coneixement i als efectes adients.

Palma, 21 de juliol de 2016

El secretari general

Jeroni M. Mas i Rigo

Référence du dossier : 73/16

M. Jaume Gomila Saura
Direcció General de Cultura
C/ de l'Uruguay, s/n Palma Arena
07010. Palma

Objet : PROPOSITION D'ACCORD DE SOUTIEN A LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SECHE AU PATRIMOINE CULTUREL IMMATERIEL DE L'HUMANITE

Je vous informe que le Conseil de Majorque, réuni en séance plénière ordinaire le 9 juin 2016, a adopté l'accord littéralement transcrit ci-dessous.

"Exposition des motifs

La pierre sèche, outre le fait d'être un patrimoine matériel centré en grande partie sur les constructions qui marquent notre paysage rural (lisières de chemins, murs, cabanes, chemins, etc.), revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique. Les connaissances et la technique nécessaires à leur construction, les métiers en lien avec leur construction, entretien et utilisation, au même titre que la musique, les contes, les légendes et la toponymie qui y sont associés, constituent des éléments du patrimoine immatériel faisant l'objet du présent document.

C'est ce patrimoine culturel immatériel dans sa globalité que l'on propose d'inscrire sur la liste du patrimoine mondial de l'Unesco. Cette distinction internationale signifierait la reconnaissance des efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre toute la culture de la pierre sèche et contribuerait également à maintenir les activités traditionnelles qui y sont rattachées et à conserver les valeurs immatérielles.

L'inscription sur la liste du patrimoine mondial est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes. Pour atteindre cet objectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux ainsi que l'implication des organismes locaux sont primordiales.

La contribution du Conseil de Majorque à l'objectif de l'inscription de la pierre sèche sur la liste du patrimoine culturel immatériel ne date pas d'aujourd'hui. En effet, dès

la fin des années 80, l'administration met en oeuvre des actions visant à promouvoir le développement économique et social de l'île de Majorque à travers la gestion, l'étude, la conservation et la protection du patrimoine et de la culture de la pierre sèche, surtout en ce qui concerne la revalorisation et la promotion du métier de bâtisseur en pierres sèches.

C'est en 1988 que le Conseil de Majorque commence à former des spécialistes de la construction en pierres sèches, à un moment où le métier de bâtisseur en pierres sèches est en voie de disparition à cause d'une demande quasi nulle et du vieillissement des maîtres-bâtisseurs. Dès lors, on organise des ateliers visant à former des chômeurs en leur donnant accès à un emploi, tout d'abord à travers le programme d'Écoles-ateliers et, ultérieurement, à travers le programme d'Ateliers pour demandeurs d'emploi. Ces formations, qui proposent un enseignement théorique et pratique combiné à un travail réel, ont joué un rôle-clé dans la revalorisation du métier et la pérennisation de la technique, déjà utilisée par le passé.

Parallèlement, le Conseil de Majorque promeut en 2010 la création de la spécialité de formation de Bâtisseur en pierres sèches, qui est inscrite en janvier 2011 dans le Fichier des spécialités de formation géré par le Service public de l'emploi, conformément au décret royal 395/2007, du 23 mars 2007. Cet acte constitua un premier pas vers la reconnaissance et la professionnalisation du métier.

À ces tâches, s'ajoutent des efforts de valorisation et de sensibilisation à travers de nombreuses actions de diffusion du patrimoine, l'édition de publications ainsi que la participation et l'organisation de rencontres nationales et internationales via le site web de « Pedra en Sec i Senderisme » et les réseaux sociaux comme Facebook ou Twitter.

Dans la continuité du travail de sensibilisation à la technique de la pierre sèche, le Conseil de Majorque continue d'organiser des cours d'initiation à la construction en pierres sèches pour les non-professionnels, dans le but de perpétuer le savoir-faire et de rendre cette technique accessible à la population locale, en dispensant des connaissances élémentaires pour la réalisation de petits travaux d'entretien.

La candidature au patrimoine culturel immatériel de l'humanité est une initiative promue par plusieurs pays (Grèce, Chypre, France, Italie, Suisse, Espagne, etc.).

S'agissant d'une initiative plurinationale, chaque pays doit mettre en oeuvre une série de procédures internes dont le but est de garantir que le patrimoine présenté à l'Unesco est inscrit sur l'inventaire national du patrimoine culturel immatériel et de fournir les informations nécessaires à l'élaboration du dossier de candidature.

Les démarches ont été entamées le 14 avril 2015, lorsque le département de l'environnement du Conseil de Majorque a été informé de la candidature par la Société scientifique internationale pour l'étude de la pierre sèche (SPS), association internationale consacrée à l'étude de la pierre sèche et qui se charge de coordonner le travail d'élaboration du formulaire de candidature plurinationale. La SPS a demandé au département de l'environnement de rédiger une lettre de confirmation de partenariat, lettre que la conseillère exécutive du département de l'environnement a signé le 15 avril 2015.

Enfin, c'est le ministère espagnol de l'Éducation, de la Culture et des Sports qui se charge de coordonner les tâches au niveau national afin de doter la candidature de toutes les informations concernant l'Espagne. Les communautés autonomes ont la responsabilité de coordonner les tâches au niveau régional et de remettre tous les documents nécessaires au ministère. Dans le cas qui nous occupe, cette tâche revient au gouvernement des îles Baléares. Le 18 avril 2016, la direction générale de la culture du département de la transparence, de la culture et des sports du gouvernement des îles Baléares a fait appel au département de l'environnement du Conseil de Majorque pour préparer les documents nécessaires concernant Majorque et satisfaire aux critères établis par l'Unesco.

L'un des critères consiste à démontrer le soutien d'organismes publics et privés ainsi que des habitants à la candidature. Pour ce faire, il est indispensable de compter sur l'accord du Conseil de Majorque réuni en séance plénière.

Le décret d'organisation du Conseil de Majorque du 10 juillet 2015 (BOIB n° 109, du 18 juillet 2015) à l'article 7, demande au département de l'environnement de, entre autres, e) proposer des mesures et des interventions en faveur du développement durable et de la protection de l'environnement. Par ailleurs, il affecte les refuges de la Ruta de la Pedra en Sec (Circuit de la pierre sèche) au département susmentionné.

Au vu de ce qui précède, la conseillère exécutive du département de l'environnement soumet à la séance plénière du Conseil de Majorque la proposition d'

ACCORD qui suit

1-. Appuyer la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco.

Consell de
Mallorca

■ Departament de Medi Ambient

2-. Diffuser cet accord auprès du plus grand nombre possible de municipalités, institutions, organismes, personnes et associations de Majorque afin qu'elles puissent apporter leur soutien à la candidature en question.

3-. Le notifier auprès de la direction générale de la culture du département de la transparence, de la culture et des sports du gouvernement des îles Baléares afin le porter à la connaissance du ministère espagnol de l'Éducation, de la Culture et des Sports."

Fait pour servir et valoir ce que de droit.

Palma, le 21 juillet 2016
Le secrétaire général

Jeroni M. Mas i Rigo

Sr. Jaume Gomila Saura
Direcció General de Cultura
C/ de l'Uruguay, s/n Palma Arena
07010. Palma

Subject: SETTLEMENT PROPOSAL FOR THE SUPPORT OF THE INTERNATIONAL CANDIDATURE OF THE TRADITIONAL CONSTRUCTION TECHNIQUE OF DRY STONEMWORK AS AN INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY

I hereby inform you that Consell de Mallorca has agreed in plenary session on 9th June 2016 the following agreement which I transcribe below:

"Explanation of Rationale:

Dry stone is more than a mere tangible heritage left mainly in the man-made structures that distinguish our rural landscape (terraces, walls, huts, paths, etc.). It is a culturally unique intangible heritage. The skills and technique necessary to build them, the craftsmanship involved in their construction, maintenance and use, as well as the music, stories, legends and place names connected to them are some of the aspects of this intangible heritage.

The intention is for all of this intangible cultural heritage to be declared as Heritage of Humanity by the UNESCO. This international recognition would appreciate the work of our ancestors to preserve and transmit the culture of dry stone and, in turn, will contribute to maintain traditional activities linked to it and preserve intangible values.

To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society. To achieve this objective, awareness and participation of citizenship and all stakeholders, as well as the involvement of local organizations will be a key issue.

The Council of Mallorca has made a commitment for years to the objective of seeking the declaration of dry stone as an intangible heritage. Since the late 1980s, the Council has promoted economic and social development of the island of Mallorca through the management, study, conservation and protection of the heritage and

culture of dry stonework, especially as regards the recovery and promotion of the craft of dry stone masonry.

It was in 1988 that the Council of Mallorca began training specialists in dry stone construction, at a time when the trade was in danger of disappearing due to lack of demand and aging teachers. Since then, the Council has conducted workshops aimed at training unemployed people, initially in the School Workshop program, and later in the Employment Workshops program. This training, which combines theoretical and practical training with real work, have been key to restore the craft and ensure the survival of the technique of this time-honored craft.

Meanwhile, the Council of Mallorca, in 2010, launched a specialty training course for dry stone builders that was included in January 2011 in the Specialty Training Courses of the Public Employment Service (pursuant to the Royal Decree 395/2007 of 23 March). This was a first step towards recognition and professionalization of the trade.

It has also done projects to increase appreciation and awareness through numerous activities promoting drystone heritage as the production of publications, hosting and attending national and international events, and through its website Dry Stone and Hiking and social networks like Facebook and Twitter.

Along these lines, currently, the Council of Mallorca is still organizing introductory courses in dry stone construction for non-professionals with the aim of perpetuating this knowledge and technical approach among the local population, providing basic skills for small maintenance jobs.

The candidature for Intangible Cultural Heritage of Humanity is a multi-country initiative that includes countries such as Greece, Cyprus, France, Italy, Switzerland and Spain as well as other countries.

Each country must carry out a series of internal procedures to ensure that the heritage items presented to UNESCO are part of the national inventory of intangible cultural heritage and provide the information necessary for the application.

The procedures were initiated on 14 April 2015, when the Department of the Environment of the Council of Mallorca was informed of the candidature by the Société scientifique internationale pour l'étude de la Pierre Sèche (SPS), an international association dedicated to the study of dry stone and coordinates the work of preparing the multi-country application form. The SPS requested a collaboration confirmation letter from the Department of the Environment which was signed by the Executive Council of the Environment on 15 April 2015.

Finally, the Ministry of Education, Culture and Sports coordinates the work of providing all the necessary data for Spain's candidacy at the State level. The autonomous communities are responsible for coordinating the work at the regional level and provide the necessary documentation to the Ministry. In the case of the Balearic Islands, the Government is responsible for this task. On 18 April 2016, the Directorate General of the Ministry of Culture of Transparency, Culture and Sports of the Government of the Balearic Islands requested the collaboration of the Department of the Environment of the Council of Mallorca in the preparation of the necessary documentation on Mallorca in order to fulfill all the requirements established by UNESCO.

One of the requirements is to provide samples of support of public and private entities as well as citizens in the application, so it is essential to have the agreement of the Plenary Council of Mallorca.

The Decree of the Council of Mallorca on 10 July 2015 (BOIB no. 109 dated 18 July 2015), in Article 7, grants the Department of the Environment, among others powers, the power to (e) propose measures and actions aimed at sustainable development and respect for the environment. In addition, it attributes the Dry Stone Route's refuges to the Department of the Environment.

In light of the foregoing, the Executive Minister of the Department of the Environment hereby submits the following resolution proposal to the Plenary Council:

Resolutions:

First:- give support to the international candidature of the traditional construction technique of dry stone to be submitted at the UNESCO as an intangible cultural heritage of humanity.

Second: Forward the present Agreement to the largest number of local governments, institutions, organizations, individuals and associations in Mallorca for them to express their support for this candidacy.

Third: Notify the Directorate General of the Ministry of Culture of Transparency, Culture and Sports of the Government of the Balearic Islands in order for said entity to notify the Ministry of Education, Culture and Sports for any relevant purposes."

This has been informed for your knowledge and application.

Consell de
Mallorca

■ Departament de Medi Ambient

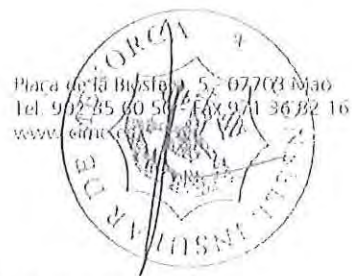
Palma, 21st July 2016
General Secretary

Jeroni M. Mas i Rigo

ACARAT I CONFORME AMB L'ORIGINAL
El funcionari
Marta Tàrragó Ginard
43 045 173 Y

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

Rosa Salord Olèu, secretària interina del Consell Insular de Menorca

CERTIFIC:

Que el Ple d'aquest Consell Insular, en sessió de caràcter ordinari de 16 de maig de 2016 adoptà, entre d'altres, l'acord següent:

DOTZÈ. ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA PEDRA EN SEC PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Atès el dictamen que ha emès la Comissió Informativa de Cultura, Benestar Social i Esports, en la sessió de caràcter extraordinari de 9 de maig de 2016, que diu:

Es dona compte de la proposta del conseller executiu del Departament de Cultura i Educació, que diu:

Atès que la Comunitat Autònoma de les Illes balears, a través de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports, participa en la iniciativa de presentar una candidatura internacional de la pedra en sec per formar part de la Llista representativa de patrimoni cultural immaterial de la humanitat, iniciada per Grècia i Xipre, i a la qual s'hi han incorporat altres sis estats, entre ells Espanya;

Atès que ja s'ha iniciat la redacció de l'expedient corresponent i que la nostra comunitat autònoma i les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella i Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, han de redactar la fitxa preceptiva que s'ha de presentar a la UNESCO per demostrar que la tècnica de la pedra en sec compleix els criteris necessaris per ser inclosa en la llista representativa;

Atès que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears ha sol·licitat la col·laboració del Consell Insular de Menorca, com a organisme competent en matèria de patrimoni històric, per redactar l'esmentada fitxa;

Atès que es preveu que el mes de setembre de 2016 es reunixin tots els estats que tenen previst participar en la candidatura i que presentin la fitxa de compliment de criteris de cada país, per tal de finalitzar l'expedient el mes de gener de 2017 i presentar-lo a la UNESCO el mes de març de 2017, per tal que l'avaluï en el Comitè de l'any 2018.

Atès que la tècnica de la pedra en sec té a la nostra illa un dels seus màxims exponents a l'àmbit mediterrani, formant part de la tradició constructiva rural, i que aquesta tècnica ha creat, a Menorca, espais relacionats amb les diferents funcions agroramaderes, tot configurant un paisatge peculiar; a part que constitueix un ofici transmès de generació en generació que encara perdura i que ha estat objecte de diversos estudis i publicacions;

Atès que la inscripció a aquesta candidatura contribuirà a donar a conèixer el nostre patrimoni cultural immaterial, que es prengui consciència de la seva importància i de la necessitat de protegir-lo i salvaguardar-lo;

Atès que per desenvolupar amb èxit aquesta candidatura serà necessari comptar amb el suport institucional i de la societat civil;

Per tot açò, proposo al Ple del Consell Insular de Menorca que adopti l'acord següent:

GOVERN DE LES
ILLES BALEARS

DATA: 06/09/16

ACARAT I CONFORME AMB L'ORIGINAL
El funcionari

Marta Farrago Ginard
43 045 173-Y

Plaça de la Broseta, 5 - 07703 Maó
Tel. 902 35 60 50 - Fax 971 36 82 16
www.cime.es

Primer. El Consell Insular de Menorca acorda adherir-se a la candidatura internacional de la pedra en sec per formar part de la Llista representativa de patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Segon. Encarregar a la Comissió Tècnica Assessora en Matèria de Patrimoni Històric el seguiment de la presència de la nostra illa a la candidatura internacional de la pedra en sec per formar part de la Llista representativa de patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Tercer. Per tal d'ampliar la participació de la societat menorquina en la declaració i disposar d'un major assessorament, el Consell Insular de Menorca convidarà a participar en la redacció dels documents necessaris en el context de la candidatura, especialistes i representants de la societat civil i d'entitats culturals. D'altra banda, sol·licitarà el suport de les altres institucions públiques de l'illa.

La Comissió, per majoria (5 vots a favor corresponents als dos consellers del Grup Més per Menorca, senyor Maria Ballester i senyora Sellarès Salvans; a les dues conselleres del Grup Socialista, senyora Mora Humbert i senyora Cabrisas Pons, i a la consellera del Grup PODEMOS senyora Gómez Estévez, i 3 abstencions dels consellers del Grup Popular, senyor Tadeo Florit, senyora Cabrera Roselló i senyor Vilafranca Florit), dictamina en el sentit de proposar al Ple que aprovi la proposta transcrita més amunt.

Sotmesa la proposta a votació, a la vista del seu resultat (12 vots a favor corresponents als tres consellers del Grup Més per Menorca, senyora Salord Ripoll, senyor Maria Ballester i senyora Sellarès Salvans; als tres consellers del Grup Socialista, senyora Mora Humbert, senyor Florit Gomila i senyora Cabrisas Pons; als dos consellers del Grup PODEMOS, senyor Ares García i senyora Gómez Estévez, i als quatre consellers presents del Grup Popular, senyor Tadeo Florit, senyora Pons Faner, senyora Cabrera Roselló i senyora Vilafranca Florit), la presidenta declara aprovat per unanimitat dels membres presents de la Corporació, l'acord següent:

Primer. El Consell Insular de Menorca acorda adherir-se a la candidatura internacional de la pedra en sec per formar part de la Llista representativa de patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Segon. Encarregar a la Comissió Tècnica Assessora en Matèria de Patrimoni Històric el seguiment de la presència de la nostra illa a la candidatura internacional de la pedra en sec per formar part de la Llista representativa de patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Tercer. Per tal d'ampliar la participació de la societat menorquina en la declaració i disposar d'un major assessorament, el Consell Insular de Menorca convidarà a participar en la redacció dels documents necessaris en el context de la candidatura, especialistes i representants de la societat civil i d'entitats culturals. D'altra banda, sol·licitarà el suport de les altres institucions públiques de l'illa.

I perquè en prengueu coneixement i tengui els efectes que corresponguin, estenc, segell i sign aquest certificat amb el vistiplau de la Sra. Presidenta del Consell Insular de Menorca, amb les excepcions i les reserves contingudes en l'article 206 del Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les entitats locals.

Maó, 2 de juny de 2016

Vist i plau,
LA PRESIDENTA

Maite Salord Ripoll

Consell Insular de Menorca

Conseil Insulaire de Minorque

Rosa Salord Olèo, secrétaire suppléante du Conseil Insulaire de Minorque

J'ATTESTE :

Que l'Assemblée de ce Conseil Insulaire, réuni en séance ordinaire le 16 mai 2016, a adopté, entre autres, l'accord suivant :

DOUZIÈMEMENT. ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA PIERRE SÈCHE À FAIRE PARTIE DE LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

Vu le rapport émis par la Commission d'Information sur la Culture, le Bien-être Social et les Sports, lors de la séance extraordinaire du 9 mai 2016, qui dit :

On rend compte ici de la proposition du conseiller exécutif du Département de la Culture et de l'Éducation, selon laquelle :

Attendu que la Communauté Autonome des Îles Baléares, par le biais du Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports, prend part à l'initiative consistant à présenter une candidature internationale de la pierre sèche afin que cette dernière fasse partie de la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative lancée par la Grèce et par Chypre, et qu'ont ralliée six États, parmi lesquels l'Espagne ;

Attendu que la rédaction du dossier correspondant a déjà commencé et que notre Communauté Autonome, ainsi que les Communautés Autonomes de Galice, des Asturies, de Catalogne, d'Estrémadure, d'Aragon, des Canaries, de Valence, d'Andalousie et de Castille-et-León, sous la coordination de la Secrétaire d'État à la Culture du Ministère de l'Éducation, de la Culture et des Sports, doivent rédiger la fiche qu'il faut obligatoirement présenter l'UNESCO pour démontrer que la technique de la pierre sèche rassemble les critères requis pour pouvoir être intégrée à la liste représentative ;

Attendu que le Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports du Gouvernement des Îles Baléares a demandé au Conseil Insulaire de Minorque, en tant qu'organisme compétent en matière de patrimoine historique, de collaborer à la rédaction de ladite fiche ;

Attendu qu'il est prévu que tous les États qui ont prévu de prendre part à cette candidature se réunissent au mois de septembre 2016 et qu'ils présentent la fiche de respect des critères de chaque pays, afin de finaliser le dossier au mois de janvier 2017 et afin de le présenter à l'UNESCO au mois de mars 2017, pour qu'il soit évalué dans le cadre du Comité au cours de l'année 2018 ;

Attendu que la technique de la pierre sèche trouve sur notre île l'une de ses manifestations les plus significatives de toute l'aire méditerranéenne, parce qu'elle fait partie de la tradition de construction rurale et parce que cette technique a créé, à Minorque, des espaces liés avec les différentes fonctions d'agriculture d'élevage, tout en façonnant un paysage singulier ; en

dehors du fait qu'il s'agit d'un métier transmis de génération en génération, qui continue de perdurer et qui a fait l'objet de différentes études et publications ;

Attendu que l'inscription à cette candidature contribuera à faire connaître notre patrimoine culturel immatériel, à ce que l'on prenne conscience de son importance et de la nécessité de le protéger et de le sauvegarder ;

Attendu que, pour développer cette candidature avec succès, il sera nécessaire de pouvoir compter sur le soutien institutionnel et sur celui de la société civile ;

Pour l'ensemble de ces raisons, je propose à l'Assemblée du Conseil Insulaire de Minorque d'adopter le suivant accord :

Premièrement, le Conseil Insulaire de Minorque accepte de rejoindre la candidature internationale de la pierre sèche pour faire partie de la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Deuxièmement. Charger la Commission Technique de Conseil en matière de Patrimoine Historique le suivi de la présence de notre île au sein de la candidature internationale de la pierre sèche pour faire partie de la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Troisièmement. Afin d'élargir la participation de la société minorquine à la déclaration, et pour bénéficier d'une plus grande expertise, le Conseil Insulaire de Minorque invitera à participer à la rédaction des documents nécessaires, dans le cadre de cette candidature, des spécialistes et des représentants de la société civile et d'organismes culturels. D'autre part, il sollicitera le soutien des autres institutions publiques de l'île.

La Commission, à la majorité (5 voix pour, à savoir : celles des deux conseillers du Groupe « *Més per Menorca* », Monsieur Maria Ballester et Madame Sellarès Salvans ; celles des deux conseillers du Groupe Socialiste, Madame Mora Humbert et Madame Cabrisas Pons ; et à celle de la conseillère du Groupe PODEMos, Madame Gómez Estévez ; et 3 abstentions des conseillers du Groupe Populaire, Monsieur Tadeo Florit, Madame Cabrera Roselló et Monsieur Vilafranca Florit), se déclare favorable à l'idée de proposer à l'Assemblée d'approuver la proposition transcrite ci-dessus.

Une fois la proposition portée au vote, au vu des résultats (12 voix pour, à savoir : celles des trois conseillers du Groupe « *Més per Menorca* », Madame Salord Ripoll, Monsieur Maria Bellester et Madame Sellarès Salvans ; celles des trois conseillers du Groupe Socialiste, Madame Mora Humbert, Monsieur Florit Gomila et Madame Cabrisas Pons ; celles des deux conseillers du Groupe PODEMos, Monsieur Ares Garcia et Madame Gómez Estévez ; et celles des quatre conseillers présents du Groupe Populaire, Monsieur Tadeo Florit, Madame Pons Faner, Madame Cabrera Roselló et Madame Vilafranca Florit), la présidente déclare que l'accord suivant est approuvé à l'unanimité des membres présents de l'Assemblée :

Premièrement. le Conseil Insulaire de Minorque accepte de rejoindre la candidature internationale de la pierre sèche pour faire partie de la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Deuxièmement. Charger la Commission Technique de Conseil en matière de Patrimoine Historique le suivi de la présence de notre île au sein de la candidature internationale de la pierre sèche pour faire partie de la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Troisièmement. Afin d'élargir la participation de la société minorquine à la déclaration, et pour bénéficier d'une plus grande expertise, le Conseil Insulaire de Minorque invitera à participer à la rédaction des documents nécessaires, dans le cadre de cette candidature, des spécialistes et des représentants de la société civile et d'organismes culturels. D'autre part, il sollicitera le soutien des autres institutions publiques de l'île.

Et, afin que vous en preniez connaissance, et à toutes fins utiles, je délivre, je tamponne et je signe cette attestation, lue et approuvée par Madame la Présidente du Conseil Insulaire de Minorque, avec les exceptions et les réserves contenues dans l'article 206 du Règlement d'organisation, de fonctionnement et de régime juridique des organismes locaux.

Mahon, 2 juin 2016

Lu et approuvé,
LA PRÉSIDENTE,
Maite Salord Ripoll

Rosa Salod Olèo, Insular Council of Menorca's interim secretary

I CERTIFY

That during the Insular Council's meeting, in its ordinary session held on May 16th 2016, the following agreement was reached:

TWELFTH. JOINING THE DRY STONE TECHNIQUE INTERNATIONAL NOMINATION TO BE INSCRIBED ON THE REPRESENTATIVE LIST OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY.

Given the decision announced by the Informative Committee of Culture, Social Welfare and Sports in the extraordinary session held on May 9th 2016, which states:

The proposal of the Culture and Education Department's executive counsellor, which says:

Given that the Autonomous Community of the Balearic Islands, through the Transparency, Culture and Sports Council, participates in the initiative of presenting an international nomination of the dry stone to be inscribed on the representative list of the intangible cultural heritage of humanity, which was started by Greece and Cyprus, and has expanded by the addition of six countries, Spain being one of them;

Given the fact that the pertinent nomination dossier has started to be drawn up, and that our autonomous community and the autonomous communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Valencia, Andalusia and Castile and Leon have to draw up a required sheet by following the guidelines of the State Secretary of Culture from the Ministry of Culture, Education and Sports. The required sheet has to be submitted to UNESCO to demonstrate that the dry stone technique meets the necessary criteria to be included on the representative list;

The Transparency, Culture and Sports Council from the Government of the Balearic Islands has requested the Insular Council of Menorca to draw up the said sheet , since it is the competent institution in matters of historical heritage;

A meeting of all the states that are going to participate in this nomination is expected to be held in September 2016, and all required sheets of all those countries will be submitted in order to finish the elaboration of the dossier in January 2017 for UNESCO to receive it in March 2017 for its evaluation by the Committee in 2018;

Menorca has one of the best exponents of the dry stone technique in the Mediterranean, since this technique forms part of its rural constructive tradition and has created several types of structures which are related to farming activities. This not only forms a peculiar landscape, but it also proves the existence of an ongoing profession transmitted from one generation to the next, which has been the subject of several studies and publications;

The inscription to this nomination will help making our intangible cultural heritage known as well as increasing the awareness of its importance and the necessity of protecting and safeguarding it.

And in order to be known and have all necessary effects, I stamp and sign this certificate with the approval of the President of the Insular Council of Menorca, with the exceptions and reserves that are included in article 206 of the regulations on organization, functioning and legal framework of local entities.

Maó, June 2nd 2016

Approval,

THE PRESIDENT

Maite Salord Ripoll

EL SR. ANTONI RIERA BUFORN, SECRETARI GRAL. ACCTAL. DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA,

CERTIFICA:

Que el Ple ordinari del Consell Insular d'Eivissa, sessió de dia 1 de juliol de 2016, va fer una Declaració Institucional, del tenor següent:

"Declaració institucional per donar suport a la candidatura de la tècnica de construcció de "pedra en sec" com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO

La secretària llegeix una declaració institucional del tenor següent:

"El passat mes d'abril, la Junta Interinsular de Patrimoni Històric, de la qual forma part el Consell d'Eivissa, va adquirir el compromís d'adoptar mesures per promocionar la candidatura perquè la tècnica constructiva de la 'pedra en sec' sigui considerada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la Unesco.

Aquest reconeixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement ancestral que s'ha transmès de manera oral, de generació en generació, i que s'ha convertit en un dels elements més identificatius del paisatge mediterrani. L'ofici artesanal de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de la seua col·locació per a usos constructius sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi, és un exemple perfecte de la saviesa, l'enginy i els coneixements arrelats a les cultures, que es perd en la nit dels temps.

La iniciativa de la declaració va néixer a Grècia i Xipre i, posteriorment, s'hi han anat afegint altres països, entre ells l'Estat espanyol, en el qual les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, Andalusia, el País Valencià i Castella i Lleó, s'hi han sumat. També han transmès la voluntat de fer-ho la resta de consells insulars de les Illes Balears.

Per tot això, el Ple del Consell Insular d'Eivissa manifesta la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat i, a més, es compromet a donar suport i desenvolupar mesures de protecció i foment, així com el suport a particulars, associacions, entitats o institucions que tinguin per objecte donar a conèixer i protegir aquest coneixement immaterial."

I, perquè així consti als efectes oportuns, amb l'advertència i reserva dels termes que resultin de l'aprovació de l'acta corresponent, de conformitat amb el que preveu l'art. 142.3 del ROCI, expedeix i firm aquesta certificació, a Eivissa el dia 22 d'agost de 2016.

Vist i Plau,

La presidenta en funcions,

Viviana de Sans Trotta

[Sceau indiquant] CONSEIL INSULAIRE D'IBIZA

Secrétariat Général
Av. d'Espanya, 49, 07800 Ibiza (Îles Baléares, Espagne)
Tél.: +34 971 19 59 09 / 971 19 59 02
Fax: +34 971 39 81 06
secretaria@conselldeivissa.es
www.conselldeivissa.es

M. ANTONI RIERA BUFOR, SECRÉTAIRE GÉNÉRAL REMPLAÇANT DU CONSEIL INSULAIRE D'IBIZA,

CERTIFIE

Que la séance plénière ordinaire du Conseil Insulaire d'Ibiza tenue en date du 1er juillet 2016, a fait la suivante Déclaration Institutionnelle:

Déclaration Institutionnelle de soutien à la candidature de la technique de maçonnerie à pierre sèche, comme Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité par l'UNESCO.

Le Secrétaire lit la Déclaration Institutionnelle suivante:

« Le mois d'avril dernier, le Conseil Interinsulaire de Patrimoine Historique, duquel le Conseil d'Ibiza en est membre, a pris l'engagement d'adopter des mesures pour promouvoir la candidature pour que la technique de maçonnerie à pierre sèche soit considérée Patrimoine Immatériel de l'Humanité par l'UNESCO.

Cette reconnaissance par l'organisme international prétend préserver une connaissance ancestrale qui s'est transmise oralement de génération en génération, et qui est devenue un élément d'identification des plus significatifs du paysage méditerranéen. Le métier artisanal de la pierre, presque sans traitement et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse, est un exemple de la sagesse, l'ingéniosité et les connaissances enracinées dans les cultures, qui se perd dans la nuit des temps.

L'initiative de la déclaration naît en Grèce et Chypre, et ensuite, s'y sont joints le Portugal, la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie et entre autres, l'État espagnol avec la participation de ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León. Le reste de conseils insulaires des Îles Baléares ont manifesté leur volonté d'y participer aussi.

Pour ces motifs, le Plénier du Conseil d'Ibiza manifeste sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité et il s'engage en outre à donner soutien et à développer des mesures de protection et de promotion, ainsi comme à soutenir particuliers, associations, voisins, entités ou institutions ayant pour objet faire connaître et protéger cette connaissance immatérielle. »

Et pour valoir ce que de droit, et à toutes fins utiles, sous réserve des termes résultant de l'approbation du procès-verbal correspondant, conformément à l'article 142.3 du ROCI [Règlement d'Organisation du Conseil Insulaire d'Ibiza], je délivre et signe ce certificat, à Ibiza, le 22 août 2016.

LU ET APPROUVÉ
LA PRÉSIDENTE EN FONCTION
[Signature manuscrite illisible]
Signé : Viviana de Sans Trotta

[Signature manuscrite illisible]

[Sceau indiquant]
Conseil Insulaire d'Ibiza

[Shield] INSULAR COUNCIL OF IBIZA

General Secretaryship
Av. D'Espanya, 49, 07800 Ibiza (Balearic Islands, Spain)
Phone: +34 971 19 59 09 / 971 19 59 02
Fax: +34 971 39 81 06
secretaria@conselldeivissa.es
www.conselldeivissa.es

MR. ANTONI RIERA BUFOR, DEPUTY GENERAL SECRETARY OF THE INSULAR COUNCIL OF IBIZA,

CERTIFIES

That the ordinary Plenary of the Insular Council of Ibiza, in the session held on 1st July 2016, adopted the following Institutional Statement:

Institutional Statement to support the candidacy for "dry masonry" to be considered World Intangible Cultural Heritage by UNESCO.

The Secretary reads the following Institutional Statement:

"Last April, the Interinsular Council of Historical Heritage, of which the Council of Ibiza is a member, undertook to take measures to promote the candidacy so that the building technique of dry stone is considered World Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

Said acknowledgement by the international organism intends to preserve an ancestral knowledge that has been passed on orally from generation to generation and that has become one of the most recognised elements of the Mediterranean landscape. Stone craftsmanship, with almost no treatment and the skill of its laying for building purposes without any cement or mortar to join the stones is a perfect example of the wisdom, the ingenuity and the knowledge deep-rooted in cultures, lost in the mists of time.

The initiative of the declaration started in Greece and Cyprus, and other countries have joined thereafter, such as Spain where the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Andalusia, Valencian Country and Castile and León have joined it. The rest of insular councils of the Balearic Islands have stated their will to do so as well.

This is why the Plenary of the Council of Ibiza states its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List and it undertakes moreover to give support and to develop measures of protection and promotion as well as to back individuals, associations, entities or institutions having the purpose to make known and to protect this intangible knowledge."

In witness whereof, and to the appropriate effects, with reservation of the terms resulting from approval of the minutes, as provided for by section 142.3 of ROCI (Regulations of Organisation of Insular Council of Ibiza), he issues and signs this certificate in Ibiza in this 22nd day of August 2016.

APPROVAL
THE PRESIDENT IN OFFICE
[There follows an illegible handwritten signature]
Viviana de Sans Trotta

[Illegible handwritten signature]
[Square stamp stating] INSULAR COUNCIL OF IBIZA

El senyor Àngel C. Navarro Sánchez, secretari del Consell Insular de Formentera, Illes Balears.

CERTIFIC que el Ple del Consell Insular de Formentera, en sessió ordinària de 27 de maig de 2016, va adoptar, entre d'altres, el següent acord:

3.1.5- PROPOSTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA «PEDRA EN SEC» PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO).

El secretari explica que a la sessió de la **Comissió Informativa competent, que va tenir lloc el passat dia 24 de maig**, hom va dictaminar l'assumpte present, de la manera següent:

Vista la proposta formulada, en l'assumpte present, del tenor literal següent, que defensa la Sra. Labrador manchado, vicepresidenta primera i consellera de Cultura, Educació i Patrimoni Històric:

"La comunitat autònoma de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports juntament amb els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participa en la iniciativa de presentar una candidatura internacional de la "Pedra en sec" per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Amb aquesta iniciativa, promoguda per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de més de sis països, entre ells Espanya, s'ha iniciat el procés de preparació de l'expedient de la candidatura internacional de Patrimoni Cultural Immaterial de la "Pedra en sec".

La nostra comunitat autònoma i les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castellà i Lleó, sota la coordinació de la Secretaria de l'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, han d'iniciar els treballs de redacció de la fitxa preceptiva que s'ha de presentar a la UNESCO per demostrar que "la tècnica de la pedra en sec" reuneix els criteris necessaris per ser inclosa en la Llista Representativa.

La Conferència General de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura "UNESCO", en la seva 32a reunió, celebrada a París el 29 setembre al disset d'octubre de 2003, aprovà el Text per a la salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, referint-se als instruments internacionals existents en matèria de Drets Humans, en particular, a la Declaració universal de Drets Humans de 1948, al Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966 i al Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 1966. A l'article 2.1 del text consta la definició de patrimoni immaterial:

"1. S'entén per "patrimoni immaterial cultural" els usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques - juntament amb els instruments, objectes, artefactes i espais culturals que els son inherents- que les comunitats, els grups i en alguns casos els individus reconeixin com a part Integrant del seu patrimoni cultural. Aquest patrimoni immaterial cultural, patrimoni, que es transmet de generació en generació, és recreat constantment per les comunitats i grups en funció del seu entorn, la seva interacció amb la naturalesa i la seva història, els infon un sentiment d'identitat i continuïtat i contribuint així a promoure el respecte de la diversitat cultural i la creativitat humana. Als efectes de la present Convenció, es tindrà en compte únicament el patrimoni immaterial cultural, que sia compatible amb els instruments internacionals de drets humans existents i amb els imperatius de respecte mutu entre comunitats, grups i individus i de desenvolupament sostenible."

Igualment cal tenir en compte l'article 2.2 del citat Text en el qual es manifesta en particular els àmbits d'aplicació d'aquest patrimoni cultural immaterial, on consten, entre altres, les següents:

- " a) Tradicions i expressions orals, inclòs l'idioma de com vehicle del patrimoni cultural, immaterial;*
- b) Arts de l'Espectacle;*
- c) usos socials, rituals i actes festius;*
- d) Coneixements i usos relacionats amb la Naturalesa i L'Univers;*
- e) Tècniques Artesanals Tradicionals."*

Per donar una major visibilitat al Patrimoni Cultural Immaterial, la Convenció estableix un sistema de dos llistes del patrimoni cultural immaterial de la humanitat. La Llista Representativa es defineix a l'article 16:

"IV. SALVAGUARDA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL EN EL PLA INTERNACIONAL

Article 16: Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat

- 1. Per donar a conèixer millor el patrimoni cultural immaterial, aconseguir que es prengui major consciència de la seva importància i propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural, el Comitè, a proposta dels estats part interessats, crearà, mantindrà al dia i farà pública una llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat.*
- 2. El Comitè ha d'elaborar i sotmetre a l'aprovació de l'Assemblea General els criteris pels quals es regiran la creació, actualització i publicació de la llista representativa."*

Així mateix, s'estableix la selecció periòdica i promoció dels programes, projectes i activitats d'àmbit nacional, subregional o regional per a la salvaguarda del patrimoni que reflecteixin de la manera més adequada els principis i objectius de la Convenció.

En l'actualitat hi ha inscrits a la Llista Representativa 192 elements, 35 en la Llista de Salvaguarda Urgent i 11 programes, projectes i activitats per a la salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.

Per tots aquests motius i atès l'escrit de la Direcció general de cultura de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears, de 18 d'abril de 2016.

Considerant l'interès del Consell Insular de Formentera en el marc de les competències en patrimoni que ens són pròpies, en formar part d'aquest projecte conjunt d'àmbit mediterrani encaminat a l'establiment de les mesures necessàries encaminades a garantir el patrimoni cultural immaterial, així com a la revitalització d'aquest patrimoni en els seus diferents aspectes.

Per tot això, feim arribar al Ple la següent proposta

ACORD

1. Adherir-nos, en el marc de les nostres competències, **a la iniciativa de presentar una candidatura internacional de la "Pedra en sec"** per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat que s'ha de presentar a la Unesco, promoguda per Grècia i Xipre i amb la posterior incorporació d'Espanya –entre d'altres països europeus–, on la Secretària d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport exerceix la coordinació de les diferents comunitats autònomes que hi participen.

2. Traslladar aquest acord al Govern de les Illes Balears".

La Sra. Labrador Manchado, consellera de Cultura, Educació i Patrimoni Històric ho explica amb tot de detalls, i valora la importància d'aquesta proposta, en favor de la nostra cultura i paisatge, així com de les tècniques tradicionals, i del seu reconeixement a nivell mundial, de manera simultània als altres tres Consells Insulars i en coordinació amb el Govern balear. En concret diu que es tracta d'adherir-nos, en el marc de les nostres competències, a la iniciativa de presentar una candidatura internacional

de la "Pedra en sec" per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat que s'ha de presentar a la UNESCO, promoguda per Grècia i Xipre i amb la posterior incorporació d'Espanya –entre d'altres països europeus-, on la Secretària d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport exerceix la coordinació de les diferents comunitats autònomes que hi participen.

Tot seguit intervé el secretari, que diu que intervé a propòsit del fons jurídic de l'assumpte. Explica que la protecció que avui es demana és consubstancial al caràcter de la tradició del tractament de la pedra en sec, en allò immaterial, però també ho és la possibilitat de la protecció de la pedra en sec com a bé material, en determinats supòsits. També diu que la UNESCO fomenta la protecció quan les candidatures se refereixen a més d'un país i que la Convenció per a la salvaguardia del patrimoni immaterial ho permet (text de 2003, ratificat per Espanya en 2006), així com la legislació balear (de 2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998) i l'estatal més recent (de 2015), ho faculden ben clarament."

Una vegada exposada la proposta i sense més intervencions, el senyor president demana que es sotmeti a votació.

En conseqüència,
sobre la base de la proposta transcrita, els nou membres de la Comissió Informativa, per unanimitat, i en concret pel vot a favor dels cinc representants del grup polític Gent x Formentera (que formen l'equip de Govern); dels dos representants del grup polític PP Formentera, del representant del grup polític dels Socialistes de Formentera i del representant del grup polític Compromís amb Formentera, en la seua funció de dictaminar els assumptes que han de ser resolts pel Ple, adopta el següent

ACORD

Únic.- Informar favorablement la proposta transcrita, que es dona aquí per reproduïda íntegrament".

Defensa la proposta, tal i com ha sét dictaminada per la Comissió Informativa, la Sra. Labrador Manchado, vicepresidenta primera i consellera de Cultura, Educació i Patrimoni Històric. Ho va explicar amb tot de detalls. Se refereix a la reunió de la Junta Interinsular de Patrimoni, on estan representats tots els Consell Insulars, que va acordar donar suport a aquesta iniciativa, i així es duu avui per ser votada en aquest Plenari.

Tot seguit intervé el secretari, i explica que es tracta de la primera vegada que es fa, a Formentera, un expedient d'aquest tipus. I, pel que fa al fons jurídic de l'assumpte, torna a explicar el que ja va dir en la Comissió Informativa, tal qual s'ha transcrit més amunt i ara es dona per reproduït aquí.

No es planteja cap debat ni cap grup polític intervé.

Arribats en aquest punt el president diu que l'assumpte pot ser votat.

En conseqüència,
els 16 membres presents del Ple de la corporació (d'un total de 17 que la formen), per unanimitat, amb la següent composició i votació (del vot a favor dels 9 representants del grup polític Gent x Formentera, que formen l'equip de Govern; dels 4 representants del grup polític PP Formentera, del representant present del grup polític Socialistes de Formentera i dels 2 representants del grup polític Compromís amb Formentera), adopta, sobre la base de la proposta transcrita i del que ha informat el secretari, el següent

ACORD

1. **Adherir-nos**, en el marc de les nostres competències, a la iniciativa de presentar una candidatura internacional de la "Pedra en sec" per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat que s'ha de presentar a la Unesco, promoguda per Grècia i Xipre i amb la posterior incorporació d'Espanya –entre d'altres països europeus–, on la Secretària d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport exerceix la coordinació de les diferents comunitats autònomes que hi participen.

2. **Traslladar aquest acord al Govern de les Illes Balears.**

I, perquè consti, expedeix la present certificació per ordre i amb el vistiplau del senyor President, fent l'advertiment de l'establert a l'article 206 del Reial decret 2568/1986, de 28 de novembre que aprova el Reglament d'organització, funcionament i Règim jurídic de les Entitats Locals i article 202.3 del reglament orgànic i de funcionament del Consell Insular de Formentera.

Formentera, 9 de juny de 2016.

El Secretari,

Àngel C. Navarro Sánchez

Consell Insular
de Formentera

Vist i Plau, el President

Jaume Ferrer Ribas

Monsieur Àngel C. Navarro Sánchez, secrétaire du Conseil insulaire de Formentera, îles Baléares,

CERTIFIE que le Conseil insulaire de Formentera, réuni en séance plénière ordinaire le 27 mai 2016, a adopté, entre autres, l'accord suivant :

3.1.5- PROPOSITION D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE D'INSCRIPTION DE LA PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO).

Le secrétaire explique que, lors de la réunion du 24 mai dernier, la Commission d'information compétente s'est prononcée sur cette question de la manière suivante :

Vu la proposition formulée, en ce qui concerne cette question, transcrite littéralement ci-après et que défend madame Labrador Manchado, première vice-présidente et conseillère insulaire de la Culture, de l'Éducation et du Patrimoine historique :

« La communauté autonome des îles Baléares, par le biais du ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports du gouvernement des Baléares et conjointement avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à la présentation d'une candidature internationale d'inscription de la pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, une initiative promue par la Grèce et Chypre et à laquelle ont adhéré plus de six pays, dont l'Espagne. Dans le cadre de cette initiative, le processus de préparation du dossier de la candidature internationale d'inscription de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel a commencé.

Notre communauté autonome et les communautés autonomes de Galice, des Asturies, de Catalogne, d'Estrémadure, d'Aragon, des Canaries, de Valence, d'Andalousie et de Castille-et-Léon, sous la coordination de la secrétaire d'État à la Culture du ministère espagnol de l'Éducation, de la Culture et du Sport, doivent commencer la rédaction de la fiche à présenter à l'UNESCO pour démontrer que la technique de la pierre sèche satisfait aux critères nécessaires pour être incluse sur la liste représentative.

Lors de sa 32e session tenue à Paris du 29 septembre au 17 octobre 2003, la Conférence générale de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture (l'UNESCO) a adopté le texte de la Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel en se référant aux instruments internationaux existants en matière de droits de l'homme, et notamment à la Déclaration universelle des droits de l'homme de 1948, au Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels de 1966 et au Pacte international relatif aux droits civils et politiques de 1966. À l'article 2.1 de la Convention, le patrimoine immatériel se définit comme suit :

« 1 On entend par « patrimoine culturel immatériel » les pratiques, représentations, expressions, connaissances et savoir-faire – ainsi que les instruments, objets, artefacts et espaces culturels qui leur sont associés – que les communautés, les groupes et, le cas échéant, les individus reconnaissent comme faisant partie de leur patrimoine culturel. Ce patrimoine culturel immatériel, transmis de génération en génération est recréé en permanence par les communautés et groupes en fonction de leur milieu, de leur interaction avec la nature et de leur histoire, et leur procure un sentiment d'identité et de continuité, contribuant ainsi à promouvoir le respect de la diversité culturelle et la créativité humaine. Aux fins de la présente Convention, seul sera pris en considération le patrimoine culturel immatériel conforme aux instruments internationaux existants relatifs aux droits de l'homme, ainsi qu'à l'exigence du respect mutuel entre communautés, groupes et individus, et d'un développement durable. »

En outre, il est précisé à l'article 2.2 de la Convention que le patrimoine culturel immatériel se manifeste notamment dans les domaines d'applications suivants :

- a) les traditions et expressions orales, y compris la langue comme vecteur du patrimoine culturel immatériel;
- b) les arts du spectacle ;

Consell Insular
de Formentera

- c) les practiques sociales, rituels et événements festifs ;
- d) les connaissances et pratiques concernant la nature et l'univers ;
- e) les savoir-faire liés à l'artisanat traditionnel. »

Afin d'apporter une meilleure visibilité au patrimoine culturel immatériel, la Convention établit deux listes du patrimoine culturel immatériel de l'humanité. À l'article 6, la liste représentative se définit comme suit :

« IV SAUVEGARDE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL À L'ÉCHELLE INTERNATIONALE

Article 16 : Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité

1. Pour assurer une meilleure visibilité du patrimoine culturel immatériel, faire prendre davantage conscience de son importance et favoriser le dialogue dans le respect de la diversité culturelle, le Comité, sur proposition des États parties concernés, établit, tient à jour et publie une liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.
2. Le Comité élabore et soumet à l'approbation de l'Assemblée générale les critères présidant à l'établissement, à la mise à jour et à la publication de cette liste représentative.

En outre, les programmes, projets et activités de sauvegarde du patrimoine, à caractère national, sous-régional ou régional, qui reflètent le mieux les principes et objectifs de la Convention font l'objet d'une sélection périodique et d'une promotion.

Actuellement, il y a 192 éléments inscrits sur la liste représentative, 35 sur la liste de sauvegarde urgente et 11 programmes, projets et activités pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel.

Pour toutes ces raisons et compte tenu de la lettre de la Direction générale de la culture du ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports du gouvernement des îles Baléares, du 18 avril 2016,

Considérant l'intérêt du Conseil insulaire de Formentera, dans le cadre des compétences ayant trait à son propre patrimoine, à faire partie de ce projet de dimension méditerranéenne qui vise à établir les mesures nécessaires pour assurer la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, ainsi que sa revitalisation sous tous ses aspects,

Nous présentons à la séance plénière la proposition suivante :

ACCORD

1. Adhérer, selon nos compétences, à la présentation à l'UNESCO d'une candidature internationale d'inscription de la pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, une initiative promue par la Grèce et Chypre, à laquelle a adhéré postérieurement l'Espagne – entre autres pays européens – et dans le cadre de laquelle la secrétaire d'État à la culture du ministère espagnol de l'Éducation, de la Culture et du Sport exerce la coordination entre les différentes communautés autonomes qui y participent.

2. Transmettre cet accord au gouvernement des îles Baléares. »

Madame Labrador Manchado, conseillère insulaire de la Culture, de l'Éducation et du Patrimoine historique, explique cette proposition dans tous les détails et évalue son importance, pour notre culture et notre paysage, ainsi que pour les techniques traditionnelles, et pour sa reconnaissance au niveau mondial. Cette proposition, précise-t-elle, doit être mise en œuvre simultanément par les trois autres Conseils insulaires et en coordination avec le gouvernement des Baléares. Concrètement, la conseillère signale qu'il s'agit d'adhérer, selon nos compétences, à la présentation à l'UNESCO d'une candidature internationale d'inscription de la pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, une initiative promue par la Grèce et Chypre, à laquelle a adhéré postérieurement l'Espagne – entre autres pays européens – et dans le cadre de laquelle la secrétaire d'État à la culture du ministère espagnol de l'Éducation, de la Culture et du Sport exerce la coordination entre les différentes communautés autonomes qui y participent.

Aussitôt après, le secrétaire intervient à propos des aspects juridiques de la question. La protection demandée aujourd'hui, précise-t-il, est consubstantielle au caractère traditionnel de l'utilisation de la pierre sèche, en ce qu'elle a d'immatériel, mais la pierre sèche peut aussi faire l'objet d'une protection en tant que bien matériel, dans certains cas. L'UNESCO promeut la protection, ajoute-t-il, lorsque les candidatures concernent plus d'un pays et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte de 2003, ratifié par l'Espagne en 2006), ainsi que, sans équivoque, la législation des Baléares (de 2004, avec la modification de la loi relative au patrimoine historique de 1998) et la législation espagnole plus récente (de 2015).

Une fois la proposition présentée, sans autres interventions que celle du secrétaire, le président demande de la soumettre au vote.

En conséquence,
sur base de la proposition transcrite, les neuf membres de la Commission d'information, à savoir les 5 représentants du groupe politique Gent x Formentera (que forment l'équipe du gouvernement), les deux représentants du groupe politique PP Formentera, le représentant du groupe politique Socialistes per Formentera et le représentant du groupe politique Compromís amb Formentera, en accord avec leur mission de se prononcer sur les questions qui doivent être résolues par le Conseil insulaire réuni en plénière, adoptent l'accord suivant :

ACCORD

Unique.- Avis favorable sur la proposition transcrite, considérée ici comme étant intégralement reproduite. »

Défendant la proposition sur laquelle la Commission d'information s'est prononcée favorablement, madame Labrador Manchado, première vice-présidente et conseillère insulaire de la Culture, de l'Éducation et du Patrimoine historique, en explique tous les détails, et notamment que le Conseil interinsulaire du patrimoine, où sont représentés tous les Conseils insulaires, a décidé de soutenir cette initiative. Aussi, la conseillère apporte aujourd'hui cette initiative pour qu'elle soit votée ici en plénière.

Le secrétaire intervient aussitôt en précisant qu'il s'agit de la première fois qu'un tel dossier est traité à Formentera. En ce qui concerne les aspects juridiques, il explique de nouveau ce qu'il avait déjà dit à la Commission d'information et a été retranscrit précédemment et est considéré comme reproduit ici.

Aucun débat n'a lieu et aucun groupe politique n'intervient.

En ce point de la réunion, le président déclare que la question peut être votée.

En conséquence,
les 16 membres présents du Conseil insulaire de Formentera réuni en plénière (sur un total de 17 membres qui la composent), à savoir 9 représentants du groupe politique Gent x Formentera, qui forment l'équipe de gouvernement, les 4 représentants du groupe politique PP Formentera, le représentant présent du groupe politique Socialistes de Formentera et 2 représentants du groupe politique Compromís amb Formentera, adoptent à l'unanimité, sur base de la proposition transcrite et des informations fournies par le secrétaire, l'accord suivant :

ACCORD

1. Adhérer, selon nos compétences, à la présentation à l'UNESCO d'une candidature internationale d'inscription de la pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, une initiative promue par la Grèce et Chypre, à laquelle a adhéré postérieurement l'Espagne – entre autres pays européens – et dans le cadre de laquelle la secrétaire d'État à la culture du ministère espagnol de

l'Éducation, de la Culture et du Sport exerce la coordination entre les différentes communautés autonomes qui y participent.

2. Transmettre cet accord au gouvernement des îles Baléares.

Pour servir et faire valoir, je délivre le présent certificat sur ordre et avec l'accord du président, tout en faisant mention des dispositions de l'article 206 du décret royal 2568/1986, du 28 novembre, approuvant le règlement d'organisation, le fonctionnement et le régime juridique des collectivités locales, et des dispositions de l'article 202.3 du règlement organique et de fonctionnement du Conseil insulaire de Formentera.

Formentera, le 9 juin 2016.

Le secrétaire,

Àngel C. Navarro Sánchez

Consell Insular
de Formentera

Lu et approuvé, le président

Jaume Ferrer Ribas

I, Mr Àngel C. Navarro Sánchez, secretary of Formentera Island Council, Balearic Islands (Consell Insular de Formentera),

CERTIFY that the Plenary Meeting of Formentera Island Council, in its ordinary session on 27 May 2016, adopted, among others, the following agreement:

3.1.5- PROPOSAL FOR INITIATING THE INTERNATIONAL NOMINATION PROCEDURE FOR "PEDRA EN SEC" TO FORM PART OF THE REPRESENTATIVE LIST OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY (UNESCO).

The secretary explains that the present matter was addressed during the session of the **competent Advisory Committee, which took place on 24 May**, as follows:

In view of the proposal made, on the present matter, with the following wording, advocated by Ms Labrador Manchado, Senior Vice-Chairwoman and Minister of Culture, Education and Historical Heritage:

"The autonomous community of the Balearic Islands, through the Ministry of Transparency, Culture and Sport, along with the Island Councils of Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera, is part of the initiative to submit an international nomination for "Pedra en sec" to form part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. With this initiative, promoted by Greece and Cyprus, and with the involvement of more than six countries, including Spain, the process for preparing the international nomination for "Pedra en sec" as an Intangible Cultural Heritage site has begun.

Our autonomous community and the autonomous communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragón, the Canary Islands, Andalusia and Castile and León, under the coordination of the Secretary of State for Culture of the Ministry of Education, Culture and Sport, must begin work on drafting the mandatory form for submission to UNESCO to demonstrate that the "pedra sec (dry-stone) technique" meets the criteria required for inclusion on the Representative List.

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), in its 32nd session held in Paris on 29 September to 17 October 2003, approved the Text for the safeguarding of Intangible Cultural Heritage, referring to existing international Human Rights instruments, in particular to the Universal Declaration of Human Rights of 1948, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of 1966 and to the International Covenant on Civil and Political Rights of 1966. Article 2.1 of the text contains the definition of intangible heritage:

"1. The "intangible cultural heritage" means the practices, representations, expressions, knowledge, skills – as well as the instruments, objects, artefacts and cultural spaces associated therewith – that communities, groups and, in some cases, individuals recognize as part of their cultural heritage. This intangible cultural heritage, transmitted from generation to generation, is constantly recreated by communities and groups in response to their environment, their interaction with nature and their history, and provides them with a sense of identity and continuity, thus promoting respect for cultural diversity and human creativity. For the purposes of this Convention, consideration will be given solely to such intangible cultural heritage as is compatible with existing international human rights instruments, as well as with the requirements of mutual respect among communities, groups and individuals, and of sustainable development."

Article 2.2 of the above Text must also be considered, particularly the scope of application of this intangible cultural heritage, which includes, among others, the following areas:

- (a) oral traditions and expressions, including language as a vehicle of the intangible cultural heritage;
- (b) performing arts;
- (c) social practices, rituals and festive events;
- (d) knowledge and practices concerning nature and the universe;
- (e) traditional craftsmanship.

To give more visibility to the Intangible Cultural Heritage, the Convention established a system of two lists of the intangible cultural heritage of humanity. The Representative List is defined in Article 16.

"IV. SAFEGUARDING OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE AT THE INTERNATIONAL LEVEL"

Article 16: Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

- 1. In order to ensure better visibility of the intangible cultural heritage and awareness of its significance, and to encourage dialogue which respects cultural diversity, the Committee, upon the proposal of the States Parties concerned, shall establish, keep up to date and publish a Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.*
- 2. The Committee shall draw up and submit to the General Assembly for approval the criteria for the establishment, updating and publication of this Representative List.*

The regular selection and promotion of the programmes, projects and activities at national, subregional or regional level for the safeguarding of the heritage that most adequately reflect the principles and objectives of the Convention, is also established.

192 elements are currently included on the Representative List, 35 on the Urgent Safeguarding List and 11 programmes, projects and activities for the safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

For all these reasons and in accordance with the brief from the Directorate-General for Culture of the Ministry of Transparency, Culture and Sport of the Balearic Islands, of 18 April 2016.

Considering the interest of Formentera Island Council as part of its responsibility for heritage, in being part of this joint Mediterranean level project aimed at establishing the measures necessary to ensure the intangible cultural heritage, as well as the revitalization of such heritage in its various aspects.

For all these reasons, we hereby deliver the following proposal to the Plenary Session

AGREEMENT

- 1. To join, within the framework of our powers, the initiative to submit an international nomination for the "Pedra en sec" to form part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity for submission to UNESCO, promoted by Greece and Cyprus and with the subsequent inclusion of Spain, among other European countries, in which the Secretary of State for Culture of the Ministry of Education, Culture and Sport coordinates the various autonomous communities involved.**
- 2. Transmit this agreement to the Government of the Balearic Islands".**

Ms Labrador Manchado, Minister of Culture, Education and Historical Heritage explains this in great detail, and values the importance of this proposal for our culture and landscape, and for traditional techniques, and of its global recognition, alongside three other Island Councils and in coordination with the Government of the Balearic Islands. She specifically states that it involves joining, within the framework of our powers, the initiative to submit an international nomination for the "Pedra en sec" to form part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity for submission to UNESCO, promoted by Greece and Cyprus and with the subsequent inclusion of Spain, among other European countries, in which the Secretary of State for Culture of the Ministry of Education, Culture and Sport coordinates the various autonomous communities involved.

The Secretary then intervenes, and states he is intervening to examine the legal substance of the matter. He explains that the protection currently requested is essential for the nature of traditional dry-stone treatment, which is intangible, but, in certain cases, the possibility of protecting the dry stone as a tangible asset is equally essential. He adds that UNESCO promotes protection when nominations refer to more than one country and that the Convention, to safeguard intangible heritage, allows this (2003 text, ratified by Spain in

2006), as does Balearic Island legislation (of 2004, with amendment of the Historic Heritage Law of 1998) and the most recent state laws (of 2015), clearly allow this."

After setting out the proposal and without further intervention, the chairman asked that a vote be taken.

Consequently,

Based on the proposal transcribed, the nine members of the Advisory Committee unanimously, and specifically for the vote in favour of the five representatives of the political group Gent x Formentera (who make up the Government team); the two representatives of the political group PP Formentera, the representative of the political group Socialistes de Formentera and the representative of the political group Compromís amb Formentera, in their role of ruling on the matters to be resolved by the Plenary Session, adopt the following:

AGREEMENT

Single.- Report favourably on the proposal transcribed, which is fully reproduced herein."

Ms Labrador Manchado, Senior Vice-Chairwoman and Minister of Culture, Education and Historical Heritage, defends the proposal, as ruled by the Advisory Committee. She explains this in great detail. She refers to the session of the Inter-Island Meeting, where all the Island Councils were represented, which agreed to give support to this initiative, today put forward as a motion to be voted on at this Plenary Session.

The Secretary then intervenes, and explains that this is the first time a nomination of this kind is being prepared in Formentera. Concerning the legal substance of the matter, he again explains what he has already stated in the Advisory Committee, as transcribed above and fully reproduced herein.

No debate is proposed and no political group intervenes.

At this point, the chairman says the matter can be voted on.

Consequently,

The 16 members present in the Corporation Plenary Session (from a total of 17) unanimously, with the following composition and vote (of the vote in favour of the 9 representatives of the political group Gent x Formentera, which make up the Government team, the 4 representatives of the political group PP Formentera, the representative present from the political group Socialistes de Formentera and the 2 representatives of the political group Compromís amb Formentera), adopt, based on the transcribed proposal and the information provided by the secretary, the following

AGREEMENT

1. To join, within the framework of our powers, the initiative to submit an international nomination for the "Pedra en sec" to form part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity for submission to UNESCO, promoted by Greece and Cyprus and with the subsequent inclusion of Spain, among other European countries, in which the Secretary of State for Culture of the Ministry of Education, Culture and Sport coordinates the various autonomous communities involved.

2. Transfer this agreement to the Government of the Balearic Islands.

Consell Insular
de Formentera

Àrea de Secretaria

Plaça de la Constitució, 1
Sant Francesc Xavier | 07860 | Formentera
Tel. 971 32 10 87 | Fax 971 32 25 56
www.consellinsulardeformentera.cat
www.consellinsulardeformentera.es
consell@formentera.es

In witness whereof, this certificate is issued by order and with the approval of the Chairman, giving the notices established in Article 206 of Royal Decree 2568/1986, of 28 November, approving the Regulation on the Organisation, Operation and Legal System for Local Authorities and Article 202.3 of the Organic Rules on the operation of Formentera Island Council.

Formentera, 9 June 2016.

The Secretary,

Àngel C. Navarro Sánchez

Consell Insular
de Formentera

Reviewed and Approved, the Chairman

Jaume Ferrer Ribas

ADHESIÓ DEL CONSELL ASSESSOR DE CULTURA POPULAR I TRADICIONAL DE LES ILLES BALEARS A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE “PEDRA EN SEC” COM A PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

1. La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports, i els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participaran en la iniciativa de presentar la candidatura internacional de la “Pedra en sec” per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.
2. S’entén per patrimoni cultural immaterial, segons la UNESCO, les pràctiques, les representacions, els coneixements i les habilitats –així com els instruments, els objectes i els espais culturals associats– que les comunitats, els grups i els individus reconeixen com a part del seu llegat cultural un patrimoni que s’ha transmès de generació en generació i que cal conservar.
3. La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, les quatre illes, Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera són referents de la cultura de la pedra en sec que caracteritza tota la Mediterrània.
4. La pedra en sec és un element fonamental per entendre com les persones han transformat el medi físic, és una tècnica ancestral i és clarament present a cada una de les nostres illes.
5. D’altra banda, s’ha de tenir en compte que constitueix un dels objectes de la Llei 1/2002, de 19 de març, de cultura popular i tradicional de les Illes Balears, la protecció, el foment, la difusió i la investigació de la cultura popular i tradicional. A més, aquesta cultura inclou tot el que fa referència al conjunt de les manifestacions culturals, tant materials com immaterials, com són, entre d’altres, les tècniques i els oficis; per tant, aquestes manifestacions han de ser objecte de promoció i de protecció.
6. La Llei 1/2002, de 19 de març, crea el Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears com a òrgan consultiu de les administracions públiques de les Illes Balears en les matèries referents a cultura popular i tradicional. El Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears està integrat per un president, per un vicepresident i per deu vocals, nomenats tots ells pel Consell de Govern d’entre persones de competència reconeguda en l’àmbit de la cultura popular i tradicional.
7. El Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears es va reunir el 14 de gener de 2016 i va tenir coneixement de la candidatura internacional conjunta de patrimoni cultural immaterial sobre el treball de la pedra en sec i, atesa la importància que suscità aquest projecte, tots els

participants manifestaren l'interès perquè el Consell Assessor participi en aquesta candidatura conjunta.

8. Així doncs, a la sessió següent, que va tenir lloc el 19 d'abril de 2016, es va tractar i disposar d'informació més concreta sobre aquest tema i tots els membres del Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears acordaren, per unanimitat, l'adhesió a la Candidatura internacional de la pedra en sec.

Per tot l'exposat,

Catalina Ferrando Ballester, secretària del Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears,

CERTIFIC:

Que el Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears, en la sessió tinguda el 19 d'abril de 2016, va acordar per unanimitat l'adhesió a la Candidatura internacional de la pedra en sec.

I, perquè consti, expedisc aquest certificat.

Palma, 2 de maig de 2016

ADHÉSION DU CONSEIL DE LA CULTURE POPULAIRE ET TRADITIONNELLE DES ÎLES BALÉARES À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA « PIERRE SÈCHE » AU TITRE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

1. La Communauté Autonome des Îles Baléares, par le biais de son Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports, ainsi que les conseils insulaires de Majorque, Minorque, Ibiza et Formentera, prendra part à l'initiative visant à présenter la candidature internationale de la « Pierre sèche » à faire partie de la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.
2. On entend par patrimoine culturel immatériel, selon l'UNESCO, les pratiques, les représentations, les connaissances et les savoir-faire – ainsi que les instruments, les objets et les espaces culturels qui y sont associés – que les communautés, les groupes et les individus reconnaissent comme partie intégrante de leur héritage culturel, un patrimoine qui a été transmis de génération en génération et qu'il faut conserver.
3. La Communauté Autonome des Îles Baléares, les quatre îles, Majorque, Minorque, Ibiza et Formentera, sont des référents de la culture de la pierre sèche qui caractérise la Méditerranée dans son ensemble.
4. La pierre sèche est un élément fondamental pour comprendre comment les personnes ont transformé leur milieu physique, c'est une technique ancestrale dont la présence est manifeste sur chacune de nos îles.
5. D'autre part, il faut tenir compte du fait qu'elle constitue l'un des objets de la Loi 1/2002, du 19 mars, de culture populaire et traditionnelle des Îles Baléares sur la protection, le développement, la diffusion et la recherche en matière de culture populaire et traditionnelle. Par ailleurs, cette culture comprend tout ce qui se réfère à l'ensemble des manifestations culturelles, tant matérielles qu'immatérielles, telles que les techniques et les métiers, entre autres ; par conséquent, ces manifestations doivent faire l'objet de promotion et de protection.
6. La Loi 1/2002, du 19 mars, crée le Conseil de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares en tant qu'organe consultatif pour les administrations publiques des Îles Baléares dans les matières concernant la culture populaire et traditionnelle. Le Conseil de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares se compose d'un président, d'un vice-président et de deux membres, tous nommés par le Conseil du Gouvernement parmi des personnes aux compétences reconnues dans le domaine de la culture populaire et traditionnelle.
7. Le Conseil de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares s'est réuni le 14 janvier 2016 et a pris connaissance de cette candidature internationale conjointe au patrimoine culturel immatériel pour le travail de la pierre sèche et, étant donné l'importance qui a été accordée à ce projet, tous les participants ont fait part de leur intérêt à ce que le Conseil rejoigne cette candidature conjointe.
8. De sorte que, lors de la séance suivante, en date du 19 avril 2016, ont été évoquées et portées à la connaissance du Conseil des informations plus concrètes sur le sujet et tous les membres du Conseil de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares ont décidé, à l'unanimité, de cette adhésion à la candidature internationale de la pierre sèche.

Pour tout ce qui a été exposé,

Je soussignée, Catalina Ferrando Ballester, secrétaire du Conseil de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares,

ATTESTE:

Que le Conseil de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares, lors de la séance en date du 19 avril 2016, a décidé à l'unanimité d'adhérer à la candidature internationale de la pierre sèche.

Et, pour valoir ce que de droit, je délivre ce certificat.

Palma, le 2 mai 2016

Support from the Popular and Traditional Advisory Board of the Balearic Islands for the international nomination of dry stone as Intangible Cultural Heritage of Humanity

1. The Autonomous Community of the Balearic Islands, through the Regional Ministry of Transparency, Culture and Sports, as well as the islands' councils (*consells*) of Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera, support the international nomination of dry stone to be considered Intangible Cultural Heritage of Humanity.
2. According to UNESCO, the "intangible cultural heritage" means the practices, representations, knowledge and skills –as well as instruments, objects and cultural spaces associated therewith– that communities, groups and individuals recognize as part of their cultural heritage. This legacy, transmitted from generation to generation, must be preserved.
3. The Autonomous Community of the Balearic Islands (Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera) is strongly related to the culture of dry stone that characterizes the Mediterranean countries.
4. Dry stone is fundamental to understanding how people have transformed the physical environment. It is an ancient technique and is clearly present in each of our islands.
5. One of the objects of the Law 1/2002, of March 19th, on popular and traditional culture of the Balearic Islands is the protection, promotion, dissemination and investigation of popular and traditional culture. This culture includes everything regarding all cultural manifestations, both material and immaterial ones, such as techniques and crafts, among others. Therefore, these statements should be subject to promotion and protection.
6. The Law 1/2002, of March 19th, establishes the Advisory Council of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands as a consultative body of the Government of the Balearic Islands in matters relating to popular and traditional culture. The Advisory Council of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands is composed of a chairman, a vice-chairman and ten members, all appointed by the Governing Council from among persons with recognized competence in the field of popular and traditional culture .
7. The Advisory Council of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands met on January 14th, 2016, and was made aware of the international joint nomination of intangible cultural heritage on the work of dry stone.

Given the importance of this project, all participants in the Advisory Council showed their interest in fostering the candidacy.

8. Therefore, in the following meeting, which took place on April 19th, 2016, specific information on this issue was presented and all members of the Advisory Council of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands agreed unanimously to support the international nomination of dry stone.

For all these reasons,

I HEREBY CERTIFY:

That the Advisory Council of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands, in the meeting held on April 19th, 2016, unanimously agreed to support the international nomination of dry stone.

Catalina Ferrando Ballester

Secretary of the Advisory Council
of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands

Palma, May 2nd, 2016

ADHESIÓ DE LA JUNTA INTERINSULAR DEL PATRIMONI HISTÒRIC DE LES ILLES BALEARS A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE "PEDRA EN SEC" COM A PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

1. La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports, i els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participaran en la iniciativa de presentar la candidatura internacional de la "Pedra en sec" per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.
2. La Comunitat Autònoma de les Illes Balears, les quatre illes, Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera són referents de la cultura de la pedra en sec que caracteritza tota la Mediterrània.
3. La pedra en sec és un element fonamental per entendre com les persones han transformat el medi físic, és una tècnica ancestral i és clarament present a cada una de les nostres illes.
4. La Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, té com a objecte principal la protecció, la conservació, l'enriquiment, el foment, la investigació i la difusió del patrimoni històric de les Illes Balears, perquè puguin ser gaudits pels ciutadans i puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures. A més, la Llei disposa que el patrimoni històric de les Illes Balears s'integra de tots els béns i valors de la cultura, en qualsevol de les seves manifestacions, que revelen un interès històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, històricoindustrial, paleontològic, etnològic, antropològic, bibliogràfic, documental, social, científic i tècnic per a les Illes Balears.
5. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric es crea mitjançant l'esmentada Llei 12/1998, amb la finalitat de coordinar els criteris de protecció, intervenció i gestió del patrimoni històric, dels programes i actuacions de foment, i per al manteniment de contactes periòdics que facilitin l'intercanvi d'informació i la coordinació entre els consells insulars i el Govern de les Illes Balears. Està integrada actualment per la presidenta, la consellera de Transparència, Cultura i Esports i quatre vocals, tres nomenats pels consells insulars, i un quart, nomenat per la presidenta.
6. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric de les Illes Balears es va reunir el **27 d'abril de 2016** i va tenir coneixement de la candidatura internacional conjunta de patrimoni cultural immaterial sobre el treball de la pedra en sec i, atesa la importància que suscità aquest projecte, tots els membres acordaren, per unanimitat, l'adhesió a la Candidatura internacional de la pedra en sec.

Per tot l'exposat,

Catalina Ferrando Ballester, secretària de la Junta Interinsular del Patrimoni Històric de les Illes Balears,

CERTIFIC:

Que la Junta Interinsular del Patrimoni Històric de les Illes Balears, en la sessió tinguda el 27 d'abril de 2016, va acordar per unanimitat l'adhesió a la Candidatura internacional de la pedra en sec.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat.

Palma, 9 de maig de 2016

ADHÉSION DE L'ASSEMBLÉE INTERINSULAIRE DU PATRIMOINE HISTORIQUE DES ÎLES BALÉARES À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA « PIERRE SÈCHE » AU TITRE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

1. La Communauté Autonome des Îles Baléares, par le biais de son Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports, ainsi que les conseils insulaires de Majorque, Minorque, Ibiza et Formentera, prendra part à l'initiative visant à présenter la candidature internationale de la « Pierre sèche » à faire partie de la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.
2. La Communauté Autonome des Îles Baléares, les quatre îles, Majorque, Minorque, Ibiza et Formentera, sont des référents de la culture de la pierre sèche qui caractérise la Méditerranée dans son ensemble.
3. La pierre sèche est un élément fondamental pour comprendre comment les personnes ont transformé leur milieu physique, c'est une technique ancestrale dont la présence est manifeste sur chacune de nos îles.
4. La Loi 12/1998, du 21 décembre, sur le Patrimoine Historique des Îles Baléares, a pour principal objet la protection, la conservation, l'enrichissement, le développement, la recherche en matière de patrimoine historique des Îles Baléares, afin que les citoyens puissent en jouir et que ce patrimoine puisse être transmis dans les meilleures conditions aux générations futures. Par ailleurs, la loi stipule que le patrimoine historique des Îles Baléares se compose de tous les biens et valeurs de la culture, dans n'importe laquelle de ses manifestations témoignant d'un intérêt historique, artistique, architectural, archéologique, historico-industriel, paléontologique, ethnologique, anthropologique, bibliographique, documentaire, social, scientifique et technique pour les Îles Baléares.
5. L'Assemblée Interinsulaire du Patrimoine Historique a été créée par ladite Loi 12/1998, dans le but de coordonner les directives de protection, d'intervention et de gestion en matière de patrimoine historique, de programmes et d'actions de développement, et pour le maintien de contacts réguliers favorisant l'échange d'informations et la coordination entre les conseils insulaires et le Gouvernement des Îles Baléares. Elle est actuellement composée de la présidente, de la conseillère à la Transparence, à la Culture et aux Sports, et de quatre membres, dont trois ont été nommés par les conseils insulaires, et le quatrième, par la présidente.
6. L'Assemblée Interinsulaire du Patrimoine Historique s'est réunie le 27 avril 2017 et a pris connaissance de cette candidature internationale conjointe au patrimoine culturel immatériel pour le travail de la pierre sèche et, étant donné l'importance qui a été accordée à ce projet, tous les participants ont fait part de leur intérêt à ce que le Conseil rejoigne cette candidature conjointe.

Pour tout ce qui a été exposé,

Je soussignée, Catalina Ferrando Ballester, secrétaire de l'Assemblée Interinsulaire du Patrimoine Historique,

ATTESTE :

Que l'Assemblée Interinsulaire du Patrimoine Historique, lors de la séance en date du 27 avril 2016, a décidé à l'unanimité d'adhérer à la candidature internationale de la pierre sèche.

Et, pour valoir ce que de droit, je délivre ce certificat.

Palma, le 9 mai 2016

Support from the Inter-Island Board of the Historical Heritage of the Balearic Islands for the international nomination of dry stone as Intangible Cultural Heritage of Humanity

1. The Autonomous Community of the Balearic Islands, through the Regional Ministry of Transparency, Culture and Sports, as well as the islands' councils (*consells*) of Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera, support the international nomination of dry stone to be considered Intangible Cultural Heritage of Humanity.
2. The Autonomous Community of the Balearic Islands (Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera) is strongly related to the culture of dry stone that characterizes the Mediterranean countries.
3. Dry stone is fundamental to understanding how people have transformed their physical environment. It is an ancient technique and is clearly present in each of our islands.
4. The main aim of the Law 12/1998, of December 21st, of the Historical Heritage of the Balearic Islands, is the protection, conservation, enrichment, promotion, research and dissemination of the historical heritage of the Balearic Islands so that citizens can appreciate it and it can be passed on to future generations in the best condition. In addition, according to that Law, the heritage of the Balearic Islands includes all assets and values of the culture, in all its manifestations, which reveal a historical, artistic, architectural, archaeological, historical-industrial, paleontological, ethnological, anthropological, bibliographic, documentary, social, scientific and technical interest for the Balearic Islands.
5. The Law 12/1998 establishes the Inter-Island Board of the Historical Heritage of the Balearic Islands with the aim of coordinating the criteria of protection, intervention and management of historical heritage, promotional programs and activities, as well as maintaining regular contacts to facilitate information exchange and coordination between the Islands' Councils and the Government of the Balearic Islands. Currently it is composed of the President of the Balearic Islands, the Regional Minister of Transparency, Culture and Sports and four members, three of which are appointed by the islands' councils and one appointed by the President.
6. The Inter-Island Board of the Historical Heritage of the Balearic Islands met on April 27th, 2016, and was made aware of the international joint nomination of intangible cultural heritage on the work of dry stone. Given the

importance of this project, all participants in the Inter-Island Board showed their interest in fostering the candidacy.

For all these reasons,

I HEREBY CERTIFY:

That the Inter-Island Board of the Historical Heritage of the Balearic Islands, in the meeting held on April 27th, 2016, unanimously agreed to support the international nomination of dry stone.

Catalina Ferrando Ballester

Secretary of the Inter-Island Board
of the Historical Heritage of the Balearic Islands

Palma, May 9th, 2016

L'Agència de Turisme de les Illes Balears, principal entitat de promoció turística del Govern de les Illes Balears, mitjançant el present,

EXPOSA

Que considera que la **tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec**, en les diverses modalitats existents, reuneix els criteris necessaris per ser inclosa en la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat ja que constitueix un important patrimoni cultural i humà de l'illa de Mallorca.

Que durant milers d'anys, aquesta tècnica constructiva ha permès mantenir i recuperar els paisatges, les estructures típiques del món agrícola, les parets i els elements de pedra en sec tan característics de la nostra identitat i del nostre patrimoni humà.

Que gràcies a aquesta tècnica s'ha pogut recuperar l'antic ofici de marger, un ofici tradicional artesà especialitzat en la difícil tasca de la pedra en sec, amb unes eines, unes tècniques i un procés d'aprenentatge ben establert i diferenciat d'altres oficis relacionats amb la construcció. La importància d'aquest patrimoni ha permès que existeixi avui en dia a Mallorca una escola de margers que assegura la continuïtat de l'ofici.

Que aquest patrimoni és un recurs turístic molt important en sí mateix ja que és motiu d'atracció pels milions de visitants que cada any arriben a les nostres illes.

Que a més té gran valor mediambiental. Els més de 10.000 quilòmetres de murades i bancals de pedra en sec constitueixen un particular micro-hàbitat de característiques úniques per a les falgueres i plantes autòctones de les Balears i un bon refugi pel *ferreret* i altres espècies de petits animals que viuen a les muntanyes de Mallorca.

Que aquest patrimoni mereix el recolzament institucional necessari per garantir la seva continuïtat i pervivència.

G VICEPRESIDÈNCIA
O I CONSELLERIA
I INNOVACIÓ,
B RECERCA I TURISME
/ AGÈNCIA TURISME
ILLES BALEARS

Per tot això, l'Agència de Turisme de les Illes Balears mostra el seu **ple suport i recolzament a la candidatura** perquè la **TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC pugui ser inclosa en la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**, i manifesta que **en consent la presentació davant la UNESCO i haver participat en el procés de preparació de la candidatura.**

Pere Muñoz Perugorria

Director Gerent

Palma, 6 d'octubre de 2016

TRADUCCION AU FRANÇAIS

L'Agence de Tourisme des îles Baléares, principale organisation de promotion du Tourisme du Gouvernement régionale des Îles Baléares, à travers la présente,

EXPOSE

Que les techniques de construction traditionnelle en pierre sèche, sous diverses formes, répondent aux critères nécessaires pour être inscrites sur la Liste représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, car il s'agit d'un patrimoine culturel et humain très important de l'île de Majorque.

Que pendant des milliers d'années, cette technique a permis de conserver et restaurer les paysages, les structures typiques du monde agricole, les murs et les éléments en pierre sèche si caractéristiques de notre identité et de notre patrimoine humain.

Que grâce à cette technique on a pu récupérer l'ancienne profession de "*marger*" (maçon), artisan spécialisé dans la difficile tâche de maçonnerie en pierre sèche avec des outils, des techniques et des processus d'apprentissage bien établis et différenciés d'autres métiers liés à la construction. L'importance de ce patrimoine a permis qu'aujourd'hui existe à Majorque une école de maçons-*margers* qui assure la continuité de l'ancien métier.

Que ce patrimoine est une ressource essentielle pour le tourisme, car c'est un élément d'attraction pour des millions de touristes qui visitent chaque année nos îles.

Qu'il a aussi une grande valeur environnementale. Les plus de 10.000 kilomètres de murs et terrasses en pierre sèche sont un micro-habitat particulier unique pour les fougères et les plantes indigènes des Baléares ainsi qu'un bon abri pour le "*ferreret*" (grenouille autochtone) et d'autres espèces de petits animaux qui vivent dans les montagnes de Majorque.

Que ce patrimoine mérite le soutien institutionnel nécessaire pour assurer sa continuité et survie.

G VICEPRESIDÈNCIA
O I CONSELLERIA
T INNOVACIÓ,
B RECERCA I TURISME
/ AGÈNCIA TURISME
ILLES BALLEARS

Et pour que cela soit pris en compte pour les effets pertinents, **L'Agence du Tourisme des îles Baléares montre son plein appui et donne soutien à cette candidature** pour que la **TECHNIQUE DE MAÇONNERIE TRADITIONNELLE PIERRE SÈCHE** puisse être inscrite sur la Liste représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO, et exprime avoir participé au processus de préparation de la candidature.

G VICEPRESIDÈNCIA
O I CONSELLERIA
I INNOVACIÓ
B RECERCA I TURISME
/ AGÈNCIA TURISME
ILLESBALEARS

ENGLISH TRANSLATION

The Agency for Tourism of the Balearic Islands, main tourism promotion organisation of the Regional Government of the Balearic Islands, hereby

DECLARES

That the traditional building techniques of dry stone, in their various forms, meet the necessary criteria to be inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity because it is a very important cultural and human heritage of Majorca island.

That for thousands of years, this technique has helped to conserve and restore the landscapes, the typical structures of the agricultural world, the walls and the dry stone elements so characteristic of our identity and of our human heritage.

That with this technique it was possible to recover the ancient profession of "*marger*" (mason), craftsman specialized in dry stone masonry with tools, well-established methods and processes different from other construction works. The importance of this heritage has permit today that in Mallorca exists a masonry school which ensures the continuity of this ancient craft.

That this heritage is an essential resource for tourism, because it is an element of attraction for millions of tourists who visit our islands.

It also has great environmental value. More than 10,000 kilometers of walls and dry stone terraces are a particular unique micro-habitat for ferns and native plants of the Balearic Islands and a good shelter for the "*ferreret*" (autochthonous frog) and other small animal species that live in the mountains of Mallorca.

That this heritage deserves the institutional support necessary to ensure its continuity and safeguarding.

G VICEPRESIDÈNCIA
O I CONSELLERIA
T INNOVACIÓ,
B RECERCA I TURISME
/ AGÈNCIA TURISME
ILLES BALEARS

For all the aforementioned, **the Agency of Tourism of the Balearic Islands gives full support to the candidacy** of the TRADITIONAL TECHNIQUE OF DRY STONE MASONRY to be included in the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity of the UNESCO, and expresses to have participated in the candidacy preparation process.

I Jornades de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears 2016
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A

PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Com a participant en les I Jornades de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears 2016, que tenen lloc a Palma els dies 4 i 5 de novembre de 2016, a l'Arxiu del Regne de Mallorca

DON el meu suport i consent la presentació de la candidatura internacional davant la UNESCO com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec pels seus valors de caràcter cultural únics i perquè és imprescindible contribuir entre tots a mantenir aquesta tècnica constructiva, així com les activitats, coneixements, instruments i objectes tradicionals que hi estan lligats. D'aquesta manera, particip en el procés de preparació de la candidatura.

Como participante en las I Jornadas de Cultura Popular y Tradicional de las Illes Balears 2016, que se celebran en Palma los días 4 y 5 de noviembre de 2016, en el Archivo del Reino de Mallorca

APOYO y consiento la presentación de la candidatura internacional ante la UNESCO como Patrimonio Inmaterial de la Humanidad de la técnica constructiva tradicional de la piedra en seco por sus valores de carácter cultural únicos y porque es imprescindible contribuir entre todos a mantener esta técnica constructiva, así como las actividades, conocimientos, instrumentos y objetos tradicionales relacionados. De este modo, participo en el proceso de preparación de la candidatura.

En tant que participant aux 1ères Journées de la Culture Populaire et Traditionnelle des Îles Baléares 2016, qui auront lieu à Palma le 4 et 5 novembre 2016, dans les Archives du Royaume de Majorque, **je tiens à SOUTENIR** la présentation de la candidature internationale de la technique de construction de la pierre sèche pour qu'elle soit considérée patrimoine immatériel de l'humanité par l'UNESCO pour sa valeur culturelle et aussi parce qu'il faut contribuer à sauvegarder cette technique de construction, ainsi que les pratiques, connaissances, instruments et objets traditionnels qui leur sont associés. Pour cela, je participe au processus de présentation de la candidature.

As a participant in the 1st Conference of Popular and Traditional Culture of the Balearic Islands 2016, which will be held in Palma on November 4th and 5th, 2016, in the Archives of the Kingdom of Majorca, **I hereby SUPPORT** the international nomination of the construction technique of dry stone to be considered intangible cultural heritage by UNESCO for its unique cultural values and because it is necessary that we all contribute to safeguard this construction technique, as well as all activities, knowledge and traditional tools associated therewith. Therefore, I participate in the preparation process for the nomination.

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
Catalina Ferrando	43.020.416C		Funcionaria CAIB
Maria José Borda	43109918 C		Professora d'història antiga
Rafael Borrini Castell	43045769 G		Funcionari CAIB

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

I Jornades de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears 2016
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A
PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
Vicens Amengud i Soler	43029057J		MESTRE
Marta Terraza Ginard	43045173Y		Funcionària CAIB
MARIA PIÀ TILLOU T.	76904773G		Funcionària
LLUIS GARCIA PETIT	37282788R		CONSULTOR PATRIMONI
Maria Simona Giménez	77098525H		Administrativa
Antonia Alfaro Cruz	43203035L		Estudiant
Joan Carles Muga	4379430Z		Estudiant
BERNAT CAMPINS LLABRÉS	78209458-P		TÈCNIC
M. Magdalena Riera Fran	4299629W		Arquitecta
Antoni Lozano Ruiz	42990926Q		TÈCNIC PATRIMONI CULTURAL

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

I Jornades de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears 2016
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A

PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
<i>Maria Rosa Garcia</i>	130556462	<i>[Signature]</i>	
TERONIA FLOR II ZU AZAGA	43098215X	<i>[Signature]</i>	licenciada en Història de l'Art
CELESTI OLIVER TRIN	43082377L	<i>[Signature]</i>	Periodista
M. Hopelalera f. b. s. v. t.	18.214.760M	<i>[Signature]</i>	festivitat cultural
Marta Grol Sunell	38144512-R	<i>[Signature]</i>	periodista
Eugènia Bayó Ferrer	41398285X	<i>[Signature]</i>	jubilada
Juan Andreu Alorda Brunet	43018929M	<i>[Signature]</i>	funcionari
Antoni Tàrrades Gual	19758713B	<i>[Signature]</i>	farmacèutic
Esperanza Serra Vallèsper	41587786-2	<i>[Signature]</i>	Estudiant llengua i literatura catalanes
J ^c Paloma Oca	43221945T	<i>[Signature]</i>	Estudiant llengua i l. catalanes
Ramon Cavaller	3388027556	<i>[Signature]</i>	jubilat

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immateral (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

I Jornades de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears 2016
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A
PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
Aina Socas Fiol	37342844-M		Agrociòloga Associació Varietats Locals
Carne Castells Valdivieso	78213667-M		Gestora cultural
Mauel J. Domierud	42942360-A		Mestre
Josme Muscaio Ray	41725341-Y		Prof. Upi. Julià
RICARD URGEL HERNANDEZ	42975698-N		DIRECTOR ARXIU DEL REGIME.
ANTONI F. REYNES MIR	42.980.991-V		ATURAT
Josme Guisafre Janis	18217927-H		Professor d'unesistat
Carne Bennassar Ferragut	43040927-S		Funcionària
Mona Mesquida Arfies	41570869-W		TÈCNICA DE MUSEU.
SANDRA REBASSA GELABERT	78017932-S		TÈCNICA DE MUSEU
Jana M. Comas Boyeras	43177343-H		

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

I Jornades de Cultura Popular i Tradicional de les Illes Balears 2016
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A
PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
Francesc Vicens	43.103742-V		CSAG.
PiAR Puigcelliver	43.015.865K		Funcionària CAIB
Pere Gasan Borràs	416206065		Estudiant.
DÍDAC MARIÀNEU PAQUER	43215802-S		ESTUDIANT
Francesca Llorens Gimelt	182246615		professora UIB
Antoni Manuelles Balle	41.446.868-V		Perit
CAROLINA RIUS SALVADOR	38.074.8946		MAESTRA
FILIPPE ÀNGEL (CADI RIBA)	42981985E		Funcionari CAIB

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

XXXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals - Formentera
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A

PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Com a participant en les XXXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals "El patrimoni immaterial, entre la revisió i la descoberta", que tenen lloc a St. Francesc de Formentera els dies 18 i 19 de novembre de 2016, a la sala de plens del Consell Insular de Formentera, **DON el meu suport i consent la presentació de la candidatura internacional davant la UNESCO com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec** pels seus valors de caràcter cultural únics i perquè és imprescindible contribuir entre tots a mantenir aquesta tècnica constructiva, així com les activitats, coneixements, instruments i objectes tradicionals que hi estan lligats. D'aquesta manera, participo en el procés de preparació de la candidatura.

Como participante en las XXXIV Jornadas de Estudios Históricos Locales "El patrimonio inmaterial, entre la revisión y el descubrimiento", que se celebran en St. Francesc de Formentera los días 18 i 19 de noviembre de 2016, en la sala de plenos del Consell Insular de Formentera, **APOYO y consiento la presentación de la candidatura internacional ante la UNESCO como Patrimonio Inmaterial de la Humanidad de la técnica constructiva tradicional de la piedra en seco** por sus valores de carácter cultural únicos y porque es imprescindible contribuir entre todos a mantener esta técnica constructiva, así como las actividades, conocimientos, instrumentos y objetos tradicionales relacionados. De este modo, participo en el proceso de preparación de la candidatura.

En tant que participant aux 34èmes Journées d'études historiques locales sur "Le patrimoine immatériel, entre l'examen et la découverte", qui auront lieu à Sant Francesc, à Formentera, les 18 et 19 Novembre 2016, dans la salle plénière du Conseil de l'île de Formentera, **je tiens à SOUTENIR la présentation de la candidature internationale de la technique de construction de la pierre sèche** pour qu'elle soit considérée patrimoine immatériel de l'humanité par l'UNESCO pour sa valeur culturelle et aussi parce qu'il faut contribuer à sauvegarder cette technique de construction, ainsi que les pratiques, connaissances, instruments et objets traditionnels qui leur sont associés. Pour cela, je participe au processus de présentation de la candidature.

As a participant in the 34th Local Historical Studies Conference on "The intangible heritage, between the review and the discovery", which will take place in San Francesc, in Formentera, on November 18th and 19th, 2016, in the Plenary hall of the Island Council of Formentera, **I hereby SUPPORT the international nomination of the construction technique of dry stone to be considered intangible cultural heritage by UNESCO** for its unique cultural values and because it is necessary that we all contribute to safeguard this construction technique, as well as all activities, knowledge and traditional tools associated therewith. Therefore, I participate in the preparation process for the nomination.

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
ANDREU RAMIS 2016-6185	42982631 F		-
Marta Ferrés	47980191 K		

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

**SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A
PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC**

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
JOSEP SANTESMASSES I OLLÉ	777794605		President de la Coordinadora de Centres d'Estudis de P. Catalana
H. CARME JIREÑEZ FERNÁNDEZ	46697079 - H		DIRECTORA - GERENT JRMW
Joaquín Valls Xirau	40429071 Q		Catedràtic de Botànica de la Universitat de Barcelona
M. Miquel Mita H	50676498 - R		Històric.
Joaquim Mascau Poy	41725341 Y		Professor jubilat de la UB
Joaquim Andreu Galma	18218082 - N		Professor titular UB
Marina Mayans Mari	47251279 - X		Farmacèutic.
Selva Garriga López	415054870		Professora
Nòelia González Cardona	47260384 - F		Productora
Raquel González Jorjona	46955224 - B		Professora.

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immateral (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

XXXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals - Formentera
SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL
DAVANT LA UNESCO COM A

**PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT DE LA
TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC**

Nom i llinatges	DNI	Signatura	Professió
PERE DANIEL POL I CREUS	70214159Z		INFORMÀTIC

Aquest document serà visible a la pàgina web de la UNESCO sobre Patrimoni Cultural Immaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el cas que s'accepti la candidatura, i formarà part de l'expedient com a prova del consentiment de les comunitats.

Este documento será visible en la página web de la UNESCO sobre Patrimonio Cultural Inmaterial (<http://www.unesco.org/culture/ich/es/>) en el caso de que se acepte la candidatura, y formará parte del expediente como prueba del consentimiento de las comunidades.

G CONSELLERIA
O TRANSPARENCIA,
I CULTURA I ESPORTS
B PROC. EDUCATIUS
Z CULTURA

Ajuntament
d'Alaró

ILLES BALEARS

Jaume Nadal Bestard, secretari de l'Ajuntament d'Alaró,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 30 de juny de 2016 el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament d'Alaró a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau de la Sra. batlessa.

Alaró, 5 d'octubre de 2016.

Vist i plau,
la batlessa,
Aina Maria Munar Isern

Je, soussigné Jaume Nadal Bestard, secrétaire de Mairie d'Alaró,

certifie que:

lors de la séance plénière du 30 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie d'Alaró soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par Mme le Maire

Fait à Alaró, le 5 octobre 2016

[Signature et cachet]

Vu par nous, le Maire
Aina Maria Munar Isern

[Signature]

Jaume Nadal Bestard, secretary of the City Council of Alaró,

CERTIFY:

In plenary session on 30th June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Alaró to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayoress.

Date and place,

Ajuntament d'Alcúdia

Secretaria

Major, 9 - 07400 Alcúdia - Mallorca

<http://www.alcudia.net> ajuntament@alcudia.net

Tel: 971 89 71 00 Fax: 971 54

JOAN SEGUÍ SERRA, secretari de l'Ajuntament d'Alcúdia

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 11 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament per unanimitat va prendre l'acord d'aprovar l'adhesió de l'Ajuntament d'Alcúdia a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle

Alcúdia, 11 de novembre de 2016

El Batle

Antoni Mir Llabrés

Je, soussigné Joan Seguí Serra, secrétaire de Mairie d'Alcúdia,

certifie que:

lors de la séance plénière du 11 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie d'Alcúdia soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Alcúdia, le 11 novembre 2016

Vu pour nous, le Maire

[Signature]

[cachet]

[Signature]

Antoni Mir Llabrés

Joan Seguí Serra, as secretary of the City Council of Alcúdia,

CERTIFY:

In plenary session on 11th July 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Alcúdia to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Alcúdia 11th November 216,

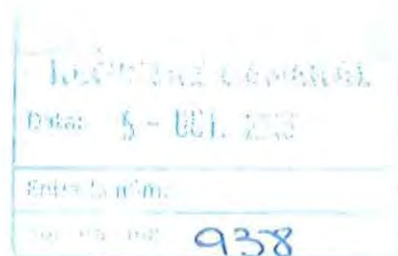
The Mayor,

{Signature}

[Stamp]

[Signature]

Antoni Mir Llabrés

MARIA MAGDALENA BINIMELIS MASSANET, secretària de l'Ajuntament d'Algaida,

17 OCT. 2016

CERTIFIC:

3098

Que, en la sessió de dia 2 de juny de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament d'Algaida a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, per a què consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau de la Batlessa, la Sra. Maria Antònia Mulet Vich, a Algaida a 5 d'octubre de 2016.

Vist-i-plau

La Batlessa

Je, soussigné Maria Magdalena Binimelis Massanet, secrétaire de Mairie d'Algaida,

certifie que:

lors de la séance plénière du 2 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie d'Algaida soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par Mme. le Maire, Maria Antònia Mulet Vich

Fait à Algaida, le 5 octobre 2016

Vu par nous, le Maire

[Signature et cachet]

[Signature]

MARIA MAGDALENA BINIMELIS MASSANET, as secretary of the City Council of Algaida,

CERTIFY:

In plenary session on the 2nd June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Algaida to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayoress, Mrs. Antonia Mulet Vich.

In Algaida, 5th October 2016,

Consent,

The Mayoress,

.....Jose Manuel Banco García....., secretari/secretària de l'Ajuntament
de .....Andratx.....,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia .....28 juliol 2016....., el Ple de
l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat. (unanimitat/vots
a favor/vots en contra) l'adhesió de l'Ajuntament de .....Andratx.....a
la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva
tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la
Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr.
batle/Sra. de la batlessa.

Lloc i data

Andratx 6 octubre 2016

Je, soussigné José Manuel Barrero García, secrétaire de Mairie d'Andratx,

certifie que:

lors de la séance plénière du 28 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité (unanimité/voix pour/voix contre) que la Mairie d'Andratx soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire/Mme le Maire.

Lieu et date

Fait à Andratx, le 6 octobre 2016

[Signature et cachet]

Jose Manuel Barrero García, secretary of the City Council of Andraitx,

CERTIFY:

In plenary session on 28th July 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity (unanimity/votes in favour/votes against) the support of City Council of Alaró to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor/Mayoress.

Date and place,

Andraitx, 6th October 2016

AJUNTAMENT D'ARTÀ

B A L E A R S

C E R T I F I C A T

Celia Martínez-Piñero de Urquiza, secretària-interventora de l'Ajuntament d'Artà,

CERTIFIC:

Que en la sessió de dia 27 de juny de 2016 el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhésió de l'Ajuntament d'Artà a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle.

Artà, 10 d'octubre de 2016.

Je, soussigné Celia Martínez-Piñeiro de Urquiza, secrétaire de Mairie-contrôleur d'Artà,

certifie que:

lors de la séance plénière du 27 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie d'Artà soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Artà, le 10 octobre 2016

[Signature]   [cachet]

[Signature]

Celia Martínez-Piñeiro de Urquiza, as secretary-controller of the City Council of Artà,

CERTIFY:

In plenary session on 27th June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Artà to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Artà. 10th October 2016,

Ajuntament de Banyalbufar

Catalina Riera Jaume,, secretària accidental de l'Ajuntament de Banyalbufar,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 13 de juny de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Banyalbufar a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle.

Banyalbufar, 5 d'octubre de 2016.

La Secretaria accidental

Catalina Riera Jaume

Vist i plau
Sr Batle

Mateu Ferrà Bestard

Je, soussigné Catalina Riera Jaume, secrétaire de Mairie de Banyalbufar per intérim,

certifie que:

lors de la séance plénière du 13 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Banyalbufar soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Banyalbufar, le 5 octobre 2016

Secrétaire de Maire par intérim

Vu par nous, le Maire

[Signature et cachet]

[Signature et cachet]

Catalina Riera Jaume

Mateu Ferrà Bestard

Catalina Riera Jaume, acting secretary of the City Council of Banyalbufar,

CERTIFY:

In plenary session on 13th June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Banyalbufar to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Banyalbufar, 5th October 2016

Acting Secretary

Consent,
The Mayor

Catalina Riera Jaume

Mateu Ferrà Bestard

AJUNTAMENT DE BINISSALEM

Alicia Morales Rosselló, secretària-acctal de l'Ajuntament de Binissalem,

CERTIFIC:

Que, a la sessió de dia 12 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Binissalem a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Concorda amb l'original, al que en tot cas m'hi remet; es fa constar que el present acord, segons l'article 27.5 de la Llei de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i Procediment Administratiu Comú, és sens perjudici d'ulterior aprovació de l'acta.

I perquè així consti i tingui els efectes pertinents, expedesc el present per ordre i amb el vist i plau del Sr. Batle.

Binissalem, 7 d'octubre de 2016.

LA SECRETÀRIA-acctal

Vist i plau
EL BATLE.

Je, soussigné Alicia Morales Rosselló, secrétaire de Mairie de Binissalem par intérim,

certifie que:

lors de la séance plénière du 12 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Binissalem soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Cet extrait est conforme à l'original, qui fait foi. Le présent accord du Conseil Municipal est sans préjudice de l'approbation ultérieure du compte rendu, conformément à l'article 27.5 de la Loi relative au régime juridique des administrations publiques et à la procédure administrative commune.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Binissalem, le 7 octobre 2016

Secrétaire de Mairie par intérim

Vu par nous, le Maire

[Signature]

[cachet]

[Signature]

Alicia Morales Rosselló, as secretary of the City Council of Binissalem,

CERTIFY:

In plenary session on 12th July 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Binissalem to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity.

This abstract corresponds to the original to which I refer to. The agreement is recorded under the article 27.5 of the law of Legal Regime for Public Administrations and Common Administrative Procedures, without prejudice of subsequence approval of the minutes.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate by order and with the consent of the Mayor.

Binissalem, 7th October 2016,

The acting Secretary

Consent,
The Mayor

Ajuntament de Búger
Illes Balears

Maria del Carmen Cruz Sanchez, secretària accidental de l'Ajuntament de Búger,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 1 de juny de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Búger a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedisc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle/Sra. de la batlessa.

Búger, 21 de novembre de 2016

Vist i plau
La Batlessa,

Catalina Siquier Capó

La Secretària Accidental,

Maria del Carmen Cruz Sanchez

Je soussigné, Maria del Carmen Cruz Sanchez, secrétaire de Mairie de Santa Búger par intérim,

certifie que:

lors de la séance plénière du 1 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Búger soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Búger, le 21 novembre 2016

Vu par nous, le Maire

La secrétaire par intérim

[Signature et cachet]

[Signature]

Catalina Siquier Capó

Maria del Carmen Cruz Sanchez

Maria del Carmen Cruz Sanchez, as acting secretary/controller of the City Council of Búger

CERTIFY:

In plenary session on 1st June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Búger to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Búger 21th November 2016,

The Mayor

[Signature and stamp]

Catalina Siquier Capó

The Secretary

[Signature]

Maria del Carmen Cruz Sanchez

Ajuntament de Calvià
Mallorca

Juan Castañer Alemany secretari accidental de l'Ajuntament de Calvià,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 29 de setembre de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Calvià a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Batle el Sr. Alfonso Rodríguez Badal, en Calvià.

Pot recuperar el document introduint el codi CSV a: <https://www.admonline.calvia.com/csv>

CAL7204E71055280707M3DF33Y

CSV:

Ajuntament de Calvià
Mallorca

DOCUMENT ELECTRÒNIC

Versió NTI: <http://administracionelectronica.gob.es/ENI/XSD/v1.0/documento-e>
Identificador: 4450
Òrgans: Ajuntament de Calvià
Data Captura: 2016-11-14 14:53:02
Origen: Administració
Estat elaboració: EE01
Tipus documental: Còpia autèntica en paper de document electrònic
Tipus firmes: Xades Internally Detached

Firmant	Perfil	Data	Estat firma
JUAN CASTAÑER ALEMANY		11/11/2016	Vàlida
ALFONSO RODRIGUEZ BADAL		14/11/2016	Vàlida

Pot recuperar el document introduint el codi CSV a: <https://www.admonline.calvia.com/csv>

CAL7204E710552E0707M3DF33D1

CSV:

Je, soussigné Juan Castañer Alemany, secrétaire de Mairie de Calvià par intérim,

certifie que:

lors de la séance ordinaire du 29 septembre 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Calvià soutienne la candidature de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire, M. Alfonso Rodríguez Badal, à Calvià.

DOCUMENT NUMÉRIQUE

Version NTI : <http://administracionelectronica.gob.es/ENI/XSD/v1.0/documento-e>

Identificateur : 4450

Organes : Mairie de Calvià

Date de capture : 2016-11-14 14:53:02

Origine : Administration

Etat élaboration : EE01

Type de document : Copie authentique en papier de document numérique

Type de signatures : Xades Internally Detached

Signataire	Profil	Date	État signature
JUAN CASTAÑER ALEMANY		11/11/2016	Valide
ALFONSO RODRIGUEZ BADAL		14/11/2016	Valide

Juan Castañer Alemany, as acting secretary of the City Council of Calvià,

CERTIFY:

In plenary session on 29th September 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Calvia to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor, Alonso Rodríguez Badal, in Calvià

DIGITAL DOCUMENT

NTI version : <http://administracionelectronica.gob.es/ENI/XSD/v1.0/documento-e>
Reference : 4450
Body : Calvià City Council
Date de capture : 2016-11-14 14:53:02
Origin : Administration
Elaboration status : EE01
Type of document : Original copy from digital document
Type of signatures : Xades Internally Detached

Signatory	Profile	Date	signature status
JUAN CASTAÑER ALEMANY		11/11/2016	Valid
ALFONSO RODRIGUEZ BADAL		14/11/2016	Valid

Administración Electrónica de Calvià - <https://www.calvia.cat/portal/portal>

AJUNTAMENT DE CAMPANET
(ILLES BALEARS)

COMUNICACIÓ MUNICIPAL

De: Ajuntament de Campanet.- Batlia - Presidència.

A: Consell de Mallorca.- Departament de Medi Ambient
CR. General Riera, 111.- 07010 – Palma de Mallorca.

Assumpte: Notificació de l'acord adoptat pel Ple de la Corporació en sessió de data 11 d'octubre de 2016, de contingut transcrit seguidament:

“Atès l'acord adoptat a l'efecte pel Ple del Consell de Mallorca i per unanimitat dels assistents (10 regidors d'11), el Consistori ha acordat: <<Donar suport a la Candidatura Internacional de la Tècnica Constructiva Tradicional de la Pedra en Sec presentada a l'UNESCO>>”

El que comunicam per al seu coneixement i efectes.

Campanet, 27/10/2016

La Batlessa.

Magdalena Solivellas Mairata

COMMUNICATION MUNICIPALE

De : Mairie de Campanet – Cabinet du Maire - Présidence

À : Consell de Mallorca – Département de l'environnement
General Riera, 111 – 07010 Palma de Mallorca

Objet : Notification de l'accord adopté par le Conseil Municipal lors de la séance du 11 octobre 2016, la transcription du contenu ci-dessous :

« Vu l'accord adopté par la plénière du Consell de Mallorca à cet effet, la Mairie à l'unanimité des présents (10 conseillers d'onze) a décidé de : Soutenir la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité auprès de l'Unesco »

En foi de quoi nous délivrons la présente communication

Fait à Campanet, le 27 octobre 2016

Le Maire

[Signature et cachet]

Magdalena Solivellas Mairata

MUNICIPAL STATEMENT

From: Campanet City Council – Mayor's office - Presidency

To: Consell de Mallorca – Environment department
General Riera, 111 – 07010 Palma de Mallorca

Subject: Notification of the agreement adopted by plenary session of the corporation on 11th October 2016, which is transcript below:

Regarding the agreement adopted by Consell de Mallorca in plenary session and by unanimity (10 town councillors out of 11), the City Council has agreed: "to support to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework to the UNESCO"

I communicated for your information and appropriate ends.

Campaner, 27/10/2016

The Mayor,

Magdalena Solivellas Mairata

AJUNTAMENT DE COSTITX
Illes Balears

Antònia Horrach Quetglas, Secretària Accidental de l'Ajuntament de Costitx,
Illes Balears,

CERTIFIC:

Que en la Sessio de dia 11 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar, per vuit vots a favor i una abstenció, l'adhesió de l'Ajuntament de Costitx a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

I perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vist-i-plau del sr. Batle.
Costitx, 5 d'octubre de 2016

Vist-i-Plau
EL BATLE

	Consell de Mallorca MEDI AMBIENT
Data:	16 NOV. 2016
ENTRADA Núm:	3486
SORTIDA Núm:	

31449

Je, soussigné Antònia Horrach Quetglas, secrétaire de Mairie de Costitx par intérim, Îles Baléares,

certifie que:

lors de la séance plénière du 11 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Costitx soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Costitx, le 5 octobre 2016

Vu pour nous, le Maire

[Signature et cachet]

[Signature]

Antònia Horrach Quetglas, as acting secretary of the City Council of Costitx ,
Balearic Islands

CERTIFY:

In plenary session on 11th July 2016, the City Council has agreed to approve by
unanimity the support of City Council of Costitx to the initiative to apply for the
candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as
Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the
Mayor.

Costitx 5th October 2016

The Mayor

[Signature and stamp]

[Signature]

VOLETER DE MATIÓ (a)
 MEDI AMBIENT

Data: 11 OCT. 2016

ENTRADA N.º: 3099
 SORTIDA N.º:

AJUNTAMENT DE DEIÀ
 ILLES BALEARS

DEIÀ
 AJUNTAMENT
 DE DEIÀ

Data: 06 OCT. 2016

N.º SORTIDA 428	N.º ENTRADA

Margarita Marqués Moyá, secretària de l'Ajuntament de Deià, Illes Balears,

Consell de Mallorca
 REGISTRE GENERAL

11 OCT. 2016

ENTRADA N.º: 27436	SORTIDA N.º:

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 8 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Deià a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau de la Sra. Batlessa, a Deià, a 6 d'octubre de 2016.

Vist-i-plau
 La Batlessa,

Magdalena López Vallespir

La Secretària,

Je, soussigné Margarita Marqués Moyá, secrétaire de Mairie de Deià, Îles Baléares,

certifie que:

lors de la séance plénière du 8 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Deià soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par Mme le Maire.

Fait à Deià, le 6 octobre 2016

Vu pour nous, le Maire

Secrétaire de Mairie

[Signature et cachet]

[Signature]

Magdalena López Vallespir

Margarita Marqués Moyá, secretary of the City Council of Deià, Balearic Islands,

CERTIFY:

In plenary session on 8th July 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Deià to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayoress, in Deià, 6th October 2016.

Consent,

The Mayoress

The Secretary

Madalena López Vallespir

AJUNTAMENT
D'ESPORLES

D. RAIMUNDO TOMAS MONTIS SASTRE, secretari de l'Ajuntament d'Esporles,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 28 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament d'Esporles a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau de la Sra. de la batlessa.

Esporles, 17 d'octubre de 2016

Je, soussigné Raimundo Tomas Montis Sastre, secrétaire de Mairie d'Esporles,

certifie que:

lors de la séance plénière du 28 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie d'Esporles soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par Mme. le Maire

Fait à Esporles, le 17 octobre 2016

[Signature]

[Cachet]

[Signature]

Raimundo Tomas Montis Sastre, as secretary of the City Council of Esporles,

CERTIFY:

In plenary session on 28th July 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Esporles to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Esporles, 17th October 2016

[Signature]

[Stamp]

[Signature]

Ajuntament de Felanitx

Jaume Jordi Bordoy Vaquer, secretari accidental de l'Ajuntament de Felanitx,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 13 de juny de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Felanitx a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batle,

Felanitx, 05 d'octubre de 2016

Vist i plau
El batle

Joan Xamena Galmés

Jaume

Je, soussigné Jaume Jordi Bordoy Vaquer, secrétaire de Mairie de Felanitx par intérim,

certifie que:

lors de la séance plénière du 13 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Felanitx soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Felanitx, le 5 octobre 2016

Vu pour nous, le Maire

[Signature et cachet]

[Signature]

Joan Xamena Galmés

Jaume Jordi Bordoy Vaquer, as secretary of the City Council of Felanitx,

CERTIFY:

In plenary session on 13th juny 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Felanitx to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Felanitx, 5th October 2016,

Consent
The Mayor

Joan Xamena Galmés

Guillem Corró Truyol, secretari accidental de l'Ajuntament d'Inca, Comunitat Autònoma de les Illes Balears,

CERTIFICO:

Que el Ple de l'Ajuntament d'Inca a la seva sessió ordinària de dia 30 de juny de 2016 va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat (21) l'adhesió de l'Ajuntament d'Inca a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I per que consti, expedesc aquest certificat amb el vist-i-plau, d'ordre i amb el vist-i-plau del Sr. Batle, a la Ciutat d'Inca el dia set d'octubre de 2016.

Vist i plau
El Batle

Virgilio Moreno Sarrió

El secretari accidental

Guillem Corró Truyol

Je, soussigné Guillem Corró Truyol, secrétaire de Mairie d'Inca par intérim, Communauté autonome des Îles Baléares

certifie que:

lors de la séance ordinaire du 30 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité (21) que la Mairie d'Inca soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Inca, le 7 octobre 2016

Vu par nous, le Maire

Secrétaire de Mairie par intérim

[Signature et cachet]

[Signature et cachet]

Virgilio Moreno Sarrió

Guillem Corró Truyol

Guillem Corró Truyol, as secretary of the City Council of Inca, Autonomous Region of Balearic Islands,

CERTIFY:

In plenary session on 30th June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity (21) the support of City Council of Inca to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor, in Inca on the 7th October 2016.

Consent,
The Mayor

Interim secretary

Virgilio Moreno Sarrió

Guillem Corró Truyol

Ajuntament de Lloseta
Nº Registre Entitat Local 01 070295

JOSEP ALONSO AGUILÓ, secretari de l'Ajuntament de Lloseta, província Illes Balears.

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 26-09-2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat, l'adhesió de l'Ajuntament de Lloseta a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batle, a Lloseta, a 11 de novembre del dos mil setze.

Vist i Plau,
El Batlle,

Je, soussigné Josep Alonso Aguiló, secrétaire de Mairie de Lloseta,
province Îles Baléares,

certifie que:

lors de la séance plénière du 26-09-2016, le Conseil Municipal a
approuvé à l'unanimité que la Mairie de Lloseta soutienne la candidature
de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le
Maire

Fait à Lloseta, le 11 novembre 2016

Vu par nous, le Maire

[Signature et cachet]

[Signature]

JOSEP ALONSO AGUILÓ as secretary of the City Council of Lloseta, Balearic Islands Region,

CERTIFY:

In plenary session on 26/09/2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Lloseta to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

The Mayor

Rosa Salvà Garcías, secretària accidental de l'Ajuntament de Lluçmajor.

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 28 de setembre, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Lluçmajor a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle.

Lluçmajor, 17 de novembre de 2016

Vist i plau
El Batle

Bernadí Vives Cardona

Je, soussigné Rosa Salvá Garcías, secrétaire de Mairie de Lluçmajor par intérim,

certifie que:

lors de la séance plénière du 28 septembre, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Lluçmajor soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Lluçmajor, le 17 novembre 2016

[Signature et cachet]

Vu pour nous, le Maire

[Signature]

Bernadí Vives Cardona

Rosa Salvá Garcías, as secretary of the City Council of Lluçmajor,

CERTIFY:

In plenary session on 28th September, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Lluçmajor to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Lluçmajor 17th November 2016,

The Mayor

Bernadí Vives Cardona

AJUNTAMENT DE POLLENÇA
(ILLES BALEARS)

FRANCISCA M. ADROVER CÀNAVES, Secretària de l'Ajuntament de Pollença,
(Illes Balears)

CERTIFICO Que l'**AJUNTAMENT PLE**, en *sessió ordinària* celebrada dia 30 de juny de 2016, va adoptar l'acord d'aprovar per unanimitat l'Adhesió de l'ajuntament de Pollença a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti i surti els efectes pertinents, expedesc el present certificat, d'ordre i amb el vistiplau del Sr. Batle.

Pollença, 10 de novembre de 2016

Vist i plau
EL BATLE

Miquel Àngel March Cerdà

Je, soussigné Francisca M. Adrover Cànaves, secrétaire de Mairie de Pollença (Îles Baléares),

certifie que:

lors de la séance ordinaire du 30 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Pollença soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Pollença, le 10 novembre 2016

Vu pour nous, le Maire

[Signature]

[cachet]

[Signature]

Miquel Àngel March Cerdà

Francisca M. Adrover Cànaves, as secretary of the City Council of Pollença (Balearic Islands),

CERTIFY:

In plenary session on 30th June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Pollença to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Pollença, 10th November 2016

The Mayor,

[Signature]

[Stamp]

[Signature]

**AJUNTAMENT
DE PORRERES**

Maria del Mar Estarellas, secretària de l'Ajuntament de Porreres

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 20/6/2016 el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Porreres a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedisc aquest certificat amb el vistiplau de la Sra. Batlessa.

Porreres, 10/11/2016

La secretaria,

Vist i plau, la batlessa

Maria del Mar Estarellas Pascual

Francisca Mora Veny

Je, soussigné Maria del Mar Estarellas, secrétaire de Mairie de Porreres,
certifie que:

lors de la séance plénière du 20/06/2016, le Conseil Municipal a
approuvé à l'unanimité que la Mairie de Porreres soutienne la
candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche
au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par Mme le
Maire.

Fait à Porreres, 10/11/2016

Secrétaire de Mairie

[Signature et cachet]

Maria del Mar Estarellas Pascual

Vu pour nous, le Maire

[Signature]

Francisca Mora Veny

Maria del Mar Estarellas, as secretary of the City Council of Porreres.

CERTIFY:

In plenary session on 20/06/2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Porreres to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Porreres, 10/11/2016

Secretary of the Mayor

The Mayor,

[Signature and stamp]

[Signature]

Maria del mar Estarellas Pascual

Francisca Mora Veny

AJUNTAMENT DE PUIGPUNYENT

Margalida Mulet Cañellas, secretària de l'Ajuntament de Puigpunyent

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 28 de juny de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Puigpunyent a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batlle

Puigpunyent a 16 d'octubre de 2016

Vist i Plau

El Batlle President

Signat Gabriel Ferró Martorell

Je, soussigné Margalida Mulet Cañellas, secrétaire de Mairie de Puigpunyent,

certifie que:

lors de la séance plénière du 28 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Puigpunyent soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Puigpunyent, le 16 octobre 2016

Vu par nous, le Maire

[Signature]

[Cachet]

[Signature]

Gabriel Ferrà Martorell

Margalida Mulet Cañellas, as secretary of the City Council of Puigpunyent,

CERTIFY:

In plenary session on 28th June 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Puigpunyent to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Puigpunyent 16th October 2016

The Mayor

[Signature]

[Stamp]

[Signature]

Gabriel Ferrà Martorell

Ajuntament de Selva

ILLES BALEARS

Maria Magdalena Vicens Pons, secretària interventora de l'Ajuntament de Selva,

CERTIFIC:

Que en sessió ordinària del Ple de data 13 d'octubre de 2016, amb l'assistència de set membres de la corporació, en relació amb el punt 6 de l'acta corresponent, es va acordar:

6. Aprovació per set vots a favor, per tant unanimitat, per a l'acord de suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la Pedra en Sec com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

I, perquè consti, expedisc aquest certificat perquè tenguí els efectes oportuns, amb el vistiplau del batle de l'Ajuntament.

Selva, 14 d'octubre de 2016

Vist i plau
El batle

Joan
Joan Rotger Seguí

Je, soussigné Maria Magdalena Vicens Pons, secrétaire de Mairie –
contrôleur de Selva,

certifie que:

lors de la séance ordinaire du 13 octobre 2016, sept membres étant
présents, le Conseil Municipal a décidé :

*6. D'approuver par sept voix pour, c'est-à-dire à l'unanimité, le soutien de
la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre
sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.*

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le
Maire

Fait à Selva, le 14 octobre 2016

Vu par nous, le Maire

[Signature]

[Cachet]

[Signature]

Joan Rotger Seguí

Maria Magdalena Vicens Pons, as secretary/controller of the City Council of Selva,

CERTIFY:

In plenary session on 13th October 2016, with seven present members , the municipality Board has decided:

6. To agree with 7 votes in favour, i.e. by unanimity the support to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Selva, 14th October 2016

The Mayor,

[Signature]

[Stamp]

[Signature]

Joan Rotger Seguí

AJUNTAMENT DE SES SALINES

Plaça Major, n.º 1 - Telèfon 649117
07640 SES SALINES (Balears)

JAIME PERELLÓ MARCÉ, SECRETARI-INTERVENTOR DE L'AJUNTAMENT DE SE SALINES (BALEARS),

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 23 de maig de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de SES SALINES a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immateral de la UNESCO.

I perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batle, a Ses Salines a catorze de novembre de dos mil setze.

Vistiplau,

El Batle

Bernat Roig Galmés

El Secretari

Jaime Perelló Marcé.

Je, soussigné Jaime Perelló Marcé, secrétaire de Mairie-contrôleur de Ses Salines (Îles Baléares),

certifie que:

lors de la séance plénière du 23 mai 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Ses Salines soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Ses Salines, le 14 novembre 2016

Vu par nous, le Maire

Le secrétaire

[Signature et cachet]

[Signature]

Bernat Roig Galmés

Jaime Perelló Marcé

Jaime Perelló Marcé, as acting secretary/controller of the City Council of Ses Salines (Balearic Islands),

CERTIFY:

In plenary session on 23th May 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Ses Salines to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Ses Salines 14th November 2016,

The Mayor

[Signature and stamp]

Bernat Roig Galmés

The Secretary

[Signature]

Jaime Perelló Marcé

Ajuntament de Sóller

Catalina Maria Enseñat Colom, Secretaria Accidental de l'Ajuntament de Sóller.

CERTIFIC

Que en sessió ordinària del dia 11 / octubre / 2016, el Ple va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Sóller a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batle.

Sóller, 11 de novembre de 2016

Secretaria Accidental, Batle,
Sóller, document signat electrònicament al marge

Catalina Maria Enseñat Colom (1 de 2)
Secretaria Acti:
Data Signatura: 11/11/2016
HASH: 7a0bd2a61dfe18510b14f7ebba8b123

Jaume Servera Servera (2 de 2)
Batle
Data Signatura: 11/11/2016
HASH: 65a19dc30cdfc5ccat351b50dba285881

Je, soussigné Catalina Maria Enseñat Colom, secrétaire de Mairie de Sóller par intérim,

certifie que:

lors de la séance ordinaire du 11/octobre/2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Sóller soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Sóller, le 11 novembre 2016

Secrétaire de Mairie par intérim, Le Maire,
Sóller, document signé électroniquement dans la marge

Catalina Maria Enseñat Coll (1 de 2)
Secrétaire de Mairie par intérim
Date de la signature: 11/11/2016
HASH : 7a0bd2a61dfbe18510b14f7ebbb8b123

Jaume Servera Servera (2 de 2)
Maire
Date de la signature : 11/11/2016
HASH : 09a19dc30cdf954ea351c50bbe285881

Catalina Maria Enseñat Colom, as secretary of the City Council of Sóller,

CERTIFY:

In plenary session on 11th October 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Sóller to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Sóller, 11th November 2016

Acting Secretary of the Mayor,
Digital signature on the left-hand edge

the Mayor

Catalina Maria Enseñat Coll (1 of 2)
Acting Secretary of the Mayor
Date: 11/11/2016
HASH : 7a0bd2a61dfbe18510b14f7ebbb8b123

Jaume Servera Servera (2 of 2)
Mayor
Date: 11/11/2016
HASH : d9a19dc30cffe5cea351b50bbe285881

Ajuntament de
Sant Llorenç des Cardassar

Josep Lluís Obrador Esteva, secretari de l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 19 de maig de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedesc, per ordre i amb el vistiplau del batle, aquest certificat.

Sant Llorenç des Cardassar, 7 d'octubre de 2016

Vist i plau
El batle

Mateu Puigròs Sureda

Je, soussigné Josep Lluís Obrador Esteva, secrétaire de Mairie de Sant Llorenç des Cardassar,

certifie que:

lors de la séance plénière du 19 mai 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Sant Llorenç des Cardassar soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Sant Llorenç des Cardassar, le 7 octobre 2016

[Signature et cachet]

Vu par nous, le Maire

[Signature]

Mateu Puigròs Sureda

Josep Lluís Obrador Esteva, as secretary of the City Council of Sant Llorenç des Cardassar,

CERTIFY:

In plenary session on 19th May 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Sant Llorenç des Cardassar to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Sant Llorenç des Cardassar, 7th October 2016

Consent
The Mayor

Mateu Puigròs Sureda

AJUNTAMENT DE SANTA EUGÈNIA
ILLES BALEARS

D. BARTOLOMÉ COLL ISERN, SECRETARI - INTERVENTOR ACCIDENTAL DE
L'AJUNTAMENT DE SANTA EUGÈNIA, COMUNITAT AUTÓNOMA DE LES ILLES
BALEARS;

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia trenta-u de maig de dos mil setze, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Santa Eugènia a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batle a Santa Eugènia a onze de novembre de dos mil setze.

VIST I PLAU
EL BATLE,

EL SECRETARI-INTERVENTOR ACCTAL,

D. BARTOLOMÉ COLL ISERN, SECRETARI/ CONTROLLER OF THE CITY COUNCIL OF SANTA EUGENIA, AUTHONOMOUS REGION OF BALEARIC ISLANDS;

CERTIFY:

In plenary session on 31th May 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Santa Eugènia to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

The Mayor

Acting Secretary/controller

Je, soussigné Bartolomé Coll Isern, secrétaire de Mairie – contrôleur par intérim de Santa Eugènia, Communauté Autonome des Îles Baléares,

certifie que:

lors de la séance plénière du 31 mai 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Santa Eugènia soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Santa Eugènia, le 11 novembre 2016

Vu par nous, le Maire

Le secrétaire-contrôleur par intérim

[Signature et cachet]

[Signature]

Ajuntament de Valldemossa

Ventura Montaner Alonso, secretària de l'Ajuntament de Valldemossa,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 4 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Valldemossa a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle.

Valldemossa, 6 d'octubre de 2016

Vist-i-plau
EL BATLE

LA SECRETÀRIA

Je, soussigné Ventura Montaner Alonso, secrétaire de Mairie de Valldemossa,

certifie que:

lors de la séance plénière du 4 juillet 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Valldemossa soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Valldemossa, le 6 octobre 2016

Vu pour nous, le Maire

Secrétaire de Mairie

[Signature et cachet]

[Signature]

Ventura Montaner Alonso, as secretary of the City Council of Valldemossa,

CERTIFY:

In plenary session on the 4th July 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Valldemossa to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Valldemossa 6th October 2016

The Mayor

[Signature and stamp]

Secretary of the Mayor

[Signature]

**AJUNTAMENT
D'ESTELLENCS**
ILLES BALEARS

Álvaro Velasco de la Viuda, secretario del Ayuntamiento de Estellencs [Mallorca-
Islas Baleares], **CERTIFICO:**

Que el Pleno del Ayuntamiento de Estellencs, reunido en legal forma en sesión
ordinaria de fecha 05 de octubre de 2016 tomo acuerdo, por **UNANIMIDAD DE
LOS PRESENTES (seis de siete concejales)**, aceptando la propuesta de
adhesión a la CANDIDATURA DE LA TÉCNICA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC
COMO PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DE LA UNESCO.

Y, para que así conste se expide el presente, por orden y con el visto bueno del
Sr. Alcalde que firma conmigo.

Estellencs, a 10 de octubre de 2016.

EL ALCALDE.
Bartomeu Jover Sánchez.

EL SECRETARIO,
Álvaro Velasco de la Viuda.

Ajuntament d'Estellencs

Álvaro Velasco de la Viuda, Secrétaire de la Mairie d'Estellencs (Majorque, Îles Baléares), atteste :

Que le Conseil Municipal d'Estellencs, réuni de manière réglementaire en séance ordinaire à la date du 5 octobre 2016, a décidé à l'**UNANIMITÉ des membres présents** (soit six conseillers sur sept) d'accepter la proposition d'adhésion à la CANDIDATURE DE LA TECHNIQUE TRADITIONNELLE DE LA PIERRE SÈCHE AU TITRE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'UNESCO.

Cette attestation est délivrée pour valoir ce que de droit ; procès verbal lu et approuvé par Monsieur le Maire, qui le cosigne avec moi.

Estellencs, le 10 octobre 2016

LE MAIRE

Bartomeu Jover Sánchez

LE SECRÉTAIRE

Álvaro Velasco de la Viuda

TOWN COUNCIL
OF ESTELLENCES
BALEARIC ISLANDS

Álvaro Velasco de la Viuda, Secretary of the Town Council of Estellencs (Mallorca, Balearic Islands), **HEREBY CERTIFIES:**

That the Plenum of the Town Council of Estellencs, meeting in legal form at its ordinary session on 5 October 2016, agreed **BY THE UNANIMOUS VOTE OF THOSE PRESENT (six of seven councillors)** to accept the proposal to join the INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR TRADITIONAL DRYSTONE WALLING TO BE INSCRIBED AS UNESCO INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE.

In evidence whereof, this certificate is issued on the order of and with the approval of the Mayor who signs with me.

Estellencs, 10 October 2016.

THE MAYOR
Bartomeu Jover Sánchez.

THE SECRETARY
Álvaro Velasco de la Viuda.

AJUNTAMENT DE MARIA DE LA SALUT
ajuntament@ajmariadelasalut.net
Tel. 971 52 50 02 Fax 971 52 51 94

HIGINIO CASCON NOGALES, Secretari-Interventor de l'Ajuntament de Maria de la Salut (Illes Balears),

CERTIFIC:

Que, a la Sessió Ordinària del Ple de l'Ajuntament, de data dinou de setembre de dos mil setze, es va prendre, per unanimitat, el següent acord, que, copiat, diu:

" 4.- ACORD DE SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC COM A PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT.

De conformitat amb l'escrit enviat pel Departament de Medi Ambient del Consell de Mallorca (RGE num. 1001, de 12 de setembre de 2016), es proposa l'adopció del següent acord de SUPORT A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC COM A PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT:

Primer: Donar suport a la Candidatura Internacional de la Tècnica Constructiva Tradicional de la Pedra en Sec presentada a l'UNESCO.

Segon : Notificar-ho a la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears per tal de posar-ho en coneixement del Ministeri d'Educació , Cultura i Esports, als efectes oportuns.

Assabentats els assistents, per unanimitat, s'acorda aprovar la Proposta presentada en tots els seus terminis.

I perquè així consti, i als efectes oportuns, expedesc el present, d'ordre i amb el vist i plau del Batle-President, a Maria de la Salut, a tres d'octubre de dos mil setze.

Vist i plau,
El Batle-President,

Sgt.: Gabriel Mas Oliver

El Secretari-Interventor,

Ajuntament de Maria de la Salut

HIGINIO CASCON NOGALES, Secrétaire de la Mairie de Maria de la Salut (Îles Baléares),

J'ATTESTE :

Que, lors de la Séance Ordinaire du Conseil Municipal, en date du dix-neuf septembre deux mille seize, a été adopté, à l'unanimité, l'accord suivant, copié ci-dessous, qui dit :

« 4. Accord de soutien à la candidature internationale de la technique traditionnelle de construction en pierre sèche au titre du patrimoine culturel immatériel de l'humanité. »

Conformément au texte envoyé par le Département de l'Environnement du Conseil de Majorque (RGE n°1001, en date du 12 septembre 2016), est proposée l'adoption de l'accord de SOUTIEN À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE TRADITIONNELLE DE CONSTRUCTION EN PIERRE SÈCHE AU TITRE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ, comme suit :

Premièrement : Soutenir la Candidature Internationale de la Technique Traditionnelle de Construction en Pierre Sèche, présentée à l'UNESCO.

Deuxièmement : Porter cette information à la connaissance de la Direction Générale de la Culture du Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports du Gouvernement des Îles Baléares, afin d'en informer le Ministère de l'Éducation, de la Culture et des Sports, à toutes fins utiles.

Les participants ayant été mis au courant, il est décidé, à l'unanimité, d'approuver la Proposition présentée sous ses différents aspects.

Pour valoir ce que de droit, à toutes fins utiles, je dresse le présent procès verbal, lu et approuvé par le Maire-Président, à Maria de la Salut, le trois octobre deux mille seize.

Lu et approuvé,
Le Maire-Président,
Gabriel Mas Oliver

Le secrétaire

HIGINIO CASCON NOGALES, Secretary-Comptroller of the Town Council of Maria de la Salut (Balearic Islands),

HEREBY CERTIFIES:

That at the ordinary session of the Plenum of the Town Council, held on 19 September 2016, unanimous approval was given to the following accord which, copied, states:

"4.- AGREEMENT TO SUPPORT THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR TRADITIONAL DRYSTONE WALLING TO BE INSCRIBED AS INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY

In accordance with the document sent by the Department of the Environment of the Council of Mallorca (RGE no. 1001, of 12 September 2016), it is proposed to adopt the following agreement to SUPPORT THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR TRADITIONAL DRYSTONE WALLING TO BE INSCRIBED AS INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY:

First: To support the International Candidature for Traditional Drystone Walling submitted to UNESCO.

Second: To communicate this to the Directorate-General of Culture of the Ministry of Transparency, Culture and Sports of the Government of the Balearic Islands so that it may be made known to the Spanish government Ministry of Education, Culture and Sports for the appropriate purposes.

Those present being informed, they did unanimously agree to approve the submitted proposal in all its terms.

In evidence whereof, and for the appropriate purposes, I issue this certificate on the order of and with the approval of the Mayor in Maria de la Salut on 3 October 2016.

Approved,
The Mayor-President

The Secretary-Comptroller

Signed: Gabriel Mas Oliver

AJUNTAMENT DE MONTUÏRI

29 novembre 16
633.

José Ramón Sicre Vidal, secretari de l'Ajuntament de Montuïri,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 02/06/2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Montuïri a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedisc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. Batle a Montuïri a 24 de novembre de 2016

Vist-i-plau del Batle

Je, soussigné José Ramón Sicre Vidal, secrétaire de Mairie de Montuïri,

certifie que:

lors de la séance plénière du 02/06/2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Montuïri soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Montuïri, le 24 novembre 2016

Vu par nous, le Maire

[Signature]

[cachet]

[Signature]

José Ramón Sicre Vidal, as secretary of the City Council of Montuïri,

CERTIFY:

In plenary session on 02/06/2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of the City Council of Montuïri to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Montuïri, 24th November 2016

Consent
The Mayor

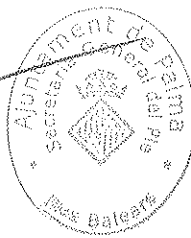
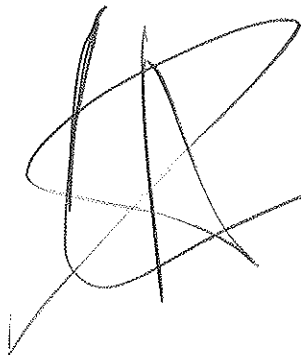
Miquel Ballester Oliver, secretari adjunt i general del Ple accidental de l'Ajuntament de Palma,

CERTIFIC:

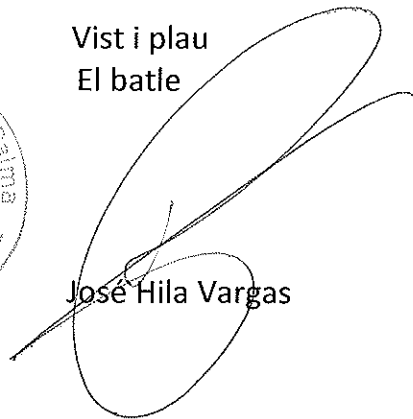
Que, en la sessió de dia 23 de febrer de 2017, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Palma a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle.

Palma, 27 de febrer de 2017

Vist i plau
El batle

José Hila Vargas

Je, soussigné Miquel Ballester Oliver, secrétaire adjoint et général par intérim de la Mairie de Palma,

certifie que:

lors de la séance plénière du 23 février 2017, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Palma soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Palma, le 27 février 2017

Vu pour nous, le Maire

[Signature et cachet]

[Signature]

José Hila Vargas

Miquel Ballester Oliver, as acting undersecretary general for the City Council of Palma,

CERTIFY:

In plenary session on the 23th February 2017, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Palma to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Palma 27th February 2017

[Signature and stamp]

The Mayor
[Signature]

José Hila Vargas

AJUNTAMENT DE MURO
(Illes Balears)

Francisco Sabater Mulet, secretari de l'Ajuntament de Muro,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 29 de desembre de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Muro a la iniciativa de presentar una candidatura de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat d'ordre i amb el vistiplau del Sr. batle.

Muro, 18 de gener de 2017.

Vist i plau,
El batle,

Martí Frnés Carbonell.

Je, soussigné Francisco Sabater Mulet, secrétaire de Mairie de Muro,

certifie que:

lors de la séance plénière du 29 décembre 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité que la Mairie de Muro soutienne la candidature de la technique constructive traditionnelle de la pierre sèche au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat dûment autorisé par M. le Maire.

Fait à Muro, le 18 janvier 2017

Vu par nous, le Maire

[Signature]

[cachet]

[Signature]

Francisco Sabater Mulet, as secretary of the City Council of Muro,

CERTIFY:

In plenary session on 29th December 2016, the City Council has agreed to approve by unanimity the support of City Council of Muro to the initiative to apply for the candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as Intangible Cultural Heritage of Humanity

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Muro, 18th January 2017

The Mayor

Martí Frnés Carbonell

AJUNTAMENT DE PETRA

T 971830000 - 971830034 / F 971830262
C/DEN FONT, 1 - 07520 PETRA (ILLES BALEARS)

www.ajpetra.net

AJUNTAMENT DE PETRA REGISTRE GENERAL	
DATA:	18 GEN. 2017
ENTRADA NÚM:	
SORTIDA NÚM:	77

**FRANCISCO GONZALEZ BENITO, SECRETARI DE L'
AJUNTAMENT DE PETRA.**

CERTIFICA: Que segons els antecedents obrants dins d'aquesta Secretaria al meu càrrec, el Ple d'aquest Ajuntament, a la sessió plenària ordinària de data 2-6-2016, va prendre l'acord d'aprovar per unanimitat dels Regidors de dit òrgan municipal, l'adhesió de l'Ajuntament de Petra a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I per que així consti, expedesc la present d'orde i amb el vist i plau del Sr. Batle, a Petra a 18 de gener de 2017.

Vist i plau
EL BATLE

Signat: Martí Sansaloni Oliver.

	Consell de Mallorca MEDI AMBIENT
Data:	31 GEN. 2017
ENTRADA Núm:	205
SORTIDA Núm:	

EL SECRETARI

Signat: Francisco González Benito.

Consell de Mallorca REGISTRE GENERAL	
30 GEN. 2017	
ENTRADA Núm	SORTIDA Núm
2404	

Je, soussigné Francisco González Benito, secrétaire de Mairie de Petra,

certifie que:

d'après les documents dont dispose mon secrétariat, lors de la séance plénière ordinaire du 2 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé à l'unanimité de ses conseillers que la Mairie de Petra soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Petra, le 18 janvier 2017

Vu par nous, le Maire

le secrétaire

[signature]

[cachet]

[signature]

Martí Sansaloni Oliver

Francisco González Benito

FRANCISCO GONZALEZ BENITO, SECRETARY OF PETRA'S CITY COUNCIL

CERTIFY: According to the documents held by this secretariat, the Plenary of this City Council, in plenary session on 2-6-2016, has agreed to approve by unanimity the support of the councillors of the abovementioned City Council to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor, in Petra on 18th January 2017

THE MAYOR

THE SECRETARY

Signed: Martí Sanaloni Oliver

Signed: Francisco González Benito

Bernat Roig Galmés

Jaime Perelló Marcé

Lourdes Dols Salas, secretària de l'Ajuntament de Santa Maria del Camí,

CERTIFIC:

Que, en la sessió de dia 16 de juny de 2016, el Ple de l'Ajuntament va prendre l'acord d'aprovar l'adhesió de l'Ajuntament de Santa Maria del Camí a la iniciativa de presentar una candidatura de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

I, perquè consti, expedesc aquest certificat amb el vistiplau del Sr. batle.

Santa Maria del Camí, 8 de febrer de 2017

Je, soussigné Lourdes Dols Sales, secrétaire de Mairie de Santa Maria del Camí,

certifie que:

lors de la séance plénière du 16 juin 2016, le Conseil Municipal a approuvé que la Mairie de Santa Maria del Camí soutienne la candidature de la pierre sèche à Patrimoine Culturel Immatériel auprès de l'Unesco.

En foi de quoi j'ai délivré le présent certificat, dûment autorisé par M. le Maire

Fait à Santa Maria del Camí, le 8 février 2017

[Signature]

[Signature et cachet]

Lourdes Dols Salas, as secretary of the City Council of Santa Maria del Camí,

CERTIFY:

In plenary session on 16th June 2016, the City Council has agreed to approve the support of the City Council of Santa Maria del Camí to the initiative to apply for the candidature of dry stone as Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

And, as evidence thereof, I hereby issue this certificate with the consent of the Mayor.

Santa Maria del Camí, 8th February 2017

Ajuntament
d'Eivissa

CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Registre General
Entrada 2016021161
Data: 02/09/2016 Hora: 09:53

CERTIFICAT

Expedient núm.:

11722/2016

Òrgan col·legiat:

El ple

**Juan Orihuela Romero, EN QUALITAT DE SECRETARI D'AQUEST ÒRGAN,
CERTIFICO:**

Que en la sessió celebrada el 2 / agost / 2016 s'adoptà l'acord següent:

Expediente 11722/2016. Declaració institucional per donar suport a la candidatura de la tècnica de construcció de "pedra en sec" com a Patrimoni Immaterial de la Humanitar per la Unesco.

Favorable

Tipus de votació: Unanimitat/Assentiment

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL PER DONAR SUPORT A LA CANDIDATURA DE LA TÈCNICA DE CONSTRUCCIÓ DE 'PEDRA EN SEC' COM A PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT PER LA UNESCO

El passat mes d'abril, la Junta Interinsular de Patrimoni Històric, de la qual forma part el Consell d'Eivissa, va adquirir el compromís d'adoptar mesures per promocionar la candidatura perquè la tècnica constructiva de la 'pedra en sec' sigui considerada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la Unesco.

Aquest reconeixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement ancestral que s'ha transmès de manera oral, de generació en generació, i que s'ha convertit en un dels elements més identificatius del paisatge mediterrani. L'ofici artesanal de la pedra, gbairebé sense tractament, i l'habilitat de la seua col·locació per a usos constructius sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi, és un exemple perfecte de la saviesa, l'enginy i els coneixements arrelats a les cultures, que es perd en la nit del temps.

La iniciativa de la declaració va néixer a Grècia i Xipre i, posteriorment, s'hi han anat afegint altres països, entre ells l'Estat espanyol, en el qual les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, Andalusia, el País Valencià i Castella i Lleó, s'hi han sumat. També han transmès la voluntat de fer-ho la resta de consells insulars de les Illes Balears.

Pert tot això el Ple de l'Ajuntament d'Eivissa manifesta la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la lista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat i, a més es compromet a donar suport i desenvolupar mesures de protecció i

foment, així com el suport a particulars, associacions, entitats o institucions que tinguin per objecte donar a conèixer i protegir aquest coneixment immaterial.

La portaveu del Grup Popular,
Virginia Marí

El portaveu del Grup PSOE,
Alfonso Molina

El portaveu del Grup GUANYEM EIVISSA,
Joan Ribas

El portaveu del Grup EPIC
Antonio Villalonga

I perquè així consti, amb l'advertència i reserva dels termes que resultin de l'aprovació de l'Acta corresponent, de conformitat amb el que preveu l'article 206 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Corporacions Locals, expedeix i firm la present d'ordre i amb el vistiplau del Sr. Alcalde, a Eivissa .

DOCUMENT SIGNAT ELECTRÒNICAMENT

[Sceau]
Mairie d'Ibiza

[Sceau indiquant]
Mairie d'Ibiza – Registre Général
1 sep 2016
Envoyé : 8719

[Sceau indiquant]
Conseil Insulaire d'Ibiza
Registre Général
Délivré : 2016021161
Date : 02/09/2016 Heure : 09h53

[Marge gauche indiquant les renseignements suivants:
Juan Orihuela Romero (1 de 2), Secrétaire actuel.
Date de signature : 11/08/2016 HASH: 557178c06fb05cb264884da37138c853

Rafael Ruiz González (2 de 2), Maire.
Date de signature: 11/08/2016 HASH: 54a77b4ea09e2f0f98d96df37d723bc1

CERTIFICAT

Dossier num. :
11722/2016

Comité directeur :
Réunion plénière

Je, soussigné, M. Juan Orihuela Romero, EN MA QUALITE DE SECRETAIRE DE CETTE INSTITUTION, DECLARE PAR LA PRESENTE :

Que en séance tenu le 2 août 2016, l'accord suivant a été pris :

Dossier 11722/2016. Déclaration institutionnelle de soutien à la candidature de la technique de maçonnerie à pierre sèche comme Bien d'Intérêt Culturel Immatériel de la Humanité par l'Unesco.

Favorable   Type de vote : à l'unanimité / approbation

DÉCLARATION INSTITUTIONNELLE DE SOUTIEN À LA CANDIDATURE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE À PIERRE SÈCHE COMME BIEN D'INTÉRÊT CULTUREL IMMATÉRIEL DE LA HUMANITÉ PAR L'UNESCO.

Informés que le mois d'avril dernier, le Conseil Interinsulaire de Patrimoine Historique, duquel le Conseil d'Ibiza en est membre, a pris l'engagement d'adopter des mesures pour promouvoir la candidature pour que la technique de maçonnerie à pierre sèche soit considérée Patrimoine Immatériel de l'Humanité par l'UNESCO.

Cette reconnaissance par l'organisme international prétend préserver une connaissance ancestrale qui s'est transmise oralement de génération en génération, et qui est devenue un élément d'identification des plus significatifs du paysage méditerranéen. Le métier artisanal de la pierre, presque sans traitement et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse, est un exemple de la sagesse, l'ingéniosité et les connaissances enracinées dans les cultures, qui se perd dans la nuit des temps.

L'initiative de la déclaration naît en Grèce et Chypre, et ensuite, d'autres pays s'y sont joints, entre autres l'État espagnol avec la participation de ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León. Le reste de conseils insulaires des Îles Baléares ont manifesté leur volonté d'y participer aussi.

Pour ces motifs, le Comité Assesseur en matière de Culture Populaire et Traditionnelle manifeste : 1) sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit

inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité et 2) son engagement de soutenir les initiatives qui développent des mesures de protection et de promotion ayant pour objet faire connaître et protéger cette connaissance immatérielle.

La porte-parole du Groupe Popular ,
Mme. Virginia Marí

Le porte-parole du Groupe GUANYEM EIVISSA,
M. Joan Ribas

Le porte-parole du Groupe PSOE,
M. Alfonso Molina

Le porte-parole du Groupe EPIC,
M. Antonio Villalonga

Nous informons de ce qui précède à toutes fins utiles, sous avertissement et réserve des termes qui puissent résulter de l'approbation du procès-verbal correspondant, en conformité avec les dispositions de l'article 206 du Règlement d'organisation, fonctionnement e régime juridique des Institutions locales. L'ordre ci-après et signé avec l'approbation du Maire de la Mairie d'Ibiza.

À Ibiza,

DOCUMENT SIGNÉ ELECTRONIQUEMENT

Dalt Vila – Plaça d'Espanya, 1 – 07800 Ibiza (Îles Baléares, Espagne)

Tel. : +34 971 397 500

www.eivissa.es

[Code à barres dans la marge droite indiquant] Code de validation: 4SNXKYHWP7PJSGM92YEY6WS9K. Verification: <http://eivissa.sedelectronica.es/>

Document signé électroniquement à la plate-forme *esPublico Gestiona* / Page 1 de 2 et Page 2 de 2.

[Shield]
Ibiza Town Council

[Shield Stating]
Ibiza Town Council – General Registry
Sep. 1st 2016
SENT: 8719

[Shield stating]
COUNCIL OF IBIZA
General Registry
Issue 201621161

Date: 02/09/2016 Time: 9h 53min

[Left margin showing the following details:
Juan Orihuela Romero (1 of 2), current Secretary.
Date of signature: 11/08/2016 HASH: 557178c06fb05cb264884da37138c853

Rafael Ruiz González (2 of 2), Mayor.
Date of signature: 11/08/2016 HASH: 54a77b4ea09e2f0f98d96df37d723bc1]

CERTIFICATE

File no.:
11722/2016

Governing Body:
Full session

I, Mr Juan Orihuela Romero, IN MY CAPACITY AS SECRETARY OF THIS BODY, DO HEREBY
CERTIFY:

That on the meeting held last August 2nd 2016, the following agreement has been taken:

11722/2016 File. Institutional Statement to support the Candidacy of Traditional Dry Masonry as a World Intangible Cultural Heritage by the Unesco.

Favourable   Type of voting: unanimously/approval

INSTITUTIONAL STATEMENT TO SUPPORT THE CANDIDACY OF TRADITIONAL DRY MASONRY AS WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE BY THE UNESCO

Aware that last April, the Interinsular Council of Historical Heritage, of which the Council of Ibiza is a member, undertook to take measures to promote the Candidacy so that the building technique of 'dry stone' is considered World Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

Said acknowledgement by the international organism intends to preserve an ancestral knowledge that has been passed on orally from generation to generation and that has become one of the most recognised elements of the Mediterranean landscape. Stone craftsmanship, with almost no treatment and the skill of its laying for building purposes without any cement or mortar to join the stones is a perfect example of the wisdom, the ingenuity and the knowledge deep-rooted in cultures, lost in the mists of time.

The initiative of the declaration started in Greece and Cyprus, and other countries have joined thereafter, such as Spain where the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Andalusia, Valencian Country and Castile and León have joined it. The rest of Insular Councils of the Balearic Islands have stated as well their will to do so as well.

This is why, the Full Session of the Ibiza Town Council states its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List and it additionally undertakes, to support the initiatives that develop protection and promotion measures with the purpose of making known and protecting this intangible knowledge.

The Spokeswoman of the Popular Group,
Ms Virginia Mari
The Spokesman of the GUANYEM EIVISSA Group,
Mr Joan Ribas

The Spokesman of the PSOE Group,
Mr Alfonso Molina
The Spokesman of the EPIC Group,
Mr Antonio Villalonga

We inform on the preceding to the appropriate effects, though with the warning and reservation of any matter resulting from approval of the corresponding minutes, according to the dispositions of section 206 of the Organization, Functioning and Legal Regime Rules for Local Institutions. The herein Order is signed with the Mayor of the Ibiza Town Council's approval.

In Ibiza,

DOCUMENT ELECTRONICALLY SIGNED

Dalt Vila – Plaça Espanya, 1 – 07800 Ibiza (Balearic Islands, Spain)
Tel.: 9+34 971 397 500
www.eivissa.es

[Bar code appearing on the right margin stating] Validation code: 4SNXKYHWP7PJSGM92Y6WS9K. Verification:
<http://eivissa.sedelectronica.es/>
Document electronically signed at the *esPublico Gestiona* platform / Page 1 of 2 and Page 2 of 2.

Secretaría

Expediente: 3689/2016

Procedimiento: Propuesta de acuerdo presentada por grupo político

Sr. David Ribas Ribas

Departamento de Educación, Patrimonio, Cultura, Deportes y Juventud

Av. España, 49

07800 Eivissa
(Illes Balears)

OFICIO DE REMISIÓN

Adjunto remito certificado de acuerdo adoptado por el Ayuntamiento en Pleno el día 28 de julio de 2016, sobre Grupo de Gobierno, para firmar la carta de adhesión a la iniciativa de la candidatura internacional de la piedra en seco para formar parte de la lista representativa de patrimonio cultural de la humanidad.

En Sant Antoni de Portmany,
El Secretario

Joaquín Granero Fernández (1 de 1)
Secretar
Fecha Firma: 03/08/2016
HASH: 67b96cb05616c54d5e3cc7b598e814b0

Secretaria

Expedient: 3689/2016

Procediment: Propuesta de acuerdo presentada por grupo político

CERTIFICAT DE SECRETARIA

Que en sessió ordinària del Ple de l'Ajuntament, de 28 de juliol de 2016, s'ha adoptat el següent acord:

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre ells Espanya. I, concretament l'Estat Espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de Patrimoni Històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplen aquestos conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de Béns per ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la que pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la pedra en sec és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el Medi Ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, aguantar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parts en podem destacar diverses tipologies: les de paredat a pla amb lloses; paredat de punta amb col·locació obliqua; paredat de pinyol de magrana, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a dos cares quan són tanques; i de cara vista les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir o aguantar la terra en llocs de pendent i en les vessants de puigs. Entre les que entren algun tipus de morter tendríem les parets d'esquena d'ase, més properes a cases i a esglésies.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell Insular d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això a l'objecte de conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua

importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural, segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

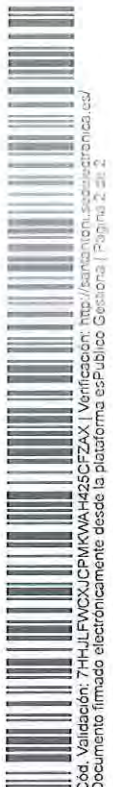
Vist el Dictamen favorable emès per la Comissió Informativa de Assumptes de Ple de 28 de juliol de 2016,

ACORD

L'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany s'adhereix i dóna suport a A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO).

Remetre còpia d'aquest acord al Departament de Patrimoni del Consell Insular d'Eivissa i a la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

I perquè consti, als efectes oportuns en l'expedient de la seva raó, d'ordre i amb el vist plau del Sr. Alcalde, amb l'excepció prevista en l'article 206 del Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals, al municipi de Sant Antoni de Portmany.

[Sceau indiquant] Mairie de Sant Antoni de Portmany (Îles Baléares)

[Sceau indiquant] MAIRIE DE SANT ANTONI DE PORTMANY

SORTIE

03 AOÛ 2016

Numéro : 4308

Heure : 13 heures 23 minutes

Secrétariat

Dossier: 3689/2016

Procédure: Proposition d'accord présentée par un groupe politique

M. David Ribas Ribas

Département d'Éducation, Patrimoine, Culture, Sports et Jeunesse

Av España, 49, 07800 Ibiza (Îles Baléares, Espagne)

COMMUNICATION DE RENVOI

Veillez trouver ci-joint certificat de l'accord pris par la séance plénière du Conseil Municipal en data du 28 juillet 2016, sur Groupe de Gouvernement, pour signer la lettre d'adhésion à l'initiative de la Candidature Internationale de la Maçonnerie à Pierre Sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

À Sant Antoni de Portmany,
Le Secrétaire.

[Sceau indiquant]

Conseil Insulaire d'Ibiza

Registre Général

Date : 03 AOÛ 2016

Numéro : 20160 18985

Heure : 13 heures 49 minutes

Entrée

[Sceau indiquant] Mairie de Sant Antoni de Portmany, Îles Baléares

Secrétariat

Dossier: 3689/2016

Procédure: Proposition d'accord présentée par un groupe politique

CERTIFICAT DU SECRÉTARIAT

En séance ordinaire plénière du Conseil Municipal, en date 28 juillet 2016, l'accord suivant a été pris:

EXPOSÉ DE MOTIFS

Informés que le Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité. Il s'agit d'une initiative impulsée par la Grèce et Chypre, avec l'incorporation du Portugal, de la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie et entre autres, l'État espagnol. Et concrètement ce dernier, à travers ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León, sous la coordination du Secrétariat d'État de Culture du Ministère d'Éducation, Culture et Sport.

Vu que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine quand les candidatures se réfèrent à plus d'un pays, et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte 2003, ratifié par Espagne en 2006), ainsi que le font la législation des Baléares (2004, modifiant la Loi du patrimoine historique de 1998), et plus récemment la législation de l'État (2015) qui envisagent ces concepts. Et vu de même, que l'UNESCO encourage et considère approprié et nécessaire que les propositions de candidature de biens pour être déclarés Patrimoine de l'Humanité, aient le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent.

Compte tenu que l'objet de cette candidature internationale de la pierre à sec est la mise en valeur de connaissances traditionnelles transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal de travail de la pierre, presque sans traitement, et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse. Il s'agit d'une sorte de relation symbiotique compte tenu des caractéristiques d'efficacité et soutenabilité de l'activité envers l'environnement ; ainsi que d'une relation écologique de profit des ressources naturelles de l'environnement, où le paysan, pour de bons labours des terres, devait épierrier le champ, et ces pierres s'accumulaient en tas ou aux bords du champ. Cette pierre accumulée servait pour faire des murs d'habitations, d'autres classes de murs, des marges, des bornages... En définitive, des constructions faites pour séparer les propriétés, faire des démarcations, protéger du vent, soutenir la terre face à la

pression des cultures, entre autres fonctions. Rien que de la construction de murs, nous pouvons souligner diverses typologies : celles de la pose litée [*paredat a pla*] des pierres avec des dalles ; de la pose des pierres en pointe [*paredat de punta*], de façon oblique ; de la pose des pierres en forme de noyau de grenade [*paredat de pinyol de magrana*], quand les pierres ont la même mesure en hauteur et en largeur. Les murs peuvent être à deux faces, quand ils servent de clôture ; et en pierre apparente pour les murs bien exposés au soleil et les murs de soutènement avec la fonction de contenir la terre dans des emplacements à pente et sur les versants des collines. Entre celles qui utilisent une classe de mortier, il y aurait les murs en dos-d'âne [*parets d'esquena d'ase*], plus proches des maisons et des églises.

L'adhésion à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité implique, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection par le Conseil Insulaire. Mais de même, et parallèlement, elle implique aussi développer un corps normatif et des mesures de protection et de soutien par les administrations correspondantes. Et surtout, une connaissance et une volonté de soutien et adhésion de la part de la communauté : d'individus particuliers, de voisins, associations, organismes, institutions, administrations, etc. Et tout ceci avec la finalité de mieux connaître le patrimoine culturel immatériel et d'obtenir une plus grande prise de conscience de son importance, et favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle tel que le prévoit l'article 16, Chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Vu le rapport du Comité consultatif des Matières du Plénier du 28 Juillet 2016,

ACCORD

La Mairie de *Sant Antoni de Portmany* adhère et donne soutien à LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA PIERRE À SEC POUR SON INSCRIPTION SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO).

Remettre une copie de cet accord au Département de Patrimoine du Conseil Insulaire d'Ibiza et au Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares.

Et pour valoir ce que de droit, et à toutes fins utiles dans le dossier duquel il provident, par ordre du Maire et lu et approuvé par celui-ci, sous réserve de l'exception prévue par l'article 206 du Décret Royal 2568/1986, du 28 Novembre, qui approuve le Règlement d'Organisation, Fonctionnement et Régime Juridique des Entités Locales, à Sant Antoni de Portmany.

[Square stamp stating]
Sant Antoni de Portmany Town Council
Exit
03 AUG 2016
Name: 4308
Time: 13h 23min

Sant Antoni de Portmany Town Council, Balearic Islands

Secretaryship

File: 3689/2016

Proceeding: Proposal of resolution filed by a political group

Mr. David Ribas Ribas
Department for Education Heritage, Culture, Sports and Youth
Av España, 49
07800 Ibiza
(Balearic Islands)

SENDING OF OFFICIAL NOTICE

I enclose certificate of the resolution passed by the Plenary of the Town Council dated 28 July 2016, on Government Group, to sign the adherence letter to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

In Sant Antoni de Portmany,

The Secretary.

[Square stamp stating]
INSULAR COUNCIL OF IBIZA
General Registry, date: 3 AUG 2016, number: 20160 18985, time: 13h 49min
ENTRY

[Shield] Sant Antoni de Portmany Town Council, Balearic Islands

Secretaryship

File: 3689/2016

Proceeding: Proposal of resolution filed by political group

CERTIFICATE OF SECRETARYSHIP

In the ordinary session of the Plenary of Town Council held on 28th July 2016, the following resolution was adopted:

EXPLANATORY PREAMBLE

Aware that the Department for Transparency, Culture and Sports of the Balearic Islands' Autonomous Community, together with the Insular Councils of Majorca, Menorca, Ibiza and Formentera, participates in the initiative to file an International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List. It is there an initiative promoted by Greece and Cyprus, joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria and among them, Spain and specifically Spanish State through the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Valence, Andalusia and Castile León, under the coordination of the Secretariat of State for Culture from the Ministry for Education, Culture and Sport.

Taking into account that UNESCO promotes the protection of heritage when candidacies refer to more than one country, and that the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage so allows it (2003 text, ratified by Spain in 2006), as it happens with Balearic legislation (2004, amending the 1998 Act on Historical Heritage), and more recently with the State legislation (2015) that take into account those concepts. Whereas, as well, UNESCO encourages and deems appropriate and necessary that proposals of candidacy of heritage elements to be declared World Heritage must have the support of the community to which they belong.

Taking into account that the aim of this international candidacy of dry masonry is to value traditional knowledges orally passed on from generation to generation, on craftsmanship of stones, almost without any treatment and the skill of laying the stones for building purposes, without any kind of cement or mortar to bind them. It is a kind of symbiotic relation taking into account the efficiency and sustainability features of the activity towards environment ; and as well an ecological relation of profit of environment's natural resources, where peasant, to properly farm the field, had to remove the stones, and those stones accumulated in piles or at the side of the fields. This accumulated stone was used to build walls of buildings or other kind of walls, borders, separations... In short, building works to separate properties, make demarcations, protect from wind, and retain the land against pressure of crops, among other functions. Just concerning building of walls, different types can already be pointed out: those where stones are put flat, with slabs; or pointed, obliquely, or as pomegranate kernels [*paredat de pinyol de magrana*], where stones have the same height and width. Walls can be doubles, when they are used as enclosing walls; and face-brick for suntrap walls and retaining walls used to retain the land on sloping sites or on the slope of hills. Among those using some

kind of mortar, humpback walls [*parets d'esquena d'ase*] are to be found, closer to houses and churches.

The adherence to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List entails firstly and previously, and acknowledgement and a protection by the Insular Council of Ibiza. But it entails as well, and at the same time, developing a legislative regime and measures of protection and promotion by the corresponding public administrations. And, above all, a knowledge and a will of support and adherence by the community: by individuals, neighbours, associations, entities, institutions, administrations, etc. All of which with the purpose of knowing better the intangible cultural heritage and of achieving that greater awareness of its importance and to favour ways of dialogue that respect cultural diversity, as provided for by section 16, chapter IV, on Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

Whereas the Advisory Commission on Plenary Matters has rendered a favourable report on 28 July 2016,

RESOLUTION

The Town Council of Sant Antoni de Portmany adheres and supports THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR DRY MASONRY TO BE INCLUDED IN WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE LIST (UNESCO).

It is agreed to send a copy of this resolution to the Department for Heritage of the Insular Council and to the Ministry for Transparency, Culture and Sports of the Autonomous Community of Balearic Islands.

In witness whereof, and to the appropriate purposes in the file to which it is related, as instructed by the Major and with his approval, with the exception provided for by section 206 of Royal Decree 2568/1986, of 28 November, passing the Regulations of Organisation, Running and Legal Regime of Local Entities, in Sant Antoni de Portmany.

AJUNTAMENT DE
SANTA EULÀRIA DES RIU

Salida

SE N°. 201600004871

09/08/16 14:16:02

AJUNTAMENT
DE SANTA EULÀRIA DES RIU
(BALEARIS)

HBLE. SR. DAVID RIBAS RIBAS
CONSELLER D'EDUCACIÓ, PATRIMONI, CULTURA,
ESPORTS I JOVENTUT
CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Av. d'Espanya 49
07800
Eivissa

ASSUMPTE: REMISSIÓ ACORD PLENARI DE DATA 2808/04/2016-Recuperació de l'ofici de marger per a la construcció de parets de pedra seca tradicional.

Adjunt a la present s'adjunta certificació de l'acord adoptat pel Ple de l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu de data 28 de juliol de 2016 relatiu a la recuperació i manteniment de l'ofici de *marger* i on s'acorda la voluntat de l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la llista Representativa de Patrimoni Cultural Inmaterial de la Humanitat.

Vicent Marí Torres
Alcalde

Santa Eulària des Riu, 02 d'agost de 2016

AJUNTAMENT
DE SANTA EULÀRIA DES RIU
(BALEARS)

CATALINA MACIAS PLANELLS, SECRETÀRIA DE L'AJUNTAMENT DE SANTA EULÀRIA DES RIU,

CERTIFIC

Que el Ple de la Corporació, en sessió ordinària que va tenir lloc el dia 28 de juliol de 2016 va adoptar el següent acord:

13. Aprovació, si escau, de la proposta de la Corporació Municipal relativa a la recuperació de l'ofici de marger per a la construcció de parets de pedra seca tradicional.

El ple de la Corporació per unanimitat dels membres presents acorda, per unanimitat, aprovar la següent proposta:

"PROPOSTA DE LA CORPORACIÓ DE SANTA EULÀRIA DES RIU PER A LA RECUPERACIÓ DE L'OFICI DE MARGER I LA CONSTRUCCIÓ DE PARET DE PEDRA SECA

Exposició de motius:

El passat mes d'abril, la Junta Interinsular de Patrimoni Històric va adquirir el compromís d'adoptar mesures per promocionar la candidatura perquè la tècnica constructiva de la 'pedra en sec' sigui considerada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la Unesco.

Aquest reconeixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement ancestral que s'ha transmès de manera oral, de generació en generació, i que s'ha convertit en un dels elements més reconeguts del paisatge mediterrani.

L'ofici artesanal de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de la seua col·locació per a usos constructius sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi, és un exemple perfecte de la saviesa, l'enginy i els coneixements arrelats a les cultures, que es perd en la nit del temps.

La iniciativa de la declaració va néixer a Grècia i Xipre i, posteriorment, s'hi han anat afegint altres països, entre ells l'Estat espanyol, en el qual les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, Andalusia, el País Valencià i Castella i Lleó, s'hi han sumat. També han transmès la voluntat de fer-ho la resta d'institucions de les Illes Balears.

D'altra banda, l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu ha mostrat el seu interès en la recuperació i manteniment d'aquest ofici, establint de manera anual una línia de subvencions destinada a fomentar la recuperació, amb la tècnica tradicional, de les parets de pedra seca.

Per tot això, el Ple de l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu que acorda la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

El ple de l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu es compromet a continuar donant suport a les mesures de protecció i foment de l'ofici de marger, així com el recolzament a particulars, associacions, entitats o institucions que tinguin per objecte donar a conèixer i protegir aquesta tècnica de construcció tradicional."

AJUNTAMENT
DE SANTA EULÀRIA DES RIU
(BALEARIS)

La transcripció d'aquest acord es fa amb la reserva establerta a l'article 27.5 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

I perquè consti i tenguí efectes on sigui procedent, s'expedeix la present certificació amb el vist i plau del Sr. Alcalde a Santa Eulària des Riu a 02 d'agost de 2016.

Vist i plau
L'alcalde

La secretària

[Sceau indiquant] Mairie de Santa Eulària des Riu (Îles Baléares)

[Sceau indiquant]
Mairie de Santa Eulària des Riu
Sortie
SE n° : 201600004871
09/08/16 14 heures 16 minutes 12 secondes

[Sceau indiquant]
Conseil Insulaire d'Ibiza
Registre Général
Date : 10 AOÛ 2016
Num. : 19266
Heure : 11 heures 53 minutes
Entrée

M. DAVID RIBAS RIBAS
MINISTRE D'ÉDUCATION, PATRIMOINE, CULTURE, SPORTS ET JEUNESSE
CONSEIL INSULAIRE D'IBIZA
Av Espanya 49, 07800 Ibiza

RE: REMISE D'ACORD PLÉNIER DU 2808/04/2016 – Récupération du métier de murailleur pour la construction de murs en pierre sèche traditionnelle.

Ci-joint, certificat de l'accord pris en séance plénière du Conseil Municipal de Santa Eulària des Riu, en date du 28 juillet 2016, concernant la récupération et le maintien du métier de murailleur, et accordant la volonté de la Mairie de Santa Eulària des Riu d'adhérer la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Vicent Marí Torres
Maire
Santa Eulària des Riu, le 2 août 2016.
[Signature manuscrite illisible]

[Sceau indiquant]
Mairie de Santa Eulària des Riu, Îles Baléares

[Sceau indiquant] Mairie de Santa Eulària des Riu (Îles Baléares)

CATALINA MACIAS PLANELLS, SECRÉTAIRE DE LA MAIRIE DE SANTA EULÀRIA DES RIU

CERTIFIE

Que le Conseil Municipal en séance ordinaire plénière tenue le 28 juillet 2016 a pris l'accord suivant:

13. Approbation, le cas échéant, de la proposition du Conseil municipal concernant la récupération du métier de murailleur pour la construction de murs en pierre sèche traditionnelle.

Le Conseil Municipal en séance plénière, par unanimité de tous les présents, adopte la proposition qui suit:

"PROPOSITION DU CONSEIL MUNICIPAL DE SANTA EULÀRIA DES RIU, CONCERNANT LA RÉCUPÉRATION DU MÉTIER DE MURAILLER POUR LA CONSTRUCTION DE MURS EN PIERRE SÈCHE TRADITIONNELLE.

Exposition de motifs

Le mois d'avril dernier, le Conseil Interinsulaire de Patrimoine Historique a pris l'engagement d'adopter des mesures pour promouvoir la candidature pour que la technique de maçonnerie à pierre sèche soit considérée Patrimoine Immatériel de l'Humanité par l'Unesco.

Cette reconnaissance par l'organisme international prétend préserver une connaissance ancestrale qui s'est transmise oralement de génération en génération, et qui est devenue un élément d'identification des plus significatifs du paysage méditerranéen.

Le métier artisanal de la pierre, presque sans traitement et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse, est un exemple de la sagesse, l'ingéniosité et les connaissances enracinées dans les cultures, qui se perd dans la nuit des temps.

L'initiative de la déclaration naît en Grèce et Chypre, et ensuite, d'autres pays s'y sont joints, entre autres l'État espagnol avec la participation de ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León. Le reste d'institutions des Îles Baléares ont manifesté leur volonté d'y participer aussi.

D'autre part, la Mairie de Santa Eulària des Riu a montré son intérêt pour la récupération et le maintien de ce métier établissant annuellement un programme de subventions destiné à promouvoir la récupération des murs en pierre sèche avec la technique traditionnelle.

Pour ces motifs, le Plénier du Conseil Municipal de Santa Eulària des Riu manifeste sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Le Plénier du Conseil Municipal de Santa Eulària des Riu s'engage à maintenir le soutien aux mesures de protection et de promotion du métier de murailleur, ainsi que le soutien à particuliers, associations, entités ou institutions ayant pour objet faire connaître et protéger cette technique de construction traditionnelle. »

La transcription de cet accord se fait sous la réserve prévue par l'article 27.5 de la Loi 30/1992, du 26 novembre, sur le régime juridique des administrations publiques et de la procédure administrative commune.

Pour valoir ce que de droit et à toutes fins utiles, ce certificat est délivré lu et approuvé par le Maire, à Santa Eulalia des Riu, le 2 août 2016.

Lu et approuvé

Le Maire

[Signature manuscrite illisible]

La Secrétaire

[Signature manuscrite illisible]

[Sceau indiquant]

Mairie de Santa Eulària des Riu, Îles Baléares

[Shield] SANT EULÀRIA DES RIU TOWN COUNCIL (BALEARIC ISLANDS)

[Square stamp stating]
SANTA EULÀRIA DES RIU TOWN COUNCIL
Exit
SE no.: 201600004871
09/08/16 14h 16min 02sec

[Square stamp stating]
INSULAR COUNCIL OF IBIZA
GENERAL REGISTRY, date: 10 AUG 2016, no.: 19266, time: 11h 53min
ENTRY

Mr. DAVID RIBAS RIBAS
MINISTER FOR EDUCATION, HERITAGE, CULTURE, SPORTS AND YOUTH
INSULAR COUNCIL OF IBIZA
Av Espanya 49
07800 Ibiza (Balearic Islands, Spain)

RE: SENDING OF RESOLUTION OF PLENARY DATED 28/08/2016 – Recovery of the drystone craftsmanship for building of traditional dry-set stone walls.

Find enclosed hereto the certificate of the resolution passed by the Plenary of the Town Council of Santa Eulària des Rius, dated 28th July 2016, concerning recovery and upholding of drystone craftsmanship, and approving the will of the Town Council of Santa Eulària des Riu to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List

Vicent Marí Torres

Major

Santa Eulària des Riu, on this 2nd day of August 2016.

[There follows an illegible handwritten signature]

[Round stamp stating]

SANTA EULÀRIA DES RIU TOWN COUNCIL
BALEARIC ISLANDS

[Shield] SANTA EULÀRIA DES RIU TOWN WOUNCIL (BALEARIC ISLANDS)

CATALINA MACIAS PLANELLS, SECRETARY OF THE TOWN COUNCIL OF SANTA EULÀRIA DES RIU
CERTIFIES

That the Plenary of the Town Council, in ordinary session held on 28th July 2016 passed the following resolution:

13. Approval, if appropriate, of the proposal of the Corporation concerning recovery of drystone craftsmanship to build traditional dry-set stone walls.

The Plenary of the Corporation with the unanimous approval of all attending members, passes the following proposal:

"PROPOSAL OF THE CORPORATION OF SANTA EULÀRIA DES RIU, CONCERNING RECOVERY OF DRYSTONE CRAFTSMANSHIP AND BUILDING OF DRY-SET STONE WALLS.

Explanatory preamble

Last April, the Interinsular Council of Historical Heritage undertook to take measures to promote the candidacy so that the building technique of dry stone is considered World Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

Said acknowledgement by the international organism intends to preserve an ancestral knowledge that has been passed on orally from generation to generation and that has become one of the most recognised elements of the Mediterranean landscape.

Stone craftsmanship, with almost no treatment and the skill of its laying for building purposes without any cement or mortar to join the stones is a perfect example of the wisdom, the ingenuity and the knowledge deep-rooted in cultures, lost in the mists of time.

The initiative of the declaration started in Greece and Cyprus, and other countries have joined thereafter, such as Spain where the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Andalusia, Valencian Country and Castile and León have joined it. The rest of Institutions of the Balearic Islands have stated as well their will to do so.

On the other hand Town Council of Santa Eulària des Riu has showed interest in recovering and upholding this trade, yearly providing for a grant theme to promote recovery of dry stone walls with the traditional technique.

This is why the Town Council of Santa Eulària des Riu states its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

The Town Council of Santa Eulària des Riu undertakes to keep on giving support to protection and promotion measures of drystone craftsmanship, as well as backing individuals, associations, entities or institutions having the purpose to make known and to protect this traditional building technique."

Transcription of this resolution is made with the reservation provided for by section 27.5 of Act 30/1992 of 26 November, on legal regime of public administrations and on administrative common procedure.

In witness whereof and to have effects where appropriate, this certificate is issued with the approval of the Major, in Santa Eulària des Riu, on this 2nd day of August 2016.

Approval

The Major

[There follows an illegible handwritten signature]

The Secretary

[Illegible handwritten signature]

[Round stamp stating]

SECRETARYSHIP

SANTA EULÀRIA DES RIU TOWN COUNCIL (BALEARIC ISLANDS)

Ajuntament de
Sant Josep de sa Talaia

Secretaria

AL/fr

Pel vostre coneixement i als efectes oportuns, us tramet, adjunt, testimoni de la Declaració Institucional feta pel Ple de l'Ajuntament en sessió ordinària celebrada el dia 28 de juliol de 2016, mitjançant la qual el Ple manifesta la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Sant Josep de sa Talaia, 11 d'agost de 2016.

L'ALCALDE,

Sign. Josep Marí Ribas

CONSELL D'EIVISSA. DEPARTAMENT DE PRESIDÈNCIA
AV. D'ESPANYA, 49
07800 EIVISSA

Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

Secretaria

MDG/fr

MARIA DOMINGO GARCÍA, SECRETÀRIA DE L'AJUNTAMENT DE SANT JOSEP DE SA TALAIA, ILLES BALEARS.

CERTIFIC:

Que el Ple de l'Ajuntament en sessió ordinària feta el dia 28 de juliol de 2016, va fer la següent Declaració Institucional:

"Prèviament a l'inici de la sessió, el Ple, per 21 vots a favor (9 del PSOE, 6 del GPM, 4 de GUANYEM i 2 d'AL-IN), és a dir per unanimitat dels assistents, el Sr. Alcalde llegeix i es fa la següent:

"DECLARACIÓ INSTITUCIONAL PER DONAR SUPORT A LA CANDIDATURA DE LA TÈCNICA DE CONSTRUCCIÓ DE "PEDRA EN SEC" COM A PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT PER LA UNESCO.

El passat mes d'abril, la Junta Interinsular de patrimoni Històric, la qual va adquirir el compromís d'adoptar mesures per promocionar la candidatura perquè la tècnica constructiva de la "pedra en sec" sigui considerada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la Unesco.

Aquest reconeixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement ancestral que s'ha transmès de manera oral, de generació en generació, i que s'ha convertit en un dels elements més identificatius del paisatge mediterrani. L'ofici artesanal de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de la seua col·locació per a usos constructius sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi, és un exemple perfecte de la saviesa, l'enginy i els coneixements arrelats a les cultures, que es perd en la nit dels temps.

La iniciativa de la declaració va néixer a Grècia i Xipre i, posteriorment, s'hi ha anat afegint altres països, entre ells l'Estat espanyol, en el qual les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, Andalusia, el País Valencià i Castella i Lleó, s'hi ha sumat. També han transmès la voluntat de fer-ho la resta de consells insulars i ajuntaments de les Illes balears.

Per tota això, el Ple del Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia manifesta la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat i, a més, es compromet a donar suport i desenvolupar mesures de protecció i foment, així com el suport a particulars, associacions, entitats o institucions que tinguin per objecte donar a conèixer i protegir aquest coneixement immaterial."

Ajuntament de
Sant Josep de sa Talaia

Secretaria

I perquè consti, expedeix el present certificat per ordre i amb el vistiplau del Sr. Alcalde, a reserves dels termes que resultin de l'aprovació de l'acta, conforme d'allò establert a l'art. 27.5 de la Llei 30/92 i art. 206 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals.

Sant Josep de sa Talaia, 11 d'agost de 2016.

VIST I PLAU,
L'ALCALDE,

Sign. Josep Marí Ribas

[Sceau indiquant] Mairie de Sant Josep de Sa Talaia

Secrétariat

[Sceau indiquant]
Conseil Insulaire d'Ibiza
Registre Général
Date : 22 AOÛ 2016
Num : 2016020065
Heure : 9 heures 32 minutes
Entrée

[Sceau indiquant]
MAIRIE DE SANT JOSEP DE SA TALAIA
REGISTR GÉNÉRAL
22 AOÛ 2016
ENTRÉE
SORTIE : 5678

Pour votre information et à toutes fins utiles, je vous envoie, ci-jointe, copie certifiée de la Déclaration Institutionnelle faite par le Conseil Municipal en séance plénière ordinaire tenue en date du 28 juillet 2016, par laquelle le Conseil Municipal manifeste sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la Maçonnerie à Pierre Sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

À Sant Josep de sa Talaia, le 11 août 2016

LE MAIRE

[Signature manuscrite illisible]

Signé Josep Marí Ribas

[Sceau indiquant]
MAIRIE DE SANT JOSEP DE SA TALAIA
IBIZA (ÎLES BALÉARES)

CONSEIL INSULAIRE D'IBIZA, DÉPARTEMENT DE PRÉSIDENTE
AV D'ESPANYA 49
07800 IBIZA

c. de Père Escanellas, 12-16 · 07830 Sant Josep de sa Talaia (Îles Baléares, Espagne)
Tél. : +34 971 800 125 · Fax : +34 971 801 628 · padro@santjosepdesatalaia.cat · www.santjosepdesatalaia.cat

[Sceau indiquant] Mairie de Sant Josep de Sa Talaia

Secrétariat

MARIA DOMINGO GARCÍA, SECRÉTAIRE DE LA MAIRIE DE SANT JOSEP DE SA TALAIA, ÎLES BALÉARES,

CERTIFIE

Que le Conseil Municipal en séance plénière ordinaire tenue le 28 juillet 2016, a fait la suivante Déclaration Institutionnelle :

Avant de commencer la séance, le Conseil Municipal plénier, par 21 votes en faveur (9 du PSOE, 6 du GPM, 4 de GUANYEM et 2 d'AL-IN), c'est-à-dire, à l'unanimité de tous les présents, le Maire lit et on fait la suivante :

« DÉCLARATION INSTITUTIONNELLE POUR PORTER SOUTIEN À LA CANDIDATURE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE DE LA PIERRE À SEC COMME PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ PAR L'UNESCO.

Le mois d'avril dernier, le Conseil Interinsulaire de Patrimoine Historique, qui a pris l'engagement d'adopter des mesures pour promouvoir la candidature pour que la technique de maçonnerie à pierre sèche soit considérée Patrimoine Immatériel de l'Humanité par l'UNESCO.

Cette reconnaissance par l'organisme international prétend préserver une connaissance ancestrale qui s'est transmise oralement de génération en génération, et qui est devenue un élément d'identification des plus significatifs du paysage méditerranéen. Le métier artisanal de la pierre, presque sans traitement et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse, est un exemple de la sagesse, l'ingéniosité et les connaissances enracinées dans les cultures, qui se perd dans la nuit des temps.

L'initiative de la déclaration naît en Grèce et Chypre, et ensuite, d'autres pays s'y sont joints, entre autres l'État espagnol avec la participation de ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León. Le reste de conseils insulaires et mairies des Îles Baléares ont manifesté leur volonté d'y participer aussi.

Pour ces motifs, le Plénier du Conseil Municipal de Sant Josep de sa Talaia manifeste sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité et il s'engage en outre à donner soutien et à développer des mesures de protection et de promotion, ainsi comme à soutenir particuliers, associations, voisins, entités ou institutions ayant pour objet faire connaître et protéger cette connaissance immatérielle. »

Et pour valoir ce que de droit, je délivre ce certificat par ordre du Maire, lu et approuvé par ce dernier, sous réserve des termes résultant de l'approbation du procès-verbal correspondant, conformément à l'article 27.5 de la Loi 30/92 et l'article 206 du Règlement d'Organisation, Fonctionnement et Régime Juridique des Entités Locales.

Sant Josep de sa Talaia, le 11 août 2016.

LU ET APPROUVÉ

LE MAIRE

[Signature manuscrite illisible]

Signé : Josep Marí Ribas

[Signature manuscrite illisible]

[Sceau indiquant]

MAIRIE DE SANT JOSEP DE SA TALAIA (Îles Baléares)

[Shield] Sant Josep de Sa Talaia Town Council

Secretaryship

[Square stamp stating]
Sant Josep de Sa Talaia Town Council
General Registry, 22 AUG 2016, entry, exit: 5678

[Stamp stating]
INSULAR COUNCIL OF IBIZA
General Registry, date: 22 AUG 2016, number: 2016020065, time: 9h 32min, ENTRY

For your knowledge and to the appropriate effects, I enclose a certified copy of the Institutional Statement carried out by the Plenary of the Town Council in the ordinary session held on 28th July 2016, by means of which the Plenary states its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

In Sant Josep de sa Talaia, on this 11th day of August 2016.

THE MAJOR
By Mr Josep Marí Ribas

COUNCIL OF IBIZA, DEPARTMENT OF PRESIDENCY
AV ESPANYA 49
07800 IBIZA

[Shield] Sant Josep de Sa Talaia Town Council
Secretaryship

MARIA DOMINGO GARCÍA, SECRETARY OF THE TOWN COUNCIL OF SANT JOSEP DE SA TALAIA, BALEARIC ISLANDS,

CERTIFIES

That the Plenary of the Town Council adopted the following Institutional Statement in the ordinary session held on 28th July 2016:

“Before starting the meeting, the Plenary with 21 votes (9 from PSOE, 6 from GPM, 4 from GUANYEM and 2 from AL-IN), this with unanimity of attendants, the Major reads and makes the following

“INSTITUTIONAL STATEMENT TO SUPPORT THE CANDIDACY FOR “DRY MASONRY” TO BE CONSIDERED WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE BY UNESCO.

Last April, the Interinsular Council of Historical Heritage undertook to take measures to promote the candidacy so that the building technique of dry stone is considered World Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

Said acknowledgement by the international organism intends to preserve an ancestral knowledge that has been passed on orally from generation to generation and that has become one of the most recognised elements of the Mediterranean landscape. Stone craftsmanship, with almost no treatment and the skill of its laying for building purposes without any cement or mortar to join the stones is a perfect example of the wisdom, the ingenuity and the knowledge deep-rooted in cultures, lost in the mists of time.

The initiative of the declaration started in Greece and Cyprus, and other countries have joined thereafter, such as Spain where the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Andalusia, Valencian Country and Castile and León have joined it. The rest of insular councils and town councils of the Balearic Islands have stated their will to do so as well.

This is why the Plenary of the Town Council of Sant Josep de sa Talaia states its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List and it undertakes moreover to give support and to develop measures of protection and promotion as well as to back individuals, associations, entities or institutions having the purpose to make known and to protect this intangible knowledge.”

In witness whereof, I issue this certificate, as instructed by the Major and with his approval, with the reservation of the terms resulting from approval of the minutes, as provided for by section 27.5 of Act 30/1992 and of section 206 of Regulations of Organisation, Running and Legal Regime of Local Entities.

In Sant Josep de sa Talaia, on this 11th day of August 2016.

APPROVAL

THE MAJOR

[There follows an illegible handwritten signature]

By Mr Josep Marí Ribas

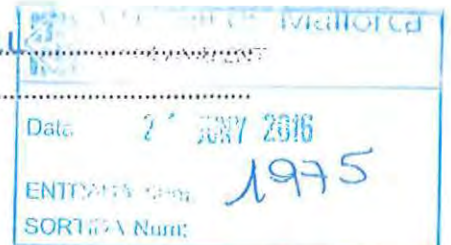
[Illegible handwritten signature]

[Round stamp stating] SANT JOSEP DE SA TALAIA TOWN COUNCIL (Balearic Islands)

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió/entitat)..... ANTONI LLABRÉS MARTORELL
..... ACA BALEARIS / GABRIEL

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms ANTONI LLABRÉS MARTORELL
DNI 43.032.931-T

Firma

Edicions Periòdiques Ara Balears, s.l.
C/ Simó Ballester, 9
07011 Palma
B57006762

Soutien à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession/organisme) ANTONI LLABRÉS MARTORELL
ARA BALEARS / GERANT

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom ANTONI LLABRÉS MARTORELL
DNI/Nº pièce d'identité 43.032.931-T

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution): ANTONI LLABRÉS MARTORELL
ARA BALEARS / GERANT

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: ANTONI LLABRÉS MARTORELL
Identification Number: 43.032.931-T

Signature

Suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

(Nom i professió/entitat) RAPER OLIVER GRAMMATICO
PRESIDENT ASSOCIACIÓ PRENSA FORANA DE MALLORCA

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms RAPER OLIVER GRAMMATICO

DNI 43021836-Z

Firma

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et profession/organisme) RAFEL OLIVER GRAMMATICO
PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA DE MALLORCA

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom RAFEL OLIVER GRAMMATICO
DNI/Nº pièce d'identité 43021836-Z

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution): RAFEL OLIVER GRAMMATICO
PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA DE MALLORCA

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: RAFEL OLIVER GRAMMATICO
Identification Number: 43021836-Z

Signature

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

Sra. Marta Vall-llossera Ferran, arquitecta, en qualitat de degana del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears

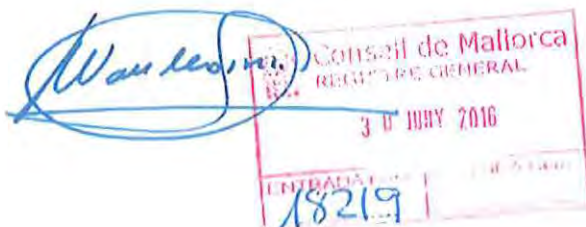
Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Marta Vall-llossera Ferran
40.298.956-N

Firma

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

Mme. Marta Vall-Ilossera Ferran, architecte, en qualité de doyen du *Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears*

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Marta Vall-Ilossera Ferran
DNI/Nº pièce d'identité : 40.298.956-N

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution): Marta Vall-Ilossera Ferran, architect, in his capacity as Dean of *Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears*

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Marta Vall-Ilossera Ferran

Identification Number: 40.298.956-N

Signature

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

Eugenio Sanchis Moreno, president de la Delegació Territorial del
Col·legi de Geògrafs de les Illes Balears

Palma, 7 de juliol de 2016

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Col·legi de Geògrafs de les Illes Balears
Eugenio Sanchis Moreno
43.101.446-K

Que es registri i passi
a ST Medi Ambient
EL SECRETARI GENERAL

Sandra Espeja Almajano
Consellera Executiva de Medi Ambient - Departament Medi Ambient

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

Eugenio Sanchis Moreno, président de la délégation territoriale du *Col·legi de Geògrafs
de les Illes Balears*

Palma, le 7 juillet 2016

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Col·legi Oficial de Geògrafs de les Illes Balears
Eugenio Sanchis Moreno
DNI/Nº pièce d'identité : 43.101.446-K

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution): Eugenio Sanchis Moreno, president of territorial delegation of *Col·legi de Geògrafs de les Illes Balears*

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: *Col·legi Oficial de Geògrafs de les Illes Balears*

Eugenio Sanchis Moreno

Identification Number: 43.101.446-K

Signature

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

La Fundació Jardí Botànic de Sóller

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Fundació Jardí Botànic de Sóller
CIF G-07-829.377

Signat:

Josep Lluís Gradaille Tortella
Director gerent

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

La Fondation Jardin Botanique de Sóller

Reconnait :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Fondation Jardin Botanique de Sóller
CIF G-07-829.377

Signature

Josep Lluís Gradaille Tortella
Directeur gérant

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

Botanical Garden of Sóller Foundation

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name:

Botanical Garden of Soller Foundation

Identification Number: G-07-829.377

Signature

Josep Lluís Gradaille Tortella
Manager

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i càrrec/ nom entitat) *Federació Balear de Muntanyisme
i Escalada i Francesc Colom Canals President*

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms *Francesc Colom Canals*
Càrrec *President*
DNI *43614537x*

Firma

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et fonction/ nom de l'entité) Federació Balear de Muntanyisme i Escalada
(Fédération Baléare de la Montagne et de l'Escalade) / Francesc Colom Canals,
Président

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom	Francesc Colom Canals
Fonction	Président
DNI/Nº pièce d'identité	43014587X

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

Federació Balear de Muntanyisme i Escalada /Francesc Colom Canals - President

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Francesc Colom Canals

Function: President

Identification Number: 43014587X

Signature

Consell de Mallorca REGISTRE GENERAL	
18 NOV. 2016	
ENTRADA Núm	SORTIDA Núm
31912	

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

WILLIAM GRAVES, DIRECTOR
FUNDACIO ROBERT GRAVES, 07179 Deià, Mallorca

Consell de Mallorca MEDI AMBIENT	
Data	21 NOV. 2016
ENTRADA Núm:	3562
SORTIDA Núm:	

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms: William Graves
Càrrec: Director Fundació Robert Graves
NIE: X0141320.P

Firma

Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

WILLIAM GRAVES, DIRECTEUR
FUNDACIÓ ROBERT GRAVES, 07179 Deià, Mallorca

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom	William Graves
Fonction	Directeur Fundació Robert Graves
NIE /pièce d'identité	X0141320.P

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

WILLIAM GRAVES, DIRECTOR

FUNDACIÓ ROBERT GRAVES, 07179 Deià, Mallorca

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: William Graves

Function: Director of Robert Graves Foundation

Identification Number: X0141320P

Signature

Suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

JAUME CANALS BESTARD, major d'edat, amb DNI núm. 43.148.865-Z, actuant com a president de la secció de Mallorca del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB), entitat legalment constituïda, inscrita en el Registre d'Associacions de la Delegació del Govern amb el núm. 241, secció Zona, declarada d'Utilitat Pública per acord del Consell de Ministres de dia 19 de juny de 1985, amb domicili al carrer Manuel Sanchis Guarner, 10, de 07004-Palma.

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms: Jaume Canals Bestard
Càrrec: President del GOB Mallorca
DNI: 43.148.865-Z

Firma

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Jaume Canals Bestard', written over a horizontal line.

42

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

JAUME CANALS BESTARD, majeur, pièce d'identité numéro 43.148.865-Z, en qualité de président de la section de Mallorca du Grup d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB), entité légale, inscrite au Registre des Associations de la Délégation du gouvernement avec le numéro 241, section deuxième, déclarée d'Utilité Publique par accord du Conseil de Ministres du 19 juin 1985, ayant son siège 10, Manuel Sanchis Guarner - 07004 Palma

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom   Jaume Canals Bestard
Fonction   Président du GOB Mallorca
DNI/Nº pièce d'identité 43.148.865-Z

Signature

47

**Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of
Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity**

JAUME CANALS BESTARD, of legal age, ID number 43.148.865-Z, as president in Mallorca office of *Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB)*, legal entity, registered as number 241, section 2 in the Register of Associations of Government delegation, declared of public usefulness by the Council of Ministers agreement on the 19th June 1985, established in 10, Manuel Sanchis Guarner Street – 07004 Palma.

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Jaume Canals Bestard
Function: President of GOB Mallorca

Identification Number: 43.148.865-Z

Signature

Suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

(Nom i càrrec/ nom entitat) LLUC MIR ANGUERA
PRESIDENT del GREMI DE MARGERS de MALLORCA

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms LLUC MIR ANGUERA
Càrrec PRESIDENT
DNI 43 13 60 30 - J

DEPARTAMENT D'INICIATIVES I MEDI AMBIENT	
De:	10 NOV. 2016
ENTRADA Núm.	3368
SORTIDA Núm:	

Firma

30747

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et fonction/ nom de l'entité) LLUC MIR ANGUERA
Président du *Gremi de Margers de Mallorca*

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom	LLUC MIR ANGUERA
Fonction	Président
DNI/Nº pièce d'identité	43136030-J

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

(Name and function/entity name) Lluç Mir Anguera

President of *Gremi de Margers de mallorca*

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Lluç Mir Anguera

Function: President

Identification Number: 43136030J

Signature

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i càrrec/ nom entitat).....Associació Mes Que

Pedra.....

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms: Beatriz Palomar Puebla
Càrrec: Presidenta Associació Més Que Pedra
DNI: 41085568R

Firma:

Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et fonction/ nom de l'entité) Associació Més Que Pedra

Reconnait :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom   Beatriz Palomar Puebla
 Fonction   Présidente Associació Més Que Pedra
 DNI/Nº pièce d'identité 41085568R

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

(name and function/entity) Associació Mes Que

Pedra .....
.....

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Beatriz Palomar Puebla

Function: President of Associació Mes Que Pedra

Identification Number: 41085568R

Signature

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

JOAN GUAL DE TORRELLA GUASP

PRESIDENT DE L'AUTORITAT PORTUÀRIA DE BALEARS

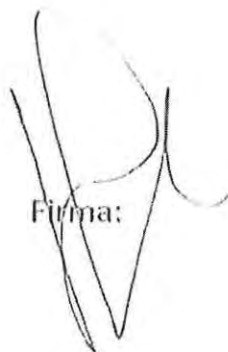
Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Joan Gual de Torrella Guasp
President de l'Autoritat Portuària de Balears
DNI: 42966107 Z

Firma:

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

JOAN GUAL DE TORRELLA GUASP
PRESIDENT DE L'AUTORITAT PORTUÀRIA DE BALEARS

Je reconnais :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Joan Gual de Torrella Guasp
President de l'autoritat portuària de balears
DNI/Nº pièce d'identité : 42966107Z

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stonework as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

JOAN GUAL DE TORRELLA GUASP
PRESIDENT OF *AUTORITAT PORTUARIA DE BALEARS*

Hereby recognize that:

- Dry stonework has culturally unique intangible value.
- Seeking declaration as a World Heritage Site is a challenge that all of Mallorcan society – all the way from the government down to every sector of civil society – must tackle as one.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stonework has not yet been recognised and rewarded.
- To meet this collective challenge, awareness and participation of the public and all stakeholders will be key.
- The international recognition of being declared an Intangible Cultural Heritage of Humanity will help to maintain traditional activities linked to dry stonework and preserve intangible values of this construction technique.

Therefore, I choose to participate in the process of preparing the bid to support the submission of the international candidacy of the traditional construction technique of dry stonework before UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, acknowledging that this initiative is being coordinated in the Balearic Islands region by the Balearic Government and by the Council of Mallorca on the island of Mallorca.

Full name: Joan Gual de Torrella Guasp
President of *autoritat portuaria de balears*
Identification Number: 42966107Z

Signature

	Consell de Mallorca MEDI AMBIENT
Date:	07 FEB, 2017
ENTRADA Núm:	291
SORTIDA Núm:	

SERRA DE **TRAMUNTANA** MALLORCA
PATRIMONI MUNDIAL

Consell de Mallorca REGISTRE GENERAL	
07 FEB, 2017	
ENTRADA Núm:	SORTIDA Núm:
3608	

Suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

EI CONSORCI SERRA DE TRAMUNTANA – PATRIMONI MUNDIAL, ubicat a
General Riera, 113 de Palma

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Miquel Vadell Balaguer
Director Insular de Territori i Paisatge

CONSORCI
SERRA DE TRAMUNTANA MALLORCA
PATRIMONI MUNDIAL

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

Le CONSORTIUM SERRA DE TRAMUNTANA – PATRIMOINE MONDIAL,
113 General Riera, Palma

Reconnait:

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

[signature et cachet]

Miquel Vadell Balaguer
Director Insular de Territori i Paisatge

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

CONSORTIUM SERRA DE TRAMUNTANA – WORLD HERITAGE,
113 General Riera, Palma

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Mallorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Signature and stamp

Miquel Vadell Balaguer
Director Insular de Territori i Paisatge

**Suport a la candidatura internacional de
la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i càrrec/ nom entitat) CONSELL REGULADOR DE LA
D.O. OLI DE MALLORCA

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms SEBASTIÀ SOLIVELLAS
Càrrec PRESIDENT D.O. OLI DE MALLORCA
DNI 43096428V

Firma

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et fonction/nom entité) CONSELL REGULADOR DE LA DO OLI DE MALLORCA
(Conseil régulateur de l'appellation d'origine Huile de Majorque)

Reconnaît :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom   Sebastià Solivellas
Fonction   Président DO Oli de Mallorca
DNI/Nº pièce d'identité 43096428V

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

The *Consell Regulador de la DO Oli de Mallorca* – Regulation Council of the Denomination of Origin Majorcan Oil

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Majorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Sebastià Solivellas
President DO Oli de Mallorca
Identification Number: 43.032.931-T

Signature

Suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

(Nom i càrrec/ nom entitat).....CONSELL REGULADOR DE LA.....
.....D.O.P. OLIVA DE MALLORCA.....

Reconeix:

- que la pedra en sec té valors immaterials de caràcter cultural únics,
- que la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat és un repte que han d'assumir tots els sectors de la societat mallorquina, des de l'administració fins a totes les formes de societat civil,
- que la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre la tècnica i la cultura de la pedra en sec no s'ha vist, fins ara, reconeguda ni recompensada,
- que per assumir aquest repte col·lectiu, són clau la sensibilització, la conscienciació i la participació de la ciutadania i de tots els agents socials,
- que el reconeixement internacional que significa la declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat pot contribuir a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec i conservar els valors immaterials de la tècnica constructiva.

Per tot això, participa en el procés de preparació de la candidatura donant suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec i a la seva presentació davant la UNESCO perquè sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, iniciativa coordinada a nivell de les Illes Balears pel Govern Balear, i impulsada a nivell de Mallorca pel Consell de Mallorca.

Nom i cognoms MIQUEL GUAL
Càrrec PRESIDENT D.O.P. OLIVA DE MALLORCA
DNI 78204653F

 Firma

**Soutien à la candidature internationale de
la technique de construction traditionnelle en pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et fonction/nom entité) CONSELL REGULADOR DE LA DOP OLIVA DE MALLORCA
(Conseil régulateur de l'appellation d'origine protégée Olive de Majorque)

Reconnaît :

- que la pierre sèche revêt des valeurs immatérielles dotées d'un caractère culturel unique,
- que l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité est un défi que tous les secteurs de la société majorquine se doivent de relever, allant de l'administration à la société civile sous toutes ses formes.
- que les efforts réalisés par nos ancêtres pour conserver et transmettre la technique et la culture de la pierre sèche n'ont été jusqu'à présent ni reconnus ni récompensés,
- que pour atteindre cet objectif collectif, la sensibilisation, la prise de conscience et la participation des habitants et de l'ensemble des agents sociaux sont primordiales,
- que la distinction internationale que représente l'inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité peut contribuer à maintenir les activités traditionnelles en lien avec la pierre sèche et à conserver les valeurs immatérielles de la technique de construction.

À ce titre, je participe à la procédure de préparation de la candidature en appuyant la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche auprès de l'Unesco afin qu'elle soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, initiative coordonnée au niveau des îles Baléares par le gouvernement des îles Baléares et promue au niveau de Majorque par le Conseil de Majorque.

Prénom et nom   Miquel Gual
Fonction   Président DOP Oliva de Mallorca
DNI/Nº pièce d'identité 78204653F

Signature

Support of the International Candidature of the Traditional Construction Technique of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

The *Consell Regulador de La DOP Oliva de Mallorca* – Regulation Council of protected denomination of origin Majorcan Olive.

Hereby recognize that:

- Dry stone has culturally unique intangible value.
- To be declared as Intangible Cultural Heritage of Humanity is a challenge to be assumed by all sectors of Majorcan society, from the government down to every sector of civil society.
- The work of our ancestors to preserve and transmit the technique and culture of dry stone has not yet been recognised and rewarded.
- To assume this collective challenge, awareness and involvement of citizenship and all stakeholders will be a key issue.
- The international recognition of being declared as an Intangible Cultural Heritage of Humanity can help to maintain traditional activities linked to dry stone and preserve intangible values of this construction technique.

I therefore participate in the process of submission by supporting the international candidacy of the traditional construction technique of dry stone to the UNESCO to be declared Intangible Cultural Heritage of Humanity, an initiative coordinated by the Balearic Government in Balearic Islands and promoted by the Council of Mallorca in Mallorca Island.

Full name: Miquel Gual
President DOP Oliva de Mallorca
Identification Number: 78204653F

Signature

DIÒCESI DE MENORCA

SEDE VACANTE

**GERARD VILLALONGA HELLÍN 41492284P,
ADMINISTRADOR DIOCESANO**

La inculturación es el proceso por el cual la vida y el mensaje cristianos se insertan en una cultura particular, se encarna por así decirlo en una comunidad cultural, en una sociedad determinada, y allí echan tan buenas raíces que producen nuevas riquezas, formas inéditas de pensamiento, de acción y de celebración.

Por esta misma razón la Iglesia Católica de Menorca se suma con gozo y se incorpora con toda naturalidad, sintiéndose parte integrante de la historia y de la cultura forjada a lo largo de los siglos, a la iniciativa de la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares de incluir la Isla de Menorca en la solicitud de Declaración de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad para la cultura de la piedra en seco en el ámbito mediterráneo.

La Diócesis de Menorca, como no podía ser de otra manera, se siente corresponsable en todos los asuntos que contribuyen al bien común de la sociedad.

Ciutadella de Menorca, 13 de mayo de 2016.

Fdo.

Gerard Villalonga Hellín,

Administrador Diocesano de Menorca.

DIÒCESI DE MENORCA

SEDE VACANTE

**GERARD VILLALONGA HELLÍN 41492284P,
ADMINISTRADOR DIOCESANO**

L'inculturation désigne la manière d'adapter l'annonce de l'Évangile dans une culture donnée, dans une société déterminée. Cette intégration est une nouvelle source de richesses de pensée, d'action et de célébration.

Pour cette raison, l'Église Catholique de Minorque, en tant que partie intégrante de l'histoire et de la culture, forgées au cours des siècles, soutient avec joie, et tout naturellement, l'initiative de la Communauté Autonome des Îles Baléares, d'inclure l'île de Minorque au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité pour son rôle dans la connaissance de la culture de la pierre sèche dans le domaine de la Méditerranée.

Le Diocèse de Minorque, comme il ne pourrait en être autrement, se sent coresponsable dans tous les domaines contribuant au bien commun de la société.

Ciudadella de Menorca, 13 de mayo de 2016.

Fdo.

Gerard Villalonga Hellín,

Administrador Diocesano de Menorca.

DIOCESE OF MENORCA

SEDE VACANTE
GERARD VILLALONGA HELLÍN 41492284P
DIOCESAN ADMINISTRATOR

Inculturation is the process whereby the Christian life and message penetrate into a particular culture and are embodied, so to speak, in a cultural community, a certain society, in which they put down such strong roots that they give rise to new riches, hitherto unknown forms of thinking, action and celebration.

For this same reason, the Catholic Church of Menorca, feeling itself to be an integral part of the history and culture forged over the centuries, is pleased to join and incorporate itself with all naturalness into the initiative of the Autonomous Community of the Balearic Islands to include the Island of Mallorca in the application to declare the culture of drystone walling in the Mediterranean region as Intangible Cultural Heritage of Humanity.

The Diocese of Menorca, naturally, feels itself to be jointly responsible in all matters that contribute to the common good of society.

Ciutadella de Menorca, 13 May 2016

Signed

Gerard Villalonga Hellín
Diocesan Administrator of Menorca

Fundació
LITHICA
PEDRERES DE S'HOSTAL

La Fundació Lítica-Pedreres de s'Hostal de Menorca, entidad cultural creada con el objetivo de defender y recuperación las canteras de marés de Menorca, desarrolla su actividad entre el valor de la antigua tradición del cantero, su herencia cultural impresa en el paisaje y la revitalización del espacio a través de su identidad cultural y artística. Por su hermanamiento con la Cultura de la Piedra:

Se adhiere, mediante el presente escrito, a la iniciativa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de incluir la isla de Menorca en la solicitud de Declaración de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad para la cultura de la piedra en seco en el ámbito mediterráneo.

Desde la Fundació Lítica-Pedreres de s'Hostal somos conscientes de que los altos valores culturales del arte y del saber-hacer de los constructores de Piedra en Seco, se transmiten de generación en generación como un oficio vivo que modela el territorio. Solo así se entienden los más de 20.000km de muros de piedra en seco que recortan la geografía de la isla, y las miles de construcciones y estructuras creadas fruto de la relación económica y social del hombre con el territorio.

Ciudadella de Menorca, 17 de mayo de 2016

**FUNDACIÓ LITHICA
PEDRERES DE S'HOSTAL**

G57741324

Camí Vell Km. 1 Apartat, 170

Tel. 971 48 15 78

Fax 971 48 42 07

07760 Ciutadella - España

shostal@lithica.es

X056026Z :

Firmado: Laetitia Sauleau

Presidenta de Fundació Lítica-Pedreres de s'Hostal

Fundació
LITHICA
PEDRERES DE S'HOSTAL

La fondation LITHICA - Pedreres de s'Hostal (CIF G57741324), association culturelle créée avec l'objectif de défendre et réhabiliter les carrières de marès de Minorque, développe son activité autour de la reconnaissance de la tradition des carriers, leur héritage culturel et leur trace laissée dans le paysage et autour de la revitalisation de l'espace créé par l'extraction au travers de son identité culturelle et artistique. De part sa filiation avec la Culture de la Pierre :

la fondation adhère, à travers ce document, à l'initiative du Gouvernement Autonome des Iles Baléares d'inclure l'île de Minorque dans sa sollicitude pour déclarer la culture de la pierre sèche en Méditerranée « Patrimoine Culturel Immatériel de l'humanité».

LITHICA est consciente de l'immense valeur culturelle de l'art et du savoir-faire des constructeurs en Pierre Sèche, qui sont transmis de génération en génération et maintiennent ainsi vivant un savoir traditionnel millénaire qui modèle le paysage minorquin. Ainsi prennent tout leur sens l'existence des plus de 20.000 km de murs qui découpent la géographie insulaire, et les milliers de constructions en pierre sèche créées pour héberger et donner protection au bétail, fruit de la relation économique et sociale de l'homme avec son environnement.

Ciutadella, le 17 mai 2016

Laetitia Sauleau

Présidente de la FUNDATION LITHICA-PEDRERES DE S'HOSTAL

FUNDACIÓ LITHICA
PEDRERES DE S'HOSTAL
G57741324
Camí Vell Km. 1 Apartat, 170
Tel. 971 48 15 78
Fax 971 48 42 07
07760 Ciutadella - España
shostal@lithica.es

The Líthica-Pedreras de s'Hostal Foundation, a cultural body based on Menorca set up to protect and reclaim the stone quarries on the island, pursues work related to the importance of the old tradition of the quarryman, the cultural legacy that stonemasons have left imprinted on the landscape, and the revitalisation of the space through its cultural and artistic identity. Thanks to its twinning with the Culture of Stone:

It joins, through this document, the initiative of the Autonomous Community of the Balearic Islands to include the island of Menorca in the application for the culture of drystone walling in the Mediterranean region to be inscribed as World Intangible Cultural Heritage.

We in the Líthica-Pedreras de s'Hostal Foundation are mindful that the important cultural values of the art and know-how of drystone builders are passed on from generation to generation as a living craft that shapes the land. This is the only way to understand the more than 20,000 km of drystone walls that crisscross the geography of the island, and the thousands of constructions and structures created as a result of the economic and social relationship between humankind and the territory.

Ciutadella de Menorca, 17 May 2016

Signed: Laetitia Sauleau
President of the Líthica-Pedreras de s'Hostal Foundation

Societat
Històrica
Arqueològica

Martí i Bella

La Société Historique Archéologique Martí i Bella, de Ciutadella de Menorca, entité culturelle ayant pour but l'étude, la diffusion et la protection du patrimoine culturel à Minorque, jouit d'une vaste expérience en ces domaines, grâce à l'organisation de séminaires, de conférences, de publications et du travail de groupes de bénévoles sur les biens du patrimoine ethnologique :

A travers ce document, elle adhère à l'initiative de la Région autonome des îles Baléares, d'inclure l'île de Minorque dans les démarches conduisant à la Déclaration de Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, dans le domaine de la Méditerranée.

La technique constructive de la pierre sèche trouve sa meilleure expression à Minorque. Une savoir séculaire transmis de père en fils depuis des temps immémoriaux, et encore vivace, a façonné le territoire de Minorque au point de l'identifier avec le paysage de l'île.

La qualité et la taille de la plupart de nombreuses constructions en pierre sèche à Minorque peuvent être qualifiées d'exceptionnelles.

Ciutadella de Menorca, 12 mai 2016

Signé: Angel Roca Vidal
Président de SHA Martí i Bella

La Société Historique Archéologique Martí i Bella, de Ciutadella de Menorca, entité culturelle ayant pour l'étude, la diffusion et la protection du patrimoine culturel à Minorque, jouit d'une vaste expérience en ces domaines, grâce à l'organisation de séminaires, de conférences, de publications et du travail de groupes de bénévoles sur les biens du patrimoine ethnologique.

A travers ce document, elle adhère à l'initiative de la Région autonome des Iles Baléares, d'inclure l'île de Minorque dans les démarches conduisant à la Déclaration de Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, dans le domaine de la Méditerranée.

La technique constructive de la pierre sèche trouve sa meilleure expression à Minorque. Un savoir séculaire transmis de père en fils depuis des temps immémoriaux, et encore vivace, a façonné le territoire de Minorque au point de l'identifier avec le paysage de l'île. La qualité et la taille de la plupart de nombreuses constructions en pierre sèche à Minorque peuvent être qualifiées d'exceptionnelles

La Sociedad Histórica Arqueológica Martí i Bella, de Ciutadella, entidad cultural para el estudio, la difusión y protección del patrimonio cultural en Menorca, tiene una amplia experiencia en estas áreas, gracias a la organización de seminarios, conferencias, publicaciones y grupos de voluntarios para trabajar en bienes del patrimonio etnológico:

A través de este documento, se adhiere a la iniciativa de la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares, de incluir la isla de Menorca en las gestiones que den lugar a la declaración de patrimonio cultural inmaterial de la Humanidad, en la zona del Mediterráneo.

La técnica constructiva de piedra en seco encuentra su mejor expresión en Menorca. El conocimiento secular transmitido de padres a hijos desde tiempos inmemoriales, y todavía vivo, ha configurado el territorio de Menorca hasta el punto de identificarse con el paisaje de la isla. La calidad y el tamaño de la mayoría de las numerosas construcciones de piedra en seco en Menorca pueden ser calificados como excepcionales

The Martí i Bella Historical Archaeological Society, based in Ciutadella de Menorca, is a cultural body to study, protect and raise awareness of the cultural heritage on Menorca, and has considerable experience in these areas thanks to its organisation of seminars, conferences, publications and groups of volunteers to work on ethnological heritage:

Through this document, the society joins the initiative of the Autonomous Community of the Balearic Islands to include the island of Menorca in the process leading to the inscription of Intangible Cultural Heritage of Humanity in the Mediterranean region.

The drystone walling technique reaches its finest expression on Menorca. The ancient knowledge passed on from parents to children since time immemorial, and which is still alive to this day, has shaped the land of Menorca to the extent that it is identified with the landscape of the island. The many drystone constructions on Menorca are outstanding in their quality and size.

Joan Taltavull Carretero, Presidente de la Asociación Cultural Tal i Tal, con NIF G57922981, y domicilio en la calle Sant Cristòfol, 2 de Ciutadella de Menorca, se adhiere, a través de este documento, a la iniciativa de la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares, para incluir la isla de Menorca a la Declaración de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad, en la zona del Mediterráneo.

Desde la Asociación Tal i Tal somos conscientes del gran valor cultural que Menorca representa en referencia al arte y el buen hacer de los habitantes de la isla que, a través de las generaciones, han conformado el territorio menorquín con todo tipo de construcciones con la denominada "pared seca", hechas con gran perfección técnica y notable belleza.

En Ciutadella de Menorca, el 16 de Mayo de 2016

Joan Taltavull Carretero

Presidente de «Tal i Tal»

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Joan Taltavull Carretero', written over a horizontal line.

Joan Taltavull Carretero, en tant que Président de l'Association Culturelle sans but lucratif : « TAL i TAL », NIF G57922981, et domicilié dans la rue Sant Cristofol 2, à CIUTADELLA, adhère, à travers ce document, à l'initiative de la Région Autonome des Iles Baléares, pour inclure l'île de Minorque dans les démarches conduisant à la Déclaration de Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, dans le Domaine de la Méditerranée.

Depuis l'Association «TAL i TAL» nous sommes conscients de la grande valeur culturelle que pour Minorque représente l'art e le savoir-faire des habitants de l'île que, à travers des générations, ont modelé le territoire minorquais avec tout genre de constructions en Pierre Sèche, d'une perfection technique et beauté remarquables.

A Ciutadella de Minorque, le 16 mai 2016

Joan Taltavull Carretero

Président de «Tal i TAL»

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized initials and a horizontal line extending to the right.

Joan Taltavull Carretero, President of the Tal i Tal Cultural Association, which holds the Fiscal Identification Number G57922981 and is registered at number 2 on Carrer Sant Cristòfol in Ciutadella de Menorca, joins, through this document, the initiative of the Autonomous Community of the Balearic Islands to include the island of Menorca in the inscription of Intangible Cultural Heritage of Humanity in the Mediterranean region.

We in the Tal i Tal Association are aware of the significant cultural value that Menorca represents with regard to the art and skill of the residents of the island who have, down the generations, shaped Menorcan territory with all kinds of drystone constructions, erected with considerable technical perfection and of great beauty.

In Ciutadella de Menorca, 16 May 2016

Joan Taltavull Carretero
President of Tal i Tal

L'Équipe de direction de cet Athénée, dans une séance ordinaire célébrée le 11 mai et sur proposition de cette Présidence, a pris l'Accord suivant :

"Manifester au Ministère de Transparence, de Culture et de Sport du Gouvernement des Îles Baléares l'adhésion de l'Athénée Scientifique, Littéraire et Artistique de Mahón de l'accord de présenter une candidature internationale de la "Pierre sèche" pour faire partie de la Liste Représentative de Patrimoine culturel Immatériel de l'Humanité, en exprimant de même, l'appui total à la dite demande". La pierre sèche fait partie du paysage minorquin depuis des siècles et est imprégnée dans les yeux de tous en faisant partie de l'identité des Minorquins.

Avec le plaisir de mettre à votre connaissance le dit Accord, nos en profitons pour vous présenter nos saluts respectueux et cordiaux.

Ateneu de Maó

L'équip de direction de cet Athénée, dans une séance ordinaire célébrée le 11 mai et sur proposition de cette Présidence, a pris l'Accord suivant:

"Manifester au Ministère de Transparence, de Culture et de Sport du Gouvernement des Iles Baléares l'adhésion de l'Athénée Scientifique, Littéraire et Artistique de Mahón de l'accord de présenter une candidature internationale de la "Pierre sèche" pour faire partie de la Liste Rèpresentative de Patrimoine culturel Immatériel de l'Humanité, en exprimant de meme, l'appui total à la dite demande". La pierre sèche fait partie du paysage minorquin depuis des siècles et est imprégnée dans les yeux de tous en faisant partie de l'identité des Minorquins.

Avec le plaisir de mettre à votre connaissance le dit Accord, nos en profitons pour vous présenter nos saluts respectueux et cordiaux

TRADUCCIÓN AL CASTELLANO

El equipo de dirección del Ateneo, en una reunión ordinaria celebrada el 11 de mayo y, a propuesta de la Presidencia, tomó el siguiente acuerdo:

"Manifestar al Ministerio de Transparencia, Cultura y Deportes del Gobierno de las Islas Baleares la adhesión del Ateneo Científico, Literario y Artístico de Mahón al acuerdo de presentar una candidatura internacional de la " piedra seca" para formar parte de la Lista Representativa de Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad, expresando igualmente el apoyo completo a dicha solicitud " La piedra seca forma parte del paisaje menorquín desde hace siglos y está impregnada en la mirada de todos formando parte de la identidad de Menorca.

Es un placer poner en su conocimiento el mencionado Acuerdo, y aprovechamos esta oportunidad para presentar nuestros cordiales y respetuosos saludos.

At its ordinary meeting held on 11 May, the management team of the Athenaeum approved the following agreement, proposed by the Presidency:

“To notify the Ministry of Transparency, Culture and Sports of the Government of the Balearic Islands that the Scientific, Literary and Artistic Athenaeum of Maó joins the agreement to submit an international candidature for drystone walling to be inscribed on the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity, and likewise expresses its full support for this application.” Drystone constructions have been part of the Menorcan landscape for centuries and seen are by everyone as part of the Menorcan identity.

It is with pleasure that we inform you of this agreement and we take this opportunity to pass on our best wishes.

Carta d'adhesió del Museu Municipal de Ciutadella per donar suport a la inclusió de Menorca i de la comunitat autònoma de les Illes Balears a la candidatura internacional de l'arquitectura de la "Pedra en sec" perquè sigui inscrita a la llista representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat.

Grècia i Xipre, estats membres de la Unió Europea, han començat un procés per a la creació d'una candidatura internacional de l'arquitectura de la "Pedra en sec" perquè pugui ser inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Sis estats més s'han sumat a la iniciativa, entre els quals hi ha Espanya.

Pel que fa al nostre país, s'ha iniciat el procés de preparació de l'expedient d'incorporació a la candidatura sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació. Per a la preparació d'aquest expedient, la nostra comunitat autònoma —juntament amb Galícia, Astúries, Catalunya, Castella i Lleó, Extremadura, Aragó, Illes Canàries, València i Andalusia, les quals tenen un ric patrimoni de pedra en sec—, ha començat a recopilar dades d'institucions, associacions i persones per a l'adhesió a aquesta candidatura.

Segons la UNESCO, el patrimoni cultural immaterial inclou les pràctiques, les representacions, els coneixements i les habilitats (així com els instruments, els objectes i els espais culturals associats) que les comunitats, els grups i els individus reconeixen com a part del seu llegat cultural i d'un patrimoni que s'ha transmès de generació en generació i que mereix ser preservat d'aquí en endavant.

Pel que fa a Menorca, la tècnica de la pedra en sec està representada per un dels més importants conjunts de la Mediterrània, que forma un paisatge distintiu i peculiar en què abunden barraques, ponts de bestiar, botadors, menjadores, obertures a les parets, i milers de quilòmetres de pedra en sec que compartimenten el camp de Menorca. Aquest conjunt està dotat d'un interès cultural únic que hauria de ser valorat, protegit i preservat amb la finalitat que les futures generacions el puguin continuar gaudint i admirant.

La pedra com a matèria primera i els éssers humans com a constructors han transformat el paisatge en un territori cultural únic que està associat amb la tècnica de la pedra en sec. És un paisatge que forma part de l'herència patrimonial de la nostra comunitat humana. Aquesta tècnica defineix en gran part la nostra història com a comunitat. Les construccions de pedra en sec formen part del nostre imaginari col·lectiu, del nostre patrimoni etnològic, i estan catalogades com a béns de l'herència històrica de la nostra illa i, com a tal, mereixen ser valorades, preservades, protegides i, sobretot, donades a conèixer perquè la societat pugui valorar-les i emprendre accions per preservar-les, perquè les futures generacions continuïn coneixent, valorant i gaudint el nostre passat.

tipus de construccions. Les estructures de pedra en sec donen a l'illa un caràcter únic.

Tot considerant aquest fet irrefutable, el Museu Municipal de Ciutadella expressa la seva voluntat de donar suport a aquesta candidatura per a la salvaguarda, protecció i conservació del seu paisatge cultural, que pertany a tots i, en conseqüència, tots tenim el deure de preservar-lo per tal que futures generacions el coneguin i en gaudeixin.

Museu Municipal de Ciutadella

Lettre d'adhésion du Musée Municipal de Ciutadella pour apporter son soutien à l'inclusion de Minorque et de la Communauté Autonome des Îles Baléares à la candidature internationale de l'architecture de la pierre sèche afin qu'elle soit inscrite à la liste représentative du Patrimoine Immatériel de l'Humanité.

La Grèce et Chypre, États membres de l'Union Européenne, ont entamé un processus visant la création d'une candidature internationale de l'architecture de la pierre sèche, afin que cette dernière puisse être inscrite à la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité. Six autres États, dont l'Espagne, ont rejoint cette initiative.

En ce qui concerne notre pays, le processus de préparation du dossier d'intégration à la candidature a été lancé sous la direction de la Secrétaire d'État à la Culture, du Ministère de l'Éducation. Lors de la préparation de ce dossier, notre Communauté Autonome – en même temps que celles de Galice, des Asturies, de Catalogne, de Castille-et-León, d'Estrémadure, d'Aragon, des Îles Canaries, de Valence et d'Andalousie – a commencé à rassembler les coordonnées d'institutions, d'associations et de personnes en vue de l'adhésion à cette candidature.

Selon l'UNESCO, le patrimoine culturel immatériel inclut les pratiques, les représentations, les connaissances et les savoir-faire (ainsi que les instruments, les objets et les espaces culturels qui y sont associés) que les communautés, les groupes et les individus reconnaissent comme partie intégrante de leur héritage culturel et d'un patrimoine qui a été transmis de génération en génération et qu'il convient désormais de préserver.

En ce qui concerne Minorque, la technique de la pierre sèche s'illustre dans l'un des ensembles les plus importants de Méditerranée, formant un paysage typique et singulier qui se compose de nombreuses cassines, de « *ponts de bestiar* » (abris à bétail), de « *botadors* » (dans les murets, pierres légèrement saillantes et servant de marches), de mangeoires, d'ouvertures dans les murs, et de milliers de kilomètres de pierre sèches qui compartimentent la campagne de Minorque. Cet ensemble possède un intérêt culturel unique qui devrait être apprécié, protégé et préservé afin que les générations futures puissent continuer d'en jouir et pour qu'elles puissent toujours l'admirer.

La pierre en tant que matière première, et les êtres humains en tant que constructeurs, ont transformé le paysage en un territoire culturel unique qui est lié à la technique de la pierre sèche. C'est un paysage qui fait partie de l'héritage patrimonial de notre communauté humaine. Cette technique définit en grande partie notre histoire en tant que communauté. Les constructions en pierre sèche font partie de notre imaginaire collectif, de notre patrimoine ethnologique et elles sont classées comme biens de l'héritage historique de notre Île et méritent, à ce titre, d'être mises en valeur, préservées, protégées, et surtout, elles méritent qu'on les fasse connaître afin que la société puisse apprécier leur valeur et entreprendre des actions enclines à les préserver, afin que les générations futures continuent de connaître, d'apprécier et jouir de notre passé.

Il est également important de prendre en compte le fait que l'architecture de la pierre sèche est encore, sur notre Île, un métier traditionnel vivant, qui s'exerce à l'air libre, qui a été appris par l'expérience et qui s'est transmis de génération en génération. Pour cette raison, en tant que métier d'artisanat, il est lié à des connaissances et à des savoir-faire qui font partie de

notre patrimoine immatériel et de notre idiosyncrasie. Telle est la raison pour laquelle nous devons en garantir la protection, afin d'éviter sa disparition qui serait irréversible.

Le Musée Municipal de Ciutadella est une institution régie par l'article 59.3 de la Loi 16/1985, du 25 juin, sur le Patrimoine Historique Espagnol ; la Loi 12/1998, du 21 décembre, sur le Patrimoine Historique des Îles Baléares ; les Statuts du Conseil International des Musées (ICOM, organisme de l'UNESCO) de 1974 ; la Loi 4/2003, du 26 mars, sur les Musées des Îles Baléares et les Statuts du Musée de Ciutadella, qui ont été approuvés en Réunion du Conseil Municipal et publiés au BOIB n°137, du 2 octobre 2003.

La législation définit et établit les fonctions des musées comme institutions à caractère non permanent, sans but lucratif, qui sont ouvertes au public en général et au service de la société et de son développement. Ils conservent, recherchent, communiquent et exposent des collections dont la valeur est historique, artistique, scientifique, technique ou de quelque autre nature culturelle, en tant que témoignages matériels des communautés humaines et de leur environnement. Les principaux buts d'étude, de conservation et d'exposition de ces collections ne sont pas seulement liés à des fins éducatives, mais consistent aussi à permettre au public de les contempler et d'en jouir.

En accord avec l'article 2 des Statuts, qui se réfère aux finalités du Musée Municipal de Ciutadella, ce Musée agit en tant qu'entité culturelle ayant pour objectif principal d'assister la Mairie de Ciutadella dans la gestion du patrimoine historique et artistique de la commune pour en assurer la protection. Le Musée a également pour objectif la participation et la collaboration à des projets de recherche, et il vise à diffuser et à revaloriser l'histoire et les coutumes de la municipalité, aussi bien parmi les professionnels que parmi le public en général.

Nous avons exposé les principales caractéristiques de la technique minorquine de la pierre sèche et nous avons dit pourquoi elle est digne d'être déclarée patrimoine immatériel. Nous avons également défini les objectifs du Musée Municipal de Ciutadella. En accord avec tout cela, le Musée est une entité culturelle qui promeut la collaboration entre des institutions pour diffuser et revaloriser l'Histoire. Par ailleurs, il faut prendre en compte le fait que la commune de Ciutadella concentre sur son territoire le nombre le plus élevé de constructions en pierres sèches, dont certaines sont tout à fait uniques et spectaculaires.

Par le biais de ce document, le Musée Municipal de Ciutadella, qui est une institution permanente au service de la Mairie et de l'ensemble de la société, soutient l'inclusion de Minorque, en tant que territoire de la Communauté Autonome des Îles Baléares et en tant que territoire de l'Espagne, à la candidature internationale de la pierre sèche, puisque cette Île est l'un des meilleurs exemples d'un paysage humain méditerranéen transformé par ce type de constructions. Les structures en pierre sèche confèrent à l'Île un caractère unique.

Tout en considérant ce fait irréfutable, le Musée Municipal de Ciutadella exprime sa volonté de soutenir cette candidature pour la sauvegarde, la protection et la conservation de son paysage culturel, qui est le bien de tous et que, par conséquent, nous avons tous le devoir de préserver, afin que les générations futures le connaissent et en jouissent.

2016

Letter of adhesion from the institution: Municipal Museum of Ciutadella to support the inclusion of Minorca and the Autonomous Region of the Balearic Islands in the International nomination of the dry stone architecture, so that it is inscribed on the representative list of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

The European Union's states parties Greece and Cyprus started a process for the creation of the international nomination of the dry stone architecture, so that it can be inscribed on the representative list of Intangible Cultural Heritage of Humanity. Other six states have joint the initiative, Spain being one of them.

Regarding our country, the dossier for the incorporation to this nomination has started to be prepared under the coordination of the Secretary of the State for Culture from the Ministry of Education. In this dossier's preparation, our Autonomous Region along with the regions of Galicia, Asturias, Catalonia, Castile and León, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Valencia and Andalusia, all of which have a rich dry stone heritage, have started to gather data from institutions, associations and people for the adhesion to this nomination.

According to UNESCO, the Intangible Cultural Heritage includes those practices, representations, knowledge and skills (as well as related tools, objects and cultural landscapes) that communities, groups and individuals recognize as part of their cultural legacy and also part of a heritage that has been transmitted from one generation to the next and, henceforth, deserves to be preserved.

Regarding Minorca, the dry stone technique is represented by one of the most important ensembles in the Mediterranean, since it creates a distinctive and peculiar landscape that abounds with cabins, "ponts de bestiar" (cattle shelters), "botadors" (stiles in walls), troughs, wall openings and the thousands of kilometers of dry stone walls that compartmentalize the Minorcan countryside. This ensemble endows landscape with a unique cultural interest that should be valued, protected and preserved so that future generations can continue enjoying and admiring it.

Stone as raw material and human beings as builders have both transformed our landscape into a unique cultural territory which is associated with the dry stone technique. It is a landscape that forms part of the cultural and the patrimonial legacy of our human community. This technique defines a great deal our History as a community. The dry stone constructions form part of our collective imagination, our ethnological heritage and are catalogued as assets of our island's historical heritage and, as such, deserve to be valued, preserved, protected and, above all, made them known so that society can value them and undertake actions to preserve them, so that future generations continue knowing, valuing and enjoying our Past.

It is also important to bear in mind that the dry stone architecture is still a living traditional profession on the island, which is developed outdoors, learnt from experience and transmitted from one generation to the next. Therefore, as an artisanal profession, its knowledge and skills also form part of our island's intangible heritage and idiosyncrasy. This is the reason why we have to guarantee its protection against an irremediable lost.

The Municipal Museum of Ciutadella is an institution regulated by article 59.3 of Law 16/1985 of the Spanish Historical Heritage, passed on June 25th; Law 12/1998 of the Historical Heritage of the Balearic Islands, passed on December 21st; the Statutes of the International Council of Museums (ICOM, UNESCO's institution) from 1974; article 2.1 of Law 4/2003, passed on March 26th, of the Museums of the Balearic Islands and the Statutes of the Museum of Ciutadella, which were approved during the City Council's plenary session and published in BOIB n. 137 on the 2nd of October 2003.

This legislation defines and establishes the functions of museums as permanent non-profit institutions, which are open to the general public and help society in its development. They conserve, research, disseminate and exhibit collections of objects that have a historical, artistic, scientific, technical or other cultural aspect, which are tangible witnesses of human communities and their surroundings. The main aims of studying, conserving and exhibiting these objects are not only related to research and educational purposes, but also to let people see and enjoy them.

According to article 2 in the statutes concerning the management of the Municipal Museum of Ciutadella, this museum acts as a cultural entity with the main aim of assisting Ciutadella's City Council in the management of movable historical and artistic heritage from the municipal district to ensure its protection. The museum also aims at participating and collaborating in research projects, as well as disseminating and restoring the full value of the History and traditions of the district among professionals and the general public.

We have already exposed the main characteristics of Minorcan dry stone technique, which make it worth of being declared intangible heritage. We have also defined the Municipal Museum of Ciutadella's aims, which follow the definition and guidelines of article 2 of the Statutes of the Municipal Museum. According to this, the museum is a cultural entity that fosters collaboration among institutions to disseminate and restore the full value of its History. Furthermore, it is important to bear in mind that Ciutadella's municipal district has the higher concentration of dry stone constructions, some of which are truly unique and spectacular.

With this document, the Municipal Museum of Ciutadella, which is a permanent institution at the service of the City Council and the overall society, supports the inclusion of Minorca, as a territory of the Autonomous Region of the Balearic Islands and Spain, in the international dry stone nomination, since the island is one of the best examples of a Mediterranean human landscape transformed by this type of constructions. The dry stone structures give the island a unique character.

Considering this irrefutable fact, the Municipal Museum of Ciutadella expresses its will to support this nomination for the safeguard, protection and conservation of this cultural landscape, which belongs to everybody and, therefore, all of us have the duty to preserve it so that future generations know and enjoy it.

Ciutadella, 12th of May 2016

Josep Juaneda

Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Ciutadella

**SUPORT DE L'INSTITUT MENORQUÍ D'ESTUDIS (IME)
A LA CANDIDATURA DE LA PEDRA EN SEC**

La cultura de la pedra en sec forma part de la història de Menorca, de la seva realitat viva i ha servit per configurar de manera significativa el paisatge de l'illa. Sense l'extensa xarxa de paret seca de més de 10.000 quilòmetres que quadricula el territori menorquí, no es podria entendre ni la preservació de la terra, tot evitant l'erosió, ni altres aspectes ecològics (com el manteniment de la humitat i la generació de flora i fauna específiques) així com la peculiar estructura de l'activitat agrícola tradicional.

Relacionat amb tots aquests factors, són d'especial importància les construccions específiques en pedra seca, com barraques i cabanes de bestiar, que completen el perfil del paisatge menorquí. Lògicament, tots aquests elements estan relacionats amb el manteniment d'una tradició constructiva en pedra seca, que es manté fins ara mateix.

És per tot açò que el Consell Científic de l'IME recolza unànimement i s'adhereix a la candidatura internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Jaume Mascaró Pons
President del Consell Científic de l'IME

Maó, 17 de maig de 2016

Suport de l'IME

SOUTIEN DE L'INSTITUT MINORQUIN DES ÉTUDES (IME) À LA CANDIDATURE DE LA PIERRE SÈCHE

La culture de la pierre sèche fait partie de l'histoire de Minorque, de sa réalité vivante, et elle a contribué à façonner de manière significative le paysage de l'île. Sans le vaste réseau de murs en pierre sèche, de plus de 10 000 kilomètres, qui quadrille le territoire minorquin, il ne serait pas possible de comprendre la préservation de la terre, épargnée de l'érosion, pas plus qu'un certain nombre d'autres aspects écologiques (tels que la conservation de l'humidité et l'engendrement d'une faune et d'une flore spécifiques), ou encore la structure singulière de l'activité agricole traditionnelle.

En lien avec tous ces facteurs, il faut souligner l'importance des constructions spécifiques en pierre sèche, telles que les cassines et cabanes pour le bétail, qui viennent compléter la physionomie du paysage majorquin. Logiquement, tous ces éléments sont liés au maintien d'une tradition de construction en pierre sèche, qui s'est perpétuée jusqu'à présent.

C'est pour l'ensemble de ces raisons que le Conseil Scientifique de l'IME apporte unanimement son soutien et adhère à la candidature internationale de la pierre sèche pour faire partie de la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Jaume Mascaró Pons,
Président du Conseil Scientifique de l'IME

Mahon, le 17 mai 2016

THE SUPPORT OF THE MENORCAN INSTITUTE OF STUDIES
FOR THE DRYSTONE WALLING CANDIDATURE

The culture of drystone walling is part of the history of Menorca, of its living reality, and it has shaped the island's landscape in a significant manner. Without the extensive array of drystone walls that extends for over 10,000 km and divides Menorcan territory, it would be impossible to understand either the preservation of the land, including the prevention of erosion, or other environmental aspects (such as preserving humidity and the generation of specific flora and fauna) and the particular structure of traditional farming activity.

The specific drystone constructions on the island are related to all these factors and they are a complementary feature of the Menorcan landscape. Naturally, all these elements, among them sheds and stables for livestock, play a part in the continuing survival of a tradition in drystone construction that is maintained to this day.

It is for these reasons that the Scientific Committee of the Menorcan Institute of Studies unanimously supports and joins the international candidature for drystone walling to be inscribed on the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Jaume Mascaró Pons
President of the Scientific Committee
of the Menorcan Institute of Studies

Maó, 17 May 2016

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

Pilar Vinent Barceló, secretària de la Comissió Assessora de Cultura Popular de Menorca,

Certific:

1. Que la Comissió Assessora de Cultura Popular de Menorca, en la sessió de dia 23 de setembre de 2016, aprovà per unanimitat dels seus membres adherir-se formalment a la CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC, amb la qual cosa fa constar que dóna suport a la candidatura, que en consent la presentació davant la UNESCO i que ha participat en el procés de preparació de la candidatura.

2. Que les dades de l'entitat adherida són:

Comissió Assessora de Cultura Popular de Menorca
Persona de contacte: Cristina Rita Larrucea
Adreça: pl. de la Biosfera, 5, 07703 Maó (Illes Balears)
Telèfon: 971 35 60 50
Adreça electrònica: cristina.rita@cime.es

I, perquè consti als efectes de presentació de la candidatura, sign aquest certificat amb el vistiplau del president de la Comissió.

Maó, 29 de setembre de 2016

Vist i plau,
El president

Miquel À. Maria Ballester

Pilar Vinent Barceló, secrétaire de la Commission de Conseil de la Culture Populaire de Minorque,

Atteste :

1. Que la Commission de Conseil de la Culture Populaire de Minorque, lors de la session du 23 septembre 2016, a approuvé à l'unanimité de ses membres d'adhérer formellement à la CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE, raison pour laquelle elle déclare appuyer la candidature qui consiste en sa présentation auprès de l'UNESCO et qu'elle a participé au processus de préparation de la candidature.

2. Que les données de l'entité qui adhère sont :

Commission de Conseil de la Culture Populaire de Minorque

Personne de contact : Cristina Rita Larrucea

Adresse : pl. de la Biosfera, 5, 07703 Maó (Islas Baleares) Espagne

Téléphone : +34 971 35 60 50

Adresse de courrier électronique : cristina.rita@cime.es

Et pour servir et faire valoir ce que de droit aux effets de présentation de la candidature, je signe cette attestation avec l'approbation du président de la Commission.

A Maó, le 29 septembre 2016

Approuvé
Le président

Miquel À. Maria Ballester

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

Pilar Vinent Barceló, Secretary of the Comissió Assessora de Cultura Popular de Menorca (Advisory Committee of Local Culture of Menorca),

Certifies:

1. That at the meeting held on the 23rd September 2016, all members of the Advisory Committee of Local Culture of Menorca unanimously approved to officially support the INTERNATIONAL CANDIDACY OF THE TRADITIONAL DRY-STONE BUILDING TECHNIQUE. Therefore, it states for the record that it supports the candidacy and hence approves the submission of such nomination before the UNESCO and that it has taken part in the preparation process for said candidacy.

2. That the participating entity's details are as follows:

Comissió Assessora de Cultura Popular de Menorca
Contact: Cristina Rita Larrucea
Postal address: Plaça de la Biosfera, 5, 07703 Maó (Balearic Islands)
Telephone: +34 971 35 60 50
Email address: cristina.rita@cime.es

Therefore and for the record for nomination submission purposes, I sign this certificate with the President of the Committee's approval.

Maó, on the 29th September 2016

President's approval,

Miquel À. Maria Ballester

Centre d'Estudis Locals
Carrer des Forn, 9
07730 Alaior (Menorca)
Tel: 971 379053
Correu electrònic: cel@centreestudis.net

FÒRUM
3r
MIL·LENNI
Associació UNESCO

APOYO DEL CENTRE D'ESTUDIS LOCALS D'ALAIOR (FÒRUM TERCER MIL·LENNI) A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO PARA FORMAR PARTE DEL PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD ANTE LA UNESCO

El Centre d'Estudis Locals d'Alaior, englobado en la entidad Fòrum 3r Mil·lenni (G- 07768898), trabaja desde su fundación, el año 2000, en la defensa, elaboración de trabajos y estudios técnicos y la difusión del patrimonio cultural de Menorca.

Sin duda alguna, y ante la posibilidad de participar en el apoyo a la candidatura internacional de la técnica constructiva tradicional de la piedra en seco para formar parte del patrimonio inmaterial de la humanidad ante la UNESCO, no podemos más que dar el nuestro APOYO a la candidatura y el consentimiento a su presentación ante la UNESCO, al mismo tiempo que destacar que hemos participado en el proceso de preparación de la candidatura.

Y damos nuestro apoyo desde Menorca, porque cualquier visitante que llegue en avión a nuestra isla lo primero que descubrirá desde el cielo es la gran retícula de pared seca cubriendo nuestra orografía. Cuando ya transite por nuestras carreteras y caminos no hará más que confirmar la existencia de tal bien material que ha sido construido a lo largo de los siglos por los mamposteros, hombres que de generación en generación han aprendido todo aquello que es necesario saber para construir todo tipo construcción de piedra en seco, desde la pared seca, las barracas y las boyeras de piedra, los círculos de piedra en seco, etc., diseminadas por toda la isla.

Sin duda, el reconocimiento a la técnica constructiva será beneficioso para que el oficio artesano de mampostero reciba un mayor impulso, se mantenga vivo y dé esperanza a la conservación de nuestro patrimonio cultural, en este caso de tipo inmaterial, con la transmisión del conocimiento del oficio de mampostero y su técnica constructiva, ante el avance de una nueva sociedad más tecnológica, donde el sector primario pierde protagonismo ante el terciario y cuaternario, hecho por el cual todos juntos tenemos que trabajar para que las futuras generaciones puedan comprender y aprender la técnica constructiva tradicional de la piedra en seco.

Miquel À. Marquès Sintes
Responsable de la secció de patrimoni cultural
del Centre d'Estudis Locals d'Alaior

Alaior, 14 de diciembre de 2016

Centre d'Estudis Locals
Carrer des Forn, 9
07730 Alaior (Menorca)
Téléphone : 971 379053
Courriel : cel@centreestudis.net

Fòrum 3r Mil·lenni
Association UNESCO

SOUTIEN DU CENTRE D'ESTUDIS LOCALS [*Centre d'Études Locales*] D'ALAIOR, À MINORQUE, FÒRUM 3^R MIL-LENNI [*Forum Troisième Millénaire*], À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE TRADITIONNELLE DE CONSTRUCTION EN PIERRE SÈCHE AU TITRE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ, PRÉSENTÉE À L'UNESCO.

Le Centre d'Études Locales d'Alaior (Minorque), qui fait partie de l'organisme Fòrum 3r mil·lenni (G-07768898), œuvre depuis sa fondation, en 2000, à la défense, à l'élaboration de travaux et d'études techniques, ainsi qu'à la diffusion du patrimoine culturel de Minorque.

Sans hésitation aucune, devant la possibilité de contribuer, par notre appui, à la candidature internationale de la technique traditionnelle de construction en pierre sèche au titre du patrimoine immatériel de l'humanité, présentée à l'UNESCO, nous ne pouvons qu'apporter notre soutien à cette candidature et donner notre accord pour qu'elle soit présentée à l'UNESCO, tout en soulignant le fait que nous avons pris part à la préparation de ladite candidature.

Et c'est depuis Minorque que nous apportons notre soutien, car la toute première chose que découvrira un visiteur lorsqu'il arrive sur notre île par voie aérienne, c'est cet important réseau de murs en pierre sèche, qui s'étend sur tout le relief de Minorque. En circulant à travers nos routes et nos chemins, il ne cessera de constater l'existence de ce bien matériel qui a été construit au fur et à mesure des siècles par les maçons, ces hommes qui, de génération en génération, ont appris tout ce qu'il était nécessaire de savoir pour bâtir tout type d'édifice en pierre sèche, depuis les murs en pierre sèche jusqu'aux cabanes pour le bétail et autres étables à bœufs, en passant par les cercles construits en pierre sèche, etc., autant d'ouvrages que l'on retrouve disséminés sur toute l'île.

La reconnaissance de cette technique de construction sera, sans aucun doute, bénéfique au métier artisanal de maçon, qui se verra ainsi encouragé et pourra se perpétuer, ce qui supposera un véritable espoir pour la préservation de notre patrimoine culturel, immatériel dans ce cas-ci, grâce à la transmission du métier de maçon et des techniques de construction qui s'y rattachent, face à l'avancée d'une société nouvelle, plus technologique, où le secteur primaire perd du poids face au secteur tertiaire et à l'économie du quaternaire ; devant ce fait, nous devons œuvrer tous ensemble à ce que les générations futures puissent comprendre et apprendre la technique traditionnelle de construction en pierre sèche.

Miquel A. Marquès Sintes
Responsable du département du patrimoine culturel du Centre d'Études Locales d'Alaior

Fait à Alaior (Minorque), le 14 décembre 2016

SUPPORT FROM ALAIOR'S CENTRE FOR LOCAL STUDIES (THIRD MILLENNIUM FORUM) TO THE INTERNATIONAL NOMINATION OF THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE TO BECOME AN INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY BY UNESCO.

Alaior's Centre for Local Studies, which belongs to the 3rd Millennium Forum Institution (G-07768898) has always worked for the protection and dissemination of Menorca's cultural heritage by carrying out different types of tasks and specialized studies related to it.

We undoubtedly give our SUPPORT to the international nomination of the traditional dry stone construction technique to be inscribed on UNESCO's representative list of intangible cultural heritage of humanity. We would also like to point out that we have participated in this nomination's preparations.

Our support is given to this nomination from Menorca itself. Visitors who arrive to the island by plane will see, before landing, a large grid formed by dry stone walls that cover the entire orography. Once on the island and while moving around its roads and paths, visitors will verify the presence of those dry stone elements, which have been built over the centuries by the stonemasons. These are men who have transmitted the profession of building dry stone structures from one generation to the next, learning how to build dry stone walls, circles, cattle shelters, shacks, etc., which are scattered throughout the island.

With no doubt whatsoever, the recognition of Menorca's dry stone technique as an intangible cultural heritage of humanity will help to keep the stonemasons' traditional profession alive. Also, it will be a chance to preserve our intangible cultural heritage in an effective way, with the transmission of the knowledge and skills derived from the stonemason's profession. Given that we live in an increasingly technological society where the primary sector is overshadowed by the service and quaternary sectors, we all should work together so that future generations have the opportunity to understand and learn about the traditional dry stone construction technique.

Miquel À. Marquès Sintes
Head of Cultural Heritage Department
Alaior's Centre for Local Studies

Alaior, 14th of December 2016.

MARIENNA SÁNCHEZ-JÁUREGUI MARTÍNEZ, SECRETÀRIA SUPLENT DEL CONSELL ASSESSOR DE CULTURA POPULAR I TRADICIONAL D'EIVISSA,

CERTIFICA:

Que el passat 19 de juliol de 2016, en sessió del Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional d'Eivissa, es va aprovar per unanimitat, fer un manifest de suport i adhesió a la CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC, i proposant també instar al Consell Insular d'Eivissa, la immediata incoació de l'expedient de declaració d'aquesta tècnica com a Bé d'interès Cultural Immaterial. A tal efecte, entre tots els membres varen consensuar el següent text:

Assabentats que el passat mes d'abril, la Junta Interinsular de Patrimoni Històric, de la qual forma part el Consell d'Eivissa, va adquirir el compromís d'adoptar mesures per promocionar la candidatura perquè la tècnica constructiva de la pedra en sec sigui considerada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la UNESCO:

Aquest reconeixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement ancestral que s'ha transmès de manera oral, de generació en generació, i que s'ha convertit en un dels elements més identificatius del paisatge mediterrani. L'ofici artesanal de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de la seua col·locació per a usos constructius sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi, és un exemple perfecte de la saviesa, l'enginy i els coneixements arrelats a les cultures, que es perd en la nit del temps.

La iniciativa de la declaració va néixer a Grècia i Xipre i, posteriorment, s'hi ha anat afegint altres països, entre ells l'Estat espanyol, en el qual les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, Andalusia, el País Valencià i Castella i Lleó, s'hi ha sumat. També han transmès la voluntat de fer-ho la resta de consells insulars de les Illes Balears.

Per tot això el Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional manifesta: 1) la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat i, 2) a més es compromet a recolzar les iniciatives que desenvolupin mesures de protecció i foment, que tinguin per objecte donar a conèixer i protegir aquest coneixement immaterial.

La qual cosa informam als efectes oportuns, amb l'advertència i reserva dels termes que resultin de l'aprovació de l'acta corresponent, expedeix i firm aquesta certificació, a Eivissa el dia 23 d'agost de 2016.

LA SECRETÀRIA DEL CONSELL ASSESSOR DE
CULTURA POPULAR I TRADICIONAL D'EIVISSA,

Marienna Sánchez-Jáuregui Martínez

MANIFEST DEL CONSELL ASSESSOR DE CULTURA POPULAR I TRADICIONAL PER DONAR SUPORT A LA CANDIDATURA DE LA TÈCNICA DE CONSTRUCCIÓ DE PEDRA EN SEC COM A PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT PER LA UNESCO.

Assabentats que el passat mes d'abril, la Junta Interinsular de Patrimoni Històric, de la qual forma part el Consell d'Eivissa, va adquirir el compromís d'adoptar mesures per promocionar la candidatura perquè la tècnica constructiva de la *pedra en sec* sigui considerada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la UNESCO:

Aquest reconeixement per part de l'organisme internacional pretén preservar un coneixement ancestral que s'ha transmès de manera oral, de generació en generació, i que s'ha convertit en un dels elements més identificatius del paisatge mediterrani. L'ofici artesanal de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de la seua col·locació per a usos constructius sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi, és un exemple perfecte de la saviesa, l'enginy i els coneixements arrelats a les cultures, que es perd en la nit del temps.

La iniciativa de la declaració va néixer a Grècia i Xipre i, posteriorment, s'hi ha anat afegint altres països, entre ells l'Estat espanyol, en el qual les comunitats autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, Andalusia, el País Valencià i Castella i Lleó, s'hi ha sumat. També han transmès la voluntat de fer-ho la resta de consells insulars de les Illes Balears.

Per tot això el Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional manifesta: 1) la seua voluntat d'adherir-se a la Candidatura Internacional de la Pedra en Sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat i, 2) a més es compromet a recolzar les iniciatives que desenvolupin mesures de protecció i foment, que tinguin per objecte donar a conèixer i protegir aquest coneixement immaterial.

El President del Consell Assessor de Cultura

Popular i Tradicional,

David Ribas Ribas

La secretària suplent del Consell Assessor de Cultura

Popular i Tradicional,

Marienna Sánchez-Jáuregui Martínez

Eivissa, 23 d'agost de 2016

[Sceau indiquant] Conseil Insulaire d'Ibiza

Département d'Éducation, Patrimoine, Culture, Sports et Jeunesse
Av d'Espanya, 49, 07800 Ibiza (Îles Baléares, Espagne)
Tél. : +34 971 19 54 79 – Fax : +34 971 39 19 59
Dep.cultura@conselldeivissa.es
www.conselldeivissa.es

MARIENNA SÁNCHEZ-JÁUREGUI MARTÍNEZ, SECRÉTAIRE REMPLAÇANTE DU
COMITÉ ASSESSEUR EN MATIÈRE DE CULTURE POPULAIRE ET TRADITIONNELLE
D'IBIZA,

CERTIFIE:

Que le 19 juillet 2016, en séance du Comité Assesneur en matière de Culture Populaire et Traditionnelle d' Ibiza, il a été accordé de faire un manifeste de soutien et d'adhésion à LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE A PIERRE SÈCHE, proposant de même prier instamment le Conseil Insulaire d'Ibiza l'immédiat commencement de la procédure pour déclarer cette technique comme Bien d'Intérêt Culturel Immatériel. À cet effet, tous les membres se sont mis d'accord sur le texte suivant:

Informés que le mois d'avril dernier, le Conseil Interinsulaire de Patrimoine Historique, duquel le Conseil d'Ibiza en est membre, a pris l'engagement d'adopter des mesures pour promouvoir la candidature pour que la technique de maçonnerie à pierre sèche soit considérée Patrimoine Immatériel de l'Humanité par l'UNESCO.

Cette reconnaissance par l'organisme international prétend préserver une connaissance ancestrale qui s'est transmise oralement de génération en génération, et qui est devenue un élément d'identification des plus significatifs du paysage méditerranéen. Le métier artisanal de la pierre, presque sans traitement et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse, est un exemple de la sagesse, l'ingéniosité et les connaissances enracinées dans les cultures, qui se perd dans la nuit des temps.

L'initiative de la déclaration nait en Grèce et Chypre, et ensuite, d'autres pays s'y sont joints, entre autres l'État espagnol avec la participation de ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León. Le reste de conseils insulaires des Îles Baléares ont manifesté leur volonté d'y participer aussi.

Pour ces motifs, le Comité Assesneur en matière de Culture Populaire et Traditionnelle manifeste : 1) sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité et 2) son engagement de soutenir les initiatives qui développent des mesures de protection et de promotion ayant pour objet faire connaître et protéger cette connaissance immatérielle.

Nous informons de ce qui précède à toutes fins utiles, sous avertissement et réserve des termes qui puissent résulter de l'approbation du procès-verbal correspondant, et je délivre et signe ce certificat à Ibiza, le 23 août 2016.

LA SECRÉTAIRE DU COMITÉ ASSESSEUR EN MATIÈRE DE
CULTURE POPULAIRE ET TRADITIONNELLE.

Mme. Marienna Sánchez-Jáuregui Martínez

MANIFESTE DU COMITÉ ASSESSEUR EN MATIÈRE DE CULTURE POPULAIRE ET TRADITIONNELLE POUR SOUTENIR LA CANDIDATURE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE À PIERRE CHÈCHE COMME PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ PAR L'UNESCO.

Informés que le mois d'Avril dernier, le Conseil Interinsulaire de Patrimoine Historique, duquel le Conseil d'Ibiza en est membre, a pris l'engagement d'adopter des mesures pour promouvoir la candidature pour que la technique de maçonnerie à pierre sèche soit considérée Patrimoine Immatériel de l'Humanité par l'UNESCO.

Cette reconnaissance par l'organisme international prétend préserver une connaissance ancestrale qui s'est transmise oralement de génération en génération, et qui est devenue un élément d'identification des plus significatifs du paysage méditerranéen. Le métier artisanal de la pierre, presque sans traitement et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse, est un exemple de la sagesse, l'ingéniosité et les connaissances enracinées dans les cultures, qui se perd dans la nuit des temps.

L'initiative de la déclaration naît en Grèce et Chypre, et ensuite, d'autres pays s'y sont joints, entre autres l'État espagnol avec la participation de ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León. Le reste de conseils insulaires des Îles Baléares ont manifesté leur volonté d'y participer aussi.

Pour ces motifs, le Comité Assesseur en matière de Culture Populaire et Traditionnelle manifeste : 1) sa volonté d'adhérer la Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité et 2) son engagement de soutenir les initiatives qui développent des mesures de protection et de promotion ayant pour objet faire connaître et protéger cette connaissance immatérielle.

Le Président du Comité Assesseur en matière de Culture Populaire et Traditionnelle,

[Signature manuscrite illisible]

M. David Ribas Ribas

La Secrétaire remplaçante du Comité Assesseur en matière de Culture Populaire et Traditionnelle

[Signature manuscrite illisible]

Mme. Marienna Sánchez-Jáuregui Martínez,

À Ibiza, le 23 août 2016

[Shield] INSULAR COUNCIL OF IBIZA

Ministry for Education, Heritage, Culture, Sports and Youth
Av. D'Espanya, 49, 07800 Ibiza (Balearic Islands, Spain)
Phone: +34 971 19 54 79
Fax: +34 971 39 19 59
dep.cultura@conselldeivissa.es
www.conselldeivissa.es

MARIENNA SÁNCHEZ-JÁUREGUI MARTÍNEZ, DEPUTY SECRETARY OF THE
ADVISORY BOARD ON POPULAR AND TRADITIONAL CULTURE OF IBIZA,

CERTIFIES:

That on 19th July 2016, the Meeting of the Advisory Board on Popular and Traditional Culture of Ibiza, unanimously adopted the resolution of making a pronouncement of support and adherence to the INTERNATIONAL CANDIDACY OF TRADITIONAL DRY MASONRY, proposing as well to ask the Insular Council of Ibiza to immediately initiate proceedings to declare said technique as an Heritage of Cultural Interest. To this end, all members agreed upon the following text:

Aware that last April, the Interinsular Council of Historical Heritage, of which the Council of Ibiza is a member, undertook to take measures to promote the Candidacy so that the building technique of dry stone is considered World Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

Said acknowledgement by the international organism intends to preserve an ancestral knowledge that has been passed on orally from generation to generation and that has become one of the most recognised elements of the Mediterranean landscape. Stone craftsmanship, with almost no treatment and the skill of its laying for building purposes without any cement or mortar to join the stones is a perfect example of the wisdom, the ingenuity and the knowledge deep-rooted in cultures, lost in the mists of time.

The initiative of the declaration started in Greece and Cyprus, and other countries have joined thereafter, such as Spain where the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Andalusia, Valencian Country and Castile and León have joined it. The rest of Insular Councils of the Balearic Islands have stated as well their will to do so as well.

This is why, the Advisory Board of Popular and Traditional Culture states: 1) its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List and, 2) it additionally undertakes, to support the initiatives that develop protection and promotion measures with the purpose of making known and protecting this intangible knowledge.

We inform on the preceding to the appropriate effects, though with the warning and reservation of any matter resulting from approval of the corresponding minutes, and I issue and sign this certificate, in Ibiza, on this 23rd day of August 2016.

THE SECRETARY OF THE ADVISORY BOARD OF
POPULAR AND TRADITIONAL CULTURE OF IBIZA,
Marienna Sánchez-Jáuregui Martínez

**MANIFESTO OF THE ADVISORY BOARD ON POPULAR AND TRADITIONAL CULTURE
FOR GIVING SUPPORT TO THE CANDIDACY OF TRADITIONAL DRY MASONRY AS
WORLDWIDE HERITAGE OF CULTURAL INTEREST BY THE UNESCO**

Aware that last April, the Interinsular Council of Historical Heritage, of which the Council of Ibiza is a member, undertook to take measures to promote the Candidacy so that the building technique of dry stone is considered World Intangible Cultural Heritage by the UNESCO.

Said acknowledgement by the international organism intends to preserve an ancestral knowledge that has been passed on orally from generation to generation and that has become one of the most recognised elements of the Mediterranean landscape. Stone craftsmanship, with almost no treatment and the skill of its laying for building purposes without any cement or mortar to join the stones is a perfect example of the wisdom, the ingenuity and the knowledge deep-rooted in cultures, lost in the mists of time.

The initiative of the declaration started in Greece and Cyprus, and other countries have joined thereafter, such as Spain where the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Andalusia, Valencian Country and Castile and León have joined it. The rest of Insular Councils of the Balearic Islands have stated as well their will to do so as well.

This is why, the Advisory Board of Popular and Traditional Culture states: 1) its will to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List and, 2) it additionally undertakes, to support the initiatives that develop protection and promotion measures with the purpose of making known and protecting this intangible knowledge.

The Chairman of the Advisory Board of Popular and Traditional Culture

[There follows an illegible handwritten signature]

Mr David Ribas Ribas

The Deputy Secretary of the Advisory Board of Popular and Traditional Culture

[There follows an illegible handwritten signature]

Ms Marienna Sánchez-Jáuregui Martínez

In Ibiza, this August 23rd 2016

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Benjamí Costa Ribas, amb DNI 41440258P, tècnic superior, funcionari de carrera en actiu de la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Transparència Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears, com a director del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera,

MANIFESTA

Tenint en compte que l'Estat espanyol va ratificar el 25 d'octubre de 2006 la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, aprovada per la UNESCO el 2003, i que aquest fet comporta (art. 11.a) el compromís de l'adopció de totes aquelles mesures necessàries per a garantir la protecció del patrimoni cultural immaterial existent al seu territori.

Considerant que la tècnica constructiva de la pedra en sec, com a part que és del patrimoni etnològic, està protegida per la Llei 1/2002 de 19 de març de cultura popular i tradicional de les Illes Balears, que a més dels llocs, béns mobles i immobles, inclou també "els coneixements i les activitats que són o que han estat expressió rellevant de la cultura tradicional del poble de les Illes Balears" (art. 4.1.).

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures es refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Vist també que es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària, així com també de l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia, Castella-Lleó, i ara de les Illes Balears, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la **pedra en sec** és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; i també d'una relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espedregar el camp, i aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tindriem les **parets d'esquena d'ase**.

Considerant que les construccions de pedra en sec formen part indistriable del paisatge eivissenc i formenterer, i són per tant un element característic i identificador que li atorga personalitat, constituint alhora un testimoni material feaent de les condicions de vida i de treball en el camp pitiús per part dels pagesos en els segles passats.

PER TOT AIXÒ,

Posant de relleu l'atenció permanent que el Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera dedica al patrimoni cultural de les illes Pitiüses, per tal de facilitar i garantir el seu reconeixement, respecte i valorització.

Recollint la legítima aspiració d'aquesta Comunitat Autònoma de formar part d'una candidatura conjunta per a que les construccions de pedra en sec dels camps balears puguin també ser incloses en la CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC, per tal de formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I tenint en compte que l'adhesió a la Candidatura Internacional de la **Pedra en sec** suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part dels Consells d'Eivissa i de Formentera. Però tanmateix, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar també un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua

importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

DECLARA

Que el MUSEU ARQUEOLÒGIC D'EIVISSA I FORMENTERA, com a entitat que forma part del teixit social d'Eivissa i Formentera, així com a institució pública que investiga i difon el coneixement del Patrimoni Històric de les Illes Pitiüses, **S'ADHEREIX** a aquesta iniciativa i dona suport a la **Candidatura Internacional de la Pedra en sec** per a formar part de la Llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 29 de juny de 2016

Signat:

NOM: Benjamí Costa Ribas
Director del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera

ADREÇA: Via Romana núm. 31
07800 – Eivissa (Illes Balears)

ADREÇA ELECTRÒNICA: bcrmaef@telefonica.net

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Transparència,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

LETTRE D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE DE PIERRE SÈCHE POUR SON INSCRIPTION SUR LA LISTE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO)

M. Benjamí Costa Ribas, pourvu de Carte espagnole d'Identité numéro 41440258P, Technicien supérieur, fonctionnaire en activité de la Direction Générale de Culture du Département de Transparence, Culture et Sports du Gouvernement des Îles Baléares, en tant que directeur du Musée Archéologique d'Ibiza et Formentera,

MANIFESTE

Compte tenu que l'État espagnol ratifia en date du 25 octobre 2006 la Convention pour la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel, approuvée par l'UNESCO en 2003, et que ce fait implique (article 11.a) l'engagement d'adopter toutes les mesures nécessaires pour garantir la protection du patrimoine culturel immatériel existant dans son territoire.

Considérant que la technique de maçonnerie à sec, faisant partie, comme elle le fait, du patrimoine ethnologique, est protégée par la Loi 1/2002, du 19 mars, sur la culture populaire et traditionnelle des Îles Baléares, qui inclut non seulement les biens meubles et immeubles, mais aussi « les connaissances et les activités qui sont ou qui ont été expression remarquable de la culture traditionnelle du peuple des Îles Baléares » (article 4.1).

Informés que le Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Vu que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine quand les candidatures se réfèrent à plus d'un pays, et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte 2003, ratifié par Espagne en 2006), ainsi que le fait la législation des Baléares (2004, modifiant la Loi du patrimoine historique de 1998), et plus récemment la législation de l'État (2015) qui envisagent ces concepts. Et vu de même, que l'UNESCO encourage et considère approprié et nécessaire que les propositions de candidature de biens pour être déclarés Patrimoine de l'Humanité, aient le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent.

Vu aussi qu'il s'agit d'une initiative impulsée par la Grèce et Chypre, avec l'incorporation du Portugal, de la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie ainsi que de l'État espagnol à travers ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León, et maintenant des Îles Baléares, sous la coordination du Secrétariat d'État de Culture du Ministère d'Éducation, Culture et Sport.

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Transparència,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

MUSEU
ARQUEOLÒGIC
D'IBISSA
I FORMENTERA

Compte tenu que l'objet de cette candidature internationale de la pierre à sec est la mise en valeur de connaissances traditionnelles transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal de travail de la pierre, presque sans traitement, et l'habileté de placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse. Il s'agit d'une sorte de relation symbiotique compte tenu des caractéristiques d'efficacité et soutenabilité de l'activité envers l'environnement ; ainsi que d'une relation écologique de profit des ressources naturelles de l'environnement, où le paysan, pour de bons labours des terres, devait épierrier le champ, et ces pierres s'accumulaient en tas ou aux bords du champ. Cette pierre accumulée servait pour faire des murs d'habitations, d'autres classes de murs, des marges, des bornages... En définitive, des constructions faites pour séparer les propriétés, faire des démarcations, protéger du vent, soutenir la terre face à la pression des cultures, entre autres fonctions. Rien que de la construction de murs, nous pouvons souligner diverses typologies : celles de **la pose litée des pierres** avec des dalles ; de **la pose des pierres en pointe**, de façon oblique ; de **la pose des pierres en forme de noyau de grenade**, quand les pierres ont la même mesure en hauteur et en largeur. Les murs peuvent être à **deux faces**, quand ils servent de clôture ; et en **pierre apparente** pour les murs bien exposés au soleil et les murs de soutènement avec la fonction de contenir la terre dans des emplacements à pente et sur les versants des collines. Entre celles qui utilisent une classe de mortier, il y aurait les **murs en dos-d'âne**.

Considérant que les constructions à sec forment partie inséparable du paysage d'Ibiza et de Formentera, et qu'elles sont donc un élément caractéristique et d'identité qui lui donnent de la personnalité, et qu'elles constituent de même un témoignage matériel irréfutable des conditions de vie et de travail des paysans des siècles passés dans les champs d'Ibiza et de Formentera.

POUR TOUT CE QUI A ÉTÉ EXPOSÉ,

Soulignant l'attention permanente que le Musée Archéologique d'Ibiza et Formentera consacre au patrimoine culturel des îles d'Ibiza et de Formentera, afin de faciliter et de garantir sa reconnaissance, respect et valorisation.

Recueillant la légitime aspiration de cette Communauté Autonome de faire partie d'une candidature multilatérale pour que la maçonnerie à sec des champs des Baléares puisse aussi être incluse dans la CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE TRADITIONNELLE À SEC, pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Et compte tenu que l'adhésion à la Candidature Internationale de la **Pierre à sec** implique, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection par les Conseils d'Ibiza et de Formentera. Mais de même, et parallèlement, elle implique aussi développer un corps normatif et des mesures de protection et de soutien par les administrations correspondantes. Et surtout, une connaissance et une volonté de soutien et adhésion de la part de la communauté : d'individus particuliers, de voisins, associations, organismes, institutions, administrations, etc. Et tout ceci avec la finalité de « mieux connaître le patrimoine culturel immatériel et d'obtenir

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Transparència,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

MUSEU
ARQUEOLÒGIC
D'IBISSA
I FORMENTERA

une plus grande prise de conscience de son importance, et favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle » tel que le prévoit l'article 16, Chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

JE DÉCLARE

Que le MUSÉE ARCHÉOLOGIQUE D'IBIZA ET FORMENTERA, en tant qu'organisme qui forme partie du tissu social d'Ibiza et Formentera, et en tant qu'institution publique qui diffuse et fait de la recherche sur la connaissance du Patrimoine Historique des Îles d'Ibiza et de Formentera, **ADHÈRE** à cette initiative et donne soutien à la **Candidature Internationale de la Pierre à sec** pour son inscription sur la Liste du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Ibiza, le 29 juin 2016.

Signé :

P.A.
Benjamí Costa Ribas

NOM: **M. Benjamí Costa Ribas**

Directeur du Musée Archéologique d'Ibiza et Formentera

ADRESSE: **Vía Romana num. 31**

07800 – Ibiza (Îles Baléares)

ADRESSE ÉLECTRONIQUE: **bcrmaef@telefonica.net**

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Transparència,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

MUSEU
ARQUEOLÒGIC
D'IBIÇA
I FORMENTERA

LETTER OF ADHESION TO THE INTERNATIONAL CANDIDACY OF DRY MASONRY TECHNIQUE FOR ITS INCLUSION IN WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE LIST (UNESCO)

Mr Benjamí Costa Ribas, holder of Spanish Identity Card number 41440258P, Senior technician, civil servant on active duty of the Directorate General for Culture of the Department for Transparency, Culture and Sports of Balearic Islands Government, as manager of the Archaeological Museum of Ibiza and Formentera,

STATES

Whereas Spanish State ratified on 25 October 2006, the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, adopted by UNESCO in 2003, and that this entails (section 11.a) the undertaking to adopt all necessary measures to guarantee protection of intangible cultural heritage existing in its territory.

Considering that the technique of dry masonry, belonging as it does to ethnological heritage, is protected by Act 1/2002, of 19 March, on popular and traditional culture of Balearic islands, which includes not only goods and real estate, but also « knowledges and activities that are or that have been a significant expression of traditional culture of Balearic Islands people » (section 4.1).

Aware that the Department for Transparency, Culture and Sports of the Autonomous Community of Balearic Islands, together with the Insular Councils of Majorca, Menorca, Ibiza and Formentera, participates in the initiative of filing an International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

Whereas UNESCO encourages protection of heritage when candidacies are referred to more than one country and that the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage so allows it (2003 versions, ratified by Spain in 2006), as it happens with Balearic legislation (2004, amending the 1998 Act on historical heritage), an more recently with the State legislation (2015) that take into account those concepts. Whereas, as well, UNESCO encourages and deems appropriate and necessary that proposals of candidacy of goods to be declared World Heritage must have the support of the community to which they belong.

Whereas, as well, it is an initiative promoted by Greece and Cyprus, joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria as well as by Spain through its Autonomous

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Transparència,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

MUSEU
ARQUEOLÒGIC
D'IBIÇA
I FORMENTERA

Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary, Valence, Andalusia, Castilla León and now Balearic Islands, under the coordination of the Secretariat of State for Culture of the Ministry for Education, Culture and Sport.

Taking into account that the aim of this international candidacy of dry masonry is to value traditional knowledges orally passed on from generation to generation, on craftsmanship of Stones, almost without any treatment and the skill of placing it to use it for building, without any kind of cement or mortar to bind them. It is a kind of symbiotic relation taking into account the efficiency and sustainability features of the activity towards environment; and as well an ecological relation of profit of environment's natural resources, where peasant, to properly farm the field, had to remove the stones, and those stones accumulated in piles or at the side of the fields. This accumulated stone was used to build walls of buildings or other kind of walls, borders, separations... In short, building works to separate properties, make demarcations, protect from wind, and retain the land against pressure of crops, among other functions. Just concerning building of wall, different types can already be pointed out: those where **stones are put flat**, with slabs; or **pointed**, obliquely, or as **pomegranate kernels**, where stones have the same height and width. Walls can be **doubles**, when they are used as enclosing walls; and **face-brick** for suntrap walls and retaining walls used to retain the land on sloping sites or on the slope of hills. Among those using some kind of mortar, **humpback walls** are to be found.

Considering that dry stone building works inseparably belong to the landscape of Ibiza and Formentera, and that they are thus a characteristic and identifying feature that give landscape personality, and considering that they are an irrefutable material evidence of last centuries' peasants' conditions of life and work in the fields of Ibiza and Formentera.

THEREFORE,

Pointing out permanent attention paid by Archaeological Museum of Ibiza and Formentera to cultural heritage of the islands of Ibiza and Formentera, in order to facilitate and guarantee its acknowledgement, respect and value.

Reflecting the legitimate aspiration of this Autonomous Community to belong to the multilateral candidacy so that dry masonry of Balearic fields can be included in the INTERNATIONAL CANDIDACY OF TRADITIONAL DRY MASONRY to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

And taking into account that adhesion to the International Candidacy of **dry masonry** entails, first of all, an acknowledgement and a protection by the Councils of Ibiza and Formentera. But also, and at the same time, it entails as well development legislation

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Transparència,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

MUSEU
ARQUEOLÒGIC
D'EIVISSA
I FORMENTERA

and protection and support measures by the corresponding administrations. And above all, a knowledge and a will of support and adhesion by the community: of particular individuals, of neighbours, associations, organisms, institutions, administrations, etc. All of which with the aim of « better knowing intangible cultural heritage and getting a greater realisation of its importance, favouring dialogue forms that respect cultural diversity » as provided for section 16, Chapter IV, on Safeguarding of World Intangible Cultural Heritage.

I DECLARE

That the ARCHAEOLOGICAL MUSEUM OF IBIZA AND FORMENTERA, as an organism that belongs to social system of Ibiza and Formentera, and as public institution that spreads and makes research on Historical Heritage of the islands of Ibiza and Formentera, **ADHERES** this initiative and supports the International **Candidacy of Dry Masonry** to be included in the List of World Cultural Intangible Heritage.

Ibiza, on this 29th day of June 2016.

By: PA

NAME: Mr Benjamí Costa Ribas

Manager of Archaeological Museum of Ibiza and Formentera

ADDRESS: Vía Romana, number 31

07800 – Ibiza (Balearic Islands, Spain)

EMAIL ADDRESS: bcrmaef@telefonica.net

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

María Elena Jiménez Barrero com a secretària de l'ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC D'EIVISSA I FORMENTERA,

MANIFESTA

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures es refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Vist també que es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària, així com també de l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia, Castella-Lleó, i ara de les Illes Balears, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; i també d'una relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'esperegar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les

pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a dues cares quan són tanques; i de cara vista les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tindríem les parets d'esquena d'ase.

Considerant que les construccions de pedra en sec formen part indestruïble del paisatge eivissenc i formenterer, i són per tant un element característic i identificador que li atorga personalitat, constituint alhora un testimoni material fefaent de les condicions de vida i de treball en el camp pitiús per part dels pagesos en els segles passats.

PER TOT AIXÒ,

I tenint en compte que l'adhesió a la Candidatura Internacional de la **Pedra en sec** per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part dels Consells d'Eivissa i de Formentera. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

DECLARA

Que l'ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC D'EIVISSA I FORMENTERA, com a institució que promou, participa i facilita, a través del Museu Arqueològic, la investigació i difusió del coneixement del Patrimoni Històric de les Illes Pitiüses, s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la **Candidatura Internacional de la Pedra en sec** per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 29 de juny de 2016

Signat:

NOM: **Associació d'Amics del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera**
ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC
D'EIVISSA I FORMENTERA

ADREÇA: **Via Romana núm. 31**
07800 – Eivissa (Illes Balears)

ADREÇA ELECTRÒNICA: aamaef@gmail.com

LETTRE D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE DE PIERRE SÈCHE POUR SON INSCRIPTION SUR LA LISTE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO)

Mme. María Elena Jiménez Barrero, Secrétaire de l'ASSOCIATION AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC I FORMENTERA [AMIS DU MUSÉE ARCHÉOLOGIQUE D'IBIZA ET FORMENTERA],

MANIFESTE

Informés que le Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale de la **maçonnerie à pierre sèche**, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Vu que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine quand les candidatures se réfèrent à plus d'un pays, et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte 2003, ratifié par Espagne en 2006), ainsi que le fait la législation des Baléares (2004, modifiant la Loi du patrimoine historique de 1998), et plus récemment la législation de l'État (2015) qui envisagent ces concepts. Et vu de même, que l'UNESCO encourage et considère approprié et nécessaire que les propositions de candidature de biens pour être déclarés Patrimoine de l'Humanité, aient le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent.

Vu aussi qu'il s'agit d'une initiative impulsée par la Grèce et Chypre, avec l'incorporation du Portugal, de la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie ainsi que de l'État espagnol à travers ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León, et maintenant des Îles Baléares, sous la coordination du Secrétariat d'État de Culture du Ministère d'Éducation, Culture et Sport.

Compte tenu que l'objet de cette candidature internationale de **la pierre à sec** est la mise en valeur de connaissances traditionnelles transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal de travail de la pierre, presque sans traitement, et

l'habileté de placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse. Il s'agit d'une sorte de relation symbiotique compte tenu des caractéristiques d'efficacité et soutenabilité de l'activité envers l'environnement ; ainsi que d'une relation écologique de profit des ressources naturelles de l'environnement, où le paysan, pour de bons labours des terres, devait épierrier le champ, et ces pierres s'accumulaient en tas ou aux bords du champ. Cette pierre accumulée servait pour faire des murs d'habitations, d'autres classes de murs, des marges, des bornages... En définitive, des constructions faites pour séparer les propriétés, faire des démarcations, protéger du vent, soutenir la terre face à la pression des cultures, entre autres fonctions. Rien que de la construction de murs, nous pouvons souligner diverses typologies : celles de la **pose litée** des pierres avec des dalles ; de la **pose des pierres en pointe**, de façon oblique ; de la pose des pierres en **forme de noyau de grenade**, quand les pierres ont la même mesure en hauteur et en largeur. Les murs peuvent être à **deux faces**, quand ils servent de clôture ; et **en pierre apparente** pour les murs bien exposés au soleil et les murs de soutènement avec la fonction de contenir la terre dans des emplacements à pente et sur les versants des collines. Entre celles qui utilisent une classe de mortier, il y aurait **les murs en dos-d'âne**.

Considérant que les constructions à sec forment partie inséparable du paysage d'Ibiza et de Formentera, et qu'elles sont donc un élément caractéristique et d'identité qui lui donnent de la personnalité, et qu'elles constituent de même un témoignage matériel irréfutable des conditions de vie et de travail des paysans des siècles passés dans les champs d'Ibiza et de Formentera.

POUR TOUT CE QUI A ÉTÉ EXPOSÉ,

Et compte tenu que l'adhésion à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité implique, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection par les Conseils d'Ibiza et de Formentera. Mais de même, et parallèlement, elle implique aussi développer un corps normatif et des mesures de protection et de soutien par les administrations correspondantes. Et surtout, une connaissance et une volonté de soutien et adhésion de la part de la communauté : d'individus particuliers, de voisins, associations, organismes, institutions, administrations, etc. Et tout ceci avec la finalité de « mieux connaître le patrimoine culturel immatériel et d'obtenir une plus grande prise de conscience de son importance, et favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle » tel que le prévoit l'article 16, Chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC
D'EIVISSA I FORMENTERA

DÉCLARE

Que l'ASSOCIATION AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC D'EIVISSA I FORMENTERA, comme institution encourage, participe et facilite, à travers le Musée Archéologique, la recherche et la diffusion de la connaissance du Patrimoine Historique des îles d'Ibiza et de Formentera, adhère à cette initiative et donne soutien à la **Candidature Internationale de la Pierre à sec** pour son inscription sur la Liste du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Ibiza, le 29 juin 2016

Signé:

ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC
D'EIVISSA I FORMENTERA

NOM: **Associació d'Amics del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera**

ADRESSE: **Via Romana núm. 31**
07800 – Eivissa (Illes Balears, Espagne)

ADRESSE ÉLECTRONIQUE: **aamaef@gmail.com**

**LETTER OF ADHESION TO THE INTERNATIONAL CANDIDACY OF DRY MASONRY
TECHNIQUE FOR ITS INCLUSION IN WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE LIST
(UNESCO)**

Ms. María Elena Jiménez Barrero, acting as Secretary of ASSOCIATION AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC D'EIVISSA I FORMENTERA [FRIENDS OF THE ARCHEOLOGICAL MUSEUM OF IBIZA AND FORMENTERA],

STATES

Aware that the Department for Transparency, Culture and Sports of the Autonomous Community of Balearic Islands, together with the Insular Councils of Majorca, Menorca, Ibiza and Formentera, participates in the initiative of filing an International Candidacy for *dry masonry* to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

Whereas UNESCO encourages protection of heritage when candidacies are referred to more than one country and that the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage so allows it (2003 version, ratified by Spain in 2006), as it happens with Balearic legislation (2004, amending the 1998 Act on historical heritage), an more recently with the State legislation (2015) that take into account those concepts. Whereas, as well, UNESCO encourages and deems appropriate and necessary that proposals of candidacy of goods to be declared World Heritage must have the support of the community to which they belong.

Whereas it is an initiative promoted by Greece and Cyprus, joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, and Bulgaria as well as by Spain through its Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary, Valence, Andalusia, Castilla León and now Balearic Islands, under the coordination of the Secretariat of State for Culture of the Ministry for Education, Culture and Sport.

Taking into account that the aim of this international candidacy of *dry masonry* is to value traditional knowledges orally passed on from generation to generation, on craftsmanship of stones, almost without any treatment and the skill of placing it to use it for building, without any kind of cement or mortar to bind them. It is a kind of symbiotic relation taking into account the efficiency and sustainability features of the activity towards environment; and as well an ecological relation of profit of environment's natural resources, where peasant, to properly farm the field, had to remove the stones, and those stones accumulated in piles or at the side of the fields. This accumulated stone was used to build walls of buildings or other kind of walls, borders, separations... In short, building works to separate properties, make demarcations, protect from wind, and retain the land against pressure of crops, among

other functions. Just concerning building of wall, different types can already be pointed out: those where stones are put **flat**, with slabs; or **pointed**, obliquely, or as **pomegranate kernels**, where stones have the same height and width. Walls can be **double**, when they are used as enclosing walls; and **face-brick** for suntrap walls and retaining walls used to retain the land on sloping sites or on the slope of hills. Among those using some kind of mortar, **humpback walls** are to be found.

Considering that dry stone building works inseparably belong to the landscape of Ibiza and Formentera, and that they are thus a characteristic and identifying feature that give landscape personality, and considering that they are an irrefutable material evidence of last centuries' peasants' conditions of life and work in the fields of Ibiza and Formentera.

THEREFORE,

And taking into account that adhesion to the International Candidacy of **dry masonry** to be included in the World Intangible Cultural Heritage List entails first of all, an acknowledgement and a protection by the Councils of Ibiza and Formentera. But also, and at the same time, it entails as well development legislation and protection and support measures by the corresponding administrations. And above all, a knowledge and a will of support and adhesion by the community: of particular individuals, of neighbours, associations, organisms, institutions, administrations, etc. All of which with the aim of « better knowing intangible cultural heritage and getting a greater realisation of its importance, favouring dialogue forms that respect cultural diversity » as provided for section 16, Chapter IV, on Safeguarding of World Intangible Cultural Heritage.

DECLARES

That ASSOCIATION AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC D'EIVISSA I OFRMENTERA, as an institution that promotes, participates and eases, through the Archaeological Museum of Ibiza and Formentera, research on and diffusion of knowledge of Historical Heritage of the islands of Ibiza and Formentera, adheres this initiative and supports the *International Candidacy of Dry Masonry* to be included in the List of World Cultural Intangible Heritage.

Ibiza, on this 29th day of June, 2016

By:

ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC
D'EIVISSA I FORMENTERA

NAME: **Associació d'Amics del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera**

ADDRESS: **Via Romana núm. 31**

07800 – Eivissa (Balearic Islands, Spain)

EMAIL ADDRESS: **aamaef@gmail.com**

CONSELL INSULAR D'EIVISSA Registre General Núm. 2016018451 Data: 28/07/2016 Hora: 19:02

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA
DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castellà-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la **pedra en sec** és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el Medi Ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdrejar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, aguantar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dos cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir o aguantar la terra en llocs de

Consell d'Eivissa REGISTRE GENERAL data 28 JUL 2016 nòm. 18.451 hora 19:02

pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendrém les **parets d'esquena d'ase**, més properes a cases i a esglésies.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell Insular. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això a l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, **LA FEDERACIÓ DE COLLES DE BALL I CULTURA POPULAR D'EIVISSA I FORMENTERA** s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, juny de 2016

Signat: MARIA MARÍ MARÍ

NOM: Federació de Colles de Ball i Cultura Popular d'Eivissa i Formentera

ADREÇA: Can Guasch – Sta. Gertrudis – 07840 Sta. Eulària

ADREÇA ELECTRÒNICA: federacio-collesdeball@hotmail.com

LETTRE D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE DE PIERRE SÈCHE POUR SON INSCRIPTION SUR LA LISTE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO)

Informés que le Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité. Il s'agit d'une initiative impulsée par la Grèce et Chypre, avec l'incorporation du Portugal, de la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie et entre autres, l'État espagnol. Ce dernier, à travers ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León, sous la coordination du Secrétariat d'État de Culture du Ministère d'Éducation, Culture et Sport.

Vu que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine quand les candidatures se réfèrent à plus d'un pays, et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte 2003, ratifié par Espagne en 2006), ainsi que le font la législation des Baléares (2004, modifiant la Loi du patrimoine historique de 1998), et plus récemment la législation de l'État (2015) qui envisagent ces concepts. Et vu de même, que l'UNESCO encourage et considère approprié et nécessaire que les propositions de candidature de biens pour être déclarés Patrimoine de l'Humanité, aient le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent.

Compte tenu que l'objet de cette candidature internationale de *la pierre à sec* est la mise en valeur de connaissances traditionnelles transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal de travail de la pierre, presque sans traitement, et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse. Il s'agit d'une sorte de relation symbiotique compte tenu des caractéristiques d'efficacité et soutenabilité de l'activité envers l'environnement ; ainsi que d'une relation écologique de profit des ressources naturelles de l'environnement, où le paysan, pour de bons labours des terres, devait épierrier le champ, et ces pierres s'accumulaient en tas ou aux bords du champ. Cette pierre accumulée servait pour faire des murs d'habitations, d'autres classes de murs, des marges, des bornages... En définitive, des constructions faites pour séparer les propriétés, faire des démarcations, protéger du vent, soutenir la terre face à la pression des cultures, entre autres fonctions. Rien que de la construction de murs, nous pouvons souligner diverses typologies : celles de la *pose litée [paredat a pla]* des pierres avec des dalles ; de la *pose des pierres en pointe [paredat de punta]*, de façon

oblique ; de la pose des pierres en **forme de noyau de grenade** [*paredat de pinyol de magrana*], quand les pierres ont la même mesure en hauteur et en largeur. Les murs peuvent être à **deux faces**, quand ils servent de clôture ; et en **Pierre apparente** pour les murs bien exposés au soleil et les murs de soutènement avec la fonction de contenir la terre dans des emplacements à pente et sur les versants des collines. Entre celles qui utilisent une classe de mortier, il y aurait les **murs en dos-d'âne** [*parets d'esquena d'ase*], plus proches des maisons et des églises.

L'adhésion à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité implique, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection par le Conseil Insulaire. Mais de même, et parallèlement, elle implique aussi développer un corps normatif et des mesures de protection et de soutien par les administrations correspondantes. Et surtout, une connaissance et une volonté de soutien et adhésion de la part de la communauté : d'individus particuliers, de voisins, associations, organismes, institutions, administrations, etc. Et tout ceci avec la finalité de « mieux connaître le patrimoine culturel immatériel et d'obtenir une plus grande prise de conscience de son importance, et favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle » tel que le prévoit l'article 16, Chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Pour ces motifs, la **FEDERACIÓ DE COLLES DE BALL I CULTURA POULAR D'EIVISSA I FORMENTERA** [Fédération de Groupes de Danse et Culture Populaire d'Ibiza et Formentera], adhère à cette initiative et donne soutien à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Ibiza, juin 2016

[Signature manuscrite illisible]

Signé: MARÍA MARÍ MARÍ

[Sceau indiquant]

Federació de Colles de Ball i Cultura Popular d'Ibiza i Formentera

DÉNOMINATION : Federació de Colles de Ball i Cultura Popular d'Eivissa i Formentera

ADRESSE : Can Guasch – Sta Gertrudis – 07840 Sta. Eulària (Ibiza, Îles Baléares, Espagne)

ADRESSE ÉLECTRONIQUE: federacio-collesdeball@hotmail.com

LETTER OF ADHERENCE TO THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR DRY MASONRY TO BE INCLUDED IN WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE LIST (UNESCO)

Aware that the Department for Transparency, Culture and Sports of the Balearic Islands' Autonomous Community, together with the Insular Councils of Majorca, Menorca, Ibiza and Formentera, participates in the initiative to file an International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List. It is there an initiative promoted by Greece and Cyprus, joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria and among them, Spain and specifically Spanish State through the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Valence, Andalusia and Castile León, under the coordination of the Secretariat of State for Culture from the Ministry for Education, Culture and Sport.

Taking into account that UNESCO promotes the protection of heritage when candidacies refer to more than one country, and that the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage so allows it (2003 text, ratified by Spain in 2006), as it happens with Balearic legislation (2004, amending the 1998 Act on Historical Heritage), and more recently with the State legislation (2015) that take into account those concepts. Whereas, as well, UNESCO encourages and deems appropriate and necessary that proposals of candidacy of heritage elements to be declared World Heritage must have the support of the community to which they belong.

Taking into account that the aim of this international candidacy of **dry masonry** is to value traditional knowledges orally passed on from generation to generation, on craftsmanship of stones, almost without any treatment and the skill of laying the stones for building purposes, without any kind of cement or mortar to bind them. It is a kind of symbiotic relation taking into account the efficiency and sustainability features of the activity towards environment; and as well an ecological relation of profit of environment's natural resources, where peasant, to properly farm the field, had to remove the stones, and those stones accumulated in piles or at the side of the fields. This accumulated stone was used to build walls of buildings or other kind of walls, borders, separations... In short, building works to separate properties, make demarcations, protect from wind, and retain the land against pressure of crops, among other functions. Just concerning building of walls, different types can already be pointed out: those where stones are put flat, with slabs; or pointed, obliquely, or as pomegranate kernels [*paredat de pinyol de magrana*], where stones have the same height and width. Walls can be **doubles**, when they are used as enclosing walls; and **face-brick** for suntrap walls and retaining walls used to retain the land on sloping sites or on the slope of hills. Among those using some kind of mortar, **humpback walls** [*parets d'esquena d'ase*] are to be found, closer to houses and churches.

The adherence to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List entails firstly and previously, an acknowledgement and a protection by the Insular Council of Ibiza. But it entails as well, and at the same time, developing a legislative regime and measures of protection and promotion by the corresponding public administrations. And, above all, a knowledge and a will of support and adherence by the community: by individuals, neighbours, associations, entities, institutions, administrations, etc., all of which with the purpose of knowing better the intangible cultural heritage and of achieving that greater awareness of its importance and to favour ways of dialogue that respect cultural diversity, as provided for by section 16, chapter IV, on Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

This is why, the **FEDERACIÓ DE COLLES DE BALL I CULTURA POPULAR D'EIVISSA I FORMENTERA** [Federation of Dance Groups and Popular Culture of Ibiza and Formentera] adheres to this initiative and gives support to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

Ibiza, June 2016.

[There follows an illegible handwritten signature]

By **MARÍA MARÍ MARÍ**

[Round stamp stating]

FEDERACIÓ DE COLLES DE BALL I CULTURA POPULAR D'EIVISSA I FORMENTERA

NAME: Federació de Colles de Ball i Cultura Popular d'Eivissa i Formentera

ADDRESS: Can Guasch – Sta. Gertrudis – 07840 Sta. Eulària

E-MAIL ADDRESS: federacio-collesdeball@hotmail.com

Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats
IES ISIDOR MACABICH
C/ Sa Blanca Dona, s/n
APARTAT DE CORREUS 811
07800-EIVISSA
Tlf: 971-314669-72
Fax: 971-317652
Web: www.iesisidormacabich.es
e-mail: iesisidormacabich@iesisidormacabich.es

CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Registre General
Entrada 2016017428
Data: 19/07/2016 Hora: 12:03

JOAN JOSEP TORRES TORRES, secretari del centre IES ISIDOR MACABICH

CERTIFIC:

Que en la reunió del Consell Escolar del dia 30 de juny de 2016 es va aprovar l'adhesió a la Candidatura internacional de la tècnica constructiva de pedra en sec per formar part de la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

I, perquè consti, i tenguí els efectes que corresponguin, expedesc aquest certificat, amb el vist i plau de la directora.

Eivissa, 19 de juliol de 2016

El Secretari

Joan Josep Torres Torres

Vist i plau
la directora

Maria José Molina Coll

[Sceau indiquant]
Département d'Éducation, Culture et Universités
IES (Centre d'Enseignement Secondaire) ISIDOR MACABICH
C/ Sa Blanca Dona, s/n
Boîte postale 811
07800 Ibiza
Tél. : +34 971 314 669/72
Fax : +34 971 317 652
Web : www.iesidormacabich.es
E-mail adresse : iesidormacabich@iesidormacabich.es

[Sceau indiquant]
CONSEIL INSULAIRE D'IBIZA
Registre Général
Entrée 2016017428

Date : 19/07/2016 Heure : 12 heures 03 minutes

JOAN JOSEP TORRES TORRES, Secrétaire du Centre d'Enseignement Secondaire [IES] ISIDOR MACABICH

CERTIFIE

Que le Conseil Scolaire, en réunion du 30 juin 2016, a décidé adhérer la Candidature Internationale de la Maçonnerie à Pierre Sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Et pour valoir ce que de droit, et à toutes fins utiles, je délivre ce certificat lu et approuvé par la Directrice.

Ibiza, le 19 juillet 2016.

Le Secrétaire
[Signature manuscrite illisible]
Joan Josep Torres Torres

Lu et approuvé
La Directrice
[Signature manuscrite illisible]
Maria José Molina Coll

[Sceau indiquant]
Centre d'Enseignement Secondaire ISIDOR MACABICH, Ibiza
Gouvernement des Îles Baléares
Département d'Éducation et Culture

Ministry for Education, Culture and Universities
IES (Secondary Education School) ISIDOR MACABICH
C/ SA Blanca Dona, s/n
PO BOX 811
07800 IBIZA (Balearic Islands, Spain)
Phone: +34 971 314 669 – 72
Fax: +34 971 317 652
Web: www.iesidormacabich.es
Email address: iesidormacabich@iesidormacabich.es

INSULAR COUNCIL OF IBIZA
General Registry
Entry 2016017428
Date: 19/07/2016 Time: 12h 03min

JOAN JOSEP TORRES TORRES, Secretary of the Secondary Education School IES ISIDOR MACABICH

CERTIFIES:

That the School Council approved, in the meeting held on 30th June 2016, to adhere to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

In witness whereof, and to the appropriate purposes, I issue this certificate with the approval of the Headmistress.

Ibiza, on this 19th July 2016.

The Secretary
[There follows an illegible handwritten signature]
Joan Josep Torres Torres

Approval
The Headmistress
[Illegible handwritten signature]
Maria José Molina Coll

[Round stamp stating]
Secondary Education School ISIDOR MACABICH, Ibiza
Government of the Balearic Islands, Ministry for Education and Culture

10

CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Registre General
Entrada 2016027420
Consell
Data 12/07/2016 Hora 18:03

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA *pedra en sec* CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO).

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la *pedra en sec*, per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre ells Espanya. I, concretament l'Estat Espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castellà Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de Patrimoni Històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplen aquestos conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de Béns per ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la que pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el Medi Ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, aguantar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dos cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir o aguantar la terra en llocs de

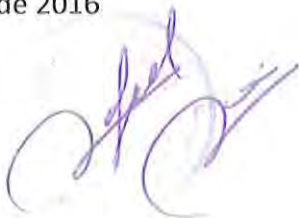
pendent i en les vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendriem les parets d'esquena d'ase, més properes a cases i a esglésies.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell Insular. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això a l'objecte de *conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural*, segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, ... s'adhereix/ens adherim a aquesta iniciativa i donam suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, juny de 2016

Signat:

NOM: IES ALGARIB

ADREÇA: CARRER GUILLET DE MONTREUV >/N

EMAIL: losalgarib @ educacio .carb .es

INSTITUT D'ESTUDIS EIVISSENCS
REGISTRE GENERAL
Núm. 64
Data 27/6/2018
SORTIDA

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplin aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als

vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendríem les parets d'esquena d'ase.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, l'INSTITUT D'ESTUDIS EIVISSENCES, Entitat sense ànim de lucre, i declarada Entitat d'Utilitat Pública, amb domicili a Via Púnica, 29 del municipi d'Eivissa, amb codi postal 07800, i inscrita en el Registre d'Associacions de les Illes Balears, a la Secció PRIMERA i amb número 377, s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 27 de juny de 2016

Signat:

NOM: INSTITUT D'ESTUDIS EIVISSENCES

CIF: G07081615

ADREÇA: VIA PÚNICA, 29. 07800, EIVISSA

ADREÇA ELECTRÒNICA: info@estudiseivissencs.cat

9

Consell Insular d'Eivissa

CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Registre General
Entitat Autònoma de les Illes Balears
Data: 10/07/2016 Hora: 12:03

11428
1262

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA
DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO).

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la *pedra en sec*, per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre ells Espanya. I, concretament l'Estat Espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castellà Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de Patrimoni Històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquestos conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de Béns per ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la que pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el Medi Ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, aguantar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dos cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir o aguantar la terra en llocs de

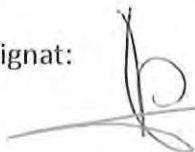
pendent i en les vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendriem les parets d'esquena d'ase, més properes a cases i a esglésies.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell Insular. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això a l'objecte de *conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural*, segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, ...STEL - INTERSINDICAL..... s'adhereix/ens adherim a aquesta iniciativa i donam suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, juny de 2016

Signat:

NOM:

ADREÇA: C/ MADRID N° 7 1ª 5ª

EMAIL: EIVISSA@STEL.CAT

LETTRE D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE DE PIERRE SÈCHE POUR SON INSCRIPTION SUR LA LISTE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO)

Informés que le Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité. Il s'agit d'une initiative impulsée par la Grèce et Chypre, avec l'incorporation du Portugal, de la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie et entre autres, l'État espagnol. Ce dernier, à travers ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León, sous la coordination du Secrétariat d'État de Culture du Ministère d'Éducation, Culture et Sport.

Vu que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine quand les candidatures se réfèrent à plus d'un pays, et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte 2003, ratifié par Espagne en 2006), ainsi que le font la législation des Baléares (2004, modifiant la Loi du patrimoine historique de 1998), et plus récemment la législation de l'État (2015) qui envisagent ces concepts. Et vu de même, que l'UNESCO encourage et considère approprié et nécessaire que les propositions de candidature de biens pour être déclarés Patrimoine de l'Humanité, aient le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent.

Compte tenu que l'objet de cette candidature internationale de *la pierre à sec* est la mise en valeur de connaissances traditionnelles transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal de travail de la pierre, presque sans traitement, et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse. Il s'agit d'une sorte de relation symbiotique compte tenu des caractéristiques d'efficacité et soutenabilité de l'activité envers l'environnement ; ainsi que d'une relation écologique de profit des ressources naturelles de l'environnement, où le paysan, pour de bons labours des terres, devait épier le champ, et ces pierres s'accumulaient en tas ou aux bords du champ. Cette pierre accumulée servait pour faire des murs d'habitations, d'autres classes de murs, des marges, des bornages... En définitive, des constructions faites pour séparer les propriétés, faire des démarcations, protéger du vent, soutenir la terre face à la pression des cultures, entre autres fonctions. Rien que de la construction de murs, nous pouvons souligner diverses typologies : celles de la **pose litée** [*paredat a pla*] des pierres avec des dalles ; de la **pose des pierres en pointe** [*paredat de punta*], de façon oblique ; de la pose des pierres en **forme de noyau de grenade** [*paredat de pinyol de magrana*], quand les pierres ont la même mesure en hauteur et en largeur. Les murs peuvent être à **deux faces**, quand ils servent de clôture ; et **en pierre apparente** pour les murs bien exposés au soleil et les murs de soutènement avec la fonction de

contenir la terre dans des emplacements à pente et sur les versants des collines. Entre celles qui utilisent une classe de mortier, il y aurait les murs en dos-d'âne [*parets d'esquena d'ase*], plus proches des maisons et des églises.

L'adhésion à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité implique, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection par le Conseil Insulaire. Mais de même, et parallèlement, elle implique aussi développer un corps normatif et des mesures de protection et de soutien par les administrations correspondantes. Et surtout, une connaissance et une volonté de soutien et adhésion de la part de la communauté : d'individus particuliers, de voisins, associations, organismes, institutions, administrations, etc. Et tout ceci avec la finalité de « mieux connaître le patrimoine culturel immatériel et d'obtenir une plus grande prise de conscience de son importance, et favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle » tel que le prévoit l'article 16, Chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Pour ces motifs, ...

.....

....., adhère à cette initiative et donne soutien à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Ibiza,

DÉNOMINATION :

ADRESSE :

ADRESSE ÉLECTRONIQUE:

LETTER OF ADHERENCE TO THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR DRY MASONRY TO BE INCLUDED IN WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE LIST (UNESCO)

Aware that the Department for Transparency, Culture and Sports of the Balearic Islands' Autonomous Community, together with the Insular Councils of Majorca, Menorca, Ibiza and Formentera, participates in the initiative to file an International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List. It is there an initiative promoted by Greece and Cyprus, joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria and among them, Spain and specifically Spanish State through the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Valence, Andalusia and Castile León, under the coordination of the Secretariat of State for Culture from the Ministry for Education, Culture and Sport.

Taking into account that UNESCO promotes the protection of heritage when candidacies refer to more than one country, and that the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage so allows it (2003 text, ratified by Spain in 2006), as it happens with Balearic legislation (2004, amending the 1998 Act on Historical Heritage), and more recently with the State legislation (2015) that take into account those concepts. Whereas, as well, UNESCO encourages and deems appropriate and necessary that proposals of candidacy of heritage elements to be declared World Heritage must have the support of the community to which they belong.

Taking into account that the aim of this international candidacy of **dry masonry** is to value traditional knowledges orally passed on from generation to generation, on craftsmanship of stones, almost without any treatment and the skill of laying the stones for building purposes, without any kind of cement or mortar to bind them. It is a kind of symbiotic relation taking into account the efficiency and sustainability features of the activity towards environment; and as well an ecological relation of profit of environment's natural resources, where peasant, to properly farm the field, had to remove the stones, and those stones accumulated in piles or at the side of the fields. This accumulated stone was used to build walls of buildings or other kind of walls, borders, separations... In short, building works to separate properties, make demarcations, protect from wind, and retain the land against pressure of crops, among other functions. Just concerning building of walls, different types can already be pointed out: those where stones are put flat, with slabs; or pointed, obliquely, or as pomegranate kernels [*paredat de pinyol de magrana*], where stones have the same height and width. Walls can be **doubles**, when they are used as enclosing walls; and **face-brick** for suntrap walls and retaining walls used to retain the land on sloping sites or on the slope of hills. Among those using some kind of mortar, **humpback walls** [*parets d'esquena d'ase*] are to be found, closer to houses and churches.

The adherence to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List entails firstly and previously, an acknowledgement and a protection by the Insular Council of Ibiza. But it entails as well, and at the same time, developing a legislative regime and measures of protection and promotion by the

corresponding public administrations. And, above all, a knowledge and a will of support and adherence by the community: by individuals, neighbours, associations, entities, institutions, administrations, etc., all of which with the purpose of knowing better the intangible cultural heritage and of achieving that greater awareness of its importance and to favour ways of dialogue that respect cultural diversity, as provided for by section 16, chapter IV, on Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

This is why, ...
.....
..... adheres to this initiative and gives support to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

Ibiza, ...

NAME:

ADDRESS:

E-MAIL ADDRESS:

Associació Cultural i Audiovisual de Formentera

CIF G57574675

C. des Vedrà, 15 1r

07860 FORMENTERA

	Consell Insular de Formentera
Data:	09 AGO. 2016
Número:	16753
Hora:	12:52
Director General:	ENTRADA

**DOCUMENT D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC.**

Reunida la junta directiva d'ACAF, Associació Cultural i Audiovisual de Formentera, en data de 20 de juliol, de 2016, manifestem el total suport i recolzament A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC presentada per l'àrea de Patrimoni del Consell Insular de Formentera i que és un requisit entre altres per formar part de la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO).

Atentament:

PACO PÉREZ

PRESIDENT D'ACAF.

Association culturelle et audiovisuelle de Formentera
CIF G57574675
C. des Vedrá, 15 1r
07860 FORMENTERA

**DOCUMENT D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA
TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE DE LA PIERRE SÈCHE**

Réunis le 20 juillet 2016, les membres du Comité de direction de l'ACAF, Association culturelle et audiovisuelle de Formentera, manifestent leur plein soutien à la CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE DE LA PIERRE SÈCHE déposée par le département du Patrimoine du Conseil insulaire de Formentera et faisant partie de l'une des conditions requises pour l'inscription de cette technique sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO).

Cordialement,

PACO PÉREZ

PRESIDENT DE L'ACAF

Cultural and Audiovisual Association of Formentera
Company Tax ID (CIF) G57574675
C. des Vedrà, 15 1r
07860 FORMENTERA

(SEAL - 'COUNCIL COAT OF ARMS'
Formentera Island Council
Date: 09 AUGUST 2016
Number: 16753 Time: 12:52
General Register ENTRY)

**APPLICATION DOCUMENT FOR THE INTERNATIONAL CANDIDATURE OF THE TRADITIONAL
DRY STONE BUILDING TECHNIQUE**

In the meeting of the Board of Directors of the ACAF, the Cultural and Audiovisual Association of Formentera, held on 20 July 2016, the members expressed their full support for the INTERNATIONAL CANDIDATURE OF THE TRADITIONAL DRY STONE BUILDING TECHNIQUE submitted by the Heritage Department of the Formentera Island Council. This is one of several requirements for it to become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO).

Signed:

PACO PÉREZ

ACAF CHAIRMAN

(SIGNATURE)

Consell Insular de Formentera	
Data:	01 AGO. 2016
Número:	16224
Hora:	11:07
Registre General	ENTRADA

HONORABLE SRA. SUSANA LABRADOR MANCHADO
CONSELLERA DE CULTURA, EDUCACIÓ I PATRIMONI

Des de l'Associació Hotelera de Formentera volem manifestar el nostre recolzament a la **"candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec"** per formar part de la llista representativa del Patrimoni Cultural Inmaterial de la Humanitat (UNESCO). Idò suposaria un gran reconeixement al nostre llegat històric i cultural.

Formentera, 29 de juliol de 2016

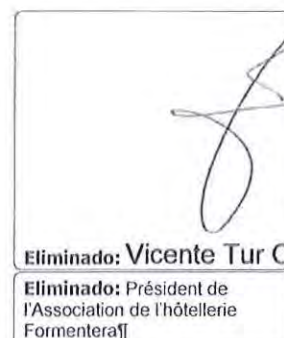
Vicente Tur Costa
President Associació Hotelera de Formentera

À L'ATTENTION DE MME SUSANA LABRADOR MANCHADO
CONSEILLÈRE DE LA CULTURE, DE L'ÉDUCATION ET DU PATRIMOINE

Depuis l'Association de l'hôtellerie de Formentera, nous souhaitons exprimer notre soutien à la « **candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche** » pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO), décision qui représenterait une incroyable reconnaissance de notre héritage historique et culturel.

À Formentera, le 29 juillet 2016

Vicente Tur Costa
Président de l'Association de l'hôtellerie Formentera

Note du traducteur : tampon du Conseil insulaire de Formentera apposé en haut de la page et spécifiant la date, le numéro et l'heure d'enregistrement du document dans le registre général.

(SEAL - 'COUNCIL COAT OF ARMS'
Formentera Island Council
Date: 01 AUGUST 2016
Number: 16224 Time: 11:07
General Register ENTRY)

TO THE HONOURABLE MS SUSANA LABRADOR MANCHADO
MINISTER OF CULTURE, EDUCATION AND HERITAGE

We in the Formentera Hotel Association would like to express our support for the "**International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique**" to become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO). This would entail a major recognition of our historical and cultural heritage.

Formentera, 29 July 2016:

(SIGNATURE)

Vicente Tur Costa

President of the Formentera Hotel Association

Consell Insular de Formentera	
Data:	2 AGO. 2016
Númer:	16346
Hora:	12:05
Registre General	ENTRADA

CARLOS MARÍ CLAPÉS, major de edat, titular del DNI núm. 41456766W, actuant en qualitat de gerent de la COOPERATIVA DEL CAMP DE FORMENTERA, provista de CIF núm. F07013485, amb domicili a efectes de notificacions en Centre Gabrielet, 07860-Sant Francesc Xavier, Formentera,

EXPOSA:

I.- Que, mitjançant l'Àrea de Patrimoni del Consell Insular de Formentera, ha tingut coneixament de la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec per formar part de la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO).

II.- Que la Cooperativa del Camp de Formentera en l'actualitat treballa en la recuperació i conservació de les parets tradicionals de pedra seca tramitant les sol·licituds de subvencions dels seus socis davant del FOGAIBA .

III.- Que les parets tradicionals de pedra seca són un element representatiu del paisatge i imatge de la nostra Illa, així com de la nostra història, que cal protegir i conservar.

Pel que s'exposa

SOL·LICITA:

Que es tingui a bé permetre a la Cooperativa del Camp poder adherir-se a aquesta candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec.

En Sant Francesc Xavier, a 2 de agost de 2016.

AL HBLE PRESIDENT DEL CONSELL INSULAR DE FORMENTERA
ÀREA DE PATRIMONI

Monsieur CARLOS MARÍ CLAPÉS, personne majeure titulaire de la pièce d'identité n° 41456766W, agissant en qualité de directeur de la COOPERATIVA DEL CAMP DE FORMENTERA, coopérative enregistrée sous le numéro d'identification fiscale F07013485, sise, aux fins de correspondances, Centre Gabrielet, 07860-Sant Francesc Xavier, Formentera

EXPOSE CE QUI SUIIT :

I. - Que la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO) a été portée à sa connaissance par le département du Patrimoine du Conseil insulaire de Formentera.

II. - Que la Cooperativa del Camp de Formentera œuvre actuellement à la récupération et à la conservation des murs traditionnels en pierre sèche en traitant les demandes de subventions de ses membres auprès du FOGAIBA.

III. - Que les murs traditionnels en pierre sèche constituent un élément représentatif du paysage et de l'image de notre île et de notre histoire, et que nous nous devons donc de les protéger et conserver.

Et, de ce fait

DEMANDE

À ce que la Cooperativa del Camp puisse se joindre à cette candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche.

À Sant Francesc Xavier, le 2 août 2016

À L'ATTENTION DU PRÉSIDENT DU CONSEIL INSULAIRE DE FORMENTERA
DÉPARTEMENT DU PATRIMOINE

En Sant Franc

Eliminado:

(SEAL - 'COUNCIL COAT OF ARMS'
Formentera Island Council
Date: 02 AUGUST 2016
Number: 16364   Time: 12:05
General Register   ENTRY)

CARLOS MARÍ CLAPÉS, of legal age, holder of National ID Card (DNI) No. 41456766W, acting in the capacity of Manager of the COOPERATIVA DEL CAMP DE FORMENTERA (FORMENTERA RURAL COOPERATIVE), with Company Tax ID (CIF) No. F07013485 and with the following address for notifications: Centre Gabriellet, 07860-Sant Francesc Xavier, Formentera,

STATES:

I.- That, through the Heritage Department of the Formentera Island Council, he has become aware of the International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique to become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO).

II.- That the Formentera Rural Cooperative is currently working on the recovery and conservation of traditional dry stone walls and handles applications for subsidies from its partners at the FOGAIBA (the Agriculture and Fishing Guarantee Fund of the Balearic Islands).

III.- That traditional dry stone walls are a representative element of the landscape and image of our Island and our history, that must be protected and preserved.

In light of the foregoing he

REQUESTS:

That the Rural Cooperative may be granted approval to form part of this international candidature of the traditional dry stone building technique.

In Sant Francesc Xavier, on 2 August 2016.

(SIGNATURE)

TO THE HONOURABLE PRESIDENT OF THE FORMENTERA ISLAND COUNCIL
HERITAGE DEPARTMENT

Les construccions de pedra en sec, a més de caracteritzar molts de territoris i paisatges, a les Balears i a moltes regions del planeta, tenen, una relació important indirecta amb els problemes climàtics i mediambientals futurs, i fins i tot amb els ja presents.

La tecnologia de la pedra en sec es universal, s'originà en el neolític, fruit de cultures i economies basades en l'autosuficiència, però encara és present a moltes regions, arreu del món.

A Formentera, així com a altres comarques d'Europa, la conca mediterrània i el pròxim orient, les construccions de pedra en sec arriben a ocupar entre el 50% i el 60% de la superfície del seu territori. Per aquest motiu no es poden obviar ni deixar de valorar els seus efectes i la seva importància.

Les funcions de les construccions de pedra en sec son múltiples i diverses, des de recollir la pedra dels camps per fer-los més conreables, sostenir la terra, controlar els efectes de les pluges, construir refugis i habitatges amb tota classe d'utilitats, protecció i economia de les poblacions...

La relació de molts de tipus de construccions de pedra en sec amb un clima previsiblement més excessiu i catastròfic que anteriorment – a les pluges i sequeres – amb els excedents de CO2 i amb la protecció i necessitats econòmiques de la població, fan que no es vegi únicament la pedra en sec com un element folklòric, etnològic i paisatgístic, sinó també com un conjunt d'estructures imprescindible a moltes regions del planeta.

Per altre banda, la tecnologia de pedra en sec és 100% sostenible ja que no necessita cap tipus de logística ni requereix més energia que la humana, es econòmica i ecològica.

Es per tant necessari una política activa de protecció i conservació de les construccions de pedra en sec i des de la nostre entitat, donem suport i ens adherim a la **candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec** per formar part de la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO).

Formentera, 14 de juliol de 2016

Xavier Alvarez de Lara
GOB Formentera

Outre le fait de caractériser de nombreux territoires et paysages des îles Baléares mais aussi de plusieurs autres régions de la planète, les constructions en pierre sèche ont un rapport indirect important avec les futurs problèmes climatiques et environnementaux, mais aussi avec les changements actuellement observés.

Bien que son origine remonte au Néolithique, qu'elle soit universelle et le fruit de cultures et d'économies reposant sur l'autosuffisance, la technique de la pierre sèche est encore aujourd'hui utilisée dans de nombreuses régions du globe.

À Formentera, ainsi que dans d'autres régions d'Europe, sur le pourtour méditerranéen et au Proche-Orient, les constructions en pierre sèche peuvent occuper jusqu'à 50 à 60 % de la surface du territoire, raison pour laquelle elles ne peuvent être ignorées, leurs effets et leur importance se devant d'être constamment évalués.

Les fonctions de ces constructions sont multiples et variées : ramassage des pierres se trouvant dans les champs pour rendre ces derniers plus facilement cultivables, retenue de la terre, contrôle des effets de la pluie, édification d'abris et de constructions aux utilités variées, protection et économie des habitants, etc. La relation de nombreux types de constructions en pierre sèche vis-à-vis du climat probablement plus rude et plus catastrophique qu'auparavant (pluies et sécheresses), des excédents de CO₂ et de la protection ainsi que des besoins économiques de la population est telle que la pierre sèche n'est pas uniquement perçue comme un élément folklorique, ethnologique et paysager, mais également comme un ensemble de structures indispensables à de nombreuses régions de la planète.

Par ailleurs, la technologie de la pierre sèche est économique, écologique et 100 % durable puisqu'elle ne requiert aucune logistique et aucune source d'énergie hormis celle fournie par l'homme.

Une politique active de protection et de conservation des constructions en pierre sèche s'avère donc nécessaire et, depuis notre organisme, nous apportons notre soutien et nous adhérons à la **candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche** pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO).

À Formentera, le 14 juillet 2016

Xavier Alvarez de Lara
GOB Formentera

Note du traducteur : tampon du Conseil insulaire de Formentera apposé en haut de la page et spécifiant la date, le numéro et l'heure d'enregistrement du document dans le registre général.

(LOGO - FORMENTERA
GOB)

As well as being a characteristic of many territories and landscapes in the Balearic Islands and in several regions throughout the world, traditional dry stone building techniques are related in an indirect yet significant way to today's climatic and environmental problems and to those of the future.

Dry stone technology is universal and its roots are in the Neolithic age. It is the fruit of cultures and economies that are based on self-sufficiency, and it is still found in several regions around the world.

In Formentera, as in other regions of Europe, the Mediterranean basin and the Near East, dry stone buildings occupy as much as 50% to 60% of the surface of the land. For this reason, their impact and importance must not be forgotten and should be valued.

Dry stone buildings have multiple and diverse functions. They serve as a way to remove stones from the fields to make them more arable, they help shore up the land, they control the effects of rain, they have all manner of uses as shelters or enclosures or as a protection and they help the economy of towns, etc.

The relationship of many types of dry stone buildings with a foreseeably more extreme and catastrophic climate than ever before in terms of rain and drought, with CO2 emissions and with the protection and the economic needs of the population, means that dry stone buildings are not only an element of folklore, ethnology and the landscape, rather they are an ensemble of structures that are quite vital in many regions of the world.

On the other hand, dry stone technology is 100% sustainable because it does not need any kind of logistics or energy above and beyond human energy: it is economical and environmentally friendly.

Therefore, an active policy to protect and conserve dry stone buildings is needed, and our entity offers its support to and joins the *International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique* to become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO).

Formentera, 14 July 2016:

(SIGNATURE)

Xavier Alvarez de Lara
GOB Formentera

	Consell Insular de Formentera
Data:	08 JUL, 2016
Número:	14907
Hora:	11:54
Pasaport Cultural ENTRADA	

Recolzament a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec.

L'Obra Cultural Balear de Formentera dóna tot el seu suport a la Candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec per formar part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO), de la qual en participa Formentera.

Entre les finalitats i objectius propis de l'Obra està defensar i promoure el patrimoni cultural i natural de Formentera, per aquest motiu recolza i considera molt positiva la declaració feta pel Consell Insular de Formentera per destacar els coneixements, les tècniques, les pràctiques i les destreses d'aquest tipus de construccions que serveixen per delimitar parcel·les agrícoles i els camins veïnals, configurant i donant forma al paisatge illenc característic d'aquesta terra. La candidatura ha de contribuir a donar a conèixer el patrimoni cultural immaterial, que es prengui consciència de la seva importància i propiciar el diàleg, posant de manifest la diversitat cultural a escala mundial i ser un testimoni de la creativitat humana.

Formentera, 7 de juliol de 2016

Maria Teresa Ferrer Escandell,
Presidenta de l'Obra Cultural Balear de Formentera

Hble. Sr. President del Consell Insular de Formentera

Soutien à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche

L'association Obra Cultural Balear de Formentera apporte son soutien le plus total à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO), candidature à laquelle Formentera participe.

Les finalités et objectifs de l'association reposent, entre autres, sur la défense et la promotion du patrimoine culturel et naturel de Formentera, raison pour laquelle elle soutient et perçoit de manière très positive la déclaration faite par le Conseil insulaire de Formentera pour mettre en avant les connaissances, les techniques, les pratiques et les adresses nécessaires à la mise en œuvre de ce type de constructions servant à délimiter les parcelles agricoles et chemins vicinaux, et façonnant le paysage insulaire caractéristique de cette terre. La candidature doit contribuer à mettre au jour le patrimoine culturel immatériel, à faire prendre conscience de son importance et à encourager le dialogue en mettant en lumière la diversité culturelle à l'échelle mondiale en se positionnant comme témoin de la créativité humaine.

À Formentera, le 7 juillet 2016

Maria Teresa Ferrer Escandell,
Présidente de l'association Obra Cultural Balear de Formentera

À l'attention du président du Conseil insulaire de Formentera

Support for the International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique

The Balearic Cultural Society of Formentera gives its full support to the **International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique** so that it may become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO), in which Formentera is participating.

The Cultural Society's aims and objectives include defending and promoting the cultural and natural heritage of Formentera. For this reason, it is supporting, and considers extremely positive, the declaration made by the Formentera Island Council to highlight the knowledge, techniques, practices and skills of this type of construction, which serve to delimit agricultural plots and country roads, configuring and giving shape to the island landscape that is characteristic of this land. The candidature should contribute towards raising awareness of this intangible cultural heritage, it should highlight its importance, promote dialogue and showcase cultural diversity at the global level while being a testimony to human creativity.

Formentera, 7 July 2016

Maria Teresa Ferrer Escandall
President of the Balearic Cultural Society of Formentera

(SIGNATURE)

To the Honourable President of the Formentera Island Council

	Consell Insular de Formentera
Data:	24 JUNY 2016
Número:	13878
Hora:	15:09
Tipus de Gestió:	ENTRADA

APOYO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE "PEDRA EN SEC"

Desde la Asociación de pequeños y medianos empresarios de Formentera (PIMEF) queremos mostrar nuestro más absoluto apoyo y reivindicar el reconocimiento de la técnica tradicional de las paredes de Piedra Seca.

Las paredes de piedra seca forman parte del paisaje de nuestra isla, y más aún, forman parte de la cultura de Formentera, puesto que su técnica de elaboración es un conocimiento que se ha transmitido de padres a hijos y sigue realizándose de forma artesanal.

Pasear por nuestros campos (donde se utilizan para delimitar las tierras o cercar las propiedades y animales) o por nuestros caminos es pasear por los recuerdos de una cultura que durante años permaneció quieta e impasible al paso del tiempo, mostrando la técnica y la sabiduría popular de una cultura, la nuestra, que ha bebido de diferentes fuentes desde los romanos hasta nuestros días.

Muchas de esas piedras, que hoy unidas forman una pared divisoria que han sobrevivido al paso de los años, fueron otrora sacadas a mano de los campos, que los *pageses* araban para que la tierra fuera mejor y que posteriormente utilizaban para formar las mencionadas paredes de piedra seca.

Por todo ello, PIMEF desea adherirse y apoyar la Candidatura Internacional para que dicha técnica sea considerada Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad. Consideramos que dicho reconocimiento será crucial y fundamental para conservar y preservar las paredes y el paisaje natural de la isla así como para promover e incentivar la técnica, para que pueda perdurar en el imaginario popular como identificativo de nuestra isla y para que su elaboración siga pudiéndose transmitir de padres a hijos sin que nunca dejemos que muera o desaparezca.

Formentera, junio 2016

Presidente PIMEF
Sr. Pep Mayans

(LOGO - ASSOCIACIÓ DE
PETITS I MITJANS EMPRESARIS
DE FORMENTERA
PIMEF)

**SUPPORT FOR THE INTERNATIONAL CANDIDATURE OF THE TRADITIONAL DRY STONE
BUILDING TECHNIQUE**

We at the Formentera Association of Small and Medium-Sized Enterprises (PIMEF), would like to express our total support to and endorse recognition of the traditional dry stone wall building technique.

Dry stone walls are part of our island's landscape and what is more, they are part of Formentera's culture, given that they are still being built today with a traditional expertise that has been passed down from one generation to the next.

Walking around our roads or our fields (where they are used to delimit land or enclose properties and animals) is to walk down the memory lane of a culture that for years remained calm and impervious to the passing of time. They bear witness to the techniques and the popular wisdom of a culture, our culture, which has drawn on myriad sources from Roman times to the present day.

Many of these stones that today form these walls that have survived the passing of the years, were once lifted by hand from fields that the local country folk would then plough in order to improve the quality of the land. They were then used to build the dry stone walls mentioned above.

For all these reasons, the PIMEF wishes to join and support the International Candidature so that this technique may be considered an Intangible Cultural Heritage of Humanity. We believe that such recognition will be crucial and fundamental to conserving and preserving the walls and the natural landscape of the island and to promoting and encouraging the technique, so that it can remain in the popular imagination as an icon of our island, and so that their production can continue to be passed down from one generation to the next, without ever dying out or disappearing.

Formentera, June 2016

PIMEF President
Mr Pep Mayans
(SIGNATURE)

SOUTIEN À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE DE LA PIERRE SÈCHE

Depuis l'Association des petits et moyens entrepreneurs de Formentera (PIMEF), nous souhaitons exprimer notre plus profond soutien à la technique traditionnelle de la pierre sèche et en revendiquer la reconnaissance.

Les murs en pierre sèche font partie du paysage de notre île et, bien plus encore, de la culture de Formentera, puisque leur technique d'élaboration est une connaissance qui s'est transmise de père en fils et que ces murs sont encore et toujours construits de manière artisanale.

Se balader dans nos champs (où ils sont utilisés pour délimiter les parcelles, clôturer les propriétés ou enclore les animaux) ou sur nos chemins, c'est plonger dans les souvenirs d'une culture qui, pendant de longues années, est restée calme et impassible au passage du temps, révélant la technique et la sagesse populaire d'une culture, notre culture, qui a su se nourrir de différentes sources depuis l'époque romaine à nos jours.

Nombre de ces pierres, qui unies les unes aux autres forment aujourd'hui un mur mitoyen ayant survécu au passage du temps, furent autrefois retirées des champs à la main par les paysans qui labouraient la terre pour la rendre plus fertile et les utilisaient ensuite pour bâtir ces murs de pierre sèche.

C'est pour tout cela que PIMEF souhaite rejoindre et soutenir la candidature internationale déposée pour que cette technique soit reconnue comme patrimoine culturel immatériel de l'humanité. Nous estimons que cette reconnaissance sera cruciale et essentielle pour conserver et préserver les murs ainsi que le paysage naturel de l'île, mais aussi pour promouvoir et encourager l'utilisation de cette technique afin qu'elle puisse perdurer dans l'imaginaire populaire en tant que trait caractéristique de notre île et pour que sa pratique continue d'être transmise de père en fils sans jamais mourir ou disparaître.

À Formentera, mois de juin 2016

Président de PIMEF
M. Pep Mayans

Consell Insular de Formentera

Consell Insular de Formentera	
Data:	02 AGO. 2016
Núme. o:	16315
Hora:	12:04
Regist. o General	ENTRADA

Plaça de la Constitució, 1
Sant Francesc Xavier | 07860 | Formentera
Tel. 971 32 10 87 | Fax 971 32 25 56
www.consellinsulardeformentera.cat
www.consellinsulardeformentera.es
consell@formentera.es

Nom i cognoms: TOMI MAYANS SERRA
Nombre y apellidos:

Telèfon: 696937047
Teléfono:

DNI/Passaport/Carta d'identitat n.: 41450335B Domicili: c/ Francesc Aragó, n.º 1
DNI/Pasaporte/Carta de identidad n.: Domicilio: 07877 - ES Colò Formentera.

Com volem la contestació? Català:
Como queremos la contestación? Castellano:

EXPOSO:
EXPONGO:

- Que com a president de sa AAVV d'Es Colò
donc suport i recolzament a sa candidatura
internacional de la tècnica constructiva
tradicional de la pedra ~~BA~~ SEC, promoguda
per la UNESCO.

Per tot això,
Por todo esto,

DEMANO:
PIDO:

Que es tingui en compte tal suport
per part de veïns d'Es Colò

Formentera, 02 de / d' Agost de 20 16

(Signatura)
Firma:

HBLE. SR. PRESIDENT DEL CONSELL INSULAR DE FORMENTERA

Conseil insulaire
de Formentera

Plaça de la Constitució, 1
Sant Francesc Xavier | 07860 | Formentera
Tel. 971 32 10 87 | Fax 971 32 25 56
www.conseilinsulardefomentera.cat
www.conseilinsulardefomentera.es
conseil@formentera.es

Prénom et nom : **Toni Mayans Serra**

N° téléphone : **696937047**

N° pièce d'identité ou passeport : **41450335-B**

Adresse : **C/ Francesc Aragó, n° 1
07872 – Es Caló
Formentera**

Langue de rédaction de la réponse : **catalan**

EXPOSE CE QUI SUIT :

Qu'en tant que président de l'Association des habitants d'Es Caló, j'exprime mon soutien à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche déposée auprès de l'UNESCO.

C'est pourquoi,

JE DEMANDE :

Que ce soutien exprimé par les habitants d'Es Caló soit pris en considération.

À Formentera, le 2 août 2016

Signature :

À L'ATTENTION DU PRÉSIDENT DU CONSEIL INSULAIRE DE FORMENTERA

(LOGO - Formentera Island Council)

(SEAL - 'COUNCIL COAT OF ARMS'
Formentera Island Council
Date: 02 AUGUST 2016
Number: 16345   Time: 12:04
General Register   ENTRY)

Plaça de la Constitució, 1
Sant Francesc Xavier | 07860 | Formentera
Tel. 971 32 10 87 | Fax 971 32 25 56
www.consellinsulardeformentera.cat
www.consellinsulardeformentera.es
consell@formentera.es

Name and surnames: TONI MAYANS SERRA

Telephone: 696937047

National ID CARD (DNI)/Passport/ID Card: 41450335B

Address: c/ Francesc Aragó, No 1,
07872 - Es Caló
Formentera

Please send your reply in:

Catalan: X

Spanish:

I HEREBY STATE:

- That as President of the Neighbourhood Association of Es Caló, I support the International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique, promoted by UNESCO.

For all this,

I REQUEST:

That the support of the residents of Es Caló be taken into consideration.

Formentera, 02 August 2016

Signature:

(SIGNATURE)

TO THE HONOURABLE PRESIDENT OF THE FORMENTERA ISLAND COUNCIL

	Consell Insular de Formentera
Data:	07 Jul, 2016
Númer:	16395
Hora:	14:30

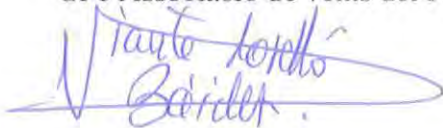
Escrit de recolzament a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec.

L'Associació de veïns del Pilar de la Mola dóna tot el seu suport a la Candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec per formar part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO), de la qual en participa Formentera.

L'associació ha valorat en la declaració feta pel Consell Insular de Formentera la voluntat de reconèixer la tasca dels nostres avantpassats per conservar i transmetre tota la cultura relacionada amb al pedra en sec, així com les activitats lligades a ella. Des de l'Associació de veïns del Pilar de la Mola consideram de vital importància protegir i fomentar aquest patrimoni immaterial perquè reverteix directament en un bé tan característic a Formentera com són les parets de pedra seca, element que marca i conforma el nostre paisatge rural, configura i dóna forma als nostres camins, separa els camps de cultiu dels boscos i, en definitiva, caracteritza el nostre territori.

Formentera, 29 de juliol de 2016

Vicent Roselló Baidez, en nom
de l'Associació de veïns del Pilar de la Mola

Hble. Sr. President del Consell Insular de Formentera

Soutien à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche

L'Association des habitants d'El Pilar de la Mola apporte son soutien le plus total à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO), candidature à laquelle Formentera participe.

Dans la déclaration faite par le Conseil insulaire de Formentera, l'Association se rallie à la volonté de reconnaître le travail de nos ancêtres pour conserver et transmettre toute la culture associée à la pierre sèche, ainsi que les activités rattachées à la pratique de cette technique de construction. Depuis l'Association des habitants d'El Pilar de la Mola, nous estimons que la protection et la promotion de ce patrimoine immatériel revêtent une importance fondamentale en raison de leur répercussion directe sur un bien aussi caractéristique de Formentera que sont les murs en pierre sèche, éléments qui façonnent notre paysage rural, dessinent nos chemins, tracent la séparation entre les champs cultivés et les forêts, et, en définitive, caractérisent notre territoire.

À Formentera, le 29 juillet 2016

Vicent Roselló Baidez, au nom et en représentation de l'Association des habitants d'El Pilar de la Mola

Eliminado:

À l'attention du président du Conseil Insulaire de Formentera

Note du traducteur : tampon du Conseil insulaire de Formentera apposé en haut de la page et spécifiant la date, le numéro et l'heure d'enregistrement du document dans le registre général.

**Letter of support for the International Candidature of the Traditional Dry Stone Building
Technique**

The Neighbourhood Association of Pilar de la Mola gives its full support to the **International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique** so that it may become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO), in which Formentera is participating.

Within the declaration made by the Formentera Island Council, the Association welcomes its desire to recognise the work of our ancestors in conserving and passing down all their culture related to dry stone building and the activities linked to that culture. We in the Neighbourhood Association of Pilar de la Mola believe that it is of vital importance to protect and promote this intangible heritage because it reverts directly on the highly representative asset of Formentera that the dry stone walls embody, an element that demarcates and shapes our rural landscape, configures and gives form to our roads, separates agricultural fields from forests and, lastly, gives character to our land.

Formentera, 29 July 2016

Vicent Roselló Baidez, on behalf
of the Neighbourhood Association of Pilar de la Mola
(SIGNATURE)

To the Honourable President of the Formentera Island Council

Escrit de suport a la candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de pedra en sec per formar part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Pedro Serra Mayans, amb DNI núm. 34.069.541-D amb domicili a Sa Miranda Cala Saona, 670, 07860 Formentera i núm. de telèfon 629 267 520

MANIFEST

Que la tota la meva família és originària de Formentera i tenc el privilegi de ser propietari de dos terrenys rústics antigament conreats i aprofitats íntegrament. Per aconseguir poder treure-ne el màxim profit, els terrenys disposen de múltiples elements de construcció en pedra seca (parets mitjaneres, parets delimitadores de petites tanques, clapers d'acumulació de reble, petits marges de contenció de terres, clavegueres, portells...) que arriben entre tots a sumar uns 1.500 metres lineals.

Que dedico la meva activitat professional diària a la psicologia, el que suposa un esforç més vinculat a l'àmbit mental que al físic, pel que gaudeixo aprofitant els moments lliures que dispo per adobar esportells i altres desperfectes que sovint apareixen, sobretot després de l'època de pluges.

Que fa uns 15 anys, conscient de quantitat de construccions existents a les propietats, vaig aprendre la tècnica per l'ensenyament directe dels meus familiars i altres persones conegudes que Formentera. Durant els anys he anat perfeccionant la tècnica i consolidant l'aprés a través de la pràctica i coneixement més profund tant de la forma de col·locar les pedres, com dels diferents tipus de pedra i les diferents funcions de cada tipus de pedra, sense fer servir mai materials tipus ciment per ajudar a aguantar les pedres.

Que mantenir aixecades les construccions de pedra seca suposa un esforç important, però que considero queda sobradament compensat pel valor patrimonial, etnogràfic i paisatgístic que forma part indissoluble de la identitat, i singularitat de Formentera com a Illa i com a població, i que en un futur segueixi essent un llegat per a les noves generacions.

Que don el meu suport a la **candidatura internacional de la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec** per formar part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO), tenint en compte que aquesta declaració contribuiria a reconèixer, a posar en valor i a difondre aquests coneixements com a part del patrimoni cultural de Formentera

Formentera, 10 d'agost de 2016

Signat,

	Consell Insular de Formentera
Data:	11 AGO. 2016
Número:	16867
Hora:	10:32
Registre General	ESFORMA

Document de soutien à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité

Pedro Serra Mayans, titulaire de la pièce d'identité n° 34.069.541-D, sis Sa Miranda Cala Saona, 670, 07860 Formentera et abonné au numéro de téléphone 629 267 520

DÉCLARE

Que toute ma famille est originaire de Formentera et que j'ai le privilège d'être propriétaire de deux terrains ruraux autrefois cultivés et intégralement exploités. Pour pouvoir en tirer un maximum de profit, les terrains disposent de nombreux éléments de construction en pierre sèche (murs mitoyens, murs délimitant de petites enceintes, terrains pierriers d'accumulation de gravier, petits talus de retenue de terre, puits de drainage, ouvertures, etc.) qui, au cumul, représentent environ 1 500 mètres linéaires.

Que je consacre mon activité professionnelle quotidienne à la psychologie, impliquant un effort davantage associé au mental qu'au physique, ce qui me permet de profiter du temps libre dont je dispose pour reboucher les brèches et autres imperfections qui ont souvent tendance à se former après la saison des pluies.

Qu'il y a une quinzaine d'années, conscient de la quantité de constructions érigées sur les propriétés, j'ai décidé de recourir aux membres de ma famille ainsi qu'à certaines connaissances de Formentera pour me faire directement enseigner la technique de la pierre sèche. Au fil du temps, j'ai peu à peu perfectionné cette technique et consolidé mon apprentissage à travers la pratique et une connaissance plus approfondie de la mise en place des pierres, des différentes sortes de pierres existantes et des fonctions de chacune d'entre elles, sans jamais recourir à l'emploi de matériaux comme le ciment pour favoriser le maintien des blocs.

Que le fait de conserver l'état des constructions en pierre sèche représente un effort important, mais que je considère qu'il en vaut largement la peine en raison de la valeur patrimoniale, ethnographique et paysagère de ces constructions indissociables de l'identité et de la singularité de Formentera en tant qu'île mais aussi en tant que peuple, et que ces dernières se doivent à l'avenir de préserver leur caractère d'héritage pour les générations futures.

Que je manifeste mon soutien à la candidature internationale de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (UNESCO), en tenant compte du fait que cette déclaration contribuera à la reconnaissance, à la mise en valeur et à la diffusion de ces connaissances en tant que partie intégrante du patrimoine culturel de Formentera. À Formentera, le 10 août 2016

Document supporting the International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique to become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Pedro Serra Mayans, holder of National ID Card (DNI) No. 34069541-D with registered address at Sa Miranda Cala Saona, 670, 07860 Formentera and telephone number +34 629 267 520

STATES

That my whole family is from Formentera and I have the privilege to be the owner of two pieces of rural land that, for many years, have been put to full use for agricultural purposes. To take maximum advantage of the layout of the land, it contains numerous dry stone constructions (party walls, boundary walls, rubble storage areas, small earth-retaining walls, culverts, embrasures, etc.) adding up to a total of about 1,500 linear metres.

That I am a professional psychologist and my daily activity implies mental rather than physical effort; therefore I enjoy using my free time to repair embrasures and other damage that frequently appears, especially after the rainy season.

That being aware of the number of constructions that exist on the properties, about 15 years ago I asked members of my family and other well-known people in Formentera to teach me the technique. Over the years I have mastered the technique and obtained deeper knowledge of how to lay the stones. I have also learnt about the distinct types of stone and the different functions for each kind of stone, without ever using materials such as cement to keep them in place.

That although keeping dry stone constructions standing entails a great deal of work, I consider that it is well worth the effort due to their heritage, ethnographic and landscape value that forms an indissoluble part of Formentera's identity and the singularity of the island and its people; so that in the future they may continue to be a legacy for generations to come.

That I support the International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique to become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO), taking into account that this declaration will contribute to promulgate and disseminate this knowledge as part of Formentera's cultural heritage.

Formentera, 10 August 2016

(Signature)

(SEAL - 'COUNCIL COAT OF ARMS'
Formentera Island Council
Date: 11 AUGUST 2016
Number: 16867 Time: 10:32
General Register ENTRY)

Consell Insular de Formentera
Conselleria de Cultura, Educació i Patrimoni

Formentera, 14 de agosto del 2016

Estimados señores

La asociación de Artistas de Formentera se adhiere y apoya la **candidatura de la técnica constructiva tradicional de la piedra en sec** per formar parte de la lista representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanitat (Unesco).

Consideramos la técnica constructiva tradicional de la piedra en seco como parte esencial e intrínseca de la identidad del pueblo de Formentera, de gran valor histórico, representativo de las características y necesidades de la sociedad. Su adaptación al medio natural y usos de los recursos básicos que el entorno ofrece, reflejan en el uso de la técnica, la capacidad de un pueblo a perpetuarse ante la adversidad del medio.

De esta manera se convierte en símbolo e identidad de la población de Formentera el uso de la técnica de la piedra seca.

Gracias,

Álvaro Mendoza

Presidente de la Asociación de Artistas de Formentera.

ADAF. Asociación de Artistas de Formentera. CIF. G-57488744

Per verificar la validesa d'aquest document, pot consultar la següent pàgina web

Codi Segur de Validació ce3d56eb557e4adea4d63fe972097992001

Uri de validació <http://ovao.consellinsulardefomentera.cat/validador/asp/verificadorfirma.asp>

Metadades Num. Registre entrada: RGENT 2016 17057 - Data Registre: 17 08 2016 09:16:00

Conseil insulaire de Formentera
Ministère de la Culture, de l'Éducation et du Patrimoine

A Formentera, le 14 août 2016

Chers Messieurs,

L'Association des artistes de Formentera rejoint et soutient la *candidature de la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche* pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité (Unesco).

Nous considérons la technique de construction traditionnelle de la pierre sèche comme un élément essentiel et intrinsèque de l'identité du peuple de Formentera, doté d'une grande valeur historique, mais aussi représentatif des caractéristiques et des besoins de la société. Son adaptation au milieu naturel et aux usages des ressources élémentaires offertes par l'environnement sont le reflet de la capacité d'un peuple à subsister face à l'adversité du milieu qui l'entoure.

L'utilisation de la technique de la pierre sèche se transforme ainsi en un symbole et en une identité des habitants de Formentera.

Merci,

Álvaro Mendoza
Président de l'Association des artistes de Formentera.
ADAF – Association des artistes de Formentera – CIF : G-57488744

Formentera Island Council

Formentera, 14 August 2016

Ministry of Culture, Education and Heritage

Dear Sirs

The Association of Artists of Formentera gives its full agreement and support to the *International Candidature of the Traditional Dry Stone Building Technique* so that it may become part of the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (UNESCO).

We consider that the traditional dry stone building technique forms an essential and intrinsic part of the identity of Formentera and that it has great historical value and represents the characteristics and needs of society. The way in which the technique adapts to the natural environment and uses the basic resources found in the surrounding land bears witness to the capacity of a people to survive in the face of adverse environmental conditions.

Consequently, the dry stone building technique becomes a symbol and identity of the people of Formentera.

Thank you,

Álvaro Mendoza

President of the Association of Artists of Formentera.

ADAF. Association of Artists of Formentera. Company Tax ID (CIF) No. G-57488744

Adhesió a la Candidatura de la Declaració de la paret de pedra com a Patrimoni de la Humanitat

Carles Torres Torres, nascut a Eivissa el 2 d'octubre de 1974, amb residència a l'illa de Formentera a la vénda de la Miranda i Cala Saona, Sant Francesc Xavier, i amb el DNI 41 456 783L,

Expòs que:

Manifest el meu suport, personalment i individual, a la candidatura de la paret de pedra per ser declarada Patrimoni de la Humanitat, perquè representa un dels elements paisatgístics i constructius que uneixen les nostres illes.

La seva funcionalitat —vertebració i fixació de les terres, aprofitament dels recursos, separació, consolidació de camins i vies, etc.— representen també una sàvia interacció amb el medi i l'home, a través d'una cultura, la de la pedra, que s'ha anat acumulant al llarg dels anys.

D'aquesta manera, el coneixement de les diverses tècniques constructives es reflecteix en el paisatge illenc, i connecta generacions i models econòmics canviants que necessiten referents d'altres temps i necessitats per seguir arrelats al medi i, en definitiva, a una realitat acabada.

Pens que és un deure institucional, precisament, i també individual com a membres de la societat en què vivim, donar el valor precís i únic d'aquelles realitats acabades que, a pesar de competir amb altres models possibles — tancaments amb ciment, filferros, murs vegetals, per exemple—, representin un valor afegit, propi i expressió d'un temps, del qual formam part i necessitam tenir present.

La Declaració de Patrimoni de la Humanitat és, en aquest sentit, una oportunitat més d'oferir, amb la responsabilitat i emoció adients, la paret de pedra i les seves diferents tècniques constructives a les generacions que han de venir.

Carles Torres Torres

Formentera, 9 de novembre de 2016

Adhésion à la candidature d'inscription des murs en pierre sèche au patrimoine de l'humanité

Moi, Monsieur Carles Torres Torres, né à Ibiza le 2 octobre 1974, domicilié sur l'île de Formentera à Sa Miranda i Cala Saona, Sant Francesc Xavier, et titulaire de la pièce d'identité n° 41 456 783L

Expose ce qui suit :

Je manifeste mon soutien personnel et individuel à la candidature d'inscription des murs en pierre sèche au patrimoine de l'humanité car ces ouvrages représentent des éléments de construction et de façonnage du paysage qui unissent nos îles.

Leur fonctionnalité (structuration et fixation des terres, exploitation des ressources, séparation, stabilisation des chemins et des voies, etc.) constitue également une interaction mesurée entre le milieu et l'homme à travers une culture, celle de la pierre, qui a pris du poids au fil du temps.

C'est ainsi que les connaissances des différentes techniques de construction se reflètent dans le paysage insulaire et qu'elles servent de passerelle entre les générations et les modèles économiques changeants qui ont besoin de références d'autres temps et se doivent de continuer à s'enraciner dans le milieu et, en définitive, à s'accrocher à une réalité finie.

Je pense que le fait de conférer la valeur précise et unique de ces réalités finies relève proprement du devoir institutionnel, mais également du devoir individuel en tant que partie intégrante de la société dans laquelle nous vivons. Bien qu'elles se retrouvent en concurrence avec d'autres modèles (clôtures en ciment, fils de fer et barbelés, murs végétaux, etc.), ces réalités finies représentent une valeur ajoutée, spécifique et expressive d'une époque dont nous faisons partie et que nous nous devons de garder à l'esprit.

Dans ce sens, l'inscription au patrimoine de l'humanité constitue une chance de plus, avec la responsabilité et l'émotion qui se doivent, de révéler les murs en pierre sèche et leurs différentes techniques de construction aux générations à venir.

Carles Torres Torres

À Formentera, le 9 novembre 2016

Attachment to the Candidacy for the dry stone wall to be declared a World Heritage

Carles Torres Torres, born in Ibiza on October 2, 1974, resident of the island of Formentera in the territorial area of Miranda i Cala Saona, Sant Francis Xavier, and having the National Identity Number: 41 456 783L,

I declare that:

I hereby declare my support, personally and individually, to the candidacy of the stone wall to be declared a World Heritage, as it represents one of the elements of the landscape and construction that unites our islands.

Its purpose is to structure and border the land, make the most of resources, create partitions, consolidate paths and roads, etc. It also represents an ingenious interaction between man and the environment, through a culture, that of stone work, which has developed over the years.

In this way, the knowledge of different construction techniques is reflected in the island landscape. It connects generations and changing economic models that need references from other times and requirements to stay rooted to the environment and, ultimately, provide a finished reality.

I think it is certainly an institutional duty but also an individual one as members of the society in which we live, to give an accurate and unique value to those finished realities. Despite competing with other possible models such as cement finished walls, wire fences, hedges, they give added value, representing a typical expression of a time period, which we form part of and one that we need to keep.

The World Heritage Declaration is, in this sense, another opportunity to offer, with the responsibility and emotion that this entails, the stone wall and its various construction techniques to the generations to come

Carles Torres Torres

Formentera, 9 November, 2016.

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió).....ROBERTO MANUEL BARCELÓ ORTIZ.....
.....VICARIAT DE SEGUROIDAD.....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms ROBERTO MANUEL BARCELÓ ORTIZ

DNI 48148572-C

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Roberto Manuel Barceló Ortiz.....
agent de sécurité.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Roberto Manuel Barceló Ortiz

DNI/Nº pièce d'identité   48148572-C

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Roberto Manuel Barceló Ortiz, security agent

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Roberto Manuel Barceló Ortiz
Identification Number (DNI):48148572-C

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) *Agustin David Filani Gomez*
ATURAT.

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms *Agustin David Filani Gomez*

DNI *39.067.376-Y*

Firma *A. Filani*

Signant aquest document, recolzau que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Agustín David Filani Gómez.....
chômeur.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom Agustín David Filani Gómez

DNI/Nº pièce d'identité 34.067.376-Y

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Agustín David Filani Gómez, unemployed

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Agustín David Filani Gómez

Identification Number (DNI): 34.067.376-Y

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) Albert Giner Cadena
Professional de la joventut

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms Albert Giner Cadena

DNI 46068131-M

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Albert Giner Cadena.....
professionnel de la jeunesse.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Albert Giner Cadena

DNI/Nº pièce d'identité   46068131-M

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Albert Giner Cadena, professional in the field of youth

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Albert Giner Cadena

Identification Number (DNI): 46068131-M

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) DAVID, PINTOR.....

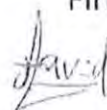
Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms DAVID DE LA FUENTE DOMINGUEZ

DNI 43102316E

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

**Soutien à la candidature de la pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et profession).....David, peintre.....
.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   David De la Fuente Domínguez

DNI/Nº pièce d'identité   43108316Z

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) David, painter

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: David De la Fuente Domínguez
Identification Number (DNI): 43108316Z

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... LAURA GONZALEZ PLAZA (TECNICA DE EQUIPOS
DE TELEVISION).....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms LAURA GONZALEZ PLAZA

DNI 06.267.896.M

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

**Soutien à la candidature de la pierre sèche
au patrimoine culturel immatériel de l'humanité**

(Nom et profession).....Laura González Plaza (technicienne d'équipements de
télévision).....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Laura González Plaza

DNI/Nº pièce d'identité   06.267.896-M

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Laura González Plaza, TV equipment technician

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Laura González Plaza

Identification Number (DNI): 06.267.896-M

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... Juan (Estudiant Educació Primària -
Animador Sociocultural)

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms Joan A. Jansó Jansó

DNI
93212171-R

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Joan (en formation pour devenir enseignant d'école primaire –
animateur socioculturel).....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Joan A. Jaume Sampol

DNI/Nº pièce d'identité 43212171-R

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Joan , studying Graduated in Teaching – sociocultural animator

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Joan A. Jaume Sampol

Identification Number (DNI): 43212171-R

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) *Esteve Nicolau Perelló* *Historiador*.....
.....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms *ESTEVE NICOLAU PERELLÓ*

DNI *43460160 -6*

Firma

Signant aquest document, recolzau que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Esteve Nicolau Perelló (historien).....

.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Esteve Nicolau Perelló

DNI/Nº pièce d'identité   43460160-G

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Esteve Nicolau Perelló , historian

.....

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Esteve Nicolau Perelló

Identification Number (DNI): 43460160-G

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... *Jaime Arturo Pérez* .....
..... *Habitant* .....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms

DNI *4706188-C*

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Jaime Arturo Pérez Pérez (*marger*).....

.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom

DNI/Nº pièce d'identité 4706188-C

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Jaime Arturo Pérez Pérez (dry stone waller)

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name:

Identification Number (DNI): 4706188-C

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... PASCAL JOSEP SANCHEZ MARCILLÓ.....
..... (FIBROTÈCISTA).....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms

DNI 33534409W

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Pasqual Josep Sánchez Morcillo (physiothérapeute).....

.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom

DNI/Nº pièce d'identité 33934409W

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Pasqual Josep Sánchez Morcillo (psychotherapist)

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name:

Identification Number (DNI): 33934409W

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) Josep CAMPRUBI PDL
AGENT DE MEDI AMBIENT

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms JOSEP CAMPRUBI PDL

DNI 43123534-y

Firma

Signant aquest document, recolzau que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Josep Camprubí Pol.....
agent de l'environnement .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Josep Camprubí Pol

DNI/Nº pièce d'identité   43123534-Y

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Josep Camprubí Pol, environmental agent

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Josep Camprubí Pol

Identification Number (DNI): 43123534-Y

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió).....TONI CANAVES TORRES.....
.....GUARDA DE REFUGI.....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms

TONI CANAVES TORRES

DNI 37342655Q

Firma

Signant aquest document, recolzau que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Toni Cánaves Torres.....
gardien de refuge .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Toni Canaves Torres

DNI/Nº pièce d'identité   37342655Q

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Toni Cánaves Torres, refuge guard

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Toni Canaves Torres

Identification Number (DNI): 37342655Q

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... EMILI J. COLON ARQUES
..... MESTRE DE PEDRA SECA

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms EMILI J. COLON ARQUES

DNI * 42999072 Q

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Emili J. Colom Arqués.....
mestre de paret seca – maître bâtisseur en pierre sèche .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Emili J. Colom Arqués

DNI/Nº pièce d'identité   42999022Q

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Emili J. Colom Arqués, dry stone master waller

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Emili J. Colom Arqués

Identification Number (DNI): 42999022Q

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió).....DANIA GONZALEZ RODRIGUEZ.....
.....MARCA.....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms DANIA GONZALEZ RODRIGUEZ

DNI 43048536-B

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Damià González Rodríguez.....
marger –bâilleur en pierre sèche .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Damià González Rodríguez

DNI/Nº pièce d'identité 43048536-B

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Damià González Rodríguez, drystone waller

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Damià González Rodríguez

Identification Number (DNI): 43048536-B

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) RAMON LLOBERA MARIORÉLL
MARGER

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms RAMON LLOBERA MARIORÉLL

DNI 43065123- >

Firma

Signant aquest document, recolzau que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Ramon Llobera Martorell.....
marger –bâtitseur en pierre sèche .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Ramon Llobera Martorell

DNI/Nº pièce d'identité 43065123-S

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Ramon Llobera Martorell, dry stone waller

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Ramon Llobera Martorell

Identification Number (DNI): 43065123-S

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) Pere Joan Sanyol Bestard
Marger

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms Pere J. Sanyol Bestard

DNI 43066485-C

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Pere Joan Sampol Bestard.....
marger –bâtitseur en pierre sèche .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Pere J. Sampol Bestard

DNI/Nº pièce d'identité 43066485-C

Signature

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Pere Joan Sampol Bestard, dry stone waller

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Pere J. Sampol Bestard

Identification Number (DNI): 43066485-C

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió).....PEDRO PASTRE HORRACH.....
.....FORESTAL.....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms PEDRO PASTRE HORRACH

DNI 43041846-.2

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Pedro Sastre Horrach, forest worker

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Pedro Sastre Horrach

Identification Number (DNI): 43041846-Z

Signature

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Pedro Sastre Horrach.....
ouvrier forestier .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Pedro Sastre Horrach

DNI/Nº pièce d'identité   43041846-Z

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... Anne Gottschlicht
..... Port Pollença, Carrer del Roure
Casa 3

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms

DNI

Firma

A Gottschlicht
X 1827266P

Bike and kite
Port Pollença

Signant aquest document, recolzau que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Anne Gottschlicht.....
Port Pollença, Carrer del Roure Casa 3 .....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom

DNI/Nº pièce d'identité

A. Gottschlicht
X1827266P

Signature

Bike and Kite
Port Pollença

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Anne Gottschlicht

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name:

Identification Number (DNI):

Signature

A. Gottschlicht
X1827266P

Bike and Kite
Port Pollença

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió)..... MADDERNE MÜLLEK, ARQUITECTO.....

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms Madele'ie Müll

DNI L8470VY1#

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Madeleine Muller, architecte.....
.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Madeleine Muller

DNI/Nº pièce d'identité

Signature

L847FOVYAH

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Madeleine Muller, architecte

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Madeleine Muller

Identification Number (DNI): L847FOVYAH

Signature

**Suport a la declaració de la pedra en sec
com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**

(Nom i professió) FABIAN ONNEKEN, ARQUITECTE

Reconeixo que la pedra en sec té un gran valor cultural per a l'illa de Mallorca on visc i que és imprescindible contribuir entre tots a mantenir les activitats tradicionals lligades a la pedra en sec per conservar-ne els valors immaterials.

Per això, dono suport a la declaració de la pedra en sec com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Nom i cognoms Fabian Onneken

DNI 976032192

Firma

Signant aquest document, recolzo que el patrimoni immaterial de la pedra en sec sigui declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Totes aquestes adhesions es faran arribar a la UNESCO com a mostra del suport popular i no tenen cap caràcter vinculant ni comprometedor amb el projecte.

Support of the Candidature of Dry Stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity

I, (Name and occupation/Institution) Fabian Onnehem, architecte

Hereby recognise that dry stone has great cultural value for the island of Mallorca, where I live, and that it is vital for all to contribute to the continuation of the related traditional activities in order to preserve these intangible values.

I therefore support the international candidacy before UNESCO for declaring dry stone as an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Full name: Fabian Onnehem
Identification Number (DNI): 976032192

Signature

Soutien à la candidature de la pierre sèche au patrimoine culturel immatériel de l'humanité

(Nom et profession).....Fabian Onnehem, architecte.....
.....

Je reconnais que la pierre sèche revêt une grande valeur culturelle pour l'île de Majorque où je réside et qu'il est indispensable de contribuer entre tous à la pérennisation des activités traditionnelles qui y sont liées dans le but de protéger les valeurs immatérielles.

À ce titre, je soutiens la candidature auprès de l'Unesco afin que la pierre sèche soit inscrite sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Prénom et nom   Fabian Onnehem

DNI/Nº pièce d'identité   976032192

Signature

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la **pedra en sec**, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la **pedra en sec** és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als

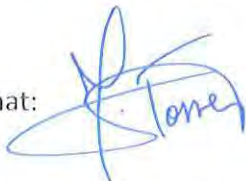
vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendriem les parets d'esquena d'ase.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, JOSEFA TORRES TUR..... s'adhereix/ens adherim a aquesta iniciativa i donam suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 27.06 de 2016

Signat:

NOM: JOSEFA TORRES TUR

ADREÇA: Apt. CORREUS 264 07830 S. JOSEP DE SA TALAIA

ADREÇA ELECTRÒNICA:

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)

15371
11/15

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als

vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendríem les parets d'esquena d'ase.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, ... ANTONI NARI' NARI' (N. 429.324E) ..... s'adhereix/ens adherim a aquesta iniciativa i donam suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 30/6 de 2016

Signat:

NOM:

ANTONI NARI' NARI'

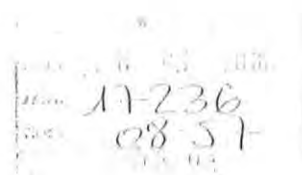
ADREÇA:

I. Nacaró de 42 - 4^a - 2^a

ADREÇA ELECTRÒNICA:

amirurota@gmail.com

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplin aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendriem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Ma Montserrat Cols Clotet
amb domicili a C/ Daurada Grossa nº5
del municipi St. Jordi CP 07817
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, de de 2016

Signat:

NOM: Ma MONTSERRAT COLS CLOTET
DNI/CIF: 39310812-U
ADREÇA: C/ Daurada Grossa nº5
ADREÇA ELECTRÒNICA: montse@saltones.com

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Registre General
Entrada 2016.07.237
Data: 18/07/2016 Hora: 09:03

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplin aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i de **cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendriem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Vicenç Torres Torres
amb domicili a C/ Daurada grossa 5
del municipi Sant Jordi CP 07812
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, de de 2016

Signat:

NOM: Vicenç Torres Torres

DNI/CIF: 41439579 L

ADREÇA: C/ Daurada grossa 5

ADREÇA ELECTRÒNICA:

vfort@gnail.com

CONSELL INSULAR D'EIVISSA
Registre General
Entrada 2016017238
Data: 18/07/2016 Hora: 09:05

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'esperegar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre

altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendriem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Juan M. Arque Alberti
amb domicili a Esport, Camí des Rafal 29
del municipi d'Esport CP 07190
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 16 de juliol de 2016

Signat:

NOM: JOAN M. ARQUE ALBERTI
DNI/CIF: 41.439.592 D
ADREÇA: Camí des Rafal, 29. Esport.
ADREÇA ELECTRÒNICA: joanmarque@gmail.com

CONSELL INSULAR D'EIVISSA Registre General Entrada 2016017239 Data: 18/07/2016 Hora: 09:07

Sr. Vicente Torres Guasch
 President del Consell d'Eivissa
 Consell d'Eivissa
 Av. d'Espanya, 49
 07800 Eivissa

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espardregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre

altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i de **cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Ana Maria Villalonga Comas
amb domicili a Camí des Rafal 29
del municipi ESPORTIUS CP 07190
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 16 de Juliol de 2016

Signat:

NOM: Ana Maria Villalonga Comas
DNI/CIF: 43.038.879 Z
ADREÇA: Camí des Rafal 29 Esportius
ADREÇA ELECTRÒNICA: amvc67@gmail.com

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'esperegar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendriem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Rose Cols Clotet
amb domicili a CAN CLOTET
del municipi Guardiola de Berguedà CP 08695
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 15 de Juliol de 2016

Signat:

NOM: Rose Cols Clotet
DNI/CIF: 39314379L
ADREÇA: can clotet
ADREÇA ELECTRÒNICA: rcols@xtec.cat

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempnen aquests conceptes, i, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Isabet Mayordomo Bell
amb domicili a C. Extremadura, 14 6è D
del municipi Eivissa CP 07800
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 29 de juliol de 2016

Signat:

NOM: Isabet Mayordomo Bell
DNI/CIF: 47406361-A
ADREÇA: C. Extremadura, 14 6è D
ADREÇA ELECTRÒNICA: betmayordomo@gmail.com

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempnen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, MIGUEL MAYORDOMO BOFILL
amb domicili a AV. ISIDORO MACABICH 64 1º B
del municipi EIVISSA CP 07800
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, ²⁹ de JULIOL de 2016

Signat:

NOM: MIGUEL MAYORDOMO BOFILL
DNI/CIF: 47254486-C
ADREÇA: AV. ISIDORO MACABICH 64 1º B
ADREÇA ELECTRÒNICA: miguelmayordomo@gmail.com

CONSELL INSULAR D'EIVISSA Registre General Entrada 2016018528 Data: 29/07/2016 Hora: 11:57

Sr. Vicente Torres Guasch
 President del Consell d'Eivissa
 Consell d'Eivissa
 Av. d'Espanya, 49
 07800 Eivissa

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
 CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
 REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
 (UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Alès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'esperegar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, AUBERTO BOFILL BONET
amb domicili a SILLA PLANA, 12
del municipi D'EIVISSA CP 07800
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 14 de Juniol de 2016

Signat:

NOM: AUBERTO BOFILL BONET
DNI/CIF: 41442246-H
ADREÇA: SILLA PLANA, 12
ADREÇA ELECTRÒNICA: CANBOF@HOTMAIL.COM

CONSELL INSULAR D'EIVISSA Registre General Entrada 2016018529 Data: 29/07/2016 Hora: 11:58

Sr. Vicente Torres Guasch
 President del Consell d'Eivissa
 Consell d'Eivissa
 Av. d'Espanya, 49
 07800 Eivissa

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'esperegar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a dues cares quan són tanques; i de **cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les parets d'esquena d'ase.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Maria Mayordomo Bofill
amb domicili a C. Extremadura 14 6è D
del municipi Eivissa CP 07800
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 29 de juliol de 2016

Signat:

NOM: MARIA MAYORDOMO BOFILL
DNI/CIF: 47252989 H
ADREÇA: C. EXTREMADURA 14 6e D
ADREÇA ELECTRÒNICA: mariaamb1985@gmail.com

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

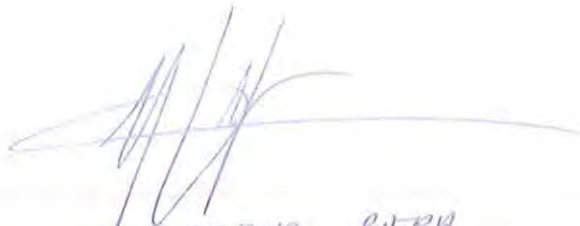
entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i de **cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Miguel Mayordomo Riera
amb domicili a C/ Extremadura 14, 6-D
del municipi Eivissa CP 07800
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 29 de Juliol de 2016

Signat:

NOM: MIGUEL MAYORDOMO RIERA
DNI/CIF: 41 441 421-K
ADREÇA: C/ EXTREMA DURA, 14, 6-D
ADREÇA ELECTRÒNICA: mayordomonera@yahoo.es

Sr. Vicente Torres Guasch
President del Consell d'Eivissa
Consell d'Eivissa
Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa

**CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)**

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la pedra en sec és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu,

entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i de **cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, ANGELES BOFILL TORRES
amb domicili a C/ EXTREMADURA n= 14 6º D
del municipi EIVISSA CP 07800
s'adhereix a aquesta iniciativa i dona suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 29 de Juliol de 2016

Signat:

NOM: ANGELES BOFILL TORRES
DNI/CIF: 41441206-3
ADREÇA: C/ EXTREMADURA n= 14 6º D
ADREÇA ELECTRÒNICA: ANGELSBT@HOTMAIL.ES

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC, PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA
DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castellà-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplin aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el Medi Ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, aguantar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dos cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir o aguantar la terra en llocs de

pendent i als vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendriem les parets d'esquena d'ase, més properes a cases i a esglésies.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell Insular. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això a l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Lina Sansano Costa, amb DNI 41.441.994-L, Directora del Museu Etnogràfic d'Eivissa i de l'Arxiu d'Imatge i So del Consell Insular d'Eivissa, amb domicili a c/ Calvari núm. 1, del municipi d'Eivissa, CP 07800, s'adhereix a aquesta iniciativa i dóna suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 23 d'agost de 2016

Signat:

MUSEU ETNOGRÀFIC D'EIVISSA

PRESIDENT DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA

Consell d'Eivissa	
REGISTRE GENERAL	
data	25 AGO. 2016
núm.	20398
hora	10:00
ENTRADA	

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC, PER FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA
DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castellà-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplin aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la *pedra en sec* és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el Medi Ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, aguantar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dos cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir o aguantar la terra en llocs de

pendent i als vessants de puigs. Entre les que empren algun tipus de morter tendriem les parets d'esquena d'ase, més properes a cases i a esglésies.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell Insular. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això a l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, Cristina Palau Bonet, amb DNI 41.449.778-Y, Tècnica de Patrimoni Cultural i Responsable de la Sala d'Exposicions *Sa Nostra Sala* i del Centre Arqueològic de sa Capelleta del Consell Insular d'Eivissa, amb domicili a c/ Calvari núm. 1, del municipi d'Eivissa, CP 07800, s'adhereix a aquesta iniciativa i dóna suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 23 d'agost de 2016

Signat:

SA NOSTRA SALA
CONSELL INSULAR D'EIVISSA
SALA DE CULTURA I EXPOSICIONS

PRESIDENT DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA
CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA
REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT
(UNESCO)

Assabentats que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contemplen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la **pedra en sec** és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de **paredat a pla** amb lloses; **paredat de punta** amb col·locació obliqua; **paredat de pinyol de magrana**, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a **dues cares** quan són tanques; i **de cara vista** les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als

vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les **parets d'esquena d'ase**.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, la Demarcació d'Eivissa i Formentera del COAIB s'adhereix/ens adherim a aquesta iniciativa i donam suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 20/09 de 2016

Signat:

NOM: Iván Torres Ramón, President Demarcació d'Eivissa i Formentera del Col·legi Oficial Arquitectes Illes Balears

ADREÇA: C/. Pere Tur, 3. Dalt Vila. 07800 Eivissa.

ADREÇA ELECTRÒNICA: coaibeivissa@coaib.es

LETTRE D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE MAÇONNERIE DE PIERRE SÈCHE POUR SON INSCRIPTION SUR LA LISTE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ (UNESCO)

Informés que le Département de Transparence, Culture et Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, avec les Conseils insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale de la maçonnerie à pierre sèche, pour qu'elle soit inscrite sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité. Il s'agit d'une initiative impulsée par la Grèce et Chypre, avec l'incorporation du Portugal, de la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie et entre autres, l'État espagnol. Ce dernier, à travers ses Communautés Autonomes de Galice, Asturies, Catalogne, Extremadura, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie, Castille León, sous la coordination du Secrétariat d'État de Culture du Ministère d'Éducation, Culture et Sport.

Vu que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine quand les candidatures se réfèrent à plus d'un pays, et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte 2003, ratifié par Espagne en 2006), ainsi que le font la législation des Baléares (2004, modifiant la Loi du patrimoine historique de 1998), et plus récemment la législation de l'État (2015) qui envisagent ces concepts. Et vu de même, que l'UNESCO encourage et considère approprié et nécessaire que les propositions de candidature de biens pour être déclarés Patrimoine de l'Humanité, aient le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent.

Compte tenu que l'objet de cette candidature internationale de *la pierre à sec* est la mise en valeur de connaissances traditionnelles transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal de travail de la pierre, presque sans traitement, et l'habileté de son placement pour usage constructif, sans aucune classe de ciment ou de mortier qui les unisse. Il s'agit d'une sorte de relation symbiotique compte tenu des caractéristiques d'efficacité et soutenabilité de l'activité envers l'environnement ; ainsi que d'une relation écologique de profit des ressources naturelles de l'environnement, où le paysan, pour de bons labours des terres, devait épierrier le champ, et ces pierres s'accumulaient en tas ou aux bords du champ. Cette pierre accumulée servait pour faire des murs d'habitations, d'autres classes de murs, des marges, des bornages... En définitive, des constructions faites pour séparer les propriétés, faire des démarcations, protéger du vent, soutenir la terre face à la pression des cultures, entre autres fonctions. Rien que de la construction de murs, nous pouvons souligner diverses typologies : celles de la **pose litée** [*paredat a pla*] des pierres avec des dalles ; de la **pose des pierres en pointe** [*paredat de punta*], de façon oblique ; de la pose des pierres en **forme de noyau de grenade** [*paredat de pinyol de magrana*], quand les pierres ont la même mesure en hauteur et en largeur. Les murs peuvent être à **deux faces**, quand ils servent de clôture ; et en **pierre apparente** pour les murs bien exposés au soleil et les murs de soutènement avec la fonction de

contenir la terre dans des emplacements à pente et sur les versants des collines. Entre celles qui utilisent une classe de mortier, il y aurait **les murs en dos-d'âne** [*parets d'esquena d'ase*], plus proches des maisons et des églises.

L'adhésion à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité implique, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection par le Conseil Insulaire. Mais de même, et parallèlement, elle implique aussi développer un corps normatif et des mesures de protection et de soutien par les administrations correspondantes. Et surtout, une connaissance et une volonté de soutien et adhésion de la part de la communauté : d'individus particuliers, de voisins, associations, organismes, institutions, administrations, etc. Et tout ceci avec la finalité de « mieux connaître le patrimoine culturel immatériel et d'obtenir une plus grande prise de conscience de son importance, et favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle » tel que le prévoit l'article 16, Chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Pour ces motifs, ...
.....
....., adhère à cette initiative et donne soutien à la Candidature Internationale de la Pierre à sec pour son inscription sur la Liste du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Ibiza,

DÉNOMINATION :
ADRESSE :
ADRESSE ÉLECTRONIQUE:

LETTER OF ADHERENCE TO THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR DRY MASONRY TO BE INCLUDED IN WORLD INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE LIST (UNESCO)

Aware that the Department for Transparency, Culture and Sports of the Balearic Islands' Autonomous Community, together with the Insular Councils of Majorca, Menorca, Ibiza and Formentera, participates in the initiative to file an International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List. It is there an initiative promoted by Greece and Cyprus, joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria and among them, Spain and specifically Spanish State through the Autonomous Communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, Canary Islands, Valence, Andalusia and Castile León, under the coordination of the Secretariat of State for Culture from the Ministry for Education, Culture and Sport.

Taking into account that UNESCO promotes the protection of heritage when candidacies refer to more than one country, and that the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage so allows it (2003 text, ratified by Spain in 2006), as it happens with Balearic legislation (2004, amending the 1998 Act on Historical Heritage), and more recently with the State legislation (2015) that take into account those concepts. Whereas, as well, UNESCO encourages and deems appropriate and necessary that proposals of candidacy of heritage elements to be declared World Heritage must have the support of the community to which they belong.

Taking into account that the aim of this international candidacy of **dry masonry** is to value traditional knowledges orally passed on from generation to generation, on craftsmanship of stones, almost without any treatment and the skill of laying the stones for building purposes, without any kind of cement or mortar to bind them. It is a kind of symbiotic relation taking into account the efficiency and sustainability features of the activity towards environment; and as well an ecological relation of profit of environment's natural resources, where peasant, to properly farm the field, had to remove the stones, and those stones accumulated in piles or at the side of the fields. This accumulated stone was used to build walls of buildings or other kind of walls, borders, separations... In short, building works to separate properties, make demarcations, protect from wind, and retain the land against pressure of crops, among other functions. Just concerning building of walls, different types can already be pointed out: those where stones are put flat, with slabs; or pointed, obliquely, or as pomegranate kernels [*paredat de pinyol de magrana*], where stones have the same height and width. Walls can be **doubles**, when they are used as enclosing walls; and **face-brick** for suntrap walls and retaining walls used to retain the land on sloping sites or on the slope of hills. Among those using some kind of mortar, **humpback walls** [*parets d'esquena d'ase*] are to be found, closer to houses and churches.

The adherence to the International Candidacy for dry masonry to be included in World Intangible Cultural Heritage List entails firstly and previously, an acknowledgement and a protection by the Insular Council of Ibiza. But it entails as well, and at the same time, developing a legislative regime and measures of protection and promotion by the

corresponding public administrations. And, above all, a knowledge and a will of support and adherence by the community: by individuals, neighbours, associations, entities, institutions, administrations, etc., all of which with the purpose of knowing better the intangible cultural heritage and of achieving that greater awareness of its importance and to favour ways of dialogue that respect cultural diversity, as provided for by section 16, chapter IV, on Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

This is why, ...
.....
..... adheres to this initiative and gives support to the International Candidacy for **dry masonry** to be included in World Intangible Cultural Heritage List.

Ibiza, ...

NAME:

ADDRESS:

E-MAIL ADDRESS:

52

Govern de les Illes Balears Conselleria de Transparència, Cultura i Esports	
13 JUL. 2016	
Reg. Gral. Entrada Núm. 7758	Reg. Gral. Sortida Núm.

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
OFICINA CONVENI CONSELL D'EIVISSA
L3E4257/2016
08/07/2016 19:17:42

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Assabentat que la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

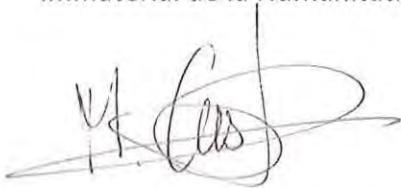
Vist que la UNESCO fomenta la protecció del patrimoni quan les candidatures se refereixen a més d'un país, i que la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni immaterial ho permet (text 2003, ratificat per Espanya el 2006), així com la legislació balear (2004, amb modificació de la Llei de patrimoni històric de 1998), i, més recentment, l'estatal (2015), que contempen aquests conceptes. I, vist també que la UNESCO fomenta i estima adient i necessari que les propostes de candidatures de béns per a ser declarats Patrimoni de la Humanitat, han de tenir el suport de la comunitat a la qual pertanyen.

Atès que l'objecte d'aquesta candidatura internacional de la pedra en sec és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'una mena de relació simbiòtica ateses les característiques d'eficàcia i sostenibilitat de l'activitat envers el medi ambient; o, relació ecològica d'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn, en què el pagès, per al bon conreu de les terres, havia d'espèdregar el camp, i, aquestes pedres s'anaven acumulant en clapers o a les voreres del camp. Aquesta pedra acumulada servia per a anar fent parets, murs, marges, fites... En definitiva, construccions fetes amb l'objecte de separar propietats, partions, protegir del vent, recolzar la terra de les feixes de cultiu, entre altres funcions. Només de la construcció de parets en podem destacar diverses tipologies: les de paredat a pla amb lloses; paredat de punta amb col·locació obliqua; paredat de pinyol de magrana, quan les pedres tenen la mateixa mesura d'alt que d'ample. Les parets poden ser a dues cares quan són tanques; i de cara vista les parets de solana i parets de feixa amb la funció de contenir la terra en llocs de pendent i als

vessants de puigs. Entre les que empen algun tipus de morter tendríem les parets d'esquena d'ase.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció per part del Consell d'Eivissa. Però també, i de forma paral·lela, suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents. I, sobretot, un coneixement i una voluntat de suport i adhesió per part de la comunitat: d'individus particulars, veïns, associacions, entitats, institucions, administracions, etc. Tot això amb l'objecte de «conèixer millor el patrimoni cultural immaterial i, aconseguir que es prengui major consciència de la seua importància i, propiciar formes de diàleg que respectin la diversitat cultural», segons estableix l'article 16, capítol IV, sobre la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Per tot això, en Maurici Cuesta i Labèrnia s'adhereix a aquesta iniciativa i donam suport a en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Eivissa, 4 de juliol de 2016

Maurici Cuesta i Labèrnia
C. de Felip II, 12 5è 3a
07800 Eivissa
maurici.cuesta@gmail.com

CONSELLERIA DE TRANSPARÈNCIA, CULTURA I
ESPORTS, GOVERN DE LES ILLES BALEARS

LETTRE D'ADHÉSION À LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA
TECHNIQUE DE CONSTRUCTION EN PIERRE SÈCHE POUR FAIRE PARTIE DE LA
LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE
L'HUMANITÉ (UNESCO)

Sachant que le Ministère de la Transparence, de la Culture et des Sports de la Communauté Autonome des Îles Baléares, conjointement avec les Conseils Insulaires de Majorque, de Minorque, d'Ibiza et de Formentera, participe à l'initiative de présenter une Candidature Internationale pour la pierre sèche, pour qu'elle fasse partie de la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, initiative lancée par la Grèce et par Chypre, et suivie par le Portugal, la Suisse, la France, la Croatie, la Bulgarie et, parmi ces pays, l'Espagne, et concrètement l'État espagnol, par le biais des Communautés Autonomes de Galice, des Asturies, de Catalogne, d'Estrémadure, d'Aragon, des Canaries, de Valence, d'Andalousie, de Castille-et-León, sous la coordination de la Secrétaire d'État à la Culture du Ministère de l'Éducation, de la Culture et des Sports ;

Étant donné que l'UNESCO encourage la protection du patrimoine lorsque les candidatures émanent de plus d'un pays et que la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel le permet (texte de 2003, ratifié par l'Espagne en 2006), tout comme la législation des Baléares, (2004, modifiant la Loi sur le patrimoine historique de 1998), et, plus récemment, la législation de l'État (2015), qui prennent en compte ces idées ; et, étant donné également que l'UNESCO encourage et estime approprié et nécessaire le fait que les déclarations de candidatures portant sur des biens pour les déclarer Patrimoine de l'Humanité reçoivent le soutien de la communauté à laquelle ils appartiennent ;

Attendu que l'objet de cette candidature internationale de la pierre sèche est la mise en valeur de connaissances traditionnelles qui se sont transmises oralement, et de génération en génération, sur le métier artisanal du travail de la pierre, presque sans traitement, et le savoir-faire de l'assemblage à des fins de construction, sans recourir à aucun type de ciment ou de mortier : il s'agit d'une sorte de rapport symbiotique avec l'environnement en raison de l'efficacité de cette activité, harmonieuse avec le développement durable ; ou d'un rapport écologique fondé sur l'exploitation des ressources de l'environnement, dans le cadre duquel le paysan, pour la bonne culture des terres, devait enlever les pierres de son champ, des pierres qui s'accumulaient ainsi petit à petit sous la forme de monticules ou sur le pourtour du champ ; cet accumulation de pierres permettait de bâtir des murs et des murets, des bornes et des bordures, en définitive, des constructions destinées à séparer les propriétés et les parcelles, à protéger du vent, à consolider le sol pour les cultures en terrasse, entre autres fonctions ; ne serait-ce qu'en matière de constructions des murs, il est possible de distinguer plusieurs typologies : les murs plans faits de dalles, les murs pointus assemblés de manière oblique, les murs en pépins de grenade (*paredat de pinyol de magrana*) dont les pierres ont une hauteur égale à la largeur ; les murs peuvent avoir deux faces quand il s'agit de clôtures, et ils peuvent n'en avoir qu'une seule lorsqu'il s'agit de murs soutenant un terrain exposé au soleil (*solana*) ou de murs pour la culture en terrasse (*feixa*) ayant pour fonction de consolider le terrain dans

les lieux en pente et sur le versant des collines. Nous pourrions citer, parmi ceux qui utilisent un type de mortier, les murs en dos d'âne (*parets d'esquena d'ase*).

L'adhésion à la Candidature Internationale de la Pierre sèche pour faire partie de la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité suppose, en premier lieu et au préalable, une reconnaissance et une protection de la part du Conseil d'Ibiza. Par ailleurs, et de manière parallèle, cette adhésion suppose que soit développé un ensemble de règles, ainsi que des mesures de protection et d'encouragement de la part des administrations correspondantes. Et, surtout, une connaissance et une volonté de soutien et d'adhésion de la part de la communauté : des particuliers, des voisins, des associations, des organismes, des institutions, des administrations, etc. Et ce, dans le but « de mieux connaître le patrimoine culturel immatériel, de parvenir à ce que l'on prenne davantage conscience de son importance, et de favoriser des formes de dialogue qui respectent la diversité culturelle », comme le stipule l'article 16, chapitre IV, sur la Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Pour l'ensemble de ces raisons, Maurici Cuesta i Labèrnia adhère à cette initiative, et nous apportons notre soutien à la technique de la pierre sèche pour qu'elle fasse partie de la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Ibiza, 4 juillet 2016

Maurici Cuesta i Labèrnia
c/ de Felip II, 12 5è 3a
07800 Ibiza
maurici.cuesta@gmail.com

LETTER OF SUPPORT FOR THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR DRYSTONE WALLING TO BE INSCRIBED ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY (UNESCO)

Whereas the Ministry of Transparency, Culture and Sports of the Autonomous Community of the Balearic Islands, together with the island councils of Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera, is participating in the initiative to submit an International Candidature for drystone walling to be inscribed on the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity. This is an initiative promoted by Greece and Cyprus, who are joined by Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria and, among them, Spain. And specifically the Spanish state through the autonomous communities of Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, the Canary Islands, Valencia, Andalusia and Castile-León, co-ordinated by the Secretariat of State for Culture of the Spanish government Ministry of Education, Culture and Sport.

Considering UNESCO encourages the protection of heritage when candidatures encompass more than one country and the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage permits this (2003 text, ratified by Spain in 2006), as do the legislation of the Balearic Islands (2004, modifying the 1998 Law on Historical Heritage) and, more recently, Spanish legislation (2015) that cover these concepts. And considering UNESCO fosters and deems it appropriate and necessary that bids for properties to be declared World Heritage have the support of the community to which they belong.

Given that the purpose of this international candidature for drystone walling is to showcase traditional knowledge that has been passed on orally from generation to generation in the traditional craft of working stone, almost without treatment, and the skill of laying stone for construction purposes without any kind of cement or mortar as a bonding material. This is a kind of symbiotic relationship given this activity's efficacy and sustainability in relation to the environment; or an ecological relationship in which good use is made of the natural resources to hand, the stones that farmers had to remove from the land so that it could be farmed effectively and which were piled up or accumulated at the edges of the fields. These stones were used over the years to build walls, terrace walls, boundary markers, etc. In short, constructions erected to divide properties, to wall in, to provide protection against wind and to terrace farmed land, among other uses. In the construction of walls alone, it is possible to point to various types: walls built with slabs laid flat; walls built with stones laid obliquely; and walls termed 'pomegranate seed', in which the stones are as high as they are wide. Walls can be two-sided when they are enclosure walls, whereas terrace walls built to retain soil on sloping sites and on hillsides have a single exposed side. The walls in which some kind of mortar is used include those known as 'donkey's back' walls.

Supporting the International Candidature for drystone walling to be inscribed on the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity calls firstly and beforehand for recognition and protection by the Council of Ibiza. In addition, it requires the appropriate authorities to develop a body of legislation and measures to protect and raise appreciation of this heritage. Above all, it calls for knowledge and a wish on the part of the community to support and join this candidature: private individuals, residents, associations, organisations,

institutions, authorities, etc. All of this “In order to ensure better visibility of the intangible cultural heritage and awareness of its significance, and to encourage dialogue which respects cultural diversity”, as laid down in article 16 of section IV in the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage.

For all of the above, Maurici Cuesta i Labèrnia joins this initiative and supports the application for drystone walling to be inscribed on the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Ibiza, 4 July 2016

Demonstrations' list of consent and suport (Catalonia)

Liste de manifestations de soutien et de consentement (Catalogne)

Written demonstrations' list of consent and suport

Liste des manifestations écrites de soutien et de consentement

1. Ajuntament de Sitges
2. Consell Comarcal de les Garrigues
3. Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans – Ecologistes de Catalunya
4. Ajuntament de Castellar del Vallès
5. Centre Excursionista de Castellar
6. Fundació el Solà
7. Ajuntament de Llardecans
8. Ajuntament de Torrebesses
9. Associació “Amics de l'Arquitectura Popular”
10. Associació Excursionista Altiplà
11. Associació Cultural La Guardieta
12. Comunitat de Municipis del Segrià Sec
13. Centre d'Estudis Comarcals del Segrià
14. Centre d'Estudis de les Garrigues
15. Grup de Pedra Seca Ballestar de Sant Llorenç Savall
16. Grup Barraquer “El Drac Verd de Sitges”
17. Observatori del Paisatge

18. Carrutxa – Centre de Documentació del Patrimoni i la Memòria
19. Centre Miró de Mont-roig del Camp
20. Ecomuseu de les Valls d'Àneu
21. Eduard Trepà
22. Lacera – Centre d'Estudis Històrics de Sant Llorenç Savall
23. Ajuntament de Sant Llorenç Savall
24. Associació El Llibre de la Vida
25. Agrupació de Defensa Forestal Clot de Bou
26. Associació per al Desenvolupament Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya
27. Ajuntament d'Alcanó
28. Ajuntament de Mura
29. Ajuntament de Sentmenat
30. Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat
31. Associació Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
32. Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà
33. Associació Cultural del Matarranya
34. Associació Espai Llobregós
35. Associació Marques de Pastor
36. Centre d'Estudis de Subirats
37. Consell Comarcal de l'Alt Empordà
38. Associació per la Pedra Seca i l'Arquitectura Tradicional
39. Daniel Macià Martí
40. Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Reus – Universitat Rovira i Virgili

- 31. Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya – Vallès Oriental, Vallès Occidental i Mura 0413
- 42. Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
- 43. SOS Monuments – Associació per a la Defensa Cívica del Patrimoni Cultural
- 44. PRIORITAT

Town Hall
Mairie

County Council / Community of municipalities
Conseil régional / Communauté de communes

NGO
ONG

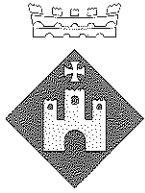

Governmental Entities / Museums / Universities
Entités gouvernementales / Musées / Universités

Individuals
Particuliers

Ajuntament de Sitges
L'ALCALDE

Sr. Lluís Puig Gordi
Director Gral. de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Benvolgut senyor,

Com a Batlle de l'Ajuntament de Sitges em dirigeixo a vostè per comunicar la nostra voluntat de donar suport a la presentació de la candidatura de la tècnica tradicional de la pedra seca per tal de que sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO .

Atès la tècnica tradicional de construcció de pedra en sec ha generat i modelat un dels paisatges més freqüents, comuns i alhora espectaculars i significatius dels Països Catalans i de la Mediterrània, i constitueix l'expressió eminent de la simbiosi de la Natura i l'Home.

Atès que les construccions que s'han aixecat amb aquesta tècnica es troben disseminades per tot el territori i en molts casos en camps i boscos actualment marginals, i vista la necessitat de protegir i conservar aquestes construccions peculiars i úniques per a les properes generacions.

Atès que el coneixement i transmissió adequada de la tècnica tradicional de la pedra seca és imprescindible per al manteniment d'aquest paisatge, així com per a preservar la diversitat d'expressions immaterials dels indrets on és present.

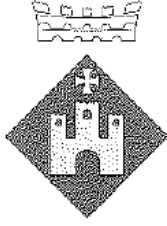
Per tots aquest motius li presentem aquesta carta de suport a la presentació de la candidatura de la tècnica tradicional de construcció de pedra en sec per a la seva inscripció a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Sitges, 28 d'octubre de 2016

El Batlle
Miquel Forns Fusté

Mairie de Sitges
LE MAIRE

M. Lluís Puig Gordi
Directeur gén. de Culture populaire,
Vie associative et Action culturelle
Ministère de la Culture du
Gouvernement catalan
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE (Espagne)

Madame, Monsieur,

En tant que Maire de la ville de Sitges, je m'adresse à vous pour vous communiquer notre volonté de soutenir la présentation de la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche à l'inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

La technique traditionnelle de la construction en pierre sèche a créé et modelé des paysages tout aussi fréquents que caractéristiques et spectaculaires au sein des Pays catalans et de la Méditerranée, représentant ainsi la symbiose de l'homme et de la nature.

Les constructions réalisées avec cette technique se trouvent disséminées sur tout le territoire et souvent dans des champs et des zones boisées actuellement en friche, tandis qu'il est nécessaire de protéger et de conserver ces constructions singulières et uniques au profit des générations futures.

Les connaissances et la transmission adéquate de la technique traditionnelle de la pierre sèche sont indispensables au maintien de ce paysage, ainsi que pour préserver la diversité d'expressions immatérielles des lieux concernés.

Pour toutes ces raisons, nous vous présentons cette lettre de soutien à la candidature de la technique traditionnelle de construction en pierre sèche, en vue de son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

À Sitges, le 28 octobre 2016

Le Maire
Miquel Forns i Fusté

Sitges Town Council
THE MAYOR

Mr. Lluís Puig Gordi
General Directorate of Popular
Culture, Membership of
Associations and Cultural Action
Ministry of Culture
Government of Catalonia
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Dear Sir,

As Mayor of Sitges Town Council, I am writing to you to inform you of our desire to support the submission of the dry stone construction technique candidacy so that it can be registered on the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

In view of the fact that the traditional dry stone construction technique has created and modelled one of the most frequent, common and at the same time spectacular and significant landscapes of the Catalan-speaking regions and of the Mediterranean, and constitutes the eminent expression of the symbiosis between nature and man.

In view of the fact that the constructions that have been made using this technique are found scattered all over the territory and in many cases in fields and forests that are currently marginal, and in view of the need to protect and preserve these special, unique constructions for forthcoming generations.

In view of the fact that the knowledge and suitable transmission of traditional dry stone technique is essential for maintaining this landscape, as well as for preserving the diversity of intangible expressions of the places in which it is found.

In view of all the above, we are sending you this letter to support the submission of the traditional dry stone construction technique candidacy so that it can be registered on the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Sitges, 28th October 2016

The Mayor
Miquel Forns i Fusté

**CONSELL COMARCAL
DE LES GARRIGUES**

Senyor,

El Consell Comarcal de les Garrigues és un òrgan de govern i gestió que representa els vint-i-quatre pobles que constitueixen la comarca. Les Garrigues és una comarca amb unes condicions climàtiques extremes i això ha afectat la imatge i fisonomia del seu paisatge, en què la pedra i el seu ús han tingut i tenen un paper principal. El paisatge i el relleu de la comarca no s'entendria sense els marges de pedra, els aljubs, les cabanes de volta, les basses, les cisternes, els castells, les balmes i un seguit d'elements on la pedra és l'únic element constructiu que amb les seves tonalitats i la saviesa de l'home el fan un paisatge únic, harmoniós i molt ben integrat.

Les construccions de pedra seca representen un patrimoni arquitectònic i etnològic on millor s'exemplifica l'adaptació al medi per part de l'home. Aquestes han marcat el tarannà i el desenvolupament de les activitats agràries, així com la fisonomia paisatgística del territori. La seva importància artística, cultural, històrica i etnològica els dona un valor patrimonial molt significatiu i les converteix en uns elements de gran potencialitat turística.

La implantació del turisme lligat a les construccions de pedra seca afavoreix la conservació d'aquest tipus de patrimoni i representa una alternativa de desenvolupament econòmic per a alguns dels territoris, que amb la valorització dels recursos etnològics dona valor afegit a la producció agrària i artesanal i contribueix positivament en la construcció de la imatge identitària de les Garrigues.

És per aquest motiu que ens posicionem a favor de preservar la tècnica de la construcció de pedra seca, i la millor manera de fer-ho és elevar-la a la màxima protecció, la de Patrimoni de la Humanitat.

Des del Consell Comarcal de les Garrigues, una terra envoltada de diversos tipus de construccions en pedra seca, volem donar ple suport a la candidatura perquè aquesta tècnica sigui reconeguda i inscrita a la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Atentament,

Antoni Villas Miranda
President

Les Borges Blanques, 10 de novembre de 2016

CONSELL COMARCAL DE LES GARRIGUES

Madame, Monsieur,

Le « Consell Comarcal de les Garrigues » est un organe d'administration et de gestion qui représente les vingt-quatre communes constituant cette « comarca » (division administrative du territoire catalan). Les conditions climatiques extrêmes qui caractérisent la région de Les Garrigues ont marqué l'image et la physionomie du paysage, qui a toujours fait la part belle à la pierre et à son exploitation. Le paysage et le relief de ce district sont indissociables des talus en pierre, réservoirs souterrains, cabanes à voûte, bassins, châteaux, abris sous roche et autres nombreux éléments constitués uniquement de pierres déclinées dans tous les tons. Combiné avec la sagesse humaine, le tout offre ainsi un paysage singulier, harmonieux et très bien intégré.

Les constructions en pierre sèche représentent un patrimoine architectural et ethnologique qui témoigne parfaitement de l'adaptation de l'homme à son environnement. Elles ont marqué la nature et le développement des activités agraires, ainsi que la physionomie paysagère du territoire. De grande importance artistique, culturelle, historique et ethnologique, ces constructions présentent une valeur patrimoniale non négligeable qui en font des éléments à fort potentiel touristique.

L'implantation d'un tourisme lié aux constructions en pierre sèche favorise la conservation de ce patrimoine et constitue une alternative de développement économique pour certains territoires. Parallèlement à l'exploitation des ressources ethnologiques, cela donne de la valeur ajoutée à la production agricole et artisanale tout en contribuant positivement à la construction de l'image de marque de la région de Les Garrigues.

C'est pour ce motif que nous nous déclarons en faveur de préserver la technique de la construction en pierre sèche. La meilleure façon de le faire consiste à la doter de la protection maximale, à savoir l'inscription au Patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Situé sur un terroir riche en constructions en pierre sèche, le « Consell Comarcal de les Garrigues » souhaite soutenir pleinement la candidature de cette technique en vue de sa reconnaissance et de son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Cordialement,

Antoni Villas Miranda

Président

À Les Borges Blanques, le 10 novembre 2016

**LES GARRIGUES
COUNTY COUNCIL**

Dear Sir,

Les Garrigues County Council is a governance and management body that represents the 24 towns that make up the region. Les Garrigues is a region with extreme weather conditions and this has affected the image and physiognomy of its landscape, in which stone and its use have played and still play a main role. The landscape and the geographical relief of the region would not make sense without the dry-wall terraces, water wells, vaulted huts, ponds, cisterns, castles, rock shelters and a whole series of features in which stone is the only building material and which, with their tones and the wisdom of man, have constructed a unique, harmonious, very well integrated landscape.

Dry stone constructions represent an architectural and ethnological heritage that best exemplifies man's adaptation to the environment. These constructions have marked the nature and the development of the agricultural activities, as well as the landscape physiognomy of the territory. Their artistic, cultural, historic and ethnological importance gives them a highly significant heritage value and makes them items with a great tourist potential.

The introduction of tourism linked to dry stone constructions favours the preservation of this kind of heritage and represents an alternative for economic development for some of the territories which, by giving value to the ethnological resources, offer added value to the agricultural and craft production and contribute in a positive way to the construction of the identity-giving image of Les Garrigues.

Therefore, we are in favour of preserving the dry stone construction technique and the best way of doing so is to give it maximum protection, that of World Heritage.

Les Garrigues County Council, set in a land surrounded by diverse types of dry stone construction, would like to give our full support to the candidacy so that this technique should be recognised and registered on the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Yours faithfully,

Antoni Villas Miranda
President

Les Borges Blanques, 10th November 2016

GEPEC-EdC (Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans – Ecologistes de Catalunya), entitat inscrita al Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya amb el número 1279 de la Sala 1ª del Registre de Tarragona, inscrita també al Registre d'Entitats de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, declarada entitat d'utilitat pública en virtut de l'Ordre de 12/04/2005, amb NIF G433301498, amb domicili social a l'Avinguda Prat de la Riba, 18, 2ª, 43201 de Reus, la finalitat principal de la qual és la defensa i estudi del Patrimoni Natural de Catalunya, membre de l'entitat Federació Ecologistes de Catalunya, NIF G-63822977, inscrita en el registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya amb el número 459 de la secció 1ª del Registre de Barcelona i amb adreça a C/Jacint Verdaguer 48 de Molins de Rei CP 08750

Dóna suport a la presentació de la candidatura de les construccions de pedra seca per tal de que siguin inscrites a la llista representativa del patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Les construccions de pedra seca existeixen al nostre territori des de molt antic.

Els pagesos han utilitzat la pedra seca per fer, entre d'altres, barraques, marges i murs.

Aquestes construccions han ajudat a configurar els paisatges agrícoles i ramaders i han definit uns paisatges culturals que en alguns casos encara són paisatges vius. Són l'expressió més genuïna de l'arquitectura popular, de la pagesia.

Des del punt de vista ambiental, una important funció d'aquestes construccions, sobretot parlem dels marges, és la d'estabilitzar el terreny evitant l'erosió del sòl de cultiu, o ara moltes vegades del bosc, en el cas de conreus abandonats.

També les contruccions de pedra seca ofereixen refugi a la fauna en general i a la fauna específica que beneficia conreus i boscos amb la seva presència ajudant al control de plagues i evitant, per tan, l'ús de plaguicides contaminants.

Per tot l'expressat donem suport com a entitat a aquesta candidatura i remarcuem la importància de la conservació d'aquest patrimoni de tots.

CORRESPONDÈNCIA
ENTRADA
SORTIDA 42
DATA 31-8-16
GEPEC-EdC

Signat:

Andreu Escolà Llevat

President GEPEC – Ecologistes de Catalunya

GEPEC
Grup d'Estudi
i Protecció dels
Ecosistemes Catalans
de Catalunya

Reus, 31 d'agost de 2016

30 ans

de défense
du territoire

GEPEC-EdC [Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans – Ecologistes de Catalunya – (Groupe d'étude et de protection des écosystèmes catalans - Écologistes de Catalogne)], entité inscrite au Registre des associations du Gouvernement catalan sous le numéro 1279 de la Salle N° 1 du Registre de Tarragone, également inscrite au Registre des entités liées à l'environnement et à la durabilité du Gouvernement catalan, déclarée d'utilité publique en vertu de l'Ordre du 12/04/2005, sous le numéro d'identification NIF G433301498, sise à l'Avinguda Prat de la Riba, 18, 2a, 43201 de Reus (Espagne), et dont le but principal est de défendre et d'étudier le patrimoine naturel de la Catalogne, membre de l'entité Federació Ecologistes de Catalunya (Fédération écologistes de Catalogne) dotée du numéro d'identification NIF G-63822977, elle-même inscrite au Registre des associations du Gouvernement catalan sous le numéro 459 de la section du Registre de Barcelone et domiciliée à rue Jacint Verdaguer 48 de Molins de Rei CP 08750 (Espagne).

Apporte son soutien à la présentation de la candidature des constructions en pierre sèche à l'inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Les constructions en pierre sèche existent sur notre territoire depuis des temps très reculés. Les paysans ont utilisé la pierre sèche pour fabriquer baraques, talus et murs, entre autres. Ces constructions ont contribué à marquer les paysages agricoles et d'élevage, définissant ainsi des paysages culturels qui perdurent parfois encore. Elles constituent l'expression la plus authentique de l'architecture populaire et de la paysannerie.

CORRESPONDANCE
ENTRÉE
SORTIE 42
DATE 31-8-16
GEPEC -EdC

D'un point de vue environnemental, ces constructions (c'est surtout le cas des talus) remplissent en outre l'importante fonction de stabiliser le terrain en évitant l'érosion du sol de culture ou des terres abandonnées qui sont désormais bien souvent laissées en friches forestières.

Les constructions en pierre sèche offrent également un refuge à la faune générale et plus spécifique qui bénéficie aux cultures et aux bois par sa seule présence, contribuant ainsi au contrôle des fléaux et évitant le recours aux pesticides polluants.

Pour toutes ces raisons, notre entité apporte son soutien à cette candidature tout en mettant en avant l'importance de la conservation de ce patrimoine qui appartient à tous.

GePeC

Grup d'Estudi i Protecció
dels Ecosistemes
Catalans (Groupe d'étude
et de protection des
écosystèmes catalans)

Signé :

Andreu Escolà Llevat

Président du GEPEC —Écologistes de Catalogne

À Reus, le 31 août 2016

30years

defending the
territory

GEPEC-EdC [Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans – Ecologistes de Catalunya – (Group for the Study and Protection of Catalan Ecosystems - Ecologists of Catalonia)], an association registered in the Register of Associations of the Government of Catalonia with number 1279 of the First Hall of the Tarragona Register, also registered in the Register of Environmental and Sustainability Associations of the Government of Catalonia, declared a public utility association by virtue of the Order of 12/04/2005, with tax ID no. G433301498, registered at Avinguda Prat de la Riba, 18, 2a, 43201, Reus, the main purpose of which is to defend and study the Natural Heritage of Catalonia, member of the Federació Ecologistes de Catalunya (Federation of Ecologists of Catalonia), tax ID no. G-63822977, registered in the Register of Associations of the Government of Catalonia as number 459 in the first section of the Barcelona Register, registered at C/Jacint Verdaguer 48, Molins de Rei, post code 08750.

Offers its support to the submission of the dry stone constructions candidacy so that they can be registered on the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Dry stone constructions have existed in our territory since ancient times. Farmers have used dry stone for building, among others, huts, terracing and walls.

These constructions have helped to shape the agricultural and livestock landscapes and have defined cultural landscapes that in some cases are still living landscapes. They are the most genuine expression of popular architecture, of farm life.

From an environmental point of view one of the important functions of these constructions, in particular, of the terraces, is that of stabilising the land thereby preventing the soil erosion of crops or, in the case of abandoned crops, of forests.

Dry stone constructions also provide refuge to wildlife in general and specifically to the wildlife whose presence is beneficial to crops and forests because it helps to control plagues and therefore to prevent the use of contaminating pesticides.

As an association, we therefore support this candidacy and would highlight the importance of preserving this heritage that belongs to all of us.

GePeC

**Grup d'Estudi i Protecció dels
Ecosistemes Catalans (Group
for the Study and Protection
of Catalan Ecosystems)**

Signed:

Andreu Escolà Llevat

President GEPEC – Ecologists of Catalonia

Reus, 31st August 2016

Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans • Ecologistes de Catalunya (Group for the Study and Protection of Catalan Ecosystems - Ecologists of Catalonia) · Av. Prat de la Riba, 18 - 2n 43201 REUS •

www.gepec.cat • secretaria@gepec.cat • Tel. 977 331 142 • Member of *Xarxa de Custòdia del Territori* (Network to Safeguard the Territory) •

PUBLIC UTILITY ASSOCIATION, Order MI of 12/04/2005 Official State Journal 109/05

Ajuntament de
Castellar del Vallès

(AA/SECRE/AVR)

AJUNTAMENT DE CASTELLAR DEL
VALLÈS

Oficina: :
Data...: 04-10-2016 10:13
Resistre: 2016 / 5468

Llibre General de Sortida

SR. ROGER COSTA
DEPARTAMENT DE CULTURA.
DIRECCIÓ GEN. CULTURA POPULAR
ASSOCIACIONISME I ACCIÓ CULTURAL
EDIFICI FILMOTECA DE CATALUNYA
PL. SALVADOR SEGUÍ 1-9
08001 BARCELONA

L'Ajuntament Ple en sessió ordinària celebrada el dia 27 de setembre de 2016, va adoptar entre altres, l'acord que, copiat literalment, diu així:

"Per iniciativa de Grècia i de Xipre, i amb la incorporació de més de sis països, entre ells Espanya, s'ha iniciat el procés de preparació de l'expedient de la candidatura internacional de l'arquitectura de "Pedra en sec" a formar part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

La Generalitat de Catalunya i les comunitats autònomes de les Illes Balears, Galícia, Astúries, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella i Lleó, sota la coordinació del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, han començat a treballar en la redacció del formulari que s'ha de presentar a la UNESCO per demostrar que "la tècnica de la pedra en sec" reuneix els criteris necessaris per la seva inclusió a la Llista Representativa.

S'entén per patrimoni cultural immaterial, segons la UNESCO, les pràctiques, les representacions, els coneixements i les habilitats -com també els instruments, els objectes i els espais culturals associats- que les comunitats, els grups i els individus reconeixen com a part del seu llegat cultural i d'un patrimoni que s'ha transmès de generació en generació i que cal conservar.

La pedra en sec és un element fonamental per entendre com les persones han transformat el medi físic, és una tècnica ancestral i és clarament present al nostre territori.

Des del Departament de Cultura, i en concret des de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals s'ha obert des de ja fa anys una línia de treball específica sobre l'arquitectura popular, que s'ha materialitzat amb l'exposició itinerant "Construint el territori: arquitectura tradicional i paisatge a Catalunya", i amb la incorporació a l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial de les quatre principals associacions que treballen amb aquesta arquitectura a Catalunya.

En aquests mateix sentit s'ha de destacar que a Catalunya tenim inventariades més de 12.000 construccions en pedra seca, que figuren al web de la Wikipedra: <http://wikipedra.catpaisatge.net/>

Més d'un centenar d'aquestes construccions es troben localitzades dins el nostre terme municipal, i gràcies a la tasca del Grup de pedra seca del Centre Excursionista de Castellar, durant els darrers d'anys, moltes d'elles s'han descobert, inventariat i reconstruït. Així mateix, amb la voluntat de preservar-les i protegir-les, aquest conjunt d'edificacions han estat incloses dins el Pla Especial del Catàleg de Béns a Protegir de Castellar del Vallès. Aquest instrument normatiu, que es troba a les portes de la seva aprovació definitiva, permetrà preservar el patrimoni més significatiu de la vila.

Es preveu que en el mes de setembre de 2016 es reuneixin tots els estats que tenen previst participar en la candidatura i que presentin la fitxa de compliment del criteris de cada país, finalitzar l'expedient en el mes de gener de 2017 i presentar-lo a la UNESCO en el mes de març de 2017 perquè l'avalui el Comitè de l'any 2018.

Per tot això L'Ajuntament en Ple

ACORDA:

Ajuntament de
Castellar del Vallès

PRIMER.- **Expressar** el suport de l'Ajuntament de Castellar del Vallès a la candidatura internacional de l'arquitectura de "Pedra en sec" com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

SEGON.- **Traslladar** el present acord a la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a la Coordinadora d'Entitats de Pedra Seca i al Grup de Recerca de la Pedra Seca del Centre Excursionista de Castellar."

Castellar del Vallès, 3 d'octubre de 2016

EL SECRETARI,

Rebut l'original

Nom: _____

DNI: _____

Data: _____ 2016

Signatura

Mairie de
Castellar del Vallès

(AA/SECRE/AVR)

MAIRIE DE CASTELLAR DEL VALLÈS

Bureau :

Date : 04-10-2016 10:13

Registre : 2016 / 5468

Livre général de sortie

M. ROGER COSTA
MINISTÈRE DE LA CULTURE
DIRECTION GÉN. DE CULTURE
POPULAIRE, VIE ASSOCIATIVE
ET ACTION CULTURELLE
EDIFICI FILMOTECA DE CATALUNYA
PL. SALVADOR SEGUÍ 1-9
08001 BARCELONE (ESPAGNE)

Réuni en séance plénière ordinaire le 27 septembre 2016, le Conseil municipal a adopté, entre autres, l'accord retranscrit littéralement ci-dessous :

« À l'initiative de la Grèce et de Chypre et en collaboration avec plus de six pays, dont l'Espagne, une démarche a été entamée pour préparer le dossier de candidature internationale de l'architecture en pierre sèche en vue de son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

Le Gouvernement catalan ainsi que les régions autonomes des Îles Baléares, Galice, Asturies, Estrémadure, Aragon, Canaries, Valence, Andalousie et Castille-et-Léon, sous la coordination du Ministère espagnol de l'éducation, de la culture et des sports, ont commencé à travailler à la rédaction du formulaire qui doit être présenté à l'UNESCO en vue de démontrer que « la technique de la pierre sèche » réunit les critères nécessaires à son inscription sur la Liste représentative.

L'UNESCO entend par patrimoine culturel immatériel les pratiques, représentations, connaissances et aptitudes, de même que les instruments, objets et espaces culturels associés, que les communautés, groupes et individus reconnaissent comme faisant partie de leur héritage culturel et d'un patrimoine qu'il convient de transmettre de génération en génération et de conserver.

Élément fondamental pour comprendre comment les personnes ont transformé leur environnement physique, la pierre sèche constitue une technique ancestrale qui est clairement présente sur notre territoire.

Le Ministère de la culture du Gouvernement catalan, et plus concrètement la Direction générale de culture populaire, vie associative et action culturelle, a ouvert il y a déjà quelques années une ligne de travail spécifique sur l'architecture populaire. Celle-ci a abouti à l'exposition itinérante « Construction du territoire : architecture traditionnelle et paysage en Catalogne », le tout avec la collaboration de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial (Observatoire du patrimoine ethnologique et immatériel) des quatre principales associations qui travaillent avec cette architecture en Catalogne.

De même, il convient de souligner qu'on recense en Catalogne plus de 12 000 constructions en pierre sèche, qui figurent sur le site Internet intitulé « Wikipedra » : <http://wikipedra.catpaisatge.net/>.

Plus d'une centaine de ces constructions se trouvent dans notre commune et grâce à l'action du Groupe de pierre sèche du Centre excursionniste de Castellà, au cours des dernières années beaucoup d'entre elles ont été découvertes, inventoriées et reconstruites. Ainsi, dans un but de préservation et de protection, cet ensemble de constructions a été inscrit dans le Plan spécial du Catalogue des biens à protéger de Castellà del Vallès. En passe d'être approuvé définitivement, cet instrument normatif permettra de préserver le patrimoine le plus important de la ville.

Il est prévu que tous les États devant participer à la candidature se réunissent au mois de septembre 2016 pour présenter la fiche de conformité des critères de chaque pays, tandis que le dossier devrait être clos au mois de janvier 2017 et présenté à l'UNESCO en mars 2017 en vue de l'approbation du Comité en 2018.

Pour toutes ces raisons, le Conseil municipal réuni en séance plénière
CONVIENT DE :

Mairie de
Castellar del Vallès

UN. **Exprimer** le soutien de la Mairie de Castellar del Vallès à la candidature internationale de l'architecture en pierre sèche au Patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

DEUX. **Transmettre** le présent accord à la Direction générale de culture populaire, vie associative et action culturelle du Ministère de la culture du Gouvernement catalan, à la Coordinadora d'Entitats de Pedra Seca (Coordinatrice des entités de pierre sèche) et au Groupe de recherche sur la pierre sèche du Centre excursionniste de Castellar. »

À Castellar del Vallès, le 3 octobre 2016
LE SECRÉTAIRE,

Original reçu

Nom :

DNI (Document national d'identité) :

Date : 2016

Signature

Castellar del Vallès
Town Council

(AA/SECRE/AVR)

CASTELLAR DEL VALLÈS TOWN COUNCIL

Office:

Date: 04-10-2016 10:13

Register: 2016 / 5468

General Log of Outgoing Correspondence

MR ROGER COSTA
MINISTRY OF CULTURE
GENERAL DIRECTORATE OF
POPULAR CULTURE, MEMBERSHIP OF
ASSOCIATIONS AND CULTURAL ACTION
EDIFICI FILMOTECA DE CATALUNYA
PL. SALVADOR SEGUÍ 1-9
08001 BARCELONA

The Town Council in an ordinary plenary session held on the 27th of September 2016 adopted, among others, the agreement which, copied literally states the following:

“On the initiative of Greece and Cyprus, and with the incorporation of more than six countries, including Spain, the preparation process for the application of the international ‘dry stone’ architecture candidacy to become part of UNESCO’s Representative List of the Intangible Cultural Heritage has been started.

The Government of Catalonia and the autonomous communities of the Balearic Islands, Galicia, Asturias, Extremadura, Aragon, the Canary Islands, Valencia, Andalusia and Castile and León, under the coordination of the Spanish Ministry of Education, Culture and Sport, have started to work on drawing up the form to be submitted to UNESCO to show that the ‘dry stone technique’ meets all the necessary criteria to be included on the Representative List.

According to UNESCO, the intangible cultural heritage means the practices, representations, knowledge and skills —as well as the instruments, objects and associated cultural spaces— that communities, groups and individuals recognise as part of their cultural legacy and of the heritage that has been transmitted from one generation to another and that needs to be preserved.

Dry stone is a fundamental element to be able to understand how people have transformed their physical environment, it is an age-old technique and is clearly found in our territory.

From the Catalan Ministry of Culture and, in particular, from the General Directorate of Popular Culture, Membership of Associations and Cultural Action, some years ago a specific line of work was opened on popular architecture, which was materialised in the travelling exhibition “Constructing the territory: traditional architecture and landscape in Catalonia”, and with the incorporation of the Ethnological and Intangible Heritage Observatory of the four main associations that work with this architecture in Catalonia.

Along these lines, it should be pointed out that in Catalonia there are more than 12,000 dry stone constructions inventoried on the Wikipedra website: <http://wikipedra.catpaisatge.net/>.

More than 100 of these constructions are in our local area and, thanks to the task carried out by the Dry Stone Research Group of the Castellar Hiking Centre in recent years, many of them have been discovered, inventoried and reconstructed. With the aim of preserving them and protecting them, these buildings have been included on the Castellar del Vallès Special Plan of the Catalogue of Assets to be Protected. This regulatory tool, which is about to be given its definitive approval, will enable us to preserve the most significant heritage of the town.

It is envisaged that in September 2016, all the states who intend to participate in the candidacy will get together and will submit the file of compliance with criteria of each country, to finish the application in January 2017 and submit it to UNESCO in March 2017 to be valued by the committee in 2018.”

Therefore, the Plenary Session of the Town Council

HEREBY AGREES

Castellar del Vallès
Town Council

FIRST.- **To express** Castellar del Vallès Town Council's support to the international "dry stone architecture" candidacy as World Intangible Cultural Heritage.

SECOND.- **To send** this agreement to the General Directorate of Popular Culture, Membership of Associations and Cultural Action of the Ministry of Culture of the Government of Catalonia, and to the Coordinator of Dry Stone Associations and to the Dry Stone Research Group of the Castellar Hiking Centre."

Castellar del Vallès, 3rd October 2016
THE SECRETARY,

The original has been received

Name:

ID card:

Date: 2016

Signed

Centre Excursionista de Castellar

Carrer Colom, s/n (Ateneu) • 08211 Castellar del Vallès • ☎ i fax 93 714 73 05 • (Vallès Occidental)

FUNDAT L'ANY 1953

"Suport a la presentació de la candidatura multinacional per tal que la tècnica de la pedra seca del nostre patrimoni cultural immaterial pugui ser inscrita a la Llista del Patrimoni Cultural immaterial de la Humanitat de la UNESCO".

Jesús Gómez García

President del Centre Excursionista de Castellar

C/. Colom, s/n (ateneu)

08211 Castellar del Vallès(Barcelona)

Jo, Jesús Gómez García, amb DNI 36918530B, com a president del Centre Excursionista de Castellar i en nom de tots els membres de l'associació esportiva que presideixo, manifesto:

El Centre Excursionista de Castellar, per mitjà de la seva secció Grup de Recerca de la Pedra Seca, recull i canalitza el suport i estima que el nostres socis i sòcies manifesten respecte a la recerca, catalogació, restauració i conservació dels elements construïts amb la tècnica de la pedra en sec que es troben dins del terme de la població de Castellar del Vallès. Tanmateix, la nostra associació pertany a la Coordinadora d'Entitats de la Pedra Seca per tal de mantenir contacte amb totes les entitats que tenen la mateixa sensibilitat, organitzant esdeveniments i compartint experiències.

Hem aportat, com a passió de l'excursionisme, la muntanya, la natura, la història i les tradicions de Castellar del Vallès, la nostra dedicació a la recuperació dels camins que condueixen als elements objecte del nostre interès, així com la seva localització, identificació, catalogació, i restauració. Tanmateix hem fet divulgació per mitjà de l'organització d'excursions per aquests camins tot recordant el seu origen basat en el conreu de la vinya. Moltes d'aquestes activitats han estat recollides en la publicació del llibre "CONSTRUCCIONS DE PEDRA SECA - LES BARRAQUES DE VINYA A CASTELLAR DEL VALLÈS" editat per la nostra entitat que va veure la llum l'any 2013, coincidint amb el 60è aniversari de la fundació de la nostra entitat. L'obra, de 140 pàgines, després del pròleg de Joan Pinyot i Garrós i la presentació per part del President del Centre Excursionista de Castellar, fa una exposició de l'origen de les construccions en pedra seca, així com dels tipus d'aquestes obres que es troben al termini municipal de la població i l'arquitectura i classificació de les barraques; per a finalitzar amb la descripció de quatre itineraris que tenen el seu inici en el nucli del municipi i la relació detallada de les 125 barraques del catàleg en el moment de la publicació. L'obra es clou amb un epíleg amb el títol "Patrimoni en perill". Va ser presentat al públic a les 20 hores del

Centre Excursionista de Castellàr

Carrer Colom, s/n (Ateneu) • 08211 Castellàr del Vallès • ☎ i fax 93 714 73 05 • (Vallès Occidental)

FUNDAT L'ANY 1953

dia 14 de novembre de 2013, a la sala d'acte de l'Auditori Municipal Miquel Pont.

Adicionalment, en el bloc <http://pedrasecacasellar.blogspot.com.es/> s'ofereix informació actualitzada i precisa de les activitats i la catalogació portada a terme pel Grup de Recerca de la Pedra Seca de l'entitat excursionista.

El membres d'aquesta secció es reuneixen el matí de cada dimarts no festiu per a portar a terme les esmentades tasques, que s'allargaran en el futur amb motiu de les restauracions programades, les noves troballes i el manteniment de les construccions ja intervingudes.

Com a entitat que forma part del teixit social de la vila de Castellàr del Vallès donem el ple consentiment, lliure i informat, i el nostre total suport a la presentació de la candidatura multinacional de que la tècnica de la pedra seca pugui ser inscrita a la Llista del Patrimoni Cultural immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Després de rebre la informació de la preparació de la candidatura i explicar-nos que era un procés obert i participatiu, nosaltres hem aportat tots els nostres coneixements, experiència i particularitats locals en

relació a la construcció de pedra seca.

Jesús Gómez García

President del Centre Excursionista de Castellàr

Castellàr del Vallès, juliol de 2016

Centre excursionniste de Castellar

Carrer Colom, s/n (Ateneu) • 08211 Castellar del Vallès • Tél. et fax (+34) 93 714 73 05 • (Vallès Occidental)

FONDÉ EN 1953

« Soutien à la présentation de la candidature plurinationale visant l'inscription de la technique de la pierre sèche sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO. »

Jesús Gómez García

Président du Centre excursionniste de Castellar

C/. Colom, s/n (ateneu)

08211 Castellar del Vallès (Barcelone - Espagne)

Je soussigné, Jesús Gómez García, doté du document national d'identité numéro 36918530B, en qualité de président du Centre excursionniste de Castellar et au nom de tous les membres de l'association sportive que je préside, déclare que :

Le Centre excursionniste de Castellar, par le biais de sa section Groupe de recherche de la pierre sèche, exprime et canalise son soutien et estime que ses membres respectent la recherche, le catalogage, la restauration et la conservation des éléments construits grâce à la technique de la pierre sèche qui se trouvent sur la commune de Castellar del Vallès. De même, notre association appartient à la Coordinadora d'Entitats de la Pedra Seca (Coordinatrice des entités de la pierre sèche) de manière à rester en contact avec toutes les entités de même sensibilité, veillant ainsi à organiser des événements et à partager des expériences.

Passionnés d'excursionnisme, de montagne, de nature, d'histoire et des traditions de Castellar del Vallès, nous nous attachons à la récupération des chemins qui conduisent aux éléments suscitant notre intérêt, ainsi qu'à leur localisation, identification, catalogage et restauration. Nous avons également assuré une tâche de vulgarisation en organisant des excursions sur ces chemins et en rappelant leur origine basée sur la culture de la vigne. Nombre de ces activités figurent dans le livre *CONSTRUCCIONS DE PEDRA SECA - LES BARRAQUES DE VINYA A CASTELLAR DEL VALLÈS* (Constructions en pierre sèche - Les cabanes de vignes de Castellar del Vallès) édité par notre entité et publié en 2013 pour marquer le 60e anniversaire de la fondation de notre association. Doté d'un prologue de Joan Pinyot i Garrós et présenté par le Président du Centre excursionniste de Castellar, cet ouvrage de 140 pages décrit l'origine des constructions en pierre sèche, ainsi que les différentes variantes que l'on trouve dans la commune, leur architecture et leur classification. Il se poursuit par une description de quatre itinéraires dont le point de départ est situé dans la commune et par une liste détaillée des 125 baraques répertoriées dans le catalogue au moment de la parution. L'ouvrage s'achève sur un épilogue intitulé « Patrimoni en perill » (Patrimoine en péril). Ce livre a été présenté au public à 20 heures le 14 novembre 2013, dans la salle de conférence de l'Auditorium municipal Miquel Pont.

Centre excursionniste de Castellar

Carrer Colom, s/n (Ateneu) • 08211 Castellar del Vallès • Tél. et fax (+34) 93 714 73 05 • (Vallès Occidental)

En outre, le blog <http://pedrasecacastellar.blogspot.com.es/> offre des informations à jour et précises sur les activités et le catalogage menés à bien par le Groupe de recherche de la pierre sèche de l'entité excursionniste.

Les membres de cette section se réunissent chaque mardi matin non férié pour effectuer les tâches mentionnées, qui se prolongeront à l'avenir en fonction des restaurations programmées, des nouvelles trouvailles et de l'entretien des constructions déjà réparées.

En tant qu'entité faisant partie du tissu social de la ville de Castellar del Vallès, nous apportons notre accord libre et informé, ainsi que notre soutien total à la présentation de la candidature plurinationale visant l'inscription de la technique de la pierre sèche sur la Liste du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Après avoir reçu les informations sur la préparation de la candidature et été informés de la nature ouverte et participative de la démarche, nous y avons contribué en apportant toutes nos connaissances, expériences et particularités locales sur la construction en pierre sèche.

Jesús Gómez García

Président du Centre excursionniste de Castellar
À Castellar del Vallès, juillet 2016

Castellar Hiking Centre

Carrer Colom, s/n (Ateneu) • 08211 Castellar del Vallès • Tel. and fax (+34) 93 714 73 05 • (Vallès Occidental)

FOUNDED IN 1953

"Support to the submission of the multinational candidacy so that the dry stone technique of our intangible cultural heritage can be registered on UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage.

Jesús Gómez García

President of the Castellar Hiking Centre

C/. Colom, s/n (ateneu)

08211 Castellar del Vallès (Barcelona)

I, Jesús Gómez García, holder of Spanish ID card no. 36918530B, as president of the Castellar Hiking Centre and on behalf of all the members of this sporting association over which I preside, hereby state:

That the Castellar Hiking Centre, through its Dry Stone Research Group section, compiles and channels the support and the affection that our members state with regard to the research, cataloguing, restoration and preservation of items constructed using the dry stone technique that are found in the town of Castellar del Vallès. In addition, our association belongs to the Coordinator of Dry Stone Associations so as to be in contact with all the associations that share this feeling, by organising events and exchanging experiences.

As great fans of hiking, mountains, nature, history and the traditions of Castellar del Vallès, we have given our dedication to recovering the paths that lead to features that are the object of our interest, as well as their location, identification, cataloguing and restoration. We have also disseminated this by organising excursions along these paths, remembering their origin based on the cultivation of vines. Many of these activities have been put together in the book *CONSTRUCCIONS DE PEDRA SECA - LES BARRAQUES DE VINYA A CASTELLAR DEL VALLÈS* (dry stone constructions – the vineyard huts in Castellar del Vallès) published by our association in 2013, coinciding with the 60th anniversary of its founding. The 140-page book, after a prologue by Joan Pinyot i Garrós and the presentation by the President of the Castellar Hiking Centre, talks about the origin of dry stone constructions, as well as the kind of features that are found in the local area of the town and the architecture and classification of the huts; and it ends up with a description of the four routes that start in the town and the detailed list of the 125 huts on the list at the time of publication. The work ends with an epilogue entitled "Heritage in Danger". The book was presented to the public at 8 pm on the 14th of November 2013, in the Hall of the Miquel Pont Local Auditorium.

Tax ID no. G-59546226 – Register of Sporting Entities and Associations no. 5,025 – website: www.castellarvalles.org/entitats/cec

Castellar Hiking Center

Carrer Colom, s/n (Ateneu) • 08211 Castellar del Vallès • Tel. and fax (+34) 93 714 73 05 • (Vallès Occidental)

FOUNDED IN 1953

In addition, the blog <http://pedrasecacastellar.blogspot.com.es/> provides updated, precise information about the activities and cataloguing carried out by the Dry Stone Research Group of this hiking association.

The members of this department meet every working Tuesday morning to carry out the above-mentioned tasks, that will extend into the future due to programmed restoration, new findings and the maintenance of the constructions that have already been intervened on.

As an association that is part of the social fabric of the town of Castellar del Vallès, we give our full, free and informed consent and our total support to the submission of the multinational candidacy so that the dry stone technique of our intangible cultural heritage can be registered on UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage.

After receiving the information for preparing the candidacy and being told that it is an open, participatory process, we have contributed all our knowledge, experience and local particularities with respect to dry stone construction.

Jesús Gómez García

President of the Castellar Hiking Centre
Castellar del Vallès, July 2016

FUNDACIÓ

el solà

C. el Solà
43781 - LA FATARELLA
TERRA ALTA (Tarragona)
elsola@fundacioelsola.org
www.fundacioelsola.org
tel. i fax 977 413902

Suport presentació de la candidatura multinacional *La tècnica de la pedra en sec, l'ofici de marger* per tal que aquest ofici passi a formar part del nostre patrimoni cultural immaterial pugui ser inscrit a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural immaterial de la Humanitat.

Neus Borrell Cedó

Secretària del patronat de la Fundació el Solà

C. Solà, 23

43781 La Fatarella (Tarragona)

Jo, Neus Borrell Cedó amb DNI 77832639-H, com a secretària del patronat de la Fundació el Solà i en nom del patronat i de tots els amics i amigues de la Fundació que represento, manifesto:

La Fundació el Solà, recull i canalitza el suport i estima que els nostres Amics i amigues (unes 80 persones) manifesten respecte a la tècnica de treball en pedra en sec, com des de fa uns 18 anys es va demostrant.

Com a Fundació a més de donar sempre suport a d'altres entitats que hagin fet activitats relacionades amb la pedra en sec i ajudar a organitzar taller per aprendre aquesta tècnica arreu de Catalunya, Espanya i diferents regions europees. N'hem fet difusió i participat activament.

Hem aportat des de la Fundació el Solà el saber fer d'aquesta tècnica a la Fatarella on encara per sort hi ha gent que hi treballa i ens ho pot transmetre.

Des de l'any 1994 hem participat a tots els congressos Nacionals i internacionals sobre aquesta tècnica constructiva. Aportant els nostres coneixements i la manera de treballar la pedra a la nostra regió. Hem publicat llibres i preparat exposicions per tal d'ampliar la difusió. Hem anat a fer xerrades arreu de Catalunya i participat en varis projectes europeus. Un de molt concret que es deia REPS on es valorava implícitament aquest saber fer.

Com a entitat que forma part del teixit social del poble de la Fatarella i de Catalunya, vam ser socis creadors de la Coordinadora d'Entitats de la pedra en sec als Països Catalans.

Després de rebre la informació de la preparació de la candidatura i explicar-nos que era un procés obert i participatiu, nosaltres hem aportat tots els nostres coneixements, experiència i particularitats locals.

Neus Borrell Cedó

Secretària del Patronat de la Fundació el Solà

La Fatarella, 31 d'agost de 2016

Inscrita al Registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya amb el número 1362

NIF. G-43586262

FUNDACIÓ

el solà

C. el Solà

43781 – LA FATARELLA

TERRA ALTA (Tarragonne - Espagne)

elsola@fundacioelsola.org

www.fundacioelsola.org

Tél. et fax 977 413 902

Soutien à la présentation de la candidature plurinationale de « La technique de la construction en pierre sèche et de le métier de maçon spécialiste en murs de pierre » pour qu'elle soit inscrite à notre patrimoine culturel immatériel ainsi que sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Neus Borrell Cedó

Secrétaire du Patronage de la Fondation el Solà

C. Solà, 23

43781 La Fatarella (Tarragonne - Espagne)

Je soussignée, Neus Borrell Cedó, dotée du document national d'identité numéro 77832639-H, en tant que secrétaire du Patronage de la Fondation el Solà et au nom de ce dernier et de tous les amis de la Fondation que je représente, déclare que :

La Fondation el Solà exprime et canalise son soutien et estime que ses amis (environ 80 personnes) respectent la technique de travail en pierre sèche, comme le démontre un parcours qui s'étend sur 18 ans.

En tant que Fondation, outre notre soutien permanent à d'autres entités qui ont mené des activités liées à la pierre sèche, nous avons aidé à organiser des ateliers d'apprentissage de cette technique dans divers endroits de Catalogne, d'Espagne et d'autres régions européennes. Nous avons assuré une diffusion active de cette technique.

La Fondation el Solà a contribué à défendre le savoir-faire de cette technique à La Fatarella, où nous avons la chance de compter sur quelques personnes qui utilisent encore cette technique et qui peuvent nous la transmettre.

Depuis 1994, nous avons participé à tous les congrès nationaux et internationaux consacrés à cette technique de construction, en apportant nos connaissances et la façon de travailler la pierre de notre région. Nous avons publié des livres et préparé des expositions destinées à en renforcer la diffusion. Nous avons organisé des conférences partout en Catalogne et participé à plusieurs projets européens. Concrètement, l'un de ces projets intitulé REPS (Réseau européen de la pierre sèche), visait la mise en valeur implicite de ce savoir-faire.

En tant qu'entité faisant partie du tissu social catalan et de la commune de La Fatarella, nous avons été membres fondateurs de la Coordinadora d'Entitats de la Pedra Seca (Coordinatrice des entités de la pierre sèche) dans les Pays catalans.

Après avoir reçu les informations sur la préparation de la candidature et été informés de la nature ouverte et participative de la démarche, nous y avons contribué en apportant toutes nos connaissances, expériences et particularités locales sur la construction en pierre sèche.

Neus Borrell Cedó

Secrétaire du Patronage de la Fondation el Solà

À La Fatarella, le 31 août 2016

Inscrite au Registre des Fondations du Gouvernement catalan sous le numéro 1362

NIFG-43586262

FUNDACIÓ

el solà

C. el Solà

43781 – LA FATARELLA

TERRA ALTA (Tarragona)

elsola@fundacioelsola.org

www.fundacioelsola.org

Tel & fax 977 413 902

Support to the submission of the multinational candidacy “The dry stone technique and the trade of the dry-stone-wall maker” so that this trade can become part of our intangible cultural heritage and can be registered on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Neus Borrell Cedó
Secretary of the Board of the el Solà Foundation
C. Solà, 23
43781 La Fatarella (Tarragona)

I, Neus Borrell Cedó, holder of Spanish ID card no. 77832639-H, as secretary of the board of the el Solà Foundation and on behalf of the board and of all the friends of the foundation I represent, hereby state:

That the el Solà Foundation compiles and channels the support and affection that our friends (some 80 people) have for the dry stone working technique, as we have shown for the last 18 years.

As a foundation, in addition, we always support other associations that carry out activities related to dry stone and help to organise workshops to learn about this technique all over Catalonia, Spain and various European regions. We have disseminated them and actively participated in them.

From the el Solà Foundation, we have contributed the *savoir-faire* of this technique in La Fatarella where there are fortunately people who still use it and have been able to transmit it.

Since 1994, we have participated in all the national and international congresses on this building technique. Providing our knowledge and the form of working with stone in our region, we have published books and prepared exhibitions to further disseminate this knowledge. We have given chats all over Catalonia and participated in various European projects. There was one very specific, which was called REPS (European Dry Stone Network), in which this *savoir-faire* was implicitly valued.

As an association that is part of the social fabric of the town of La Fatarella and of Catalonia, we were founding members of the Coordinator of Dry Stone Associations in Catalan-speaking regions.

After receiving the information for preparing the candidacy and being told that it is an open, participatory process, we have contributed all our knowledge, experience and local particularities.

Neus Borrell Cedó
Secretary of the Board of the el Solà Foundation
La Fatarella, 31st August 2016

Registered in the Register of Foundations of the Government of Catalonia as number 1362

Tax ID no. G-43586262

Ajuntament de Llardecans
Plaça dels Arbres, número 1
25186, Llardecans
P25157001

CARTA DE SUPORT A LA PRESENTACIÓ DE LA CANDIDATURA “LA TÈCNICA DE LA PEDRA SECA” COM PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Jo, Carme Pinyol Oró, en qualitat d'Alcaldeessa de l'Ajuntament de Llardecans, manifesto:

- L'Ajuntament de Llardecans té un interès específic en la preservació i difusió del nostre patrimoni, dins el qual la tècnica de la pedra seca ocupa un lloc molt destacat.
- Les construccions de pedra seca formen part del nostre dia a dia. Des de temps immemorials els nostres veïns han emprat aquesta tècnica amb profusió i amb fins diversos, des de la construcció de les pròpies llars i masies, fins els usos agrícoles i la provisió d'aigua de boca.
- Aquesta tècnica és fruit de la **tradició**, originada i perfeccionada des de temps remots, per donar resposta a antigues necessitats constructives. Però també és una activitat que **perdura avui en dia**, transmesa dins la **comunitat** per herència i de generació en generació. Tot i les innovacions tecnològiques, encara avui alguns dels nostres pagesos la practiquen quan la necessiten.
- La tècnica de la pedra seca té un fort component **integrador**: no solament existeix al nostre terme, sinó que la podem trobar arreu dels territoris que ens envolten, essent un dels trets característics i **representatius** d'aquesta regió, però també d'altres de més allunyades.

Així, la corporació municipal considera que la tècnica de la pedra seca compleix de forma àmplia amb els criteris que caracteritzen el patrimoni immaterial inscrit a la Llista Representativa i que, per tant, mereix ésser inscrit en aquesta llista.

Carme Pinyol Oró
Alcaldeessa
A Llardecans, 21 d'octubre de 2016

Mairie de Llardecans
Plaça dels Arbres, número 1
25186, Llardecans (Espagne)
P2515700I

LETTRE DE SOUTIEN À LA PRÉSENTATION DE LA CANDIDATURE DE « LA TECHNIQUE DE LA PIERRE SÈCHE » AU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

Je, soussignée Carme Pinyol Oró, en ma qualité de Maire de Llardecans, déclare que :

- La municipalité de Llardecans s'intéresse particulièrement à la préservation et à la diffusion de son patrimoine, au sein duquel la technique de la pierre sèche occupe une place de choix.
- Les constructions en pierre sèche font partie de notre quotidien. Depuis des temps reculés, nos ancêtres ont abondamment recouru à cette technique à des fins diverses, de la construction de leurs lieux d'habitation aux usages agricoles et à l'approvisionnement en eau potable.
- Fruit de la **tradition**, cette technique née à une époque lointaine a été perfectionnée pour répondre aux besoins de construction d'antan. Néanmoins, c'est également une activité qui **perdure aujourd'hui**, transmise au sein de la **communauté** au fil des héritages et des générations. En dépit des innovations technologiques actuelles, certains de nos paysans la pratiquent encore aujourd'hui lorsqu'ils en ont besoin.
- La technique de la pierre sèche possède un fort composant **intégrateur** : loin d'exister uniquement dans notre commune, on la trouve partout sur le territoire qui nous entoure, au point de constituer l'une des caractéristiques **représentatives** de cette région et d'autres zones plus éloignées.

Ainsi, la municipalité estime que la technique de la pierre sèche remplit largement les critères exigés par la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO et qu'elle mérite donc d'y être inscrite.

MAIRIE DE LLARDECANS

Carme Pinyol Oró
Maire
À Llardecans, le 21 octobre 2016

Llardecans Town Council

Plaça dels Arbres, no. 1
25186, Llardecans
P2515700I

**LETTER OF SUPPORT TO THE SUBMISSION OF THE “DRY STONE TECHNIQUE” CANDIDACY AS
INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE**

I, Carme Pinyol Oró, as Mayor of Llardecans Town Council, hereby state:

- That Llardecans Town Council has a specific interest in the preservation and dissemination of our heritage, in which dry stone technique occupies a very notable place.
- Dry stone constructions are part of our everyday lives. Since time immemorial, the people of our town have used this technique profusely and for diverse purposes, from building their own homes and farmhouses through to agricultural uses and for supplying drinking water.
- This technique is the result of **tradition**, which originated and was mastered in far-off times to offer a response to former building needs. However, it is also an activity that **still lasts today**, being transmitted within the **community** through inheritance and from generation to generation. Despite technological innovations, some of our farmers still use this technique when they need it.
- The dry stone technique has a heavy **unifying** component: it does not only exist in our municipality, but can be found all over the territories around us, and is one of the characteristic, **representative** features of this region, as well as of others that are further away.

Therefore, the municipal corporation considers that the dry stone technique clearly meets the criteria that characterise the intangible heritage registered on the Representative List and that, therefore, it is worthy of being added to this list.

LLARDECANS TOWN COUNCIL

Carme Pinyol Oró
Mayor
Llardecans, 21st October 2016

**Ajuntament
de Torrebesses**

Carrer del Portal, 3
25176 Torrebesses
(Lleida)

CARTA DE SUPORT A LA PRESENTACIÓ DE LA CANDIDATURA “LA TÈCNICA DE LA PEDRA SECA” COM PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Jo, Mario Urrea Marsal, en qualitat d'Alcalde-President de l'Ajuntament de Torrebesses, manifesto:

L'Ajuntament de Torrebesses porta ja anys treballant de forma intensa en l'estudi i la promoció de la tècnica de la pedra en sec. La construcció del Centre d'Interpretació de la Pedra Seca al 2012 fou una fita de gran simbolisme i notorietat dins l'estratègia de valorització d'aquest patrimoni, la qual s'inicià ja molt abans amb un seguit d'estudis promoguts pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i amb nombroses activitats de difusió que s'han anat organitzant des de llavors.

La tècnica de la pedra seca és molt representativa del nostre territori. Només a Torrebesses, amb un petit terme de poc més de 27 quilòmetres quadrats, hi ha censades més de 300 construccions bastides amb aquesta tècnica. La tècnica s'ha emprat de forma generalitzada, majoritàriament per donar resposta a les necessitats comunitàries d'infraestructures agrícoles, ramaderes i d'aprovisionament d'aigua de boca; però també com resposta puntual davant necessitats familiars o individuals, com l'aixopluc, la construcció de bancals o la delimitació dels horts, basses i pous.

El desenvolupament d'aquesta tècnica correspon a un model espontani, tradicional i manifestament comunitari, amb uns principis d'ús de materials proximitat, simplicitat constructiva i accessibilitat tècnica. Només acceptant aquests elements es pot entendre que les construccions de pedra seca hagin esdevingut tan representatives i característiques del nostre paisatge, i que, de fet, no puguem entendre les peculiaritats del nostre poble i la seva evolució al llarg de la història sense tenir en compte l'extensió dels coneixements que les van fer possibles.

Per tant, tenint en compte tot això, donem el ple suport de la corporació municipal a la candidatura, amb el convenciment que la tècnica de la pedra seca mereix ésser inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat.

AJUNTAMENT
DE
TORREBESSES

Mario Urrea Marsal
Alcalde

Torrebesses, 20 d'octubre de 2016

Mairie de Torrebesses

Carrer del Portal, 3
25176 Torrebesses
(Lleida - Espagne)

LETTRE DE SOUTIEN À LA PRÉSENTATION DE LA CANDIDATURE DE « LA TECHNIQUE DE LA PIERRE SÈCHE » EN VUE DE SON INSCRIPTION AU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

Je soussigné, Mario Urrea Marsal, en ma qualité de Maire-Président de la commune de Torrebesses, déclare que :

Depuis des années déjà, la Mairie de Torrebesses œuvre intensément à l'étude et à la promotion de la technique de la pierre sèche. La construction du Centre d'interprétation de la pierre sèche en 2012 a constitué une date marquante chargée de symbolisme et de notoriété dans le cadre de la stratégie de mise en valeur de ce patrimoine, qui avait vu le jour bien avant grâce à un certain nombre d'études promues par le Ministère de la culture du Gouvernement catalan et de nombreuses activités de diffusion organisées depuis lors.

La technique de la pierre sèche est très représentative de notre territoire. Rien qu'à Torrebesses, dont la commune s'étend sur un peu plus de 27 kilomètres carrés, on recense plus de 300 constructions bâties avec cette technique. Celle-ci a été employée de façon généralisée majoritairement pour répondre aux besoins collectifs en infrastructures agricoles, d'élevage et d'approvisionnement en eau potable, mais aussi pour répondre à des besoins familiaux et individuels plus ponctuels sous forme d'abris, de cultures en terrasses ou de délimitation des parcelles, bassins ou puits.

Le développement de cette technique correspond à un modèle spontané, traditionnel et manifestement communautaire, sur les principes suivants : utilisation de matériaux de proximité, simplicité constructive et accessibilité technique. C'est uniquement en acceptant ces éléments que l'on comprend à quel point les constructions en pierre sèche sont devenues si représentatives et caractéristiques de notre paysage. De fait, il est impossible de comprendre les particularités de notre village et de son évolution au fil de l'histoire sans tenir compte de l'extension des connaissances qui ont rendu ces constructions possibles.

Compte tenu de tous ces aspects, nous apportons donc le soutien de l'ensemble du conseil municipal à la candidature, avec la conviction que la technique de la pierre sèche mérite d'être inscrite sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

MAIRIE DE TORREBESSES

Mario Urrea Marsal

Maire

À Torrebesses, le 20 octobre 2016

Torrebeesses Town Council

Carrer del Portal, 3
25176 Torrebeesses
(Lleida)

LETTER OF SUPPORT TO THE SUBMISSION OF THE “DRY STONE TECHNIQUE” CANDIDACY AS INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

I, Mario Urrea Marsal, as Mayor-President of Torrebeesses Town Council, hereby state:

That Torrebeesses Town Council has spent years working intensely on the study and promotion of the dry stone technique. The construction of the Dry Stone Interpretation Centre in 2012 was a milestone with great symbolism and relevance within the strategy for giving value to this heritage, which started much earlier with a series of studies promoted by the Ministry of Culture of the Government of Catalonia and with numerous dissemination activities that have been organised since then.

The dry stone technique is highly representative of our territory. In Torrebeesses alone, a small municipal area of just over 27 km², more than 300 constructions built using this technique have been listed. The technique has been used in a general way, mainly to offer response to the community needs for agricultural, livestock and drinking water supply infrastructure; but also as a one-off response to family or individual needs, such as shelter, the construction of terraces or walls around vegetable gardens, pools and wells.

The development of this technique corresponds to a spontaneous, traditional and highly community model, with the principle of using local materials, simple construction and accessible technique. Just by accepting these elements, one can understand that dry stone constructions have become so representative and characteristic of our countryside and that, in fact, we would be unable to understand the special features of our village and its evolution over history without taking into account the development of knowledge that made them possible.

Therefore, and taking all of this into account, this municipal corporation offers its full support to the candidacy, convinced that the dry stone technique is worthy of being registered on the Representative List of the Intangible World Heritage.

TORREBESSES TOWN COUNCIL

Mario Urrea Marsal

Mayor

Torrebeesses, 20th October 2016

Ronda Comtes d'Urgell, 14.
25310 Agramunt
Tf 973 392 183
correu.arquitecturapopular@gmail.com

ASSOCIACIÓ "AMICS DE L'ARQUITECTURA POPULAR"

L'any 2000 es va celebrar a les Pallargues (la Segarra) el primer curset d'arquitectura popular que va agrupar 45 estudiosos d'aquest tema, que va despertar gran interès. A més de les diverses comunicacions, es va iniciar la urgentíssima reparació de la pleta de Montroig, de la qual n'adjuntem un reportatge. A la sessió de clausura es va arribar a diverses conclusions entre les quals destacà la necessitat d'inventariar i popularitzar el patrimoni rural tradicional, i d'incidir en la seva valoració oficial.

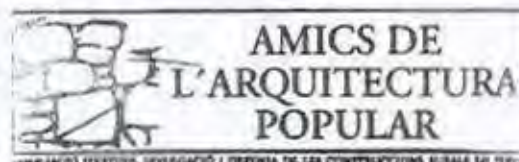
Així es va crear l'associació "Amics de l'Arquitectura Popular", amb la finalitat de protegir i ressaltar aquest important patrimoni, coordinant els projectes necessaris per fer-ho realitat. L'associació pretén reunir els interessats en tota mena de construccions rurals tradicionals: les diverses variants de cabanes i barraques, pous, aljubs, marges, pletes, pous de gel i altres elements característics. L'objectiu general és estudiar i revalorar aquest patrimoni, incidint en els elements més reconeguts, que són les construccions de pedra en sec.

Defensar aquestes construccions davant els canvis que afecten actualment el camp, de manera que s'eviti la desaparició natural o provocada de totes aquelles que mereixen ser mantingudes per llur valor constructiu o paisatgístic, o que siguin representatives a la seva localitat.

Reparar materialment, dins les nostres possibilitats, aquelles construccions on la precarietat per abandonament, o la degradació per mal ús, justifiquin l'acció pedagògica destinada a salvar-les o a restaurar la seva estètica.

En aquest sentit es promouen concursos de reparació i millorament —i, encara, de nova construcció— d'aquests elements, destinats a fomentar la consideració dels propietaris rurals per aquest patrimoni —actualment menystingut i en clar perill de desaparició—, així com cursets d'iniciació a la construcció de marges i treballs per encàrrec que es fan per personal voluntari sota la direcció dels nostres picapedrers i paletes.

Per tot això, donem el nostre suport i consentiment perquè la tècnica de la pedra seca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO.

Vicent Loscos, president de l'associació

Agramunt, 14 de setembre de 2016

Ronda Comtes d'Urgell, 14.
25310 Agramunt (Espagne)
Tél. 973 392 183
correu.arquitecturapopular@gmail.com

ASSOCIATION « AMICS DE L'ARQUITECTURA POPULAR » (AMIS DE L'ARCHITECTURE POPULAIRE)

Le village de Les Pallargues (Segarra, Espagne) a accueilli en l'an 2000 le premier stage d'architecture populaire, qui a réuni 45 experts en la matière et suscité beaucoup d'intérêt. Outre les différentes interventions, cela a marqué le début de la très urgente réparation de la « pleta de Montroig » (ensemble de cabanes de bergers en pierres), dont on trouvera un reportage ci-joint. La séance de clôture aboutit à plusieurs conclusions, notamment sur la nécessité d'inventorier et de populariser le patrimoine rural traditionnel et de veiller à sa mise en valeur officielle.

C'est ainsi qu'est née l'association « Amics de l'Arquitectura Popular » (Amis de l'architecture populaire), dans le but de protéger et de faire valoir cet important patrimoine en coordonnant les projets nécessaires dans ce sens. L'association vise à réunir ceux qui s'intéressent à toutes sortes de constructions rurales traditionnelles : les diverses variantes de cabanes et baraques, puits, citernes souterraines, talus, cabanes en pierres, puits de glace et autres éléments caractéristiques. L'objectif général est d'étudier et de revaloriser ce patrimoine en mettant l'accent sur les éléments les plus reconnus, à savoir les constructions en pierre sèche.

Défendre ces constructions face aux changements qui affectent actuellement le monde rural, de manière à éviter la disparition naturelle ou provoquée de toutes celles qui méritent d'être préservées pour leur valeur constructive ou paysagère ou qui sont représentatives de leur localité.

Réparer matériellement, dans les limites de nos possibilités, les constructions dont l'état précaire dû à l'abandon ou à la dégradation liée à un mauvais usage justifie l'action pédagogique destinée à les sauver ou à en rétablir l'esthétique.

C'est dans ce sens que nous prévoyons des concours de réparation et d'amélioration, voire de nouvelle construction, de ces éléments, afin d'encourager les propriétaires ruraux à défendre ce patrimoine rural actuellement négligé et en danger de disparition manifeste. Nous prévoyons également des stages d'initiation à la construction de talus et des travaux à façon confiés à du personnel bénévole sous la direction de nos tailleurs de pierre et maçons.

Pour toutes ces raisons, nous apportons notre soutien et accord à l'inscription de la technique de la pierre sèche sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

**AMICS DE L'ARQUITECTURA POPULAR
(AMIS DE L'ARCHITECTURE POPULAIRE)**

Vicent Loscos, président de l'association

À Agramunt, le 4 septembre 2016

Ronda Comtes d'Urgell, 14.
25310 Agramunt
Tel 973 392 183
correu.arquitecturapopular@gmail.com

AMICS DE L'ARQUITECTURA POPULAR ASSOCIATION (FRIENDS OF POPULAR ARCHITECTURE ASSOCIATION)

In 2000, the first course of popular architecture was held in Les Pallargues (Segarra), which brought together 45 academics in this matter, and awoke great interest. In addition to diverse communications, the extremely urgent repair to the Montroig animal fold was started, of which a report is attached. In the concluding session, several conclusions were reached, in particular the need to inventory and popularise traditional rural heritage, and to insist on its official valuation.

As a result of this the *Amics de l'Arquitectura Popular* Association was created with the aim of protecting and highlighting this important heritage, coordinating the necessary projects to make this a reality. The association aims to bring together people interested in all kinds of traditional rural constructions: the different kinds of cabins and huts, wells, water wells, terraces, ice wells and other characteristic features. The general objective is to study and revalue this heritage, emphasising the most renowned features which are dry stone constructions.

To defend these constructions from the changes that are currently affecting the country, so as to prevent the natural or provoked disappearance of all of them which are worthy of being maintained due to their constructive or landscape value, or that are representative of their region.

To materially repair, within our possibilities, constructions in which their precarious state, due to having been abandoned or through improper use, justifies educational action aimed at saving them or restoring their appearance.

To this end, competitions to repair and improve (and even to newly build) these features are promoted, aimed at promoting the consideration of rural owners towards this heritage, which is currently undervalued and in clear danger of disappearing, as well as beginner courses on the construction of terraces and commissioned work done by voluntary staff under the direction of our stonemasons and builders.

Therefore, we offer our support and consent so that the dry stone technique is registered in UNESCO's Representative List of the Intangible Heritage.

AMICS DE L'ARQUITECTURA POPULAR

Vicent Loscos, president of the Association

Agramunt, 14th September 2016

"Suport a la presentació de la candidatura del paisatge de la pedra seca entorn a la Mediterrània, i la seva tècnica, puguin ser inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural de la UNESCO"

El Sr. Antoni Casals Gaspar, amb NIF, 38355632G, actuant com a President de l'Associació Excursionista Altiplà, (en endavant AEA), NIF G65031817, inscrita en el Registre d'Entitats Esportives de la Generalitat de Catalunya amb el número 14173, domiciliada al C/ Viñolas, 9 de Sant Cugat del Vallès, CP 08172, tel 659345972, adreça electrònica altipla@caminar.info, en nom i representació de la mateixa, manifesta:

L'AEA té com a principal objectiu fer excursions per la Nostra Terra, per donar-la a conèixer per fer que sigui degudament coneguda i estimada, visitar contrades afins a la nostra i racons del planeta que puguin despertar el nostre interès. Estudar la natura, l'obra de l'home, les tradicions populars, els seus valors.

L'AEA recull i canalitza el suport i estima que la nostra vuitantena de socis manifesten respecte al PAISATGE DE LA PEDRA SECA. Com a col·lectiu sempre hi hem donat suport, n'hem fet difusió hi hem participat activament en activitats per donar-lo a conèixer.

Després de rebre la informació de la preparació de la candidatura i explicar-nos que era un procés obert i participatiu, nosaltres hem decidit donar suport a la candidatura per a que el paisatge de la pedra seca entorn a la Mediterrània i la seva tècnica puguin ser inscrites a la llista Representativa del Patrimoni Cultural de la UNESCO.

Antoni Casals i Gaspar

President de L'Associació Excursionista Altiplà

Sant Cugat del Vallès, a 17 d'octubre de 2016

« Soutien à la présentation de la candidature du paysage de la pierre sèche en Méditerranée et de sa technique, en vue de leur inscription au patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO »

M. Antoni Casals Gaspar, doté du document national d'identité numéro 38355632G, en qualité de Président de l'Association excursionniste Altiplà (ci-après désignée AEA) elle-même dotée du numéro d'identification NIF G65031817, inscrite au Registre des entités sportives du Gouvernement catalan sous le numéro 14173 et domiciliée rue C/ Viñolas, 9 de Sant Cugat del Vallès, CP 08172 (Espagne), tél. 659345972, adresse électronique altipla@caminar.info, en nom et représentation de cette dernière, déclare que :

L'AEA a pour principal objectif d'organiser des excursions sur notre territoire en vue d'en diffuser les atouts auprès du public, de visiter des régions semblables à la nôtre et des endroits de la planète susceptibles de susciter notre intérêt. Elle vise également à étudier la nature, l'œuvre de l'homme, les traditions populaires et leurs valeurs.

L'AEA exprime et canalise son soutien et estime que ses quelque quatre-vingt membres font preuve de respect envers le PAYSAGE DE LA PIERRE SÈCHE. Nous avons toujours collectivement apporté notre soutien, fait la diffusion et participé activement aux activités visant à défendre ce paysage.

Après avoir reçu les informations sur la préparation de la candidature et été informés de la nature ouverte et participative de la démarche, nous avons décidé de soutenir cette candidature en vue de l'inscription du paysage de la pierre sèche en Méditerranée et de sa technique sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

Antoni Casals i Gaspar

Président de l'Association excursionniste Altiplà

À Sant Cugat del Vallès, le 17 octobre 2016

“Support to the submission of the candidacy for the dry stone landscape around the Mediterranean and its technique so that they can be registered on UNESCO’s Representative List of the Intangible Cultural Heritage”

Mr Antoni Casals Gaspar, holder of tax ID no. 38355632G, as President of the *Associació Excursionista Altiplà* [Altiplà Hiking Association, (hereinafter AEA)], tax ID no. G65031817, registered in the Register of Sport Entities of the Government of Catalonia as number 14173, registered at C/ Viñolas, 9, Sant Cugat del Vallès, 08172, Tel. 659345972, email address altipla@caminar.info, and on its behalf, hereby states:

That the main objective of the AEA is to go hiking to explore our countryside in order to make sure that it is duly recognised and loved, to visit areas similar to ours and places on the planet that may awaken our interest, as well as to study nature, the work of mankind, popular traditions and their values.

The AEA compiles and channels the support and affection that our 80 odd members show with respect to the DRY STONE COUNTRYSIDE. As a group, we have always supported it, we have disseminated it and actively participated in activities to inform about it.

After receiving the information for preparing the candidacy and being told that it is an open, participatory process, we have decided to offer our support to the candidacy so that the dry stone landscape around the Mediterranean and its technique can be registered in UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Antoni Casals i Gaspar

President of the *Associació Excursionista Altiplà*

Sant Cugat del Vallès, 17th October 2016

Associació Cultural La Guardieta
Monsenyor Vilaplana, 30
NIF 3288 L

Jo, Nuria Barrachina Vilaplana, en qualitat de Presidenta de l'Associació Cultural La Guardieta, manifesto :

Què La Guardieta es una associació creada per la recuperació del Patrimoni Cultural i patrimonial de la població de Sarroca de Lleida. Va ser creada l'any 2004 i actualment te 30 socis. Les activitats d'aquesta Associació es tot el relacionat amb la recuperació del patrimoni malmès des de fa temps dins la població i tot acte cultural que pugui anar apareixent en el dia a dia.

Què la nostra associació està molt lligada a la pedra seca ja que molt del patrimoni de la zona de la nostra població estan relacionats amb aquest referent identitari. Des de generacions han utilitzat les pedres que treien dels camps per construir *marges* per construir els bancals a fi de guanyar terreny cultivable o regular l'aigua i la humitat de la terra. *Cabanes de volta* per guardar les eines de treball o refugiar-se a les hores de mes calor o del mal temps. *Basses* per recollir l'aigua que després abastia a la població o a la ramaderia, etc...

Així, per tot l'expressat, manifesto el suport de la nostra entitat a la candidatura, amb el convenciment que la tècnica de la pedra seca mereix esser inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Nuria Barrachina Vilaplana
Presidenta de L'Associació La Guardieta
Sarroca de Lleida a 2 de Novembre de 2016

la guardieta
cultural association
c/ Monsenyor Vilaplana, 30 (Town Hall)
25175 Sarroca de Lleida

Association culturelle La Guardieta
Monsenyor Vilaplana, 30
NIF 3288 L

Inscrite au registre des Associations culturelles du Gouvernement catalan sous le n° 3288 L

Je soussignée, Nuria Barrachina Vilaplana, en ma qualité de Présidente de l'Association culturelle La Guardieta, déclare :

Que La Guardieta est une association créée pour la récupération du Patrimoine culturel et physique de la commune de Sarroca de Lleida (Espagne). Créée en 2004, elle compte actuellement 30 adhérents. Cette Association se livre à des activités entièrement liées à la récupération du patrimoine détérioré depuis quelque temps au sein de la commune et de tous les événements culturels susceptibles de survenir au quotidien.

Que notre association est très liée à la pierre sèche, car une grande partie du patrimoine de notre commune relève de cette référence identitaire. Depuis des générations, les habitants ont utilisé les pierres qu'ils trouvaient dans les champs pour construire des **talus** en vue de faciliter la culture en terrasses et de gagner ainsi du terrain cultivable ou de réguler l'apport d'eau et d'humidité dans la terre ; des **cabanes à voûte** destinées à stocker les outils de travail ou à offrir un abri aux moments de forte chaleur ou de mauvais temps ; ou encore des **bassins** de collecte d'eau qui alimentaient ensuite la population ou le bétail, etc.

Pour toutes ces raisons, je vous fais donc part du soutien de notre association à cette candidature, avec la conviction que la technique de la pierre sèche mérite d'être inscrite sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

Nuria Barrachina Vilaplana
Présidente de L'Association La Guardieta
À Sarroca de Lleida, le 2 novembre 2016

la guardieta :
...aidons à récupérer notre patrimoine culturel !

la guardieta
cultural association
c/ Monsenyor Vilaplana, 30 (Town Hall)
25175 Sarroca de Lleida

Associació Cultural La Guardieta (La Guardieta Cultural Association)

Monsenyor Vilaplana, 30

Tax ID code 3288 L

Registered in the Register of Cultural Associations of the Government of Catalonia as number 3288 L

I, Nuria Barrachina Vilaplana, as President of the *Associació Cultural La Guardieta*, hereby state:

That La Guardieta is an association created for the recovery of the cultural heritage of the town of Sarroca de Lleida. It was created in 2004 and currently has 30 members. The activities of this association are related to the recovery of heritage that has been damaged for some time in the town and any cultural events that may come up in our everyday lives.

Our association is closely linked to dry stone, as much of the heritage in the area around our town is related to this identity-giving reference. For generations, people have used the stones that they took out of the fields to build **terracing** to construct the terraced areas in order to gain land that could be cultivated or to regulate the water and the humidity of the earth; **vaulted hats** for storing work tools or taking shelter during the hottest hours of the day or bad weather; **pools** for collecting water and then supplying the village or the livestock, etc.

Therefore, and taking all of this into account, I hereby state the support of our organisation to the candidacy, with the conviction that the dry stone technique is worthy of being registered on the Representative List of the Intangible World Heritage.

Nuria Barrachina Vilaplana

President of the *Associació La Guardieta*,

Sarroca de Lleida, 2nd November 2016

la guardieta:
... helping to recover our cultural heritage!

Comunitat de Municipis del Segrià Sec
Plaça Constitució, número 5
25179, Maials
V25800467

CARTA DE SUPORT A LA PRESENTACIÓ DE LA CANDIDATURA “LA TÈCNICA DE LA PEDRA SECA” COM PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Jo, Mario Urrea Marsal, en qualitat de President de la Comunitat de Municipis del Segrià Sec, manifesto:

- Primer.* Que la Comunitat de Municipis del Segrià Sec és una entitat formada pels ajuntaments d'Almatret, Llardecans, Maials, Sarroca de Lleida i Torrebaesses, constituïda amb la visió d'afavorir el desenvolupament econòmic i social d'aquests municipis, i que entre els seus objectius hi ha el foment de la recuperació del nostre patrimoni històric i cultural.
- Segon.* Que un dels principals actius patrimonials del Segrià Sec és tot aquell llegat provinent de l'ús generalitzat de la tècnica de la pedra en sec o pedra seca, testimonis que es troben arreu del nostre territori i que formen part indissoluble de la nostra estructura social i la nostra identitat.
- Tercer.* Que la tècnica de la pedra seca és un notable patrimoni immaterial procedent de la tradició, l'enginy i la perícia de les comunitats de generacions passades, però que el seu testimoni és perfectament visible encara avui dia. Igualment, veiem la tècnica de la pedra seca com un tret característic del nostre territori i de moltes altres regions veïnes, un element que ens representa com col·lectivitat.
- Quart.* Que creiem que la tècnica de la pedra seca és un patrimoni que mereix ésser reconegut i que les circumstàncies actuals fan que sigui necessari de ser protegit a fi de garantir-ne la preservació.

Per tant, tenint en compte tot això, manifesto el suport de la Comunitat de Municipis del Segrià Sec a la candidatura, amb el convenciment que la tècnica de la pedra seca mereix ésser inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Comunitat de Municipis del
Segrià Sec

Mario Urrea Marsal
President de la Comunitat de Municipis del Segrià Sec
A Maials, a 21 d'octubre de 2016

Communauté de communes du Segrià Sec
Plaça Constitució, número 5
25179, Maials
V25800467 (Espagne)

**LETTRE DE SOUTIEN À LA PRÉSENTATION DE LA CANDIDATURE DE « LA
TECHNIQUE DE LA PIERRE SÈCHE » EN VUE DE SON INSCRIPTION AU
PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ**

Je soussigné, Mario Urrea Marsal, en ma qualité de Président de la Communauté de communes du Segrià Sec, déclare :

- Un.* Que la Communauté de communes du Segrià Sec est une entité qui regroupe les municipalités d'Almatret, Llardecans, Maials, Sarroca de Lleida et Torrebesses, constituée dans le but de favoriser le développement économique et social de ces communes, et dont l'objectif est notamment d'encourager la récupération de notre patrimoine historique et culturel.
- Deux.* Que l'un des principaux atouts patrimoniaux de la région du Segrià Sec est entièrement lié à l'utilisation généralisée de la technique de la pierre sèche, dont on trouve des témoignages partout sur notre territoire et qui est indissociable de notre structure sociale et de notre identité.
- Trois.* Que la technique de la pierre sèche est un patrimoine immatériel de choix, fruit de la tradition, de l'ingéniosité et de l'expertise des communautés de générations antérieures, mais dont les marques restent parfaitement visibles aujourd'hui. De même, nous considérons la technique de la pierre sèche comme un trait caractéristique de notre territoire et de nombreuses autres régions voisines, ainsi que comme un élément qui nous représente en tant que collectivité.
- Quatre.* Que nous estimons que la pierre sèche est un patrimoine qui mérite d'être reconnu alors que les circonstances actuelles rendent nécessaire un certain degré de protection afin d'en garantir la préservation.

En conséquence, compte tenu de tous ces aspects, je vous fais part du soutien de la Communauté de communes du Segrià Sec à cette candidature, avec la conviction que la technique de la pierre sèche mérite d'être inscrite sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

Communauté de communes du Segrià Sec

Mario Urrea Marsal
Président de la Communauté de communes du Segrià Sec
À Maials, le 21 octobre 2016

The Segrià Sec Community of Municipalities
Plaça Constitució, no. 5
25179, Maials
V25800467

**LETTER OF SUPPORT TO THE SUBMISSION OF THE “DRY STONE TECHNIQUE”
CANDIDACY AS INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE**

I, Mario Urrea Marsal, as President of the Segrià Sec Community of Municipalities, hereby state:

- First.* That the Segrià Sec Community of Municipalities is an organisation consisting of the town councils of Almatret, Llardecans, Maials, Sarroca de Lleida and Torrebesses, constituted with the aim of favouring the economic and social development of these municipalities and that, among other objectives, there is that of promoting the recovery of our historic and cultural heritage.
- Second.* That one of the main heritage assets of the Segrià Sec is all the legacy that comes from the general use of dry stone technique, examples of which are found all over our territory and that are an unquestionable part of our social structure and our identity.
- Third.* That the dry stone technique is notable intangible heritage that originates from the tradition, inventiveness and skill of the communities of previous generations, but that their testimony is perfectly visible even today. We also see the dry stone technique to be a characteristic feature of our territory and of many other neighbouring regions, something that represents us as a collective.
- Fourth.* That we believe that the dry stone technique is a heritage that is worthy of being recognised and that the current circumstances mean that it is necessary to protect it in order to guarantee its preservation.

Therefore, and taking all of this into account, I hereby state the support of the Segrià Sec Community of Municipalities to the candidacy, with the conviction that the dry stone technique is worthy of being registered on the Representative List of the Intangible World Heritage.

The Segrià Sec Community of Municipalities

Mario Urrea Marsal
President of the Segrià Sec Community of Municipalities
Maials, 21st October 2016

Direcció General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya.

Benvolgut/da Sr/a,

Des del Centre d'Estudis Comarcals del Segrià (CECS) hem tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Des del CECS hem dut a terme diferents activitats relacionades amb la tècnica i la cultura de la construcció amb pedra seca que han contribuït a difondre'n la seva importància patrimonial, entre les que destaquem una visita amb els nostres socis al Centre d'Interpretació de la Pedra Seca de Torrebesses, un curs de formació al professorat de la comarca del Segrià en el món de la pedra seca i com aquesta tècnica constructiva ha modelat els paisatges que tenim en bona part de les comarques catalanes i l'elaboració de l'inventari de cabanes de volta del municipi d'Alcanó.

Per tot l'exposat, i per la importància que ha tingut la tècnica constructiva de la pedra seca per la construcció i manteniment del nostre paisatge i per la importància com a eina de desenvolupament local que té i tindrà en un futur, **el Centre d'Estudis Comarcals del Segrià donem suport a la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.**

CECS | CENTRE
D'ESTUDIS
COMARCALS
DEL SEGRÀ
cec.segria@gmail.com | 625712932

Sra. Maria Jesús Llaveró
Presidenta del CECS
22 de novembre de 2016

CECS

CENTRE
D'ESTUDIS
COMARCALS
DEL SEGRIÀ

Falta traducció en

francès

**Direction générale de la Culture populaire,
Associationnisme et Action culturelle
Ministère de la Culture
Gouvernement catalan.**

Chère Madame, cher Monsieur,

Le Centre d'études régionales du Segrià (CECS) a pris connaissance de la candidature de la technique de la pierre sèche à introduire sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Depuis le CECS, nous avons réalisé différentes activités relatives à la technique et à la culture de la construction en pierre sèche qui ont contribué à en diffuser l'importance patrimoniale, parmi lesquelles nous distinguons une visite avec nos associés au Centre d'interprétation de la pierre sèche de Torrebesses, un cours de formation au professorat de la région du Segrià dans le monde de la pierre sèche et de quelle façon cette technique constructive a modelé les paysages que nous avons dans une bonne partie des régions catalanes et l'élaboration de l'inventaire des cabanes autour de la commune d'Alcanó.

Pour tout ce qui est exposé, et pour l'importance qu'a eu la technique constructive de la pierre sèche pour la construction et le maintien de notre paysage et pour l'importance qu'elle a et qu'elle aura comme outil de développement local dans le futur, le **Centre d'études régionales du Segrià donne son support à la candidature de la technique de la pierre sèche à introduire sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.**

Mme Maria Jesús Llaveró

Présidente du CECS

22 novembre 2016

CE

CENTRE
D'ESTUDIS
COMARCALS
DEL SEGRIÀ

**General Directorate of Popular
Culture, Membership of
Associations and Cultural Action**
Ministry of Culture
Government of Catalonia

Dear Sir/Madam,

The Centre d'Estudis Comarcals del Segrià (Segrià Regional Study Centre or CECS) has found out about the dry stone technique candidacy to join UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage.

At the CECS we have carried out various activities related to the technique and the culture of dry stone construction that have contributed towards disseminating its importance as heritage, among which we would highlight a visit with our members to the Dry Stone Interpretation Centre in Torrebesses, a teacher training course in the Segrià region in the world of dry stone and how this building technique has shaped the landscapes we have in many Catalan regions and the preparation of an inventory of vaulted huts in the municipality of Alcanó.

Therefore, and due to the importance that the dry stone construction technique has had for the construction and maintenance of our landscape and due to its importance as a local development tool, today and in the future, the **Centre d'Estudis Comarcal del Segrià offers its support to the dry stone technique candidacy to be added to the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.**

Maria Jesús Llaveró
President of the CECS
22nd November 2016

Senyor,

El **Centre d'Estudis de les Garrigues**, entitat sense finalitat de lucre, inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya amb el núm. 2989 en data 30 de desembre de 2002, amb NIF G25522897, domiciliada a la ciutat de les Borges Blanques (CP 25400) a l'Avda. Francesc Macià 54,

Dóna suport a la candidatura de la tècnica de la construcció de la pedra seca com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per part de la UNESCO.

A la nostra comarca, les Garrigues, les construccions de pedra seca: cabanes de volta, aljubs, marges, pous, cisternes o balmes murades, constitueixen un dels tresors més preuats i característics de la nostra arquitectura popular a més de ser un membre més del paisatge agrícola propi.

Al nostre territori, aquestes construccions, han estat bàsiques des de diferents punts de vista, ja sigui des de la vessant humana, històrica i tècnica, cosa que ha provocat multitud de publicacions, estudis, inventaris i rutes, ja sigui per adults com per escolars, per tal de conèixer i difondre aquest patrimoni.

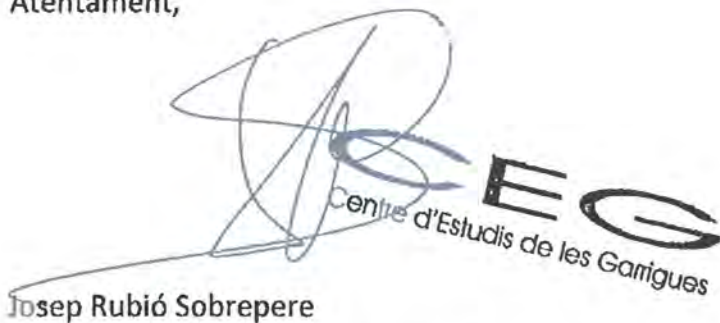
Segurament el cas més paradigmàtic, és la catalogació d'unes 2.000 cabanes de volta de pedra seca a la comarca. Un patrimoni impressionant que cal que sigui respectat, recolzat i conservat per la seva difusió en un futur i davant possibles amenaces de destrucció i pèrdua. Per això és important i bàsic que la UNESCO reconegui aquesta tècnica de construcció com a paradigma històric, cultural, tècnic, de sostenibilitat i de respecte al Medi Ambient.

El Centre d'Estudis de les Garrigues recolza aquesta candidatura amb el total convenciment que aquesta tècnica de construcció ha de formar part del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

Centre d'Estudis de les Garrigues

Jospe Rubió Sobrepere

President Centre d'Estudis de les Garrigues

Les Borges Blanques, 10 de novembre de 2016

Monsieur,

Le **Centre d'Études de Les Garrigues**, entité sans but lucratif, immatriculé au Registre des Associations du Gouvernement catalan, sous le numéro 2989 en date du 30 décembre 2002, titulaire du NIF G25522897, domicilié dans la ville de Les Borges Blanques (CP 25400), Avda. Francesc Macià 54.

Donne son soutien à la candidature de la technique de la construction de la pierre sèche comme Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Dans notre région, Les Garrigues, les constructions en pierre sèche : cabanes à voûte, réservoirs, bordures, puits, citernes ou baumes murés, constituent l'un des trésors les plus appréciés et caractéristiques de notre architecture populaire, outre être un membre de plus du propre paysage agricole.

Dans notre territoire, ces constructions ont été essentielles sous différents points de vue, sous l'aspect humain, historique et technique. Ceci a donné lieu à une multitude de publications, études, inventaires et routes, que ce soit pour les adultes ou pour les écoliers, afin de faire connaître et de diffuser ce patrimoine.

Le cas le plus paradigmatique est certainement le catalogage d'environ 2000 cabanes à voûte en pierre sèche dans la contrée. Un patrimoine impressionnant qui doit être respecté, soutenu et conservé pour sa diffusion dans l'avenir et face à de possibles menaces de destruction et de perte. Il est, par conséquent, important et essentiel que l'UNESCO reconnaisse cette technique de construction comme un paradigme historique, culturel, technique, de durabilité et de respect de l'Environnement.

Le Centre d'Études de Les Garrigues soutient cette candidature avec la conviction totale que cette technique de construction doit faire partie du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité.

Salutations distinguées,

Josep Rubió Sobrepere

Président du Centre d'Études de Les Garrigues

Les Borges Blanques, 10 novembre 2016

Dear Sir,

The Centre d'Estudis de les Garrigues (Les Garrigues Study Centre) a non-profit association, registered in the Register of Associations of the Government of Catalonia as number 2989 on 30th December 2002, with tax ID number G25522897, registered in the city of Les Borges Blanques (postcode 25400) at Avda. Francesc Macià 54,

Offers its support to the dry stone construction technique candidacy for UNESCO's Intangible Cultural Heritage.

In our region, Les Garrigues, dry stone constructions: vaulted huts, underground cisterns, terracing, wells, cisterns or walled caverns make up one of the most highly appreciated, characteristic treasures of our traditional architecture as well as belonging to our agricultural landscape.

In our territory, these constructions have been basic from various points of view, including human, historic and technical, and have led to a whole host of publications, studies, inventories and routes, for adults as well as for schools, in order to teach about and disseminate this heritage.

The most paradigmatic case is probably the cataloguing of some 2,000 dry stone vaulted huts in the region. An impressive heritage that needs to be respected, supported and preserved for its dissemination in the future and in view of possible threats of destruction and loss. Therefore, it is important and essential that UNESCO should recognise this building construction as a historic, cultural, technical and sustainable technique that respects the environment.

The Centre d'Estudis de les Garrigues supports this candidacy with full conviction that this construction technique should form part of our World Intangible Cultural Heritage.

Yours faithfully,

CEG
Centre d'Estudis de les Garrigues

Josep Rubió Sobreperé
President of the Centre d'Estudis de les Garrigues

Les Borges Blanques, 10th November 2016

En Jordi Guillemot i Marcet. Representant del Grup de Pedra Seca Ballestar de Sant Llorenç Savall

CERTIFICA

Que el grup fou creat el 2009 i és una organització no governamental sense ànim de lucre, sent el seus principals objectius la consolidació, restauració i difusió del Patrimoni Cultural de la Pedra en Sec del nostre terme municipal.

Sant Llorenç Savall (Alt Vallès Occidental) fou un municipi declarat turístic l'any 2001 i al cap de dos anys patí un Gran Incendi Forestal que arrasà la meitat del terme. L'incendi posà a l'abast de la mirada la insospitada expansió del conreu de la vinya, especialment al segle XIX, colonitzant els límits del terme així com indrets completament ombrívols i de difícil accés. La gegantina activitat en pedra seca dels pagesos llorençans esdevé encara més gran i meritòria si es té en compte que les 440 barraques de vinya inventariades fins avui són fetes amb materials font de no molt bona qualitat (conglomerats eocènics i gresos vermells). Aquesta elevada xifra ens situa com un dels municipis amb major nombre del Principat i són una mostra irrefutable de la tenacitat i l'esforç que van caracteritzar als nostres pagesos.

El Grup de Pedra Seca Ballestar ha quedat cada diumenge final de mes i també en jornades entre setmana per tal de preservar aquest patrimoni abandonat arran de la plaga de la fil·loxera (l'any 1894 en el nostre municipi) i engolit posteriorment pel bosc o destruït arran dels incendis que ha patit el nostre terme. En aquests sis anys de tasca s'han catalogat fins a 440 barraques de vinya, més de 50 de les quals han estat consolidades i/o restaurades. Dins aquest grup de barraques restaurades s'hi troben incloses totes les que contenen datacions o qualsevol mena de gravat. A dia d'avui estem en condicions de dissenyar més de cinc itineraris pel terme per tal de poder seguir i gaudir d'aquestes restauracions, s'han publicat articles al CET (Centre Excursionista de Terrassa) i a la UES (Unió Excursionista de Sabadell), s'ha publicat un monogràfic de la revista d'història local LACERA dedicat a les barraques de vinya, s'han programat sortides específiques per donar a conèixer aquest patrimoni, s'han fet xerrades i periòdicament es va publicant el catàleg de barraques a la www.caudelguille.net on a més d'adjuntar-hi informació històrica del poble del mateix període, també hi han publicats diversos vídeos de l'activitat de restauració duta a terme

<https://www.youtube.com/watch?v=xdEiFBRlly0>

<http://caudelguille.net/videos-caudelguille/video/els-cavallers-de-la-pedra-rodona>

Som conscients que en l'àmbit del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac en el qual s'insereix el terme municipal de Sant Llorenç Savall, aquesta tasca de restauració de les barraques de vinya esdevé també una tasca de restauració d'aquest paisatge nostre tan devastat pels incendis, sabent per experiència pròpia que a les barraques de vinya també hi estant trobant refugi tota mena d'animals salvatges (guineus, senglars, cabirols, llangardaixos, dragons etc). Amb tot, la nostra tasca de restauració també mira de trobar noves mirades i un nou sentit a aquestes construccions avui renovades i inserides dins el context d'un bosc puixant

<http://caudelguille.net/videos-caudelguille/video/jo-tambe-necessi-to-la-terra-i-need-the-land-too>

És per això que el nostre grup vol donar ple suport a la candidatura per tal que la tècnica de Pedra en Sec sigui inscrita a la llista representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO i firmo el present certificat al dia 10 de novembre de 2016.

Monsieur Jordi Guillemot i Marcet, Représentant du Groupe de Pierre sèche Ballestar de Sant Llorenç Savall

ATTESTE

Que le groupe a été créé en 2009 et qu'il s'agit d'une organisation non gouvernementale sans but lucratif, dont les principaux objectifs sont la consolidation, la restauration et la diffusion du Patrimoine culturel de la Pierre sèche de notre territoire communal.

Sant Llorenç Savall (Haut Vallès Occidental) est une commune déclarée touristique en 2001. Deux ans plus tard, elle est en proie à un grand incendie forestier qui ravage la moitié de la commune. L'incendie dévoile au regard l'expansion insoupçonnée de la culture de la vigne, en particulier au XIXème siècle, qui avait colonisé les limites de la commune et des endroits complètement ombrés et à accès difficile.

La gigantesque activité en pierre sèche des paysans de Sant Llorenç apparaît encore plus grande et méritoire si l'on prend en compte que les 440 baraques de vigne inventoriées jusqu'à ce jour ont été élaborées avec des matériaux qui ne sont pas de très bonne qualité (conglomérats éocènes et grès rouges). Ce chiffre élevé nous situe comme l'une des communes avec le plus grand nombre de ce type de baraques dans la Principauté et il s'agit donc d'une preuve irréfutable de la ténacité et de l'effort qui ont caractérisé nos paysans.

Le Groupe de pierre sèche Ballestar s'est donné rendez-vous tous les derniers dimanches du mois et également en semaine pour tenter de préserver ce patrimoine abandonné suite à la plaie de phylloxera (l'an 1894 dans notre commune) et postérieurement englouti par le bois ou détruit par les incendies auxquels notre commune a été en proie. Dans ces six années de travail, jusqu'à 440 baraques de vigne ont été cataloguées, dont plus de 50 ont été consolidées et/ou restaurées. Dans ce groupe de baraques restaurées, sont incluses toutes celles qui contiennent des datations ou un type quelconque d'inscription. À ce jour, nous sommes en mesure de tracer plus de cinq itinéraires dans la commune, afin de pouvoir suivre et apprécier ces restaurations. Des articles sont publiés dans les revues du CET (Centre Excursions Terrassa) et de l'UES (Union Excursions Sabadell) ainsi qu'un monographique dans la revue d'histoire locale LACERA, consacré aux baraques de vigne, des sorties spécifiques sont programmées pour faire connaître ce patrimoine, des conférences sont réalisées et, périodiquement, le catalogue de baraques est publié sur www.caudelguille.net où non seulement une information historique est donnée sur le village à la même période mais aussi différentes vidéos sont publiées sur l'activité de restauration réalisée.

<https://www.youtube.com/watch?v=xdEiFBRIyyO>

<http://caudelguille.net/videos-caudelguille/video/els-cavallers-de-la-pedra-rodona>

Nous sommes conscients que dans le cadre du Parc Naturel de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac dans lequel est intégré le territoire communal de Sant Llorenç Savall, cette tâche de restauration des baraques de vigne devient également une tâche de restauration de ce paysage qui nous appartient, tellement dévasté par les incendies. Nous savons également, de par notre propre expérience que, dans les baraques de vigne, trouvent également leur refuge, tout type d'animaux sauvages (renards, sangliers, chevreuils, lézards, tarentes, etc.) Quoi qu'il en soit, notre tâche de restauration tente également de trouver une nouvelle approche et un nouveau sens à ces constructions rénovées aujourd'hui et intégrées dans le contexte d'un bois florissant.

<http://caudelguille.net/videos-caudelguille/video/jo-tambe-necessito-la-terra-i-need-the-land-too>

C'est pourquoi notre groupe veut donner son support à la candidature pour l'inscription de la technique de la pierre sèche sur la liste représentative du Patrimoine immatériel de l'UNESCO. Le présent certificat est signé le 10 novembre 2016.

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized, abstract shape.

Jordi Guillemot i Marcet, Representative of the Grup de Pedra Seca Ballestar (Ballestar Dry Stone Group) in Sant Llorenç Savall

HEREBY CERTIFIES

That the group was created in 2009 and is a non-profit non-governmental organisation with the main objective of consolidating, restoring and disseminating the dry stone cultural heritage of our municipality.

Sant Llorenç Savall (Alt Vallès Occidental) was declared a tourist municipality in 2001 and two years later suffered from a major forest fire which devastated half the municipal area. The fire showed the scope of the unsuspected expansion of vine crops, particularly during the 19th century, colonising the borders of the municipality, as well as very shady places with difficult access.

The enormous dry stone activity of the local farmers became even more important and worthwhile if we consider that the 440 huts related to winemaking inventoried to date are made with raw materials that are not very good quality (Eocene conglomerates and red potters clay).

This high number places us among the municipalities with the greatest number of these constructions in the Principality and is an undeniable display of the tenacity and effort that characterised our farmers.

The Grup de Pedra Seca Ballestar meets on the last Sunday of every month as well as working days during the week to preserve this heritage that was abandoned as a result of the plague of phylloxera which affected our municipality in 1894 and was later swallowed up by the forests or destroyed by the fires that affected our municipal area. Over these six years of work, we have catalogued up to 440 huts associated to winemaking, of which more than 50 have been consolidated and/or restored.

This group of restored huts includes all the ones that contain any form of dating or engraving. To date, we have designed more than five itineraries throughout the municipal area to be able to follow and enjoy these restorations, we have published articles in the CET (Centre Excursionista de Terrassa - Terrassa Hiking Centre) and in the UES (Unió Excursionista de Sabadell - Sabadell Hiking Union) magazines, we have published a monograph article in the local history magazine *LACERA* dedicated to the wine producing huts, we have organised specific excursions to inform people about this heritage, we have given chats and, from time to time, we publish the catalogue of the huts at www.caudelguille.net where, as well as including historic information about the town during the same period, we have published several videos showing the restoration activity that is carried out.

<https://www.youtube.com/watch?v=xdEiFBRLyyO>

<http://caudelguille.net/videos-caudelguille/video/els-cavallers-de-la-pedra-rodona>

We are aware that in Sant Llorenç del Munt and Serra de l'Obac Natural Park, which is where the town of Sant Llorenç Savall is located, this task to restore the winemaking huts has also become a task to restore the landscape that was devastated by the fires, being aware, through experience that the winemaking huts also offer refuge to all kinds of wild animals (foxes, wild boars, roe deer, lizards, geckos, etc.). Our restoration task also hopes to find new approaches and a new meaning for these constructions that have been renovated and are found in the context of a healthy forest.

<http://caudelguille.net/videos-caudelguille/video/jo-tambe-necessito-la-terra-i-need-the-land-too>

Therefore, our group would like to offer its full support to the candidacy so that the dry stone technique can be registered on the UNESCO's representative list of the Intangible Heritage and I hereby sign this certificate on the 10th of November 2016.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive 'B' followed by a horizontal line.

Ramon Artigas i Ibañez, com a responsable del Grup Barraquer el "Drac Verd de Sitges", integrat dins l'Associació Sitgetana per la recerca i divulgació del medi natural i del paisatge",

Certifica

Que la nostre Associació, sense ànim de lucre, té com a finalitat la recerca i divulgació del medi natural i del paisatge, englobant tota mena de fauna, flora i paisatge, desenvolupant tasques docents, de recerca i/o científiques amb finalitats pedagògiques, de divulgació científica o popular.

Les nostres activitats referides a la pedra seca es realitzen bàsicament en la recerca i catalogació de barraques i construccions de pedra seca, dins de l'àmbit de Catalunya, col·laborant en diferents institucions.

La nostra Associació ha col·laborat com a "Drac Verd" amb l'Observatori del Paisatge de Catalunya en el desenvolupament de Wikipedra, un espai web 2.0 sobre les barraques i cabanes de pedra seca de Catalunya. Havent catalogat i introduït a Wikipedra, al llarg de dinou anys de recerques, més de 6.600 barraques de pedra seca de Catalunya.

La nostre Associació, per unanimitat, acorda **donar tot el seu suport i consentiment per a que la tècnica de la pedra seca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO**, estan convençuts que dites construccions mereixen estar reconegudes i protegides convenientment.

Sitges a trenta d'agost de dos mil setze.

Ramon Artigas i Ibañez

Drac Verd de Sitges

Je soussigné, Ramon Artigas i Ibañez, en tant que responsable du Groupe de défense des baraques en pierre sèche le « Drac Verd de Sitges » (Dragon vert de Sitges), membre de l'Associació Sitgetana per la recerca i divulgació del medi natural i del paisatge (Association de Sitges pour la recherche et la vulgarisation liées à l'environnement et au paysage),

Certifie

Que notre Association à but non lucratif vise à mener des activités de recherche et de vulgarisation sur l'environnement et le paysage, y compris sur un vaste éventail de faune, flore et paysages, en développant des tâches éducatives, de recherche et/ou scientifiques à des fins pédagogiques et de vulgarisation scientifique ou populaire.

Nos activités en matière de pierre sèche consistent fondamentalement à localiser et cataloguer des baraques et constructions en pierre sèche sur le territoire catalan, en collaboration avec différentes institutions.

Notre Association a collaboré sous le nom de « Drac Verd » avec l'Observatori del Paisatge de Catalunya (l'Observatoire du paysage de Catalogne) au développement du site Internet dit « Wikipedra », un espace web 2.0 consacré aux baraques et cabanes en pierre sèche de Catalogne. Tout au long de 19 ans de recherche, nous avons ainsi catalogué et introduit sur ce site plus de 6 600 baraques catalanes en pierre sèche.

Notre Association convient à l'unanimité de **soutenir et approuver pleinement la demande d'inscription de la technique de la pierre sèche sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO**, avec la conviction que ces constructions méritent d'être reconnues et protégées comme il se doit.

À Sitges, le trente août deux mille seize.

Ramon Artigas i Ibañez

Drac Verd de Sitges

Ramon Artigas i Ibañez, as the person responsible for the "Drac Verd de Sitges" (Sitges green dragon) dry stone hut conservation group as part of the Sitges Association for research and dissemination of the environment and of the landscape

Hereby certifies

That our non-profit association has the aim of researching into and disseminating information about the environment and the countryside, covering all kind of fauna, flora and landscape, developing teaching, research and/or scientific tasks for educational purposes, and scientific and popular dissemination.

Our activities with respect to dry stone are basically carried out in the research and cataloguing of dry stone huts and constructions within Catalonia, collaborating with various institutions.

Our association has collaborated as Drac Verd with the *Observatori del Paisatge* (Landscape Observatory) of Catalonia in the development of Wikipedra, a 2.0 website about dry stone huts and cabins in Catalonia. Over nineteen years of research, we have catalogued and introduced more than 6,600 dry stone huts in Catalonia into Wikipedra.

Our association unanimously agrees to **offer all its support and consent so that the dry stone technique is registered in UNESCO's Representative List of the Intangible Heritage**, with the conviction that these constructions are worthy of being recognised and duly protected.

Sitges, thirtieth of August two thousand and sixteen.

Ramon Artigas i Ibañez

Drac Verd de Sitges

Observatori del Paisatge

Carta de suport a la candidatura internacional perquè la tècnica de la pedra en sec sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

L'Observatori del Paisatge és un ens d'assessorament de l'Administració catalana i de conscienciació de la societat en general en matèria de paisatge. La creació d'aquesta entitat respon a la necessitat d'estudiar el paisatge, elaborar propostes i impulsar mesures de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya. A part de l'organització de seminaris, la publicació de llibres i altres tasques de difusió i sensibilització, la seva principal dedicació en els darrers anys ha estat l'elaboració dels Catàlegs de paisatge de Catalunya per encàrrec del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

L'elaboració dels catàlegs de paisatge, que tenen per objectiu caracteritzar els paisatges de Catalunya, identificar-ne els valors i les dinàmiques i fer propostes dirigides a protegir-los, gestionar-los i ordenar-los, ha posat de manifest que l'arquitectura tradicional de la pedra seca és de gran importància en gairebé tots els paisatges rurals de Catalunya i que acumula valors diversos (ecològics, estètics, històrics i identitaris), però que al mateix temps està immersa en una dinàmica de recessió causada principalment per l'abandó progressiu de l'activitat agrícola i ramadera, que comporta que es deteriorin, es destrueixin o quedin ocultes i es degradin a l'interior dels espais forestals que anteriorment havien estat conreats.

Des de l'inici de la seva activitat, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha dedicat especial atenció a l'arquitectura de la pedra seca, que dona caràcter a bona part dels paisatges rurals de Catalunya. Així ho corroboren l'elaboració del dossier digital "Paisatges de la pedra seca" (2007), el web col·laboratiu Wikipedra (2011), la col·laboració en l'organització de la VII Trobada d'Estudi per a la Preservació de la Pedra Seca als Països Catalans en la qual va formar part del comitè científic i del comitè organitzador (2013), l'adhesió a la Coordinadora d'Entitats per la Pedra Seca dels Països Catalans (2015) i la creació, amb la col·laboració de filòlegs experts, del glossari digital de la pedra seca (2016).

Conscients que tot aquest patrimoni va molt més enllà dels milers d'elements construïts en pedra seca i que té un fort i indissociable component immaterial (la tècnica constructiva, la toponímia i els mots i expressions que s'hi vinculen, etc.), des de l'Observatori del Paisatge, manifestem el nostre suport total a la candidatura i el convenciment que la tècnica de la pedra en sec mereix ser inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO.

Desitjant que aquesta candidatura arribi a bon port,

Atentament,

Joan Nogué i Font

Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Olot, 30 de setembre de 2016

Observatoire du Paysage

Lettre de support à la candidature internationale pour que la technique de la pierre en sec soit inscrite sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

L'Observatoire du Paysage est un organisme de conseil de l'Administration catalane et de prise de conscience de la société en général en matière de paysage. La création de cette entité répond au besoin d'étudier le paysage, d'élaborer des propositions et de promouvoir des mesures de protection, de gestion et d'aménagement du paysage de la Catalogne. Outre l'organisation de séminaires, la publication de livres et autres tâches de diffusion et de sensibilisation, il s'est principalement consacré dans les dernières années à l'élaboration des Catalogues de paysage de Catalogne à la demande du Ministère du Territoire et de la Durabilité du Gouvernement catalan.

L'élaboration des catalogues de paysage, dont l'objet est de caractériser les paysages de Catalogne, d'en identifier les valeurs et les dynamiques et de faire des propositions visant à les protéger, les gérer et les aménager, a mis en évidence que l'architecture traditionnelle de la pierre sèche est d'une grande importance dans pratiquement tous les paysages ruraux de Catalogne et qui accumule des valeurs diverses (écologiques, esthétiques, historiques et identitaires) mais qui, en même temps, est plongée dans une dynamique de récession causée principalement par l'abandon progressif de l'activité agricole et d'élevage, ce qui comporte leur détérioration, leur destruction ou leur occultation et dégradation à l'intérieur des espaces forestiers qui avaient été cultivés antérieurement.

Depuis le début de son activité, l'Observatoire du Paysage de Catalogne a porté une attention spéciale à l'architecture de la pierre sèche, qui donne son caractère à une bonne partie des paysages ruraux de Catalogne. Ainsi le corroborent l'élaboration du dossier numérique « Paysages de la pierre sèche » (2007), le web collaboratif Wikipedra (2011), la collaboration dans l'organisation de la VII Rencontre d'étude pour la Préservation de la pierre sèche dans les Pays catalans où il a fait partie du comité scientifique et du comité organisateur (2013), l'adhésion à la Coordinatrice d'entités pour la pierre sèche des Pays catalans (2015) et la création, avec la collaboration de philologues experts, du glossaire numérique de la pierre sèche (2016).

Conscients que tout ce patrimoine va bien au-delà des milliers d'éléments construits en pierre sèche et qu'il a un composant immatériel, fort et indissociable (la technique constructive, la toponymie et les mots et expressions qui y sont liés, etc.), depuis l'Observatoire du Paysage, nous déclarons notre soutien total à la candidature, avec la conviction que la technique de la pierre sèche mérite d'être inscrite sur la Liste représentative du Patrimoine immatériel de l'UNESCO.

Souhaitant que cette candidature arrive à bon port,

Salutations distinguées,

Joan Nogué i Font

Directeur de l'Observatoire du Paysage de Catalogne

Olot, le 30 septembre 2016

Letter of support to the international candidacy so that the dry stone technique can be registered in the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

The Observatori del Paisatge (Landscape Observatory) is an assessment body for the Catalan administration and a body to create awareness among society in general in landscape matters. The creation of this body responds to the need to study the landscape, to draw up proposals and encourage measures of protection, management and landscape planning in Catalonia. In addition to organising seminars, publishing books and other tasks of dissemination and awareness creation, its main dedication in recent years has been the preparation of the Landscape Catalogues of Catalonia, commissioned by the Ministry of the Territory and Sustainability of the Government of Catalonia.

The preparation of the landscape catalogues, the objective of which is to characterise the landscapes of Catalonia, identify their values and dynamics and make proposals aimed at protecting them, managing them and planning them, has shown that traditional dry stone architecture is very important in almost all the rural landscapes of Catalonia and brings together diverse values (ecological, aesthetic, historical and identity-giving), but at the same time, it is immersed in a dynamics of recession mainly caused by the gradual abandoning of agricultural and livestock activity, which means that they deteriorate, are destroyed or remain hidden and become degraded inside forest areas that had previously been crop fields.

Since the beginning of its activity, the Observatori del Paisatge de Catalunya has paid special attention to dry stone architecture, which gives character to many rural landscapes in Catalonia. This can be found in the digital dossier "*Paisatges de la pedra seca*" (Dry Stone Landscapes) (2007), the collaborative website Wikipedra (2011), the collaboration in the organisation of the 7th Meeting of the Study for the Preservation of Dry Stone in the Catalan-speaking areas in which it was part of the scientific committee and of the organising committee (2013), its membership of the Coordinator of Dry Stone Associations in the Catalan-speaking areas (2015) and the creation, with the collaboration of expert philologists, of the digital dry stone glossary (2016).

Aware of the fact that all this heritage goes far beyond the thousands of items constructed in dry stone and that it has a deep, indissociable intangible component (the construction technique, toponymy and the words and expressions linked to it, etc.) here at the Observatori del Paisatge, we would like to state our total support to the candidacy and our conviction that the dry stone technique is worthy of being registered in the UNESCO's Representative List of the Intangible Heritage.

We sincerely hope that this candidacy will be accepted.

Yours truly

Joan Nogué i Font

Director of the Observatori del Paisatge de Catalunya

Olot, 30th September 2016

Suport a la candidatura de la «Tècnica tradicional de la pedra seca»

Des de Carrutxa (Centre de Documentació del patrimoni i la memòria) hem conegut la candidatura de la tècnica de la pedra seca per ingressar a la llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la humanitat de la UNESCO.

Des de fa anys Carrutxa ha treballat en l'inventari, documentació i difusió dels béns d'interès patrimonial i etnogràfic. Els diferents projectes de recerca i documentació que utilitzen la tècnica de la pedra seca com a base de construcció per a molts elements, constaten l'aprofitament de les comunitats humanes dels recursos que ofereix l'entorn natural per a les seves necessitats, possibilitant una interpretació del paisatge que ens aproxima a les formes de vida que han existit al territori.

Entre els treballs realitzats per l'entitat en l'àmbit de l'estudi de les construccions fetes amb la tècnica de pedra seca i els seus usos, podem esmentar:

- La nostra principal tasca sobre la documentació de la pedra seca ha sigut l'elaboració de l'Inventari del Patrimoni Etnològic del Priorat (IPEP) anomenat «Petjades sobre el coster» entre els anys 2001 i 2003. En aquest recull s'inclou un recull de fitxes descriptives i de situació dels elements constructius on s'utilitza la tècnica de la pedra seca.

- Recerca i edició de l'opuscle *l'aprofitament de l'aigua. Arquitectura popular a Montsant*, editat conjuntament amb el Parc Natural de la Serra de Montsant, l'any 2008. L'equip de recerca que va elaborar els continguts d'aquest llibre estava format íntegrament per membres de Carrutxa.

- Col·laboració en els continguts del llibre *El patrimoni de molins de la demarcació de Tarragona. Anàlisi i estratègies d'intervenció*. Editat per la Diputació de Tarragona l'any 2004, com a resultat de la participació en el Projecte europeu Hidràulic.

- Les aportacions a diferents jornades organitzades per l'Associació d'Amics de l'Arquitectura Popular, amb comunicacions sobre l'arquitectura dels oficis o l'arquitectura popular i l'aprofitament de l'aigua, treballs publicats per Pagès editors.

Per altra banda, es va participar en la organització de jornades d'estudi sobre les construccions de pedra seca al Priorat, a les Jornades Europees de la PEDRA EN SEC a Tarragona els dies 5 i 6 de , entre 2002 i 2003. També s'ha treballat en la difusió i divulgació de la tècnica de la pedra seca, promovent i organitzant activitats amb l'objectiu de donar a conèixer el patrimoni etnogràfic i patrimonial de la zona del Camp de Tarragona i el Priorat. Un exemple serien les sortides efectuades i dirigides per membres de Carrutxa a diferents zones del Priorat i Montsant per donar a conèixer aquestes construccions durant el 2011.

Des de la nostra experiència com a centre especialitzat en la recerca, documentació i difusió del patrimoni etnològic, Carrutxa dona ple suport a la Candidatura de la «Tècnica tradicional de la Pedra Seca» a la llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

Judit Gamundi, secretària
Reus, 18 de novembre de 2016

**Centre de Documentació
del Patrimoni i la Memòria**

Traversera del C. Nou de St. Josep, 10 baix
43204 REUS

Support à la candidature de la «Technique traditionnelle de la pierre sèche»

Carrutxa (Centre de Documentation du patrimoine et de la mémoire), a pris connaissance de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la liste représentative du Patrimoine immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Depuis des années, Carrutxa travaille dans l'inventaire, la documentation et la diffusion des biens à intérêt patrimonial et ethnographique. Les différents projets de recherche et de documentation qui utilisent la technique de la pierre sèche comme base de construction pour un grand nombre d'éléments, constatent la mise à profit par les communautés humaines des ressources offertes par l'environnement naturel pour leurs besoins. Ce qui rend possible une interprétation du paysage qui nous permet d'approcher les formes de vie qui ont existé sur le territoire.

Entre les travaux réalisés par l'entité dans le cadre de l'étude des constructions réalisées avec la technique de la pierre sèche et ses utilisations, nous pouvons mentionner :

- Notre tâche principale sur la documentation de la pierre sèche a été l'élaboration de l'Inventaire du Patrimoine Ethnologique du Priorat (IPEP) dénommé «Petjades sobre el coster » entre les années 2001 et 2003. Ce recueil inclut des fiches descriptives et de situation des éléments constructifs où la technique de la pierre sèche est utilisée.
- Recherche et édition de l'opuscule *l'aprofitament de l'aigua. Arquitectura popular a Montsant*, édité conjointement avec le Parc Naturel de la Serra de Montsant, l'an 2008. L'équipe de recherche qui a élaboré les contenus de ce livre était formée intégralement par des membres de Carrutxa.
- Collaboration dans les contenus du livre *El patrimoni de molins de la demarcació de Tarragona. Anàlisi i estratègies d'intervenció*. Édité par la Députation de Tarragone l'an 2004, suite à la participation dans le Projet européen hydraulique.
- Les apports aux différentes journées organisées par l'Association d'Amis de l'Architecture Populaire, avec des communications sur l'architecture des métiers ou l'architecture populaire et la mise à profit de l'eau, travaux publiés par Pagès éditeurs.

Par ailleurs, nous avons participé dans l'organisation des journées d'étude sur les constructions de pierre sèche dans le Priorat, dans les Journées Européennes de la PIERRE EN SEC à Tarragone, les 5 et 6 juillet, entre 2002 et 2003. Nous avons également travaillé dans la diffusion et la divulgation de la technique de la pierre sèche, en promouvant et en organisant des activités dans l'objet de faire connaître le patrimoine ethnographique et patrimonial de la zone du Camp de Tarragone et du Priorat. Un exemple en serait les sorties effectuées et dirigées par des membres de Carrutxa dans différentes zones du Priorat et du Montsant pour faire connaître ces constructions pendant l'année 2011.

Sur la base de notre expérience comme centre spécialisé dans la recherche, la documentation et la diffusion du patrimoine ethnologique, Carrutxa donne tout son soutien à la Candidature de la «Technique traditionnelle de la Pierre Sèche» à la liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO.

Judit Gamundi, secrétaire
Reus, 18 novembre 2016

Centre de Documentation du
Patrimoine et de la Mémoire

Travessera del C. Nou de St. Josep, 10 bxs
43024 REUS

Support to the "Traditional dry stone technique" candidacy

Carrutxa (Heritage and Memory Documentation Centre) has found out about the dry stone technique candidacy to join UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage.

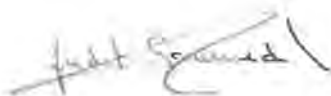
For years, Carrutxa has been working on inventorying, documenting and disseminating assets of patrimonial and ethnographic interest. The various research and documentation projects that use dry stone technique as a construction basis for many features show the way in which human communities have used the resources offered by the natural environment to meet their needs, leading to an interpretation of the landscape that takes us closer to the kinds of life that have existed in the territory.

Of the work carried out by the association in the area of the study of constructions made using the dry stone technique, we would particularly mention:

- Our main task on the documentation of dry stone has been the preparation of the Priorat Inventory of Ethnological Heritage (IPEP) called "*Petjades sobre el coster*" (Footprints on the Slope) between 2001 and 2003. This compilation includes a collection of descriptive files and the location of the constructions in which dry stone technique was used.
- Research and publication of the booklet *L'aprofitament de l'aigua. Arquitectura popular a Montsant* (Making Use of Water. Traditional Architecture in Montsant), jointly published with the Serra de Montsant Natural Park, in 2008. The research team that prepared the contents of this booklet was entirely made up of members of Carrutxa.
- Collaboration in the contents of the book *El patrimoni de molins de la demarcació de Tarragona. Anàlisi i estratègies d'intervenció*. (The Heritage of Mills in the Tarragona Region. Intervention Analysis and Strategies). Published by Tarragona Regional Council in 2004, as a result of the participation in the European Water Project.
- The contributions to various workshops organised by the Associació d'Amics de l'Arquitectura Popular (Friends of Traditional Architecture), with communications about the architecture related to trades or traditional architecture and the use of water, which are published by Pagès Editors.

We also participated in the organisation of study days on the dry stone constructions in Priorat, at the European Workshops on Dry Stone in Tarragona on the 5th and 6th July between 2002 and 2003. We have also worked on the dissemination and spreading of dry stone technique, promoting and organising activities with the aim of informing about the ethnographic and patrimonial heritage of the Camp de Tarragona and Priorat region. Another example would be the outings organised and directed by members of Carrutxa in various areas of the Priorat and Montsant to inform about these constructions during 2011.

In our experience as a centre that specialises in research, documentation and the dissemination of ethnological patrimony, Carrutxa gives its full support to the dry stone construction technique candidacy so that it can be registered on the representative list of UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage.

Judit Gamundi, secretary
Reus, 18th November 2016

**Heritage and Memory
Documentation Centre**
CARRUTXA
Travessera del C. Nou de St. Josep, 10 bxs
43024 REUS

CENTRE MIRÓ DE MONT-ROIG DEL CAMP
Carrer Major núm. 2
43300 Mont-roig del Camp

21 de novembre de 2016

El Centre Miró és una entitat enregistrada a "Museus i Col·leccions de Catalunya" (com a "Col·lecció") amb NIF G43778836. Es un centre d'interpretació de l'obra del pintor Joan Miró en relació amb Mont-roig, on s'hi va estar llargues temporades durant seixanta-cinc anys (del 1911 al 1976).

El Grup barracaire de Mont-roig del Camp és una secció del Centre Miró. Des del 2004 ha estat treballant en la catalogació de les 135 barraques de pedra seca del terme municipal. Aquest tasca ha dut a que cinc d'aquestes barraques hagin estat declarades, el 19 d'abril de 2016, Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), en la categoria de zona d'interès etnològic.

Durant aquests anys hem anant restaurant algunes barraques que estaven parcialment en mal estat. Això s'ha fet en col·laboració amb el GEPEC-EdC (Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans – Ecologistes de Catalunya). En total han estat onze les barraques restaurades.

Tenim la constatació gràfica de l'interès de Joan Miró per la pedra seca en dues fotografies publicades en el llibre "Huellas de un encuentro / Joan Miró a Catalunya" d'Ernst Scheidegger (Maeght Éditeur, 1993); a les pàgines 102 i 103 trobem al pintor contemplat un marge de pedra seca i agafant amb les seves mans una de les pedres del marge: una pedra triangular que li crida l'atenció.

El Grup barracaire de Mont-roig del Camp dona suport a la presentació de la candidatura de les construccions de pedra seca per la llista del patrimoni cultural immaterial de la UNESCO. Creiem que aquestes construccions formen part del paisatge creat per la pagesia durant anys i anys. En el cas de Mont-roig són la l'expressió dels camps de vinyes que omplien gran part del terme municipal fins l'arribada de la fil·loxera a finals del segle XIX.

Josep Miquel Martí Rom
President del Centre Miró de Mont-roig del Camp

CENTRE MIRÓ DE MONT-ROIG DEL CAMP
Carrer Major nº 2
43300 Mont-roig del Camp

21 novembre 2016

Le Centre Miró est une entité enregistrée aux « Museus i Col·leccions de Catalunya » (comme « Collection ») avec le NIF G43778836. C'est un centre d'interprétation de l'œuvre du peintre Joan Miró rattachée à Mont-roig, où il a réalisé de longs séjours pendant soixante soixante-cinq ans (de 1911 à 1976).

Le Groupe ami des baraques de Mont-roig del Camp est une section du Centre Miró. Depuis 2004, il a travaillé dans le catalogage des 135 baraques en pierre sèche du territoire communal. Cette tâche a permis que cinq de ces baraques aient été déclarées, le 19 avril 2016, Bien culturel à intérêt national (BCIN), dans la catégorie de zone à intérêt ethnologique.

Au cours de ces années, nous avons restauré quelques baraques qui étaient partiellement en mauvais état. Ceci a été fait en collaboration avec le GEPEC-EdC (Groupe d'étude et de protection des écosystèmes catalans – Écologistes de Catalogne). Au total, onze baraques ont été restaurées.

Nous disposons de la constatation graphique de l'intérêt de Joan Miró pour la pierre sèche sur deux photographies publiées sur le livre « Huellas de un encuentro / Joan Miró a Catalunya » d'Ernst Scheidegger (Maeght Éditeur, 1993) ; sur les pages 102 et 103, nous trouvons le peintre contemplant une bordure en pierre sèche et prenant dans ses mains l'une des pierres de la bordure : une pierre triangulaire qui attire son attention.

Le Groupe des amis des baraques de Mont-roig del Camp donne son support à la présentation de la candidature des constructions en pierre sèche pour son inscription sur la liste du patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO. Nous croyons que ces constructions font partie du paysage créé par la paysannerie, des années et des années durant. Dans le cas de Mont-roig, elles sont l'expression des vignobles qui emplissaient une grande partie du territoire communal jusqu'à l'arrivée du phylloxéra à la fin du XIXème siècle.

Josep Miquel Martí Rom
Président du Centre Miró de Mont-roig del Camp

CENTRE MIRÓ DE MONT-ROIG DEL CAMP
Carrer Major no. 2
43300 Mont-roig del Camp

21st November 2016

The Centre Miró is an association registered in the "Museums and Collections of Catalonia" (as a "Collection") with tax ID no. G43778836. It is an interpretation centre on the work of the painter Joan Miró with respect to Mont-roig, where he spent long periods of time over sixty-five years (from 1911 to 1976).

The Grup Barracaire de Mont-roig del Camp (the Mont-roig del Camp group for the protection of dry stone huts) is a section of the Centre Miró. Since 2004, it has been working on the cataloguing of the 135 dry stone huts in the municipal area. This task has led to 5 of these huts being declared as Cultural Assets of National Interest on 19th April 2016, in the category of zone of ethnological interest.

Over these years, we have been restoring some huts which were partially damaged. This has been done in collaboration with the GEPEC-EdC (Group for the Study and Protection of Catalan Ecosystems - Ecologists of Catalonia). In all, eleven huts have been restored.

We have graphic proof of Joan Miró's interest in dry stone in two photographs published in the book *Huellas de un encuentro / Joan Miró a Catalunya* (Footprints of an Encounter / Joan Miró in Catalonia) by Ernst Scheidegger (Maeght Éditeur, 1993). On pages 102 and 103 we find the painter contemplating a dry stone terrace and taking one of the stones from the terrace in his hands: a triangular stone which catches his eye.

The Grup Barracaire de Mont-roig del Camp supports the submission of the dry stone construction candidacy for the UNESCO's list of the Intangible Cultural Heritage. We believe that these constructions form part of the landscape created by farmers over the years. In the case of Mont-roig they are the expression of fields of vineyards that occupied a large part of the municipal area until the arrival of phylloxera at the end of the 19th century.

Josep Miquel Martí Rom
President of the Centre Miró de Mont-roig del Camp

Jordi Abella i Pons, amb DNI 43702022, com a Director de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu

Certifica que,

La nostra institució, sense ànim de lucre, té com a objectiu principal vetllar per la recerca, conservació, difusió, restitució i gestió del patrimoni integral de les Valls d'Àneu, del Pallars i del Pirineu.

Considerem la tècnica de la pedra seca com un dels elements que defineixen el patrimoni construït del nostre territori, i entre les activitats desenvolupades des de l'Ecomuseu vinculades a aquest patrimoni s'hi poden comptar exposicions, publicacions, recerques, inventaris i catàlegs, realitzats directament i també en col·laboració amb altres institucions implicades en la gestió i desenvolupament territorial (Ajuntaments, Parc Natural de l'Alt Pirineu, Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, entre d'altres.)

I és per això donem el nostre suport i consentiment per a que la tècnica de la pedra seca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO.

ECOMUSEU
Jordi Abella i Pons
VALLS D'ÀNEU
Director de l'Ecomuseu de les valls d'Àneu

Esterri d'Àneu, 18 de novembre de 2016

ECOMUSEU

VALLS D'ÀNEU

Jordi Abella i Pons, titulaire de la C.N.I. 43702022, en qualité de Directeur de l'Écomusée des Valls d'Àneu

Atteste que,

Notre institution, sans but lucratif, a pour objet principal de veiller sur la recherche, la conservation, la diffusion, la restitution et la gestion du patrimoine intégral des Vallées d'Àneu, du Pallars et des Pyrénées.

Nous considérons la technique de la pierre sèche comme l'un des éléments qui définissent le patrimoine construit de notre territoire. Parmi les activités réalisées depuis l'Écomusée et liées à ce patrimoine, on peut y trouver des expositions, publications, recherches, inventaires et catalogues, réalisés directement et aussi en collaboration avec d'autres institutions impliquées dans la gestion et le développement territorial (Mairies, Parc naturel de l'Alt Pirineu, Parc national d'Aigüestortes et Étang de Sant Maurici, entre autres).

C'est pourquoi nous donnons notre support et notre consentement pour que la technique de la pierre sèche soit inscrite sur la Liste représentative du Patrimoine immatériel de l'UNESCO.

Jordi Abella i Pons
Directeur de l'Écomusée des vallées d'Àneu

Esterrí d'Àneu, le 18 novembre 2016

ECOMUSEU
VALLS D'ÀNEU

Jordi Abella i Pons, holder of ID card no. 43702022, as the Director of the Valls d'Àneu Ecomuseum

Hereby certifies that,

Our institution, which is a non-profit one, has as its main objective to watch over the research, preservation, dissemination, restitution and management of the comprehensive heritage of the Valls d'Àneu, Pallars and Pyrenees.

We consider the dry stone technique to be one of the features that defines the heritage that has been built in our territory, and among the activities developed at the Ecomuseum related to this heritage, we have done exhibitions, publications, research, inventories and catalogues, either directly carried out by us or in collaboration with other institutions involved in territorial management development. (Town Councils, Alt Pirineu Natural Park, Aigüestortes and Estany de Sant Maurici Natural Park, among others).

Therefore, we give our support and consent to the dry stone technique being registered on UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

UNESCO.

ECOMUSEU
VALLS D'ÀNEU
Jordi Abella i Pons
Director de l'Ecomuseu

Jordi Abella i Pons
Director of the Valls d'Àneu Ecomuseum

Esterra d'Àneu, 18th November 2016

Benvolgut/da Sr/a,

He tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO a través de l'Institut Ramon Muntaner.

Personalment he dut a terme diferents activitats relacionades amb la tècnica i la cultura de la construcció amb pedra seca que han contribuït a difondre'n la seva importància patrimonial, entre les que destaco una visita al Centre d'Interpretació de la Pedra Seca de Torrebesses, una conferència al curs *La indústria de l'oli: història i present* de la Universitat d'estiu de la Universitat de Lleida titulada *l'Aprofitament de l'aigua a les Garrigues* en la que s'explicava com les construccions de pedra seca servien per aprofitar l'aigua en els paisatges de secà i l'elaboració de l'inventari de cabanes de volta del municipi d'Alcanó.

Per tot l'exposat, i per la importància que ha tingut la tècnica constructiva de la pedra seca per la construcció i manteniment del nostre paisatge i per la importància com a eina de desenvolupament local que té i tindrà en un futur, dono suport a la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Sr. Eduard Trepà

Geògraf

22 de novembre de 2016

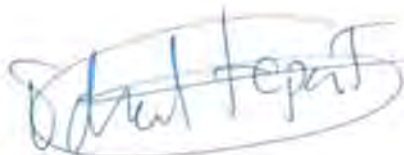
**Direction générale de Culture Populaire,
Associationnisme et Action culturelle**
Ministère de la culture
Gouvernement catalan.

Cher Monsieur, chère Madame,

J'ai pris connaissance de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité de l'UNESCO à travers l'Institut Ramon Muntaner.

Personnellement, j'ai réalisé différentes activités rattachées à la technique et à la culture de la construction en pierre sèche qui ont contribué à diffuser son importance patrimoniale, parmi lesquelles je peux souligner une visite au Centre d'interprétation de la pierre sèche de Torrebesses, une conférence à l'occasion du cours *L'industrie de l'huile : histoire et présent* à l'Université d'été, une conférence à l'Université de Lérida intitulée *la mise à profit de l'eau à Les Garrigues*, dans laquelle il était expliqué de quelle façon les constructions en pierre sèche servaient à mettre à profit l'eau dans les paysages de culture sèche et l'élaboration de l'inventaire des cabanes à voûte de la commune d'Alcanó.

Pour tout ce qui est exposé, et pour l'importance qu'a eu la technique constructive de la pierre sèche dans la construction et le maintien de notre paysage ainsi que pour l'importance qu'elle a ou qu'elle aura comme outil de développement local dans le futur, **je donne mon support à la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.**

M. Eduard Trepà
Géographe
22 novembre 2016

**General Directorate of Popular
Culture, Membership of
Associations and Cultural Action**
Ministry of Culture
Government of Catalonia

Dear Sir/Madam,

I have been informed about the dry stone technique candidacy to be added to the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage by the Institut Ramon Muntaner.

Personally, I have carried out various activities related to the dry stone construction technique and culture that have contributed to disseminating its patrimonial importance, amongst which I would highlight a visit to the Dry Stone Interpretation Centre in Torrebesses, a conference on the course *La indústria de l'oli: història i present* (The oil industry: past and present) at the Summer University of the University of Lleida, called *The Use of Water in Les Garrigues*, in which I explained how dry stone constructions were used for making use of the water in dry irrigation landscapes and for preparing the inventory of vaulted huts in the municipality of Alcanó.

For all the above-mentioned and the importance that the dry stone construction technique has had for the construction and maintenance of our landscape and for the importance it has as a local development tool, now and in the future, **I hereby support the dry stone technique candidacy to be added to the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.**

A handwritten signature in blue ink, enclosed in a hand-drawn oval. The signature appears to read 'Eduard Trepà'.

Eduard Trepà
Geographer
22nd November 2016

"Suport a la presentació de la candidatura del paisatge de pedra seca i la seva tècnica per a ser inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO"

En Jaume Valls i Vila, amb NIF 39004676B, i domiciliat al carrer Mont Perdut, 3 de Sant Llorenç Savall, actuant com a President de l'entitat Lacera (Cercla d'estudis històrics de Sant Llorenç Savall), en nom i representació del l'entitat, manifesto:

L'entitat Lacera, canalitza el suport i estima que el nostre "grup de pedra seca Jesús Ballestà" realitza per tal d'inventariar, refer, senyalitzar i difondre l'extraordinari patrimoni de barraques de vinya i altres construccions de la pedra seca al nostre poble.

Com a entitat dedicada a l'estudi de la història local, sempre hi hem donat suport, n'hem fet difusió, hi hem participat activament en la posada en valor del patrimoni de pedra seca llorençà.

L'apropament entre la cultura popular i la cultura acadèmica, es posa de manifest en l'estudi de les construccions de pedra seca que constitueix un lloc natural de trobada entre les disciplines de construcció, arquitectura, antropologia, història,..., tal com ja es feia evident en el II Seminari Internacional de la pedra seca celebrat el 1990, a Barcelona, entre els diversos especialistes i estudiosos provinents de diferents països de la Mediterrània

Hem ajudat com a centre d'estudis històrics a la localització de barraques, parets i marges de pedra seca en terrenys boscosos, on es desenvoluparen en segles anteriors conreus de vinya.

Les modalitats de construcció de pedra seca més usuals al nostre país són: les parets, marges, o murs que abancalen el terreny de conreu de secà, per tal de retenir els llims o canalitzar les aigües; les parets per flanquejar els camins, o el fet de bastir aixoplucs i petits magatzems rurals... Una varietat àmplia i

completa de tipologies constructives que caracteritza els paisatges agrícoles del nostre terme municipal i també de moltes comarques catalanes.

La importància de la construcció de la pedra en sec, excedeix l'abast de les aplicacions esmentades dins l'arquitectura popular catalana i del mediterrani, si prenem en consideració el seu component estructural o la forma de treball. La seva característica fonamental és la de constituir un sistema constructiu "de pedra independent" en què totes les juntes separades conformen altres zones

de resistència nul·la a la tracció. Analitzada des d'aquest punt de vista podem

---

relacionar la pedra seca amb l'arquitectura megalítica, bona part de les arquitectures pètries egípcia, grega i romana no grapades, o també una bona part de les construccions mesoamericanes o de l'arquitectura militar japonesa, entre altres exemples.

La universalitat històrica i geogràfica pròpies de sistemes constructius amb materials bàsics com la terra, la fusta o la pedra en sec, també anomenat aquest darrer "sistema desagregat", ens permet considerar la tècnica de construcció amb pedra seca com a hereva directa de l'arquitectura megalítica, el que constitueix tot un reconeixement no poc important per als pagesos i els constructors de barraques i marges.

Després de conèixer la preparació de la candidatura "Del paisatge de pedra seca i la seva tècnica per a ser inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO", des de Lacera ens adherim a aquesta lloable iniciativa amb la millor disposició per a col·laborar-hi.

Jaume Valls i Vila

President de Lacera

« Support à la présentation de la candidature du paysage de la pierre sèche et de sa technique pour son inscription sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO »

M. Jaume Valls i Vila, titulaire du NIF 39004676B, et domicilié 3, rue Mont Perdut à Sant Llorenç Savall, agissant comme Président de l'entité Lacera (Cercle d'études historiques de Sant Llorenç Savall), au nom et pour le compte de cette entité, déclare que :

L'entité Lacera canalise le support et l'estime dont fait preuve notre « groupe de pierre sèche Jesús Ballesta » afin d'inventorier, de référencer, de signaler et de diffuser l'extraordinaire patrimoine de baraques de vigne et autres constructions en pierre sèche dans notre village.

Comme entité consacrée à l'étude de l'histoire locale, nous y avons toujours donné notre support, nous en avons fait la diffusion et nous avons participé activement dans la mise en valeur du patrimoine de pierre sèche de Sant Llorenç.

Le rapprochement entre la culture populaire et la culture universitaire, est mis en évidence dans l'étude de la construction de pierre sèche qui constitue un lieu naturel de rencontre entre les disciplines de la construction, de l'architecture, de l'anthropologie, de l'histoire ..., comme cela avait déjà été mis en évidence lors du IIème Séminaire International de la pierre sèche tenu en 1990, à Barcelone, entre les différents spécialistes et érudits, provenant de différentes régions de la Méditerranée.

Nous avons aidé, comme centre d'études historiques, à la localisation de baraques, murs et bordures en pierre sèche sur des terrains boisés où la vigne avait été cultivée aux siècles précédents.

Les modalités de construction en pierre sèche les plus habituelles dans notre pays, sont : les murs, bordures ou parois qui permettaient d'aménager en terrasses les cultures sèches, afin de retenir les limons ou de canaliser les eaux, les murets qui flanquaient les chemins, ou le bâtissage d'abris contre la pluie et de petits magasins ruraux... Une variété vaste et complète de typologies constructives qui caractérise les paysages agricoles de notre territoire communal et d'un grand nombre de régions catalanes.

L'importance de la construction en pierre sèche, dépasse la portée des applications mentionnées dans l'architecture populaire catalane et méditerranéenne si nous prenons en compte son comportement structurel ou la forme de travail. Sa caractéristique fondamentale est celle de constituer un système constructif « en pierre indépendante » dans lequel tous les joints séparés signifient d'autres zones de résistance nulle à la traction. Si nous l'analysons de ce point de vue, nous pouvons considérer l'architecture mégalithique, une grande partie des architectures en pierre égyptienne, grecque et romaine sans agrafage, ainsi que la majeure partie des constructions mésoaméricaines ou de l'architecture militaire japonaise, entre autres exemples.

Cette universalité historique et géographique propres au système constructif avec des matériaux basiques comme la terre, le bois et la pierre sèche, ce dernier étant également dénommé système désagrégé, nous permet de considérer la technique de la construction en pierre sèche comme un héritage direct de l'architecture mégalithique, ce qui constitue une véritable reconnaissance qui n'est pas sans importance pour les paysans et les constructeurs de baraques et bordures.

Après avoir pris connaissance de la candidature « Du paysage de pierre sèche et de sa technique pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culture immatériel de l'UNESCO » nous adhérons depuis Lacera à cette louable initiative et assurons que nous sommes totalement disposés à y collaborer.

Jaume Valls i Vila

Président de Lacera

“Support to the submission of the dry stone landscape candidacy, and its technique, so that they can be registered on the UNESCO’s Representative List of the Intangible Cultural Heritage”

Jaume Valls i Vila, holder of Tax ID no. 39004676B, residing at Carrer Mont Perdut 3, Sant Llorenç Savall, as President of Lacera (Circle of Historic Studies of Sant Llorenç Savall), and on behalf of the association, hereby states:

That the Lacera Association channels the support and affection that our Grup de Pedra Seca Jesús Ballestà (Jesús Ballestà Dry Stone Group) has in inventorying, rebuilding, signposting and disseminating the extraordinary heritage of huts associated to winemaking and other dry stone constructions in our town.

As an association dedicated to studying local history, we have always supported, disseminated and actively participated in highlighting the local dry stone heritage.

The link between traditional culture and academic culture can be seen in the study of the dry stone constructions that constitute a natural meeting place between the disciplines of construction, architecture, anthropology, history and so on, as could be seen at the 2nd International Dry Stone Seminar held in 1990 in Barcelona, among the various specialists and academics from different countries in the Mediterranean.

As a centre of historic studies, we have helped in locating huts, walls and terracing made of dry stone in forestland, where in past centuries vines were grown.

The most common modalities of dry stone construction in our country are walls, terraces or retaining walls that enclose dry irrigation land to retain the mud or channel the water; walls for flanking paths or shelters or small rural storage areas. A comprehensive, wide variety of types of construction that characterise the agricultural landscapes of our municipal area and also of many Catalan regions.

The importance of dry stone construction goes beyond the scope of the above-mentioned applications in traditional Catalan and Mediterranean architecture if one takes into consideration the structural component or way of working. Its fundamental characteristic is that of constituting a building system “of independent stones” in which all of the separated joints make up other areas with null resistance against traction. When looked at from this perspective, dry stone constructions can be compared with megalithic architecture, a great number of Egyptian, Greek and Roman unbound stone architecture, as well as a great number of Mesoamerican constructions or Japanese military architecture, among other examples.

The historic and geographic universal nature of these construction systems using basic raw materials such as earth, wood or dry stone (the latter of which is also known as the “non-aggregate system”) allows us to consider the dry stone construction technique as a direct heir of megalithic architecture, which constitutes a significant recognition for the farmers and the builders of huts and terraces.

On finding out about the preparation of the candidacy for the dry stone landscape and its technique so that they can be registered on the representative list of UNESCO’s List of the Intangible Cultural Heritage, those of us at Lacera we would like to adhere to this worthwhile initiative with the greatest willingness to collaborate with it.

Jaume Valls i Vila

President of Lacera

S2016001664 16/11/2016
08:54:48Generalitat de Catalunya
Departament de CulturaDirector General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya

18.11.16 0081047431

Data: 16/11/2016

Registre d'entrades: 0390L

Pl de Salvador Seguí, 1-9
08001 Barcelona

A l'atenció del Sr. Puig Gordi;

La tècnica tradicional de construcció de pedra en sec ha generat i modelat un dels paisatges més freqüents, comuns i alhora espectaculars i significatius del nostre país i de la Mediterrània en general, i constitueix una expressió eminent de la simbiosi de la Natura i Home.

Al nostre municipi l'activitat vitivinícola es va desenvolupar entre els segles XVII fins mitjans del segle XX i va constituir el motor econòmic de la vila. Les barraques de pedra seca van ser un element fonamental en les tasques del cultiu de la vinya. Des de llavors la presència d'aquestes construccions, formen part tant de la fisonomia dels voltants del poble, així com del paisatge dels boscos llorençans, constituint una imatge perfectament integrada tant a l'espai natural com a l'imaginari col·lectiu.

Segons l'inventari del Patrimoni Cultural de Sant Llorenç Savall, realitzat l'any 2008, per la historiadora Laura de Castellet, el nostre municipi compta amb 436 barraques de vinya, Sant Llorenç és un dels municipis catalans amb major nombre. Gràcies a l'esforç desinteressat del Grup de Pedra Seca Ballestar, se n'han pogut rehabilitar més de 50.

Atès que les construccions que s'han aixecat amb aquesta tècnica es troben disseminades per tot el territori i en molts casos en camps i boscos actuals marginals, i vista la necessitat de protegir i conservar aquestes construccions peculiars i úniques per a les properes generacions.

Atès que el coneixement i transmissió adequada de la tècnica tradicional de la pedra seca és imprescindible per al manteniment d'aquest paisatge, així com per a preservar la diversitat d'expressions immaterials dels indrets on és present.

Tenint en compte que el Ple d'aquest Ajuntament, en sessió ordinària el dia 26 d'octubre de 2016, va adoptar, entre d'altres, una moció conjunta dels grups municipals per tal que donar el suport a la candidatura internacional de l'arquitectura de la pedra en sec, com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO

Coneixent la candidatura de la tècnica tradicional de la pedra seca, per tal que sigui inscrita a la *Llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat*, els adreçem aquest escrit per tal de fer-los arribar el suport d'aquesta inscripció per part del nostre municipi .

Aprofitant aquest escrit també els fem arribar les cartes de suport en el mateix sentit, de dues entitats de Sant Llorenç Savall.

Atentament,

Ricard Torralba Llauredó

Alcalde

(Document signat i datat electrònicament)

DOCUMENT OFFICIEL		IDENTIFICATEURS S2016001664	
AUTRES INFORMATIONS Code pour la validation c6e72845-b230-4c16-9c49-0b0e845209aa Date d'impression : 16/11/2016 08 :54 :55 Page 1 de 1		SIGNATURES 1. -T-CAT P Ricard Torralba Llauredó 39041767A, 14/11/2016 12 :00 2. Marie de Sant Llorenç Savall S2016001664 16/11/2016 08 :54 :48	
		ÉTAT CACHET REGISTRE DE SORTIE	

Gouvernement catalan
Ministère de la culture
Date numéro
Registre d'entrée 0390E

**S2016001664 16/11/2016
08:54:48**

M. Lluís Puig Gordi
Directeur général de Culture populaire, Associationnisme et Action culturelles
Ministère de la culture
Gouvernement catalan

PI de Salvador Seguí, 1-9
08001 Barcelona

À l'attention de M. Puig Gordi

La technique traditionnelle de construction en pierre sèche a engendré et modelé l'un des paysages les plus fréquents, communs et à la fois spectaculaires et significatifs de notre pays et de la Méditerranée en général, et constitue une expression éminente de la symbiose de la Nature et de l'Homme.

Dans notre commune, l'activité vinicole a été développée depuis le XVIIème siècle et jusqu'à la moitié du XXème siècle et elle a constitué le moteur économique du bourg. Les baraques en pierre sèche ont été un élément fondamental dans les tâches de la culture de la vigne. Depuis lors, la présence de ces constructions, fait partie de la physionomie des alentours du village, ainsi que du paysage des bois de St Llorenç, constituant une image parfaitement intégrée tant dans l'espace naturel que dans l'imaginaire collectif.

Selon l'inventaire du Patrimoine culturel de Sant Llorenç Savall, réalisé en 2008, par l'historienne Laura de Castellet, notre commune dispose de 436 baraques de vigne, Sant Llorenç étant donc l'une des communes catalanes qui en a le plus grand nombre. Grâce à l'effort désintéressé du Groupe de pierre sèche Ballestar, plus de 50 ont pu être réhabilitées.

Attendu que les constructions qui ont été dressées avec cette technique sont disséminées sur tout le territoire et, dans de nombreux cas, dans les champs et bois actuels environnants et, au vu du besoin de protéger et de conserver ces constructions particulières et uniques pour les prochaines générations.

Attendu que la connaissance et la transmission adéquate de la technique traditionnelle de la pierre sèche est indispensable pour le maintien de ce paysage, ainsi que pour préserver la diversité des

expressions immatérielles des endroits où elle est présente.

En prenant en compte que la Séance plénière de ce Conseil Municipal, dans sa réunion ordinaire du 26 octobre 2016, a adopté, entre autres, une motion conjointe des groupes municipaux, afin de donner son support à la candidature internationale de l'architecture de la pierre sèche, comme Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Connaissant la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche, à l'effet de son inscription sur la *Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité*, nous vous adressons la présente requête afin de vous faire arriver le support à cette inscription de la part de notre commune.

Nous profitons des présentes pour vous faire arriver également les lettres de support dans le même sens, de deux entités de Sant Llorenç Savall.

Salutations distinguées,

Ricard Torralba Llauredó

Maire

(Document signé et daté électroniquement)

S2016001664 16/11/2016
 08:54:48

18.11.16 00810

REG-314-04011-1-0390E

Mr Lluís Puig Gordi
 General Director of Popular Culture, Membership of Associations and Cultural Action
 Ministry of Culture
 Government of Catalonia

Pl de Salvador Seguí, 1-9
 08001 Barcelona

Government of Catalonia
 Ministry of Culture
 Date 18/11/16
 Number 008104
 Time 14:31
 Incoming register 0390E

To the attention of Mr. Puig Gordi,

Traditional dry stone construction technique has created and modelled one of the most frequent, common and at the same time spectacular and significant landscapes of the Lands of Catalonia and of the Mediterranean, and constitutes the eminent expression of the symbiosis between Nature and Man.

In our municipality, the wine producing activity was developed between the 17th century and the mid-20th century and was the economic force of the town. Dry stone huts were a fundamental feature in winegrowing tasks. Since then, the presence of these constructions has been part of the physiognomy of the areas around the town, as well as the forest landscape of the area, constituting an image that is perfectly integrated into the natural space as well as into the collective worldview.

According to the inventory of Cultural Heritage of Sant Llorenç Savall, which was done in 2008, by the historian Laura de Castellet, our municipality has 436 huts associated to winemaking. Sant Llorenç is one of the Catalan towns with the greatest number of these elements. Thanks to the generous effort of the Grup de Pedra Seca Ballestar (Ballestar Dry Stone Group) more than 50 have been rehabilitated.

In view of the fact that the constructions that have been made using this technique are found scattered all over the territory and in many cases in fields and forests that are currently marginal, and in view of the need to protect and preserve these special, unique constructions for forthcoming generations.

In view of the fact that the knowledge and suitable transmission of traditional dry stone technique is essential for maintaining this landscape, as well as for preserving the diversity of intangible expressions of the places in which it is found.

Taking into account that the plenary session of this Town Council, at an ordinary session on 26th of October 2016, adopted, among others, a joint motion by the municipal groups to support the international dry stone architecture candidacy as UNESCO's Intangible World Heritage.

Being familiar with the traditional dry stone technique candidacy and in the hope that it will be registered in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage, we are sending this letter to offer the support of our municipality to this registration.

We are also sending two further letters of support from two associations in Sant Llorenç Savall.
 Yours faithfully,

Ricard Torralba Llauredó
 Mayor
 (Document signed and dated electronically)

Associació
El Llibre de la Vida
preservem els records de les persones

Terrassa, 20 de setembre de 2016

Benvolgut Sr.

Ens complau fer-li arribar aquesta informació sobre la nostra Associació el Llibre de la Vida per tal que valori la nostra decisió:

Jo, Jaume Sabaté, com a president de l'Associació El Llibre de la Vida i en nom de tots els socis de l'associació que presideixo, manifesto que:

Com a Associació que defensa la preservació dels Records i entenen que el treball amb la pedra seca és una tècnica que cal preservar per a generacions futures, **donem suport i consentiment per a que la tècnica de la pedra seca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO.**

Atentament, aprofitem per enviar-li una cordial salutació:

Jaume Sabaté
President

Associació
El Llibre de la Vida
preservem els records de les persones

Association
Le Livre de la Vie
Nous préservons les souvenirs des personnes

Terrassa, le 20 septembre 2016

Cher Monsieur,

Nous avons le plaisir de vous faire arriver cette information sur notre Association le Livre de la Vie, afin que vous puissiez prendre en compte notre décision :

Je soussigné, Jaume Sabaté, en ma qualité de président de l'Association Le Livre de la Vie et au nom de tous les membres de l'association que je préside, déclare que :

Comme Association qui défend la préservation des Souvenirs et considérant que le travail avec la pierre sèche est une technique qu'il faut préserver pour les générations futures, **nous donnons notre soutien et notre consentement pour que la technique de la pierre sèche soit inscrite sur la Liste représentative du Patrimoine immatériel de l'UNESCO.**

Veuillez agréer nos salutations le plus cordiales

Jaume Sabaté
Président

Associació
El Llibre de la Vida
preservem els records de les persones

Association
The Book of Life
We preserve people's memories

Terrassa, 20th September 2016

Dear Sir,

I am pleased to send you this letter from our Associació el Llibre de la Vida (the Book of Life Association) so that you may take our decision into account.

I, Jaume Sabaté, as president of the Associació El Llibre de la Vida and on behalf of all the members of the association over which I preside, hereby state that:

As an association that defends the preservation of memories and believing that the work done with dry stone is a technique that should be preserved for future generations, **we give our support and consent to the dry stone technique being registered on the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.**

Yours sincerely,

Jaume Sabaté
President

**AGRUPACIÓ DE DEFENSA FORESTAL
CLOT DE BOU
LA BISBAL-ALBINYANA-MASLLORENÇ**
c/ Verdaguer, 30
43717 La Bisbal del Penedès

Sr. Lluís Puig Gordi
Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Plaça de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Senyor,

Aquesta Agrupació de Defensa Forestal, mitjançant la seva secció mediambiental El Marge, ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

La nostra entitat, superada l'activitat que li és pròpia, com és la prevenció i extinció d'incendis forestals, presenta una trajectòria incansable a favor de la cultura, la natura i l'arquitectura més properes. Especialment ha dedicat els seus esforços en la preservació de la tècnica constructiva de la pedra seca.

L'any 2003 va preparar l'exposició Detalls de Construcció i Catalogació de Barraques de Pedra Seca a la Bisbal del Penedès, que s'ha exposat en nombrosos municipis de Catalunya. L'any 2008 va organitzar la Taula Rodona de Pedra Seca al Baix Penedès, a l'Auditori Pau Casals del Vendrell, amb el títol: La importància de la valorització econòmica de la pedra seca en la seva preservació. Ha organitzat rehabilitacions, reconstruccions i un taller anual de pedra seca des de l'any 2003. També organitza caminades, passejades i rutes pel territori amb l'objectiu de redescobrir el patrimoni cultural, rural i arquitectònic que representa la tècnica constructiva de la pedra seca. Des de l'any 2001 publica una revista, El Marge, per difondre valors mediambientals; en aquesta revista sempre hi ha reservat un espai important per informar de qualsevol aspecte que tingui a veure amb la pedra seca.

La tècnica constructiva de pedra en sec és de les més antigues del món, probablement per la senzillesa dels materials que treballa. Aquesta tècnica ha configurat els nostres paisatges i els ha omplert amb estructures que moblen equilibradament i estètica tot el nostre territori. Actualment però, tenen molt enemics. La urbanització creixent, carreteres, polígons industrials, abandonament del camp i alhora formació de noves peces de conreu amb mitjans mecànics.. Tot això fa que aquest senzill i a l'ensens preuat patrimoni dels nostres passats cada vegada estigui més desfet i vagi minvant. Darrera la tècnica de la pedra seca hi ha coneixement popular i fins i tot oficis, avui mig perduts: els margeters, experts en aquesta tècnica. En aquest sentit podem dir que en les activitats que la nostra entitat organitza sempre es convida i dona cabuda als margeters, dipositaris i transmissors de la tècnica tradicional de la pedra seca.

Per tot l'anterior la nostra entitat dona el seu suport a la candidatura de la tècnica de la pedra seca per tal que pugui ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, de la UNESCO.

Atentament,

La Bisbal del Penedès, 7 de desembre de 2016

El President,

Xavier Ortiz Lerín

**GROUPEMENT DE SAUVEGARDE DE LA FORÊT
CLOT DE BOU**

LA BISBAL-ALBINYANA-MASLLORENC

C/ Verdaguer, 30
43717 La Bisbal del Penedès

M. Lluís Puig Gordi
Directeur général de la Culture
populaire, de la Vie associative et de
l'Action culturelles
Ministère de la Culture
Gouvernement autonome
de Catalogne
Pl. Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE

Monsieur,

Notre groupement de sauvegarde de la forêt a appris, par l'intermédiaire de sa division Environnement *El Marge*, la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Notre organisation, outre l'activité qui lui est propre, c'est-à-dire la prévention et l'extinction d'incendies de forêts, présente une trajectoire de travail inlassable en faveur de la culture, de la nature et de l'architecture de proximité. Nous avons, notamment, axé nos efforts sur la sauvegarde de la technique de construction de la pierre sèche.

En 2003, nous avons préparé l'exposition *Détails de construction et catalogage des cabanes en pierre sèche* à la Bisbal del Penedès qui, par la suite, a été accueillie dans de nombreuses communes de Catalogne. En 2008, nous avons organisé une table ronde sur le thème de la pierre sèche dans le Baix Penedès à l'Auditorium Pau Casals de la ville d'El Vendrell. Elle portait pour titre *L'importance de la valeur économique de la pierre sèche dans le cadre de sa sauvegarde*. Nous avons effectué des restaurations et des reconstructions en pierre sèche et organisons un atelier annuel de pierre sèche depuis 2003. Nous organisons également des randonnées, des promenades et des itinéraires de découverte du patrimoine culturel, rural et architectural que constituent les constructions traditionnelles en pierre sèche. Depuis 2001, nous publions une revue visant à diffuser les valeurs environnementales : *El Marge* qui contient une rubrique importante dont le but est de tenir informés nos lecteurs de tout renseignement concernant la pierre sèche.

La technique de construction en pierre sèche est l'une des plus anciennes au monde en raison, probablement, de la simplicité des matériaux utilisés. Cette technique a façonné nos paysages en y installant des structures qui meublent harmonieusement tout notre territoire. Cela dit, à l'heure actuelle, elle a beaucoup d'ennemis : l'urbanisation croissante, la construction de routes et de zones industrielles, l'abandon de champs laissés en friche et la création de nouvelles zones de culture à l'aide de moyens mécaniques. Tous ces facteurs causent la destruction et la perte progressive de ce patrimoine simple mais précieux de nos ancêtres, car la technique de la pierre sèche repose sur des connaissances populaires, sur des métiers à moitié perdus de nos jours, comme celui des *margeters*¹, experts en la matière. À ce propos, nous sommes fiers de dire que les activités que nous organisons font toujours appel aux *margeters*. Ils sont nos invités en tant que dépositaires et enseignants de la technique traditionnelle de la pierre sèche.

Pour toutes ces raisons, nous vous présentons cette lettre de soutien à la candidature de la technique de construction en pierre sèche, en vue de son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO et vous prions d'agréer, Monsieur, l'expression de nos salutations distinguées.

La Bisbal del Penedès, le 7 décembre 2016

Le président du Groupement
El Clot de Bou A. D. F.
Xavier Ortíz Lerín

El President,

¹ Mot catalan désignant les constructeurs de *marges* – murets en pierre sèche (de soutènement de terrasses).

**AGRUPACIÓ DE DEFENSA FORESTAL
CLOTDEBOU
LA BISBAL-ALBINYANA-MASLLORENC**
c/ Verdaguer, 30
43717 La Bisbal del Penedès

Mr Lluís Puig Gordi
Director General of Popular Culture,
Membership in Associations and
Cultural Action
Ministry of Culture
Government of Catalonia
Plaça de Salvador Segur, 1-9
08001 BARCELONA

Dear Sir/Madam,

Through its environmental section called *El Marge*, the Agrupació de Defensa Forestal (Forest Defence Group) found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Given our organisation's main activities, which involve preventing and extinguishing forest fires, it has displayed a tireless history in favour of our local culture, nature and architecture. It has particularly channelled its efforts into preserving the dry stone building technique.

In 2003, it prepared an exhibition called *Detalls de Construcció i Catalogació de Barraques de Pedra Seca a la Bisbal del Penedès* (Construction Details and Catalogue of Dry Stone Huts in La Bisbal del Penedès), which has been displayed in numerous towns around Catalonia. In 2008, it organised the *Taula Rodona de Pedra Seca al Baix Penedès* (Round Table on Dry Stone in the Baix Penedès) at the Pau Casals Auditorium in the town of Vendrell, with the specific title of "*La importància de la valorització econòmica de la pedra seca en la seva preservació*" (The importance of the economic valuation of dry stone in its preservation). It has organised rehabilitations, reconstructions and an annual dry stone workshop since 2003. It also organises group hikes, strolls and tours through the region with the goal of rediscovering the cultural, rural and architectural heritage embodied in the dry stone construction technique. Since 2001, it has published a magazine, *El Marge*, to disseminate environmental values; it has always set aside a considerable amount of room in this magazine to report on information related to dry stone.

The dry stone construction technique is one of the oldest in the world, probably because of the simplicity of the materials it uses. This technique has shaped our landscapes and filled them with structures that pepper the entire land in a balanced, aesthetically pleasing way. However, today it has many enemies: increasing urbanisation, motorways, industrial estates, the abandonment of the countryside and the formation of new farming with mechanical means. All of this means that this simple yet prized heritage from our past is increasingly deteriorated and on the wane. Behind the dry stone technique lies popular knowledge and even traditional trades which today have been half-lost: the *margeters* (wall-builders), who are experts in this technique. Given this, we should mention that these *margeters*, the repositories and transmitters of the traditional dry stone technique, are always invited to and welcomed at the activities that our entity organises.

Because of all the reasons stated above, our entity supports the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Yours truly,

La Bisbal del Penedès, 7 December 2016

El President,

Xavier Ortiz Lerín

Sr. Lluís Puig Gordi
*Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals*
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Benvolgut Senyor,

L'Associació per al Desenvolupament Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRINOC) ha tingut coneixement que la tècnica tradicional de la pedra seca és una de les candidatures a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

En aquest sentit, doncs, adjuntem carta de suport a aquesta candidatura tot esperant que es resolgui favorablement.

Sense cap altre particular rebí una salutació cordial,

Jordi Terrades
Gerent

Olot, 13 de gener de 2016

REGISTRE	
Associació DESENVOLUPAMENT RURAL INTEGRAL Entitat sense ànim de lucre	
DATA: 12/01/2017	
ENTRADA	SORTIDA
Núm _____	Núm 517006

Carta de suport a la candidatura Internacional per tal que la tècnica tradicional de la pedra seca, sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO

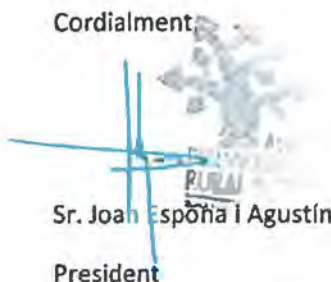
L'Associació pel Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRINOC) és una entitat que des del 2008 promou el desenvolupament rural sostenible a través de l'aplicació de la metodologia Leader, en l'àmbit territorial de La Garrotxa, Alt Empordà, la Selva, Osona i Pla de l'Estany.

És en aquesta direcció, que des de l'any 2016 lidera i coordina dins els projectes de Cooperació de Catalunya amb quatre GALS més de la resta del territori català – Consorci Leader Desenvolupament Rural del Camp, Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i el Montsià, Associació Leader de Ponent, Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques Ribera d'Ebre – Terra Alta-, el projecte **"COL·LABORAxPAISATGE : Desenvolupament Rural a través del Paisatge i la Col·laboració ciutadana. (Construccions de Pedra Seca)"**, a l'entorn de la divulgació, manteniment i catalogació de construccions de pedra seca (barraques, murs, etc.), i el seu paisatge com a mitjà per a fomentar el desenvolupament rural amb la col·laboració dels ciutadans i la societat civil.

En aquesta línia, s'està treballant en la creació i millora de les eines per a catalogar i posar a disposició de la ciutadania informació sobre les construccions de pedra seca; s'estan formant i difonent diferents mecanismes per posar en valor i protegir el patrimoni de pedra seca i la importància de la divulgació del patrimoni de les construccions de pedra seca, la seva tècnica constructiva i les oportunitats que genera pels territoris rurals, així com els nous usos en el paisatge rural i urbà. Tot plegat, per afavorir el diàleg i la intercooperació entre la societat civil i l'administració per afrontar projectes conjunts; així com posar en valor el paisatge com a element de dinamització dels territoris rurals.

En definitiva, conscients de la importància d'aquest patrimoni més enllà dels propis elements i construccions fetes en pedra seca, entenent també que la base constructiva i tot el que es desenvolupa al seu entorn és d'especial valor i cal preservar, és pel que manifestem el nostre consentiment i suport a la candidatura a ser inscrita la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Cordialment,

Sr. Joan Espoña i Agustín
President

Olot, 12 de gener de 2017

M. Lluís Puig Gordi
*Directeur général de
 la Culture populaire, de la Vie
 associative et de l'Action culturelles*
Ministère de la Culture
Gouvernement autonome catalan
 Pl. de Salvador Seguí, 1-9
 08001 BARCELONE

Monsieur,

L'Association pour le développement intégral de la zone nord-est de la Catalogne (ADRINOC [selon les sigles en catalan]) a appris que la technique traditionnelle de la pierre sèche est l'une des candidatures pour inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Nous vous envoyons donc ci-joint notre lettre de soutien à ladite candidature en espérant que les résultats de cette démarche nous seront favorables.

Nous vous prions d'agréer, Monsieur, nos salutations cordiales.

Jordi Terrades
 Gérant

Olot, le 13 janvier 2017

ENREGISTREMENT	
Association DÉVELOPPEMENT RURAL INTÉGRAL ZONE NORD-EST DE LA CATALOGNE	
DATE 12/01/2017	
RÉCEPTION	EXPÉDITION
N°	N° <u>S170006</u>

Lettre de soutien à la candidature internationale de la technique traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO

L'Association pour le développement rural intégral de la zone nord-est de la Catalogne (ADRINOC selon les sigles en catalan) est une organisation qui, depuis 2008, promeut le développement rural durable par la mise en application de la méthodologie Leader dans les territoires de la Garrotxa, le Haut Ampurdan, la Selva, l'Osona et le Pla de l'Estany.

C'est dans cette optique que, depuis 2016, l'organisation dirige et assure la coordination – en coopération avec quatre autres groupes d'action locale du terroir catalan : le Consortium Leader du développement rural d'El Camp, le Consortium pour le développement du Baix Ebre et du Montsià, l'Association Leader de Ponent, le Consortium *inter-comarcal*² d'initiatives socio-économiques Ribera d'Ebre-Terra Alta – du projet « **COL-LABORAxPAISATGE : le développement rural à travers le paysage et la collaboration citoyenne. (Constructions en pierre sèche)** » qui s'inscrit dans le cadre des projets de coopération de Catalogne. Il s'agit d'une initiative de diffusion, maintien et catalogage des constructions en pierre sèche (cabanes, murs, etc.) et des paysages qu'elles modèlent en tant que moyen de promotion du développement rural faisant appel à la collaboration des citoyens et de la société civile.

Dans cet objectif, nous travaillons à la création et au perfectionnement des outils de catalogage et de mise à disposition des citoyens de l'information disponible sur les constructions en pierre sèche ; nous sommes en train de créer et de diffuser divers mécanismes visant à mettre en valeur, à protéger et à souligner l'importance de la vulgarisation du patrimoine que constituent les constructions en pierre sèche, de leur technique de construction et des opportunités qu'elles engendrent pour les régions rurales ainsi que des nouveaux usages qu'elles sont susceptibles de trouver actuellement dans le panorama rural et urbain. Le tout pour favoriser le dialogue et la coopération entre la société civile et l'administration en vue d'entreprendre des projets communs et de mettre en valeur le paysage comme élément d'activation des zones rurales.

En définitive, conscients de l'importance de ce patrimoine, non seulement du point de vue tangible des constructions en elles-mêmes, mais aussi pour la valeur particulière que revêtent les connaissances liées à ces constructions en pierre sèche et tout ce qu'elles englobent – et qu'il est nécessaire de préserver – nous manifestons notre consentement et notre soutien à la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Nous vous prions d'agréer, Monsieur, nos salutations cordiales.

Sr. Joan Espuña i Agustín

Président

Olot, le 12 janvier 2017

² Conseil de comarques (divisions administratives catalanes).

Mr Lluís Puig Gordi
*General Directorate of Popular Culture,
Membership in Associations and Cultural
Actions*
**Department of Culture
Government of Catalonia**
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Dear Sir/Madam,

The Associació per al Desenvolupament Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya (Association of Comprehensive Development of the Northeast Zone of Catalonia, ADRINOC) found out that the traditional dry stone technique is a candidate for UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Given this, we have attached a letter in support of this candidacy in the hopes that it is granted.

Cordially yours,

Jordi Terrades
Director

Olot, 13 January 2016

REGISTER	
Associació DESENVOLUPAMENT RURAL INTEGRAL ZONA NORD ORIENTAL DE CATALUNYA	
DATE 12/01/2017	
No.	No. <u>S170006</u>

**Letter in support of the international candidacy for the traditional dry stone technique
to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage**

The Associació per al Desenvolupament Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya (Association of Comprehensive Development of the Northeast Zone of Catalonia, ADRINOC) is an organisation that has been promoting sustainable rural development since 2008 via the application of the Leader methodology in the regions of La Garrotxa, Alt Empordà, La Selva, Osona and Pla de l'Estany.

In this sense, since 2016 it has worked in conjunction with four other Local Action Groups projects from all over Catalonia - Consorci Leader Desenvolupament Rural del Camp (Leader Rural Development Consortium of El Camp), Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i el Montsià (Consortium for the Development of Baix Ebre and Montsià), Associació Leader de Ponent (Leader Association of the Ponent), Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques Ribera d'Ebre – Terra Alta (Inter-County Socioeconomic Initiative Consortium of Ribera d'Ebre – Terra Alta) - to lead and coordinate the project **"COLLABORATE FOR LANDSCAPE: Rural Development through Landscape and Citizen Partnerships (Dry Stone Constructions)"**, which seeks to disseminate, maintain and catalogue dry stone constructions (huts, walls, etc.) and their landscape as a way of fostering rural development jointly with citizens and civil society.

Along these lines, efforts are being made to create and improve the tools used to catalogue information on dry stone construction and make it available to citizens. Likewise, different mechanisms to spotlight and protect the dry stone heritage and the importance of disseminating the heritage of dry stone constructions, their building technique and the opportunities they generate in rural settings, as well as the new uses in the rural and urban landscapes, are being created and disseminated. All of this seeks to foster dialogue and cooperation between civil society and the public administration in order to tackle joint projects, as well as to spotlight the landscape as an element that brings dynamism to rural regions.

In short, aware of the importance of this heritage beyond the elements themselves and the constructions made of dry stone, and also given that the constructive base and everything developed around it has a special value worth preserving, we hereby express our consent to and support for the candidacy of dry stone to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Cordially yours,

Sr. Joan Espòria i Agustín
President

Olot, 12 January 2017

AJUNTAMENT
D'ALCANÓ
(El Segrià)
c. Major, 13
25162 Alcanó
Telfs i fax. 973 136500-973 136204

Rosa Rubio Roca, secretària/interventora de l'Ajuntament d'Alcanó (el Segrià)

CERTIFICO: Que el Ple de l'Ajuntament del 22 de desembre de 2016, adoptà, entre d'altres, l'acord següent:

"17.- PROPOSTA DE SUPORT PERQUÈ LA PEDRA SECA SIGUI PATRIMONI DE LA UNESCO.

S'informa que des la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya es promou la candidatura sobre la tècnica tradicional de la pedra seca a Catalunya per tal que ingressi a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO en una candidatura internacional formada per vuit països (Espanya, Croàcia, Suïssa, Bulgària, França, Portugal, Xipre i Grècia, aquests dos últims com a coordinadors). En el cas d'Espanya, les comunitats que hi participen són deu: la Comunitat Valenciana, Andalusia, Aragó, Astúries, Canàries, Castella i Lleó, Catalunya, Extremadura, les Illes Balears i Galícia.

Havent tingut coneixement de la candidatura del treball de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Veient el projecte aprovat per l'Ajuntament d'identificació, catalogació i inventariat dels elements que responen a un elevat interès cultural, com són les cabanes de volta i masos de pedra seca susceptibles de reconstrucció o de rehabilitació, que requereixen un cert grau de protecció com a elements patrimonials del municipi d'Alcanó.

Les cabanes de volta són testimonis de l'època d'expansió i colonització agrària de gran part del territori, sobretot de secà, de la plana de Lleida que va tenir el seu inici a finals del S. XVIII. La seva dispersió pel territori explica en gran mesura les formes d'organització agrícola de la població pagesa per aprofitar el màxim el sòl agrari disponible i explica en gran mesura la construcció d'infraestructures d'aprofitament de l'aigua en territoris on aquesta és escassa, com és el cas d'Alcanó abans de l'arribada progressiva de les infraestructures de regadiu. Constitueixen una arquitectura perfectament adaptada al medi i sostenible, construïdes a partir de materials locals, la gran majoria de pedra seca, que constitueixen un patrimoni sociocultural que no es pot deixar perdre.

Per tot això exposat, és proposa al Ple de l'Ajuntament de d'Alcanó que prengui els següents:

ACORDS

Primer- Donar el nostre suport a la candidatura de la pedra seca per ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat de la UNESCO.

Segon - Signar tots els documents que siguin necessaris per a la tramitació i execució de la present proposta.

Se sotmet a votació la proposta i s'aprova per unanimitat dels presents, la qual cosa representa la totalitat del nombre legal de membres de la Corporació, donar suport a aquesta candidatura”

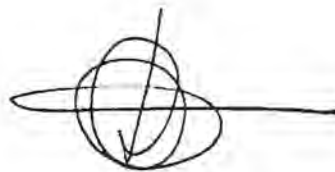
I perquè en prengueu coneixement i tingui els efectes que corresponguin, signo i lliuro la present amb el Vist-i-plau del Sr. Alcalde.

Alcanó, 22 de desembre de 2016.

Vist i Plau,
L'Alcalde:

La secretària:

AJUNTAMENT
D'ALCANÓ

Sebastia Ricart

AJUNTAMENT
D'ALCANÓ
(El Segrià)
c. Major, 13
25162 Alcanó
Telfa i fax. 973 136500- 973 136204

Rosa Rubio Roca, secrétaire/fondée de pouvoir de la mairie d'Alcanó (el Segrià)

CERTIFIE : que le Conseil municipal d'Alcanó, réuni en séance plénière le 22 décembre 2016, a adopté, entre autres, l'accord suivant :

17.- PROPOSITION DE SOUTIEN À L'INSCRIPTION DE LA PIERRE SÈCHE AU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'UNESCO

Nous informons que la Direction générale de la Culture populaire, de la Vie associative et de l'Action culturelles du ministère de la Culture du Gouvernement autonome catalan promeut la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche de Catalogne en vue de son inscription sur la Liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité de l'UNESCO dans le cadre d'une candidature internationale formée par huit pays (l'Espagne, la Croatie, la Suisse, la Bulgarie, la France, le Portugal, la Chypre et la Grèce, ces deux derniers en tant que coordinateurs). Dans le cas de l'Espagne, les communautés qui y participent sont au nombre de dix : la Communauté de Valence, l'Andalousie, l'Aragon, les Asturies, les Canaries, la Castille et le Léon, la Catalogne, l'Estrémadure, les îles Baléares et la Galice.

Ayant pris connaissance de la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO,

Vu le projet, adopté par le conseil municipal, d'identification, catalogage et d'inventaires des éléments revêtant un intérêt culturel considérable, comme les cabanes à voûtes et les mas en pierre sèche susceptibles d'être reconstruits ou réaménagés et devant donc être protégés en tant qu'éléments du patrimoine de la commune d'Alcanó,

Les cabanes à voûte sont un témoignage de l'essor et de la colonisation agraire - à partir de la fin du XVIIIe siècle - d'une grande part de la plaine de Lérida, notamment en termes de culture sèche. L'essor des cabanes à travers l'ensemble du territoire explique en grande mesure les modes d'organisation agraire des populations rurales pour tenter de tirer le meilleur parti possible des terrains agricoles disponibles ; elle explique aussi comment ont pu être construites les infrastructures de gestion de l'eau dans des territoires où celle-ci était un bien précieux et rare, comme à Alcanó avant l'arrivée des infrastructures d'irrigation. Les cabanes à voûte constituent un type

d'architecture qui s'adapte parfaitement à l'environnement. Elles sont durables, car construites avec des matériaux trouvés sur place, en pierre sèche dans la majorité des cas, et constituent un patrimoine socioculturel que l'on ne saurait laisser disparaître.

Pour toutes les raisons exposées ci-dessus, le Conseil municipal de la mairie d'Alcanó est invité à prendre les accords suivants :

ACCORDS

1. Appuyer la candidature de la pierre sèche en vue de son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO ;
2. Signer tous les documents nécessaires aux démarches et à la mise en œuvre de la présente proposition.

La proposition est votée et adoptée à l'unanimité, ce qui signifie que la totalité du nombre légal des membres du Conseil municipal appuie ladite candidature.

Et pour qu'en soit pris connaissance et à toutes fins utiles, signe et délivre le présent document portant le visa du maire.

DONT ACTE

Alcanó, le 22 décembre 2016

Lu et approuvé
Le maire

AYUNTAMIENTO
D'ALCANÓ

Sebastià Ricart

La secrétaire

AJUNTAMENT
D'ALCANÓ
(El Segrià)
c. Major, 13
25162 Alcanó
Telfs i fax. 973 136500- 973 136204

Rosa Rubio Roca, Secretary/Controller of the Alcanó Town Hall (El Segrià)

I HEREBY CERTIFY: That the Town Hall plenary held on 11 December 2016 adopted the following agreement, among others:

“17.- PROPOSAL TO SUPPORT DRY STONE JOINING UNESCO’S HERITAGE LIST.

The General Directorate of Popular Culture, Membership in Associations and Cultural Actions of the Ministry of Culture of the Government of Catalonia has reported on the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO’s List of the Intangible Cultural Heritage. This is an international candidacy made up of eight countries (Spain, Croatia, Switzerland, Bulgaria, France, Portugal, Cyprus and Greece, the latter two as the coordinators). Within Spain, the following ten communities are participating in this initiative: the Community of Valencia, Andalusia, Aragon, Asturias, the Canary Islands, Castilla y León, Catalonia, Extremadura, the Balearic Islands and Galicia.

Having found out about the candidacy of dry stone constructions to join UNESCO’s Representative List of the Intangible Human Heritage; **and** **Given the project** approved by the Town Hall to identify, catalogue and inventory the elements that reflect a high level of cultural interest, such as vaulted huts and dry stone houses that could be reconstructed or rehabilitated, which require a certain degree of protection as heritage elements within the town of Alcanó.

Vaulted huts are testimonies to the era of agricultural expansion and colonisation of much of the Lleida plain, which started in the early 18th century, especially land that is dry-farmed. Its spread around the region largely explains the farming community’s forms of agricultural organisation in order to make the most of the agricultural land available, and it largely explains the construction of infrastructures to capture water in regions where it is scarce, such as Alcanó, before the gradual arrival of crop watering infrastructures. They are a form of architecture that is perfectly adapted to the environs and totally sustainable, built with local materials, most of it dry stone. In short, they are a part of our sociocultural heritage which we cannot allow to disappear.

For all of the above reasons, the Town Hall plenary of Alcanó requests that the following agreements be taken:

AGREEMENTS

One – To offer our support to the candidacy of dry stone to join UNESCO's Representative List of the Intangible Human Heritage.

Two – To sign all the documents needed to process and expedite this proposal.

The proposal to support this candidacy is subjected to vote and was unanimously approved by those present, who represent all of the legal members of the Corporation.”

And to report on this decision and ensure that it has the corresponding effects, I hereby sign and deliver this document with the approval of the Mayor.

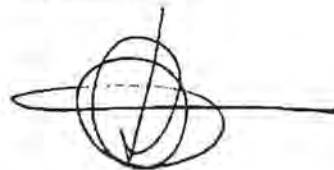
Alcanó, 22 December 2016.

Approved,
The Mayor: Sebastià Ricart

The image shows a handwritten signature of Sebastià Ricart in black ink. To the left of the signature is an official stamp of the Ayuntamiento de Alcanó, featuring a coat of arms and the text "AYUNTAMIENTO D'ALCANÓ". Below the signature, the name "Sebastià Ricart" is printed in a standard font.

The Secretary:

The image shows a handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

SILVIA FALGUERA GRAU, Secretària Interventora accidental de l'Ajuntament de Mura,

C E R T I F I C O :

Que en el ple de l'Ajuntament en sessió ordinària celebrada el dia 25 d'octubre de 2016 va aprovar per unanimitat la següent proposta d'acord:

PROPOSTA D'ACORD

Atès a la importància cultural, tradicional, patrimonial, etnològica i vitivinícola de les Tines al mig de les vinyes, integrades dins de les construccions de pedra seca.

Atès que els poders públics estan obligats a protegir la integritat del Patrimoni Cultural i també a promoure totes les accions que es considerin necessàries per la seva conservació i difusió.

Atès a que l'objectiu es reforçar las iniciatives i el compromís de les institucions i les comunitats locals, defensores i transmissores del patrimoni cultural del seu territori a fi de garantir el seu reconeixement, respecte i valorització.

Tenint en compte tot lo exposat anteriorment, al ple de la corporació pes proposa el següents acords:

PRIMER.- Donar suport i consentiment per a que la tècnica de les construccions de la pedra seca i, per tant, les Tines al mig de les vinyes, siguin inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO.

SEGON.- Facultar al senyor alcalde per signar tota la documentació que sigui necessari.

TERCER.- Comunicar aquest acord a l'associació de la Coordinadora de la Pedra Seca."

I per que així consti es lliura el present certificat, a Mura, 29 novembre de 2016.

La Secretària accdtl.

A J U N T A M E N T
DE
M U R A
(BARCELONA)

MAIRIE DE MURA (BARCELONE)

SILVIA FALGUERA GRAU, secrétaire et fondée de pouvoir suppléante de la mairie de Mura,

C E R T I F I E :

Que le conseil municipal de Mura, réuni en session plénière ordinaire le 25 octobre 2016, a approuvé à l'unanimité la proposition d'accord suivante :

PROPOSITION D'ACCORD

Attendu l'importance culturelle, traditionnelle, patrimoniale, ethnologique et viticole des cuves à vin installées au cœur des vignes en tant que constructions en pierre sèche,

Attendu l'obligation des pouvoirs publics de protéger l'intégralité du patrimoine culturel et de promouvoir toutes les actions considérées nécessaires à leur conservation et diffusion,

Attendu que notre objectif est de renforcer les initiatives et l'engagement des institutions et des communautés locales consacrées à la défense et à la transmission du patrimoine culturel de leur terroir afin d'en garantir la reconnaissance, le respect et la mise en valeur,

En raison de tout ce que nous venons d'exposer, le conseil municipal propose les accords suivants :

I.- Donner son soutien et son consentement à la candidature de la technique des constructions en pierre sèche, y compris les cuves à vin implantées au cœur des vignes, pour son inscription sur la liste représentative du patrimoine immatériel de l'UNESCO ;

II.- Accorder au maire le pouvoir de signer toute la documentation nécessaire à cette fin ;

III.- Communiquer cet accord à l'association de l'Organisme de coordination de la pierre sèche.

Et, à toutes fins utiles, délivre le présent certificat, à Mura, le 29 novembre 2016.

La secrétaire suppléante

MURA TOWN HALL (BARCELONA)

SILVIA FALGUERA GRAU, interim Secretary-Controller of the Mura Town Hall,
CERTIFIES:

That the plenary of the Town Hall in its ordinary session held on 25 October 2016 unanimously approved the following proposed agreement:

PROPOSED AGREEMENT

Given the cultural, traditional, heritage, ethnologic and vinivicultural importance of the vats in the middle of vineyards, which are integrated into dry stone constructions.

Given that the public authorities are obligated to protect all the cultural heritage and promote all actions deemed necessary to conserve and disseminate it.

Given that the goal is to strengthen the initiatives and commitment of the local institutions and communities that defend and transmit the cultural heritage in their region in order to ensure its recognition, respect and appreciation.

Bearing in mind the above, the plenary of the corporation proposes the following agreements:

ONE.- To provide consent and support for the dry stone building technique, and therefore the vats in the middle of vineyards, to join the UNESCO's Representative List of the Intangible Human Heritage.

TWO.- To authorise the mayor to sign any documentation needed.

THREE.- To notify the Coordinadora de la Pedra Seca (Dry Stone Coordination Association) of this agreement.

In witness whereof, this certificate is hereby issued in Mura on 29 November 2016.

The interim Secretary.

Ajuntament de Sentmenat

Sr. Lluís Puig Gordi
Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Plaça de la Vila 1
08181 Sentmenat
T. 937 153 030
F. 937 153 466
sentmenat@sentmenat.cat
NIF P-0826700-G

Benvolgut senyor,

Poso en el seu coneixement la voluntat de l'ajuntament de Sentmenat de donar suport a la candidatura de la tècnica tradicional de la pedra seca per tal que ingressi a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Al nostre municipi es constata la pervivència d'aquest patrimoni en les barraques de vinya disseminades pels nostres boscos, construïdes al segle XIX amb la tècnica de la pedra seca a la part de tramuntana del poble on el terreny és muntanyós, la pedra molt abundant i que havia estat cobert per frondoses vinyes.

Captivats per la manera enginyosa, rústica i senzilla de bastir aquestes construccions un grup de sentmenatencs ara fa una dècada van iniciar un treball de recerca laboriosa i pacient entre les bardisses, artiljols i arbustos que formen el sotabosc, així van descobrir, netejar, fotografiar i inventariar dinou barraques de vinya construïdes amb la tècnica tradicional de la pedra seca en bastant bon estat.

Fruit d'aquest treball el Grup d'Amics del Museu Arxiu de Sentmenat, un grup de sentmenatencs que treballen rigorosa i incansablement per la recerca i difusió del patrimoni local, va editar la publicació "Les barraques de vinya de Sentmenat. Dos itineraris per a visitar-les", una publicació en la que es mostren les fotografies i les dades principals d'aquestes construccions de pedra seca, es proposen dos itineraris per contemplar-les tot passejant pels rodals del nostre poble i sobretot s'explica la tècnica en la que estaven construïdes, amb el material més elemental que hi ha, la pedra.

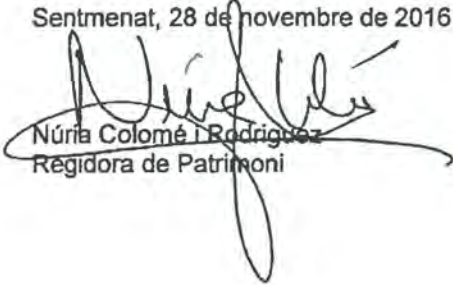
Volem reproduir un paràgraf d'aquesta publicació, redactat per un vilatà molt estimat i respectat, en Jaume Verdguer Famades, que amb el seu profund coneixement de la història local i del nostre entorn natural, considerem que és un exemple de sensibilitat envers la tècnica de la pedra seca:

"Si mires des de fora les barraques ja son agradables de veure, no diguem el munt de sensacions que provoquen si hi entrem a dintre, sota l'espai tancat per la cúpula de pedres, posades en sec, l'una sobre l'altra, sense fer servir cap mena de morter. La primera sensació és la de por de quedar enterrat per la caiguda de la cúpula, de seguida però, aquell temor s'esvaeix i experimentem un seguit de sensacions diferents: de recolliment de primer, d'agradable sorpresa després i finalment d'una assossegada admiració davant de tanta simplicitat i bellesa."

Cal respectar, preservar i posar en valor la tècnica tradicional de la pedra seca, com una peculiar expressió immaterial de l'indret on és present, primer com a reconeixement als nostres avantpassats que la van emprar, i segon perquè les noves generacions puguin entendre i valorar millor el passat del nostre poble.

Per tots aquests motius presentem aquesta carta de suport a la presentació de la candidatura de la tècnica tradicional de la pedra seca per tal que ingressi a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Sentmenat, 28 de novembre de 2016

Núria Colomé i Rodríguez
Regidora de Patrimoni

Mairie de Sentmenat

M. Lluís Puig Gordi
Directeur général de la Culture
populaire, de la Vie associative et de
l'Action culturelles
Ministère de la Culture
Gouvernement autonome catalan
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE

Plaça de la Vila, 1
08181 Sentmenat
T. 937 153 030
F. 937 153 466
sentmenat@sentmenat.cat
Numéro d'identification fiscal
[espagno] : P-0826700-G

Monsieur,

Je vous communique la volonté de la mairie de Sentmenat de donner son soutien à la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

On peut constater, dans notre commune, la permanence de ce patrimoine en la forme des cabanes de vigne disséminées à travers les bois. Elles ont été construites au XIXe siècle, à l'aide de la technique de la pierre sèche, sur le flanc nord de notre village, un terrain montagneux et très pierreux, couvert à l'époque de vignes épaisses.

Captivé par l'ingéniosité, la rusticité et la simplicité de la technique de construction de ces cabanes, un groupe d'habitants de Sentmenat a entrepris, il y a maintenant dix ans, un travail de recherche patient et laborieux à travers les ronçeraies, les liserons épineux et autres arbustes du sous-bois. Ils ont ainsi découvert, débroussaillé, photographié et inventorié dix-neuf cabanes de vigne construites selon la technique traditionnelle de la pierre sèche, qui étaient restées en assez bon état.

Fruit de ce travail, un ouvrage intitulé *Les cabanes de vignes de Sentmenat. Deux itinéraires de visite* a été édité par le groupe d'amis du musée et des archives de Sentmenat, un groupe d'habitants œuvrant inlassablement et avec rigueur pour la recherche et la diffusion du patrimoine local. L'ouvrage contient des photographies et des données importantes sur ces constructions en pierre sèche. Il propose aussi deux itinéraires de randonnée-découverte aux alentours du village, mais, surtout, il explique la technique qui a servi à bâtir ces cabanes à partir d'un matériau aussi élémentaire que la pierre.

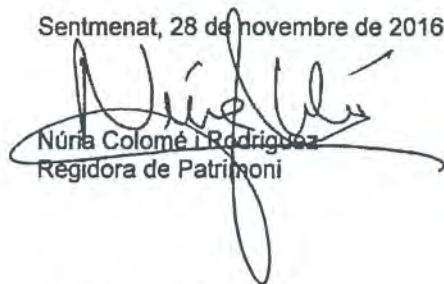
Nous tenons à citer un paragraphe de cet ouvrage. Il a été rédigé par un villageois très estimé et respecté, M. Jaume Verdager Farnades, que nous considérons, en raison de ses connaissances profondes en matière d'histoire locale et d'environnement naturel, comme un exemple de sensibilité envers la technique de la pierre sèche :

« De l'extérieur déjà, les cabanes sont belles à regarder, essayez donc de vous imaginer toutes les sensations qu'elles procurent dès qu'on y pénètre, dès qu'on se trouve dans l'espace fermé par la voûte en pierres ; qui plus est, des pierres posées à sec, l'une sur l'autre, sans l'aide d'aucun type de mortier. La première sensation est la crainte d'être enseveli sous un amas de pierre que pourrait provoquer l'effondrement de la voûte, mais cette crainte s'envole immédiatement et différents types de sensations vous envahissent : de recueillement d'abord, puis d'agréable surprise et, finalement, de sereine admiration face à tant de simplicité, tant de beauté. »

Il faut respecter, préserver et remettre en valeur la technique traditionnelle de la pierre sèche, l'une des expressions immatérielles particulières des lieux où elle est présente ; d'abord pour faire reconnaître le travail de nos ancêtres et ensuite pour que les nouvelles générations puissent comprendre et valoriser notre passé.

C'est pour toutes ces raisons que nous présentons la présente lettre de soutien à la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Sentmenat, 28 de novembre de 2016

Núria Colomé i Rodríguez
Regidora de Patrimoni

À Sentmenat, le 28 novembre 2016

Núria Colomé i Rodríguez
Conseillère municipale chargée du patrimoine

Mr Lluís Puig Gordi
General Director of Popular Culture,
Membership in Associations and
Cultural Actions
Ministry of Culture
Government of Catalonia
Pl. de Salvador Segur, 1-9
08001 BARCELONA

Dear Sir,

I would like to inform you of Sentmenat Town Hall's desire to support the candidacy of the traditional dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Culture Heritage.

Our town is proof of the survival of this heritage in the vineyard huts scattered about our forests. They were built in the 19th century using the dry stone technique in the northern part of the town where the terrain is mountainous, stone is quite abundant and the land used to be covered with leafy vines.

Captivated by the ingenious, rustic and simple way of supplying these constructions, a group of Sentmenat residents started a laborious, patient research effort ten years ago among the thickets, weeds and shrubs in the understory of the forest, where they discovered, cleaned, photographed and inventoried 19 vineyard huts built using the traditional dry stone technique, all in fairly sound condition.

As the result of this effort, the Grup d'Amics del Museu Arxiu de Sentmenat (Friends of the Museum Archive of Sentmenat), who work rigorously and tirelessly to research and disseminate the local heritage, published "Les barraques de vinya de Sentmenat. Dos itineraris per a visitar-les" (The Vineyard Huts of Sentmenat: Two Routes to Visit Them), a publication which includes photographs and the most important information on these dry stone constructions. It suggests two routes to view them by walking through the forest stands in our town, and it especially explains the technique used to build them using the most elementary material: stone.

We wish to reproduce a paragraph from this publication, written by a beloved and respected villager, Jaume Verdager Famades, who we believe is exemplary in his sensitivity towards the dry stone technique given his profound knowledge of local history and our natural environment:

"If you look at these huts from the outside, they are pleasant to the eye, but more impressive is the host of sensations they spark if you enter them, under the enclosed space of the dome made of stones laid one on top of the other without any kind of mortar. The first sensation is fear of being buried alive if the dome falls, but that fear immediately vanishes and we experience a series of different sensations: first cosiness, then a pleasant surprise and finally a calm admiration of such simplicity and beauty."

We must respect, preserve and showcase the traditional dry stone technique as a unique intangible expression of the place where it is present, first to recognise our ancestors who used it, and secondly so that the new generations can understand and better value our village's past.

For all of these reasons, we hereby offer our letter in support of the candidacy of the traditional dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Sentmenat, 28 de novembre de 2016

Núria Colomé i Rodríguez
Regidora de Patrimoni

Sentmenat, 28 November 2016

Núria Colomé i Rodríguez, Councillor of Heritage

"Suport a la presentació de la candidatura del paisatge de la pedra seca entorn a la Mediterrània, i la seva tècnica puguin ser inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO"

El Sr. Jaume Verdaguer i Famades, amb domicili a la Plaça de la Vila, 1, de Sentmenat actuant com a President del Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat, en nom i representació del mateix.

El Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat i en nom de tots els socis i com a centre d'estudis que presideixo, manifesto:

El Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat, recull i canalitza el suport i estima que els nostres més de dos-cents socis manifesten respecte al paisatge de la pedra seca del nostre poble.

Com a col·lectiu sempre hi hem donat suport, i hem participat activament en la difusió de les construccions de pedra seca.

L'apropament entre la cultura popular i la cultura universitària, es posa de manifest en l'estudi de la construcció de pedra seca que constitueix un lloc natural de trobada entre la disciplina de construcció, arquitectura, antropologia, història, etc., com ja es feia evident en el II Seminari Internacional de la pedra seca celebrat l'any 1990, a Barcelona, entre els diversos especialistes estudiosos provinents de diferents comarques de la Mediterrània.

Hem aportat com a centre d'estudis històrics el nostra gra de sorra a la localització de possibles parcel·les "actualment zones boscoses" de parets i marges de pedra seca, com també barraques, per haver hagut conreu de vinya. A través dels estudis de la documentació històrica de les masies.

Les modalitats de construcció de pedra seca més usuals al nostre país, són: les parets, marges o murs que abanquen el terreny de conreu de secà, normalment per tal de retenir els llims o canalitzar les aigües: dividir els cans dels camins, segons el cas; és dir tota una varietat àmplia i completa de tipologies constructives capaç de caracteritzar paisatges agrícoles de moltes comarques.

La importància de la construcció de la pedra en sec, excedeix l'abast de les aplicacions esmentades dins el límit de l'arquitectura popular catalana i mediterrània si prenem com a consideració el seu comportament estructural o forma de treball mecànicament. La seva característica fonamental en

aquest aspecte és la de constituir un sistema constructiu "de pedra independent" en què totes les seves juntes separades signifiquen unes altres zones de resistència nul·la a la tracció. Analitzat des d'aquest punt de vista podem considerar l'arquitectura megalítica, una gran part de les arquitectures egípcia, grega i romana que no siguin grapades, així com la major part de l'inca i l'arquitectura militar japonesa, entre altres, per no citar exemples més coneguts.

Aquesta universalitat històrica i geogràfica pròpies del sistema constructiu dels materials més bàsics i primitius com la terra, la fusta i la pedra seca, anomenat aquest últim també, sistema desagregat pel gran constructor de la volta catalana Rafael Guastavino, pare, ens permet considerar la tècnica de la construcció de pedra seca com una hereva directa de l'arquitectura megalítica, el que constitueix tot un reconeixement no poc important per els pagesos i constructors de barraques i marges.

Després de rebre la informació de la preparació de la candidatura i explicar-nos que era un procés obert i participatiu, nosaltres hem aportat tots els nostres coneixements, experiència i particularitats locals en relació a la tècnica de la pedra seca.

Jaume Verdaguer
Jaume Verdaguer

President del Grup d'Amics del Museu - Arxiu de Sentmenat

« Support à la présentation de la candidature du paysage de la pierre sèche autour de la Méditerranée, pour que sa technique puisse être inscrite sur la Liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'UNESCO »

M. Jaume Verdaguer i Famades, domicilié 1, Plaça de la Vila, de Sentmenat, agissant comme Président du Groupe d'amis du Musée-Archives de Sentmenat, au nom et pour le compte de ce dernier.

Déclare, au nom du Groupe d'amis du Musée-Archives de Sentmenat et au nom de tous les associés et du centre d'études qu'il préside, que :

Le Groupe d'amis du Musée-Archives de Sentmenat, recueille et canalise le support et l'estime que nos plus de deux cents associés manifestent envers le paysage de la pierre sèche de notre village.

Comme collectif, nous y avons toujours donné notre support et nous avons participé activement dans la diffusion des constructions de pierre sèche.

Le rapprochement entre la culture populaire et la culture universitaire, est mis en évidence dans l'étude de la construction de pierre sèche qui constitue un lieu naturel de rencontre entre la discipline de la construction, l'architecture, l'anthropologie, l'histoire, etc., comme cela avait déjà été mis en évidence lors du II Séminaire International de la pierre sèche tenu en 1990, à Barcelone, entre les différents spécialistes et érudits, provenant de différentes régions de la Méditerranée.

Nous avons apporté, comme centre d'études historiques, notre grain de sable pour la localisation de possibles parcelles « actuellement zones boisées » contenant des murs et des bordures en pierre sèche, ainsi que des baraques, autour desquelles la vigne avait été cultivée. Et ce, à travers les études de la documentation historique des mas catalans.

Les modalités de construction en pierre sèche les plus habituelles dans notre pays, sont : les murs, bordures ou parois qui permettaient d'aménager en terrasses les cultures sèches, normalement afin de retenir les limons ou de canaliser les eaux et la division des coins des chemins, selon les cas. Autrement dit, toute une variété vaste et complète de typologies constructives capables de caractériser les paysages agricoles d'un grand nombre de régions.

L'importance de la construction en pierre sèche, dépasse la portée des applications mentionnées dans les limites de l'architecture populaire catalane et méditerranéenne si

nous prenons en compte son comportement structurel ou la forme de travail mécanique. Sa caractéristique fondamentale sous cet aspect est celle de constituer un système constructif « en pierre indépendante » dans lequel tous les joints séparés signifient d'autres zones de résistance nulle à la traction. Si nous l'analysons de ce point de vue, nous pouvons considérer l'architecture mégalithique, une grande partie des architectures égyptienne, grecque et romaine qui ne seraient pas agrafées, ainsi que la majeure partie de l'architecture inca et de celle militaire japonaise, entre autres, pour ne citer que les exemples les plus connus.

Cette universalité historique et géographique propres au système constructif de matériaux les plus basiques et primitifs comme la terre, le bois et la pierre sèche, ce dernier étant également dénommé système désagrégé par le grand constructeur de la voûte catalane Rafael Guastavino, père, nous permet de considérer la technique de la construction en pierre sèche comme un héritage direct de l'architecture mégalithique, ce qui constitue une véritable reconnaissance qui n'est pas sans importance pour les paysans et les constructeurs de baraques et bordures.

Après la réception de l'information sur la préparation de la candidature et des explications sur le fait qu'il s'agissait d'un processus ouvert et participatif, nous avons apporté toutes nos connaissances, expériences et particularités locales relatives à la technique de la pierre sèche.

Jaume Verdaguer

Président du Groupe d'Amis du Musée-Archives de Sentmenat

“Support to the submission of the dry stone landscape around the Mediterranean candidacy, and its technique, so that they can be registered on the representative list of UNESCO’s List of the Intangible Cultural Heritage”

Jaume Verdaguer i Famades, residing at Plaça de la Vila, 1, Sentmenat, as President of the Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat (Friends of the Sentmenat Museum-Archive) and on its behalf.

On behalf of all the members of the Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat and as the study centre over which I preside, I hereby state:

That the Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat compiles and channels the support and affection that our more than two hundred members show with respect to the dry stone landscape of our town.

As a group we have always offered support and actively participated in the dissemination of dry stone constructions.

The link between traditional culture and university culture can be seen in the study of the dry stone constructions that constitute a natural meeting place between the disciplines of construction, architecture, anthropology, history and so on, as could be seen at the 2nd International Dry Stone Seminar held in 1990 in Barcelona, among the various specialists and academics from different countries in the Mediterranean.

As a centre of historic studies, we have contributed our grain of sand by helping to locate possible plots, in what is currently forestland, of dry stone walls and terraces as well as huts, as we have a history of vine crops, through the studies of the historic documents of the farmhouses.

The most common modalities of dry stone construction in our country are walls, terraces or retaining walls that enclose dry irrigation land to retain the mud or channel the water; and to divide the homes from the paths, according to needs. In other words, a broad, construction type that characterises the landscapes of many regions.

The importance of dry stone construction goes beyond the scope of the above-mentioned applications in traditional Catalan and Mediterranean architecture if one takes into consideration its structural behaviour or form of mechanical work. Its fundamental characteristic is that of constituting a building system “of independent stones” in which all of the separated joints make up other areas of resistance against traction. When looked at from this perspective, it brings to mind megalithic architecture, a lot of Egyptian, Greek and Roman unbound architecture, as well as most of the Inca and Japanese military architecture, among other better-known examples.

The historic and geographic universal nature of these construction systems using basic raw materials such as earth, wood or dry stone (the latter of which was known as "non-aggregate system" by the important builder of Catalan vaults, Rafael Guastavino, who could be considered to be the father of the dry stone technique) are seen as a direct heir of megalithic architecture, which constitutes a significant recognition for the farmers and the builders of huts and terraces.

After receiving the information for preparing the candidacy and being told that it is an open, participatory process, we have contributed all our knowledge, experience and local particularities with respect to dry stone construction.

Jaume Verdaguer

President of the Grup d'Amics del Museu-Arxiu de Sentmenat

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Ministerio de Hacienda y Función
Pública
Reg. Gral. de la Subdel. Gob. en
Lleida
ENTRADA
Nº Reg: 00006334e1603430074
Fecha: 30/12/2016 10 08 06

Ministerio de Hacienda y Función
Pública
Reg. Gral. de la Subdel. Gob. en
Lleida
SALIDA
Nº Reg: 00006334e1603243587
Fecha: 30/12/2016 10 08:06

Diego Teruel Roca amb DNI 18044453X, amb domicili al carrer Montsec, 8, 3r 3a de la localitat de Mollerussa, telèfon 666675122 i correu electrònic ditero373a@gmail.com, en qualitat de president de l'Associació Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida, amb domicili fiscal Hotel d'Entitas Juvenils de Lleida, C/ La Palma, 6-10 CP 25002 Lleida

EXPOSA

1. Que ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO
2. Que actualment col·laborem amb el Centre d'Interpretació de la Pedra Seca de Torrebesses en la recerca i inventari d'aquesta tipologia de construccions a les Terres de Lleida.
3. Que dono suport a aquesta candidatura.

OSTL
Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
ostl@observatori@gmail.com
Tel. 646 322 800

Lleida, 30 de desembre de 2016

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Diego Teruel Roca amb DNI 18044453X, amb domicili al carrer Montsec, 8, 3r 3a de la localitat de Mollerussa, telèfon 666675122 i correu electrònic ditero373@gmail.com, en qualitat de president de l'Associació Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida, amb domicili fiscal Hotel d'Entitas Juvenils de Lleida, C/ La Palma, 6-10 CP 25002 Lleida

EXPOSA

1. Que ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO
2. Que actualment col·laborem amb el Centre d'Interpretació de la Pedra Seca de Torrebesses en la recerca i inventari d'aquesta tipologia de construccions a les Terres de Lleida.
3. Que dono suport a aquesta candidatura.

OSTL
Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
diego373@gmail.com
Tel. 645 322 008

Lleida, 30 de desembre de 2016

Direction générale de la Culture populaire, de la Vie associative et de l'Action culturelles
Ministère de la Culture
Gouvernement catalan
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE

Ministère des Finances et de la Fonction publique
Registre général de la sous-délégation espagnole de Lérida
RÉCEPTION

N° enregistrement : 000006334e 1603430074

Date : 30/12/2016 10:08:06

Ministère des Finances et de la Fonction publique
Registre général de la sous-délégation espagnole de Lérida
EXPÉDITION

N° enregistrement : 000006334s 1603243587

Date : 30/12/2016 10:08:06

Diego Teruel Roca, dont la carte d'identité espagnole porte le numéro 18044453X, le domicile est situé dans la rue Montsec n° 8, 3° étage, porte 3, de la ville de Mollerussa, téléphone 666675122 et l'adresse électronique est : ditero373@gmail.com, en sa qualité de président de l'association observatoire sociodémographique des Terres de Lérida dont le siège social est sis à l'hôtel des associations de jeunes de Lérida, rue La Palma, n° 6-10 CP 25002 Lérida.

EXPOSE

1. Qu'il a appris la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO ;
2. Que nous collaborons actuellement avec le centre d'interprétation de la pierre sèche de Torrebesses en matière de recherche et d'inventaire de ce type de constructions dans les terres de Lérida ;
3. Que nous donnons notre soutien à ladite candidature.

OSTL
Observatoire Sociodémographique des Terres de Lérida
ditero373@gmail.com
Tel. 646 322 858

Lérida, le 30 décembre de 2016

Direction générale de la Culture populaire, de la Vie associative et de l'Action culturelles
Ministère de la Culture
Gouvernement catalan
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE

Diego Teruel Roca, dont la carte d'identité espagnole porte le numéro 18044453X, le domicile est situé dans la rue Montsec n° 8, 3° étage, porte 3, de la ville de Mollerussa, téléphone 666675122 et l'adresse électronique est : ditero373@gmail.com, en sa qualité de président de l'association observatoire sociodémographique des Terres de Lérida dont le siège social est sis à l'hôtel des associations de jeunes de Lérida, rue La Palma, n° 6-10 CP 25002 Lérida.

EXPOSE

1. Qu'il a appris la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO ;
2. Que nous collaborons actuellement avec le centre d'interprétation de la pierre sèche de Torrebesses en matière de recherche et d'inventaire de ce type de constructions dans les terres de Lérida ;
3. Que nous donnons notre soutien à ladite candidature.

OSTL
Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
os2observator@gmail.com
Tel. 646 322 099

Lérida, le 30 décembre de 2016

General Directorate of Popular Culture, Membership of Associations and Cultural Action
Ministry of Culture
Government of Catalonia
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Ministry of the Treasury and Public Function
General Registry of the Provincial Office of the Government in Lleida
ENTRY

Reg. no.: 000006334e 160330074

Date: 30/12/2016 10:08:06

Ministry of the Treasury and Public Function
General Registry of the Provincial Office of the Government in Lleida
EXIT

Reg. no.: 000006334e 1603243587

Date: 30/12/2016 10:08:06

Diego Teruel Roca, with national ID number DNI 18044453X, residing at Carrer Montsec, 8, 3r 3a in the town of Mollerussa, telephone 666675122 and email ditero373@gmail.com, in his capacity as the president of the Associació Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida (Association of the Sociodemographic Observatory of the Lands of Lleida), with registered office at Hotel d'Entitas Juvenils de Lleida, C/ La Palma, 6-10, postcode 25002, Lleida

STATES

1. That I have found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.
2. That we currently work with the Centre d'Interpretació de la Pedra Seca (Dry Stone Interpretation Centre) in Torrebesses to research and inventory this kind of construction in the Lands of Lleida.
3. That I hereby support this candidacy.

Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
ditero373@gmail.com
Tel. 646 327 800

Lleida, 30 December 2016

General Directorate of Popular Culture, Membership of Associations and Cultural Action
Ministry of Culture
Government of Catalonia
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Diego Teruel Roca, with national ID number DNI 18044453X, residing at Carrer Montsec, 8, 3r 3a in the town of Mollerussa, telephone 666675122 and email ditero373@gmail.com, in his capacity as the president of the Associació Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida (Association of the Sociodemographic Observatory of the Lands of Lleida), with registered office at Hotel d'Entitas Juvenils de Lleida, C/ La Palma, 6-10, postcode 25002, Lleida

STATES

1. That I have found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.
2. That we currently work with the Centre d'Interpretació de la Pedra Seca (Dry Stone Interpretation Centre) in Torrebesses to research and inventory this kind of construction in the Lands of Lleida.
3. That I hereby support this candidacy.

Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
ditero373@gmail.com
Tel. 646 322 000

Lleida, 30 December 2016

Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà

L'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà (APACT) ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat de la UNESCO i hi dona suport.

Per donar a conèixer el patrimoni, entre altres activitats, L'APACT organitza cada any una Caminada Popular pels entorns del municipi, situat a la Segarra. En aquestes caminades es ressalten els indrets més interessants i les construccions com ermites, cabanes o parets de pedra seca

Membres de l'APACT han assistit als cursos d'arquitectura popular i tècnica de construcció en pedra seca que imparteix l'associació Amics de L'Arquitectura Popular.

Per preservar el patrimoni, ha reconstruït parts de camí empedrat i marges de pedra que han estat malmesos.

L'APACT dona ple suport a aquesta candidatura.

Rosa Bagà Santamaria, Presidenta de l'APACT (info@apactora.org)

Torà 18-12-16

Association du patrimoine artistique et culturel de Torà

L'Association du patrimoine artistique et culturel de Torà (APACT) a appris la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO et lui donne son appui.

Pour faire connaître notre patrimoine, l'APACT organise, entre autres activités, une randonnée populaire annuelle aux alentours de la commune située dans la *comarca*¹ de la Segarra. Au cours de ces marches, nous attirons l'attention des participants sur les endroits les plus intéressants et les constructions comme les chapelles, les cabanes ou les murs en pierre sèche.

Les membres de l'APACT ont assisté aux cours d'architecture populaire et technique de construction en pierre sèche dispensés par l'association Amis de l'architecture populaire.

Pour sauvegarder le patrimoine, notre association a reconstruit des portions de chemins de pierres ainsi que des murets en pierre (de soutènement de terrasse) en mauvais état.

L'APACT donne son soutien à ladite candidature.

Rosa Baga Santamaria, Présidente de l'APACT (info@apactora.org)

Torà, le 18-12-2016

¹ Division administrative catalane.

Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà

The Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Tora (Association of the Artistic and Cultural Heritage of Tora, APACT) has found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage, and it supports this candidacy.

To share our heritage, every year APACT organises activities such as a Popular Walk through the sites in the township, which is located in the county of La Segarra. On these walks, we highlight the most interesting spots and constructions, such as hermitages, huts and dry stone walls.

Members of APACT have attended courses on popular architecture and the dry stone construction technique taught by the Amics de L'Arquitectura Popular (Friends of Popular Architecture).

In order to preserve our heritage, it has reconstructed parts of a cobblestone path and stone walls that have been damaged.

APACT lends its full support to this candidacy.

Rosa Baga Santamaria, President of APACT (info@apactora.org)

Torà 18-12-16

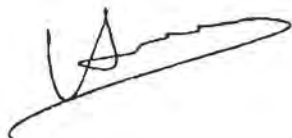
Adhesió a la candidatura sobre la tècnica tradicional de la pedra seca per tal que ingressi a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat de la UNESCO

L'Associació Cultural del Matarranya (ASCUMA), amb CIF G-44104925, amb seu social a 44610 Calaceit (Matarranya), carrer Major, 4, i en el seu nom l'Hipòlit Solé Llop, amb NIF 39.849.548-R, com a representat

MANIFESTA:

1. Que ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO
2. Que l'any 2015 va organitzar la VIII Trobada per la preservació del Patrimoni de la Pedra Seca a Calaceit, en la qual els nombrosos participants van constatar la importància que aquesta tècnica de la pedra seca té per la preservació del paisatge, el medi ambient, la història, etc.
3. Que es dóna suport a aquesta candidatura

I per tal de que així consti, ho signa a Calaceit el 29 de novembre de 2016

Signat: Hipòlit Solé Llop

**DIRECCIÓ GENERAL DE CULTURA POPULAR,
ASSOCIACIONISME I ACCIÓ CULTURALS**

Adhésion à la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité de l'UNESCO

L'Association culturelle du Matarranya (ASCUMA), dont le code d'identification fiscal espagnol est le G-44104925 et le siège social est situé à 44610 Calaceit (Matarranya), rue Major, 4, et en son nom, M. Hipòlit Solé Llop dont le numéro d'identification fiscal espagnol est le 39849548-R, agissant en tant que représentant

MANIFESTE :

1. Qu'il a pris connaissance de la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO ;
2. Qu'en 2015, il a organisé, à Calaceit, le VIII° Colloque pour la sauvegarde du patrimoine en pierre sèche par lequel les nombreuses personnes qui y ont assisté ont pu constater l'importance de cette technique par rapport à la préservation du paysage, à l'environnement, à l'histoire, etc. ;
3. Qu'il donne son soutien à ladite candidature.

Et à toutes fins utiles, signe le présent document à Calaceit le 29 novembre 2016.

Signature : Hipòlit Solé Llop

DIRECTION GÉNÉRALE DE LA CULTURE POPULAIRE, DE LA VIE ASSOCIATIVE ET DE L'ACTION CULTURELLES

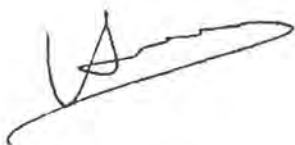
Support for the international candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

The Associació Cultural del Matarranya (Cultural Association of Matarranya, ASCUMA), with tax identification number G-44104925, headquartered at 44610 Calaceit (Matarranya), Carrer Major, 4, and on its behalf Hipòlit Solé Llop, with tax identification number 39.849.548-R, as its representative

STATES:

1. That it has found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.
2. That in 2015 it organised the VIII Trobada per la preservació del Patrimoni de la Pedra Seca (8th Gathering for the Preservation of the Dry Stone Heritage) in Calaceit, in which numerous participants realised the importance of this dry stone technique in the preservation of the landscape, the environment, the history, etc.
3. That it supports this candidacy.

In witness whereof, the aforementioned representative signs this affidavit in Calaceit on 29 November 2016.

Signed: Hipòlit Solé Llop

**GENERAL DIRECTORATE OF POPULAR CULTURE,
MEMBERSHIP IN ASSOCIATIONS AND CULTURAL ACTION**

**Associació
Espai Llobregós**

Carrer de la Creu, 7 (Cal Clarenes)
25750 Torà (La Segarra)

Les construccions de pedra en sec utilitzen una tècnica ancestral i són un signe d'identitat. Entenem que la seva Declaració com a Patrimoni de la UNESCO servirà per a mantenir-los i promoure'ls, i per a què se segueixin transmetent els coneixements relacionats. Es veurà reconeguda la tasca dels nostres avantpassats i es contribuirà a mantenir aquestes activitats tradicionals, garantint i potenciant la visibilitat d'aquest patrimoni a escala local, nacional i internacional, i a conservar els seus valors immaterials, a través del compromís de la societat en la seua defensa i salvaguarda

L'Associació Espai Llobregós ha participat en activitats de restauració de diferents construccions de pedra en sec de la comarca, ha col·laborat amb els cursos d'estiu dels Amics de l'Arquitectura Popular, s'han senyalitzat cabanes i altres elements de pedra per posar-los en valor en diferents rutes. També es projecta la identificació amb geo-posicionament de construccions de pedra en sec de l'entorn.

L'Associació Espai Llobregós havent conegut la constitució d'aquesta candidatura referent a la tècnica constructiva de pedra en sec, dona consentiment i suport per a la seva presentació davant la UNESCO per tal d'ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

25 de novembre del 2016

Miquel Parramon Camps

Josep M Santesmasses Palou

Secretari

President

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Carrer de la Creu, 7 (Cal Clarenes)
25750 Torà (La Segarra)

Les constructions en pierre sèche utilisent une technique ancestrale et sont un signe identitaire. Nous pensons que le fait qu'elles soient déclarées Patrimoine de l'Humanité de l'UNESCO aidera à leur sauvegarde et à leur promotion et permettra d'assurer la transmission des connaissances qui y sont liées. Le travail de nos ancêtres sera reconnu et ces activités traditionnelles pourront perdurer. La reconnaissance de l'UNESCO garantira et renforcera la visibilité de ce patrimoine à tous les niveaux : local, national et international et contribuera à la conservation de sa valeur immatérielle grâce à l'engagement de la société en faveur de sa sauvegarde.

L'Association Espai Llobregós a participé à des activités de restauration de diverses constructions en pierre sèche de la *comarca*¹. Elle a collaboré aux cours dispensés durant l'été par les Amis de l'Architecture populaire. Des cabanes et d'autres éléments en pierre ont été signalés afin d'être mis en valeur sur certains itinéraires. Il existe également un projet d'identification des constructions en pierre sèche de la région au moyen de leur géolocalisation.

Ayant pris connaissance de la présentation de la candidature de la technique constructive de la pierre sèche, l'Association Espai Llobregós donne son consentement et son soutien à ladite candidature en vue de son inscription sur la liste représentative du Patrimoine culturel immatériel de l'Humanité.

Le 25 novembre 2016

Miquel Parramon Camps

Josep M Santesmasses Pakou

Secrétaire

Président

---

¹ Division administrative catalane

Direction générale de la Culture populaire, de la Vie associative et de l'Action
culturelle, ministère de la Culture du Gouvernement autonome catalan
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE

Carrer de la Creu, 7 (Cal Clarenes)
25750 Torà (La Segarra)

Dry stone constructions use an ancestral technique and are a hallmark of identity. We believe that their inclusion on UNESCO's Human Heritage list will help to maintain and promote them, and to ensure that the knowledge associated with them continues to be transmitted. The efforts of our ancestors will be recognised, and it will contribute to maintaining these traditional activities, ensuring and enhancing the visibility of this heritage locally, nationally and internationally. It will also help conserve their intangible value via society's commitment to defend and safeguard them.

The Espai Llobregós Association has participated in activities involving the restoration of different dry stone constructions in the region; it has partnered with the summer courses organised by the Amics de l'Arquitectura Popular (Friends of Popular Architecture); and it has provided signage for huts and other stone elements in order to spotlight them on different routes. It also plans to use geolocation to identify dry stone constructions in the region.

Having found out about this candidacy of the dry stone construction technique, the Espai Llobregós Association consents to and supports its candidacy to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

25 November 2016

Miquel Parramon Camps

Secretary

Josep M Santesmasses Palou

President

General Directorate of Popular Culture, Membership in Associations and Cultural Action

Ministry of Culture of the Government of Catalonia

Pl. de Salvador Seguí, 1-9

08001 BARCELONA

L'Associació Marques de Pastor, amb DNI G25733601,

Certifica que,

La nostra associació, sense ànim de lucre, té com a objectiu principal vetllar per la recerca, conservació, difusió, restitució i gestió del patrimoni vinculat amb els antics camins dels Pallars i Alta Ribagorça que formen part de la ruta del Cinquè Llac.

Considerem la tècnica de la pedra seca com un dels elements que defineixen el patrimoni construït del nostre territori, i entre les activitats desenvolupades des de l'Associació vinculades a aquest patrimoni s'hi poden comptar inventaris de camins, catàlegs, guies, reconstrucció de parets de pedra seca i formació de mestres en aquesta tècnica realitzats directament i també en col·laboració amb altres institucions implicades en la gestió i desenvolupament territorial (Ajuntaments, Consells Comarcals, l'IDAPA, Escola Agrària del Pallars, Parc Natural de l'Alt Pirineu, Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, entre d'altres.)

I és per això donem el nostre suport i consentiment per a que la tècnica de la pedra seca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO.

Mireia Font Vidal
Presidenta de l'Associació Marques de Pastor
DNI 78078074C

Senterada, 8 de gener de 2017

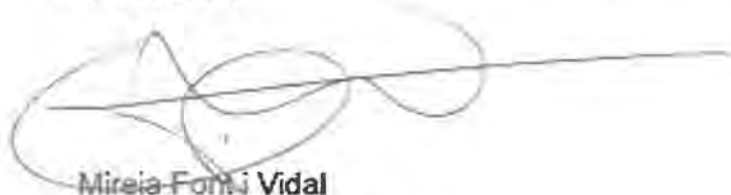
L'association Marques de Pastor, dont le document national d'identité est le :
G 25733601

Certifie que :

Notre association, qui est à but non lucratif, a pour objectif principal de veiller sur la recherche, la conservation, la diffusion, la restitution et la gestion du patrimoine concernant les anciens chemins du Pallars et de l'Alta Ribagorça qui font partie de la route du Cinquième lac.

Nous considérons que la technique de la pierre sèche est l'un des éléments qui définissent le patrimoine construit de notre territoire. Parmi les activités concernant le patrimoine que notre association met en œuvre, il faut compter les inventaires de chemins, les catalogues, les guides, la reconstruction de murs en pierre sèche et la formation de spécialistes en cette technique. Nous réalisons ces activités seuls ou en collaboration avec d'autres institutions impliquées dans la gestion et le développement territorial (municipalités, conseils de comarques, IDAPA, École agricole du Pallars, Parc naturel des Hautes Pyrénées, Parc national d'Aigüestortes et de l'Étang de Saint Maurice, parmi d'autres).

C'est pour toutes ces raisons que nous donnons notre soutien et notre consentement à la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine immatériel de l'UNESCO.

Mireia Fonti Vidal
Présidente de l'Association Marques de Pastor
Document national d'identité [espagnol] : 78078074C

Senterada, le 8 janvier 2017

The Associació Marques de Pastor (Marques de Pastor Association), with identification number G25733601,

Certifies that

The mission of our non-profit association is to advocate the research, conservation, dissemination, restoration and management of the heritage associated with the old trails in Els Pallars and Alta Ribagorça which are part of the Cinquè Llac route.

We believe that the dry stone technique is one of the elements that defines the built heritage of our land, and the activities that the Association organises related to this heritage include inventories of roads, catalogue guides, the reconstruction of dry stone walls and the training of masters in this technique. We undertake these initiatives both directly and in conjunction with other institutions that are involved in regional management and development (town halls, county councils, the IDAPA, Escola Agrària del Pallars [El Pallars Agriculture School], Parc Natural de l'Alt Pirineu [High Pyrenees Nature Park], Parc Nacional d'Aigüestortes [Aigüestortes Nature Park] and Estany de Sant Maurici [Sant Maurici Lake], among others).

For this reason, we offer our support and consent for the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Mireia Font Vidal
President of the Associació Marques de Pastor
Identification no. 78078074C

Senterada, 8 January 2017

Centre d'Estudis de Subirats
Ponent, 32
Sant Pau d'Ordal,
Subirats

Després de conèixer la proposta de candidatura de la tècnica de la pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO, la junta del Centre d'Estudis de Subirats (CESUB) dóna el seu consentiment i suport a aquesta candidatura. La Secció de Pedra Seca d'aquesta entitat resumeix en unes línies algunes de les activitats realitzades:

El web http://ravalnet.org/barraques_subirats, conté l'inventari complet de les barraques de pedra seca del municipi des del 2007. En els seus apartats es descriuen els elements i la tècnica constructiva.

Al 2013 es va desenvolupar al Penedès el programa Reincorpora, en que presos de diversos centres penitenciaris, en fase final de les seves penes i encarant la reinserció social i laboral, van aprendre oficis relacionats amb la vinya. Durant tres setmanes del mes de juliol, amb el mestratge de dos membres del Centre d'Estudis de Subirats, els presos van reconstruir amb la tècnica tradicional tres barraques de pedra seca del municipi de Subirats.

L'Institut Ramon Muntaner va promoure el Triangle del Oficis, una sèrie d'iniciatives dirigides a dignificar els oficis rurals tradicionals. El CESUB hi va col·laborar el 28-11-2014 amb una conferència al Centre Agrícola de Sant Pau d'Ordal, titulada: "La pedra seca com Ofici", on es va detallar la tècnica de la pedra en sec i la seva directa relació amb l'agricultura de la vinya al Penedès, portada a terme manualment per pagesos i margeners.

El CESUB disposa de quatre itineraris a peu traçats per les vinyes i els boscos del municipi, on es visiten marges i barraques. Es fan periòdicament visites guiades amb explicacions sobre la tècnica tradicional amb la qual han estat construïts, fent esment de la absoluta integració d'aquests elements en el paisatge més típicament penedesenc.

El 2017 es complirà la 5a edició de la trobada PEDRA SECA SENSE FRONTERES, un intercanvi cultural de Subirats i la comarca nord-catalana del Conflent. Cada any un dels municipis rep famílies de l'altre municipi i les allotja a domicilis particulars, i durant un cap de setmana es programen activitats al voltant de l'arquitectura de pedra seca (xerrades, passejades, trobades d'entitats, exposicions) i d'altres com cercaviles, correfocs, balls, etc.

En nom de la junta, el seu president Josep Mata, signa aquesta carta, després de la reunió de junta del 10 de desembre de 2017.

Centre d'Études de Subirats
Ponent, 32
Sant Pau d'Ordal,
Subirats

Après avoir pris connaissance de la proposition de présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO, l'assemblée générale du Centre d'Études de Subirats (CESUB) donne son approbation et son soutien à ladite candidature. La section de la pierre sèche de cet établissement fait, en quelques lignes, la synthèse des activités réalisées dans ce domaine :

Depuis 2007, le site <http://cava.net/esp/arrauons-subirats> contient l'inventaire exhaustif des cabanes en pierre sèche de la commune. Dans ses différentes sections sont décrits les éléments et la technique constructive concernés.

En 2013, le programme Reincorpora (réinsertion) a été mis en œuvre dans la *comarca* (division administrative catalane) du Penedès. Adressé à des détenus de divers établissements pénitentiaires accomplissant la phase finale de leur peine et en vue de collaborer à leur réinsertion sociale et professionnelle, ce programme avait pour but de leur enseigner des métiers en rapport avec la viticulture. Au mois de juillet, sur une période de trois semaines, les prisonniers ont reconstruit trois cabanes en pierre sèche de la commune de Subirats à l'aide de la technique traditionnelle que leur ont enseignée deux membres du Centre d'Études de Subirats.

L'Institut Ramon Muntaner a promu le « Triangle des Métiers », un ensemble d'initiatives visant à remettre en valeur les métiers ruraux traditionnels. Le CESUB y a collaboré en organisant, le 28-11-2014, au Centre agricole de Sant Pau d'Ordal, une conférence intitulée « La pierre sèche, un métier ». Cette conférence a expliqué en détail la technique de la pierre sèche réalisée à la main par les gens de la terre et les *margeners*¹ et son rapport à la viticulture du Penedès.

Le CESUB a mis en place quatre itinéraires de randonnée à travers les vignes et les bois de la commune qui permettent de découvrir des murets et des cabanes en pierre sèche. Des visites guidées sont organisées régulièrement. On y explique la technique traditionnelle avec laquelle ces constructions ont été réalisées en insistant sur l'intégration parfaite de ces éléments dans le paysage typique du Penedès.

C'est en 2017 qu'aura lieu la Ve édition du colloque PIERRE SÈCHE SANS FRONTIÈRES, un échange culturel entre Subirats et la *comarca* du Conflent au nord de la Catalogne. Tous les ans, des familles d'une *comarca* hébergent à leur domicile une famille de l'autre *comarca* et des activités sont programmées durant tout un week-end autour de l'architecture de la pierre sèche (débat, randonnées, rencontres entre organisations, expositions) ainsi que des défilés, des *correfocs*², des bals et autres manifestations culturelles.

Au nom de l'assemblée générale et suite à sa réunion du 10 décembre 2016, son président, Josep Mata, signe le présent document.

¹ Mot catalan désignant les constructeurs de *marges* – murets en pierre (de soutènement de terrasses).

² Mot catalan désignant une manifestation populaire au cours de laquelle des groupes déguisés en diables passent en courant avec leurs feux d'artifice sur une pique et dansent au rythme des percussions qui les accompagnent.

Centre d'Estudis de Subirats
Ponent, 32
Sant Pau d'Ordal,
Subirats

After finding out about the candidate of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage, the board of the Centre d'Estudis de Subirats (Subirats Study Centre, CESUB) provides its consent and support for this candidacy. Below, the Dry Stone Section of this organization summarises some of the activities it conducts.

Since 2007, the website http://ravalnet.org/barraques_subirats has contained a comprehensive inventory of the dry stone huts in the township. Its different sections describe the elements and the building technique.

In 2013, the Reincorpora programme was developed in the Penedès region, in which prisoners from different penitentiaries, during the last stages of their sentences as they face reinsertion into society and the workplace, learned trades related to vineyards. For three weeks during the month of July, with the instruction of members of the Centre d'Estudis de Subirats, the prisoners used the traditional dry stone technique to rebuild three dry stone huts in the township of Subirats.

The Institut Ramon Muntaner promoted the Triangle del Oficis (Triangle of Trades), a series of initiatives targeted at dignifying the traditional rural trades. CESUB sought to partner with this initiative, and on 28 November 2014 it held a lecture at the Agriculture Centre of Sant Pau d'Ordal entitled "Dry Stone as Trade", which outlined the dry stone technique and its direct relationship with vineyards in the Penedès region as practised manually by the farmers and wall-builders there.

CESUB has four walking routes around vineyards and forests in the township, where walls and huts are visited. Periodically, guided tours are held with explanations of the traditional technique with which they were built, mentioning the total integration of these elements into the most typical landscape of the Penedès.

The 5th edition of the PEDRA SECA SENSE FRONTERES (DRY STONE WITHOUT BORDERS) gathering will be held in 2017, a cultural exchange in Subirats and the northern Catalan county of Conflent. Every year one of the towns welcomes families from the other and puts them up in private homes. For an entire week, activities around dry stone architecture are held (talks, walks, organisational meetings, exhibitions), along with other activities such as passacaglias, fireworks, dances, etc.

On behalf of the organisation, its president, Josep Mata, hereby signs this letter of support after the board meeting held on 10 December 2017.

Consell Comarcal de l'Alt Empordà

R/N:MT/ama/Cultura/SERVEIS CULTURA/PATRIMONI/PEDRA SECA
Assumpte: Carta suport a la pedra seca

CONSELL COMARCAL DE L'ALT EMPORDÀ
Oficina: Registre
Data: 12/12/2016 9:14:00
Registre: 2016 / 8774
Registre General de Sortida

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

12.12.16 00874

Data: 12/12/2016
Registre: 2016 / 8774

13-16

Lluís Puig Gordi
Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Benvolgut Senyor,

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà ha tingut coneixement que la tècnica tradicional de la pedra seca és una de les candidatures a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

En aquesta línia, des de l'any 2004 estem treballant per difondre, conservar i donar valor al patrimoni d'aquesta tècnica amb accions com:

- Una exposició itinerant transfronterera de l'Empordà i el Rosselló sobre aquesta tècnica.
- Col·loquis, tant al Rosselló com a l'Empordà.
- Dues publicacions sobre la tècnica tradicional de pedra seca a l'Albera.
- En el període 2011-2015 vàrem catalogar gairebé un centenar d'elements de tècnica tradicional de la pedra seca com a BCIL a la comarca de l'Alt Empordà.
- El passat mes d'octubre es va realitzar una trobada a l'Alt Empordà en el marc d'un programa transfronterer "Adrinoc" sobre aquesta tècnica i es preveu que aquest sigui plurianual.

La tècnica tradicional de la pedra seca té antecedents mil·lenaris documentats arqueològicament a Síria fa més de 4.000 anys. Aquest tipus de construccions està estès per tota la mediterrània tant oriental com occidental. Al sud-est francès s'anomenen "bories", a València "mollons", a Menorca "cocons" a la Mancha "bombos". A l'Alt Empordà, ja els viatgers del segle XIX havien estat sorpresos pel paisatge dels bancals de les terrasses construïdes amb pedra seca a causa del conreu de la vinya i la olivera. Així mateix, com deia Josep Pla, l'Alt Empordà té dos nuclis diferenciats de la tècnica tradicional de pedra seca: la de la Cap de Creus, feta amb pedra de pissarra i esquist i la de l'Albera/Garriga feta amb pedra calcària.

En aquest sentit, doncs, donem explícitament suport a aquesta candidatura, atès que és una línia de treball en l'àmbit del patrimoni que el Consell Comarcal de l'Alt Empordà

ha treballat i continua treballant, considerant que el coneixement i difusió de la **tècnica tradicional de pedra seca** és imprescindible en la memòria i per sostenibilitat del paisatge cultural i el patrimoni immaterial.

Sense cap altre particular rebí una salutació cordial,

Ferran Roquer i Padrosa
President

Figueras, 5 de desembre de 2016

Conseil du Haut Ampurdan

R/N:MT/ama/Cultura/SERVEIS CULTURA/PATRIMONIPEDRA SECA
Objet : Lettre de soutien à la pierre sèche

Lluís Puig Gordi
Directeur général de la Culture populaire
de la Vie associative et de l'Action Culturelles
Ministère de la Culture
Gouvernement autonome catalan
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONE

CONSEIL DU HAUT AMPURDAN
Bureau : registre
Date : 12/12/2016 9:14:00
Registre: 2016/8774
Registre général des expéditions

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

19.12.16 00870

13-16

Lluís Puig Gordi
Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Monsieur,

Le Conseil du Haut Ampurdan a appris que la technique traditionnelle de la pierre sèche est l'une des candidatures à l'inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

À ce propos, depuis 2004, nous nous consacrons à la diffusion, la conservation et la remise en valeur du patrimoine que représente cette technique en mettant en œuvre des actions telles :

- une exposition itinérante transfrontalière entre l'Ampurdan et le Roussillon relative à cette technique ;
- des colloques tenus tant au Roussillon que dans l'Ampurdan ;
- des publications sur la technique traditionnelle de la pierre sèche dans les Albères ;
- sur la période 2011-2015, nous avons catalogué une centaine d'éléments construits selon la technique traditionnelle de la pierre sèche en tant que BCIL (Biens culturels d'intérêt local) dans la *comarca*¹ du Haut Ampurdan ;
- en octobre 2016, une rencontre relative à cette technique a eu lieu dans l'Ampurdan dans le cadre d'un programme transfrontalier appelé *Adrinoc* et il est prévu que celui-ci devienne pluriannuel.

La technique traditionnelle de la pierre sèche est millénaire comme en attestent les vestiges archéologiques de Syrie datant d'il y a plus de 4 000 ans. Ce genre de constructions est très répandu à travers la Méditerranée orientale et occidentale. Dans le sud-est de la France, on les appelle *bories*, à Valence (Espagne) *mollons*, à Minorque *cocons*, dans la Mancha *bombos*. Au XIXe siècle, les voyageurs traversant le Haut Ampurdan s'étonnaient du paysage que dessinaient les bordures des terrasses faites en pierre sèche et permettant la culture de la vigne et des oliviers.

c/ Nou, 48- Tel. 972 50 30 88- Fax 972 50 56 81 - Apt 301 - consell@altemporda.cat- 17600 FIGUERES

¹ Division administrative catalane.

À ce propos, comme le disait l'écrivain Josep Pla, dans le Haut Ampurdan, il faut distinguer deux noyaux bien distincts en termes de technique de la pierre sèche : celui du Cap de Creus, où l'on emploie la tuile et le schiste et celui des Albères et des Garrigues où l'on emploie la pierre calcaire.

Donc, dans cet esprit, nous donnons explicitement notre soutien à ladite candidature qui entre dans le cadre du travail que le conseil du Haut Ampurdan a déployé et déploie en matière de patrimoine. Nous considérons, en effet, que la connaissance et la diffusion de la **technique traditionnelle de la pierre sèche** est indispensable pour le bien de la mémoire collective et pour la durabilité du paysage culturel et du patrimoine immatériel de nos régions.

Nous vous prions d'agréer, Monsieur, nos cordiales salutations.

Ferran Roqué i Pedrosa
Président

Ferran Roqué i Padrosa
President

À Figueres, le 5 décembre 2016

R/N:MT/ama/Culture\CULTURAL
SERVICES/HERITAGE/STONE
Subject: Letter in support of dry stone

Lluís Puig Gordi
General Director of Popular Culture,
Membership in Organisations and Cultural Actions
Ministry of Culture
Government of Catalonia
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Lluís Puig Gordi
Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya
Pl. de Salvador Seguí, 1-9
08001 BARCELONA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

19.12.15 00470

13-16

Dear Sir/Madam,

The Consell Comarcal de l'Alt Empordà (County Council of the Alt Empordà) found out that the traditional dry stone technique is a candidate for UNESCO'S Representative List of the Intangible Culture Heritage.

Along these lines, we have been working since 2004 to disseminate, conserve and showcase the value of the heritage made with this technique in actions like:

- A cross-border travelling exhibition from the Empordà and Roussillon on this technique.
- Colloquia in both Roussillon and the Empordà.
- Two publications on the tradition dry stone technique in L'Albera.
- From 2011-2015, we catalogued almost 100 elements made with the traditional dry stone technique as Cultural Assets of Local Interest in the county of the Alt Empordà.
- Last October, a gathering was held in the Alt Empordà as part of the cross-border "Adrinoc" programme on this technique, and this gathering is slated to be multiannual.

The traditional dry stone technique goes back millennia and has been documented archaeologically in Syria more than 4,000 years ago. This kind of construction is spread throughout the entire Mediterranean, both eastern and western. In southeast France they are called "bories", in Valencia "mollons", in Menorca "cocoons" and in La Mancha "bombos". In the Alt Empordà, 19th century travellers were surprised by the landscape of terraces built with dry stone where grapevines and olive trees were cultivated. Likewise, as the prominent Catalan author Josep Pla said, the Alt Empordà has two different nuclei of the traditional dry stone technique: Cap de Creus, where slate and schist are used, and L'Albera/La Garriga, where limestone is used.

Therefore, we offer our explicit support for this candidacy, given that it is an avenue within the sphere of our cultural heritage that the Consell Comarcal de l'Alt Empordà has worked on and will continue to do so, given that knowledge and dissemination of the **traditional dry stone technique** is essential to our memory and for the sustainability of the cultural landscape and intangible heritage.

Cordially yours,

Ferran Roquer i Padrosa
President

Ferran Roquer i Padrosa
President

Figueres, 5 December 2016

22 de desembre de 2016

Benvolguts,

L'Associació per la pedra seca i l'arquitectura tradicional és un grup pluridisciplinar que aplega diferents associacions, col·lectius i persones amb l'objectiu de difondre, coordinar i intercanviar experiències i descobertes i vetllar pel patrimoni de la pedra seca.

Fins i tot abans de constituir-nos com associació alguns de nosaltres ja vam organitzar el 2002 la I Trobades d'estudi per a la preservació del Patrimoni en Pedra Seca dels Països Catalans a Manresa. Allà es va fer palès la necessitat d'organitzar unes espais de trobada per conèixer l'estat del patrimoni en pedra seca del nostre territori i conscienciar a altres entitats i organismes en la defensa i la salvaguarda d'aquesta tècnica constructiva.

Va ser per aquest motiu que el 2004 es van organitzar les II Trobades a Torroella de Montgrí i es va redactar la Declaració de Torroella de Montgrí per a la defensa del patrimoni cultural de la pedra en sec. Aquest document és el nostre marc de referència i defineix els principis que inspiren les nostres accions.

Amb el pas dels anys hem anat celebrant diferents Trobades arreu del territori català i hem constatat una creixent sensibilització per a la preservació d'aquesta tècnica constructiva.

Donat que en els fins de l'Associació per la pedra seca i l'arquitectura tradicional està explicitat:

- Fomentar i coordinar les diferents iniciatives que desenvolupen moltes entitats i organismes en la defensa i salvaguarda del patrimoni de pedra en sec, i si s'escau, també d'altres elements constituents de l'arquitectura agrícola.
- Donar suport a les accions proposades per les diferents entitats que ho sol·licitin.

Així doncs, donem el nostre total suport per a que la tècnica de la pedra seca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial Mundial de la UNESCO.

Atentament,

Montserrat Moya i Cardona

Presidenta

Le 22 décembre 2016

Messieurs,

L'Association de la pierre sèche et de l'architecture traditionnelle est un groupe pluridisciplinaire qui fédère différentes associations, collectifs et particuliers dans l'objectif de diffuser, coordonner et échanger des expériences et des découvertes ainsi que de veiller sur le patrimoine de la pierre sèche.

En 2002, alors que notre association n'avait pas encore été créée, certains d'entre nous organisaient déjà à Manresa le premier colloque sur l'étude de la préservation du patrimoine de la pierre sèche des Pays catalans. C'est en cette occasion que nous avons pris conscience qu'il était nécessaire d'organiser des espaces de rencontre pour mieux connaître l'état du patrimoine de la pierre sèche dans notre territoire et aussi pour sensibiliser d'autres organisations et organismes de défense et de sauvegarde de cette technique de construction.

C'est pour cette raison qu'en 2004 nous avons organisé un deuxième colloque à Torroella de Montgrí. Au cours de celui-ci, une Déclaration pour la défense du patrimoine culturel de la pierre sèche a été rédigée. Elle constitue notre cadre de référence et définit les principes qui inspirent nos actions.

Au fil des ans, nous avons tenu divers colloques sur l'ensemble du territoire catalan et nous avons constaté une prise de conscience progressive en faveur de la préservation de cette technique.

Étant donné que les objectifs de l'Association de la pierre sèche et de l'architecture traditionnelle sont, entre autres :

- Encourager et coordonner les différentes initiatives mises en œuvre par les nombreux organismes œuvrant pour la défense et la sauvegarde du patrimoine de la pierre sèche et, s'il y a lieu, d'autres éléments constitutifs de l'architecture agricole ;
- Soutenir les actions proposées par les organisations qui nous le demandent.

Nous donnons un soutien sans réserve à l'inscription de la technique de la pierre sèche sur la Liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Veuillez agréer, Messieurs, l'expression de nos sentiments distingués.

Montserrat Moya i Cardona

Présidente

22 December 2016

To Whom It May Concern,

The Associació per la pedra seca i l'arquitectura (Association for Dry Stone and Traditional Architecture) is a multidisciplinary group that brings together different associations, groups and individuals with the goal of disseminating, coordinating and exchanging experiences and discoveries and securing the dry stone heritage.

Even before we existed as an organisation, in 2002 some of us organised the I Trobades d'estudi per a la preservació del Patrimoni en Pedra Seca dels Països Catalans (1st Summer Gathering to Preserve the Dry Stone Heritage in the Catalan-Speaking Lands) in Manresa. There it became clear that it was essential to organise spaces where we could ascertain the state of the dry stone heritage in our land and raise other entities' and organisations' awareness of the need to defend and safeguard this building technique.

This is why in 2004 we organised the 2nd Gathering in Torroella de Montgrí and the Torroella de Montgrí Declaration was drafted to defend the dry stone cultural heritage. This document is our framework of reference and defines the principles that inspire our actions.

Over the years, we have held different Gatherings all over Catalonia and have noticed a surging awareness of the need to preserve this building technique.

Given that the purposes of the Association for Dry Stone and Traditional Architecture are specifically:

- To promote and coordinate different initiatives held by many entities and organisations to defend and safeguard the dry stone heritage and, if needed, other elements comprising rural architecture; and
- To support the actions proposed by the different entities that request it.

We hereby provide our support for the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Heritage.

Yours truly,

Montserrat Moya i Cardona

President

Igualada, 12 de desembre del 2016.

Benvolguts senyors.

He tingut coneixement de la candidatura del treball tradicional de la pedra seca com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO. No cal dir que hi estic completament a favor. Aquestes construccions són un important Patrimoni que cal conservar i el més important, cal donar-lo a conèixer.

Localitzar-les, fotografiar-les, situar-les el mapa, fer-n'he un seguiment i el més important, donar a conèixer, principalment les Barraques de Pedra Seca, són una de les meves principals tasques en el meu temps lliure. Unes construccions extraordinàries que daten del segle XVIII i XIX que ens mostren clarament com vivien i treballaven els pagesos d'aquells segles, a més a més, podem aprendre molt d'elles. Unes construccions que ens poden ensenyar molt ja que darrerament parlem d'arquitectura ecològica, però moltes d'aquestes barraques ja contemplant aquest factor, sostres de coberts de terra, parets cobertes de terra, l'orientació, fins i tot sostres amb coberts de vegetació (barraca de Can Ton Barrab), etc.

Com duc a terme aquesta divulgació, dons a través del meu bloc <https://danielmacia.wordpress.com/> i de vídeos el YouTube <https://www.youtube.com/c/DanielMaciaMarti?gvnc=1> on trobaran varis vídeos relacionats amb les Barraques de Pedra Seca. No cal dir, que també faig servir el Facebook, Twitter (@Macia_daniel) i Instagram (@macia_daniel) per donar a conèixer aquest Patrimoni.

També, el passat dia 11 de novembre del 2016 el diari La Veu de l'Anoia va publicar un article amb el títol Les Barraques de Pedra Seca o Vinya i que fa referència a aquestes construccions. Cal dir, que les diferents entrades que hi ha el bloc i que he anomenat, cada any les entregaré en forma de fitxes a la Biblioteca Central d'Igualada.

Jo Daniel Macià Martí amb el DNI 77101085W dono el meu suport a la candidatura de les Construccions de Pedra Seca formin part del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Atte.

Daniel Macià Martí

08700 IGUALADA.

Igualada, le 12 décembre 2016

Messieurs,

J'ai appris la présentation de la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche pour son inscription au patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO. Il va de soi que j'adhère totalement à cette démarche. Ces constructions sont un important patrimoine qu'il est nécessaire de conserver et - d'autant plus important - de faire connaître.

Localiser, photographier, situer sur les cartes, faire le suivi et – ce qui est le plus important - faire connaître les cabanes en pierre sèche est l'une de mes principales activités de loisir. Il s'agit de constructions extraordinaires datant des XVIIIe et XIXe siècles qui témoignent du mode de vie et de travail des paysans de l'époque, dont on peut beaucoup apprendre. Elles sont dignes d'être enseignées au public dans le cadre de l'architecture écologique dont on parle beaucoup dernièrement car elles sont constituées de toits recouverts de terre, de parois recouvertes de terre, voire de toitures recouvertes de végétation (par exemple la cabane de Ton Barrab).

Je réalise mon travail de vulgarisation au moyen d'un blog dont voici l'adresse : <https://danielmacia.wordpress.com/> et de vidéos affichés sur YouTube : <https://www.youtube.com/c/DanielMaciaMarti?qvnc=1>. Vous y trouverez plusieurs films sur les Cabanes en pierre sèche. Évidemment, j'utilise également Facebook, Twitter (@Macia_daniel) et Instagram (@macia_daniel) pour la plus vaste diffusion possible de ce patrimoine.

Par ailleurs, le 11 novembre 2016, le journal *La Veu de l'Anoia* a publié un article portant pour titre *Les cabanes en pierre sèche ou cabanes de vigne* qui fait référence à ces constructions. À noter également que je remettrai, sous formes de fiches, les commentaires affichés sur mon blog (indiqué plus haut) à la bibliothèque centrale d'Igualada.

Je soussigné, Daniel Macià Marti, dont le numéro de carte d'identité espagnole est le : 77101085W, donne mon soutien à la candidature des constructions en pierre sèche pour leur inscription au patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Je vous prie d'agréer, Messieurs, l'expression de mes sentiments distingués.

Daniel Macià Marti

08700 IGUALADA

Igualada, 12 December 2016.

Dear Sir/Madam,

I have found out about the candidacy of the traditional dry stone technique to join UNESCO's Intangible Cultural Heritage. It goes without saying that I support this candidacy. These constructions are not only a significant part of our heritage that must be conserved, but even more importantly, knowledge of them must be spread.

Locating them, photographing them, situating them on the map, monitoring them and, most importantly, sharing knowledge of dry stone huts is one of my main undertakings during my free time.

These extraordinary constructions date from the 18th and 19th centuries, and they clearly show us how the farmers back then lived and worked; plus, we can learn so much from them. These constructions can teach us a lot since lately there is talk of ecological architecture, yet many of these huts already considered this fact: mud-covered roofs and walls, their orientation, and even huts with thatched roofs (Can Ton Barrab hut), etc.

I strive to spread awareness of these constructions via my blog <https://danielmacia.wordpress.com/> and YouTube videos (<https://www.youtube.com/c/DanielMaciaMarti?qvnc=1>), where you can find several videos related to dry stone huts. It also goes without saying that I use Facebook, Twitter (@Macia_daniel) and Instagram (@macia_daniel) to share this heritage.

Likewise, on 11 November 2016 the newspaper *La Veu de l'Anoia* published an article entitled "Les Barraques de Pedra Seca o Vinya" (The Dry Stone or Vineyard Huts), which refers to these constructions. It should be noted that every year I give the different entries in my blog where I mention them to the Central Library of Igualada in the guise of information files.

I, Daniel Macià Martí, with national identification number 77101085W, support the candidacy of dry stone constructions to join UNESCO's Intangible Cultural Heritage.

Yours truly,

Daniel Macià Martí

08700 IGUALADA.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Daniel', written over a light blue horizontal line.

CARTA D'ADHESIÓ A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL DE LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DE PEDRA EN SEC PER A FORMAR PART DE LA LLISTA REPRESENTATIVA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Assabentats que l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC) del Servei de Recerca i Protecció de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, participa en la iniciativa de presentar una Candidatura Internacional de la pedra en sec, per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Es tracta d'una iniciativa impulsada per Grècia i Xipre, i amb la incorporació de Portugal, Suïssa, França, Croàcia, Bulgària i, entre aquests, Espanya. I, concretament l'Estat espanyol, a través de les Comunitats Autònomes de Galícia, Astúries, Catalunya, Extremadura, Aragó, Canàries, València, Andalusia i Castella-Lleó, sota la coordinació de la Secretaria d'Estat de Cultura del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

L'objecte d'aquesta candidatura internacional de la pedra en sec és la posada en valor d'uns coneixements tradicionals que s'han transmès oralment, i de generació en generació, sobre l'ofici artesanal del treball de la pedra, gairebé sense tractament, i l'habilitat de col·locació per a usos constructius, sense cap tipus de ciment o morter que les uneixi. Es tracta d'un element patrimonial que forma part del paisatge de les nostres terres, i l'aprenentatge d'aquesta tècnica es fonamental per a la supervivència i manteniment del paisatge de Catalunya.

L'adhesió a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat suposa, en primer lloc i de forma prèvia, un reconeixement i una protecció i suposa desenvolupar un cos normatiu i unes mesures de protecció i foment per part de les administracions corresponents.

Per tot això, L'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Reus de la Universitat Rovira i Virgili s'adhereix a aquesta iniciativa i donam suport a la Candidatura Internacional de la Pedra en sec per a formar part de la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Reus a 12 de Gener de 2017

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Reus, Universitat Rovira i Virgili

LETTRE D'ADHÉSION À LA PRÉSENTATION DE LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA
TECHNIQUE CONSTRUCTIVE DE LA PIERRE SÈCHE EN VUE DE SON INSCRIPTION SUR LA LISTE
REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ DE L'UNESCO

Nous avons appris que l'IPEC (Inventaire du patrimoine ethnologique de Catalogne) qui relève du service de la Recherche et de la Protection de la direction générale de la Culture populaire, la Vie associative et l'Action culturelles du ministère de la Culture du Gouvernement autonome catalan participe à l'initiative visant à présenter la candidature de la technique constructive de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité dans le cadre d'une initiative internationale. L'initiative a été lancée sous l'impulsion de la Grèce et de Chypre avec la participation du Portugal, de la Suisse, de la France, de la Croatie, de la Bulgarie et de l'Espagne. Pour l'État espagnol, les communautés autonomes participantes sont : la Galice, les Asturies, la Catalogne, l'Estrémadure, l'Aragon, les Canaries, Valence, l'Andalousie ainsi que la Castille et le Léon sous la coordination du secrétariat d'État de la Culture du ministère espagnol de l'Éducation, de la Culture et des Sports.

L'objet de cette candidature internationale autour de la pierre sèche est de mettre en valeur les connaissances traditionnelles, transmises oralement de génération en génération, sur l'art de placer les pierres sèches, pratiquement à l'état brut, sans utiliser de ciment ou de mortier pour les souder les unes aux autres, à des fins de construction, connaissances qui constituent un véritable métier artisanal. Les constructions en pierre sèche font partie intégrante de notre patrimoine et du paysage de notre terroir et l'apprentissage de cette technique est fondamental pour assurer la continuité et le maintien du paysage catalan.

L'adhésion à la candidature internationale de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité suppose, en premier lieu et avant tout, une reconnaissance et une volonté, de la part des administrations concernées, de protéger ce patrimoine ainsi que de mettre en œuvre une réglementation et des mesures de protection et de promotion pour ce faire.

Pour toutes ces raisons, l'École technique supérieure d'Architecture de Reus de l'Université Rovira i Virgili adhère à ladite initiative et appuie la candidature internationale de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

Reus a 12 de Gener de 2017

Reus, le 12 janvier 2017

École technique supérieure d'Architecture de Reus, Université Rovira i Virgili

LETTER OF SUPPORT FOR THE INTERNATIONAL CANDIDACY OF THE DRY STONE
CONSTRUCTION TECHNIQUE TO JOIN UNESCO'S REPRESENTATIVE LIST OF THE
INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

We have found out that the Inventory of Ethnologic Heritage of Catalonia (IPEC) of the Research and Protection Service of the General Directorate of Popular Culture, Membership in Associations and Cultural Action of the Ministry of Culture of the Government of Catalonia is participating in the initiative to submit an international candidacy for dry stone to join UNESCO'S Representative List of the Intangible Cultural Heritage. This is an initiative spearheaded by Greece and Cyprus with the participation of Portugal, Switzerland, France, Croatia, Bulgaria and Spain. And specifically within Spain, the following autonomous communities are participating under the coordination of the Secretary of State of Culture of the Ministry of Education, Culture and Sport: Galicia, Asturias, Catalonia, Extremadura, Aragon, the Canary Islands, Valencia, Andalusia and Castilla y León.

The purpose of this international candidacy of dry stone is to spotlight traditional knowledge that has been orally transmitted from generation to generation regarding an artisan trade of crafting stone, with almost no treatment, and the skill of laying it for construction purposes without any kind of cement or mortar to join the stones. This is a heritage element that is part of the landscape of our region, and learning this technique is essential to the survival and maintenance of the landscape of Catalonia.

Our support for the international candidacy of dry stone to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage is based first and foremost on recognition and protection, and it entails the development of a body of regulations and protection and promotion measures by the corresponding public administrations.

For all of these reasons, the Escola Tècnica Superior d'Arquitectura (Technical College of Architecture) of Reus, part of the Universitat Rovira i Virgili, is joining this initiative and supporting the international candidacy of dry stone to join UNESCO'S Representative List of the Intangible Cultural Heritage.

Reus a 12 de Gener de 2017

Reus on 12 January 2017

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura (Technical College of
Architecture) of Reus, Universitat Rovira i Virgili

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

Departament de Cultura
Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Cultural
Servei de Promoció i Dinamització
Edifici FILMOTECA DE CATALUNYA
Plaça Salvador Seguí, núm. 1-9
08001 Barcelona

Generalitat de Catalunya
Serveis Territorials de Treball,
Afers Socials i Famílies a
Barcelona (Àrbit Treball)

Número: 0279E/132/2017
Data: 03/01/2017 09:55:05

Registre d'entrada

En Lluís Mas i Pi, amb NIF. 33865952-Q, en qualitat de representant territorial al Vallès Oriental, Vallès Occidental i Mura de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, formada per 58 entitats excursionistes i més de 15.000 socis.

CERTIFICO, Que a la reunió mensual d'aquesta vegueria, celebrada el 2 de novembre de 2016 a Sant Cugat del Vallès, es va aprovar en el punt 4.d) de l'ordre del dia, l'adhesió a la petició de:

Declaració de guardar i promocionar la tècnica de la pedra seca i que sigui inscrita a la llista representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO

Considerem, com afirma en Preàmbul de la Llei 9/1993, De 30 de Setembre, del patrimoni cultural català, que el patrimoni cultural és un dels testimonis fonamentals de la trajectòria històrica i d'identitat d'una col·lectivitat nacional. Els béns que l'integren constitueixen una herència insubstituïble, que cal transmetre en les millors condicions a les generacions futures. La protecció, la conservació, l'acreciment, la investigació i la difusió del coneixement del patrimoni cultural és una de les obligacions fonamentals que tenen els poders públics.

La Llei crea una segona esfera de protecció dels béns del patrimoni cultural de menor rellevància, els béns catalogats, aquesta figura es denomina béns culturals d'interès local. La Llei regula diferents figures de protecció, en funció de la tipologia del bé. Els béns immobles d'interès local no només poden ésser catalogats en el marc d'aquesta Llei, sinó que també s'esmenten els mecanismes de protecció regulats per la legislació urbanística

Aquest patrimoni cultural de la pedra seca, que es transmet d'una generació a l'altra, és recreat constantment per les comunitats i els grups en funció del seu entorn. La seva interacció amb la naturalesa com a paisatge aporta avui al món del patrimoni una visió global integradora, no com un artefacte aïllat, sinó com una peça més d'un conjunt, és a dir, d'un paisatge que li dona sentit i raó de ser. La seva història infon un sentiment d'identitat i continuïtat que contribueix, a promoure el respecte de la diversitat cultural i la creativitat humana.

Entre les mesures que prenen les entitats implicades de dita Vegueria per salvaguardar l'esmentat patrimoni, són entre aquestes; la identificació, la documentació, la recerca, la preservació, la protecció, la promoció, la valoració, participació de grups o les organitzacions no governamentals pertinents, la

transmissió sobretot a través de l'ensenyament oficial i no oficial i la revitalització d'aquest patrimoni en el seu conjunt, adoptant les mesures:

1-Afavorir la creació o el reforçament d'institucions de formació en gestió del patrimoni cultural així com la transmissió d'aquest patrimoni en els fòrums i els espais destinats a la seva manifestació i expressió

2-Facilitar-ne l'accés al patrimoni cultural i assegurar el reconeixement del propietaris del terreny i el respecte i la valoració

3- S'han creat programes educatius, de sensibilització i de difusió d'informació dirigits a las escoles

4- Es promouran programes de formació específics en les comunitats i els grups interessats i en especial als joves.

5- Mantenir el públic informat dels perills que amenacen aquest patrimoni.

Posar en relleu l'atenció permanent que la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya ha dedicat des de sempre al patrimoni cultural de territori per garantir el seu reconeixement, respecte i valoració, i en particular, el suport que ha ofert i ofereix al patrimoni cultural immaterial de la pedra seca.

Recollint la legítima aspiració de la nostra comunitat de presentar una candidatura, conjuntament amb en les comunitats Mediterrànies, perquè la tècnica de la pedra seca pugui formar part de la candidatura multinacional i com tal ser inscrita en el futur en la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO;

Atenent a tot això els membres presents de la Vegueria del Vallès de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, per unanimitat, ACORDEN:

1.-Expressar i renovar el compromís absolut amb la salvaguarda el patrimoni de la pedra seca, un dels elements del patrimoni cultural del nostre Poble.

2.-Concedir tot el Suport institucional. Cal fer el procés de preparació i representació d'una candidatura multinacional amb altres comunitats del mediterrani, que conclouï amb la presentació davant la UNESCO, amb l'objectiu que la tècnica de la pedra seca pugui ser en el futur un nou element del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat;

3.-Afavorir el marc, els Procediments i les condicions necessàries perquè en tot el Procés de preparació de la candidatura quedi assegurada la participació plena de la comunitat de la pedra seca.

De la qual cosa en dono fe el dia de ratificar l'acta, a Sabadell, 28 de novembre de 2016.

Lluís Mas i Pi

Fédération des associations
de randonneurs de Catalogne
Fédération catalane d'alpinisme et d'escalade

Ministère de la Culture du Gouvernement catalan
Dir. gén. de la Culture populaire, de la Vie associative
et de l'Action culturelles
Service de la Promotion et de la Dynamisation
Édifice FILMOTHÈQUE DE CATALOGNE
Place Salvador Seguí, nº 1-9
08001 Barcelone

Barcelone (Division travail)

Numéro : 0279E/132/2017
Date : 03/01/2017 0:55:05

Registre des réceptions

M. Lluís Mas i Pi, dont le numéro d'identification fiscale est le 33865952-Q, en qualité de représentant territorial du Vallès Oriental, Vallès Occidental et Mura de la fédération des associations de randonneurs de Catalogne, laquelle fédère 58 associations de randonneurs et compte plus de 15 000 adhérents.

CERTIFIE, Que durant la réunion mensuelle de la présente viguerie tenue à Sant Cugat del Vallès le 2 novembre 2016, il a été accordé au point 4.d) de l'ordre du jour d'adhérer à la :

Déclaration relative à la conservation et à la promotion de la technique de la pierre sèche ainsi qu'à sa candidature à l'inscription sur la Liste représentative du patrimoine immatériel de l'UNESCO

Nous considérons, comme l'affirme le préambule de la loi 9/1993 du 30 septembre 1993 portant sur le patrimoine culturel catalan, que le patrimoine culturel est l'un des témoignages fondamentaux de la trajectoire historique et de l'identité d'une collectivité nationale. Les biens qui l'intègrent constituent un héritage irremplaçable, qui doit être transmis dans les meilleures conditions possibles aux générations futures. La protection et la conservation du patrimoine culturel ainsi que la recherche, le développement et la diffusion des connaissances liées au patrimoine culturel constituent, entre autres, des obligations fondamentales des pouvoirs publics.

La loi a créé un deuxième domaine de protection concernant les biens du patrimoine culturel de moindre importance que l'on appelle biens culturels d'intérêt local. La loi régit plusieurs types de protection en fonction du type de biens. Les biens immobiliers d'intérêt local non seulement relèvent de ladite loi mais sont aussi pris en compte par les mécanismes de protection relevant des lois portant sur l'aménagement du territoire.

Le patrimoine culturel de la pierre sèche, transmis de génération en génération, est constamment recréé par les communautés et les groupes en fonction de leur environnement. L'interaction des constructions en pierre sèche avec la nature s'inscrit de nos jours dans une vision globale et intégratrice où elles ne sont plus perçues comme un élément isolé, mais comme l'une des composantes d'un ensemble, d'un paysage qui leur donne tout leur sens et leur raison d'être. L'histoire de la pierre sèche suscite un sentiment identitaire et un désir de continuité qui contribuent au respect de la diversité culturelle et de la créativité humaine.

Parmi les mesures prises par les organisations constituant la présente viguerie pour sauvegarder le patrimoine évoqué, il faut citer : l'identification, la documentation, la recherche, la préservation, la protection, la promotion et la mise en valeur de ce patrimoine, la participation des groupes et des organisations non gouvernementales pertinentes, la transmission, notamment au moyen de l'éducation officielle et non officielle, et la dynamisation de ce patrimoine dans son ensemble. Pour ce faire, les mesures suivantes ont été adoptées :

- 1- Favoriser la création ou le renforcement des institutions de formation en matière de gestion du patrimoine culturel ainsi que la transmission dudit patrimoine dans les forums et les espaces destinés à son expression ;
- 2- Faciliter l'accès au patrimoine culturel et garantir que les propriétaires des terrains sur lesquels les constructions se trouvent en reconnaissent la valeur, les respectent et favorisent leur promotion ;
- 3- Des programmes d'éducation, de sensibilisation et de diffusion de l'information ont été créés pour les écoles ;
- 4- Des programmes de formation spécifiques seront promus auprès des communautés et des groupes intéressés, notamment les jeunes ;
- 5- Faire en sorte que le public soit régulièrement informé des dangers qui menacent ce patrimoine.

Mettre en relief l'intérêt que, depuis toujours et sans relâche, la fédération des associations de randonneurs de Catalogne a porté au patrimoine culturel du pays pour garantir sa reconnaissance, son respect et sa mise en valeur, notamment le soutien que la fédération a offert et offre au patrimoine culturel immatériel de la technique de la pierre sèche.

Partageant l'aspiration légitime de notre communauté à présenter, en collaboration avec d'autres communautés méditerranéennes, une candidature multinationale de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO ;

Vu tout ce qui précède, les membres présents de la viguerie du Vallès de la fédération des associations de randonneurs de Catalogne ACCORDENT à l'unanimité :

1. Exprimer et renouveler leur ferme engagement en faveur de la sauvegarde du patrimoine de la pierre sèche, l'un des éléments du patrimoine culturel de notre peuple ;
2. Octroyer le soutien de notre institution. Il faut maintenant effectuer, en collaboration avec d'autres communautés méditerranéennes, les démarches nécessaires à la préparation et à la présentation auprès de l'UNESCO d'une candidature multinationale de la technique de la pierre sèche afin qu'elle puisse faire partie à l'avenir du patrimoine culturel immatériel de l'humanité ;
3. Faire en sorte que le cadre, les procédures et les conditions nécessaires aux démarches de préparation de la candidature garantissent la pleine participation de la communauté de la pierre sèche.

J'atteste de tout ce qui exposé ci-dessus et signe le présent acte de ratification à Sabadell, le 28 novembre 2016.

Lluís Mas i Pi

2

Rambla 41, pral. | 08002 Barcelone | tel.: 93 412 07 77 | fax: 93 412 63 53 | feec@feec.cat | www.feec.cat

Associacion sportive agrée

FEED - Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
(FEED – Federation of Hiking Entities of Catalonia)
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada
(Catalan Mountaineering and Climbing Federation)
Ministry of Culture
General Directorate of Popular Culture, Membership of
Associations and Cultural Actions
Promotion and Activation Service
FILMOTECA DE CATALUNYA Building
Plaça Salvador Seguí, nº 1-9
08001 Barcelona

Government of Catalonia
Regional Employment Services,
Social Affairs and Families
Barcelona (Labour Area)

Number : 0279E/132/2017
Date : 03/01/2017 09:55:05
Entry record

Lluís Mas i Pi, with national ID number 33865952-Q, in his capacity as the regional representative in the Vallès Oriental, Vallès Occidental and Mura of the Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (Federation of Hiking Entities of Catalonia), made up of 58 hiking entities and more than 15,000 members,

CERTIFIES that at the monthly meet of this regional administration held on 2 November 2016 in Sant Cugat del Vallès, point 4.d) of the agenda was approved, specifically, adhesion to the following request:

Declaration to safeguard and promote the dry stone technique and to request that it join UNESCO's Representative List of the Intangible Heritage.

As stated in the Preamble to Law 9/1993 dated 30 September 1993 on the Catalan cultural heritage, we believe that the cultural heritage is one of the essential testimonies of the historical background and identity of a national collective. The assets making up this heritage are an irreplaceable legacy which must be passed on to future generations under the best conditions. The protection, conservation, growth, investigation and dissemination of knowledge of the cultural heritage is one of the essential obligations of the public authorities.

The Law creates a second sphere of protection of second-tier cultural heritage assets, catalogued assets, which is called assets of local cultural interest. The Law regulates the different kinds of protection depending on the kind of asset. Assets of local interest are only catalogued within the framework of this Law, but the protection mechanisms regulated by urban planning laws are also mentioned.

This dry stone cultural heritage, which has been passed down from generation to generation, is constantly recreated by the communities and groups according to their environs. Their interaction with nature as landscape provides today's world with a legacy with a global, integrative vision, not as an added artefact but as yet another piece intrinsic to the whole, that is, in a landscape that makes it meaningful and is its *raison d'être*. Its history is permeated with a sense of identity and continuity which contributes to promoting respect for cultural diversity and human creativity.

The measures taken by the entities involved in this regional administration to safeguard this heritage include the following: the identification, documentation, research, preservation, protection, promotion, valuation, participation of the relevant group or nongovernment organisations, transmission particularly via official and unofficial education, and revitalisation of this heritage as a whole by adopting the following measures:

- 1- Fostering the creation or reinforcement of institutions of training in management of the cultural heritage and thus the transmission of this heritage in forums and spaces meant for its manifestation and expression.
- 2- Providing access to the cultural heritage and to ensure recognition for the owners of the land and respect and value.
- 3- Educational programmes to raise awareness and disseminate information at schools have been created.
- 4- Specific training programmes in the interested communities and groups, particularly youth, are being promoted.
- 5- Keeping the public aware of the dangers threatening this heritage.

We should particularly highlight the ongoing attention that the Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya has always devoted to the cultural heritage of the region in order to ensure its recognition, respect and value, and in particular the support that it has provided and continues to provide the intangible dry stone cultural heritage.

Building upon our community's legitimate aspiration to submit a candidacy along with other Mediterranean communities so that the dry stone technique may participate in the multinational candidacy and join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage in the future;

Bearing all of these factors in mind, the members present at the regional administration of El Vallès of the Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya unanimously AGREE:

- 1.- To express and renew its complete commitment to safeguarding the dry stone heritage, one of the elements of our people's cultural heritage;
- 2.- To provide full institutional support. The preparation and representation process of a multinational candidacy with other communities in the Mediterranean must be carried out to conclude with the submission to UNESCO, with the goal of ensuring that in the future the dry stone technique can be a new element in the Intangible Cultural Heritage;
- 3.- To foster the framework, procedures and conditions needed to ensure that the entire process of preparing for the candidacy ensures the full participation of the dry stone community.

I hereby attest to this on the day this document is ratified, in Sabadell, 28 November 2016.

Lluís Mas i Pi

F
I
r.
-ter

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
**Parc Natural de la Zona Volcànica
de la Garrotxa**

Ref: ZVG_pn_2016_Carta_suport_Pedra_seca_UNESCO.doc
cj: ebi/mbt

FRANCESC XAVIER PUIG I OLIVERAS, director del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa,

Faig constar

Que la direcció del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de la pedra seca per ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Que les construccions de pedra seca són elements d'alt valor històric, etnològic i paisatgístic en aquest espai natural protegit.

Que la gestió integral de qualsevol territori, sigui protegit o no, passa per conservar tots els elements naturals i culturals que en formen part.

Que fóra bo que tot el conjunt de la societat percebés la importància de conservar les construccions de pedra seca i es comprometés, també, a col·laborar en aquesta tasca.

És per tot això que dóna suport a la candidatura multinacional de la tècnica constructiva de la pedra seca perquè sigui considerada com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Olot, 13 de desembre de 2016

Francesc Xavier Puig i Oliveras

Director del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
NIF: 40318216-K

Gouvernement autonome catalan
Ministère du Territoire et de la durabilité
**Parc naturel de la zone volcanique
de la Garrotxa**

Ref: ZVG_pn_2016_Carta_suport_Pedra_seca_UNESCO.doc
cj: eb/mbt

FRANCESC XAVIER PUIG I OLIVERAS, directeur du parc naturel de la zone volcanique de la Garrotxa,

Déclare

Que la direction du parc naturel de la zone volcanique de la Garrotxa a appris la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO.

Que les constructions en pierre sèche sont des éléments de grande valeur historique, ethnologique et paysagère du présent espace naturel protégé.

Que, dans le cadre de la gestion intégrale de tout territoire, protégé ou non, la conservation de tous les éléments naturels et culturels qui en font partie s'impose.

Qu'il serait bon que tout l'ensemble de la société perçoive l'importance de la conservation des constructions en pierre sèche et soit, en outre, prêt à collaborer à cette tâche.

C'est pour toutes ces raisons que nous donnons notre soutien à la candidature multinationale de la technique de construction de la pierre sèche pour qu'elle soit reconnue en tant que patrimoine culturel immatériel de l'humanité par l'UNESCO.

Olot, le 13 décembre 2016

Parc Natural de
la Zona Volcànica
de la Garrotxa

Francesc Xavier Puig i Oliveras

Directeur du parc naturel de la zone volcanique de la Garrotxa
Numéro d'identification fiscal : 40318216-K

Government of Catalonia
Department of Territory and Sustainability
**Parc Natural de la Zona Volcànica
de la Garrotxa**

Ref: ZVG_pn_2016_Carta_suport_Pedra_seca_UNESCO.doc
cj: eb/mbt

FRANCESC XAVIER PUIG I OLIVERAS, director of the Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (Nature Park of the Volcanic Zone of La Garrotxa),

States

That the management of the Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Human Heritage.

That dry stone constructions are elements with a high historic, ethnologic and landscape value in this protected natural zone.

That the comprehensive management of any region, protected or not, entails conserving all the natural and cultural elements comprising it.

That it would be recommendable for society as a whole to become aware of the importance of conserving dry stone constructions and to pledge to assist in this effort.

For all of these reasons, we support the multinational candidacy of the dry stone construction technique to be added to UNESCO's Representative List of the Intangible Human Heritage.

Olot, 13 December 2016

Francesc Xavier Puig i Oliveras

Director of the Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
National identification number: 40318216-K

||
**SOS
Monuments**

ASSOCIACIÓ PER A LA DEFENSA CÍVICA
DEL PATRIMONI CULTURAL

C/ Obradors, 6-8
08002 BARCELONA
Tel. 934017000
Fax 934017264
sosmonuments@gmail.com
sos-monuments.upc.es/sos_m.htm

C. Piqueres

Barcelona, 28 novembre 2016

Benvolguts senyors:

SOS-Monuments, Associació Cívica per la Defensa del Patrimoni Cultural, ha tingut coneixement de la candidatura de la tècnica de pedra seca a ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO i volem afegir-nos a aquesta demanda.

SOS-Monuments sempre ha sostingut que la tècnica de la pedra seca és un valor cultural inherent al món mediterrani i a la cultura catalana en particular. El seu origen es perd en el temps i encara avui es manté com una tècnica viva lligada als usos i costums de la vida rural i és testimoni de l'ús que l'home fa dels materials que té més a la mà per les seves obres

La pedra seca defineix un paisatge antròpic modelat per l'home al llarg de segles, definint llinars i marcant camins i drecceres molts dels qual perviuen fins avui en dia. Aquests paisatges han estat recorreguts en mantes vegades per SOS-Monuments en les seves excursions científiques, explicant el seu valor i el seu significat. Hem contemplat el paisatge i les petites construccions que l'acompanyen com pletes, cabanes i refugis de pastors i pagesos, elements que expliquen una forma de vida.

Per totes aquestes raons donem suport a aquesta candidatura que ens sembla molt convenient.

Cordialment,

Signat: Ricardo Vergara Franceschi
President de SOS-Monuments

Barcelone, le 28 novembre 2016

Messieurs,

SOS-Monuments, Association civique pour la défense du patrimoine culturel, a appris la présentation de la candidature de la technique de la pierre sèche pour son inscription sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité de l'UNESCO et souhaite adhérer à cette démarche.

SOS-Monuments a toujours soutenu la technique de la pierre sèche, une valeur culturelle inhérente au monde méditerranéen, notamment à la culture catalane. Son origine se perd dans la nuit des temps et, de nos jours, technique vivante et liée aux us et coutumes de la vie rurale, elle perdure. Elle témoigne de l'utilisation faite par l'homme des matériaux qui se trouvent à sa portée à des fins de construction.

La pierre sèche définit un paysage anthropique modelé par l'homme au fil des siècles pour marquer les limites, les sentiers et les chemins de traverses, dont un grand nombre subsiste encore de nos jours. Ces paysages ont été maintes fois reconnus par SOS-Monuments lors d'excursions scientifiques visant à expliquer leur valeur et leur importance. Au cours de ces expéditions, nous avons pu contempler ledit paysage parsemé de petites constructions comme les abris pour les animaux, les cabanes et les abris destinés aux bergers et aux cultivateurs, autant d'éléments qui expliquent un mode de vie particulier.

C'est pour toutes ces raisons que nous donnons notre soutien à ladite candidature, qui nous semble tout à fait pertinente.

Nous vous prions d'agréer, Messieurs, nos salutations cordiales.

Signature: Ricardo Vergara Franceschi
Président de SOS-Monuments

SOS Monuments

Associació per a la Defensa Cívica
del Patrimoni Cultural

c/ Obradors, 6-8
08002 Barcelona
Tel. 934017088
Fax 934017264

sosmonuments@gmail.com

sos-monuments.upc.es/sos_m.htm

Barcelona, 28 November 2016

Dear Sir/Madam:

SOS-Monuments, Associació Cívica per la Defensa del Patrimoni Cultural (Civic Association for the Defence of the Cultural Heritage), has found out about the candidacy of the dry stone technique to join UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage, and we wish to add our support to this candidacy.

SOS-Monuments has always believed that the dry stone technique is an inherent cultural asset in the Mediterranean world, and in Catalan culture in particular. Its origins are lost in time, but even today it is a living technique associated with the uses and customs of rural life. Furthermore, it is a testimony to the way mankind uses the materials at hand in construction.

Dry stone defines an anthropic landscape shaped by mankind over the centuries, defining boundaries and marking roadways and paths, many of which still survive today. These landscapes have been traversed countless times by SOS-Monuments in its scientific outings to explain their value and significance. We have viewed the landscape and the small constructions peppered around it, such as pens, huts and refuges of shepherds and farmers, as elements which shed light on a way of life.

For all of these reasons, we support this candidacy, which we believe is fully justified.

Cordially yours,

Signed: Ricardo Vergara Franceschi
President of SOS-Monuments

Roger Costa
Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Plaça de Salvador Seguí, 1-9 (Edifici Fílmoteca)
08001 Barcelona

Senyor,

En nom de l'associació PRIORITAT, el seu secretari, Joan Queralt Álvarez,

MANIFESTA,

Que l'associació PRIORITAT fou creada el 27 de desembre de 2007;

Que l'associació PRIORITAT és una associació de la societat civil, sense ànim de lucre, oberta i de caràcter transversal, creada per impulsar la candidatura a Patrimoni Mundial del paisatge cultural agrícola mediterrani Priorat-Montsant-Siurana;

Que les obres i la tècnica tradicional de la pedra seca constitueixen un dels atributs importants d'aquest paisatge cultural;

Que la tècnica de la pedra seca ha estat fonamental en la definició del caràcter i del modelat d'aquest paisatge cultural;

Que la tècnica de la pedra seca ha fet possible l'agricultura i la ramaderia en gran part d'aquest paisatge mediterrani, muntanyós i difícil;

Que la transmissió de la tècnica de la pedra seca és de la màxima importància per poder continuar mantenint aquest paisatge cultural excepcional i molts dels paisatges agrícoles mediterranis i d'arreu del món;

Que l'associació PRIORITAT ha estat informada des de l'inici del procés de la candidatura de la tècnica tradicional de la pedra seca i hi ha pogut participar i aportar diversos materials;

Que l'associació PRIORITAT es congratula de la iniciativa de presentació d'aquesta candidatura multinacional de la tècnica tradicional de la pedra seca per a ser inscrita a la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat i hi dona el seu total suport i consentiment.

Atentament,

Joan Queralt Álvarez

Secretari de Prioritat
Falset, 20 de febrer de 2017

Roger Costa
Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Plaça de Salvador Seguí, 1-9 (Edifici Filmoteca)
08001 Barcelona

Falset, le 20 février 2017

Monsieur,

Au nom de l'Association PRIORITAT, son secrétaire, Joan Queralt Álvarez

MANIFESTE

Que l'Association PRIORITAT a été créée en 27 Décembre 2007;

Que l'Association PRIORITAT est une association de la société civile à but non lucratif, ouverte et à caractère transversal, créée dans le but de promouvoir la candidature au Patrimoine Mondial du paysage culturel méditerranéen du Priorat – Montsant – Siurana ;

Que les ouvrages et la technique traditionnelle de la construction en pierre sèche constituent un des attributs importants de ce paysage culturel;

Que la technique de la pierre sèche a été fondamentale dans la définition du caractère et du modelé de ce paysage culturel;

Que la technique de la pierre sèche a rendu possible l'agriculture et l'élevage dans une grande partie de ce paysage méditerranéen de montagne au relief difficile;

Que la transmission de la technique de la pierre sèche est de la plus haute importance pour pouvoir continuer à maintenir ce paysage culturel exceptionnel, tout comme beaucoup de paysages agricoles méditerranéens et du reste du monde ;

Que l'Association PRIORITAT a été informée depuis le début du processus de la candidature de la technique traditionnelle de la pierre sèche et a pu participer et y apporter de la documentation et des connaissances ;

Que l'Association PRIORITAT se félicite de l'initiative de la présentation de cette candidature multinationale de la technique traditionnelle de la pierre sèche pour être inscrite sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'Humanité et lui donne son total soutien et consentement.

Nous vous prions d'agréer, l'expression de notre considération distinguée.

Joan Queralt Álvarez
Secrétaire de Prioritat

Roger Costa
Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Plaça de Salvador Seguí, 1-9 (Edifici Filmoteca)
08001 Barcelona

Falset, 20th February 2017

On behalf of the PRIORITAT association, its secretary, Joan Queralt Alvarez hereby

DECLARES

The PRIORITAT association was set up on December 27th, 2007;

The PRIORITAT association is a non-profit civil society association, set up to back the Priorat-Montsant-Siurana bid for World Heritage status as a Mediterranean agricultural cultural landscape;

Dry stone constructions and traditional techniques represent one of the important attributes of this cultural landscape;

Dry stone techniques have been fundamental in defining the character and form of this cultural landscape;

Dry stone techniques have made agriculture and stockbreeding possible in much of this difficult, mountainous Mediterranean landscape;

Passing on dry stone techniques is of the highest importance to carry on maintaining this outstanding cultural landscape and many other agricultural landscapes in the Mediterranean region and around the world;

The PRIORITAT association has been aware from the start of the bid process for traditional dry stone techniques and has been able to play a part in it and contribute a range of materials;

The PRIORITAT association is delighted at this initiative to submit a multinational bid for traditional dry stone construction techniques to be added to the representative list of world intangible cultural heritage and gives its full support and consent.

Joan Queralt Álvarez
Secretary of Prioritat

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Ayda de Valhonda, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

JUNTA DE EXTREMADURA

Mérida, 15 de enero, 2017

El Servicio de Patrimonio Cultural y Archivos Históricos de la Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural de la Junta de Extremadura (España) muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la piedra seca para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

Ricardo Claver Misas

Jefe del Servicio de Patrimonio Cultural y Archivos Históricos
Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas,
Museos y Patrimonio Cultural
Avda. Valhondo, s/n.
(Edificio III Milenio) Módulo 4, 2ª planta
06800 MÉRIDA
Teléfono: 924 00 70 42

JUNTA DE EXTREMADURA

Mérida, 15 janvier 2017

Le service de patrimoine culturel et archives historiques, assignée à la Direction Générale de Bibliothèques, Musées et Patrimoine Culturel de la Junta de Extremadura, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

Estuardo Claver Misas

Chef de service de patrimoine culturel et archives historiques

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhonda, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Mérida, January 15, 2017

The Department of Cultural Heritage and Historical Archives, attached to the General Directorate of Libraries, Museums and Cultural Heritage of the Junta de Extremadura (Regional Government of Extremadura, Spain), states its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

Ricardo Claver Mtsas

Chief of the Cultural Heritage and Historical Archives Department
General Directorate of Libraries, Museums and Cultural Heritage

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

División General de Bómbones, Música y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Torrequemada, 15 de enero, 2017

El Ayuntamiento de Torrequemada (Extremadura, España), en cuyo término municipal se encuentran las tradicionales zahúrdas denominadas “Corralás”, incoadas Bien de Interés Cultural, muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la piedra seca para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

Elías Hernández Arrojo
Alcalde

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas,
Museos y Patrimonio Cultural
Avda. Valhonda, s/n.
(Edificio III Milenio) Módulo 4, 2ª planta
06800 MÉRIDA
Teléfono: 924 00 70 42

JUNTA DE EXTREMADURA

Torrequemada, 15 janvier 2017

La Mairie de Torrequemada (l'Estrémadure, Espagne), terme municipal où se trouve « Las Corralás » en procès de déclaration d'Intérêt Culturel, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

Eliás Hernández Arrojo
Le Maire

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda. de Valhondo, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MERIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Torrequemada, January 15, 2017

The Council of Torrequemada (Extremadura, Spain), where are located the traditional pigsties called “corralás”, in process to be declared BIC (Heritage of Cultural Interest), shows its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

Elías Hernández Arrojo
Mayor

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Badajoz, 15 de enero, 2017

FEF (Federación Extremeña de Folclore) y *Saber Popular Revista Extremeña de Folclore* muestran su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la Piedra en Seco para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

FEDERACIÓN EXTREMEÑA DE FOLKLORE
Francisco Muñoz Jiménez
PRESIDENCIA
www.folklorodeextremadura.com
El Presidente de la Federación

Badajoz, 15 janvier 2017

FEF (Federación Extremeña de Folclore) et *Saber Popular Revista Extremeña de Folclore*, ils montrent son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

FEDERACIÓN EXTREMEÑA DE FOLKLORE
 Francisco Muñoz Jiménez
 PRESIDENCIA
www.folkloredeextremadura.es

Le président de la Fédération

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda. de Valhondo, s/n - Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Badajoz, January 15, 2017

FEF (Federación Extremeña de Folclore) and *Saber Popular Revista Extremeña de Folclore* show their support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

President of the Federation

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avenida de Valhondo, s/n - Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Monesterio, 15 de enero, 2017

El Ayuntamiento de Monesterio (Extremadura, España), en cuyo término municipal se encuentra el Cacedero de Chochos declarado Bien de Interés Cultural en 2012, muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la piedra seca para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

Antonio Garrote Ledesma
Alcalde

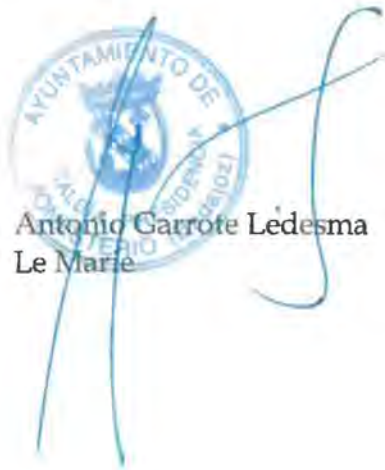

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas,
Museos y Patrimonio Cultural
Avda. Valhonda, s/n.
(Edificio III Milenio) Módulo 4, 2ª planta
06800 MÉRIDA
Teléfono 924 00 70 42

Monesterio, 15 janvier 2017

La Mairie de Monesterio (l'Estrémadure, Espagne), terme municipal où se trouve l'ensemble pour cuire les lupins et déclaré d'Intérêt Culturel en 2012, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

Antonio Carrote Ledesma
Le Maire

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avenida de Valfronido, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MERIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Monesterio, January 15, 2017

The Council of Monesterio (Extremadura, Spain), where are located the traditional buildings to cook lupins declared BIC (Heritage of Cultural Interest) in 2012, shows its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

Antonio Garrote Ledesma
Mayor

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Badajoz, 15 de enero, 2017

ADEPA (Asociación en Defensa del Patrimonio del Valle de la Serena) muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la Piedra en Seco para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

El Presidente de la Asociación

Valle de la Serena, 15 janvier 2017

ADEPA, Asociación en defensas del Patrimonio del Valle de La Serena, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

A handwritten signature in blue ink is written over a circular stamp. The stamp contains the text 'ASOCIACIÓN EN DEFENSA DEL PATRIMONIO DEL VALLE DE LA SERENA' around the perimeter and 'ADEPA' in the center. The signature is a stylized, cursive 'AS'.

Le président de l'Association

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de ~~Economía~~, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhonda, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Badajoz, January 15, 2017

ADEPA (Asociación en Defensa del Patrimonio del Valle de la Serena) shows its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

President of the Association

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bienes Culturales, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n - Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Llera, 15 de enero, 2017

El Ayuntamiento de Llera (Extremadura, España), en cuyo término municipal se encuentra el conjunto de chozos, zahúrdas y cerca de “Las Mil y Quinientas” declarado Bien de Interés Cultural en 2013, muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la piedra seca para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

Ana Torres Marquez

Alcaldesa

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas,
Museos y Patrimonio Cultural
Avenida Valhonia, s/n.
(Edificio II Milenio) Módulo 4.2ª planta
06800 MÉRIDA
Teléfono: 924 00 70 42

Llera, 15 janvier 2017

La Mairie de Llera (l'Estrémadure, Espagne), terme municipal où se trouve « Las Mil y Quinientas » déclarés d'Intérêt Culturel en 2013, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

Ana Torres Márquez
La Mairesse

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n – Edificio III Milenio
Modulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Llera, January 15, 2017

The Council of Llera (Extremadura, Spain), where are located the huts, pigsties and fence of “Las Mil y Quinientas” declared BIC (Heritage of Cultural Interest) in 2013, shows its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

Torres Marquez

Mayoress

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Biblioteca, Museo y Patrimonio Cultural
Avda de Villahondo, s/n – Edificio /El Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MERIDA

Telefano: 924 007042
Fax: 924 007021

Santibáñez el Alto, 15 de enero, 2017

El Ayuntamiento de Santibáñez el Alto (Extremadura, España), en cuyo término municipal se encuentra el Complejo agroganadero “Los Pajares” declarado Bien de Interés Cultural en 2010, muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la piedra seca para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

Valentín Porras García
Alcalde

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas,
Museos y Patrimonio Cultural
Avda. Valhondo, s/n.
(Edificio III Milenio) Módulo 4, 2ª planta
06800 MÉRIDA
Teléfono: 924 00 70 42

Santibáñez el Alto, 15 janvier 2017

La Mairie de Santibáñez el Alto (l'Estrémadure, Espagne), terme municipal où se trouve « Los Pajares » déclarés d'Intérêt Culturel en 2010, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

A blue ink handwritten signature is written over a circular official stamp. The stamp features a central coat of arms and the text "AYUNTAMIENTO" at the top and "SANTIBÁÑEZ EL ALTO (CANTÓN)" at the bottom.

Valentín Porrás Gacía
Le Maire

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dimensión General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avenida de Valhondo, s/n – Edificio III Milenio
Módulo 4 – 2ª planta
06890 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

Santibáñez el Alto, January 15, 2017

The Council of Santibáñez el Alto (Extremadura, Spain), where is located the farming complex “Los Pajares” declared BIC (Heritage of Cultural Interest) in 2010, shows its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

Valentín Porras García

Mayor

Presidencia

JUNTA DE EXTREMADURA

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n - Edificio III Milenio
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007342
Fax: 924 007021

Arroyomolinos, 15 de enero, 2017

El Ayuntamiento de Arroyomolinos (Extremadura, España), en cuyo término municipal se encuentra el conjunto de molinos declarados Bien de Interés Cultural en 2013, muestra su apoyo y adhesión a la candidatura de la técnica arquitectónica de la piedra seca para ser declarada Patrimonio Cultural Inmaterial por la UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), candidatura también defendida por Bulgaria, Croacia, Chipre, Francia, Grecia, Italia, Eslovenia y Suiza.

Antonio Solís Balset
Alcalde

COMPULSA
En la Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
de la Presidencia de la Junta de Extremadura
Certifico que la presente copia compulsada de 1 folios es fiel reflejo del
original que se presenta para compulsar
Mérida, a 27 de Febrero de 2017
ms
Fdo. P. Lor Navarro Arkego

Presidencia
Dirección General de Bibliotecas,
Museos y Patrimonio Cultural
Avda. Valbando, s/n.
(Edificio II Milenio) Módulo 4, 2ª planta
06800 MÉRIDA
Teléfono: 924 00 70 42

JUNTA DE EXTREMADURA

Arroyomolinos, 15 janvier 2017

La Mairie d'Arroyomolinos (l'Éstrémadure, Espagne), terme municipal où se trouve l'ensemble de moulins déclarés d'Intérêt Culturel en 2013, il montre son appui et adhésion à la candidature de la technique architectonique de la pierre sèche pour être déclarée Patrimoine Culturel Immatériel par l'Unesco, candidature aussi défendue par la Bulgarie, la Croatie, la Chypre, la France, la Grèce, l'Italie, la Slovénie et la Suisse.

Antonio Solis Balset
Le Marie

COMPULSA
EVA FERNÁNDEZ
de la Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
de la Presidencia de la Junta de Extremadura
Certifico que la presente copia compuesta de 1 folios es fiel reflejo del
original que se presenta para compulsar.
11/01/2017

Fdo. P.R. Navarro Arteaga

Presidencia

Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
Avda de Valhondo, s/n - Edificio III Mierlo
Módulo 4 - 2ª planta
06800 MÉRIDA

Teléfono: 924 007042
Fax: 924 007021

JUNTA DE EXTREMADURA

Arroyomolinos, January 15, 2017

The Council of Arroyomolinos (Extremadura, Spain), where are located the traditional flour mills declared BIC (Heritage of Cultural Interest) in 2013, shows its support and join to the candidature of the architectonic technique of dry stone to be declared Intangible Cultural Heritage by UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). This candidature is also defended by Bulgaria, Croatia, Cyprus, France, Greece, Italy, Slovenia and Switzerland.

Antonio Solís Balset
Mayor

COMPULSA
E.M. Extremadura
de la Dirección General de Bibliotecas, Museos y Patrimonio Cultural
de la Presidencia de la Junta de Extremadura.
Certifico que la presente copia compulsada de 1 ejemplar es fiel reflejo del
original que se presenta para compulsar.
Mérida, a 21 de Febrero de 2017.
plura
Fdo. Ala Navona Arteaga

EU, RAMÓN VÉITEZ RODRÍGUEZ, ARQUITECTO DE FORMACIÓN E INTERESADO POLO PATRIMONIO POL. REVOLUCION, TENO A BEN DECLARAR O SEGUINTE:

SEMPRE VIVIN EN GALICIA, RODGADO DA MELHOR ARQUITECTURA QUE UN PODE IMYINAR AÍNDA. QUE TAMEN, ESPECIALMENTE NOS ÚLTIMOS 40 ANOS DA PEOR.

PERO FALEMO DO SO.

NAS RIAS BAIXAS TENOS UN CLIMA E UNHAS CONDICIONS XEOMORFOLÓXICAS EXCELENTES PARA OBTEN O MAIORS PRODUCTOS POSSIBLES DO NORSO AGRIC. AUGA E BOA TERRA. PERO TINAMOS UN INCONYINTE: A TOPOGRAFÍA.

DURANTE XERACIONES SOLVENTAMOS O PROBLEMA EXTRAENDO A PEDRA DO SOLO, A MAIOR PARTE DAS VECES SIMPLEMENTE MOUENDO PORQUE É MOITA E MUI ABUNDANTE NA MESMA SUPERFICIE, PARA VERAR OS VALOS E OS MURS OUVEN O MAIOR TARDON A CONTENCIÓN PRECISA PARA OBTEN SUPERFICIES PLANAS PARA O CULTIVO.

SOUSIL É TODO VIÑO, MOITO VIÑO.

ESTES VALOS FORON TRABALLADOS CON PEDRA (N) SFCO, SIMPLEMENTE GRIFADA, NUNHA TÉCNICA QUE PERCORREO DE XERACION EN XERACION.

É POR ISTO QUE CONSIDERO ESA TÉCNICA COMO FUNDAMENTAL DENTRO DA NOZA SOCIEDADE, DESE- XO QUE SE PROTEXA E SE PROCEDA O SOU RECONYINTE- MENTO. FIRMADO EN VIGO 27/09/2016

Je, *Ramón Viéitez Rodríguez*, architecte de formation et intéressé par le patrimoine par dévotion, ai à bien déclarer le suivant:

J'ai toujours habité en Galice, entouré de la meilleure architecture qu'un peut imaginer bien que aussi, spécialement nous derniers 40 ans, de la pire.

Mais nous parlions du bon. En les *Rías Baixas* avons un climat et quelques conditions de géomorphologie excellentes pour obtenir les meilleurs produits possibles de notre champ, eau et bon terroir. Mais nous avons un inconvénient: la topographie. Pendant des générations nous résolvons le problème en extrayant la pierre du sol, la majeure part des fois simplement en la mouvant parce qu'est beaucoup d'et très abondant dans la même surface, pour générer les terrasses et les murs qui nous ont apportés la contention précise pour obtenir surfaces plates pour la culture. Il Est surtout venu, beaucoup de vin. Ces murs ont été travaillés avec pierre en sec, simplement avec gravier, dans une technique qu'a été transmise de génération en génération. Il est par ceci que j'envisage cette technique comme fondamentale.

Dedans de notre société je souhaite que se protège et il se procède à sa reconnaissance.

Signé à Vigo, 27.09.16

I, *Ramón Viéitez Rodríguez*, architect of training and interested by the heritage by devotion, have to well declare the following:

Always I lived in Galicia, surrounded of the best architecture that one can imagine although also, especially since last 40 years, of the worst.

But we want to speak of good things. *Rías Baixas* have a climate and some excellent geomorphological conditions to obtain the best possible products of our field, water and good earth. But had a problem: topography. During generations solve that problem extracting stone of the floor, the greater part of the times simply moving it because it is a lot of and very abundant in the same surface, to generate platforms and walls that contributed us the precise containment to obtain flat surfaces for the crop. Especially wine, a lot of wine. These walls were worked with stone in dry, simply by putting small rubble, a practice that was transmitted from generation to generation. It is by this that I consider this practice fundamental.

Inside our society I wish that it will be protected and proceed to be recognized.

Signed in Vigo, 27.09.16

As Pontes, 24 de Outubro de 2016

Son César Dapena Pichel, nacín en Ventoso, Terra de Montes, un 29 de Marzo de 1963. Ademáis de Terra de Montes é Terra de Canteiros (Canteiros e Artistas da Terra de Montes e Ribeiras do Lérez: Rodríguez Fraíz. 1982); como foron meus avós Manuel Pichel López e Manuel Dapena Bértolo.

Manuel Pichel estivo de "morrón acalmando patelo en Lugo", con 14 anos foi de aprendiz e cando puido montou un almacén de materiais de construción.

Manuel Dapena emigrou a os EEUU onde chegou nun tonel dende Cuba con pasaporte italiano, alí traballou nas minas en West Virginia para despois traballar de canteiro en Asheville (North Carolina) reclamado por "samarúas" da Terra.

Aínda perduran en pe moitos valados "muriados" por eles.

Eu querendo aprender o oficio matriculeime na Escola de Canteiros de Pontevedra onde aprendín as bases da Cantería e a Escultura. Agora despois de 26 anos síntome orgulloso deste oficio e quero ser partícipe e colaborar no recoñecemento da construción coa pedra en seco como patrimonio inmaterial da humanidade. Unha aperta

A handwritten signature in blue ink, consisting of several large, fluid loops and curves, positioned in the lower right area of the page.

César Dapena Pichel c'dp:

As Pontes, 24 Octobre de 2016

Je suis César Dapena Pichel, suis né en *Ventoxo, Terra de Montes*, un 29 mars 1963 . Outre *Terra de Montes* est *Terra de canteiros*¹ (*Canteiros et Artistes de la Terra de Montes et Ribeiras du Lérez: Rodriguez Fraíz. 1982*); comme ont été mes grand-pères Manuel Pichel López et Manuel Dapena Bértolo.

Manuel Pichel a été de "*morrón acalmando patelo en Lugo*"², avec 14 ans a été d'apprenti et lorsqu'il a pu il est monté un entrepôt de matériels de construction.

Manuel Dapena a émigré aux les EE.UU. où il est arrivé en un tonel depuis le Cuba avec passeport italien, a là travaillé dans les mines en West Virginia pour après travailler de canteiro en Asheville réclaté par "*samarúas*"³ de su place d'origine.

Ils encore perdurent en pied beaucoup de murs "*muriados*"⁴ par ils.

J'en voulant apprendre le métier me matriculé dans *l'École de Canteros de Pontevedra* où ai appris les bases de la maçonnerie et la sculpture. Maintenant après 26 ans je m'assieds fier de ce métier et je veux être participant et collaborer dans la reconnaissance de la construction avec la pierre en sec comme patrimoine inmaterial de l'humanité. Une embrassade

César Dapena Pichel c'dp:

---

1 Canteiros: tailleur de pierre, maçonnerie

2 "*Àprendiz en entassant pierre à Lugo*" en langue de canteiros

3 "*Maîtres/canteros*" en langue de canteros

4 "*Levés*" en langue de canteros

As Pontes, October 24th 2016

I am César Dapena Pichel, was born in Ventoso, Terra de Montes (Mountain Land), March 29th of 1963 . In addition to *Terra de Montes* is *Terra of Canteiros*¹ (Canteiros and Artists of the Terra of Mountains and Ribeiras of the Lérez: Rodríguez Fraíz. 1982); as they were my grandparents Manuel Pichel López and Manuel Dapena Bértolo.

Manuel Pichel was of "*morrón acalmando patelo en Lugo*"², with 14 years was of apprentice and when it could mounted a warehouse of materials of construction.

Manuel Dapena emigrated to the U.S. where arrived in a barrel from Cuba with Italian passport, there worked in the mines in West Virginia for afterwards as a stoneworker in Asheville demanded by "*samarúas*"³ from our land.

Still stand in foot a lot of walls "*muriados*"⁴ by them.

I loved to learn the job so I enrolled myself in *the School of Canteros of Pontevedra*, where I learnt bases of masonry and sculpture. Now after 26 years, I feel proud of this job and I want to participate and collaborate in recognition of stone dry like immaterial heritage of the humanity. An embrace

César Dapena Pichel c'dp:

---

¹ Canteiros: Stoneworkers

² "apprentice of banking stone in Lugo" in language of canteros

³ "expert stoneworker" in language of canteros

⁴ "Raised" in language of canteros

En Pontevedra el 24 de Octubre del 2016.

Hola.

Soy José Manuel Pérez Fontán, maestro cantero. Nacido en Xeve Pontevedra el primero de de noviembre de 1973.

Recuerdo de pequeño jugar con la herramienta guardada de mi abuelo ("Manuel do Forno" cantero), haciendo gravados en piedra granítica, siempre blanda pues se disfrutaba más con los resultados aún no sabía de paciencia.

Posteriormente con alguna visita del colegio por la ciudad de Pontevedra y Santiago de Compostela. Soñaba que algún Día podría construir un edificio que perdurase en los años como la Catedral .

Por consejo de un amigo de mis padres me matricule en la "Escola de Canteiros de Pontevedra" donde vivo cinco años maravillosos de formación, combinando trabajos con grandes compañeros "samaruas".

-Si pudiese repetir curso.

Al incorporarme al mundo laboral ansiaba encontrar un buen maestro. Iniciarme con muros de mampostería

Los primeros maestros fueron Manuel "Regueiras", Jaime "da Barcía", canteros deseosos de transmitir sus conocimientos y experiencias de un oficio con miles de años de antigüedad.

Con ellos aprendí a tener más destreza con las herramientas, los aparejos y asentar la piedra con armonía y constancia, donde al finalizar el día se veía un buen trabajo que perduraría cientos de años.

-Que satisfacción!

Me encontré con otro gran maestro, Bienvenido por el que siento admiración, con sus cuentos con moraleja, sus consejos, su capacidad de ingenio y su deseo de transmitir y comunicar.

Creo que soy afortunado con el caminar de mi vida. Con la tradición recibida en la convivencia con los maestros. " Gentes " que nos dejan por generaciones Muros de Mampostería concertada desconcertada, molinos, alpendres, puentes, casas.....

Profesionales que saben de su conservación y mantenimiento, que vuelven a levantar un muro caído o un puente al paso de una riada, que no tienen miedo al gran peso de una piedra para izarla a donde se requiera. Adaptándose con destreza al entorno natural con medios manuales.

Deseo transmitir mis conocimientos y técnicas en la conservación del muro en seco.

Y doy mi consentimiento para promover la candidatura de PIEDRA EN SECO como patrimonio cultural inmaterial de la humanidad ante la UNESCO.

José Manuel Pérez Fontán "XEVE".

Pontevedra, le 24 octobre 2016.

Bonjour.

Je suis José Manuel Pérez Fontán, maître *canteiro*¹. Je suis né à Xeve Pontevedra le 1er novembre 1973.

J'ai des souvenirs d'enfants jouant avec des outils sauvés des propriétés de mon grand-père ("Manuel do Forno" *canteiro*), faisant des reliefs sur pierre de granit, toujours doux, et en appréciant plus avec des résultats faciles parce que je ne savais pas sur la patience. Plus tard, en visitant l'école de Pontevedra et de Saint-Jacques-de-Compostelle, j'ai rêvé que je pourrais un jour bâtir un édifice qui restera dans l'avenir pendant des années, comme la cathédrale.

Par conseil d'un camarade de mes parents assister à "*Escola de Canteiros de Pontevedra*" où j'ai cinq merveilleuses années de formation, en combinant des travaux avec de grands camarades "*samarúas*"². - Si je pouvais, je recommencerais.

Quand je me suis joint au monde du travail, j'ai cherché longtemps pour un bon professeur qui pourrait me présenter avec des murs de maçonnerie.

Mes premiers professeurs étaient Manuel "*Regueiras*", Jaime "*da Barcía*", *canteiros* désireux de transmettre ses connaissances et expériences d'un emploi avec des milliers d'années d'antiquité.

Avec eux, j'ai appris à avoir plus d'habileté avec des outils, des plates-formes et de régler la pierre avec l'harmonie et la preuve. À la fin de la journée a vu un bon travail qui se tiendrait pendant des centaines d'années.- Cette satisfaction!

Je trouvai un autre grand maître, *Bienvenido*, dont je fus étonné, avec ses récits moraux, ses conseils, sa capacité d'esprit et son désir de transmettre et de communiquer.

Je pense que je suis chanceux avec la promenade de ma vie. Avec la tradition reçue vivante avec ces enseignants. Des gens qui nous quittent, par générations, des murs de pierre concertés déconcertés, des moulins, des hangars, des ponts, des maisons ... .. Des professionnels qui connaissent sa conservation et son entretien, qui remontent pour élever un mur déchu ou un pont frontière qui ne le font pas. Ont peur au grand poids d'une pierre pour les soulever partout et n'importe quoi, s'adaptant intelligemment au milieu naturel, avec des moyens manuels.

Je souhaite transmettre mes connaissances et techniques en conservation en pierre sèche, et je donne mon consentement pour promouvoir la candidature de *pierre sèche* comme patrimoine culturel immatériel de l'humanité devant l'UNESCO.

José Manuel Pérez Fontán "XEVE".

---

¹ Canteiro: tailleur de pierre, maçonnerie

² Samarúas: Canteiros, compagnons tailleurs de pierre

Pontevedra October 24th of 2016.

Hello.

I am *José Manuel Pérez Fontán*, master *canteiro*¹. I was born in *Xeve Pontevedra* November 1st of 1973.

I've child memories playing with tools saved properties of my grandfather ("Manuel do Forno" *canteiro*), making reliefs over granite stone, always soft, and enjoying more with that easy results because then I did not know about patience.

Later, visiting the school at Pontevedra and Santiago de Compostela, I dreamed that I could some day build a building that would stand in the future for years, like the Cathedral.

By council of a fellow of my parents attend "Escola de Canteiros de Pontevedra" where I have five wonderful years of training, combining works with big mates "samaruas"². -If I could I would repeat course.

When I joined to work world, I looked for long for a good teacher who could incite me with walls of masonry.

My first teachers were *Manuel "Regueiras"*, *Jaime "da Barcía"*, *canteiros* eager to transmit his knowledges and experiences of a job with thousands of years of antiquity.

With them I learnt to have more skill with tools, rigs and settle the stone with harmony and proof. At the end of the day saw a good work that would stand for hundreds years.
-That satisfaction!

I found another grandmaster, *Bienvenido*, from which I was astonished, with his tales with moral, his councils, his capacity of wit and his wish to transmit and communicate.

I think that I am lucky with the walk of my life. With the tradition received living with those teachers. People that leave us, by generations, stone walls concerted baffled, mills, sheds, bridges, houses..... Professionals that know about his conservation and maintenance, that go back to raise a fallen wall or a bridge from a flood, that do not have fear to the big weight of a stone to lift them wherever and whatever, adapting smartless to natural surroundings, with manual means.

I wish to transmit my knowledges and technical in conservation in dry stone, and I give my consent to promote the candidature of DRY STONE like immaterial cultural heritage of the humanity in front of the UNESCO.

José Manuel Pérez Fontán "XEVE".

---

¹ Canteiro: stoneworker, mason

² Samarúas: stoneworkers (in language of canteiros)

23-X-2016

Emilio José González Martínez, nacido en Poio, Pontevedra o 28-X-1981, de moi xoven observaba que o meu entorno, na súa maioría, estaba feito en pedra: esculturas, construción en pedra seca, artesanía... innumerables exemplos tanto a nivel público coma privado.

Todo este sentimento de forza, respecto e traballo duro axudoume a realizar na Escola de Canteiros de Poio, os cinco anos e obter o título de mestre canteiro e especializarme máis no noble oficio da pedra.

Actualmente traballo en Barcelona na Sagrada Família e con orgullo escribo dicir que os bos canteiros veñen de Pontevedra.

Así apoio e recoñezo o grandísimo labor que se fixo e se segue facendo en Pontevedra, capital mundial da pedra.

Un cordial saúdo.

23-10-2016

José Emilio González Martínez, né en Poio, Pontevedra 28-10-1981, très jeune regardant mon entourage, dans leur majorité, a été faite de sculptures en pierre, construite en pierres sèches, artisanat ... d'innombrables exemples à la fois publique comme privé.

Tout ce sentiment de force, le respect et le travail acharné ont aidé à étudier à « Escola de Canteiros » de Poio cinq ans et obtenir le titre de maître marbrier et spécialisé dans le plus noble métier de pierre.

Elle travaille actuellement sur la Sagrada Família à Barcelone et dire avec fierté que j'entends les bons constructeurs viennent de Pontevedra.

Ainsi, soutenir et reconnaître l'excellent travail qui a été fait et est encore fait à Pontevedra, capitale mondiale de la pierre.

23-10-2016

José Emilio González Martínez, born in Poio, Pontevedra 28-10-1981, very young watching my surroundings, in their majority, was made of stone sculptures, built in dry stone, crafts ... countless examples both public as private.

All this feeling of strength, respect and hard work helped attend "Escola de Canteiros" of Poio five years and get the title of master stonemason and specialize in the most noble craft of stone.

Currently working on the Sagrada Familia in Barcelona and proudly say that I hear the good "canteiros" come from Pontevedra.

Thus, support and recognize the great work that has been done and is still doing in Pontevedra, world capital of stone.

En Ourense, a 28 de octubre de 2016

Soy Miguel Angel López Marcos, arqueólogo y restaurador de la empresa Terra Arqueos, especializados en la musealización de yacimientos arqueológicos desde hace más de 25 años. Nuestra actividad se relaciona directamente con la construcción en seco que se remonta a la época prerromana. En la actualidad se siguen utilizando en restauración y protección de Patrimonio dichas técnicas constructivas, y así las defendemos y practicamos en la conservación de yacimientos arqueológicos, especialmente en murallas y grandes estructuras, donde la consistencia de perpiaños y mampuestos facilita la fábrica seca. Algunos ejemplos donde se han empleado estas técnicas constructivas son los trabajos desarrollados en:

El Castro de Castromaior, Portomarín. Lugo. Castro minero romano de Santa María de Cervantes (Lugo). Castro romano de Formigueiros, Lugo. Citania romana de San Cibrán de Las, Ourense. Castillo bajo medieval de Rocha Forte, Santiago de Compostela. Castro de Vigo, Pontevedra. Castro de Santa Tecla, Pontevedra. Castros de Neixón, Boiro, A Coruña. Castro prerromano-romano das Laias, Barbantes. Ourense. Castro de Vilela, Lugo, Campamento romano de Cidadela, Sobrado dos Monxes. A Coruña. En el Castro de Borneiro, A Coruña. Castro de Baroña, A Coruña. Castro de Castelón de Castañosos, Lugo. Castro de Viladonga, Lugo.

La construcción en seco se practica por lo tanto en la actualidad en conservación de Patrimonio, se fomenta desde la administración y se difunde su conocimiento y práctica desde nuestra empresa para salvaguardar su continuidad como técnica ancestral vigente y ofrecemos nuestro apoyo y consentimiento para que se incluya en la lista de Patrimonio inmaterial de la Humanidad de la Unesco.

Miguel Angel López Marcos
Arqueólogo-Restaurador
Terra-Arqueos, S.L.

Ourense, 28 octobre 2016

Je suis Miguel Angel López Marcos, archéologue et restaurateur de la société Terra Arqueos, spécialisée dans la muséalisation de sites archéologiques depuis plus de 25 ans. Notre activité se rapporte directement à la construction à sec, qui remonte à la période précédant l'occupation romaine. De nos jours, nous continuons à utiliser dans la restauration et la protection du patrimoine culturel anciens techniciens constructifs, et ainsi je les défends et les utilisons dans la conservation des sites archéologiques, en particulier dans les murs et les grandes structures, où la consistance de ces matériaux facilite l'usage sèche. Quelques exemples où ont employé ces techniciens constructifs sont les travaux développés dans:

Le Castro de Castromaior, Portomarín. Lugo. Castro mineur romain de Santa María de Cervantes (Lugo). Castro roman de Formigueiros, Lugo. Citania Roman de Saint Cibrán de, Ourense. Château médiéval bas de Rocha Forte, Saint Jacques de Compostelle. Castro de Vigo, Pontevedra. Castro de Santa Tecla, Pontevedra. Castros De Neixón, Boiro, La Corogne. Castro prerromano-romaine donnent Laias, Barbantes. Ourense. Castro de Vilela, Lugo, camp roman de Cidadela, Sobrado deux Monxes. La Corogne. Dans le Castro de Borneiro, La Corogne. Castro de Baroña, La Corogne. Castro de Castelón de Castañosos, Lugo. Castro de Viladonga, Lugo.

La pratique de la construction de la pierre sèche dans l'actualité dans la conservation du patrimoine, stimule de l'administration et diffuse ses connaissances et pratique de notre entreprise pour sauvegarder sa continuité, en tant que technicien ancestral valide, et offrir notre soutien et consentement pour l'inclure dans la liste de immatériel Patrimoine de l'Humanité de l'Unesco.

Miguel Angel López Marcos
Archéologue-Restaurateur
Terra-Arqueos, S.L.

Ourense, October 28th 2016

I am Miguel Angel López Marcos, archaeologist and restorer of the company *Terra Arqueos*, specialised in the musealización of archaeological sites from more than 25 years. Our activity relates directly with construction in dry, that traces back to the period before roman occupation. In our days we keep using in restoration and protection of cultural heritage old constructive technicians, and like this I defend and use them in the conservation of archaeological sites, especially in walls and big structures, where the consistency of that materials facilitates the dry factory. Some examples where have employed these constructive technicians are the works developed in:

The Castro of Castromaior, Portomarín. Lugo. Castro mining Roman of Santa María of Cervantes (Lugo). Castro roman of Formigueiros, Lugo. Citania Roman of Saint Cibrán of The, Ourense. Mediaeval low castle of Rocha Forte, Santiago de Compostela. Castro of Vigo, Pontevedra. Castro of Santa Tecla, Pontevedra. Castros Of Neixón, Boiro, A Coruña. Castro prerromano-Roman give Laias, Barbantes. Ourense. Castro of Vilela, Lugo, roman Camp of Cidadela, Sobrado two Monxes. A Coruña. In the Castro of Borneiro, A Coruña. Castro of Baroña, A Coruña. Castro of Castelón of Castañosos, Lugo. Castro of Viladonga, Lugo.

Dry Stone construction practices therefore in the actuality in conservation of heritage, boosts from the administration and spreads his knowledge and practical from our company to safeguard his continuity, as valid ancestral technician, and offer our support and consent to include it in the list of immaterial Heritage of the Humanity of the Unesco.

Miguel Angel López Marcos
Archaeologist-Restorer
Terra-Arqueos, S.L.

Mi nombre es Enrique Velasco Vieitez, nacido en Pontevedra el año 1954.

Cursé mis estudios de Canteiro en la Escuela de Canteiros de la Diputación de Pontevedra en el período comprendido en 1982 - 1986.

Desde 1988 soy Adjunto a la Dirección de la misma. Por todos estos años hasta la fecha recorrí casi toda la geografía del mundo y en todos los lugares pude apreciar la gran riqueza cultural que hay y la que nos se perpetua es la realizada con las diferentes piedras.

Puede observarse el cariño y la veneración que se le concede a este material en todos sus aspectos desde el origen de los tiempos.

Desde mi tierra Galicia, con una gran riqueza en Granitos y tierra de extraordinarios Maestros Canteros, la riqueza Arquitectónica, escultórica y etnográfica es enorme y variada.

Por lo que nos corresponde la obligación de preservar en la enseñanza de los diferentes talleres que abarcan el oficio de Cantero, como la recuperación y conservación de ese extraordinario legado.

Por ello como Adjunto a la Dirección de la Escuela de Canteiros de la Diputación de Pontevedra, no puedo menos que recomendar a la iniciativa de reconocer la Construcción con Piedra Seca, como Patrimonio Mundial de la UNESCO.

Un Cordial Saludo

Fd. Enrique Velasco Vieitez

Je m'appelle Enrique Velasco Viéitez, je suis né à Pontevedra en 1954. J'ai suivi mes études de canteiro¹ à « Escola de Canteiros da Deputación de Pontevedra » entre 1982-1986. Je suis attaché à sa Direction depuis 1988.

Dans toutes ces années ont recouru presque toute la géographie mondiale et partout je pouvais apprécier grande richesse culturelle qu'il y a et celui qui plus perpétue est celui érigé avec différentes pierres. Je pouvais observer l'affection et la vénération qui concèdent les gens à ce matériel dans toutes ses apparences de l'origine des temps.

De ma terre, la Galice, avec une grande richesse en granites et terre de professeurs extraordinaires canteiros, richesse architecturale, sculpturale et ethnographique est énorme et variée, par ce qui nous correspond garder, en transmettant beaucoup de techniques différentes de ce travail, et en faisant des efforts de récupération Et de sauvegarder ce patrimoine exceptionnel.

Comme je l'ai attaché à la Direction de « Escola de Canteiros da Deputación de Pontevedra », je ne pouvais rien faire mais me rejoindre à l'initiative de reconnaître la construction à la pierre sèche comme patrimoine mondial de l'Unesco.

Un salut cordial

Enrique Velasco Viéitez

---

¹ Canteiro: tailleur de pierre, maçonnerie

My name is Enrique Velasco Viéitez, I been born in Pontevedra in 1954. I attended my studies of *canteiro*¹ at “*Escola de Canteiros de la Deputación de Pontevedra*” between 1982-1986. I am I attach to its Direction since 1988.

In all these years resorted almost all world geography and everywhere I could appreciate big cultural wealth that there is and the one who more perpetuates is that erected with different stones. I could observe the affection and the veneration that concedes people to this material in all his appearances from the origin of the times.

From my land, Galicia, with a big wealth in granites and earth of extraordinary teachers *canteiros*, architectural wealth, sculptural and ethnographic is enormous and varied, by what corresponds us to keep, transmitting many different technical of this job, and making efforts to recovery and safeguard this outstanding heritage.

As I attach to the Direction of the “*Escola de Canteiros*”, I could do nothing but join me to the initiative to recognise the Construction with Dry Stone like World-wide Heritage of the Unesco.

A cordial greeting

Fdo. Enrique Velasco Viéitez

---

¹ Canteiro: stoneworker, mason

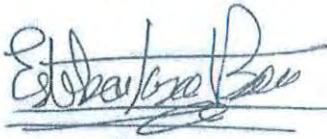
Los Alumnos de la Escuela de Canteiros de
la Deputación de Pontevedra apoyamos
que la Construcción con piedra Seca sea
reconocida como Patrimonio Mundial de la Unesco

Curso 2016-2017

Rodrigo García Giráldez

Daniel Acuña Maniño

Pablo Quiroga Portela

Esteban Góiz Blanco

Jose Manuel Mosteiro Abelleira

Jose Manuel Arca Nuñez

Raúl Moreno de Paz

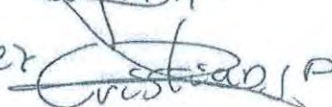
Joson Pérez Domínguez

Manuel Tosar Osrey

Gabriel Rivalles Flaquer

Valeri Yordanol Stancher Valo

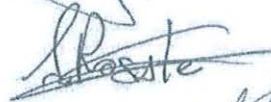
David Rey Couso

Cristian Taboís Pever

DAVID FERNANDEZ ARESSES

Alessandro Rosales FERNANDEZ

PAULO ALVES DA COSTA ARAUJO

Roberto Carlos Fernández Berce

Victor M. Casal Nogueira

Daniel Moreira Vivas D*

Agustín Mora Calvo

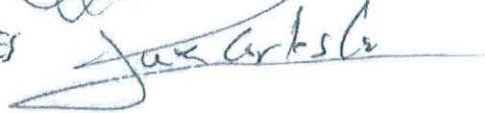
Antonio Muñoz Portela

~~Victor Casal~~
Claudio S. Costas Fontain

Juan CARLOS COMESAÑA ROJALES

Esteban Rodríguez Rúa

Pedro Prada Estévez

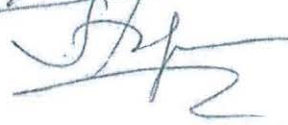
José Ramón González Pedrido

Adolfo Martínez Barragans

Antiafo Cruzafume Vazquez

JOSÉ DOMÍNGUEZ CROBA

Les étudiants de l' "École de Canteiros da Diputación de Pontevedra" nous appuyons que la technique de construction en pierre sèche pourrait être reconnue comme immatériel patrimoine mondial de l'Unesco

Curso 2016-2017

Rodrigo García Giráldez
Damiel Acuña Mariño
Pablo Queiruga Portela
Esteban Casás Blanco
José Manuel Mosteiro Abelleira
José Manuel Arca Núñez
Raúl Moreno de Paz
Jason Pérez Domínguez
Manuel Tosar Asorey
Gabriel Miralles
Valeri Yordanov
David Rey Couselo
Cristian Jabois Pérez
David Fernández Areses
Alessandro Rosales Fernández
Paulo Alves da Costa Araujo
Roberto Carlos Fernández Barcala
Víctor M. Casal Nogueira
Daniel Moreira Viñas
Agustín Mora Calvo
Antonio Núñez Portela
Luis Casal
Claudio S. Costas Fontán
Juan Carlos Comesaña Rosales
Estefanía Rodríguez Rico
Pedro Peón Estévez
José Ramón González Pedrido
Adolfo Martínez Barrogáns
Santiago Eizaguirre Vázquez
José Domínguez Groba

The students of the “Escola de Canteiros da Deputación de Pontevedra” we support that Dry Stone construction technique could be recognized as Inmaterial World Heritage of the Unesco

Curso 2016-2017

Rodrigo García Giráldez
Damiel Acuña Mariño
Pablo Queiruga Portela
Esteban Casás Blanco
José Manuel Mosteiro Abelleira
José Manuel Arca Núñez
Raúl Moreno de Paz
Jason Pérez Domínguez
Manuel Tosar Asorey
Gabriel Miralles
Valeri Yordanov
David Rey Couselo
Cristian Jabois Pérez
David Fernández Areses
Alessandro Rosales Fernández
Paulo Alves da Costa Araujo
Roberto Carlos Fernández Barcala
Víctor M. Casal Nogueira
Daniel Moreira Viñas
Agustín Mora Calvo
Antonio Núñez Portela
Luis Casal
Claudio S. Costas Fontán
Juan Carlos Comesaña Rosales
Estefanía Rodríguez Rico
Pedro Peón Estévez
José Ramón González Pedrido
Adolfo Martínez Barrogáns
Santiago Eizaguirre Vázquez
José Domínguez Groba

Cangas del Morazo 8-11-2016

Bernardo Cao Gómez, nací en Enero de 1984 en la localidad de Cangas del Morazo. Desde muy pequeño he vivido con ilusión uno de los oficios más tradicionales, el de Cañtero.

Primero vi como los mayores, entre los que se incluyen tatarabuelo, abuelo, familiares y mi padre trabajaban con la piedra, explotándola de la cantera, trabajándola y tallándola para su colocación. Siempre me llamó la atención este interesante oficio.

Aprendí de ellos desde pequeño y me crí entre piedras, trabajándola y tallándola desde que era un niño. Decidí seguir esta tradición formándome y estudiando en la Escuela de Cañteros de Pontevedra para saber todo sobre este oficio y así poder ser un buen profesional.

Igual que a mí me transmitieron esa ilusión y la he vivido hasta ahora, intentando hacerla llegar a mis amigos y a más gente, por lo que es muy importante la inscripción de esta candidatura del oficio de cañtero como bien inmaterial ante la Unesco.

Bernardo Cao Gómez

Bernardo Cao Gómez, Je suis né en Janvier 1984, dans la ville de Cangas.

De très petite, je vivais avec illusion une des la plupart des métiers traditionnels, le tailleur de pierre. J'ai d'abord vu comment plus, y compris arrière grand-père, grand-père, la famille et mon père inclus travail de la pierre, l'exploitation de la carrière, il travaille et la sculpture pour le placement. Toujours j'attiré mon attention cette profession intéressante.

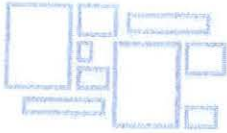
J'appris d'eux depuis l'enfance et a grandi avec des pierres, il travaille et la sculpture depuis que je suis un enfant. Je décidai de suivre cette tradition et mon éducation des études à l'École de Pontevedra Stonemasons pour tout savoir sur ce travail afin que nous puissions être un bon professionnel.

Comme moi, ils me remis cette illusion et moi avons vécu jusqu'à présent, en essayant de le faire à mes amis et plus de gens, il est donc très important de l'enregistrement de la candidature du bureau du stonecutter comme immobilisation incorporelle à l'Unesco.

Bernardo Cao Gómez, I was born in January 1984 in the town of Cangas del Morrazo. From a very young age I have lived with enthusiasm one of the most traditional trades, that of stonemason. First I saw how the elders, including grandfather, grandfather, relatives and my father worked with the stone, exploiting it from the quarry, working it and carving it for placement. I was always struck by this interesting job.

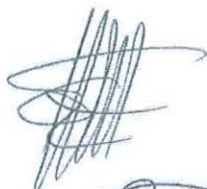
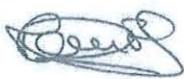

I learned from them when I was a child and I grew up among stones, working and carving it since I was a child. I decided to follow this tradition by training and studying at the "*Escola de Canteiros*" of Pontevedra to know everything about this trade and thus be a good professional.

Just as I was given this illusion and I have lived it up to now, trying to get it to my friends and to other people, so it is very important the inscription of this candidature of the stonework as an intangible heritage of Unesco.

Todos los que formamos parte de la Escuela de Canteiros de la Diputación de Pontevedra. Centro que desde el año 1979 viene importando la formación en todo lo referente a la Piedra y la conservación de patrimonio en Piedra.

Apostamos que la Construcción en Piedra Seca, sea reconocida como Patrimonio Inmaterial Mundial por la Unesco.

- Enrique delosco Viétez - Adjunto a la Dirección
- M^{te}: del Carmen Fdez Saura - Administrativa
- Marta Riera Taboas Profesora Dibujo Artístico
- M^{te}: WURDES M^{te}-SAPIÑA LLANAS M^{te} ARTE
- ROBERTO MARTÍNEZ PADÍN. DIBUJO TÉCNICO
- MANUEL COIA PIÑEIRO (CANTERÍA ESCULTURA)
- Paulo González Díaz. PROFESOR CANTERÍA
- Manuel ANGEL VIDAL SANTOS (OFICIAL DE MAQUINARIA)
- ADRIAN OTERO CANTADA (Profesor Escultura)
- Jorge Barreiro Barreiro Profesor de Modelado
- Jose Feliciano PEIXOTO MARTINEZ Profesor de Modelado
- SARA PIÑÓN ESTEBAN PROFESORA DE CONSTRUCCIÓN

Nous sommes tous, dans le cadre de la "Escola de Canteiros da Diputación de Pontevedra", centre qui depuis 1979 a dispensé une formation dans tout ce qui concerne la conservation du patrimoine pierre et pierre:

Nous soutenons que la construction en pierre sèche pourrait être reconnue comme patrimoine mondial immatériel par l'UNESCO.

Enrique Velasco Viéitez – Adjunto a la Dirección
M^a del Carmen Fernández Senra – Administrativa
Marta Riera Táboas – Profesora Dibujo Artístico
Mª Lourdes Martínez-Sapiña Llanas – H^a del Arte
Roberto Martínez Padín – Dibujo técnico
Manuel Coia Piñeiro – Cantería y Escultura
Paulo González Díaz – Profesor de Cantería
Manuel Ángel Vidal Santos – Oficial de maquinarias
Adrián Otero Chantada – Profesor de Escultura
Jorge Barreiro Barreiro – Profesor de Modelado
José Feliciano Peixoto Martínez - Profesor de Modelado
Sara Piñón Esteban – Profesora de Construcción

All of we, as a part of the "Escola de Canteiros da Deputación de Pontevedra", center that since 1979 has been providing training in everything related to stone and stone heritage conservation:

We support that Dry Stone Construction could be recognized as World Intangible Heritage by UNESCO.

Enrique Velasco Viéitez – Adjunto a la Dirección
M^a del Carmen Fernández Senra – Administrativa
Marta Riera Táboas – Profesora Dibujo Artístico
Mª Lourdes Martínez-Sapiña Llanas – H^a del Arte
Roberto Martínez Padín – Dibujo técnico
Manuel Coia Piñeiro – Cantería y Escultura
Paulo González Díaz – Profesor de Cantería
Manuel Ángel Vidal Santos – Oficial de maquinarias
Adrián Otero Chantada – Profesor de Escultura
Jorge Barreiro Barreiro – Profesor de Modelado
José Feliciano Peixoto Martínez - Profesor de Modelado
Sara Piñón Esteban – Profesora de Construcción

APOIO Á PRESENTACIÓN DA CANDIDATURA Á LISTA MUNDIAL DO PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL DA UNESCO

A Deputación de Pontevedra, como entidade local que vela pola salvagarda dos intereses histórico-culturais dos sesenta e un municipios que integran a súa provincia e como titular da Escola de Cantería, fundada en 1979 no mosteiro de Poio e situada desde o ano 2000 nos terreos da Illa do Santo, cedidos pola Comunidade de Montes Veciñais en Man Común de San Salvador de Poio, quere, a través deste comunicado,

Pór de manifesto e trasladarlle á Dirección Xeral de Patrimonio Cultural o seu decidido apoio á presentación da candidatura á Lista Mundial do Patrimonio coa pedra en seco, tendo en conta que:

- Esta técnica constitúe unha das manifestacións culturais máis ancestrais que conforman a identidade do pobo galego; está presente en incontables construcións, edificacións e instalacións do noso ámbito rural, estreitamente ligada á identificación do noso aproveitamento da auga, con relevantes mostras na comarca de Pontevedra
- Constitúe unha técnica tradicional da construción transmitida de forma oral e empírica, realizada por profesionais da cantería, a cuxa formación e capacitación contribúe esta Deputación cunha escola específica na materia na que se imparten coñecementos de debuxo artístico e técnico, historia da arte, cantería, construción e escultura, ata alcanzar a formación superior de mestra e mestre canteiro

Carmen Silva Rego
Presidenta da Deputación de Pontevedra
**DEPUTACIÓN
PONTEVEDRA**

Pontevedra, 16 de novembro de 2016

SOUTIEN À LA PRÉSENTATION À LA LISTE DU PATRIMOINE CULTUREL MONDIAL
IMMATÉRIEL DE L'UNESCO

Dans la *Deputación de Pontevedra*¹ comme entité locale qui supervise la protection de l'intérêt historique - culturelles des soixante-et-un municipalités au sein de leur province, et en tant que propriétaire de la « Escola de Canteiros », fondée en 1979 dans le monastère de Poio et situé depuis 2000 au motif l'île de Santo, la courtoisie les propriétaires du lot commun de San Salvador de Poio, veut, à travers cette déclaration,

Mettez en surbrillance et vous transférer au Département du patrimoine culturel de son fort soutien pour la présentation de l'application à la liste du patrimoine mondial en *Pierre sèche*, en gardant à l'esprit que:

— Cette technique est l'un des événements culturels les plus anciens qui constituent l'identité du peuple galicien; est présent dans d'innombrables bâtiments, les bâtiments et les installations de nos zones rurales, étroitement liée à l'identification de notre utilisation de l'eau, avec des exemples pertinents dans la région de Pontevedra

— Il est une technique traditionnelle de construction transmise oralement et empirique, menée par des professionnels dans la maçonnerie, dont la formation et d'aider ce Conseil avec une école spécifique en la matière enseignée connaissance du dessin artistique et technique, histoire de l'art, de la maçonnerie, la construction et la sculpture, atteignant plus professeur d'éducation et maître marbrier

Maria del Carmen Silva Rego
Président de Pontevedra

Pontevedra, le 16 Novembre 2016

---

¹ *Deputación de Pontevedra*: entité administrative qui regroupe plusieurs municipalités

SUPPORT PRESENTATION TO THE LIST OF UNESCO'S INTANGIBLE CULTURAL
HERITAGE LIST

In "Deputación de Pontevedra"¹, as local entity that oversees the protection of historical interest - cultural sixty-one municipalities within their province and as owner of "Escola de Canteiros", founded in 1979 in the monastery of Poio and located since 2000 on the grounds of Illa do Santo properties of communal mount community of San Salvador de Poio, wants, through this statement,

Highlight and transfer you to the Department of Cultural Heritage its strong support for application submission to the World Heritage List with dry stone, bearing in mind that:

— This technique is one of the most ancient cultural events that make up the identity of the people galician; is present in countless buildings, buildings and facilities of our rural areas, closely linked to the identification of our use of water, with relevant examples in the region of Pontevedra

— It is a traditional technique of building transmitted orally and empirical, conducted by professionals in the stonework, whose training and help this Council with a specific school in the matter taught knowledge of artistic and technical drawing, art history, masonry, construction and sculpture, reaching higher education teacher and master stonemason

Maria del Carmen Silva Rego
President of Deputación de Pontevedra

Pontevedra, 16 November 2016

---

¹ Deputación de Pontevedra: administrative entity that included the municipalities of the province

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACION

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Buñol y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en pozos de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

POZOS DE PIEDRA SECA DE BUÑOL (VALENCIA)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de pozos, al igual que otras estructuras de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Buñol y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra y con suerte, el encontrar un pequeño humedal, siempre en el secano, para construir su pequeño pozo.

Es evidente que con el abandono del secano, sobre todo en el monte, por la dureza propia del trabajo, la realización de pequeñas casetas de monte más modernas, con su aljibe y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de nuestros pozos.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones así como otras: caleras, cucos, fresqueras, etc., que también las hay y muy interesantes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

El proyecto que estoy llevando a cabo, nace de mi afición por las caminatas en el monte, lo que propició inicialmente mi interés por los diferentes pozos que me iba encontrando, ya que alguno de ellos a pesar de su estado semi ruinoso, se mostraban ante mí como “el discreto hermanamiento entre el hombre y la

naturaleza". En principio la idea primigenia, fue la búsqueda del mayor número de pozos del término municipal, para en un principio georeferenciarlos y posteriormente clasificarlos y catalogarlos, con el motivo prioritario de conocer la ubicación exacta de cada uno de ellos.

La búsqueda y control de los pozos dura aproximadamente cuatro años, con un total de ciento cincuenta pozos, aunque alguno de ellos se "habían modernizado", es decir, el "cilindro" era de piedra pero en la capucha se habían utilizado otro tipo de materiales más modernos. Posteriormente decido seleccionar treinta y ocho, y restaurarlos.

Esta bonita pero dura tarea me ha llevado otros seis años, ya que algunos pozos eran pequeños, pero otros tenían una profundidad de hasta seis metros, lo que ha hecho dificultosa su limpieza y restauración. La restauración ha consistido en la limpieza de maleza de alrededor del pozo y posteriormente, limpiar el relleno que haya caído en su interior, y volver a montar la capucha de piedra en seco.

Durante todo este periodo se han ido evaluando en periodos de lluvia, la capacidad de recogida de agua de éstos, con diferentes resultados, algunos de ellos esperanzadores.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

No voy a poner el nombre de todos los pozos restaurados, ya que la lista es larga, así que invito a todos los que estéis interesados en el tema os remito a mi blog:

www.pozospiedrasecabunyor.blogspot.com

Vicente Hernández Lisart
DNI: 24313805E

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA
TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA
LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après quelques brèves notes concernant mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

PUITS EN PIERRE SÈCHE A BUÑOL (VALENCE)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de puits, tout comme celles des autres constructions en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Buñol et de ses habitants qui à force de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne et ont eu la chance de trouver de l'eau, pourtant dans des terres sèches, pour construire un petits puits.

Il est évident que l'abandon de la culture sèche, surtout dans la montagne en raison de la dureté du travail, l'apparition de petites cabanes plus modernes sur le piémont, avec leur réservoir d'eau, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de nos puits.

Une prise de conscience de la population et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que ce type de constructions en pierre sèche, ainsi que d'autres ouvrages, présents dans notre région et forts intéressants, tels que les fours à chaux, les réserves à provision et les abris, fassent l'objet d'une protection au titre d'éléments de notre patrimoine.

Le projet dans lequel je me suis engagé a surgi de mon goût pour les promenades en montagne, car c'est ce qui a suscité au départ mon intérêt pour les différents puits que j'y ai rencontrés. Certains, bien qu'en état de semi-ruine, me semblaient être comme "le discret jumelage entre l'homme et la nature". En principe, l'idée première

était de rechercher le plus grand nombre de puits existant sur la commune, d'abord pour leur géolocalisation, et ensuite pour leur recensement et leur catalogage, avec le but prioritaire de connaître l'emplacement exact de chacun d'eux.

La prospection et le référencement des puits a duré environ quatre ans, avec un bilan de cent cinquante puits, même si certains ont été "modernisés", c'est-à-dire que le "cylindre" est toujours en pierre mais la couronne est en matériaux plus modernes. Il a été décidé d'en choisir trente-huit et de les restaurer.

Cette belle entreprise, mais quand même une dure tâche, m'a pris encore six ans, car certains puits étaient petits alors que d'autres avaient jusqu'à 6 mètres de profondeur, ce qui a rendu difficile leur nettoyage et leur restauration. La restauration a consisté à enlever la végétation autour du puits, de nettoyer l'intérieur de tout ce qui était tombé dedans, puis de remonter la couronne en pierres sèches.

Pendant toute cette période, on a évalué la capacité de récupération de l'eau de pluie par ces puits, avec des résultats divers, mais certains encourageants. Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Je ne vais pas donner le nom de tous les puits restaurés car la liste est longue, mais j'invite tous ceux qui sont intéressés par le sujet à aller sur mon blog : www.pozospiedrasecabunyo.blogspot.com

Vicente Hernández Lisart DNI
(carte d'identité) : 24313805E

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Buñol area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE WELLS IN BUÑOL (VALENCIA)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of wells, as well as other dry stone structures, since this is our popular heritage, because it is directly related to the history of Buñol and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, and with luck, to find a source of water, in these dry lands, where they could build a small watering well.

It is evident that with the abandonment of dryland farming, especially in the mountains, due to the difficulties of this kind of work, the building of more modern mountain huts with cisterns and other factors of a socioeconomic type that would be too long to enumerate here, our wells have had zero maintenance and have been mostly abandoned.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area, along with others like firing kilns, shelters and ice storage wells, etc., which are also abundant and very interesting in our area, can enjoy some degree of patrimonial protection.

The project that I am working on stems from my enthusiasm for walking in the mountains, which initially awoke my interest in the variety of wells that I encountered, as some of them, despite their semi-ruinous state, proved to me to be "a discrete twinning between man and

1

nature". In principle, my original idea was to search for all the wells in the municipality, starting off with their georeferences and then classifying and

1

cataloguing them, so as to become familiar with the exact location of each one of them.

The search and classification of these wells took approximately four years, and we can now say we have a total of one hundred fifty wells, although some of them have been "modernised" of late, that is to say, the "shaft" was in stone but the cap or housing above is now in another type of more modern material. I subsequently decide to select thirty-eight wells and restore them completely.

This enchanting but difficult task took me another six years, since some of these wells were small, but others had a depth of up to six metres, which made cleaning and restoration quite hard and time-consuming. Restoration consisted of cleaning away weeds and brush from around the well and subsequently cleaning the lining that had fallen into it, and reassembling the dry stone housing above.

Throughout this period precipitation was controlled during wet and dry seasons so as to evaluate the capacity of these wells to collect water, with varying results, some of which were quite hopeful. It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

I will not list the name of all these restored wells since it would be too long, but I do invite all those who are interested in the subject to refer to my blog for further information:

www.pozospiedrasecabunyor.blogspot.com

Vicente Hernández Lisart

National ID No.: 24313805E

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

La protección de las técnicas de construcción de piedra en seco me parece fundamental para conservar el rico patrimonio arquitectónico existente, pero también porque encierra en sí misma la transmisión de otros valores, como el aprovechamiento de los recursos naturales desde un punto de vista económico y ecológico. A todo ello he de añadir que hoy día para mí es una forma de vida, que complementa mi trabajo como jornalero agrícola.

En 2006, después de estar trabajando en el sector del calzado durante 30 años, tras el cierre de la fábrica en la que había estado comencé a trabajar en el campo, mi única alternativa en aquel momento. Así entré a formar parte de una cuadrilla, en la que estaba mi tío Juan Albert. Además de los trabajos agrícolas propios del campo, ellos realizaban trabajos de piedra seca (tanto relacionados con la agricultura como para la construcción). Durante los primeros 8 meses realizamos varios trabajos en Monóvar y aquello me fue gustando, de forma que al jubilarse los compañeros de mi tío yo continué aprendiendo y trabajando con él, hasta que también se jubiló hace unos años. Juntos hemos trabajado en encargos de distinta envergadura, haciendo “redondas” a olivos, escaleras bancos, ribazos nuevos y reparaciones o entradas de chalets.

He trabajado seleccionando, desbastando y careando la piedra, para la colocación por parte de albañiles también, pero también he construido en piedra seca. Estos encargos son cada vez más eventuales, entre otras cosas porque no se aprecia el coste de la mano de obra y también porque es un trabajo que no se puede presupuestar con tanta precisión como el de un albañil... Los contratistas son normalmente extranjeros o lugareños adinerados.

Actualmente trabajo solo, allá donde me llaman, combinando los encargos con el trabajo de jornalero de campo, con la ventaja de que puedo ayudarme de maquinaria pesada o remolques para acercar la piedra al tajo e ir preparando el terreno y el material. La herramienta que utilizo es sencilla, una maza de hierro, un martillo con cresta, hilo, capazo y legón. A pesar de tratarse de útiles rudimentarios, la maza y el martillo que tengo no son fáciles de encontrar en el mercado. Dispongo de ellas porque cuando comencé como “ribero”, un señor de la pedanía de La Caballusa me regaló y que pertenecían a su suegro, que también era “ribero”.

Todo el trabajo es manual. Se “cuadrea” la piedra a mano, se calza con cuñas de piedra y detrás se coloca “ripio”. Es fundamental preparar bien la zona de cimentación y conocer bien la piedra con la que se va a trabajar y en algunas ocasiones, dependiendo de la obra, se le da “tarús” (talud) para mejorar su estabilidad.

En el caso de Pinoso, lugar en el que resido, he trabajado reparando varios ribazos y construyendo algunos elementos para chalets, pero no he recibido ningún encargo para reparar algún “cuco”, así que desconozco su técnica de construcción, aunque me consta que hay más de un centenar y me resultaría interesante conocer cómo se han construido y como se pueden conservar.

El aprendizaje de esta técnica constructiva tradicional, en vías de extinción, ha supuesto para mí una oportunidad de trabajo e ingreso económico que también lo puede ser para otras personas y considero que es una técnica merecedora de ser apoyada de forma particular e institucional y por ello planteo mi apoyo a la candidatura internacional a la lista representativa de Patrimonio Inmaterial de la Humanidad.

Enrique Nohales Albert DNI 21440294-Q

Pinoso; 19 de noviembre de 2016

A PROPOS DE LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DES TECHNIQUES DE CONSTRUCTION EN PIERRE SÈCHE À LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATERIEL DE L'HUMANITÉ.

La protection des techniques de construction en pierre sèche me semble essentielle pour préserver le riche patrimoine architectural, mais aussi parce qu'elle renferme la transmission d'autres valeurs, telle l'utilisation des ressources naturelles d'un point de vue économique et écologique. J'ajouterais que pour moi il s'agit maintenant d'un mode de vie, qui complète mon travail comme ouvrier agricole.

En 2006, après avoir travaillé dans le secteur de la chaussure pendant 30 ans, suite à la fermeture de mon usine, je me mis à travailler dans les champs, ce qui constituait ma seule possibilité à cette époque. J'ai donc rejoint l'équipe de mon oncle Juan Albert. Outre les activités agricoles ils se consacraient au travail de la pierre sèche (aussi bien dans le secteur de l'agriculture que celui de la de la construction). Au cours des 8 premiers mois nous avons réalisé plusieurs chantiers à Monovar et j'y pris goût, de sorte qu'à la retraite des collègues de mon oncle, je poursuivis mon apprentissage et ma collaboration avec lui, jusqu'à ce qu'il prenne à son tour sa retraite, il y a quelques années. Ensemble, nous avons travaillé sur des commandes de différentes envergures, construisant des "rond" aux oliviers, des bancs-escaliers, des parements de terrasses et des réparations ou de entrées de villas.

J'ai travaillé à la sélection, à l'équarrissage des pierres, et aussi en aide à la mise en œuvre par les maçons, mais j'ai aussi construit en pierre sèche. Ce genre de commande est de plus en plus rare, entre autres parce que le coût de la main d'œuvre n'est pas compté à sa juste valeur, en outre c'est un travail dont les devis ne sont pas aussi précis que ceux de la maçonnerie courante. Les commanditaires sont le plus souvent des étrangers ou des voisins riches.

Actuellement, je travaille seul, partout où on m'appelle, combinant les commandes avec le travail d'ouvrier agricole, ce qui me donne la possibilité d'utiliser engins et remorques pour amener les pierre au chantier, ou pour apprêter le terrain et le matériel. L'outillage que j'utilise est simple: un maillet en fer, un marteau à crête, du fil, un panier et un bêche. Malgré leur nature rudimentaire, mes maillets et marteaux sont rares sur le marché. Je les tiens d'un habitant du hameau de La Caballusa qui m'en fit cadeau à mes débuts comme "ribero", lui même les tenait de son Beau-Père que était aussi "Ribero".

Tout le travail est manuel. Les pierres sont ajustées et fixées à la main à l'aide d'éclats de calage, de la pierraille servant au remplissage à l'arrière. Il est essentiel de préparer soigneusement les fondations et d'avoir une bonne connaissance de la pierre avec laquelle on va travailler et parfois, en fonction du chantier, on ménage du fruit pour améliorer la stabilité.

Dans le cas de Pinoso, où j'habite, j'ai travaillé à la réparation de différents parements de terrasses et aussi à la construction d'aménagements dans des villas, mais je n'ai jamais reçu de commande de réparation d'une borie, dont j'ignore tout de la technique de construction, bien que je sache qu'il y en a plus d'une centaine et cela m'intéresse de savoir comment ils ont été construits et comment les conserver.

L'apprentissage de cette technique de construction traditionnelle en voie de disparition, a constitué pour moi une opportunité d'emploi et de revenus d'autres pouvant suivre le même chemin. C'est à mon avis une technique qui mérite le soutien des particuliers et des institutions, ce qui m'anime à donner mon soutien à sa candidature internationale à la liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité.

Pinoso, le 19 novembre 2016

Enrique Nohales Albert. DNI 21440294Q

ABOUT THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR THE DRY STONE MASONRY TECHNIQUE'S INCLUSION IN THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY LIST

I consider that the protection of the drystone masonry techniques is essential to preserve the rich architectural heritage existing in this age, but also because it encloses in itself the transmission of other values, such as the use of natural resources from an economic and ecological point of view. To all this, I must add that nowadays it is a living for me, which complements my work as an agricultural day laborer.

In 2006, after working in the footwear sector for 30 years, following the closure of the factory I had worked in, I started a job as a field worker, the only alternative at that time. Thus I became part of a work crew, where my uncle Juan Albert was.

Besides the agricultural labour, they performed dry stone masonry jobs (both related to agriculture and construction). During the first 8 months we did several jobs in Monóvar and I started enjoying it. So when my uncle's companions retired I continued learning and working with my uncle until he retired as well. Together we have worked on different orders, making "round structures" for olive trees, benches, stairways, repairing or building new retaining walls and chalet entrances.

I've worked selecting, chopping and carving stones, both to provide construction workers and for building by myself using dry stone masonry technique. But these tasks are becoming more and more eventual. Among other things because the cost of this labor is not appreciated and also because it is a job that can not be accurately budgeted as that of a bricklayer... Contractors are usually foreigners or wealthy locals.

Currently I work alone, wherever I am called, combining this commissions with the work as agricultural day laborer, with the advantage that I can make use of heavy machinery or trailers to bring the stone to the site and to prepare the ground and materials. The tools I use are simple: an iron mallet, a stonemason's hammer, thread, a large basket and a hoe. In spite of being rudimentary tools, the mallet and the hammer I have are not easy to find in the market. I have them because when I started as "*ribero*" (drystone retaining wall mason), a man from the village of La Caballusa gave them to me. They belonged to his father-in-law, whom also was a "*ribero*".

All the work is handcrafted. The stone is squared manually, chocked with stone wedges, and stone pebbles are placed behind. It is essential to prepare properly the foundation area and to be familiar with the stone type you are going to work with. And in some cases, depending on the situation, you need to give it "*tarús*" (slope) to improve stability.

In the case of Pinoso, where I live, I have worked on repairing several retaining walls and building elements for chalets, but I've never received any commission to repair any "*cuco*" (a local drystone rural shelter), so I do not know its construction technique, although I know there are more than a hundred and I would be interested in learning how were they built and how can they be preserved.

The learning of this traditional constructive technique in process of extinction has meant to me a job opportunity and an economic income, which can also be the case for other people. I consider that it is a technique worthy of being supported in a particular and institutional way and for this reason I offer my support to the International candidacy for the representative list of Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Enrique Nohales Albert DNI 21440294-Q
Pinoso, 19h of November, 2016

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

Comencé a “fer riba” a los 17 años, al trabajar en una finca agrícola. Uno de mis primeros trabajos fue con un par de riberos que estaban reparando un ribazo, en el momento del descanso, comencé a jugar con las piedras y el dueño de las tierras, al ver mi actitud, me preguntó si me interesaba trabajar haciendo ribazo. Con ellos estuve unas semanas y el “amo” ya no tuvo que llamarlos más, pues los ribazos eran cosa mía.

Desde entonces y hasta mi jubilación he compaginado los trabajos del campo con la construcción de ribazos y otros trabajos de piedra. He trabajado en distintas poblaciones (Pinoso, Monóvar, Elda, Petrer, Sax, Salinas, Yecla y Jumilla) y con todo tipo de piedra, realizando tanto ribazos para fincas agrícolas y reparaciones como encargos para chalets y ayuntamientos de la comarca, sobre todo en los momentos de “boom” de la construcción. Aunque he realizado encargos de forma individual, también he trabajado durante largas temporadas con otros compañeros del pueblo y después de tantos años de duro trabajo me siento orgulloso de todos ellos, pues nunca me han tenido que llamar para reparar aquello que he hecho. Mis trabajos están hechos a conciencia y para que duren, como decimos en Pinoso “tota la vida”

Construir con piedra seca ha sido para mí algo especial. A pesar de ser un trabajo muy duro, me ha dado muchas satisfacciones..., conseguir levantar arcos, altos muros, realizar elementos decorativos, superar retos nuevos, sentirte constructor con una materia prima tan elemental y rústica como la piedra ha sido muy gratificante. A esto no se dedica mucha gente... y lamentablemente cada vez menos.

Durante los últimos años de mi trabajo también he podido disfrutar enseñando cuanto se a mi sobrino, que ha aprendido el oficio y va haciendo sus encargos y mientras pueda estoy dispuesto a seguir ayudándole a resolver cuantas dudas surjan. Transmitir la técnica es fundamental para que no se pierda esta forma de construir, porque amontonar piedras lo puede hacer cualquiera, pero hay que saber cómo hacerlo y apreciarlo.

Conocer que existe una candidatura internacional para que el trabajo que he hecho durante casi toda mi vida sea considerado patrimonio de la humanidad me parece muy curioso, interesante y fundamental. Además de ayudar a conservar las construcciones que han modelado nuestro paisaje durante cientos de años, puede ser un medio de vida para otras personas, tan digno o más que cualquier otro y no tengo dudas a la hora de presentar mi apoyo personal.

Pinoso, 24 de noviembre de 2016

Juan Albert Mira

DNI: 22077722-E

A PROPOS DE CANDIDATURE INTERNATIONALE À LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATERIEL DE L'HUMANITE POUR LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE DE LA PIERRE SÈCHE

Je commençai à "*fer riba*" (construire des parements) à l'âge de 17 ans, à l'occasion de mon emploi dans une ferme. Un de mes premiers emplois fut avec une équipe de deux "*riberos*" qui réparaient un parement de terrasse. Au moment de la pause, alors que je jouais distraitemment avec les pierres le propriétaire du terrain, constatant mon intérêt me demanda si je voulais travailler à construire des parements de terrasses. Je restai quelques semaines avec eux et le patron n'eut plus besoin d'eux car les parements étaient devenus mon affaire.

A partir de ce moment jusqu'à ma retraite, j'ai combiné les travaux des champs et la construction de parements et d'autres travaux en pierre. J'ai travaillé dans différentes communes (Pinoso, Monóvar, Elda, Petrer, Sax, Salinas, Yecla et Jumilla) et avec toutes sortes de pierres, faisant aussi bien des parements de terrasses pour des propriétés agricoles et des commandes de travaux d'entretien pour des villas ou les mairies de la région, en particulier au moment du "boom" de la construction. Bien que je l'ai reçu des commandes individuelles, j'ai aussi travaillé pendant de longues périodes aux côtés d'autres et après tant d'années de travail acharné, j'en suis fier car on n'a jamais eu à me rappeler pour réparer ce que j'ai fait. Mes œuvres sont faites consciencieusement et pour durer, comme nous disons en Pinoso "toute la vie

Construire en pierre sèche a été pour moi quelque chose de particulier. En dépit de sa dureté c'est un travail qui m'a donné beaucoup de satisfaction ... réalise des arcs, de hauts murs, faire des aménagements décoratifs, surmonter de nouveaux défis, se sentir bâtisseur à partir d'une matière première aussi élémentaire et rustique que la pierre a été très enrichissant. Peu de gens s'y consacrent... et, malheureusement, de moins en moins.

Au cours des dernières années de mon travail, j'ai joui de la possibilité de transmettre mes connaissances à mon neveu, qui a appris le métier et est en train de faire ses commandes et dans la mesure de mes capacités je suis disposé à continuer à l'aider à résoudre tous les doutes qu'il puisse avoir. Transmettre la technique est essentiel pour éviter que cette façon de construire tombe dans l'oubli, parce que si tout le monde peut entasser des pierres, peu sont ceux qui savent comment faire et qui l'apprécient

Connaître l'existence d'une candidature internationale pour que le travail auquel je me suis consacré pratiquement toute ma vie soit considéré comme patrimoine de l'humanité me semble très curieux, intéressant et fondamental. En plus d'aider à la préservation des constructions qui ont façonné notre paysage depuis des centaines d'années, cela pourrait constituer un moyen de subsistance pour d'autres au moins aussi digne que tout autre, je n'ai aucun doute au moment d'apporter mon soutien personnel.

Pinoso le 24 novembre 2016

Juan Albert Mira
DNI: 22077722-E

ABOUT THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR THE DRY STONE MASONRY TECHNIQUE'S INCLUSION IN THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY LIST

I started to "*fer riba*" (to construct drystone retaining walls) at 17, while working in a farm estate. I did one of my first jobs with a couple of "*riberos*" (drystone retaining wall masons) that were repairing a retaining wall. During their break I started playing with the stones. The landlord, perceiving my attitude, asked me if I was interested in working with drystone retaining walls. I worked with them for a few weeks and since then the landlord didn't have to call them any more, because the retaining walls were my job.

From that point on, and until my retirement, I've combined the agricultural labour with the construction of retaining walls and other drystone jobs. I've worked in different villages (Pinoso, Monóvar, Elda, Petrer, Sax, Salines, Yecla and Jumilla) and with all kind of stones. I've done and repaired retaining walls in farm estates, as well as requests for private houses or city councils from the region, specially during the housing boom.

Although I've done labours on my own, I've also worked for long periods along with village fellows. After all this years of hard work I feel proud of all of them, since I've never been called to repair my own finished works. My projects are done minutely to make them last, as we say in Pinoso, "for a lifetime".

Building with drystone has been something special for me. Despite of being a very hard work it has given me many satisfactions. Succeeding in the construction of arches, high walls or decorative elements, to overcome new challenges, the feeling of being a builder with an elemental and rustic material such as stone has been very gratifying. Not many people dedicate to this job, and sadly there's few of us day by day.

During my last working years I've been able to enjoy teaching my nephew everything I know about drystone masonry. He has learnt the craft and now he is doing his own errands, and while I can I am happy to help him to resolve all the doubts that may come up. Transmitting the craft is fundamental so this masonry technique does not get lost. Because piling up stones can be done by anyone, but it is necessary to know how to do it properly and appreciate it.

Discovering that it exists an international candidacy to make the work I have undertaken during most of my life to be considered intangible cultural heritage seems to me very curious, interesting and essential. Apart of helping the preservation of existing constructions that have modelled our landscape during centuries, it can be a livelihood for other people, as respectable as any other, and I have no doubts when it comes to give my personal support.

Pinoso, 24th of November, 2016

Juan Albert Mira
DNI: 22077722-E

RESPESTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TECNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

Desde mi modesta opinión me parece una iniciativa importantísima que se presente la candidatura para declarar la arquitectura en piedra seca como "Patrimonio Inmaterial de la Humanidad". Aunque creo que debe ir unida al aspecto material, ya que tan importante es el conservar la técnica y la trasmisión de los conocimientos como la protección de las construcciones en si. Soy consciente de que son miles las construcciones de piedra seca existentes y por tanto la protección de todas se antoja imposible. Por tal motivo creo que las corporaciones municipales son las entidades más cercanas y por tanto las que más pueden incidir en la conservación, protección y divulgación de dicho patrimonio.

A título personal destacaré que mi introducción en este mundo de la piedra seca es relativamente reciente. Años atrás no prestaba apenas atención a este tipo de construcciones, pero cuando las descubrí me cautivaron enormemente. Empecé a valorar, entre otras cosas, la cantidad de esfuerzo que suponía su construcción, en una sociedad agraria y carente de tecnología, así como a todas las personas anónimas, verdaderos artífices de estas obras que fueron capaces de transformar tierras totalmente improductivas e integrar esta arquitectura en el paisaje.

Todos estos aspectos me incitaron a iniciar un proyecto de localización y catalogación de los elementos de piedra seca existentes en el término municipal de Pinoso (Alicante), trabajo que llevo realizando casi seis años y que todavía no he concluido. Prestando especial atención a los denominados "CUCOS" (refugios utilizados por agricultores, ganaderos y canteros). El resultado es la catalogación de más de 160 estructuras, de las cuales hay una cantidad importante de ellas que necesitan algún tipo de actuación (limpieza y restauración). Preocupan algunos casos extremos en el que si no se actúa pronto la pérdida será irreparable. Ante esta situación he decidido iniciar la participación en cursos de formación para ampliar conocimientos sobre construcción y restauración de la piedra seca e incluso la realización de pequeñas restauraciones, con el fin de evitar la pérdida de la técnica e intentar transmitirla a las nuevas generaciones.

Ante esta situación creo, como he citado anteriormente, que las entidades locales son las que deben actuar con las herramientas que disponen con el fin de proteger este patrimonio, como podría ser la declaraciones de B.R.L, programas de difusión y concienciación ciudadana, cursos, talleres, etc.

Por tanto doy todo mi apoyo a la candidatura de la piedra en seco como **Patrimonio Inmaterial de la Humanidad**.

Juan Francisco Tenza Carrillo. Licenciado en Historia

DNI: 21488686 Q

Pinoso a 19 de Noviembre de 2016

A PROPOS DE LA CANDIDATURE INTERNATIONALE DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE À LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

À mon humble avis, la candidature pour déclarer l'architecture en pierre sèche comme "Patrimoine immatériel de l'Humanité" constitue une initiative très importante. Je pense en outre que l'aspect matériel doit y être associé dans la mesure où la protection des constructions proprement dites est aussi importante que celle des techniques et des connaissances à transmettre. Je suis conscient qu'il y a des milliers de constructions en pierre sèche et que par conséquent il est impossible de toutes les protéger. Pour cette raison, les corporations municipales sont à mon avis les organisations les plus proches et donc leur action à le plus de chances d'influer sur la conservation, la protection et la diffusion de ce patrimoine

Personnellement, je dois signaler que mon contact au monde de la pierre sèche est relativement récent. Par le passé c'est à peine si l'on prêtait attention à ce type de construction, cependant leur découverte me captiva. Je devins conscient de l'effort représenté par ces constructions dans le contexte d'une société agricole dépourvue de technologie ainsi que par toutes ces personnes anonymes, véritables créateurs de ces œuvres ont été en mesure de transformer des terres complètement improductives et d'intégrer cette l'architecture dans le paysage.

Tous ces aspects m'ont encouragé à lancer un projet de repérage et catalogage des éléments en pierre sèche existants dans la municipalité de Pinoso (Alicante); c'est un travail que je réalise depuis près de six ans et qui est encore en cours. J'accorde une attention particulière aux bories (abris utilisés par les agriculteurs, les éleveurs et les tailleurs de pierre). Le résultat est le catalogage de plus de 160 structures, dont un nombre important ont besoin d'interventions (nettoyage et restauration). Certains cas extrêmes de risque perte irréparable à défaut d'action urgente sont préoccupants. Face à ces faits, je me suis inscrit à des cours de formation pour élargir mes connaissances sur la construction et la restauration de la pierre sèche et même faire de petites restaurations, afin d'éviter la perte de la technique et d'essayer de le transmettre aux nouvelles générations.

Devant cette situation, je pense, comme je l'ai évoqué ci-dessus, que les autorités locales sont celles qui devraient agir à l'aide des ressources dont elles disposent, afin de protéger ce patrimoine, en l'occurrence par des déclarations de BRL, des programmes de diffusion et de sensibilisation du public, des cours, des ateliers , etc.

Par conséquent, je soutiens fermement la candidature de la pierre sèche comme patrimoine immatériel de l'humanité.

Juan Francisco Tenza Carrillo.

Licence d'Histoire

Carte d'identité: 21488686 Q

Pinoso le 19 Novembre de 2016

ABOUT THE INTERNATIONAL CANDIDACY FOR THE DRY STONE MASONRY TECHNIQUE'S INCLUSION IN THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HUMANITY LIST

From my modest opinion, the submission of the candidacy of drystone masonry technique as Intangible cultural heritage of Humanity seems a very important initiative. Although I think it should come along with the material aspect, since the preservation of the technique and the transmission of knowledge is as important as the protection of the constructions themselves. I am aware that there are thousands of drystone constructions and therefore the protection of all of them may be impossible. For this reason I believe that municipal corporations are the closest entities and therefore those that can have an impact on conservation, protection and information dissemination of said heritage.

On a personal note, I will point out that my introduction into the drystone world is relatively recent. Years ago I paid little attention to these types of constructions, but when I discovered them, I was enormously captivated. I began to appreciate, among other things, the amount of effort involved in its construction, in an agrarian society and lacking in technology, as well as to all anonymous people, true architects of these works who were able to transform unproductive lands and integrate this architecture into the landscape.

All these aspects prompted me to start a project of locating and cataloging the drystone elements within the municipal borders of Pinoso (Alicante), a work that I have been doing for almost six years and I have not yet finished. Paying special attention to the so-called "*cucos*" (shelters used by farmers, stock-breeders and stonemasons). The result is the cataloging of more than 160 structures, of which a significant number need some type of intervention (cleaning and restoration). There are some worrying extreme cases in which quick actions are needed in order to prevent irreparable damages. Faced with this situation I decided to start participating in training courses to expand knowledge about construction and restoration of drystone structures and even the realization of small restorations, in order to avoid the loss of the technique and try to transmit it to the new generations.

In view of this situation, I believe, as I mentioned above, that local authorities should act with the means they have in order to protect this heritage, such as the declarations of BRL (Relevant Local Assets), citizen awareness plans, courses, workshops, etc.

Therefore I give all my support to the candidacy of the Drystone masonry technique as Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Juan Francisco Tenza Carrillo. History graduate
DNI: 21488686 Q

Pinoso, 19th of November, 2016

Borriol, 28 de juliol de 2016

Ignasi Falomir Palau
PI/ La Font, Nº 23
12190 Borriol (Castelló)
Tel.: 695 242 779

DECLARACIÓ D'ADHESIÓ A LA LLISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONI INMATERIAL DE LA HUMANITAT PER A LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA SECA.

1.- Presentació.

Per la meua part i amb aquest document, havent tingut coneixement del projecte, vull manifestar el convenciment de la necessitat i la conveniència de la iniciativa, pel que pot representar de positiu per al coneixement, preservació i difusió tant de les tècniques com de les construccions realitzades amb pedra seca.

Al marge de la meua trajectòria professional com a enginyer tècnic industrial, he tingut des de fa molts anys interès en tot el que està relacionat amb els treballs amb la pedra al poble de Borriol, degut al contacte personal que he tingut amb els treballadors que representen la tradició dels oficis de la pedra, i meravellat per el patrimoni material que hi ha al poble.

Hi ha que destacar la necessitat de conèixer i preservar les tècniques de treball amb pedra perquè després de molts segles en que no van haver canvis significatius, tant en els procediments d'extracció, d'elaboració de les peces i de col.locació, en les darreres dècades els nous mètodes han evolucionat molt ràpidament, i han irromput i canviat quasi per complet la situació.

Aquets canvis en els tècniques utilitzades, juntament amb els canvis generacionals i l'evolució pròpia del sector, han provocat que molts coneixements i saviesa popular que havien perdurat durant generacions i dominaven molts treballadors del poble, es vagen perdent progressivament, i estiguen en perill de desaparèixer per complet.

Reitere la meua disposició personal a recolzar iniciatives que puguen contribuir a preservar les tècniques dels treballs tradicionals amb pedra, i el important patrimoni material de les construccions realitzades.

Adjunte en el present document una part de la informació referent als treballs amb pedra, que hem pogut anar recopilant en Borriol, i concretament la que fa referència a les construccions amb pedra seca, que és una de les vessants al costat d'altres oficis tradicionals relacionats com poden ser els treballs a les pedreres, o els treballs dels pedrapiquers.

2.- Tradició i patrimoni dels treballs de la pedra en Borriol.

Els diferents oficis relacionats amb els treballs de la pedra, han estat des de fa segles molt arrelats al poble de Borriol. Molt probablement els principals motius d'esta gran vinculació, són la disponibilitat de matèries primeres de qualitat i la proximitat als centres de consum dels productes treballats amb pedra.

El terme de Borriol és en essència una vall estreta i allargada, arroglada de muntanyes i amb preponderància d'afloraments rocosos en la superfície. Esta marcada orografia muntanyosa fa contrast amb les planures que hi ha a les proximitats, com son la Plana de Castelló, o el pla de l'Arc.

El botànic Cavanilles, en el segle XVIII, ja va tindre eixa impressió, per la manera en que s'expressa en la seua obra "Observaciones sobre historia natural, geografía, agricultura, población y frutos del Reyno de Valencia" del 1795: *"Poseen (los de Borriol) quatro horas de término de oriente a poniente entre los de Benicassim y Alcora, y tres de norte a mediodía entre los de Vilafamés y Castelló; pero apenas benefician la quarta parte por los muchos y descarnados montes que allí se hallan"*.

La pedra està disponible en gran part del terme municipal, en diferents tipus de roca. Principalment es troba predominantment la roca calcària del Cretàcic i del Juràssic, però també d'altres com les arenisques i pissarres metamòrfiques del període Carbonífer, i les roques sedimentaries silíciques del Triàsic, conegudes com a pedra de rodéno. A més, dins dels estrats de cada període geològic, la pedra es presenta en molt diferenciades característiques, depenent de l'àrea de procedència dels materials, en cada pedrera o partida del terme.

Els principals centres de consum dels productes treballats amb pedra procedent de Borriol, han estat durant molts anys Castelló i els pobles de la Plana, que van experimentar un gran desenvolupament en els segles XVIII, XIX i XX, i per tant van requerir el subministrament de materials per als seus nous edificis, i construccions de pedra seca en les transformacions agràries. A partir de principi del segle XX es va anar estenent també per Valencia, Catalunya, Mallorca i gran part d'Espanya, i darrerament passant inclús a la internacionalització.

Per estos motius es va anar estenent i prenent ressò, des d'antic el renom dels treballadors de la pedra de Borriol, en els diferents oficis relacionats: pedrapiquers, arregladors de pedra seca, etc. Esta bona reputació va arribar fins a cançons i dites populars, principalment dels pobles de La Plana: *A Borriol pedrapiquers...*

3.- Treballadors a les pedreres, pedrapiquers i arregladors de pedra seca.

Al poble i dins dels diversos oficis relacionats amb els treballs de la pedra, ja sigui en l'extracció, preparació de peces, o col·locació, es poden distingir diferents grups.

1.- Treballadors a les pedreres, ocupant-se de l'extracció i desbastat de la pedra per a posteriors usos. Actualment amb modernes tècniques de tall amb cable, però fins fa encara poques dècades amb mètodes d'extracció molt antics, mitjançant tascons o explosius.

2.- Pedrapiquers, dedicats a la elaboració de peces de pedra afinades i ben acabades, preparades per al ús estructural o ornamental en la construcció d'edificis. De vegades, i en funció del grau d'afinat o dificultat que requereix la peça de pedra, és consideren afinadors de taller o definitivament escultors.

3.- Arregladors de pedra, o paredadors, és a dir treballadors especialitzats en construccions de pedra seca.

4.- Marmolistes, especialitzats amb la preparació de peces de pedra ornamental, amb moderns processos mecanitzats i automatitzats, anomenades tableros, que són planxes de pedra generalment de 2 a 3 cm de grossària i gran superfície.

Encara que es tracte d'una divisió prou diferenciada, en nombroses ocasions molts treballadors són polivalents i funcionen ocasionalment, indistintament dins d'un grup o d'altre. Aquest fet és important perquè hi ha un marcat traspàs de informació, de vocabulari, i de tècniques entre els diferents grups, i per tant conferint unes característiques pròpies en la forma de treballar i en els resultats obtinguts degut a les influències entre els diversos oficis.

S'ha de destacar com a fet remarcable, que avui dia encara hi ha treballadors i empreses dedicades als treballs corresponents als diferents grups que hem descrit. Encara que la tendència en les darreres dècades ha seguit la disminució de les activitats relacionades amb els tres primers grups.

4.- Treballs fets amb paciència...

Les característiques i la distribució de les construccions de pedra seca al terme de Borriol, està molt determinades per el tipus de propietat de les parcel·les agrícoles.

Segons comentari popular, les construccions de pedra seca escampades pel terme, es van fer *“unes amb paciència i necessitat, i unes altres amb paciència i diners”*.

Seguint un poc els raonaments de les motivacions que van portar a realitzar les construccions de pedra seca, es poden diferenciar varios grups. Per un costat, i dins del primer grup, trobem els treballs realitzats per autoconstructors, es a dir per homes que van arreballar heretats pròpies, generalment a les partides mes muntanyoses del terme. Es pot fer una subdivisió d'aquest primer grup d'autoconstructors, entre les construccions de pedra fetes per llauradors que vivien en masos a la Serra de Borriol, i les fetes per propietaris de parcel·les menudes que vivien al poble, i situades en partides de muntanya.

En un altre grup es podrien englobar els treballs fets en grans finques de seca arreballades per paredadors professionals, mestres i manobres que eren llogats per les famílies benestants, propietàries de la terra.

Definint un poc més, es pot establir la diferenciació:

1.- Parcel·les menudes, anomenades heretats, situades en partides de muntanya, de 1 a 2 jornals de superfície, que equivalen a 3.500 o 7.000 m².

Es troben a partides com Cominells, La Botalaria, La Pererola, Serra del Portell, Barranc Fondo, etc.

Els propietaris de estes parcel·les eren generalment treballadors que entre setmana anaven a jornal a Castelló, i fora hores anaven arreballant les seues heretats al camp, per a complementar l'economia familiar. Els cultius podien ser de productes d'autoconsum (figueres, bancals per sembrar, etc.), o cultius per vendre les collites (garroferals, olivar per a fer oli o per vendre les olives).

Treballs fets amb la gran motivació que representava la necessitat de complementar l'economia familiar amb els productes del camp. Però també amb la gran motivació i força que va portar a varies generacions d'aquells homes a fer uns treballs de pedra d'unes dimensions colossals, que va ser l'al·licient i la gran satisfacció que representava ser propietaris d'unes parcel·les de terra de conreu, encara que es tractare *“d'una terra pedregosa, costeruda, eixuta, i poc agràida”*.

Les construccions de pedra seca en estes parcel·les, resultat de l'esforç de varies generacions, son ribassos (sense fil, per seguir les corbes de nivell), cassetes de pedra, covarxos per rasserar-se fets dins del ribassos, pouets d'aigua naixenta, aljubs per arreplegar l'aigua de la pluja, escaletes i pujadors empedrats, avealls per caçar, etc.

2.- Parcel·les de masos habitats, generalment a la Serra de Borriol. Masos habitats per llauradors autosuficients, propietaris de parcel·les de cultius de secà (oliveres, ametllers, bancals per sembrar, etc.), i parcel·les de erms per pasturar les raberes d'ovelles i cabres.

Els masovers eren treballadors molt polivalents, fent de llauradors i de pastors, capaços de viure autosuficientment i traure profit d'unes terres de muntanya amb moltes dificultats i poc agraïdes. Eren a més a més, capaços de treballar la pedra amb molt bons resultats, segons es pot comprovar als ribassos fets a les arrebossades guanyant terres de cultiu als erms, i a les construccions necessàries per al dia a dia: pous, aljubs, basses per a abeurar les raberes de cabres, cassetes de pedra, corrals o parideres per a tancar cabres i ovelles, asolls, amagatalls per als vasos d'abelles als ribassos, etc ...

3.- Grans finques de secà, generalment garroferals, propietat de families benestants del poble, però també de Castelló i de la Pobla Tornesa. Situades en partides com el Pla de Moro, El Molló, Mas de Jaume, Les Mallaes, etc.

Finques arrebossades per paredadors professionals, que arreglaven pedra treballant en dedicació exclusiva, a jornal o destall, llogats pels propietaris. Segons la qualificació professional, entre estos treballadors estaven els mestres, i els manobres o peons. Com a mestres, hi havia habitualment treballadors polivalents que també de vegades eren pedrapiquers, i que depenent de la demanda de treball podien, a més d'arreglar pedra seca, treballar com a pedrapiquers a les pedreres o al taller d'afinat de pedra.

5.- Construccions de pedra seca al terme de Borriol.

A continuació adjuntem un resum, amb fotografies i descripcions, d'algunes de les construccions de pedra seca més representatives que poden trobar al terme de Borriol.

5.1.-Ribassos i parets de pedra seca.

El ribassos que mantenen la terra dels bancals, és la construcció de pedra seca més estesa a Borriol. Passejant pel terme, observant les muntanyes i barrancs, la imatge més immediata i que més impacta la gran profusió de bancals esglaonats amb ribassos.

Es poden trobar ribassos de molts tipus diferents, a una o dos cares, atalussats o aplomats, rectes amb fil o desalineats, esglaonats o plans, alerats, coronats, atasconats, en mitja lluna, etc.

Bancals al voltant del mas de la Penya.

5.2.- Parideres per a ovelles i cabres, assegadors, solls per a porcs,

Hi ha nombroses parideres (anomenats també corrals o mallades) per tot el terme, com a conseqüència de la gran importància que va tindre la ramaderia de hivernada durant segles. En el terme de Borriol, l'any 1863 hi ha registrades al Nomenclàtor Oficial 45 edificacions d'aquest tipus.

Des de pobles de Terol, com Puertomingalvo o Mosquerola, al voltant de la festivitat del Pilar baixaven els pastors i els ramats cap a les parideres i pastures de Borriol, per passar el hivern, retornant a les pastures d'estiu cap a Setmana Santa.

Paridera al Tossal Roig.

5.3.- Escales.

Escala al mas de la Penya.

Escaleta al Molinàs.

Escala al Tossalet del Assut.

Escala a les Mallaes.

5.4.- Proteccions d'arbres amb construccions de pedra.

Rastells falcant la soca d'una garrofera, a Cominells.

Cèrcol de pedra seca, a Cominells.

Oró de mitja lluna de pedra seca, al Rabosero.

Oró de pedra seca, a Codina.

5.5.- Forns de calç,

Els forns de calç consten d'un pou de secció circular, de vegades rematat per dalt amb un brocal o barana de pedra, y amb un accés per a alimentar de llenya la part de baix .

Forn, a La Moreria.

5.6.- Forns d'algep.

Forns similars als de calç però construïts sempre amb el revestiment interior amb pedra de rodono, pedra especialment refractària que admet les altes temperatures necessàries per a la obtenció de l'algep deshidratat.

Forn d'algep, a la mina de Julián (Les Ermites).

5.7.- Fornes de ciment blanc.

Forns similars als anteriors però amb el pou o fumeral amb més fondària, per obtenir més tiratge i per tant més temperatura, i avançar el procés de cocció de les matèries primes.

A diferència dels forn de calç, la cocció era continua, abocant-se per dalt del pou alternativament carbó, argila i pedra calcària. Per baix es treia el material cuit amb uns ferros llargs amb ganxos a la punta, accedint per una galeria horitzontal a la base del pou, estes galeries estàn fetes amb volta de pedra.

Al terme de Borriol hi van haver varies grans explotacions d'aquest material per a construcció, que segons hem sabut són de la primera meitat del segle XX, per exemple les mines del Francés en Raca, les mines de Vall d'Umbri, i les mines de Monterde o Fornets en Cominells.

Fornes de ciment blanc, als Fornets (mines de Monterde), Cominells.

5.8.- Construccions per a l'aigua: sènies, basses, sèquies, assuts, pous d'aigua naixenta, fonts de galeria, etc.

Pou de Les Carrasquetes, a la Penya.

Pou de Batiste (La Perelola).

Bassa de la Peña.

Aljup al mas de la Peña.

Assut i toll de Borrús.

Probablement l'assut més antic dels quatre que es conserven al riu de Borriol, es l'assut o toll de Borrús, construït per recollir l'aigua del riu per moure el moli del Baró i regar l'Horta Mitjana.

A l'arxiu històric Provincial de Castelló, es conserven escritures del notari Joaquin Artola de l'any 1774, de concessions d'obres de reparació "*de la Asud de la huerta intitulado de Avall, en el sitio llamado de Borrús*".

La presa de pedra feta amb filades esglaonades de blocs de rodeno rejuntats amb una capa menuda de morter de calç, amb els extrems amb un poc de curvatura per donar-li solidesa. Té 51 metres de llargada, i uns 4 metres d'alçada.

Crida l'atenció el veure l'estructura de pedra i pensar en les fortes riuades que haurà suportat durant segles, en un riu que no es molt llarg però que ocasionalment té reaccions molt violentes.

Lamentablement les avingudes d'aigua han anat escarbant cada vegada més els fonaments, fent-se més gran el toll de baix, fet que juntament amb la falta de restauració pot acabar tombant una obra de pedra admirable.

5.9.- Molins de farina.

Al terme de Borriol hi ha restes de dos molins fariners, un a la partida del Molí, que és el que antigament és coneixia com a molí del Baró i que va funcionar fins fa uns 50 anys. Les restes de l'altre, pertanyen a un molí més antic, i es coneixen a Borriol com La Torreta, o Molinàs, i es troben actualment dins del llit del riu a la partida del Molinàs.

Probablement, es tracte del molí del moliner Berenguer Aguiló, un dels vuit pobladors procedents de Morella que juntament amb Bernardo de Maderes, es citen en la carta pobla de Jaume I de l'any 1250.

El que queda del molí és la construcció de pedra que conté els dos cups o conductes estrets per on anava la caiguda d'aigua, fent cap als rodets que movien la mola del molí.

La Torreta o Molinàs.

5.10.- Casetes o barraques de pedra seca.

Construccions rústiques de pedra seca, amb coberta de falsa volta, fetes per a raserar-se persones i animals. Hi ha de molt senzilles i menudes, i altres de grans dimensions i més elaborades, incloent de vegades llar de foc, aljub, encabironats per a dormir o guardar collites, etc.

Casetes de Garranyeu, al Barranc de Porcs.

Amagatall per al gos, casetes de Garranyeu (Barranc de Porcs)

Interior cassetta de pedra, a La Botalaria.

Cassetta o barraca de pedra, a La Lloma.

5.11.- Covarxos o amagatalls.

Cavitats en forma de coveta, construïdes amb pedra seca generalment dins d'un ribàs o un pedregal, per raserar-se principalment de la pluja.

Covarxo o amagatall, al Barranc Fondo.

Covarxo o amagatall, al Frontanar.

Covarxo o amagatall, al Frontanar.

5.12.- Fortificacions de la Guerra Civil.

Fortificacions realitzades amb pedra seca i de vegades excavades en el terreny, fetes en la primavera de l'any 1938 en plena Guerra Civil. N'hi han en varies partides: La Cucala, Monegro, Javalloies, Tossal Blanc, Purri, La Serra, La Sima i La Llobera.

Fortificacions de la Guerra Civil, a La Cucala.

6.- Fent paret....

Els treballs a fer pels paredadors professionals, llogats pels propietaris, depenent de la funció i categoria de cadascun d'ells:

1.- Manobre o peó:

- Carejar pedres, pegant de cantell amb la maça, el mall o l'escalladora.
- Trencar pedres grans, amb la maça o el mall, i en determinats cassos amb tascons o amb explosius.
- Deixar amanides les pedres ja carejades formant una ringlera per davant del ribàs a fer.
- Rpiar o posar cascals per darrere de les pedres que formen la cara vista del ribàs. Aquest treball de ficar de 30 a 80 cm de pedra menuda o cascals darrere, es molt important per a afavorir que l'aigua s'escòrrigue bé, i evitar la formació de portells i solides com a resultat de la pressió de la terra quan es banya amb l'aigua de la pluja. La pressió de la terra banyada o component de força perpendicular a la vertical del ribàs, es produeix com a resultat de diferents factors: per l'augment de volum degut als fenòmens de capilaritat de l'aigua dins de la terra, per l'augment de pes que representa l'aigua rebuda, i també per l'efecte lubricant de l'aigua que pot restar consistència a la massa de terra que hi ha al darrere dels ribassos.
- Amanir al mestre un cabàs amb cascals per a anar falcant les pedres.
- Enrasar o coronar la part superior del ribàs o paret amb cascals.
- De vegades, a les filades de pedres ja posades, per tapar forats i per donar-li estabilitat, es posen pedres clavades amb el martell, que atascen les pedres contigües.

2.- Mestre:

- Col·locar les pedres ja carejades, fent filades. Molt important es el fet de treballar amb l'idea de les filades per donar-li consistència a la construcció, i per treballar ordenadament: mantenint prop el fil o cordell que fa de guia (parament recte...).
- Retocar i colpejar de vegades les pedres amb el martell, per acabar de donar-li la forma adient.
- Anar travant les pedres. En els treballs de pedra seca, principalment, una condició important per donar consistència a la construcció és que les pedres queden travades, és a dir que al anar fent filades de pedra i anar pujant la construcció, els extrems dels costats verticals de les pedres vagin coincidint amb el costat horitzontal de les pedres de les filades de baix.
- Fer que les pedres que es van disposant assenten bé. Si es necessari anar falcant i calçant per baix les pedres amb cascall. Comprovar que no es moguen fent pressió cap a baix als extrems de la pedra col·locada.
- Anar triant i preparant el llit per a les pròximes filades de pedra, tindre-ho en conter.
- Procurar que les juntes horitzontals, entre llit i contrallit, queden el més perpendicular possible al parament o pany de la paret e pedra.
- En parets de pedra a doble cara, es molt important anar lligant els dos paraments amb pedres grans que travessen i fan cara als dos costats, anomenades claus, per donar consistència i unir els dos panys.
- En parets a una cara també es important aquest concepte d'anar posant claus o pedres grans i allargades que queden fondes y que fan de parament i de fonament a la vegada. Travar rastells de parament i claus perpendiculars que facen de fonament també.
- Anar pujant i controlant el fil o cordell de traure la recta, i els regles verticals o amb la inclinació buscada.

7.- Ferramentes del arreglador de pedra seca o paredador.

Podem dividir les eines de estos treballs en diferents grups:

- Ferramentes per tallar vegetals, per cavar, i per remoure les pedres.
- Estris per transportar.
- Ferramentes de treball de la pedra.
- Eines per col.locar les pedres.

7.1.- Ferramentes per tallar vegetals, cavar, i remoure les pedres.

A aquest grup corresponen les diverses ferramentes destinades a netejar primer la coberta vegetal, com podrien ser destrals, falçons, serres, i aixades.

Mereix especial atenció en este grup l'aixada estreta, o escarpellera, per la seua importància en el treball d'arrebassar. Consisteix en una fulla llarga, estreta i corbada d'acer, i al altre costat un escarpell o tallant. Treballant pel costat de la fulla es cava el terreny, arrencant gleves de terra, pedres, i raïls, pel costat del escarpell es poden asclar i tallar soques i raïls.

La aixada estreta o escarpellera en les mans dels homes, va ser la veritable *bulldozer* que va remoure les nostres terres, i va transformar els erms en terres de conreu .

Aixades estretes o escarpelleres.

De vegades, i quan les condicions del terreny o permetien, per a estos treballs s'entrava amb un forcat enganxat a un animal. Generalment per no travar-se i poder afonar més al terreny i fer més guaret, es treballava amb la rella només, sense orelleres, i amb l'enella tot lo oberta que es podia.

Per a arrancar o moure pedres grans, s'utilitzen perpals i perpalines, fent palanca. La perpalina és una barra d'acer de 1 a 1,5 m de llargària, amb la punta plana, i un pes aproximat de 5 a 15 Kg. El perpal o perpal mascle, és similar a la perpalina però més gran, normalment de 2 a 2,5 m i d'uns 60 Kg de pes, encara que a les pedreres del terme n'hi havia encara de més grans.

Perpal i perpalines.

Tascons, planxes de ferro i masses.

Per a obrir i desfer roques i fiters, s'utilitzaven tascons i masses de fusta de carrasca.

Tasconera feta a una roca per obrir-la, i ferramentes (maça, tascons, pics de pedrapiquer, maceta i punxons...)

També es va popularitzar molt per a traure roques grans i fiters, l'ús de la dinamita a partir de la seua invenció i difusió a l'any 1867. S'explosionava introduint cartutxos de dinamita, anomenats botifarres, en forats profunds fets amb pistolets, maces i barrines. Es pot comprovar aquest ús generalitzat, perquè en molts ribassos es fàcil veure les pedres amb els senyals dels forats de les barrines.

Macetes, reinetes, escarpes, pistolets i maça copla.

Barrines, ganxo de netejar, i atascador.

7.2.- Transport de pedra.

Per arreplegar el cascall o ripio, i carregar-lo, estàn els rasclets, i els ganxos. Per a transportar el cascall i les pedres mes menudes, s'utilitza el cabàs o el cistellot.

El cabàs de portar ripio o cascall, està fet generalment de palma de margalló, i a diferencia dels altres cabassos és d'anses més reforçades i vores més baixetes, a més per facilitar la càrrega i descàrrega la vora que es porta cap al treballador es vertical, en canvi l'altra es mes ampla i inclinada cap afora.

El cistellot o banastro, està fet de vímens de sarga sols o combinat amb llistes de canya, es de forma similar al cabàs però degut als materials es mes rígida.

Rasclets i ganxos.

Mall, martells, cistella, cabdells de cordell, i cabàs,.

Per a transportar pedres més grans s'emprava el rosec, que simplement estava fet a partir de una enforcadura de arbre, amb part de la soca i part de dos branques. Per rossegar el conjunt de pedres i rosec se enganxava amb cordes al colleró d'un animal.

Altres útils per transportar terra i pedres que es van utilitzar i que hem trobat als masos del terme de Borriol son el carrets i els carretons.

Per un costat estava el carret de mà, amb un parell de mànecs i una sola roda. Els carrets que hem recuperat son de fusta de figuera i de carrasca, amb les peces unides amb metxons de fusta, sense claus de ferro.

El carretó, amb quatre rodes massisses de fusta de figuera amb llanda de ferro exterior, disposades en dos eixos de fusta de carrasca i la base es de taulons també de figuera. En compte de mànecs o barres disposa d'una anella per enganxar la corda o cadena que estirava el animal.

Ferramentes d'arreglar pedra o paredar procedents del mas de la Penya: cabàs, martells, mall, cordells, carretó de quatre rodes i carret de mà.

7.3.- Ferramentes per a preparar i arreglar les pedres a la construcció.

El martell d'arreglar pedra, martell de paredar o martell de punta, és la ferramenta més utilitzada per als treballs de pedra seca. És en definitiva una maça menuda o mitjana de ferro acerat, de 2 a 3 Kg, amb el mànec de fusta per ser utilitzat normalment amb una ma. Un dels dos costats té la punta plana i amb els quatre cantells pronunciats i l'altre costat amb forma de pic.

Per a carejar les pedres, generalment es treballa colpejant amb el martell per el costat pla, pegant-li en el punt d'inici del que ha de ser la cara plana de la pedra. Colpejant amb el costat del pic es trauen irregularitats o bonys. També s'utilitza per a atascar pedres menudes colpejant-les, per a falcar les pedres que formen el parament.

El mall es un tipus de maça pesada que s'agarra del mànec amb les dos mans, s'utilitza per dividir i trencar pedres grans, o per carejar les pedres preparant la part que estarà a vistes de la construcció. El mall té un costat amb una cara plana i l'altra amb forma de escarpell ample o tascó, amb el cantell de la cara plana es colpeja fort la pedra a trencar, i una vegada s'aconsegueix badar-la o clavillar-la a continuació es colpeja amb el costat de l'escarpell per acabar d'obrir el tall de la pedra.

Malls

Entre altres instruments per a arreglar les pedres en la construcció o parament, també es podrien citar el plom o plomada per a comprovar la verticalitat, el regle per a assegurar-se de la planària, el fil o cordell per a la rectitud de les filades de pedra, o els patrons de fill d'aram per a reproduir el contorn de la cara de les pedres.

Borriol, le 28 juillet 2016

Ignasi Falomir Palau
PI/ La Font, Nº 23
12190 Borriol (Castelló)
Tél.: 695 242 779

DECLARATION D'ADHÉSION A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ.

1.- Présentation

Pour ma part et par ce document, ayant pris connaissance du projet, je veux exprimer ma conviction que cette initiative est nécessaire et bienvenue, pour tout ce qu'elle peut représenter de positif pour la connaissance, la sauvegarde et la diffusion tant des techniques que des constructions construites en pierre sèche.

En marge de mon parcours professionnel en tant qu'ingénieur technique industriel, j'ai depuis déjà de nombreuses années un intérêt particulier pour tout ce qui touche aux constructions en pierre sèche dans le village de Borriol, en raison des contacts personnels que j'ai eus avec les artisans qui représentent la tradition des métiers de la pierre, et je suis fasciné par le patrimoine matériel qui y est conservé.

Il faut insister sur la nécessité de faire connaître et de sauvegarder les techniques de travail en pierre sèche car après de nombreux siècles sans changements significatifs au niveau des méthodes d'extraction, de mise en œuvre et de pose, nos méthodes ont évolué très rapidement au cours des dernières décennies et elles ont interrompu et transformé complètement la situation.

Ces transformations des techniques mises en œuvre, ainsi que les changements générationnels et l'évolution propre du secteur, ont fait que beaucoup de connaissances et de savoir-faire populaires qui avaient perduré pendant des générations et qui étaient maîtrisés par de nombreux travailleurs de la pierre dans le village, se sont progressivement perdus et ont été menacés de disparaître complètement.

Je réaffirme que je suis disposé personnellement à appuyer les initiatives pouvant contribuer à préserver les techniques traditionnelles de construction en pierre sèche et à sauvegarder l'important patrimoine matériel des ouvrages réalisés.

Je joins au présent document une partie des informations relatives aux ouvrages en pierre que nous avons pu collecter à Borriol, et notamment celles qui concernent les constructions en pierre sèche, qui ne constitue en fait qu'une partie des métiers traditionnels, à côté d'autres qui y sont rattachés, tels que les métiers de carrier et de tailleur de pierre.

2.- Traditions et patrimoine des constructions en pierre à Borriol

Les différents métiers rattachés au travail de la pierre ont été depuis des siècles très enracinés dans le village de Borriol. Très probablement, les principales raisons d'une telle situation sont la disponibilité de matières premières de qualité et la proximité des centres de consommation des ouvrages en pierre.

La commune de Borriol est essentiellement une vallée longue et étroite, entourée de montagnes et avec une prépondérance des affleurements rocheux en surface. Ce relief montagneux marqué contraste avec les plaines se trouvant à proximité, telles que la Plana de Castelló ou la plaine de l'Arc.

Le botaniste Cavanilles, au XVIIIème siècle, a dû avoir la même impression, à en juger par ce qu'il écrit dans son œuvre "Observations sur l'histoire naturelle, la géographie, l'agriculture, le peuplement et les fruits du Royaume de Valence" en 1795 : *"(Les habitants de Borriol) ont quatre heures de distance d'est à ouest, entre les communes de Benicassim et Alcora, et trois de nord à sud entre celles de Vilafamés et Castelló ; mais ils en profitent à peine du quart à cause des nombreux monts décharnés qui s'y trouvent"*.

La pierre est disponible sur une grande partie de la commune. Il y en a de différents types. On trouve principalement des roches calcaires du Crétacé et du Jurassique, mais aussi d'autres comme les schistes et les ardoises métamorphiques de l'époque du Carbonifère, ainsi que les roches sédimentaires siliceuses du Triasique, connues comme pierre de rodéno. Mais dans les couches de chaque époque géologique, la pierre présente des caractéristiques très différentes, suivant la zone d'origine des matériaux, dans chaque carrière ou endroit de la commune.

Les principaux centres de consommation des ouvrages en pierre venant de Borriol sont, pendant de nombreuses années, Castelló et les villages de *la Plana* (la plaine de Castellón), qui connaissent un grand essor au cours des XVIII, XIX et XXèmes siècles et sont très demandeurs de matériaux pour leurs nouveaux bâtiments et de constructions en pierre sèche pour accompagner les transformations agricoles. A partir du début du XXème siècle, la demande va s'étendre également à Valence, la Catalogne, Majorque et une grande partie de l'Espagne, pour passer même, plus récemment, à l'internationalisation.

Pour toutes ces raisons, le renom des travailleurs de la pierre de Borriol va se diffuser et se multiplier depuis les temps les plus anciens, dans les différents métiers rattachés : tailleurs de pierre, appareilleurs de pierre sèche, etc. Cette bonne réputation se retrouve même dans les chansons et les dictons populaires, principalement des villages de La Plana : *A Borriol tailleurs de pierre...*

3.- Murailleurs, tailleurs de pierre et appareilleurs de pierre sèche

Parmi les métiers liés aux différentes étapes du travail de la pierre, l'extraction, la préparation des pierres et la pose, on peut distinguer au niveau du village les groupes suivants :

- 1.- Carriers : chargés de l'extraction et du dégrossissage des pierres pour leur utilisation postérieure. Actuellement, on utilise les modernes techniques de découpe au fil diamanté, mais jusqu'à il y a quelques décennies, les méthodes d'extraction anciennes étaient par coins à fendre ou par explosif.

- 2.- Tailleurs de pierre : chargés de façonner les blocs pour avoir des pierres équarries et bien finies, prêtes pour un usage structurel ou ornemental dans les ouvrages à construire. Parfois, et en fonction du degré de délicatesse ou de difficulté requis par le bloc de pierre, ils sont considérés comme ajusteurs d'atelier ou comme sculpteurs.

- 3.- Murailleurs ou appareilleurs, spécialisés dans la construction en pierre sèche.

- 4.- Marbriers : spécialisés dans le façonnage de blocs de pierre ornementale, par des procédés modernes mécanisés et automatisés, appelés tranches, lesquelles sont des plaques de pierre de grande surface et généralement d'environ 2 à 3 cm d'épaisseur.

Il s'agit d'une division encore peu différenciée et beaucoup de travailleurs sont très souvent polyvalents. Ils travaillent indistinctement dans un groupe ou dans un autre. C'est important de le souligner car cela veut dire qu'il y a une transmission d'informations, de vocabulaire et de techniques entre les différents groupes. On retrouve ainsi des caractéristiques propres, qui sont spécifiques au village, dans la manière de travailler et dans les ouvrages réalisés, du fait des influences transversales entre les différents métiers.

Un fait remarquable à souligner ici, c'est qu'il y a encore aujourd'hui des travailleurs et des entreprises spécialisés dans les métiers des différents groupes décrits. Mais la tendance est à la baisse des activités liées aux trois premiers groupes, au cours des dernières décennies.

4.- Un travail de patience...

Les caractéristiques et la répartition des constructions en pierre sèche sur la commune de Borriol sont déterminées en grande mesure par le mode de propriété des parcelles agricoles.

Selon le dire populaire, les constructions en pierre sèche disséminées sur la commune, vont être bâties *"les unes avec patience et nécessité, les autres avec patience et argent"*.

Si on se penche un peu plus sur les motivations qui ont conduit à la réalisation des constructions en pierre sèche, on peut distinguer plusieurs groupes. On trouve d'abord, dans un premier groupe, les travaux réalisés par des auto-constructeurs, c'est-à-dire par des hommes qui vont construire sur leurs propres terres, généralement dans les parties les plus montagneuses de la commune. Il faut subdiviser ce premier groupe d'auto-constructions en deux sous-groupes : les constructions en pierre faites par les paysans qui vivent dans les mas de la Serra de Borrio et celles faites par les propriétaires de petites parcelles situées dans les zones de montagne, mais qui habitent dans le village.

Dans un deuxième groupe, on pourrait englober les constructions en pierre sèche bâties dans des grandes propriétés par des muraillers professionnels, des artisans et des ouvriers employés par les familles riches, propriétaires de la terre.

En affinant un peu plus, on pourrait établir la distinction suivante :

- 1.- Les petites parcelles, appelées *heretats*, situées en zone de montagne, d'une extension de 1 à 2 journaux (entre 3 500 et 7 000 m²).

On les trouve dans les hameaux de Cominells, La Botalaria, La Pererola, Serra del Portell, Barranc Fondo, etc.

Les propriétaires de ces parcelles étaient généralement des ouvriers embauchés à la journée à Castellón pendant la semaine et qui, en plus, venaient cultiver les champs de leurs *heretats* pour compléter les revenus de la famille. Les produits cultivés pouvaient être destinés soit à l'autoconsommation (figuiers, terrasses de cultures, etc.), soit à la vente (caroubiers, oliviers pour faire de l'huile ou pour vendre les olives).

La nécessité impérieuse de compléter les revenus de la famille avec les produits cultivés a constitué la raison d'être des constructions réalisées. Mais il y a plus : une grande motivation et un élan qui ont poussé plusieurs générations d'hommes à bâtir des constructions en pierre de très grandes dimensions, symboles de leur fierté d'être propriétaires d'une parcelle de terre cultivée, même s'il s'agissait *"d'une terre caillouteuse, pentue, sèche et ingrate"*.

Les constructions en pierre sèche présentes sur ces parcelles sont le fruit du labeur de plusieurs générations. Ce sont des murs de soutènement (sans cordeau, suivant les courbes de niveau), des cabanes en pierre, des abris aménagés dans les murs de soutènement, des puits d'eau de source, des citernes ou réservoirs pour recueillir les eaux de pluie, des escaliers et des rampes empierrées, des postes d'affût pour la chasse, etc.

2.- Les parcelles des *mas* (fermes) habités, généralement dans la Serra de Borriol. Des *mas* habités par des agriculteurs autosuffisants, propriétaires de parcelles de *secano* (culture sèche) (oliviers, amandiers, terrasses de cultures, etc.) et de parcelles de terres incultes pour faire paître les troupeaux de moutons et de chèvres.

Les murailleurs étaient des travailleurs très polyvalents, agriculteurs et bergers, capables de vivre en autosuffisance et de tirer profit des terres de montagne difficiles à cultiver et ingrates. Des hommes capables aussi de travailler la pierre avec excellence, comme en témoignent les murs de soutènement bâtis pour conquérir des terres de culture sur le domaine inculte, ainsi que les constructions nécessaires au quotidien : les puits, les citernes, les mares pour faire boire les troupeaux de chèvres, les cabanes en pierre, les enclos pour enfermer les chèvres et les moutons, les porcheries, les niches dans les murs pour les ruches des abeilles, etc.

3.- Les grandes propriétés de culture sèche, généralement de caroubiers, appartenant aux familles riches du village, mais aussi de Castellón et de la Pobla Tornesa. Situées dans des lieux comme el Pla de Moro, El Molló, Mas de Jaume, Les Mallaes, etc.

Des propriétés qui employaient des murailleurs professionnels, entretenant les constructions en pierre à plein temps, rémunérés à la pièce ou à la journée, embauchés par les propriétaires. Selon leur qualification professionnelle, on distinguait hiérarchiquement le maître-artisan et les opérateurs ou ouvriers. Ces derniers, tout comme les maîtres, étaient généralement des travailleurs polyvalents, des agriculteurs qui étaient aussi des tailleurs de pierre et qui, suivant la demande de travail, pouvaient murailleur mais aussi travailler comme tailleur de pierre ou comme ajusteur de pierre à l'atelier.

5.- Constructions en pierre sèche sur la commune de Borriol

Voici un résumé, accompagné de photos et de descriptions, de quelques-unes des constructions en pierre sèche les plus remarquables qui sont présentes sur la commune de Borriol.

5.1.- Murs de soutènements et murs en pierre sèche

Les murs de soutènements qui retiennent la terre des terrasses, sont les constructions en pierre sèche les plus courantes à Borriol. Quand on s'y promène et qu'on regarde les piémonts et les canyons secs, l'image la plus immédiate et qui impacte le plus, c'est l'abondance des terrasses étagées limitées par des murets de soutènement.

Ces murs de soutènement sont de nombreux types différents, à un ou à double parement, en talus ou d'aplomb, alignés au cordeau ou décalés, en délit ou à plat, avec mur de retour, couronnés, calés avec des coins, en demi-lune, etc.

Terrasses autour du mas de la Penya.

5.2.- Enclos pour les moutons et les chèvres, chemins de transhumance, porcheries...

On peut voir de nombreux enclos ou bergeries d'estive (appelés *parideres*, *corrals* ou *mallades*) sur toute la commune, par suite de l'importance séculaire de l'élevage en hiver. En 1863, la Nomenclature Officielle a recensé 45 bâtiments de ce type sur la commune de Borriol.

La fête du Pilar marquait le moment où les bergers redescendaient avec leurs troupeaux des villages de Terol, tels que Puertomingalvo et Mosquerola, jusqu'aux enclos et aux champs de Borriol pour passer l'hiver. Ils montaient aux prairies d'été autour de Pâques.

Enclos au Pic de Tossal Roig.

5.3.- Escaliers

Escalier au mas de la Pena.

Escalier à Molinàs.

Escalier à Tossalet del Assut.

Escalier aux Mallaes.

5.4.- Protections des arbres avec des constructions en pierre

Etais pour soutenir un caroubier à Cominells.

Cercle de pierre sèche, à Cominells.

Protection demi-lune en pierre sèche, à Rabosero.

Protection pierre sèche, à Codina.

5.5.- Fours à chaux

Les fours à chaux étaient constitués d'une sorte de puits de section circulaire, parfois terminé à la partie supérieure par un parapet ou balustrade en pierre, et avec un accès pour introduire le bois dans la partie du bas.

Four à La Moreria.

5.6.- Fours à plâtre

Ils sont similaires aux fours à chaux, mais leur revêtement intérieur est toujours en pierre de rodano, une pierre naturelle réfractaire qui résiste aux hautes températures nécessaires à la déshydratation du gypse.

Four à plâtre, mine de Julián (Les Ermites).

5.7.- Fours à ciment blanc

Ce sont des fours similaires aux précédents mais avec le puits ou cheminée avec plus de profondeur, pour obtenir un meilleur tirage et donc une température plus élevée, de manière à accélérer le processus de cuisson des matières premières.

A la différence des fours à chaux, la cuisson était continue. On remplissait alternativement le four de charbon, d'argile et de calcaire, par le haut du puits. Le ciment cuit était extrait par le bas à l'aide de longues tiges de fer avec un crochet au bout. L'accès à la base du puits se faisait par une galerie horizontale. Ces galeries étaient bâties avec une voûte en pierre.

La commune de Borriol a compté plusieurs grandes exploitations de ciment pour la construction. Elles datent, à ce que nous savons, de la première moitié du XXème siècle, par exemple les mines du Francès à Raca, les mines de Vall d'Umbri, et les mines de Monterde et Fornets à Cominells.

Fours à ciment blanc, aux Fornets (mines de Monterde), Cominells.

5.8.- Constructions pour l'eau : norias, mares, canaux d'irrigation, digues, puits alimentés par une source, sources en galerie, etc.

Puits de Les Carrasquetes, à la Penya.

Puits de Batiste (La Perelola).

Mare de la Pena.

Citerne souterraine au *mas* de la Pena.

Digue et mare de Borrús.

La digue la plus ancienne des quatre conservées aujourd'hui sur la rivière de Borriol est sans doute l'*assut* ou *toll* de Borrús, construite pour recueillir l'eau de la rivière afin de faire tourner le moulin du Baró et irriguer l'Horta Mitjana.

Les archives historiques provinciales de Castelló conservent l'acte passé par le notaire Joaquin Artola en l'an 1774, concernant les concessions de travaux pour la réparation "*de la digue de la huerta dénommée d'Avall, sur le lieu-dit de Borrús*".

La digue au profil étagé en pierres de rodeno jointoyées à l'aide d'une fine couche de mortier à la chaux a ses extrémités légèrement incurvées pour augmenter sa solidité. Elle a 51 mètres de longueur et quelques 4 mètres de hauteur.

En regardant la structure en pierre, on se prend à penser aux fortes crues qu'elle a dû supporter pendant tous ces siècles, sur une rivière qui n'a pas un cours très long, mais qui a des réactions parfois très violentes.

Les surverses en ont malheureusement érodé de plus en plus les fondations, agrandissant la mare située en aval, ce qui fait qu'en l'absence de restauration, c'est un exceptionnel ouvrage en pierre qui finira par s'effondrer.

5.9.- Moulins à farine

La commune de Borriol conserve les restes de deux moulins à farine, l'un au hameau de Molí, anciennement connu comme le moulin du Baró et qui a fonctionné jusqu'à il y a 50 ans. Les autres restes appartiennent à un moulin plus ancien, connu à Borriol comme La Torreta, ou Molinàs. Ils se trouvent actuellement dans le lit de la rivière au hameau du Molinàs.

Il s'agit probablement du moulin du meunier Berenguer Aguiló, l'un des huit colons venus de Morella qui, avec Bernardo de Maderes, sont cités dans la Charte de peuplement accordée par Jaume I en 1250.

Ce qui reste du moulin, c'est la construction en pierre qui contient les deux canaux ou conduites étroites par où l'eau descendait jusqu'à la roue à aubes pour actionner les meules du moulin.

La Torreta ou Molinàs.

5.10.- Cabanes ou baraques en pierre sèche

Ce sont des constructions rurales en pierre sèche, couvertes d'une voûte en encorbellement, qui servaient d'abris pour les personnes et les bestiaux. Certaines sont très simples et petites, d'autres sont de grandes dimensions et plus élaborées, avec parfois une cheminée, un réservoir d'eau, un deuxième niveau pour dormir ou pour stocker les récoltes, etc.

Cabanes de Garranyeu, au Barranc de Porcs.

Niche pour le chien, cabanes de Garranyeu (Barranc de Porcs).

Intérieur d'une cabane en pierre, à La Botalaria.

Cabane ou baraque en pierre à La Lloma.

5.11.- Guérites ou niches.

Ce sont des cavités en forme de guérites, construites en pierre sèche, généralement incorporées dans un mur de soutènement ou dans un pierrier, pour se protéger principalement de la pluie.

Guérite ou niche à Barranc Fondo.

Guérite ou niche à Frontanar.

Guérite ou niche à Frontanar.

5.12.- Fortifications de la Guerre Civile

Ce sont des fortifications bâties en pierre sèche et parfois creusées dans le terrain, qui ont été réalisées au printemps 1938 pendant la Guerre Civile. Il en existe dans différents lieux : La Cucala, Monegro, Javalloies, Tossal Blanc, Purri, La Serra, La Sima et La Llobera.

Fortifications de la Guerre Civile, à La Cucala.

6.- Le travail du murailleur....

Les travaux réalisés par les murailleurs professionnels, engagés par les propriétaires, dépendaient de la fonction et de la catégorie de chacun d'eux :

1.- Opérateur ou ouvrier :

- Préparer les pierres, en régularisant leurs faces à la masse, au maillet ou au pic du marteau-têtu (*escalladora*).

- Briser les gros blocs, avec la masse ou le maillet, en utilisant, le cas échéant, des coins à fendre ou des explosifs.

- Poser les pierres de parement en rangées à l'avant du mur à construire.

- Combler avec du cailloutis (fourrure) l'arrière des pierres qui forment la face visible du mur. Ce travail de mettre 30 à 80 cm de petites pierres ou cailloutis à l'arrière est très important pour favoriser le drainage des eaux de ruissellement et éviter la formation de brèches et des chutes, par suite de la poussée de la terre quand elle est mouillée par l'eau de pluie. La poussée de la terre humide ou composée de force perpendiculaire à la verticale du mur est produite par différents facteurs : l'augmentation du volume dû aux remontées d'eau par capillarité, l'augmentation du poids de l'eau retenue, mais aussi l'effet lubrifiant de l'eau qui pourrait influencer sur la cohésion du talus de terre qui se trouve derrière le mur.

- Préparer pour le maître un cabas de cailloutis pour caler les pierres.

- Couvrir ou couronner la partie supérieure du mur avec des pierres.

- Une fois les rangées de pierres posées, des cales sont parfois insérées au marteau dans le parement pour boucher les trous et augmenter la stabilité, en immobilisant les pierres voisines.

2.- Maître :

- Poser les pierres déjà ébauchées en rangées. Il est très important de travailler en ayant une idée d'ensemble des rangées, afin de donner de la consistance à la construction, et de procéder avec ordre et méthode : maintenir bien tendu le cordeau qui sert de repère pour l'alignement (parement droit...).

- Retoucher et frapper régulièrement les pierres avec la masse pour finir de leur donner la forme adéquate.

- Bloquer les pierres. Dans les ouvrages en pierre sèche, une condition impérative pour donner de la consistance à la construction est que les pierres soient bien bloquées, c'est-à-dire qu'au fur et à mesure de l'élévation des rangées et de l'avancement de la construction, les extrémités des côtés verticaux des pierres doivent coïncider avec le côté horizontal des pierres des rangées du bas.

- Veiller à ce que les pierres soient bien assises. Si nécessaire, frapper et caler par le bas les pierres avec du cailloutis. Vérifier qu'elles ne bougent pas, en faisant pression vers le bas aux extrémités de la pierre posée.

- Trier les pierres et préparer le lit pour les prochaines rangées à tenir en compte.

- Veiller à ce que les joints horizontaux, entre lit et contre-lit, soient les plus perpendiculaires possible au parement ou face du mur et de la pierre.

- Pour les murs en pierre à double parement, il est impératif de relier les deux parements avec de grosses pierres, appelées boutisses, qui traversent toute la largeur et présentent leurs deux bouts en parement, afin de donner de la consistance et de solidariser les deux pans.

- Pour les murs à un parement, il est également important d'appliquer le même principe et de poser des boutisses ou grosses pierres allongées qui restent dans l'épaisseur du mur et qui ont un rôle de fondation et de parement en même temps.

- Au fur et à mesure de l'élévation, monter le cordeau-guide et contrôler qu'il est bien tendu, veiller à respecter l'aplomb indiqué par le cordeau ou l'inclinaison voulue.

7.- Les outils du murailleur ou bâtisseur en pierre sèche

Les outils du murailleur appartiennent à différents groupes :

- Outils pour tailler les végétaux, pour creuser et pour dépierrer.
- Ustensiles de transport.
- Outils de travail de la pierre.
- Outils pour la pose des pierres.

7.1.- Outils pour tailler les végétaux, pour creuser et pour dépierrer

Ce groupe comprend les différents outils utilisés en premier lieu pour nettoyer la végétation, telles que haches, faucilles, scies et houes.

Dans ce groupe, il faut faire une mention spéciale à la *escarpellera*, sorte de houe à lame étroite, parfaitement adaptée pour les travaux de préparation de la terre, de débroussaillage. Elle comporte une lame étroite, longue, recourbée en acier, dont le revers forme un taillant (*l'escarpell*). La partie de la lame sert à retourner la terre, à casser les mottes, à enlever les pierres et les racines, tandis que la partie du tranchant permet de sarcler et de couper les souches et les racines.

La houe étroite ou *escarpellera* va être dans les mains de l'homme le véritable *bulldozer* qui va remuer nos terres et transformer les terrains incultes en terres de cultures.

Houes à lame étroite ou *escarpelleres*.

Quand les conditions du terrain le permettaient, on utilisait parfois pour ces travaux une charrue tractée par un animal. Généralement, pour ne pas rester bloqué et pouvoir pénétrer plus profondément dans le terrain, on travaillait avec le soc seul, sans œillères, et avec l'anneau le plus ouvert possible.

Pour extraire ou déplacer les grosses pierres, on utilisait des barres à mine *perpals* et *perpalines* pour faire levier. Il s'agit de barres en acier de 1 à 1,5 m de longueur, à l'extrémité aplatie, et d'un poids d'environ 5 à 15 kg. Le *perpal* ou *perpal masclé* est similaire à la *perpalina* mais plus grand, de 2 à 2,5 et un poids d'autour de 60 kg. Mais dans les carrières de notre commune, il y en avait de plus grands encore.

Barres à mine *perpal* et *perpalines*.

Coins, planches en fer et masses.

Pour fendre et casser les pierres et les blocs, on utilise des coins en fer et des masses en bois de chêne vert.

***Tasconera* en place pour fendre une pierre et outils (masse, coins, têt-pic de tailleur de pierre, massette et poinçons...)**

Pour extraire les grosses pierres et les blocs, l'utilisation de la dynamite va beaucoup se populariser à partir de son invention et de sa diffusion en 1867. Les cartouches de dynamite, appelées 'botifarres' (saucisses), étaient introduites dans des trous profonds faits avec des pistolets, des masses et des vrilles. Cet usage généralisé de la dynamite reste bien visible sur les pierres de nombreux murs de soutènement qui gardent les traces des trous de mine.

Massettes, broches, pics, pistolets et masse 'têtu'.

Vrilles, crochet de nettoyage et curette

7.2.- Transport des pierres

Pour rassembler les petites pierres et le remblai et les ramasser, on se servait de râtaux et de crochets. Pour le transport des pierres et des cailloux plus petits, on utilisait le *cabas* ou le *cistellot*, qui sont des sortes de grands paniers.

Le *cabas* à charrier le cailloutis ou remblai est généralement en palme de palmier nain et à la différence des autres *cabas*, il a des anses plus renforcées et des bords plus bas. Par ailleurs pour faciliter le chargement et le déchargement, le bord qui est porté par l'opérateur est vertical tandis que l'autre est plus large et incliné vers l'extérieur.

Le *cistellot* ou *banastro* est un panier en osier de saule, seul ou combiné avec d'autres types d'osier. Sa forme est similaire à celle du *cabas*, mais il est plus rigide du fait des matériaux utilisés.

Râteaux et crochets.

Masse, marteaux, panier cistella, écheveaux de cordeau et cabas.

Pour le transport des plus grosses pierres, on utilisait le *rosec*, sorte de civière en bois, simplement fabriquée à partir d'une fourche d'arbre, avec une partie du tronc et une partie de deux branches. Pour charrier l'ensemble pierres et civière, on l'attachait avec des cordes au collier d'un animal.

D'autres moyens pour transporter la terre et les pierres qui ont été utilisés et que l'on a retrouvés dans les mas de la commune de Borriol sont les charrettes et les brouettes.

La brouette à main était à une seule roue et munie de deux brancards. Celles que nous avons retrouvées sont en bois de figuier et de caroubier, les pièces sont assemblées avec des liens en bois, sans clous en fer.

La charrette est à quatre roues pleines en bois de figuier avec jante extérieure en fer, disposées sur deux essieux en bois de caroubier. Le plateau est également en planches de figuier. Au lieu des bras ou des brancards, la charrette comporte un anneau où se fixe la corde ou la chaîne pour être tirée par un animal.

Outils pour l'entretien et la construction des murs, retrouvés au mas de la Peña : cabas, marteaux, masse, cordeau, charrette à quatre roues et brouette à main.

7.3.- Outils pour préparer ou ébaucher les pierres pour la construction

Le marteau têté, le marteau du murailleur ou smille (marteau à pic) sont les outils les plus utilisés pour les ouvrages en pierre sèche. Il s'agit en définitive d'un marteau de petite ou moyenne taille en fer aciéré, de 2 à 3 kg, muni d'un manche en bois, que l'on peut manier d'une seule main. Il porte deux têtes, l'une plate et aux quatre arêtes marquées et l'autre en forme de pic.

Pour régulariser les faces des pierres, on frappait généralement à l'aide du marteau à tête plate sur le point d'amorce de ce qui allait être la face plane de la pierre. La tête en pic servait à piquer les pierres pour en régulariser les faces ou en araser les bosses. Elle était également utilisée pour frapper et casser les petites pierres utilisées pour caler les pierres de parement.

Le *mall* est un type de masse lourde qui se manie d'une main ou avec les deux mains. La masse est employée pour fendre et casser les gros blocs ou pour préparer les faces des pierres qui seront de parement. La masse a une tête plate et l'autre en forme d'*escarpel* (lame recourbée). Les coins placés dans la roche étaient frappés à grands coups avec la face plate de la masse pour provoquer la cassure de la pierre. Une fois la pierre fendue ou fissurée, les coins étaient frappés avec le côté *escarpell* pour en obtenir la séparation complète.

Masses

Parmi les autres outils utilisés pour la construction ou la réparation des ouvrages en pierres, il faut citer également le fil à plomb qui sert à contrôler l'aplomb, la règle pour s'assurer de l'horizontalité, le fil ou cordeau pour assurer la rectitude des rangées de pierre et les modèles en fil de cuivre pour reproduire le contour de la face des pierres.

Borriol, 28 July 2016

**Ignasi Falomir Palau
PI/ La Font, No. 23
12190 Borriol (Castellón)
Tel.: 695 242 779**

**DECLARATION OF ADHESION TO THE REPRESENTATIVE LIST OF
INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY
STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE.**

1. Presentation.

For my part and by means of this document, having been informed of the project, I wish to express my conviction as to the necessity and appropriateness of the initiative, as it represents positive knowledge, preservation and dissemination of both techniques and actual constructions made in dry stone.

In addition to my professional career as an industrial engineer, for many years I have had an interest in everything related to working with stone in the town of Borriol due to personal contacts I have had with workers representing this tradition in the stone industry and the marvellous tangible heritage existing in this town.

It is necessary to emphasise the need to gain knowledge of and preserve stone-working techniques which have shown no significant changes in either extraction procedures, preparation and stone laying after so many centuries, but in recent decades new methods have evolved rapidly and have brought their new methods on the scene and almost completely changed the situation.

These recent changes in the techniques being used, along with generational changes and the evolution of the industry itself, have contributed to a gradual loss of much knowledge and wisdom that had endured for generations and amongst workers in the town, and are now in danger of disappearing altogether.

I reiterate my personal willingness to support initiatives contributing to preserving the techniques of traditional stone working and the important tangible heritage existing in constructions using this material.

Attached to this document is some of the information regarding work in stone which we have been able to collect in Borriol, and specifically referring to the dry stone constructions, which only one facet of many other traditionally related crafts such as quarry work and the work of stonemasons.

2. Tradition and heritage of stone works in Borriol.

The various trades related to stone work have been deeply rooted in the town of Borriol for centuries. Most likely the main reasons for this connection is the availability of quality raw materials and our proximity to centres for the use of

products made in stone.

The Borriol municipal area is essentially a long, narrow valley, flanked by mountains with a preponderance of rocky surface outcrops. This highly mountainous terrain contrasts with the plains in the nearby areas such as the flat Plana de Castelló or the plain called Pal de l'Arc.

In the 18th century the renowned botanist Cavanilles observed this clearly, expressing it in his work on "Observations on natural history, geography, agriculture, population and fruits of the Kingdom of Valencia", written in 1795: "They (the people of Borriol) have a stretch of land that takes four hours to traverse from east to west between Benicassim and Alcora, and three from north to south between Vilafamés and Castelló; but they can hardly benefit from even a quarter of this land because of the many rocky mountains that are located there."

This stone is available in the majority of the township, comprising different types of rock. It is predominantly limestone from the Cretaceous and Jurassic periods, but others types such as metamorphic slates and sandstones from the Carboniferous period are also extant, and siliceous sedimentary rocks from the Triassic, known as red stone. In addition, within each geological stratum, the stone comes with very different features, depending on the origin of the materials, from one quarry to another.

The main centres for the consumption of stone products from Borriol have long been the city of Castellón and the villages and towns on the plain, which underwent strong development in the 18th, 19th and 20th centuries, therefore requiring good supplies of materials for their new buildings and dry stone constructions for agricultural transformations. From the beginning of the 20th century, this commerce also extended to Valencia, Catalonia, Majorca and other parts of Spain, and lately the trade has even been internationalised.

For these reasons, the stone workers of Borriol of old have extended their fame and made quite a name for themselves, regarding all the different trades related to stone: stonecutters, quarrymen, dry stone architects, etc. This reputation has even been mentioned in songs and sayings, mainly amongst towns of La Plana district: *Borriol, the home of the stonecutters...*

3. Quarrymen, stonemasons and dry stone layers.

In this town, and in the various trades associated with stone work, such as quarrying, preparation of components, and stone laying, various different groups can be distinguished:

1. Workers in quarries, who extract the stone and rough-hew it for future uses. Nowadays modern cable cutting techniques are used, but until a few decades ago very old extraction methods using wedges or explosives were used.

2. Stonecutters, involved in the production of stone pieces rough-hewn and well finished, ready for use as structural or ornamental elements in building construction. Sometimes, depending on the degree of difficulty or polishing required in the stone pieces, they are considered workshop polishers or actually sculptors.

3. Stone layers, or wallers, i.e. skilled workers specialising in dry stone constructions.

4. Stonemasons, or marble workers, who specialise in the preparation of ornamental stone pieces with modern mechanised and automated processes, called slabs or plates, generally from 2 to 3cm thick and large surface areas.

Although this classification is quite differentiated, it so happens that many of these workers are versatile and work occasionally in either one group or another. This is an important fact, because there is a definite transfer of information, vocabulary and techniques among these different groups, which therefore confers unique characteristics in their work methods and their results due to their interrelationships.

It is a remarkable fact that there are still workers and companies today engaged in jobs related to all the groups described above. Although in recent decades the trend has been a decline in the activities related to the first of the three groups.

4. Work done with patience...

The characteristics of dry stone constructions in the municipality of Borriol, and their geographical distribution, are quite specific to the type agricultural plots found here.

According to a popular saying, the dry stone constructions scattered around the municipal area have been done "with patience and necessity, and others with patience and money."

As for the reasons leading people to create these dry stone constructions, we can distinguish several groups. On the one hand, and within the first group, we find examples of self-built constructions, i.e. by men who inherited lands of their own, generally in the more mountainous areas. This first group of homebuilders can be further subdivided into stone constructions made by farmers living in villages in the mountains of Borriol, and those made by town-dwelling owners of small plots located on the mountain slopes.

Another group might include constructions made on large-scale dryland farms by professional stone wallers, craftsmen and labourers hired by wealthy landowners.

This definition provides a significant differentiation:

1. Small plots of land, called inherited lands located in mountain areas, with surface areas of one or two "acres" (in the sense of being ploughable in one day), equivalent to 3,500m² or 7,000m² respectively.

These are located in the districts of Cominells, La Botalaria, La Pererola, Serra del Portell, Barranc Fondo, etc.

The owners of these plots were usually workers who would earn wages during the week in Castellon, and in their off-hours would work their inheritances in the country, to supplement their family income. Their crops were usually products for self-consumption (fig trees, terraced slopes for seeding, etc.), or harvest crops for sale (bean patches, olive orchards for making oil or selling olives).

This work was done to supplement the family income with farm products. But in addition, several generations of those men used sheer strength and motivation to perform works in stone of huge dimensions, which seemingly brought them satisfaction as owners of farmland plots or croplands, although they were often described as "rocky, steep, dry, and quite poor land".

The dry stone constructions in these plots - the result of the efforts of several generations - are usually retaining walls for terraced slopes (endlessly snaking along the contour of slopes), stone huts, small sheltering overhangs placed in retaining walls, spring linings, well houses or cisterns for rainwater collection, stone steps and stairways, stone hunter's stands, etc.

2. Plots for hamlet houses, usually in the Sierra de Borriol. Hamlet houses inhabited by self-employed farmers, owners of dryland plots (olives, almonds, planting terraces, etc.) and plots of uncultivated pasture for sheep and goat flocks.

These farmers were very versatile workers, growing crops and raising livestock, capable of subsistence living by taking advantage of these mountain lands which were difficult to manage and poor in harvest. But they were perfectly capable of working with stone and achieving very good results, as can be seen along the mountain slopes where they gained fertile ground from the hills, and built whatever they needed for day to day use: wells, cisterns, ponds for watering goat herds, stone huts for protection, corrals or lambing and kidding pens for sheep and goats, paved feeding areas, beehive niches in retaining walls, etc ...

3. Large-scale dryland farms, generally bean fields, owned by wealthy families from the town, but also from Castellón and La Puebla Tornesa. These are located in districts such as Pla de Moro, El Molló, Mas de Jaume, Les Mallaes, etc.

Farms worked by professional stone-wallers, who lay stones as their only means of livelihood, for wages or piecework, hired by landowners. Depending on their

qualifications, these workers were either master stonemasons, skilled labourers or simple workmen. The stonemasons were normally multi-skilled workers who also worked as stonecutters, and depending on the demand for labour, they would do additional work in dry stone, apart from their regular jobs as stonemasons in quarries or stonecutters in workshops.

5. Dry stone constructions in the municipality of Borriol.

Below is a summary, with photographs and descriptions, of some of the most representative dry stone constructions to be found in the municipality of Borriol.

5.1. Dry stone retaining walls and boundary walls.

Retaining walls or terraces around the steep slopes of mountains are the most widespread dry stone constructions in Borriol. All through the municipal area, on the mountains and in ravines, the first thing that hits the eye is the profusion of stepped terraces on steep slopes.

There are many different types of terraces in the area: with one or two faces, inclined or plumbed, straight-in-line or unaligned, staggered or flush, winged, crowned, capped, half-moon shape, etc.

Terraced slopes around Mas de la Peña.

5.2 Lambing and kidding pens for sheep and goats, narrow walkways, paved feeding areas for pigs.

There are numerous lambing pens (also called corrals or sheds) throughout the municipal area, depicting the importance that wintering livestock had for many for centuries past. Within the municipal area of Borriol in the year 1863, the Official

Gazette registered constructions of this type.

From towns and villages in the neighbouring Teruel province, such as Puertomingalvo or Mosquerola, shepherds would bring down their herds to Borriol for winter pasture, around the festival of El Pilar in October, and then return to summer pastures around Easter.

Tossal Roig lambing pen.

5.3. Steps, Stairways and Stiles.

Steps to Mas de la Penya.

Steps to Molinàs.

Stiles at Tossalet del Assut.

Steps to Les Mallaes.

5.4 Tree protection using drystone constructions.

Props supporting a carob tree trunk in Cominells.

Dry stone tree border ring in Cominells.

Half-moon tree surround ring in dry stone, in Rabosero.

Dry stone tree surround ring, in Codina.

5.5. Lime kilns.

Lime kilns comprise a circular pit, sometimes raised and capped with a stone top or roof, and with an aperture below for feeding the wood. Used to fire raw materials for the production of lime.

Kiln, in La Moreria.

5.6. Plaster kilns.

These are kilns similar to lime kilns, but always built with redstone lining, especially refractory stone supporting the high temperatures required to obtain dry plaster.

Plaster kiln, in the Julian mine (Les Ermites).

5.7. White cement kilns.

These are kilns similar to the above but with a deeper pit or smoke chamber to get more draught and therefore higher temperatures to fire raw materials of a harder nature.

Unlike lime kilns, firing was continuous, with coal, clay and limestone alternately being tipped in from above. From the bottom apertures, fired materials were extracted using long iron hooks, and the horizontal galleries, made in dry stone vaulting, were accessed from the base of the kiln.

In the municipal area of Borriol there were several large operations for these construction materials, which we know were still active in the first half of the 20th C, for example, the so-called French Mines in Raca, the Mines of Vall d'Umbri, and the Mines of Monterde, or the Fornets [*little kilns*] in Cominells.

White cement kilns, in Fornets (Monterde Mines), Cominells.

5.8. Water constructions: waterwheels, ponds, canals, weirs, springs, fountains, etc.

Carrasqueta Well, at La Peña.

Batiste Well (La Perelola).

Pond at La Peña.

Springhouse on a farm at La Peña.

Dam and pond at Borrús.

Probably the oldest of the four dams built on the Borriol River is the dam forming the pond of Borrús, built to collect water from the river to move the Baró water mill and irrigate the district known as l'Horta Mitjana.

The Castellón Provincial Archive conserves title deeds from the notary Joaquin Artola from the year 1774 noting repair works grants *"on the Dam at the orchards registered to Avall, in the location known as Borrús."*

This dam is made of rows staggered redstone blocks with a thin layer of lime mortar, with the ends slightly curved to provide greater strength. It is 51 metres long and about 4 metres high.

It is still striking to see this stone structure in view of the heavy flooding it has withstood for centuries, as this river is not very long but occasionally experiences very violent deluges.

Unfortunately, floods have increasingly been digging away at the foundations, creating a larger pool below, which together with the lack of restoration work, may end up demolishing a highly admirable stone structure.

5.9. Flour mills.

Within the municipal area of Borriol, there are remains of two flour mills, one at the Molí estate, which was formerly known as the Baró Mill, and was still working until about 50 years ago. Remains of the other mill pertain to the oldest mill in the Borriol area, known as La Torreta or Molinàs, and is currently standing in one side of the riverbed in the district of Molinàs.

It is probably the mill pertaining to the miller known as Berenguer Aguiló, one of eight settlers who came from the town of Morella with Bernardo de Maderes, as stated in the Charter of King Jaume I in the year 1250.

The existing remains of the mill include a stone building containing two spouts or narrow raceways for water to fall, making the wheels move for grinding flour.

La Torreta or Molinàs.

5.10. Dry stone huts or houses.

These are generally rustic dry stone buildings, covered with a false vault, made to shelter people and animals. There are very small and simple constructions, and others that are larger and more elaborate, sometimes including a fireplace, a water cistern, and niches for sleeping or storing crops, etc.

Garranyeu house, in the Barranc de Porcs.

Dog house, at the Garranyeu house (Barranc de Porcs).

Interior of a drystone hut, at La Botalaria.

Drystone hut or shelter, at La Loma.

5.11. Caves or shelters.

These are cavities built into dry stone walls, usually along terrace walls, used to

protect workers from sudden downpours.

Cave or rainshelter, at Barranc Fondo.

Cave or rainshelter, at Frontanar.

Cave or rainshelter, at Frontanar.

5.12. Civil War Fortifications.

Fortifications made in dry stone and sometimes dug into the ground, made in the spring of 1938, at the height of the Spanish Civil War. These can be found in several local areas: La Cucala, Monegro, Javalloies, Tossal Blanc, Purri, La Serra, La Sima and La Llobera.

Civil War fortifications, at La Cucala.

6. Wall-making....

This is work done by professional wall builders, hired by landowners, and depending on the job and category of each of these people:

1. Mason's assistant or labourer:

- Loading stones, trimming stone edges using a sledgehammer, mallet or trimmer.
- Breaking larger stones with sledgehammer or mallet, and in certain cases with wedges or explosives.
- Unloading stones as prepared forming a row in front of the wall to be made.
- Align facing stones on the wall and place debris behind them for support. This job of placing 30 to 80cm of small stones or debris behind or inside the wall is very important for water runoff purposes, and to prevent openings or gaps from forming to minimise subsidence due to pressure from the retained soil when heavy with rainwater. The pressure of wet soil is a component of the perpendicular load on the vertical wall, and this occurs due to various factors: the increase in volume due to capillary water uptake in the ground, weight gain of the water being soaked up, and also the slip effect of the water that seeps into the land behind the retaining wall.

- Preparing a basket of debris for the master stonemason so that he can fit in the appropriate stones.
- Crown the top of the wall and make it flush with small stones and debris.
- For rows of stones already in place, sometimes it is necessary to plug up holes and provide stability for adjacent larger stones by placing wedges or infill using the hammer.

2. Master stonemason:

- Laying stones already prepared to make rows. Here it is important to bear in mind the plumb lines to ensure consistency in construction and orderly placement, keeping close to the plumb line or cord used as a guide (straight walling...).
- Fine-trim certain stones, sometimes using the hammer to give them the proper shape or fit.
- Interlocking the stones. In studies of dry stone constructions, it is evident that consistency is given by interlocking the stones, i.e. as the rows of stone go up, the ends of vertical stones are made to coincide with a horizontal row of stones below, and vice versa.
- Ensuring stones are well seated as they are placed. If required, some stones are wedged in or supported underneath using debris or small stones. Ensuring that larger stones being placed will not move when pressure is exerted downwards on their edges.
- Separating and preparing the bed for the next row of stone, and bearing this in mind.
- Ensuring that horizontal joints between the bed and substratum are as perpendicular as possible to the wall or section of wall involved.

- In double-sided stone walls it is very important to link the two sections together with large interlocking or crossed stones facing both sides, called keys, to give consistency and join the two sections together.
- On single-side walls it is also important to use keys or larger, elongated stones that go deeper and create the appropriate anchoring. Inserting anchors and perpendicular keys that retain the structure in place.
- Keeping track of the plumb line or cord used as a guide or any vertical or sloping guides depending on the vertical angle of the wall.

7. Tools used by dry stone wall-makers.

Tools used by dry-stone workers can be divided into different groups:

- Tools for clearing plant cover and brush, tools for digging and extracting stones.
- Tools for transport.
- Tools for stone cutting or trimming.
- Tools for stone laying.

7.1 Tools for clearing plant cover and brush, tools for digging and extracting stones.

This group includes various tools designed to clear plant cover and brush before stones are placed, such as axes, sickles, saws and hoes.

Of special note in this group is the pickaxe locally called an "escarpellera", because it is widely used in preparing ground for work. It consists of a narrow spiked head in curved steel, with a counterweight of a vertical blade for prying or cutting. Using the narrow spike, this tool digs ground, tears sod apart and rips up soil, stones and roots; whereas the flat end or blade could be used for prying up and cutting roots and small stumps.

This pickaxe in the hands of skilled men was a diminutive bulldozer that ploughed up the land, transforming wasteland into productive farmland.

Pickaxes or "escarpelleres".

Sometimes, when ground conditions allowed it, clearing work was done with a plough pulled by an animal. Generally, to go as deep as possible in fallow land without getting stuck, a plowshare was used without side bars or "ears", and with depth regulator as low as possible.

To extract or move large stones, digging bars or crowbars are used for their leverage. The digging bar ("perpalina") is a steel rod from 1 to 1.5m long, with flat edge and an approximate weight of 5 to 15kg. The crowbar ("perpal" or "perpal mascle") is similar to the above, but larger, normally 2 to 2.5m and 60kg in weight, although in this area the quarrymen used even larger bars.

Digging bars and crowbars.

Wedges, iron sheets and mallets.

To split rocks and open up cracks, wedges were used along with holm oak handled mallets or hammers.

Split rock made using traditional tools (maul, stonemason's double spiked hammers, wedge, pins and mallet ...)

It also became very popular for breaking up large rocks and clods to use dynamite, as from its invention and dissemination in 1867. Stone was also split by inserting dynamite sticks, called "sausages" here, in deep holes made using long chisel bars driven by mallets and cleaned out using cleaning rods. This was obviously a widespread practise because it is still easy to see signs of stones with holes drilled in them on many steep slopes in the area.

Mallets, criss-cross chisels, flat-edge chisels, chisel bars and sledgehammer.

Rods, hooked cleaners and unplucker.

7.2 Tools for transport.

For gathering up pebbles, gravel and debris, and loading them, workers used rakes and hoes of various kinds. Transporting small stones and pebbles was done using a wickerwork basket called a "cistellot" or the palmetto palm basket called a "capazo".

The "capazo" basket was for carrying gravel or pebbles, and was different from

similar "capazo" baskets used for other professions in that it has reinforced handles and softer edges to facilitate loading and unloading, whereas others have higher sides which do not slope outwards so much.

The "cistellot" basket, also a "banastro" (although this is a high, round cane basket normally used in grape-picking), is made in cane or combined with wickerwork, which are stiffer materials than those used for the "capazos".

Hoe and Rakes.

Maul, stone hammers, cistellot basket, balls of plumb line cord, and capazo basket.

For larger stones a trawler was used, which was made from a simple tree fork, with part of the trunk and two branches. If necessary the trawler and load were hitched by rope to a draught animal.

Other elements for transporting earth and stones that were used and found in farmhouses around Borriol were wheelbarrows and carts.

The wheelbarrow had one wheel, perhaps the round cut-out of a tree trunk, and two handles rough-hewn from branches. The barrows we have recovered are in fig wood and holm oak wood, with the parts dovetailed together without any iron nails.

The cart, with four solid wooden wheels in fig wood with iron rims around them, sit on two holm oak axles with fig wood planks serving as the platform. Instead of handles or drawbars, the cart has a ring on which the draught animal's rope or chain was hooked.

Stoneworking or walling tools from a farmhouse at Mas de la Peña: palmetto palm "capazo" basket, stone hammers, maul, cords, four-wheel hauling cart and wheelbarrow.

7.3 Tools for stone cutting or trimming.

The stone hammer, walling hammer or pointed counterweight hammer is the most widely used tool in dry stone work. It is actually a small or medium-sized maul in iron steel, 2 to 3kg in weight, with a wooden handle, normally wielded in one single hand. One side has a flat square head for pounding and the counterweight is in the shape of an axe or point.

For preparing individual stones, the flat surface of the hammer is usually used to level out what is supposed to be the flat face of the stone, driving it into place. Using the wedge-like counterweight is for removing bumps or irregularities. This is also used to wedge smaller stones into the wall.

The maul is a type of heavy hammer or sledgehammer that is wielded with both hands, used to break or divide large stones, or trim the side or edge of the stone that will face outwards in the construction. The maul has a flat face and the counterweight in wedge shape. The edge of the flat face is used to break stones apart, and once a chip or dent has been made, the wedge end is used to finish breaking the stone.

Mauls

Among other tools used for dry stone constructions and walls, mention should also be made of the cords or plumb lines used to check verticality. This tool is a simply a ball of string or cord on a stick used to check rows for straightness, or to lay out a design to be followed along its contour.

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACION

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLON)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, e incluso en localidades cercanas, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o

reparaciones de algunas las mismas, y sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitatar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

Juan Enrique Colom Monferrer
DNI: 190001121Q

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris

quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

[signature illisible]

Juan Enrique Colom Monferrer

DNI (carte d'identité) : 190001121Q

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

[illegible signature]

Juan Enrique Colom Monferrer
National ID No.: 190001121Q

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACIÓN

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o reparaciones de algunas las mismas, y

reparaciones de algunas las mismas, y sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

Jorge Monfort Vicente
DNI: 18937631Y

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de

restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

[http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad% E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21 -22-i-23-d% E2%80%990ctubre-de-2011/](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad%20%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%20%990ctubre-de-2011/)

[signature illisible]

Jorge Monfort Vicente

DNI (carte d'identité) : 18937631Y

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

[illegible signature]

Jorge Monfort Vicente

National ID No.: 18937631Y

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACION

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido transmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLON)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, e incluso en localidades cercanas, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o

reparaciones de algunas las mismas, y sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

[http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-
visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-
visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/)

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

[http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-
d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-
paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-
d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-
paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/)

Javier Tena Gil
DNI: 19002322K

JAVIER TENA GIL

N.I.F. 19002.322 K

C/. Rydo, Joan Puig, 58

12150 VILAFRANCA (Castelló)

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la

nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%20gesti%C3%B3n-per-a-la-preservaci%C3%B3-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalans-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

Javier Tena Gil

DNI (carte d'identité) : 19002322K

[signature illisible]

[cachet bleu]

JAVIER TENA GIL

NIF 19002322 K

C/ Rvdo. Juan Pauig, 58

12150 VILAFRANCA (Castellón)

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad%20gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-1a-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad%20gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-1a-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

Javier Tena Gil

National ID No.: 19002322K

[illegible signature]

[blue seal:]

JAVIER TENA GIL

National ID No. 19002322 K

C/ Rvdo. Juan Pauig, 58

12150 VILAFRANCA (Castellón)

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACION

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido en Vilafranca, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o reparaciones de algunas las mismas, y sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitat/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>
<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

Eladio Olcina Centelles
DNI: 18.928.603V

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la

nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/Quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%20gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

Eladio Olcina Centelles

DNI (carte d'identité) : 18.928.603V

[signature illisible]

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/Quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>
<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada%20gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

Eladio Olcina Centelles
National ID No.: 18.928.603V

[illegible signature]

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACION

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLON)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, e incluso en localidades cercanas, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o

sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitatar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

Juan Antonio Deusdad Ros
DNI: 73385067W

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la

nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

[signature illisible]

Juan Antonio Deusdad Ros

DNI (carte d'identité) : 73385067W

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

[illegible signature]

Juan Antonio Deusdad Ros
National ID No.: 73385067W

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACION

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLON)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, e incluso en localidades cercanas, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o

sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitatar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

A handwritten signature in blue ink, reading "Francisco Javier Deusdad Ros". The signature is written in a cursive style and is enclosed within a light blue oval. Below the signature, there is a small blue mark that looks like a stylized 'r' or a similar character.

Francisco Javier Deusdad Ros
DNI: 18.979.000K

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la

nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r+s-m-e/quevisitar/museum/museum-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalans-vilafranca-21-22-i-23-d-%E2%80%99octubre-de-2011/>

[signature illisible]

Francisco Javier Deusdad Ros

DNI (carte d'identité) : 18.979.000K

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/u-n-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad-gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d-9octubre-de-2011/>

[illegible signature]

Francisco Javier Deusdad Ros

National ID No.: 18.979.000K

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACIÓN

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o reparaciones de algunas las mismas, y

sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

Moises Deusdad Ros
DNI: 73391982V

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la

nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

[signature illisible]

Moises Deusdad Ros

DNI (carte d'identité) : 73391982V

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape.

It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/quevisitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-gestiu-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalans-vilafranca-21-22-i-23-d%20octubre-de-2011/>

[illegible signature]

Moises Deusdad Ros

National ID No.: 73391982V

RESPECTO A LA CANDIDATURA INTERNACIONAL A LA LISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD PARA LA TÉCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PIEDRA EN SECO

PRESENTACIÓN

Indicar la importancia que desde mi óptica personal tiene toda iniciativa encaminada desde cualquier estamento al desarrollo del conocimiento, mantenimiento y desarrollo de la piedra en seco, dentro no solo desde la órbita material en sí, sino en todos aquellos aspectos relativos a la transmisión de conocimiento y técnica utilizada por mi parte adquirida a través no solo de la experiencia propia, sino de los beneficios adquiridos de la sabiduría de personas más mayores de la población de Vilafranca y que han sabido trasmitirme no solo la técnica instrumental a la hora del trabajo en todo tipo de construcciones de piedra seca sino la importancia que dicho patrimonio cultural, puede ofrecerse a generaciones venideras.

Es por todo ello que mi trabajo en este caso como actor individual estaría de acuerdo, en apoyar y dar mi consentimiento, tanto en lo relativo al patrimonio material como en el caso tal como incide esta candidatura en lo relativo a la técnica y transmisión de los conocimientos adquiridos durante estos años, a la inscripción en la Lista Representativa del patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

Desearía en todo caso aportar mi experiencia personal, para que todo ello se transmitiera de generación en generación, como patrimonio cultural inmaterial. Para ello adjunto un breve resumen de mi experiencia personal en cuanto al trabajo en piedra seca.

CONSTRUCCIONES DE PIEDRA SECA DE VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Es de especial importancia la restauración, conservación y protección de esta tipología de construcción, construcción de piedra seca, por tratarse de nuestro patrimonio popular, por hallarse vinculado directamente con la historia de Vilafranca y de sus gentes, que con su duro trabajo fueron arrebatando al monte pedazos de tierra, convirtiendo tierras incultas en cultivables, en construcción de cercados, pasos, contadoras,... para ganado con el material más económico y abundante que tenían, para la delimitación de caminos, veredas, azagadores,...; en la construcción de casetas, pozos, escaleras,... y otras variedades de edificaciones,...

Es evidente que con el abandono del monte, de la agricultura y de la ganadería, por la dureza propia del trabajo, y otros factores de tipo socioeconómico que sería largo de enumerar, incidieron en el nulo mantenimiento y posterior abandono de este elenco de construcciones.

Es necesario una concienciación de la población y una mayor sensibilización de nuestros gobernantes, para que este tipo de construcciones existentes en nuestra zona, tuvieran algún tipo de protección patrimonial.

Me he involucrado en diferentes proyectos e iniciativas que sobre la piedra en seco han existido o existen en Vilafranca, desde localización y catalogación de construcciones, hasta reconstrucciones y/o reparaciones de algunas las mismas, y

reparaciones de algunas las mismas, y sobre todo he realizado a nivel particular muchas construcciones, tanto de restauración como de reconstrucción como de nueva planta, porque conozco la técnica, la nuestra, la que nos enseñaron siendo niños, porque aprendimos algo único, útil, bello; algo que forma parte de nuestro paisaje natural y humano.

Es evidente que los tiempos han cambiado, las condiciones de vida en general también han mejorado, pero insisto, ya para finalizar, y es que no podemos volver la espalda a nuestro pasado, incluso tan cercano en el tiempo.

Ejemplos cercanos en el tiempo, ya que en el municipio se vienen desarrollando iniciativas desde los años 90:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que->

[visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-sec/](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-)

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d%E2%80%99estudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-als-paisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/>

Ignacio Leche Rabaza
DNI: 18947968Q

CONCERNANT LA CANDIDATURE INTERNATIONALE A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

PRÉSENTATION

Je voudrais souligner l'importance que revêt, dans mon optique personnelle, toute initiative de quelque secteur que ce soit visant à faire connaître, à valoriser et à assurer la sauvegarde de la construction en pierre sèche, non seulement sur le plan strictement matériel, mais aussi sous tous les aspects relatifs à la transmission des connaissances et des savoir-faire. J'ai moi-même appris par ma propre expérience, mais aussi grâce à la transmission de leurs savoirs par les anciens de Vilafranca qui ont su m'apprendre non seulement la technique et les règles de l'art pour réaliser tout type de constructions en pierre sèche, mais aussi me sensibiliser sur l'importance de ce patrimoine culturel pour les générations à venir.

C'est pour tout ceci que compte-tenu de mon travail, dans ce cas comme acteur individuel, je suis décidé à apporter mon soutien et mon adhésion à la demande d'inscription de la construction en pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, tant en ce qui concerne le patrimoine matériel que, conformément aux objectifs de cette candidature, au niveau de la technique et de la transmission des connaissances acquises pendant toutes ces années.

Je souhaiterais en tout cas apporter mon expérience personnelle pour que tout ceci soit transmis de génération en génération comme patrimoine culturel immatériel. Je joins ci-après un bref résumé de mon expérience personnelle dans le domaine de la pierre sèche.

CONSTRUCTIONS EN PIERRE SÈCHE A VILAFRANCA (CASTELLÓN)

La restauration, la conservation et la protection de ce type de construction, en pierre sèche, est d'une énorme importance, car il s'agit de notre patrimoine populaire. La pierre sèche appartient à l'histoire de Vilafranca et de ses habitants qui avec beaucoup de dur travail, ont arraché des lopins de terre à la montagne, ont fait de ces terres incultes des parcelles cultivables, ont bâti des enclos, des chemins, des abris pour les animaux, avec le matériau le moins cher et le plus abondant dont ils disposaient..., des murs pour délimiter les chemins pastoraux, les sentiers..., des cabanes, des puits, des escaliers, ... et toutes sortes de bâtiments.

Il est évident que l'abandon de la montagne, le déclin de l'agriculture et de l'élevage, à cause de la dureté du travail, et bien d'autres facteurs socio-économiques qu'il serait long d'énumérer ici, ont conduit à l'absence d'entretien puis à l'abandon de ce type de constructions.

Une prise de conscience des gens et une plus grande sensibilisation de nos responsables politiques sont nécessaires pour que les constructions en pierre sèche présentes dans notre région soient protégées car elles font partie intégrante de notre patrimoine.

Je me suis engagé dans différents projets et initiatives en lien avec la pierre sèche, qui ont été ou qui sont menés à Vilafranca, ou dans des localités proches, avec pour but le repérage et l'inventaire des constructions, et même la reconstruction et/ou la réparation de certaines. Mais surtout, j'ai réalisé moi-même, à titre individuel, beaucoup de travaux tant de restauration, de reconstruction que de nouvelle construction, car je connais la technique, la

nôtre, celle qui nous a été enseignée quand nous étions enfants, car nous avons appris quelque chose d'unique, d'utile, de beau ; quelque chose qui fait partie de notre paysage naturel et humain.

Il est évident que les temps ont changé, que les conditions de vie se sont en général améliorées, mais je voudrais insister, pour finir, sur le fait que nous ne pouvons pas tourner le dos à notre passé, même s'il est si proche dans le temps.

Exemples récents, car des initiatives sont lancées par la commune depuis les années 90 :

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>

[http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que
visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-se~](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-se~)

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb?p=398>

<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>

[http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad%E2%80%99gestudi-
per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-
d%E2%80%99octubre-de-2011/](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobadad%E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d%E2%80%99octubre-de-2011/)

Ignacio Leche Rabaza

DNI (carte d'identité) : 18947968Q

REGARDING THE INTERNATIONAL CANDIDATURE FOR INCLUSION ON THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE

PRESENTATION

From my personal point of view, I wish to stress the importance of all initiatives from any level of government aimed at developing knowledge of, maintenance for and awareness of works done in dry stone, not only because of the material itself, but in all aspects related to the transmission of knowledge and techniques used, which in my case have been acquired not only from experience, but also from the advantages of having acquired the wisdom of older people in the Vilafranca area who have been able to transmit to me not only the instrumental techniques for working with all types of dry stone constructions but the sheer importance of this cultural heritage that can be transmitted to future generations.

It is for these reasons that in my case, as an individual actor, I would agree to support and give my consent to the inscription of this technique in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, both in respect of the tangible heritage and the candidacy as affecting the technique and transmission of the knowledge and skills acquired over the years.

I would in any case like to contribute my personal experience, so all this can be transmitted from generation to generation as intangible cultural heritage. For this reason I hereby attach a brief summary of my personal experience in dry stone work.

DRY STONE CONSTRUCTIONS IN VILAFRANCA (CASTELLÓN)

Of particular importance is the restoration, conservation and protection of this type of construction, construction in dry stone, because it is our popular heritage, because it is directly related to the history of Vilafranca and its people, who, through their hard work, were able to conquer pieces of land from the mountain, turning uncultivated lands into crop-bearing lands, building walls, steps, huts, ... for livestock, with the most economical and abundant material they had available, for delimiting roads, footpaths, walkways, ... ; for the construction of shelters, wells, steps, ... and other varieties of constructions, ...

It is clear that with mountain agriculture and farming being abandoned due to the hardness of this kind of work and other factors of a socio-economic kind that would be too long to enumerate, these areas have had zero maintenance and most of these constructions have been left to die.

It is therefore necessary to increase awareness amongst the population and sensitise the government as well so that this type of constructions existing in our area can enjoy some degree of patrimonial protection.

I have been involved in different projects and initiatives regarding dry stone constructions that have existed or still do exist in Vilafranca, and even in nearby localities, including their location and cataloguing and reconstruction work and/or repairs of some of them, and above all I personally worked on many constructions, both for restoration and reconstruction as well as new constructions, because I am familiar with the technique, our technique, taught to us as youngsters, and thanks to this we have learned something unique, useful and beautiful - something that is part of our natural and human landscape. It is clear that times have changed, living conditions in general have also improved, but I insist, in conclusion, that we cannot turn our back on our past, even our most recent past.

Here are some recent examples since our municipality has involved in initiatives since the 1990s:

<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/d-e-s-t-a-c-a-t-s/pedra-en-sec/>
[http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que
visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-se~](http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/t-u-r-i-s-m-e/que-visitar/museus/museu-de-la-pedra-en-se~)
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/nuevaweb/?p=398>
<http://www.laparreta.com/nova/es/portfolio-view/un-poc-de-pedra-en-sec/#>
<http://www.ajuntamentdevilafranca.es/novaweb/2011/09/28/vi-trobada-d% E2%80%99gestudi-per-a-la-preservacio-del-patrimoni-de-la-pedra-en-sec-alspaisos-catalns-vilafranca-21-22-i-23-d% E2%80%9990ctubre-de-2011/>

[illegible signature]

Ignacio Leche Rabaza
National ID No.: 18947968Q

AJUNTAMENT DE LLUTXENT

3044-E
3043-S
08.08.2016

CV SANT DOMENECH, 18 46838 LLUTXENT TELF. 96.229.40.01-61 FAX. 96.229.4573

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport
Direcció General de Patrimoni Cultural
Avda. Constitución, 284
46019 VALENCIA

AJUNTAMENT DE LLUTXENT (Valencia)
E. núm. _____
S. núm. 203

05 AGO. 2016

ASSUMPTE: Adhesió llista representativa de patrimoni immaterial de la humanitat referent a la tècnica constructiva tradicional en la pedra en sec.

Adjunte remetesc acord del ple de l'Ajuntament, celebrat el dia 27 de juliol, i memòria sobre adhesió del municipi de Llutxent a la llista representativa de patrimoni immaterial de la humanitat referent a la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec.

El que li comunique per al seu coneixement i efectes oportuns.

Llutxent a 3 d'agost de 2016.

L'Alcalde

Pep Estornell Catalá

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT
D.G. DE CULTURA I PATRIMONI

Data 6 SEP 2016

ENTRADA 05EW/2016/4573
BIBLIOTECA VALENCIANA - Registre Auxiliari

2016/0274-CV

AJUNTAMENT DE LLUTXENT

C/ SANT DOMENECH, 18 46838 LLUTXENT TELF. 96.229.40.01-61 FAX. 96.229.4573

Consuelo Canet García, Secretaria Acctal. de l' Ajuntament de LLutxent, per ordre i amb el vist i plau de l'Alcalde;

CERTIFIQUE:

Que el Ple de l' Ajuntament en sessió ordinària de data **27 de juliol de 2016**, va adoptar entre altres el següent acord:

10.-PROPOSTA D'APROVACIÓ SI PROCEDEIX, D'ADHESIÓ DEL MUNICIPI DE LLUTXENT A LA LLISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONI INMATERIAL DE LA HUMANITAT REFERENT A LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC.

L'alcalde explica que és una iniciativa de caràcter europeu de pedra seca, per adherir-nos a la llista representativa de patrimoni immaterial de la humanitat referent a la tècnica constructiva de la pedra seca.

L'alcalde llig el manifest i acorden que seria interessant testimoniar l'activitat que està arrelada a Llutxent.

El Ple de l'Ajuntament per **UNANIMITAT ACORDA:**

Primer. Adherir-se a la llista representativa de patrimoni immaterial de la humanitat referent a la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec.

Segon. Traslladar aquest acord a la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport (Direcció General de Patrimoni Cultural).

I per a que conste i sortisca els efectes oportuns, firme la present certificació amb el vist i plau de l'alcalde, en Llutxent a 3 d'agost de 2016.

Vist i Plau
L' Alcalde

Pep Estornell Catalá

La Secretaria Acctal

Consuelo Canet García.

MANIFEST PER A L'ADHESIÓ DEL MUNICIPI DE LLUTXENT A LA LLISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONI INMATERIAL DE LA HUMANITAT REFERENT A LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC

Mitjançant el present manifest, des de l'ajuntament de Llutxent deixem palés el nostre interès per adherir-nos a la **Llista Representativa de Patrimoni Immaterial de la Humanitat referent a la Tècnica Constructiva de la Pedra en Sec.**

Casualment Llutxent és un referent important pel que fa a la tècnica de la pedra en sec utilitzada immemorialment en una gran quantitat de construccions present a tot arreu del terme. Estratègia que ha permès desenvolupar una sèrie d'activitats econòmiques indispensables per assegurar la subsistència de la població. La tradició en aquesta tècnica està permetent que, fins i tot, a hores d'ara hi haja persones que visquen d'aquesta tècnica. A més, pensem que reorientant les actuacions i preparant adequadament a gent jove es poden generar llocs de treball al voltant d'aquest ancestral tècnica. El nostre terme ens proporciona de forma generosa la matèria primera, es a dir, les pedres. La saviesa popular tradicional ja s'encarrega de transformar-les en activitats útils i sostenibles.

Ramaderia

Ramat de cabres blanques i ovelles. Als ramats de cabres i ovelles sovint calia habilitar-los un refugi al bell mig de la muntanya. Unes vegades eren les coves naturals, però si la natura no era tan generosa l'enginy dels nostres avantpassats els animava a preparar aixoplucs amb els materials que tenien més a mà i d'ells el bàsic era la pedra així construïren barraques, la major part d'elles semiesfèriques i de dimensions reduïdes però de gran bellesa. Destaquem: la barraca de pedra, la de Toni l'andalús...

Em comptabilitzem més de 20 barraques al llarg del terme.

A més, s'han construït molts corrals pel terme.

Ací podem veure algunes de les barraquetes que hi ha pel terme de Llutxent:

Agricultura

Marginades de les taules d'olives i ametles quan les autoritats de moment facilitaren als esforçats habitants de Llutxent la possibilitat de cultivar la part més escarpada del terme, ací nomenada la Serra) es produí una transformació quasi miraculosa. Ho diem per la increïble mostra d'esforç superlatiu alhora de preparar els abancalaments per subjectar la part fèrtil de les abruptes serres que envolten Llutxent.

Suposadament, la necessitat formà en eixe moment la figura del margener llutxentí.

La pedra que s'obtenia quan es treia serra es col·locava amb mestria i habilitat per formar les conegudes "taules". Oliveres, ametles i algun que altre garrofer va poder així créixer en aquestes retencions naturals de substrat.

Ací podem veure alguns dels abancalaments que hi han pel terme de Llutxent:

Construcció, tasques de casa, desinfecció i moltes funcions més. Els forns de calç

La versatilitat de les utilitats de la calç sempre ha sigut un estímul per a treballar i viure d'ella.

Llutxent és un poble calciner. Possiblement un dels que més forns de calç comptabilitza al seu terme(més de 70). La dada es molt significativa pel que fa a la dedicació del veïnat llutxentí a aquesta activitat.

La qualitat de la pedra i la tradició familiar tramesa de generació en generació produïa una activitat molt present al terme. La venta de calç en altres poblacions permetia a certes famílies subsistir i fer d'ella com una rellevant activitat econòmica.

Llutxent té un deute amb els calciners que han repartit per gran part del nostre país milers d'arroves de calç. Estem treballant per dissenyar activitats culturals que rememoren la producció de la calç i, fins i tot, estem intentant reactivar aquesta com a modalitat econòmica.

Els forns de calç es construïren amb les tècniques ancestrals de la pedra seca, fent-se i desfent-se tantes vegades com la necessitat ho requeria.

Ací podem veure alguns dels forns de calç que hi ha pel terme de Llutxent:

Si voleu accedir al tràiler del documental "Calç blanca, negre carbó" podeu fer-ho a través del següent enllaç:

<https://www.youtube.com/watch?v=6gsjOi4nYYg>

Assuts, sènies. Reg en un poble de secà

Llutxent tradicionalment ha sigut un poble de secà. Els escassos recursos hídrics dels barrancs de menys altitud es retenien seguint les estratègies que es ensenyaren els àrabs durant la seua ocupació.

I en aquestes retencions, la pedra tornava a ser col·locada adequadament per mans expertes per aconseguir mantindre l'aigua en aljubs, assuts, algoletxes i alguna que altra sènia.

La caça. Barraques per caçar el perdigot

També la cacera ha requerit emprar construccions de pedra seca per tal de mimetitzar-se amb l'entorn.

Al terme encara queden algunes barraquetes que construïren els caçadors per caçar en la modalitat "del perdigot".

Mollons que delimiten el terme

La delimitació del terme municipal es realitza habitualment amb amuntegaments de pedres. Algunes d'elles col·locades estratègicament per ser ataüllades des de lluny.

Riurauts

L'activitat pansera d'otrora prova la construcció de riurauts amb belles arcades. Edificis agrícoles fets amb pedra que protegien la pansa de les humitats.

Ací podem veure el interior del riurau de la Tia Laura:

[blason municipal]

[nombreuses mentions manuscrites : 301-A4, 3043-5, cachet noir de la Poste]

MAIRIE DE LLUTXENT

C/ SANT DOMENECH, 18 46838 LLUTXENT TÉL. 96.229.40.01-61 FAX. 96229.4. 731

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

Direcció General de Patrimoni Cultural

Avda. Constitució, 284

46019 VALENCIA

[Cachet]

[cachet bleu : "MAIRIE DE LLUTXENT (Valencia) S. N° 203 – 05 AGO 2016"]

OBJET : Soutien inscription de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche sur liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité

Vous voudrez bien trouver ci-joint l'accord de l'Assemblée Plénière, réunie le 27 juillet, et le rapport concernant le soutien de la commune de Llutxent à l'Inscription de la technique de construction en pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité.

Ce que je porte à votre connaissance à toutes fins utiles.

Llutxent, le 3 août 2016.

Le Maire

[signature illisible]

Pep Estornell Catalá

[Cachet : MAIRIE DE LLUTXENT]

[Cachet : "GENERALITAT VALENCIENNE, Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports.

Direction Générale du Patrimoine Culturel " Date 6 SEP 2016, ENTRÉE OSEW/2016/4573, BIBLIOTHÈQUE VALENCIENNE, Registre Auxiliaire"]

MAIRIE DE LLUTXENT

C/ SANT DOMENECH, 18 46838 LLUTXENT TÉL. 96.229.40.01-61 FAX. 96229.4. 731

Consuelo Canet García, Secrétaire en fonction de la Mairie de Llutxent, sur l'ordre et avec l'approbation du Maire

ATTESTE :

Que le Conseil Municipal réuni en séance plénière ordinaire **le 27 juillet 2016**, a adopté entre autres la décision suivante :

10.- PROPOSITION D'APPROBATION, S'IL Y A LIEU, DU SOUTIEN DE LA COMMUNE DE LLUTXENT À L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ.

Le maire explique qu'il s'agit d'une initiative de caractère européen concernant la pierre sèche, pour l'inscription de la technique de construction en pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité.

Le maire lit la déclaration et expose qu'il serait intéressant de présenter des témoignages de l'activité sur la commune de Llutxent.

L'assemblée plénière du Conseil Municipal **DÉCIDE À L'UNANIMITÉ :**

Un. Donner son soutien à l'inscription sur la liste représentative du patrimoine immatériel de l'humanité de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche.

Deux. Transmettre cette décision à la Consellería de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports (Direction Générale du Patrimoine Culturel).

Dont acte et à toutes fins utiles. Je signe la présente attestation, avec le lu et approuvé du maire, à Llutxent le 3 août 2016.

[cachet bleu de la Mairie]

Lu et approuvé

Le Maire

Pep Estornell Catalá

[cachet bleu du Secrétaire de la Mairie]

La Secrétaire en fonction

Consuelo Canet García

DÉCLARATION DE SOUTIEN DE LA COMMUNE DE LLUTXENT A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SECHE SUR LA LISTE REPRESENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATERIEL DE L'HUMANITE

Par la présente déclaration, la mairie de Llutxent veut transmettre son soutien à l'Inscription de la Technique de Construction en Pierre Sèche sur la **Liste Représentative du Patrimoine Immatériel de l'Humanité**.

La commune de Llutxent est une référence importante pour la technique en pierre sèche utilisée depuis des temps immémoriaux dans de nombreuses constructions présentes sur tout l'ensemble de la commune. Une stratégie qui a permis de développer une série d'activités économiques indispensables pour assurer la subsistance de la population. La tradition d'utiliser cette technique permet qu'encore aujourd'hui, des personnes en vivent. Nous pensons même qu'en réorientant les activités et en préparant les jeunes de manière adéquate, on pourrait créer des postes de travail dans le domaine de cette technique ancestrale. Notre commune nous fournit généreusement la matière première, c'est-à-dire les pierres. La sagesse populaire traditionnelle s'est chargée de les transformer en activités utiles et durables.

Activité pastorale

Troupeau de chèvres blanches et de moutons. Des refuges devaient souvent être aménagés en pleine montagne pour les troupeaux de chèvres et de moutons. Les grottes naturelles servaient parfois d'abri, mais si la nature n'était pas généreuse, l'ingéniosité de nos ancêtres a su préparer des refuges en utilisant les matériaux qu'ils avaient sous la main et le plus disponible était ici la pierre. C'est ainsi qu'ils ont bâti des cabanes, la plupart de forme semi-sphérique et de petite taille, mais d'une grande beauté. Citons la cabane de pierre, celle de Toni l'andalou...

La commune compte plus de vingt cabanes.

De nombreux enclos ont été également construits sur la commune.

Voici quelques-unes des cabanes conservées sur la commune de Llutxent.

Agriculture

Basée sur les terrasses d'oliviers et d'amandiers, l'agriculture connaît une transformation presque miraculeuse quand les autorités du moment donnent aux courageux habitants de Llutxent la possibilité de cultiver la partie la plus escarpée de la commune, ici appelée la *Serra* – la Montagne). Nous le disons en raison de l'incroyable effort accompli : un travail colossal pour aménager les terrasses destinées à retenir la partie fertile des montagnes pentues qui entourent Llutxent.

La nécessité forgea alors, dit-on, le tempérament du murailleur de Llutxent.

La pierre qui était extraite de la montagne était disposée avec maîtrise et habileté pour former les murs de soutènement ou "taules". Les oliviers, les amandiers et quelques caroubiers allaient pouvoir ainsi pousser sur ces retenues naturelles de terre.

Voici quelques-unes des terrasses présentes sur la commune de Llutxent :

Construction, travaux ménagers, assainissement et beaucoup d'autres fonctions. Les fours à chaux.

La diversité des utilisations de la chaux en a fait un métier qui a fait vivre beaucoup de gens.

Llutxent est un village chauxournier. Certainement un de ceux comptant le plus grand nombre de fours à chaux sur sa commune (plus de 70), ce qui montre bien l'importance de cette activité à Llutxent.

La qualité de la pierre et la tradition familiale transmise de génération en génération ont donné lieu à un grand essor de cette activité sur notre commune. La vente de la chaux aux autres villages a permis à certaines familles de subsister et d'en faire une activité économique importante.

Llutxent a une dette envers ses chauxourniers qui ont mis sur le marché de notre pays des milliers d'arobes de chaux. Nous travaillons à faire connaître la production de la chaux en organisant des activités culturelles et notre but en fin de compte est d'essayer de réactiver ce secteur comme activité économique.

Les fours à chaux ont été construits selon les techniques ancestrales de la pierre sèche, en faisant et défaisant autant de fois que nécessaire.

Voici quelques-uns des fours à chaux présents sur la commune de Llutxent :

Vous pouvez accéder au trailer du documentaire "Calç blanca, negre carbó" (Chaux blanche, charbon noir) en cliquant sur le lien suivant :

<https://www.youtube.com/watch?v=6gsjOi4nYYg>

Digues. Norias. Irrigation dans un village de culture sèche.

Llutxent est traditionnellement un village de culture sèche. Les rares ressources hydriques venant des ravins de moins d'altitude sont retenues selon les mêmes stratégies apprises des Arabes pendant leur occupation.

Et pour ces retenues de l'eau, la pierre allait être disposée de manière adéquate par des mains expertes afin de réussir à maintenir l'eau dans les citernes, les digues, les *algotxes* (méandres) et les quelques norias qu'il y avait.

La chasse. Des cabanes pour la chasse al *perdigot*

La chasse a également nécessité la construction de postes en pierre sèche qui se fondent dans la nature.

La commune abrite quelques cabanons construits par les chasseurs pour la chasse "*del perdigot*" (type de chasse à l'aide d'appelants)

Bornes délimitant la commune

La délimitation de la commune se fait habituellement par des tas de cailloux dont certains sont placés stratégiquement pour être vus de loin.

Riurus (séchoirs à raisins)

L'activité traditionnelle du séchage des raisins secs a donné lieu à la construction de *riurus* aux belles arcades. Des bâtiments agricoles bâtis en pierre pour protéger les raisins secs de l'humidité. Voici l'intérieur du séchoir de la Tia Laura :

[handwritten numbers: 301-A4, 3043-5, black Post Office seal, illegible]

[municipal coat of arms]

TOWN COUNCIL OF LLUTXENT

C/ SANT DOMENECH, 18 46838 LLUTXENT TEL. 96.229.40.01-61 FAX. 96229.4. 731

Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport

General Directorate of Cultural Heritage

Avda. Constitución, 284

46019 VALENCIA

[blue seal: "TOWN COUNCIL OF LLUTXENT (Valencia) Out No. 203 – 05 AGO 2016"]

SUBJECT: Adhesion to the representative list of intangible heritage of humanity for the traditional dry stone construction technique.

Attached is hereby submitted the agreement of the plenary session of the Town Council, held on 27 July, and the report on the adherence of the municipality of Llutxent to the representative list of intangible heritage of humanity for the traditional dry stone construction technique.

You are hereby informed for all intents and purposes.

Llutxent, this 3rd day of August 2016.

The Mayor

[illegible signature]

Pep Estornell Catalá

[Stamp: TOWN COUNCIL OF LLUTXENT]

[Stamp: "REGIONAL GOVERNMENT OF VALENCIA, Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport. General Directorate of Cultural Heritage. Date 6 SEPT 2016, INCOMING REG. OSEW/2016/4573, VALENCIAN LIBRARY, Ancillary Register"]

[municipal coat of arms]

TOWN COUNCIL OF LLUTXENT

C/ SANT DOMENECH, 18 46838 LLUTXENT TEL. 96.229.40.01-61 FAX. 96229.4. 731

Consuelo Canet García, Substitute Secretary of the Town Council of Llutxent, by order and with the approval of the Mayor,

HEREBY CERTIFIES:

That the plenary session of the Town Council in an ordinary session on 27 July 2016, adopted *inter alia* the following agreement:

10. PROPOSAL FOR APPROVAL IF APPROPRIATE, FOR ADHESION BY THE MUNICIPALITY OF LLUTXENT TO THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE.

The Mayor explained that this was an initiative on the European level for dry stone, for adhesion to the representative list of intangible heritage of humanity concerning the dry stone construction technique.

The Mayor read the proposal and agreed that it would be interesting to support the activity so closely linked to Llutxent.

The plenary session of the Town Council **UNANIMOUSLY AGREES:**

First. To adhere to the representative list of intangible heritage of humanity for the traditional dry stone construction technique

Second. To notify this agreement to the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport (Directorate General of Cultural Heritage).

And for all effects and purposes as deemed convenient, I hereby sign the present certificate by order and with the approval of the Mayor, in Llutxent this 3rd day of August 2016.

[blue seal of Town Council]

Approved

The Mayor

Pep Estornell Catalá

[blue seal of Town Council Secretary]

The Substitute Secretary

Consuelo Canet García

DECLARATION OF ADHESION BY THE MUNICIPALITY OF LLUTXENT TO THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE.

By means of this document, the Town Council of Llutxent wishes to express its interest in adhering to the **Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity concerning the dry stone construction technique**

It so happens that Llutxent is an important reference as regards the dry stone technique used since time immemorial in many constructions scattered all around the municipal area. This was a strategies that permitted the development of a series of economic activities that were essential to ensure subsistence amongst the population. The tradition behind this technique still allows some people, even at this time, to live off work of this kind. In addition, we believe that by refocusing actions and adequately preparing young people we will be able to generate new employment stemming from this ancient technique. Our municipal area generously provides the raw material for such work, i.e. stone. Traditional wisdom helps to transform this raw material into useful and sustainable activities.

Livestock

Herds of white goats and sheep. Goat and sheep herding in this area often required the use of shelters in the mountains. Sometimes natural caves were used, but nature was not often that generous, so the ingenuity of our ancestors brought about shelters prepared with the materials they had at hand, and most of these were primitive huts built from stone, mostly in dome shape and in small sizes but quite picturesque when completed. Highlights: Shown here, a stone shelter, called the Hut of Toni the Andalusian...

There are over 20 stone huts around the municipal area.

In addition, many animal pens or corrals were built in the vicinity.

Here are some photos of the stone huts, called "barraquetes", existing in and around Llutxent:

[photos]

Agriculture

Marginal lands around olive and almond tree terraces were authorised by local authorities to be used by Llutxent residents for growing crops, giving them the opportunity to prepare terrain on the steepest parts of the municipal area, called the "Serra", or hills, and this brought about an almost miraculous transformation of the land. This was an incredible example of human effort, in preparing the terraced slopes to hold fertile soil on the steep mountain sides surrounding Llutxent.

This created the figure of the so-called "Llutxentí marginal cropper".

The stone that was unearthed when making these terraces was masterfully worked to create our famous "taules", or terraces. Olives, almonds and certain carob trees were planted and grew well in these soils retained by stone walls.

Here we can see some of the terraced slopes around the municipal area of Llutxent:

[photos]

Construction, housework, disinfection and many other functions. Lime kilns

The versatility of lime-making tools and materials has given many people a livelihood in this area.

Llutxent is a lime-making town, possibly one of the towns with the most kilns accounted for within its municipal area (over 70). This data is very significant in terms of the amount of neighbours in Llutxent dedicated to this activity.

The quality of the stone and family traditions passed from generation to generation gave rise to intense activities in our area. The sale of lime and limestone to other towns allowed some families to survive and enjoy quite an important economic activity.

Llutxent has a long-standing debt with its lime-makers, who have sold thousands and thousands of pounds of lime all over the country. We are now working on designing cultural activities to commemorate local lime production, and even trying to revive this as an economic activity today.

Lime kilns were constructed using ancestral dry stone techniques, being built, modified and re-built as many times as the need arose.

Here are some photos of lime kilns, called "forns de calç", existing in and around Llutxent:

Access to a trailer of the documentary "Calç blanca, negre carbó" [*White Lime, Black Coal*] is available via the following link:

<https://www.youtube.com/watch?v=6gsjOi4nYYg>

Weirs, waterwheels. Watering a dryland town

Llutxent has traditionally been a dryland area. The scarce water resources above the lower ravines were controlled and retained following strategies taught to the locals by the Moors during their occupation of these lands.

To keep water in check, stones were properly placed by expert hands to make cisterns, weirs, reservoirs and a few waterwheels.

Hunting Partridge hunting huts

Hunting also required the use of dry stone constructions so as to merge in with the surroundings.

Around the municipal area one can still see some of the huts built by hunters to sit and wait for "perdigots" or partridges.

Road and border markers - cairns

The boundary of the township was traditionally marked by a pile of stones. Some of these were strategically placed so as to be seen from afar.

"Riurau" farmhouses

Raisin-making activities of old gave rise to the "riurau"-type building with beautiful arches allowing the sun to dry grapes. Farm buildings made of stone were ideal for protecting grapes from humidity. Here is an inside view of the so-called Riurau of Aunt Laura:

[photo]

**MANIFEST PER A L'ADHESIÓ DEL MUNICIPI D'ATZENETA DEL MAESTRAT
A LA LLISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONI IMMATERIAL DE LA
HUMANITAT REFERENT A LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE
LA PEDRA EN SEC**

AJUNTAMENT D'ATZENETA DEL MAESTRAT

Amb el present document, l'ajuntament d'Atzeneta del Maestrat vol manifestar el seu interès d'adhesió a la **Llista Representativa de Patrimoni Immaterial de la Humanitat referent a la Tècnica Constructiva de la Pedra en Sec** i a qualsevulla altra iniciativa encaminada al coneixement, conservació i difusió d'aquesta tècnica constructiva, de la qual el municipi d'Atzeneta del Maestrat es considera un referent, tant per la qualitat i varietat de les construccions conservades, com pels coneixements atesorats sobre la seua realització, transmesos de generació en generació fins als nostres dies.

La utilització, al llarg dels segles, de la tècnica de la pedra en sec a Atzeneta del Maestrat ha quedat palesa en el gran nombre d'aquestes construccions que s'escampen pel seu terme municipal.

Atzeneta del Maestrat presenta un paisatge de gran singularitat caracteritzat per la profusió de elements escampats que conformen l'arquitectura de la pedra en sec: casetes de pedra, pous, aljubs, parets de pedra dels assagadors i dels abancalaments del terreny, gateres i porteres. Tot un conjunt de pedra sobre pedra que ha anat apareixent al llarg dels anys i segles per tal de convertir els pedregars en terra cultivable.

No és estrany, llavors, que la pedra haja estat la principal matèria primera de l'arquitectura tradicional a Atzeneta, assolint els seus habitants un alt grau de coneixement sobre les seues propietats i les millors tècniques per treballar-la. Açò, unit al seu baix cost, feren de la tècnica de la pedra en sec en un recurs habitual en les construccions tradicionals, bé foren agrícoles, ramaderes o industrials.

Atzeneta del Maestrat presenta un paisatge de gran singularitat caracteritzat per la profusió de elements escampats que conformen l'arquitectura de la pedra en sec: casetes de pedra, pous, aljubs, parets de pedra dels assagadors i dels abancalaments del terreny, gateres i porteres. Tot un conjunt de pedra sobre pedra que ha anat apareixent al llarg dels anys i segles per tal de convertir els pedregars en terra cultivable.

A Atzeneta l'agricultura i la ramaderia han estat la principal font de riquesa del poble i sempre condicionada a unes terres formoses però fredes, pobres pels conreus i plenes de pedres pertot arreu; calia llevar-les d'enmig per fer camins i aprofitar un tros de terra cultivable, i fer construccions que serviren per emmagatzemar l'aigua que sovint era escassa; l'agricultura era compaginada amb la ramaderia i l'aprofitament del bosc.

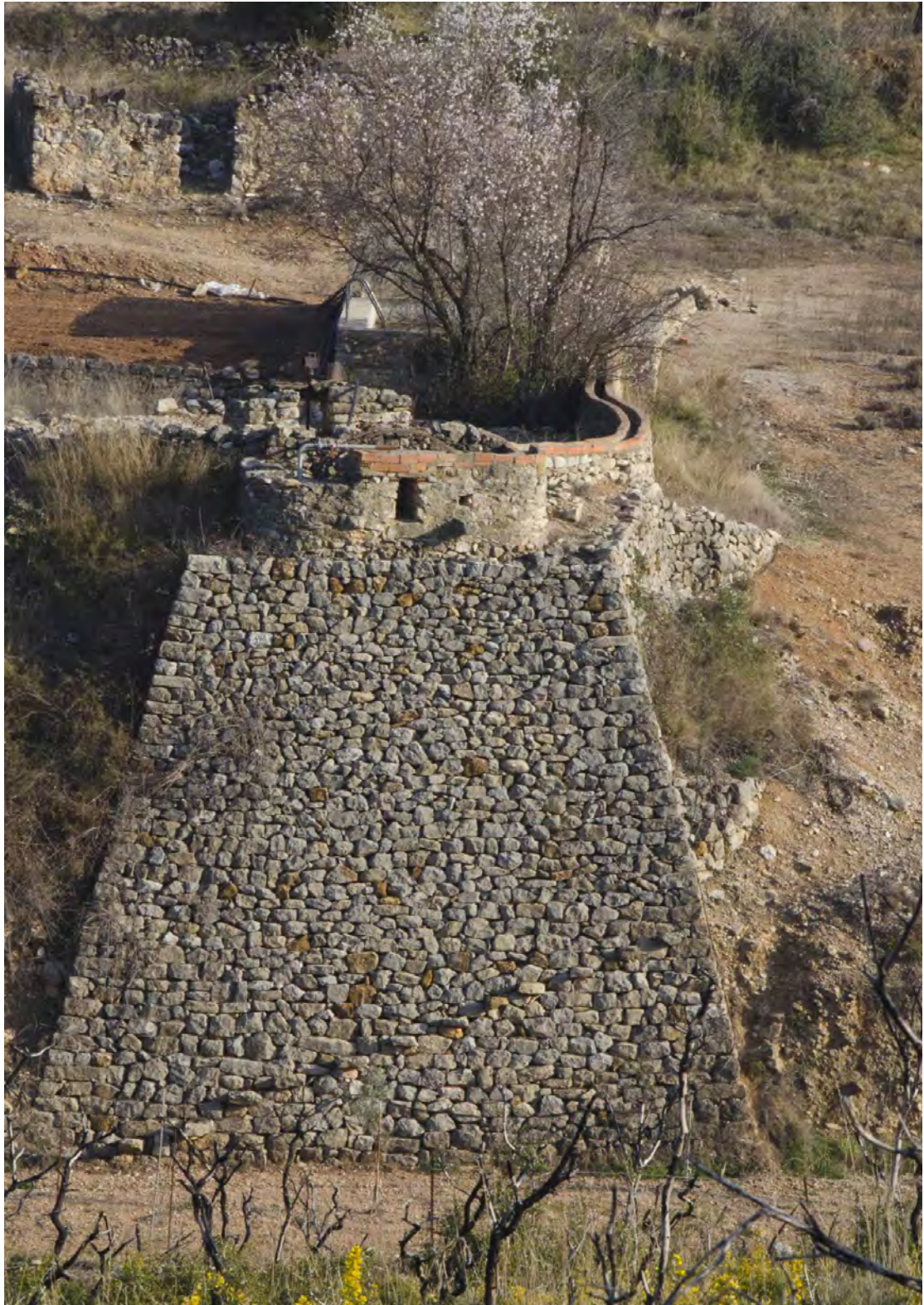
Es tracta un paisatge resultat de la col·laboració home-natura, on l'home ha transformat el paisatge d'una manera sàvia i totalment respectuosa amb el medi ambient. És un patrimoni que entre tots hem de contribuir a mantenir perquè forma part de la memòria col·lectiva del poble.

- AGRICULTURA

1-Els camins de l'aigua.

Atzeneta del Maestrat compta amb una gran diversitat d'espais amb aigua: el riu Montlleó i la rambla d'Atzeneta que recull tota la conca hidrogràfica de barranc i rambles; tolls d'aigües cristal·lines i lliures de contaminació, com els Gorgs; font i pous d'origen ancestral, sènies, abeuradors formen un extraordinari paisatge replet de construccions ancestrals de pedra en sec, que podem descobrir pels camins de l'aigua.

Abunden els **pous, les cisternes, les fonts i les sènies**, molts d'ells d'origen àrab i construïts amb pedra en sec formen part del patrimoni rural hidràulic d'Atzeneta. Podem gaudir de la natura en el Pou de la Riba, al Mas de la Vila i el Pou de la Rambla, en la partida del Cap del Terme.

Paret de Sénia (El Castell)

Sénia en funcionament dins als anys 90

Cisterna de la Casa Lluna

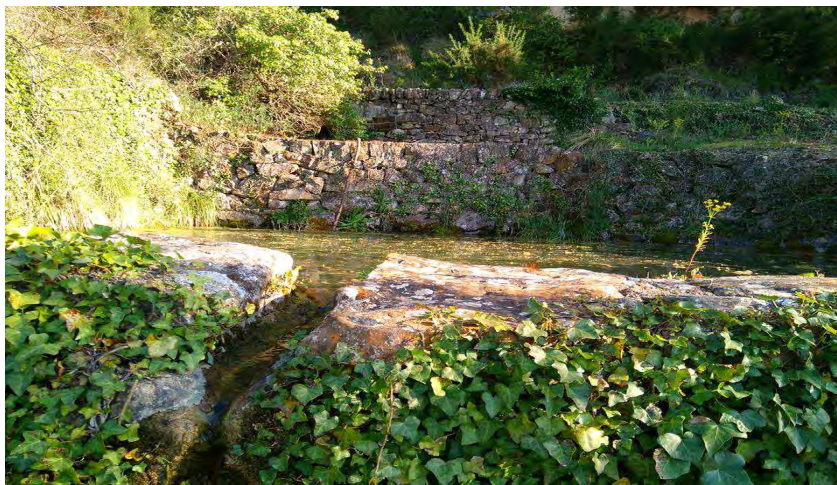
Font de la Torre

Pou del Mas d'En Jaume

Pou de l'Hortàs

Bassa de la Font del Roure

Font del Roure

Font del Canar

Pou de la Pilarica

Font del Forcall

Saltador i assut del Gorg

Antic pont de fusta sobre el riu Monlleó

2- Els usos agrícoles i ramaders.

Castes de pastor, mallades per al ramat i assegadors són elements patrimonials de la pedra en sec que abunden al nostre poble. L'agricultura i la ramaderia han sigut històricament els pilars on se sustentava la base de l'economia del poble i de la comarca.

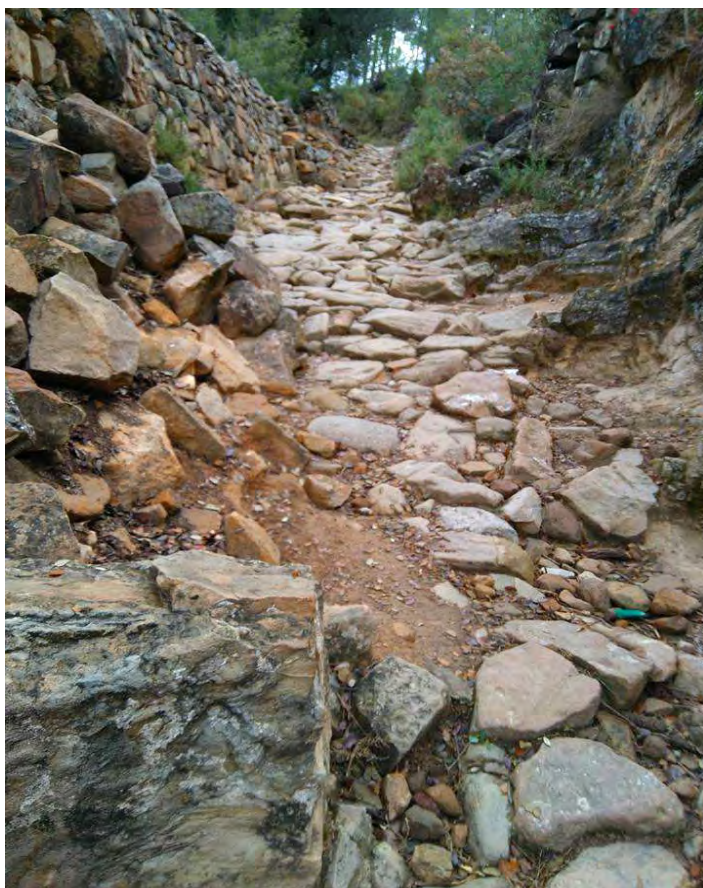
Caseta de pastor al cap del Terme

Caseta de pastor (cap de Terme)

Caseta d'usos agrícoles (Caseta Roja)

Camí ramader empedrat al Bosquet del Mas Propet (I)

Camí ramader empedrat al Bosquet del Mas Propet (II)

Bancals d'oliveres

Assagador

EXTRACCIÓ DE PEDRA SECA D'UN BANCAL D'OLIVERES

3- Usos civils

El nucli urbà d'Atzeneta del Maestrat també està esguitat de construccions civils que tene com a base constructiva aquesta tècnica

MURADES MEDIEVALS (Carrer de l'Orde de Montesa)

Murada del carrer del Ravalet

Reconstrucció feta com a element decoratiu de la rotonda del Coll del Vidre

3- Altres elements patrimonials

La tècnica constructiva de la pedra en sec també està a la base de molts altres elements patrimonials del nostre terme, com molins, neveres, trinxeres de la Guerra Civil...

Nevera del Cap de Terme

Molí de vent

Trinxeres de la Guerra Civil

Una vegada fet aquest repàs, i en base la quantitat i qualitat patrimoni arquitectònic de pedra en sec existent en el municipi, l'ajuntament d'Atzeneta del Maestrat consent, sol·licita i recolza la seua inscripció en la **Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**. Oferint tots els mitjans al seu abast per a la seua correcta conservació i difusió, garantint així la preservació de la tècnica constructiva i la seua transmissió a generacions futures.

Atzeneta, juliol del 2016

DÉCLARATION DE SOUTIEN DE LA COMMUNE D'ATZENETA DEL MAESTRAT A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ

MAIRIE D'ATZENETA DEL MAESTRAT

1

Par le présent document, la Mairie d'Atzeneta del Maestrat veut communiquer son adhésion à **l'Inscription de la Technique de Construction en Pierre Sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Immatériel de l'Humanité** et à toute autre initiative visant la connaissance, la conservation et la diffusion de cette technique constructive, dont la commune d'Atzeneta del Maestrat est une référence reconnue tant pour la qualité et la variété des constructions conservées, que pour les connaissances rassemblées concernant sa mise en œuvre, transmises de génération en génération jusqu'à nos jours.

L'utilisation, au fil des siècles, de la technique en pierre sèche à Atzeneta del Maestrat reste visible dans le grand nombre de constructions qui parsèment le territoire de notre commune.

Atzeneta del Maestrat présente un paysage d'une grande singularité caractérisée par l'abondance d'éléments d'architecture en pierre sèche qui y sont disséminés : cabanes en pierre sèche, puits, citernes, murs de soutènement des sentiers et des terrasses, abris et refuges. Tout un ensemble en pierre sèche qui a vu le jour au fil des siècles dans le but de transformer les terrains incultes en terres cultivables.

Il n'est donc pas étonnant que la pierre a été la principale matière première de l'architecture traditionnelle à Atzeneta, donnant à ses habitants une grande connaissance de ses propriétés et des meilleures techniques pour la travailler. Ceci, uni à son bas coût, a fait de la technique en pierre sèche une pratique habituelle pour les constructions traditionnelles, agricoles, pastorales ou industrielles.

Atzeneta del Maestrat présente un paysage d'une grande singularité caractérisée par l'abondance d'éléments d'architecture en pierre sèche qui y sont disséminés : cabanes en pierre sèche, puits, citernes, murs de soutènement des sentiers et des terrasses, abris et refuges. Tout un ensemble en pierre sèche qui a vu le jour au fil des siècles dans le but de transformer les terrains incultes en terres cultivables.

L'agriculture et l'élevage ont été traditionnellement la principale source de richesse d'Atzeneta, des activités conditionnées par des terres, certes fort belles, mais froides, ingrates à cultiver et très pierreuses ; il fallait les dépierrer pour aménager des espaces plus propices aux cultures, faire des constructions pour stocker l'eau qui était souvent rare ; l'agriculture était associée à l'élevage et à l'exploitation de la forêt.

2

Il s'agit d'un paysage qui est le résultat de la collaboration homme-nature. L'homme a transformé le paysage d'une manière savante et totalement respectueuse de l'environnement. C'est un patrimoine que nous avons tous contribué à conserver car il fait

partie de la mémoire collective de notre village.

AGRICULTURE

1- Les chemins de l'eau.

Atzeneta del Maestrat compte une grande présence de l'eau sur son territoire : la rivière Montlleó et la *rambla* (torrent) d'Atzeneta dont les eaux sont recueillies par tout le bassin hydrographique des *barrancs* (ravins) et *ramblas* ; les lacs aux eaux cristallines et non polluées, comme les gourgs "els Gorgs" ; les fontaines et les puits d'origine ancestrale, les norias, les abreuvoirs forment un extraordinaire paysage parsemé de constructions en pierre sèche que l'on peut découvrir en suivant les chemins de l'eau.

Les puits, les citernes, les fontaines et les norias sont nombreux. Beaucoup sont d'origine arabe et sont construits en pierre sèche. Ils font partie du patrimoine rural hydraulique d'Atzeneta. On peut profiter de la nature au Pou (puits) de la Riba, au Mas de la Vila et au Pou de la Rambla, sur la commune de Cap del Terme.

3

Mur de noria (El Castell)

4

Noria en fonctionnement dans les années 90

Citerne de la Casa Lluna

Fontaine de la Torre

5

Pou (puits) du Mas d'En Jaume

Pou (puits) de l'Hortàs

Bassin de la Fontaine-source du Roure

6

Fontaine du Roure

Fontaine du Canar

7

Pou (puits) de la Pilarica

Fontaine du Forcall

8

Saut et digue du Gorg

Ancien pont en bois sur la rivière Monlleó

9

2- Les usages agricoles et pastoraux.

Les cabanes de berger, les enclos pour les troupeaux et les chemins de berger sont les éléments patrimoniaux en pierre sèche les plus abondants sur notre commune. L'agriculture et l'élevage sont historiquement les piliers sur lesquels s'appuie l'économie de la commune et de la région.

Cabane de berger (cap del Terme)

Cabane de berger (cap del Terme)

10

Cabane à usages agricoles (Caseta Roja)

11

Chemin de berger empierré au Bosquet del Mas Propet (I)

12

Chemin de berger empierré au Bosquet del Mas Propet (II)

13

14

Terrasses d'oliviers

15

Chemin de berger

EXTRACTION DE PIERRES SÈCHES D'UNE TERRASSE D'OLIVIERS

3- Usages civils

Le village d'Atzeneta del Maestrat conserve également des constructions civiles en pierre sèche.

16

MURAILLES MÉDIÉVALES (Carrer de l'Orde de Montesa)

Muraille (Carrer del Ravalet)

17

Reconstruction comme élément décoratif du rond-point de Coll del Vidre

3- Autres éléments patrimoniaux

La technique de construction en pierre sèche est également utilisée pour de nombreux autres éléments patrimoniaux de notre région, tels que moulins, réserves à provisions, tranchées de la Guerre Civile...

Réserve à provisions (Cap de Terme)

18

Moulin à vent

Tranchées de la Guerre Civile

19

Au terme de ce rapport d'information, et compte-tenu de la quantité et de la qualité du patrimoine architectural en pierre sèche existant sur la commune, la mairie d'Atzeneta del Maestrat approuve, demande et soutient son inscription sur la **Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité**. Elle met tous les moyens à sa disposition pour sa bonne conservation et diffusion, de façon à assurer la sauvegarde de cette technique de construction et sa transmission aux générations à venir.

Atzeneta, juillet 2016

DECLARATION OF ADHESION BY THE MUNICIPALITY OF **ATZENETA DEL MAESTRAT** TO THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE.

[photo]

[coat of arms]

TOWN COUNCIL OF ATZENETA DEL MAESTRAT

1

By means of this document, the Town Council of Atzeneta del Maestrat wishes to express its interest in adhering to the **Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity concerning the dry stone construction technique** and any other initiative aimed at providing knowledge, conservation and dissemination of this construction technique, in which the municipality of Atzeneta del Maestrat is considered a major reference, for both the quality and variety of its constructions preserved and for the knowledge safeguarded as regards its application, still being transmitted from generation to generation today.

The use of this technique in dry stone in Atzeneta del Maestrat over the centuries is still evident in the large number of these constructions spread throughout the municipality.

Atzeneta del Maestrat presents a landscape of special uniqueness characterised by a profusion of elements dotted around the municipal area standing silent witness to dry stone architecture: stone houses, wells, cisterns, stone walls and terraced slopes on the mountainsides, gates and doors. A compendium of stone upon stone having emerged over the years and centuries to convert rocky terrain into arable land.

It is no wonder that stone was the main raw material for traditional architecture in Atzeneta, giving the inhabitants a high level of knowledge as regards the properties of stone and the best techniques to work with it. This, coupled with its low cost, converted the dry stone technique into a natural resource for traditional buildings, whether for agriculture, livestock or industry.

Atzeneta del Maestrat presents a landscape of special uniqueness characterised by a profusion of elements dotted around the municipal area standing silent witness to dry stone architecture: stone houses, wells, cisterns, stone walls and terraced slopes on the mountainsides, gates and doors. A compendium of stone upon stone having emerged over the years and centuries to convert rocky terrain into arable land.

In Atzeneta, agriculture and stock-raising were the main source of income for local people, always dependent on their beautiful land, but cold and poor in fertility, and covered with stones everywhere. So locals had to take the middle path and create a piece of arable land from the mountainsides, creating constructions for storing water, which was often scarce, and combining agriculture with livestock rearing and woodland operations.

Today we still have a landscape that is the result of collaboration between man and nature, where men have wisely transformed the terrain into a completely eco-friendly kind of landscape. It is a heritage that we must all help to keep alive as part of the collective memory of our people.

- AGRICULTURE

1. Water courses.

Atzeneta del Maestrat has a wide variety of areas where water is the main features: the Montlleó River and the Atzeneta Gulch, which are the catchment areas for the entire hygrgraphic area, with ravines and wadis all along their course; pools of crystal-clear water free from contamination, such as "Els Gorgs"; fountains and springs of ancestral origin, wells, waterwheels, watering troughs and more all form an extraordinary landscape replete with ancient dry stone constructions, which visitors can discover along the Watercourse Way.

There is an abundance of **wells, cisterns, fountains and waterwheels**, many of them Moorish in origin, and built with dry stone part, forming part of the rural hydraulic heritage of Atzeneta. Enjoyment of nature is guaranteed at places Pou de la Riba, Mas de la Vila and Pou de la Rambla, in the district of Cap del Terme.

[photo]

Waterwheel wall (El Castell)

4

[photos]

Waterwheel in operation until the 90s.

Cistern at Casa Lluna

Fountain at La Torre

5

[photos]

Well at Mas d'En Jaume

Well of l'Hortàs

Pool at the Roure fountain

6

[photos]

Roure fountain

Canar fountain

7

[photos]

Well of la Pilarica

Forcall fountain

8

[photos]

Weir and cascade el El Gorg

Ancient wooden bridge over the Monlleó River

9

2. Agricultural and livestock elements.

Shepherd's huts and flock pens and walkways are some of the dry stone constructions that abound in our municipality. Agriculture and animal husbandry have historically been the basis of the economy in the town and the surrounding region.

[photos]

Shepherd's hut on the outskirts of town

Shepherd's hut (outskirts of town)

10

[photos]

Farming hut (Caseta Roja)

11

Animal path, cobblestoned, Bosquet del Mas Propet (I)

12

Animal path, cobblestoned, Bosquet del Mas Propet (II)

13

14

[photos]

[photos]

Terraced lands for olive trees

15

Livestock path

EXTRACTING DRY STONE FROM AN OLIVE ORCHARD

3. Civic Uses

The town of Atzeneta del Maestrat itself is also dotted with civic buildings made using this constructions technique.

16

[photos]

MEDIEVAL TOWN WALLS (street called: Carrer de l'Orde de Montesa)

Walls along Carrer del Ravalet

17

[photos]

Reconstruction made as a decorative element at the traffic roundabout called Coll del Vidre

3. Other assets

The dry stone construction technique is also the basis for much of our additional heritage in the town, such as mills, snow collection caves or wells, Civil War trenches...

Snow collection well at Cap del Terme

18

[photos]

Windmill structure

Civil War trenches

19

Following this review of our assets, and in view of the quantity and quality of architectural dry stone heritage existing in the municipality, the Town Council of Atzeneta del Maestrat hereby agrees to, supports and requests its inscription in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. And offering all the means at our disposal for their proper preservation and dissemination, ensuring the preservation of this building technique and its transmission to future generations.

Atzeneta, July 2016

20

Referència: 217/2016
Data: 26 / abril / 2016

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ,
CULTURA I ESPORT
AVINGUDA CAMPANAR 32
46015 VALÈNCIA (València)

Rhamsés Ripollés Puig (1 de 1)
Alcalde
Data Signatura : 26/04/2016
HASH: 47ada99a61846a2b0719f0a722adbcb6

Adjunt li remet certificat de l'acord adoptat per la Junta de Govern Local d'aquest Ajuntament en la sessió de 20 / abril / 2016 referent a l'adhesió a la candidatura internacional a la llista representativa de la Unesco, Patrimoni Immaterial usos pedra en sec.

El que li participa perquè en prenga coneixement i efectes.

Morella

Alcalde

Signatura.: Rhamsés Ripollés Puig
(document signat electrònicament)

Pilar García Cerdán (1 de 2)
Secretaria-Interventora
Data Signatura: 25/04/2016
HASH: 56d37d109d8b32bdf556d2b22a2896208

Pilar García Cerdán, Secretaria-Interventora de l'Ajuntament de Morella,

CERTIFICA

Que en sessió de la Junta de Govern d'aquesta Corporació de data 20 / abril / 2016 , es va adoptar el següent acord:

«La Junta de Govern Local coneguda la candidatura internacional a la llista representativa de l'Unesco de Patrimoni Immateral centrada en el usos de la pedra en sec, presentada per la Direcció General de Cultura i Patrimoni de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per unanimitat acorda, adherir-se a la mateixa, comunicant-los que en este moment no existeix cap persona, ni associació en aquest municipi, que es dedique a la construcció i manteniment d'aquest patrimoni.»

I perquè així consti, als efectes oportuns, d'ordre amb el vistiplau de l'Alcalde, amb l'excepció prevista en l'article 206 del Reial decret 2568/1986, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals, s'expedeix la present en Morella.

Vist i plau.
Alcalde
Rhamsés Ripollés Puig

Secretaria-Interventora
Pilar García Cerdán
(document signat electrònicament)

Rhamsés Ripollés Puig (2 de 2)
Alcalde
Data Signatura: 25/04/2016
HASH: 3cb86c229dcaea24ab71e16bab5044

[logo "MAIRIE de MORELLA"]
www.morella.net

Référence : 217/2016

Date : 26 avril 2016

[cachet : REGISTRE GÉNÉRAL - MAIRIE DE MORELLA – DATE 27-04-2016 N° de sortie : 474

[côté gauche : Rhamsés Ripollés Puig, Maire, Date Signature : 26/04/2016 HASH]

CONSELLERIA DE L'EDUCATION, DE LA RECHERCHE,
DE LA CULTURE ET DES SPORTS.
AVINGUDA CAMPANAR 32
46015 VALENCIA (Valencia)

Vous voudrez bien trouver ci-joint l'accord pris par l'Assemblée du Gouvernement Local de cette Mairie, lors de sa réunion du 20/avril/2016, concernant le soutien donné à la candidature internationale pour l'Inscription de la construction en pierre sèche sur la liste représentative du Patrimoine Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Ce que je porte à votre connaissance à toutes fins utiles.

[cachet rond : MAIRIE DE MORELLA]

Signature : Rhamsés Ripollés Puig
(document signé électroniquement)

[code-barres]

Mairie de Morella
C/ Segura Barreda, 28. MorelJa. 12300 Castellón/Castelló. Tél. 964160034. Fax : 964160762

[logo "MAIRIE de MORELLA"]
www.morella.net

Pilar García Cerdán, Secrétaire-Contrôleur des Comptes de la Mairie de Morella,

ATTESTE

Que l'Assemblée du Gouvernement de cette Mairie, réunie en date du 20/avril/2016, a adopté la décision suivante :

« L'Assemblée du Gouvernement Local, après avoir pris connaissance de la candidature internationale pour l'Inscription des utilisations de la pierre sèche sur la liste représentative du Patrimoine Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO, présentée par la Direction Générale de la Culture et du Patrimoine de la Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports, a décidé à l'unanimité de donner son soutien à cette démarche, tout en communiquant qu'actuellement il n'y a aucune personne, ni association sur cette commune, travaillant à la construction ou à l'entretien de ce patrimoine.»

Dont acte et à toutes fins utiles, sur l'ordre et avec le lu et approuvé du Maire, sous réserve de l'exception prévue à l'article 206 du Décret Royal 2568/1986, du 28 novembre, portant approbation du Règlement sur l'Organisation, le Fonctionnement et le Régime Juridique des Collectivités Locales. Fait à Morella.

Lu et approuvé
Le maire
Rhamsés Ripollés Puig

Secrétaire-Contrôleur des Comptes
Pilar García Cerdán
(document signé électroniquement)
[cachet rond : MAIRIE DE MORELLA]

[code-barres]

Mairie de Morella
C/ Segura Barreda, 28. Morella. 12300 Castellón/Castelló. Tél. 964160034. Fax : 964160762

[logo "TOWN COUNCIL OF MORELLA"]
www.morella.net

Reference: 217/2016
Date: 26 April 2016

[blue stamp: GENERAL REGISTER - TOWN COUNCIL OF MORELLA – DATE 27-04-2016 Outgoing
No.: 474

[left side: Rhamsés Ripollés Puig, Mayor, Signature Date: 26/04/2016 HASH]

REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH,
CULTURE AND SPORT
AVINGUDA CAMPANAR 32
46015 VALENCIA (Valencia)

Attached please find the certificate of the agreement adopted by the Local Government Committee of the City Council at its meeting of 20 April 2016 referring to the adhesion to the international candidature for inscription in the Representative List of the UNESCO, Intangible Heritage for dry stone techniques.

You are hereby informed for all intents and purposes.

[round seal: TOWN COUNCIL OF MORELLA]

Signature: Rhamsés Ripollés Puig
[digitally signed document]

[barcode]

Morella Town Council
C/ Segura Barreda, 28. Morella. 12300 Castellón/Castelló. Tel. 964160034. Fax: 964160762

[logo "TOWN COUNCIL OF MORELLA"]
www.morella.net

Pilar García Cerdán, Secretary-Officer of the Town Council of Morella,

HEREBY CERTIFIES

That in the session of the Governing Board of this Corporation dated 20 / April / 2016 the following resolution was adopted:

"The Local Governing Board, having heard the international candidature for the UNESCO Representative List of Intangible Heritage focused on the use of dry stone, as presented by the Directorate General of Culture and Heritage of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport, unanimously agreed to the same, communicating herewith that at this time there is no person or association in this municipality involved in the construction and maintenance of this type of heritage."

And for the record, and all such purposes as may be appropriate, with the approval and agreement of the Mayor, with the exception pursuant to section 206 of Royal Decree 2568/86 of 28 November on the Regulations of the Organisation, Operation and Legal Framework of Local Bodies, these presents are hereby issued in Morella.

Approved
The Mayor
Rhamsés Ripollés Puig

Secretary-Officer
Pilar García Cerdán
[digitally signed document]
[round seal: TOWN COUNCIL OF MORELLA]

[barcode]

Morella Town Council
C/ Segura Barreda, 28. Morella. 12300 Castellón/Castelló. Tel. 964160034. Fax: 964160762

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria d'Educació, Investigació,
Cultura i Esport
SERVICI TERRITORIAL D'ALACANT

Data : 8-08-2016

Eixida nº 16027

DIRECCIÓ GENERAL DE CULTURA I PATRIMONI
Avda. Constitució, 284
46019- VALÈNCIA

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT
D.G. DE CULTURA I PATRIMONI

Data 09 AGO 2016

ENTRADA OSECU/2016/4291
BIBLIOTECA VALENCIANA - Registre Auxiliar

S/Ref.:
N/Ref.: (Preguem ho citen en la resposta) A-2016-194
Asunto: Candidatura inscripció "usos de la pedra seca".

Adjunto es remet, per el seu coneixement i als efectes oportuns, acord del Ple de l'Ajuntament de Xàbia, de 28 de juliol de 2016, relatiu a la Proposta de recolzament a la candidatura per a la inscripció dels "usos de la pedra seca" en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immateria de la Humanitat de la UNESCO.

Alicante, 8 d'agost de 2016
EL CAP DEL SERVEI TERRITORIAL

José Antonio López Mira

2016/0274-CV

A J U N T A M E N T

Cultura

Expedient nº: 7108/2016

Assumpte: candidatura inscripció "usos pedra seca

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ,
CULTURA I ESPORT
Servei Territorial de Cultura i Esport
Av. d'Aguilera, 1, 2n.
03007 ALICANTE

Donat compliment a l'acord del Ple de l'Ajuntament, de 28 de juliol de 2016, s'adjunta certificat pel qual es recolça la candidatura per a la inscripció dels 'usos de la pedra seca' en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

La qual cosa vos comuniquem als efectes escaients.

En Xàbia, data al marge

DOCUMENT SIGNAT ELECTRÒNICAMENT,

JOSÉ FRANCISCO CHULVI ESPAÑOL (1 de 1)
Alcalde
Data Signatura: 01/08/2016
HASH: 70e8f74b79b3f8231651392a5d5ccbf

AJUNTAMENT DE XÀBIA
REGISTRE SORTIDA
2016-S-RC-6977
01/08/2016 12:21

Data - 4 AGO 2016

ENTRADA núm. 68595

Codi Validació: 6SA7ZT2FZZXT-HD3TF5A2N2K2H | Verificació: <http://xàbia.sedelectronica.es>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 1 de 1

M.I. Ajuntament de Xàbia

Plaça de l'Església 4, Xàbia. 03730 Alacant / Alicante. Tel. 965790500. CIF: P0308200E

Secretaría General
Expediente nº: 6785/2016
Asunto: PLE2016/9 (28-07-16), ordinari
CERTIFICAT

Mª TERESA FERRIOL LOPEZ, Tècnic d'Administració
General en funcions de Secretària Accidental del M.I. Ajuntament de Xàbia (Alacant)

CERTIFIQUE: Que en la sessió ordinària PLE2016/09, celebrada el dia 28 de juliol de 2016, i a reserva dels termes que resulten de l'aprovació definitiva de l'acta de la sessió, conforme preveu l'article 206 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals, el Ple de l'Ajuntament, per unanimitat dels 20 membres assistents dels 21 que conformen el seu número legal, ACORDA:

«PUNT 9.15.- Dictamen relatiu a la proposta de recolzament a la candidatura per a la inscripció dels 'usos de la pedra seca' en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO. (Expt. 7108/2016)

La cultura tradicional valenciana ha sabut aprofitar els escassos recursos hídrics i de sòl de la seua geografia. Xàbia, com tants pobles de la Mediterrània han construït al llarg dels segles uns paisatges agrícoles definits, en gran mesura, per les marginades i altres estructures bastides en pedra seca. Primer en les zones més planes i òptimes per al conreu, i després, a mesura que els canvis socials i demogràfics augmentaven la pressió sobre el territori, pujant per les vessants dels tossals i muntanyes.

Aqueix esforç, va fixar les terres sobre els aspres tossals calcaris del terme amb plantacions, moltes vegades esquifides, d'oliveres, garrofers, ametlers i vinyes; cultius ara abandonats que han permés, però, que sobre els erms s'haja multiplicat la superfície forestal, impeding l'erosió i afavorint una millor absorció i drenatge de les aigües pluvials.

Són moltes i extenses les àrees de Xàbia que mantenen aquells vells paisatges d'escales i bancals amb marginades de pedra en sec en zones abruptes de muntanya, en alguns casos vinculats a importants projectes de gran significació històrica, com és ara la Colònia Agrícola del Montgó, i en altres casos con la Plana, la Granadella, el Tossal Gros, Covatelles, Capçades o els Forandons, com testimoni obra de l'esforç i la constància de generacions de llauradors. Però no només les terres més esquerpes i rocalloses van ser abancalades i marginades, altres partides menys abruptes com Cansalada, Tarraula, Lluca, Benimadroc, Portitxol i altres, mostren en els seus més suaus perfils, els bancals delimitats pels murs de pedra, que ara apareixen, en molts casos, afectats per l'extens urbanisme dels darrers quaranta anys.

M.I. Ajuntament de Xàbia

Plaça de l'Església 4, Xàbia. 03730 Alacant / Alicante. Tel. 965790500, CIF: P0308200E

MARÍA TERESA FERRIOL LÓPEZ (1 de 2)
Secretaria Accidental
Data Signatura : 29/07/2016
HASH: 72b3791030de4816e6c9e4d44e068b656

JOSÉ FRANCISCO CHULVI ESPAÑOL (2 de 2)
Alcalde
Data Signatura : 29/07/2016
HASH: 78e1674e7563f5e231c51392a5d505ccbf

Codi Validació: 5MRT2RGXPMINENC43C64AAQWOK | Verificació: <http://xabia.sedelectronica.es>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico.Gestiona | Pàgina 1 de 2

Però la tècnica de la pedra en sec no ha estat patrimoni exclusiu dels marginadors. Altres construccions i estructures del món tradicional l'han emprada: forns de calç, fornets d'escaldar, forns de teuleria, pous, casups, sequers de pansa de sol o verge, i altres. Aquests elements, ben característics de la cultura tradicional de Xàbia, han estat en alguns casos consolidats i restaurats (forn de calç de Golaestreta, a la Granadella, forns de calç de la Plana) o bé, figuren -o han estat proposats- als catàlegs de béns protegits.

Vist que són moltes i diverses les manifestacions a Xàbia d'aquesta tècnica constructiva tradicional, i que són definidores dels paisatges agrícoles del municipi.

Vist que la Direcció General de Cultura i Patrimoni de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana, junt amb d'altres institucions autonòmiques i estatals, estan elaborant l'expedient de candidatura dels usos de la pedra seca per a la seua inscripció en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Vist l'interés de preservar aquest ric patrimoni, així com les tècniques i treballs utilitzats en estes construccions, tant en l'àmbit local, com en un més ampli marc geogràfic d'abast mediterrani.

Conforme amb la proposta del Regidor Delegat de Cultura, Sr. Moragues, i amb el dictamen de la Comissió Informativa de Cultura, Educació i Esports, de 18 de juliol de 2016, el Ple de l'Ajuntament, per unanimitat dels 20 membres assistents dels 21 que conformen el seu número legal, ACORDA:

Primer.- Recolzar la candidatura per a la inscripció dels '*usos de la pedra seca*' en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

Segon.- Trametre certificat de l'acord de Ple de l'Ajuntament a la Direcció General de Cultura i Patrimoni de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana.»

I perquè conste i tinga efectes, lliure el present certificat, que s'estén en dos pàgines, d'ordre i amb el vistiplau del Sr. Alcalde. Xàbia, data al marge. **DOCUMENT SIGNAT ELECTRÒNICAMENT.**

[logo : GENERALITAT VALENCIANA, CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT]
SERVICI TERRITORIAL DE CULTURA I ESPORT D'ALACANT
Av. Aguilera, 1 - 2a -03007 ALACANT
Tél. : 963 866 000 – Fax : 965 936 796

GENERALITAT VALENCIENNE
Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports - SERVICE TERRITORIAL
D'ALICANTE
Date : 8-08-2016 – Sortie nº 16027

DIRECCIÓ GENERAL DE CULTURA I PATRIMONI
Avda. Constitució, 284
46019 VALENCIA

[cachet bleu : "GENERALITAT VALENCIENNE, CONSELLERIA DE L'EDUCATION, DE LA
RECHERCHE,
DE LA CULTURE ET DES SPORTS, Date : 09 AOÛT 2016, ENTRÉE : SELU/2016/4291
BIBLIOTHÈQUE VALENCIENNE, Registre Auxiliaire"]

V/Réf. :

N/ Réf. : (Référence à rappeler dans la réponse) A-2016-194

Objet : Candidature inscription "utilisations de la pierre sèche"

Vous voudrez bien trouver ci-joint, pour votre information et à toutes fins utiles, la décision prise par l'Assemblée plénière du Conseil Municipal de Xàbia, en date du 28 juillet 2016, relative à la Proposition de soutien à la candidature pour l'inscription des "*utilisations de la pierre sèche*" sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Alicante, le 8 août 2016
LE CAP DU SERVICE TERRITORIAL
José Antonio López Mira
[signature illisible]

[cachet rond : "GENERALITAT VALENCIENNE, CONSELLERIA DE L'EDUCATION, DE LA
RECHERCHE, DE LA CULTURE ET DES SPORTS
SERVICE TERRITORIAL DE LA CULTURE ET DES SPORTS D'ALICANTE "]

[en bas, mention manuscrite : "2016/0274-CV"]

[logo : MAIRIE DE XÀBIA]

Culture

Dossier nº 7108/2016

Objet : Candidature inscription "utilisations pierre sèche"

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT

Servei Territorial de Cultura I Esport

Av. d'Agullera, 1, 2n

03007 ALICANTE

Faisant suite à la décision du Conseil Municipal réuni en assemblée plénière le 28 juillet 2016, vous voudrez bien trouver ci-joint l'attestation de soutien de la Mairie à la candidature pour l'inscription des "utilisations de la pierre sèche" sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Ce que je porte à votre connaissance à toutes fins utiles.

Fait à Xàbia, date en marge

DOCUMENT SIGNÉ ÉLECTRONIQUEMENT

[e-signature : JOSÉ FRANCISCO CHULVI ESPAÑOL (1 / 1), Maire, Date Signature : 01/08/2016, HASH **]

QR Code :

MAIRIE DE XABIA

REGISTRE SORTIE

2016-S-RC-6977

01/08/2016 12:21

[cachet registre : GENERALITAT VALENCIENNE, CONSELLERIA DE L'EDUCATION, DE LA RECHERCHE, DE LA CULTURE ET DES SPORTS,

DIRECTION TERRITORIALE - ALICANTE

REGISTRE D'ENTRÉE

Date - 4 AOÛT 2016

ENTRÉE nº 68595]

M.1. Ajuntament de Xàbia

Placa de l'Església 4 J Xàbia, 03730 Alacant / Alicante, Tél. 965790500, CIF: P0308200E

[code-barres]

[logo : MAIRIE DE XÀBIA]

Secrétariat Général

Dossier nº 6785/2016

Objet : PLE2016/9 (28-07-16), ordinaire

ATTESTATION

Mª TERESA FERRIOL LOPEZ, Technicienne de l'Administration Générale, Secrétaire en fonction de la Mairie de Xàbia (Alicante)

ATTESTE : Que lors de la réunion ordinaire PLE2016/09, tenue le 28 juillet 2016, et sous réserve de la rédaction définitive de l'approbation du procès-verbal de la réunion, conformément aux dispositions de l'article 206 du Décret Royal 2568/1986, du 28 novembre, portant approbation du Règlement sur l'Organisation, le Fonctionnement et le Régime Juridique des Collectivités Locales, le Conseil Municipal, en assemblée plénière, a adopté, à l'unanimité des 20 membres présents sur les 21 qui constituent son nombre légal, la DÉCISION suivante :

«POINT 9.15.- Décision relative à la proposition de soutien de la candidature pour l'inscription des "utilisations de la pierre sèche" sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO. (Dossier 7108/2016)»

La culture traditionnelle valencienne a su exploiter les faibles ressources hydriques du sol de sa géographie. Xàbia, comme tant de villages de la Méditerranée, a façonné au cours des siècles des paysages agricoles définis en grande mesure par les murs de soutènement et autres structures en pierre sèche. D'abord sur les parcelles plates plus faciles à cultiver, puis, au fur et à mesure que les transformations sociales et démographiques ont aggravé la pression sur le territoire, sur les versants des collines et montagnes.

Ce travail laborieux a permis de fixer les terres sur les âpres piémonts calcaires de la commune avec des cultures, souvent rabougries, d'oliviers, de caroubiers, d'amandiers et de vignes. Des cultures aujourd'hui abandonnées qui ont permis cependant un accroissement de la surface boisée sur la commune, freinant l'érosion et favorisant une plus grande absorption et un meilleur drainage des eaux pluviales.

De nombreuses et vastes zones de Xàbia conservent aujourd'hui ces paysages en gradins et en terrasses, longés de murs de soutènement en pierre sèche, sur les versants pentus de la montagne. Ils sont dans certains cas liés à d'importants projets de grande signification historique, comme par exemple la Colonie Agricole du Montgó. Dans d'autres cas, comme à la Plana, la Granadella, el Tossal Gros, Covatelles, Capçades et els Forandons, ils sont le témoignage du laborieux travail des hommes et de la constance de générations d'agriculteurs. Mais non seulement les terres les plus escarpées et les plus caillouteuses ont été mises en terrasses et étagées de murets de soutènement, d'autres zones moins abruptes comme Cansalada, Tarraula, Lluça, Benimadroc, Portitxol et beaucoup d'autres, montrent dans leurs plus doux vallons des terrasses délimitées par des murs de pierre qui sont aujourd'hui souvent menacées par l'extension de l'urbanisme des quarante dernières années.

M.I. Ajuntament de Xàbia

Placa de l'Església 4 J Xàbia, 03730 Alacant / Alicante, Tél. : 965790500, CIF : P0308200E

[code-barres]

[logo : MAIRIE DE XÀBIA]

Mais la technique de la pierre sèche n'est pas le patrimoine exclusif des murailleurs. D'autres constructions et structures du monde traditionnel l'ont utilisée : fours à chaux, fours pour blanchir les raisins secs, fours à tuiles, puits, cabanes, séchoirs à raisins *verge* ou séchés au soleil, et autres. Ces éléments, très caractéristiques de la culture traditionnelle de Xàbia ont été parfois consolidés et restaurés (four à chaux de Golaestreta, à la Granadella, fours à chaux de la Plana) ou sont aujourd'hui classés - ou en demande de classement- parmi les biens protégés.

Vu le grand nombre et la diversité des témoignages conservés à Xàbia de cette technique de construction traditionnelle et leur importance dans le façonnage des paysages agricoles de la commune

Vu que la Direction Générale de la Culture et du Patrimoine de la Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports de la Generalitat Valencienne, ainsi que d'autres collectivités autonomes et nationales, sont en train de préparer le dossier de candidature pour l'inscription des utilisations de la pierre sèche sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Vu l'importance de préserver ce riche patrimoine, ainsi que les techniques et les savoir-faire mis en œuvre pour ces constructions, tant au niveau local que dans le cadre géographique plus large de l'espace méditerranéen.

Conformément à la proposition du Conseiller Municipal Délégué à la Culture, M. Moragues, et à l'avis de la Commission Informatrice de la Culture, de l'Education et des Sports, du 18 juillet 2016, l'Assemblée Plénière du Conseil Municipal, à l'unanimité des 20 membres présents sur les 21 qui constituent son nombre légal, ARRÊTE :

Un.- Soutenir la candidature pour l'inscription des '*utilisations de la pierre sèche*' sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité de l'UNESCO.

Deux .- Transmettre l'attestation de cette décision de la Mairie à la Direction Générale de la Culture et du Patrimoine de la Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports de la Generalitat Valencienne.»

Dont acte et à toutes fins utiles, je délivre la présente attestation, établie sur deux pages, sur l'ordre et avec le lu et approuvé du Maire. Fait à Xàbia, date en marge. **DOCUMENT SIGNÉ ELECTRONIQUEMENT.**

M.I. Ajuntament de Xàbia

Placa de l'Església 4 J Xàbia, 03730 Alacant / Alicante, Tél. : 965790500, CIF : P0308200E

[*logo*: VALENCIA REGIONAL GOVERNMENT, MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORT]

TERRITORIAL SERVICE FOR CULTURE AND SPORT OF ALICANTE

Av. Aguilera, 1 - 2a -03007 ALACANT

Tel.: 963 866 000 - Fax: 965 936 796

VALENCIA REGIONAL GOVERNMENT

Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport - Territorial Service of Alicante

Date: 8-08-2016 - Outgoing No. 16027

GENERAL DIRECTORATE OF CULTURE AND HERITAGE

Avda. Constitució, 284

46019 VALENCIA

[*blue seal*: VALENCIA REGIONAL GOVERNMENT, MINISTRY OF EDUCATION, CULTURE AND SPORT, G.D. OF CULTURE AND HERITAGE, Date: 09 AGO 2016, INCOMING REG. No: SELU/2016/4291m VALENCIAN LIBRARY, Ancillary Register"]

Yr/Ref.:

Our/Ref: (Please cite in replies) A-2016-194

Reference: Candidature for inscription of "uses of dry stone".

Herewith attached, for your knowledge and all appropriate purposes, is the agreement of the Plenary Session of the Town Council of Xàbia, of 28 July 2016 concerning the proposal to support the candidature of the inscription of "uses of dry stone" in the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity of the UNESCO.

Alicante, 8 August 2016

THE HEAD OF THE TERRITORIAL SERVICE

José Antonio López Mira

[*illegible signature*]

[round seal: "REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORT, TERRITORIAL SERVICE FOR CULTURE AND SPORT OF ALICANTE"]

[*below, handwritten*: "2016/0274-CV"]

[logo: XÀBIA TOWN COUNCIL]

Culture

File No. 7108/2016

Ref: Candidature inscription "uses of dry stone"

REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORT

Territorial Service for Culture and Sport

Av. d'Agullera, 1, 2n

03007 ALICANTE

In compliance with the agreement of the Plenary Session of the Town Council of 28 July 2016, attached is the certificate summarising support for the candidature for the inscription of "uses of dry stone" in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity by UNESCO.

Which is being provided to you for all appropriate effects.

In Xàbia, dated on margin

DIGITALLY SIGNED DOCUMENT

[e-signature: JOSÉ FRANCISCO CHULVI ESPAÑOL (1 OF 1), Mayor, Signature Date: 01/08/2016, HASH]

QR Code:

TOWN COUNCIL OF XABIA

OUTGOING REGISTER

2016-S-RC-6977

01/08/2016 12:21

[*Register stamp*: REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORT,
TERRITORIAL DIRECTORATE - ALICANTE

INCOMING REGISTER

Date -4 AGO 2016

INCOMING No. 68595]

THE MOST ILLUSTRIOUS Town Council of Xàbia

Plaça de l'Església 4 J Xàbia, 03730 Alacant / Alicante, Tel. 965790500, VAT Reg. No.:

P0308200E

[barcode]

[logo: XÀBIA TOWN COUNCIL]

General Secretariat

File No. 6785/2016

Reference: PLE2016/9 (28-07-16), ordinary

CERTIFICATION

Mª TERESA FERRIOL LOPEZ, General Administrative Technician acting as Accidental Secretary of the Very Illustrious Town Council of Xàbia (Alicante)

HEREBY CERTIFIES: That the ordinary session PLE2016/09, held on 28 July 2016, and subject to any such terms as may derive from the approval of the corresponding minutes, and as provided for in section 206 of the Regulations of the Organisation, Operation and Legal Framework of Local Bodies, the Plenary City Council, by unanimous decision of the 20 attending members of the legal 21 members, hereby AGREES:

"ITEM 9.15. Decision referring to the proposal to support the candidature for inscription of "uses of dry stone" in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity by UNESCO. (File 7108/2016)."

The traditional culture of the Valenica Region has long known how to manage the scarce water resources and the soil of its land. Xàbia, like so many Mediterranean towns, has created agricultural landscapes over the centuries defined to a great degree by terrace walls and other structures in dry stone. First on flat cropland areas, and then, as social and demographic changes increased the pressure on the soil, transformations were made to hill and mountain slopes.

These efforts brought about constructions on rugged limestone hills for crop-growing, often poor in quality, for olive, carob and almond trees, and vineyards; now crops that have been abandoned but have nevertheless allowed the uncultivated forest area to increase, thereby preventing erosion and promoting better absorption of rainwater and soil drainage.

Many areas of Xàbia still maintain these old landscapes of terraces and slopes with dry stone walls in rugged mountain areas, and in some cases related to major projects of great historical significance, such as the Agricultural Colony of Montgó, and in other cases on the plain or coast, such as La Plana, Granadella, Tossal Gros, Covatelles, Capeçades and Els Forandons, standing testimony to the efforts and perseverance of generations of local farmers and growers. But it was not only the rockier and higher lands that were terraced and given retaining walls. Elsewhere in less rugged terrain we can find many examples, such as Cansalada, Tarraula, Lluca, Benimadroc, Portitxol and others that offer gentler slopes, with terraces bordered by stone walls, which in many cases have been affected by ongoing urban expansion over the last forty years.

The Illustrious Town Council of Xàbia

Plaça de l'Església 4 J Xàbia, 03730 Alacant / Alicante, Tel. 965790500, VAT Reg. No.: P0308200E

[barcode]

[logo: XÀBIA TOWN COUNCIL]

But the dry stone technique was not only the exclusive heritage of the erstwhile terraced-slope builders. Other buildings and structures from the the traditional world have used this technique: lime kilns, scalding kilns, tile kilns, wells, huts, raisin-drying patios, and others. These elements, which are very characteristic of the traditional culture of Xàbia, have in some cases been consolidated and restored (the Golaestrete lime kiln, at the Granadella beach, lime kilns of La Plana), or at least are listed – or have been proposed for listing – in the municipal catalogue of protected assets.

Seeing as there are many and diverse examples in Xàbia of this traditional construction technique, which define the agricultural landscape of our township;

Seeing as the Directorate General of Culture and Heritage of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport of the Valencian Government, along with other regional and state institutions, is preparing a file for the candidature of uses of stone dry for inscription in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity;

Seeing as there is interest in preserving this heritage as well as the techniques and skills used in these constructions, both in the local sphere and in the broader geographical context of the Mediterranean;

In accordance with the proposal of the Councillor for Culture, Mr. Moragues, and the opinion of the Informative Commission for Culture, Education and Sport of 18 July 2016, the Plenary Town Council, by unanimous decision of the 20 attending members of the legal 21 members, hereby AGREES:

First. To support for the candidature for inscription of "uses of dry stone" in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity by UNESCO.

Second. To submit this certificate of agreement of the Plenary Town Council to the Directorate General of Culture and Heritage of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport of the Valencia Regional Government.

And for the record and for all effects as may correspond, I hereby issue this certificate on two pages, by order and with the approval of The Mayor. Xàbia, dated on margin DIGITALLY SIGNED DOCUMENT.

The Illustrious Town Council of Xàbia

Plaça de l'Església 4 J Xàbia, 03730 Alacant / Alicante, Tel. 965790500, VAT Reg. No.: P0308200E

En Joan Miquel Garcés Font, **Alcalde-President** de l'Ajuntament de Xaló pel present CONVINC:

Donat compte de la comunicació de l'**expedient de candidatura dels usos de la pedra en sec en la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la Humanitat.**

Atesa aquesta iniciativa de la Direcció General de Patrimoni i Cultura de la Conselleria d'Educació, investigació Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana coordinada amb el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports junt amb les Comunitats Autònomes d' Andalusia, Aragó, Astúries, Balears, Canàries, Castella Lleó, Catalunya, Galícia i Extremadura.

Atenent als següents fets :

1. L'interés, de la proposta pel que fa a la protecció del patrimoni cultural Valencia, mes concretament al de la pedra en sec.
2. Tenint en compte l'elevada concentració d'elements tant materials com immaterials de la pedra en sec en el municipi. Així com l'especial rellevància que tenen per al conjunt dels veïns de Xaló.
3. La voluntat manifesta del poble de Xaló pel que fa a la protecció, conservació i difusió del patrimoni cultural local.

Considerant interessant gaudir dels efectes que comporta aquesta adhesió per part de l'Ajuntament de Xaló, per a sí i pels ciutadans i ciutadanes de Xaló, pel present RESOLC:

PRIMER: APROVAR la adhesió a la candidatura de declaració dels usos de la pedra en sec com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

2016/0274 - CV

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT
D.G. DE CULTURA I PATRIMONI

Data 05 OCT 2016

ENTRADA *mau/216/5132*
BIBLIOTECA VALENCIANA - Registre Auxiliar

SEGÓN: FACULTAR com a representant del M.I. Ajuntament de Xaló, a l'Alcalde de la Corporació, En Joan Miquel Garcés Font, per tal que manifeste la voluntat de l'Ajuntament de Xaló, de adherir se expressament a totes i cada una de las Clàusules de la Candidatura, així com per què execute el present acord.

TERCER: REMETRE certificació del present acord a la Direcció General de Patrimoni i Cultura de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per a que surten els efectes oportuns.

Xaló, a vint de setembre de dos mil setze.

L'Alcalde.

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I
ESPORT

Direcció General de Patrimoni i Cultural

[logo : MAIRIE DE XALÓ]

[cachet bleu : "MAIRIE DE XALÓ 23 sept 2015 REGISTRE SORTIE Nº 847"]

Joan Miquel Garcés Font, **Maire-Président de la Mairie de Xaló**, par la présente, ARRÊTE :

Suite à la communication concernant le **dossier de candidature pour l'inscription des "utilisations de la pierre sèche" sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.**

Considérant cette initiative de la Direction Générale du Patrimoine et de la Culture de la Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports de la Generalitat Valencienne, en partenariat avec le Ministère de l'Education, de la Culture et des Sports, ainsi qu'avec les Communautés Autonomes d'Andalousie, d'Aragon, des Asturies, des Baléares, des Canaries, de Castille-Léon, de Catalogne, de Galice et d'Estrémadure.

Compte-tenu des faits suivants :

1. L'intérêt de la proposition qui vise la protection du patrimoine cultural valencien, et tout particulièrement les constructions en pierre sèche.
2. La concentration élevée d'éléments tant matériels qu'immatériels en pierre sèche sur la commune, ainsi que l'importance particulière de l'ensemble dans les alentours de Xaló.
3. La volonté manifeste des habitants de Xaló de demander la protection, la sauvegarde et de diffusion du patrimoine culturel local.

Considérant l'immense intérêt que comporte l'adhésion de la Mairie de Xaló, tant pour cet élément de notre patrimoine lui-même que pour les habitants de Xaló, par la présente, ARRÊTE :

UN : APPROUVER l'adhésion à la candidature pour l'inscription des 'utilisations de la pierre sèche' comme patrimoine culturel immatériel de l'humanité.

[Cachet : "GENERALITAT VALENCIANA, Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports – Direction Générale du Patrimoine Culturel" Date 05 OCT 2016, ENTRÉE OTEC/2016/5132, BIBLIOTHÈQUE VALENCIENNE, Registre Auxiliaire"]

C/l'Església 27. Xaló 03727 (Alacant) Tél. : 966480101 Fax: 966 480 2021 info@xalo.org C.I.F. P-0308100-G

[logo: MAIRIE DE XALÓ]

DEUX : DONNER POUVOIR, en représentation de la Mairie de Xaló, à son Maire, M. Joan Miquel Garcés Font, pour transmettre la volonté d'adhésion de la Mairie de Xaló à la totalité des Clauses de la Candidature, ainsi que pour exécuter la présente décision.

TROIS : TRANSMETTRE l'attestation de la présente décision à la Direction Générale du Patrimoine et de la Culture de la Consellería de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports, afin de produire les effets qui y sont attachés.

Fait à Xaló, le vingt septembre deux mille seize.

Le Maire

[signature illisible]

[cachet rond : MAIRIE DE XALÓ, ALICANTE"]

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT
Direcció General de Patrimoni i Cultural

C/l'Església 27. Xaló 03727 (Alacant) Tél. : 966480101 Fax: 966 480 2021 info@xalo.org C.I.F. P-0308100-G

[logo: TOWN COUNCIL OF XALÓ]

[blue seal: TOWN COUNCIL OF XALÓ 23 SEPT 2015, OUTGOING REGISTER No. 847"]

Mr Joan Miquel Garcés Font, **Mayor-Chairman of the Town Council of Xaló**, by these presents, DECLARES:

In view of the communication of the file on the candidature for "uses of dry stone" in the representative list of intangible cultural heritage of Humanity;

Based on the initiative of the Directorate General of Heritage and Culture of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport of the Valencian Government, coordinated with the Ministry of Education, Culture and Sports together with the autonomous communities of Andalusia, Aragón, Balearic Islands, Castilla-León, Catalonia, Galicia and Extremadura;

Given the following facts:

1. Interest in the proposal regarding the protection of the cultural heritage of Valencia, specifically, as regards dry stone.
2. Bearing in mind the high concentration of dry stone elements both tangible and intangible in the municipal area as well as the special relevance this hold for all citizens of Xaló;
3. The manifest will of the people of Xaló regarding the protection, conservation and promotion of local cultural heritage.

And considering it is interesting to enjoy the results provided by such adhesion by the Town Council of Xaló for itself and for its citizens of Xaló, it is hereby RESOLVED:

FIRST. TO APPROVE the adhesion to the candidature of the uses of dry stone as intangible cultural heritage of humanity.

[Stamp: "REGIONAL GOVERNMENT OF VALENCIA, Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport.

General Directorate of Cultural Heritage. Date 05 JUL 2016, INCOMING REG. OTEC/2016/5132, VALENCIAN LIBRARY, Ancillary Register"]

C/ l'Església 27. Xaló 03727 (Alicante) Tel: 966480101 Fax: 966 480 2021 info@xalo.org VAT Reg. No. P-0308100-G

[logo: TOWN COUNCIL OF XALÓ]

SECOND: TO AUTHORISE, as representative of the Very Illustrious Town Council of Xaló, in the person of the Mayor of this Corporation, Mr Joan Miquel Garcés Font, enabling him to manifest the will of the Town Council of Xaló to expressly adhere to each and every one of the clauses of the Candidature, and to duly execute this agreement.

THIRD: TO SUBMIT the certification of the present agreement to the Directorate General of Heritage and Culture of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport, for the appropriate effects and purposes.

Xaló, this twentieth day of September two thousand sixteen.

The Mayor

[illegible signature]

[round seal: TOWN COUNCIL OF XALÓ, ALICANTE]

REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORT.
General Directorate of Heritage and Culture

C/ l'Església 27. Xaló 03727 (Alicante) Tel: 966480101 Fax: 966 480 2021 info@xalo.org VAT
Reg. No. P-0308100-G

ietec

*instituto de estudios
territoriales el caroig*

Enguera a 9 de junio de 2016

La geología y el relieve del término municipal de Enguera han condicionado históricamente las superficies de cultivo, su localización y organización. La escasez de suelos llanos y fértiles han llevado a los lugareños a transformar las zonas montañosas y a la creación de un sistema de terrazas que posibilite su cultivo. La abundancia de piedra caliza, tanto en estratos horizontales como en forma de piedras de diversos tamaños ha proporcionado la materia prima para la construcción de los bancales.

Durante siglos los agricultores han ido ganando terreno al monte, especialmente en las épocas de mayor necesidad económica, cuando se ponían en cultivo las zonas marginales. Dicha actividad ha supuesto una transformación de los paisajes naturales dando paso a un paisaje que podemos calificar como sociocultural, transformado por la acción del hombre.

Esta actividad ha modificado el entorno hasta prácticamente la segunda mitad del s. XX, momento en que comenzaron a desaparecer los modos de vida que la sustentaban. Desde el IETEC venimos trabajando con la intención de preservar la memoria de las personas que habitaron este territorio y lo transformaron con unos usos y costumbres concretos, con la intención de obtener de ellos el rendimiento suficiente para poder vivir y en contadas ocasiones mejorar.

A partir de esta realidad tan determinante en el pasado de nuestro entorno sociocultural, nos adherimos a la propuesta de declaración de la técnica de la construcción mediante la piedra en seco como Patrimonio Inmaterial de la Humanidad.

Firmado:

El Presidente.

Vicente Manuel Sanz

El secretario

Juan José Castellano

ietec

[logo]

Institut des études territoriales El Caroig

Enguera, le 9 juin 2016

La géologie et le relief de la commune d'Enguera ont conditionné historiquement les surfaces de culture, leur localisation et leur organisation. Le manque de terres plates et fertiles ont conduit les habitants à transformer les parties montagneuses et à créer un système de terrasses permettant leur culture. L'abondance de calcaire, tant en strates horizontales que sous la forme de pierres disséminées de différentes tailles, a fourni la matière première pour la construction des terrasses.

Pendant des siècles, les agriculteurs ont peu à peu gagné du terrain sur la montagne, notamment aux époques de plus grande pénurie, poussant à la mise en culture des zones marginales. Cette activité a eu pour conséquence une transformation des paysages naturels, laissant place à un paysage que l'on pourrait qualifier de socioculturel, transformé par l'action de l'homme.

Cette activité a modifié l'environnement jusqu'à pratiquement la seconde moitié du XXème siècle, moment qui marque le début de la disparition des modes de vie qui y étaient liés. IETEC travaille dans le but de préserver la mémoire des personnes qui ont habité ce territoire et qui l'ont transformé avec des usages et des coutumes concrets, afin d'en obtenir les rendements suffisants pour pouvoir vivre et même, dans quelques cas, prospérer.

Face à cette réalité si déterminante dans le passé de notre environnement socio-culturel, nous adhérons à la proposition d'inscription de la technique de la construction en pierre sèche au Patrimoine Immatériel de l'Humanité.

Signature :

Le Président

Vicente Manuel Sanz

[signature illisible]

Le secrétaire

Juan José Castellano

[signature illisible]

ietec

[logo]

El Caroig Institute of Territorial Studies

Enguera, 9 June 2016

The terrain and geology of the municipal area of Enguera have historically conditioned agricultural areas, their location and organisation. The scarcity of flat and fertile lands led the villagers to transform mountainous areas and create a system of terraces that are good for growing crops. The abundance of limestone, both in horizontal strata and in the form of stones of various sizes provided the raw material for the construction of mountainside terraces.

For centuries farmers have been gaining ground from the mountains, especially in times of great economic need, when the more marginal areas were prepared for cultivation. This activity brought about a transformation of the natural lie of the land, giving way to a landscape that we can describe as sociocultural, or transformed by the hand of man.

This activity changed the environment up until the second half of the 20th C, practically, when traditional ways of life underwent a change and began to disappear. At the IETEC we have been working with the intention of preserving the memory of these people who inhabited our territory and transformed it by means of their customs and actions, with the intention of obtaining from the land sufficient yields to be able to survive and in rare cases to improve their wellbeing.

On the basis of this reality, which has been so decisive in the past of our sociocultural environment, we hereby subscribe to the proposal to declare the dry stone construction technique as Intangible Heritage of Humanity.

Signed:
The Chairman
Vicente Manuel Sanz
[illegible signature]

The Secretary
Juan José Castellano
[illegible signature]

EXCMO. AYUNTAMIENTO
PINOSO

Ajuntament del Pinós
1337/2016 Registro Salidas

13/7/2016 : 10:35

CBNE0014325

2557E
2559S
1988E

Asunto: Remisión acuerdo Junta de Gobierno.

Destinatario: DIRECCIÓN GENERAL DE CULTURA Y PATRIMONIO.
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, INVESTIGACIÓN, CULTURA Y DEPORTE.
Avda. Constitución, nº 284
46019-VALENCIA

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIO, INVESTIGACIO, CULTURA I ESPORTS
D.G. DE CULTURA I PATRIMONI

Data 18 JUL 2016

ENTRADA 05EW/2016/3920
BIBLIOTECA VALENCIANA - Registre Auxiliar

Pinoso, a 13 de julio de 2016

Adjunto remitimos certificado del acuerdo de Junta de Gobierno de fecha 7 de junio sobre adhesión a la candidatura sobre los usos de la piedra en seco como Patrimonio Inmaterial de la Humanidad.

Fdo.: Lázaro Azorín Salar

EXCMO. AYUNTAMIENTO PINOSO

ANTONIO CANO GÓMEZ, Secretario del Ayuntamiento de Pinoso (Alicante);

CERTIFICO: Que en la Junta de Gobierno Local de fecha 7 de junio de 2016, se ha adoptado el siguiente acuerdo:

PROPUESTA DE ACUERDO A LA JUNTA DE GOBIERNO LOCAL SOBRE ADHESIÓN A LA CANDIDATURA SOBRE LOS USOS DE LA PIEDRA EN SECO COMO PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD

1º Visto que la Dirección General de Cultura y Patrimonio de la Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte de la Generalitat Valenciana se encuentra en coordinación con las Comunidades Autónomas de Andalucía, Aragón, Asturias, Baleares, Canarias, Castilla-León, Cataluña, Galicia y Extremadura, y con el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, en la elaboración del expediente de candidatura de los usos de la piedra en seco a la inscripción en la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

2º Considerando la existencia, dentro del término municipal de Pinoso, de ribazos construidos con piedra en seco, algunos de ellos, centenarios.

3º Considerando la vocación de la ciudadanía de Pinoso relativa a la protección del patrimonio histórico y rural de nuestra localidad mediante la protección de estructuras como las antes descritas.

Es por lo que, en virtud de la competencia en Cultura que por delegación me ha sido conferida por el Alcalde en aplicación por el artículo 21 de la ley 7/1985 Reguladora de las Bases de Régimen Local, elevo a pleno la siguiente **PROPUESTA DE ACUERDO:**

PRIMERO: Declarar la adhesión del Ayuntamiento de Pinoso a la iniciativa de inscripción en la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

SEGUNDO: Notificar a la Dirección General de Cultura y Patrimonio de la Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte de la Generalitat Valenciana, Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte Dirección general de Cultura y Patrimonio Monasterio de san Miguel de los Reyes Av. Constitución, nº 284, CP 46019 (VALENCIA).

Y para que conste y surta los efectos oportunos, y a reserva de lo dispuesto en el artículo 206 del ROF, expido la presente de orden y con el visto bueno del Sr. Alcalde Don Lázaro Azorín Salar, en Pinoso en la fecha indicada al margen.

**Vº Bº
EL ALCALDE**

[blason municipal]
MAIRIE DE PINOSO

[blason municipal : Mairie de Pinós, 1337/2106 Registre sortie 13/7/2016 : 10:35, code-barres
[mention manuscrite : "2557E, 25595, 1988E"]]

Objet : Communication décision Assemblée de Gouvernement.
Destinataire : DIRECTION GENERALE DE LA CULTURE ET DU PATRIMOINE. CONSELLERIA DE
L'EDUCATION, DE LA RECHERCHE, DE LA CULTURE ET DES SPORTS. Avda. Constitución, Nº 284
46019-VALENCIA

[cachet bleu : "GENERALITAT VALENCIENNE, Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la
Culture et des Sports. Direction Générale du Patrimoine Culturel " Date 18 JUILLET 2016,
ENTRÉE OSEW/2016/3920, BIBLIOTHÈQUE VALENCIENNE, Registre Auxiliaire"]

Pinoso, le 13 juillet 2016

Vous voudrez bien trouver ci-joint l'attestation de la décision de l'Assemblée du
Gouvernement, en date du 7 juillet, concernant l'adhésion de la commune à la candidature
pour l'Inscription des utilisations en pierre sèche comme Patrimoine Immatériel de l'Humanité.

[cachet rond municipal : " MAIRIE DE PINOSO Alicante"]
[signature illisible]
Signé : Lázaro Azorín Salar

Plaza de España, nº 1, 03650 PINOSO – Tél. 96 697 0250 – Fax 96 547 7067 –NIF P-0310500 D
Email: ayuntamiento@pinoso.org – Internet www.pinoso.org

[en bas, mention manuscrite : "2016/0274-CV"]

[blason municipal]
MAIRIE DE PINOSO

ANTONIO CANO GÓMEZ, Secrétaire de la Mairie de Pinoso (Alicante) ;

ATTESTE : Que l'Assemblée du Gouvernement, réunie le 7 juin 2016, a adopté entre autres la décision suivante :

PROPOSITION DE DÉCISION A L'ASSEMBLÉE DE GOUVERNEMENT LOCAL, CONCERNANT L'ADHÉSION À LA CANDIDATURE POUR L'INSCRIPTION DES UTILISATIONS EN PIERRE SECHE COMME PATRIMOINE IMMATERIEL DE L'HUMANITE.

1° Attendu que la Direction Générale de la Culture et du Patrimoine de la Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports de la Generalitat Valencienne a pris l'initiative, en partenariat avec les Communautés Autonomes d'Andalousie, d'Aragon, des Asturies, des Baléares, des Canaries, de Castille-Léon, de Catalogne, de Galice et d'Estrémadure, et avec le Ministère de l'Education, de la Culture et des Sports, de préparer le dossier de candidature des utilisations de la pierre sèche pour leur inscription à la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

2° Attendu la présence, sur la commune de Pinoso, de murs de soutènement construits en pierre sèche, dont certains sont centenaires.

3° Attendu la volonté des habitants de Pinoso de protection du patrimoine historique et rural de notre localité, notamment la protection des constructions en pierre sèche.

Pour ces motifs et dans le cadre des compétences en matière de Culture qui par délégation, m'ont été conférées par le Maire, en application de l'article 21 de la loi 7/1985 portant règlement des Bases du Régime Local, je présente à l'assemblée plénière la **PROPOSITION DE DÉCISION** suivante :

UN : Déclarer l'adhésion de la Mairie de Pinoso à la demande d'inscription sur la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

DEUX : Communiquer cette décision à la Direction Générale de la Culture et du Patrimoine de la Conselleria de l'Education, de la Recherche, de la Culture et des Sports de la Généralité Valencienne (Conselleria de Educació, Investigación, Cultura y Deporte, Direcció general de Cultura y Patrimoni Monasterio de san Miguel de los Reyes Av. Constitución, nO 284, CP 46019 (VALENCIA).

Dont acte et à toutes fins utiles, et sous réserve des dispositions de l'article 206 du ROF (Règlement sur l'Organisation des Collectivités Locales), je signe la présente attestation, sur ordre et avec le lu et approuvé du maire Lázaro Azorín Salar, à Pinoso à la date indiquée en marge.

Lu et Approuvé
LE MAIRE
[cachet rond "DOCUMENT SIGNÉ ÉLECTRONIQUEMENT"]

Plaza de España, nº 1, 03650 PINOSO – Tél. 96 697 0250 – Fax 96 547 7067 –NIF P-0310500 D

Email: ayuntamiento@pinoso.org – Internet www.pinoso.org

[sur côté: “NOM : Antonio Cano Gómez, Signé électroniquement à la Mairie de Pinós, DATE
12/07/2016 – HASH ENREGISTREMENT : ***

<https://sede.pinoso.org/GDCarpetaCiudadano> - Code Sûr de Vérification : ***

[municipal coat of arms]
TOWN COUNCIL OF PINOSO

[municipal coat of arms: Town Council of Pinós, 1337/2106, Outgoing Register 13/7/2016: 10:35, barcode [handwritten: 2557E, 25595, 1988E"]]

Reference: Submission of agreement of the Governing Board.

Addressee: GENERAL DIRECTORATE OF CULTURE AND HERITAGE. REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORTS. Avda. Constitución, No. 284, 46019 VALENCIA

[blue seal: "REGIONAL GOVERNMENT OF VALENCIA, Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sports.

General Directorate of Cultural Heritage. Date 18 JUL 2016, INCOMING REG. OSEW/2016/3920, VALENCIAN LIBRARY, Ancillary Register"]

Pinoso, 13 July 2016

Attached we hereby submit a certificate of the agreement of Governing Board dated 7 June on our adhesion to the candidature on dry stone techniques as Intangible Heritage of Humanity.

[round municipal seal: "THE MAYOR'S OFFICE, PINOSO, Alacant"]

[illegible signature]

Signed: Lázaro Azorín Salar

Plaza de España, No. 1, 03650 PINOSO – Tel. 96 697 0250 – Fax 96 547 7067 – VAT Reg. No. P-0310500 D

Email: ayuntamiento@pinoso.org – Internet www.pinoso.org

[foot, handwritten: "2016/0274-CV"]

[municipal coat of arms]

TOWN COUNCIL OF PINOSO

ANTONIO CANO GÓMEZ, Secretary of the Town Council of Pinoso (Alicante);

HEREBY CERTIFIES: That the Board of Local Government adopted the following agreement dated 7 June 2016:

MOTION FOR AGREEMENT TO THE LOCAL GOVERNMENT BOARD FOR SUBSCRIBING TO THE ADHESION OF THE CANDIDATURE FOR LISTING DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUES AS INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY.

1. Seeing that the Directorate General of Culture and Heritage of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sports of the Valencian Regional Government is coordinating with the Autonomous Communities of Andalusia, Aragón, Asturias, Baleares, Canaries, Castilla-León, Catalonia, Galicia and Extremadura, and with the National Ministry of Education, Culture and Sport, in preparing a dossier for the candidature for inscribing dry stone techniques in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity;
2. Considering the existence within the municipal area of Pinoso of terraced slopes built using the dry stone technique, some of which are centuries old;
3. Considering the desires of the citizenship of Pinoso as regards protecting the historic and rural heritage of our town by means of protecting the structures as described above;

I now, in virtue of the authority invested in me as regards Culture by delegation in my office as Mayor as granted in application of section 21 of Act 7/1985 regulating the Rules of Local Government, submit to the plenary session of the Town Council this MOTION FOR AGREEMENT:

FIRST: To declare the adhesion of the Town Council of Pinoso to the inscription initiative in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

SECOND: To notify the Directorate General of Culture and Heritage of the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport of the Valencian Regional Government, and the Regional Ministry of Education, Research, Culture and Sport, Directorate General of Culture and Heritage, Monastery of San Miguel de los Reyes Av. Constitución, No. 284, PC 46019 (VALENCIA).

And in witness whereof, and for all effects and purposes as deemed convenient, and subject to the provisions of article 206 of the ROF, I hereby issue the present order with the approval of Mr. Mayor Don Lazaro Azorín Salar, in Pinoso, on the date indicated in the margin.

Approved
THE MAYOR

[round seal "DIGITALLY SIGNED DOCUMENT"]

Plaza de España, No. 1, 03650 PINOSO – Tel. 96 697 0250 – Fax 96 547 7067 – VAT Reg. No. P-0310500 D

Email: ayuntamiento@pinoso.org – Internet www.pinoso.org

[side: "NAME: Antonio Cano Gómez, Digitally signed at the Town Council of Pinós, DATE 12/07/2016 – CERTIFICATE HASHTAG: ***]
<https://sede.pinoso.org/GDCarpetaCiudadano> - Security Verification Code: ***

AJUNTAMENT DE BORRIOL

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT

CAP DEL SERVEI TERRITORIAL DE CULTURA I ESPORT

A/A : JOSEP CRISTIÀ LINARES BAYO

AVINGUDA DEL MAR, 23

12003 CASTELLO

N. Ref.: Gestiona 1576/2016

ASUNTO: "Manifest per a l'adhesió del municipi de Borriol a la llista representativa de patrimoni inmaterial de la humanitat referent a la tècnica constructiva tradicional de la pedra en sec."

J. Silverio Tena Sánchez, Alcalde-Presidente del Ayuntamiento de Borriol,

Por medio del presente, solicito la adhesión a la lista representativa del Patrimonio de la Humanidad, referente a la técnica constructiva de la piedra en seco, y con este fin, adjunto remito a la presente, un proyecto en el que se detallan las diferentes construcciones que obran en el término municipal de Borriol.

Lo que le comunico a los efectos oportunos, en Borriol a 6 de Julio de 2016.

El alcalde.- J. Silverio Tena Sánchez

J

[blason municipal]

MAIRIE DE BORRIOL

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT

CAP DEL SERVEI TERRITORIAL DE CULTURA I ESPORT

A l'attention de : JOSEP CRISTIÀ LINARES BAYO

AVINGUDA DEL MAR, 23

12003 CASTELLO

N/ Réf. : Gestion 1576/2016

OBJET : “Déclaration de soutien de la commune de Borriol à l’inscription de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche sur la liste représentative du patrimoine immatériel de l’humanité ”

J. Silverio Tena Sánchez, Maire-Président de la Mairie de Borriol,

Par la présente, je demande l’inscription de la technique de construction traditionnelle en pierre sèche sur la liste représentative du Patrimoine immatériel de l’Humanité et dans ce but, je vous prie de bien vouloir trouver ci-joint un projet détaillant les différentes constructions présentes sur la commune de Borriol.

Ce que je vous transmets à toutes fins utiles. Fait à Borriol le 6 juillet 2016.

Le Maire.- J. Silverio Tena Sánchez

JOSE SILVERIO TENA SANCHEZ –(1 / 1)

MAIRE

Date Signature : 08/07/2016

HASH NIF : 73376677F)

AUNTAMENT DE BORRIOL

Pça la Font, 17

12190 BORRIOL

Tél. 32 1461 – 32 14 88

Fax 32 14 01

[code-barres]

[municipal coat of arms]
TOWN COUNCIL OF BORRIOL

REGIONAL MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, CULTURE AND SPORT
HEAD OF THE TERRITORIAL SERVICE FOR CULTURE AND SPORT
ATT: JOSEP CRISTIÀ LINARES BAYO
AVINGUDA DEL MAR, 23
12003 CASTELLO

Our Ref.: Gestiona 1576/2016

SUBJECT: "Declaration of adhesion by the municipality of Borriol to the representative list of intangible heritage of humanity for the traditional dry stone construction technique."

J. Silverio Tena Sánchez, Mayor-Chairman of the Town Council of Borriol,

By these presents, I hereby request the adhesion to the representative list of World Heritage, as regards the dry stone construction technical, and for these purposes, I hereby attach to these presents, a project describing the details of the different constructions to be found within the municipal area of Borriol.

You are hereby informed for all intents and purposes, in Borriol, this 6th day of July 2016.

The Mayor. J. Silverio Tena Sánchez

JOSE SILVERIO TENA SANCHEZ - (1 of 1)
MAYOR
Date of Signature: 08/07/2016
HASH Nat. ID No. 73376677F

TOWN COUNCIL OF BORRIOL
Pça la Font, 17
12190 BORRIOL
Tel. 32 1461 – 32 14 88
Fax 32 14 01

[barcode]

MANIFEST PER A L'ADHESIÓ DEL MUNICIPI DE BORRIOL A LA LLISTA REPRESENTATIVA DE PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT REFERENT A LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA TRADICIONAL DE LA PEDRA EN SEC.

Monument als pedrapiquers de Borriol

AJUNTAMENT DE BORRIOL

Amb el present document, l'ajuntament de Borriol vol manifestar el seu interès d'adhesió a la **Llista Representativa de Patrimoni Immaterial de la Humanitat referent a la Tècnica Constructiva de la Pedra en Sec** i a qualsevulla altra iniciativa encaminada al coneixement, conservació i difusió d'aquesta tècnica constructiva, de la qual el municipi de Borriol es considera un referent, tant per la qualitat i varietat de les construccions conservades, com pels coneixements atresorats sobre la seua realització, transmesos de generació en generació fins als nostres dies.

La utilització, al llarg dels segles, de la tècnica de la pedra en sec a Borriol ha quedat palesa en el gran nombre d'aquestes construccions que esquitxen el terme municipal, estant reflex dels vells oficis i activitats tradicionals que han conformat la personalitat dels borriolencs com a poble, estant arreu coneguts com a **"poble de pedrapiquers"**.

Probablement en aquest reconeixement haja influït la gran varietat de pedres disponibles en Borriol, algunes d'elles explotades en pedreres des de temps immemorials: marbre a l'Abeller, pedra calcària al Rabossero, gres rogenc ("rodé") al Tossal Roig, pissarres al Bustal i algeps a Les Ermites. No és estrany, llavors, que els borriolencs hagen assolit un alt grau de coneixement sobre les seues propietats i les millors tècniques per treballar-les. Açò, unit al seu baix cost, feren de la tècnica de la pedra en sec en un recurs habitual en les construccions tradicionals de Borriol, bé foren agrícoles, ramaderes o industrials.

Pedrera de Sant Vicent (calcària)

Pedrera del tossal de l'Assut (rodé)

A tot visitant de Borriol no li passen per alt els murs i ribassos de pedra seca que esglaonen els vessants de les nostres muntanyes. La seua finalitat podia ser agrícola (abancaments de

AJUNTAMENT DE BORRIOL

cultiu) o ramadera (mallades, cordells i veredes), adoptant les solucions constructives més adients en base al material disponible i a la funcionalitat específica de cadascun d'ells.

Abancalaments del Mas de la Penya   Abancalaments del barranc de les Alforges

Ribàs del tossal de l'Assut.

Molts es troben associats a barraques de volta, evidenciant la transformació i adequació del paisatge a les necessitats humanes. És per això que, malgrat no destacar per la seua monumentalitat, les barraques de Borriol són una mostra faent del saber fer dels borriolencs i de la seua adaptació a un medi pobre i agrest.

Barraques dels Fontanars.

Baixant de la serra al pla ens trobem amb un nou exemple d'adopció de la tècnica de la pedra en sec per a construccions de caràcter agrícola. Es tracta de les sènies, amb les quals encara hui es reguen les xicotetes hortes pròximes al riu Borriol. La seua construcció combina obra (pou) i pedra en sec (mota), destacant la volumetria de les situades a la partida del Palmar, amb motes de més de tres metres d'alçada.

Sènies del Palmar.

A més de les construccions agropecuàries, Borriol també compta amb destacats vestigis d'arquitectura industrial de pedra en sec en els forns destinats a la producció de calç, algeps i ciment. Cadascun d'aquests materials precisa d'un tipus de forn específic, estant els forns de ciment els més importants per la seua singularitat i monumentalitat, fent de Borriol un referent d'aquest tipus d'arquitectura i lloc de visita obligada per tot aquell que vulga aprofundir en el coneixement d'aquesta tècnica constructiva. Els forns es localitzen allà on es troba la matèria primera adequada per produir ciment: El Collado, el Barranc del Cominells i la Vall d'Umbri, on trobem una concentració formada per sis forns dobles que estigueren en funcionament des de finals del segle XIX fins la segona meitat del segle XX, gaudint molts d'ells encara d'un bon estat de conservació.

Forn de Cominells

Forn de la Vall d'Umbri

Respecte a les infraestructures de pedra en sec, cal assenyalar el gran nombre de camins de pedra existents a Borriol, comunicant el poble amb les localitats veïnes i amb les diferents partides del terme municipal. Aquests podien ser de carro o ferradura, datant-se alguns d'ells en època andalusina. És motiu d'orgull per al poble el poder gaudir d'ells per a activitats lúdiques i esportives tals com el senderisme, el cicloturisme o les curses de muntanya, estant un dels principals atractius turístics del municipi.

Camí del Castell

Camí de Raca

Camí les Ermites

AJUNTAMENT DE BORRIOL

Un segon conjunt d'infraestructures de pedra en sec el constitueixen els assuts. Molts d'ells encara en ús, i alguns, com el de Borrús (s. XVIII), amb la singular bellesa conferida per la conjunció dels blocs rogencs de rodé i el blau-verdós de les aigües del riu.

Assut de Borrús.

Finalment, i per acabar amb aquesta ràpida enumeració, no volem oblidar les fortificacions de pedra en sec vinculades a la Guerra Civil. Les quals, encara no ben estudiades, constitueixen un testimoni silent del conflicte bèl·lic en el nostre municipi. Cal situar la seua construcció en els dies previs a l'entrada de l'exèrcit franquista a Borriol (12 juny de 1938) trobant-les en els principals passos de l'avanç nacional (barrancs de Cominells i de les Ermites) i en els punts estratègics de la defensa republicana (la Llobera, el Molinàs i la Muntanya Negra). Malmeses pel temps i l'oblit, arribada és l'hora de donar-les a conèixer com a part de la nostra història recent.

Punt de guaita al barranc de Cominells

Restes de parapets a la Llobera

I així arribem a la fi d'aquest repàs, breu mostra de la quantitat i qualitat del patrimoni arquitectònic de pedra en sec que atesora el municipi de Borriol. Estant la seua mera existència motiu més que suficient per a que l'Ajuntament de Borriol consentisca, sol·licite i

AJUNTAMENT DE BORRIOL

recolze la seua inscripció en la **Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**. Oferint tots els mitjans al seu abast per a la seua correcta conservació i difusió, garantint així la preservació de la tècnica constructiva i la seua transmissió a generacions futures.

Borriol a 6 de Juliol de 2016

Joan Enric Palmer Broch

Becari responsable de la Col·lecció Museogràfica de Borriol.

[blason municipal]
MAIRIE DE BORRIOL

[Cachet]
MAIRIE DE BORRIOL
REGISTRE GÉNÉRAL
7 JUILLET 2016-11-23
ENTRÉE N° 3016
SORTIE N°

DÉCLARATION D'ADHÉSION DE LA COMMUNE DE BORRIOL A L'INSCRIPTION DE LA TECHNIQUE DE CONSTRUCTION TRADITIONNELLE EN PIERRE SÈCHE SUR LA LISTE REPRÉSENTATIVE DU PATRIMOINE IMMATERIEL DE L'HUMANITÉ

Monument aux tailleurs de pierre de Borriol

Par le présent document, la Mairie de Borriol veut transmettre son soutien à l'Inscription de la Technique de Construction en Pierre Sèche sur **la Liste Représentative du Patrimoine Immatériel de l'Humanité** et à toute autre initiative visant la connaissance, la conservation et la diffusion de cette technique constructive, dont la commune de Borriol est une référence reconnue tant pour la qualité et la variété des constructions conservées, que pour les connaissances rassemblées concernant sa mise en œuvre, transmises de génération en génération jusqu'à nos jours.

L'utilisation, au fil des siècles, de la technique de construction en pierre sèche à Borriol reste visible dans le grand nombre de constructions qui parsèment le territoire de notre commune. Elles sont le reflet des anciens métiers et des activités traditionnelles qui ont façonné la personnalité des habitants de Borriol, alors appelé le "**village des tailleurs de pierre**".

La grande variété de pierres disponibles à Borriol a probablement influé sur cette reconnaissance. Certaines sont exploitées dans des carrières depuis des temps immémoriaux : le marbre à l'Abeller, la pierre calcaire à Rabossero, le grès rodé à Tossal Roig, l'ardoise à Bustal et le gypse à Les Ermites. Il n'est donc pas étonnant que les habitants de Borriol aient acquis une grande connaissance de leurs propriétés et des meilleures techniques pour les travailler. Ceci, uni à son bas coût, a fait de la technique en pierre sèche une pratique habituelle pour les constructions traditionnelles, qu'elles soient agricoles, pastorales ou industrielles.

Carrière de Sant Vicent (calcaire) Carrière del tossal de l'Assut (grès rodé)

Les visiteurs de Borriol ne peuvent pas manquer de remarquer les murs et les soutènements en pierre sèche qui jalonnent les versants de nos montagnes. Leur finalité pouvait être agricole (terrasses de culture) ou pastorale (drailles, cordons et chemins). Les solutions constructives choisies étaient toujours les mieux adaptées selon le matériau disponible et la fonctionnalité spécifique de chaque construction.

Terrasses de culture du Mas de la Penya

Terrasses de culture du barranc de les Alforges

Mur de soutènement del tossal de l'Assut.

Nombreuses d'entre elles se trouvent associées à des cabanes voûtées, ce qui montre bien la transformation et l'adaptation du paysage aux besoins de l'homme. C'est pour cela que même si elles ne se distinguent pas par leur monumentalité, les cabanes de Borriol sont un bon exemple du savoir-faire des artisans de Borriol et de leur adaptation à un milieu pauvre et agreste.

MAIRIE DE BORRIOL

Cabanes deis Fontanars.

En descendant de la montagne, on rencontre un nouvel exemple de l'utilisation de la technique de la pierre sèche pour des constructions de caractère agricole. Il s'agit des norias qui servent encore aujourd'hui pour arroser les petits potagers proches de la rivière Borriol. Leur construction associe maçonnerie (puits) et pierre sèche (bâti). On est frappé par l'importance des norias conservées sur la commune del Palmar, avec des murs de plus de trois mètres de hauteur.

Norias del Palmar.

4

MAIRIE DE BORRIOL

Outre les constructions agricoles et pastorales, Borriol compte également des vestiges remarquables d'architecture industrielle en pierre sèche : plusieurs fours destinés à la fabrication de chaux, de plâtre et de ciment. Chacun de ces matériaux requiert un type de four spécifique. Les fours à ciment sont les plus importants du fait de leur singularité et de leur monumentalité. Ils font de Borriol une référence pour ce type d'architecture et un lieu de visite obligé pour tous ceux qui veulent mieux connaître cette technique de construction. Les fours sont situés près des sites où se trouve la matière première adéquate pour produire le ciment : El Collado, el Barranc del Cominells et la Vall d'Umbrí. On peut y voir un ensemble formé de six fours doubles qui ont fonctionné de la fin du XIXème siècle à la moitié du XXème siècle. Beaucoup d'entre eux sont dans un bon état de conservation.

Four de Cominells Four de la Vall d'Umbrí

En ce qui concerne les infrastructures en pierre sèche, il faut mentionner les nombreux chemins empierrés existants à Borriol, destinés à relier le village aux localités voisines et aux différents hameaux de la commune. Ces chemins sont souvent d'anciens chemins de muletiers dont certains datent de l'époque andalouse. C'est une chance pour les habitants de Borriol de pouvoir les utiliser pour les activités ludiques et sportives, telles que promenades à pied, cyclotourisme et randonnées en montagne, et ils constituent un attrait touristique de premier ordre pour la commune.

Chemin del Castell

Chemin de Raca

MAIRIE DE BORRIOL

Un deuxième ensemble d'infrastructures en pierre sèche est constitué par les digues appelées ici *assuts*. Beaucoup sont encore en service et certaines, comme celle de Borrús (XVIIIème siècle), ont une singulière beauté du fait du contraste des blocs rougeâtres de grès rodé et de la couleur bleu-verdâtre des eaux de la rivière.

Assut (digue) de Borrús

Finalement, et pour terminer cette rapide énumération, il ne nous faut pas oublier les fortifications en pierre sèche liées à la Guerre Civile. Encore peu étudiées, elles constituent un témoignage silencieux du conflit sur notre commune. Elles ont été construites quelques jours avant l'entrée de l'armée franquiste à Borriol (le 12 juin 1938). Elles se trouvent aux principaux lieux de passage de l'avancée des troupes nationales (*barancs* de Cominells et de les Ermites) et en des points stratégiques de la défense républicaine (la Llobera, el Malinas et la Muntanya Negra). Détériorées par le temps et l'oubli, le moment est venu de les faire connaître comme une partie de notre histoire récente.

Point de surveillance (barranc de Cominells)

Restes de parapets à la Llobera

Nous voici arrivés au terme de cet état des lieux, qui ne constitue qu'un bref aperçu de la quantité et de la qualité du patrimoine architectural en pierre sèche existant sur la commune de Borriol. Sa seule existence est plus que suffisante pour que la mairie de Borriol approuve, demande et soutienne son inscription sur la **Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité**. Elle met tous les moyens à sa disposition pour sa bonne conservation et diffusion, de façon à assurer la sauvegarde de cette technique de construction et sa transmission aux générations à venir.

Fait à Borriol, le 6 juillet 2016

Joan Enrie Palmer Broch

Boursier responsable de la Collection Muséographique de Borriol.

[signature illisible]

[municipal coat of arms]
TOWN COUNCIL OF BORRIOL

[Stamp, right:]
TOWN COUNCIL OF BORRIOL
GENERAL REGISTER
7 JUL 2016-11-23
INCOMING No. 3016
OUTGOING No.

DECLARATION OF ADHESION BY THE MUNICIPALITY OF BORRIOL TO THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE.

[photo]

Monument to the stonecutters of Borriol

By means of this document, the Town Council of Borriol wishes to express its interest in adhering to the **Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity concerning the dry stone construction technique** and any other initiative aimed at providing knowledge, conservation and dissemination of this construction technique, in which the municipality of Borriol is considered a major reference, for both the quality and variety of its constructions preserved and for the knowledge safeguarded as regards its application, still being transmitted from generation to generation today.

The use of this technique in dry stone in Borriol over the centuries is still evident in the large number of these constructions spread throughout the municipality, being reflected in the trades and traditional activities that have shaped the personality of people from Borriol, becoming known long ago as the "town of the stonecutters."

This recognition is probably due to the great variety of stone available in Borriol, being extracted from quarries operated since time immemorial: marble from l'Abeller, limestone from Rabossero, red sandstone (*rodé*) from Tossal Roig, slate from Bustal and plaster from Les Ermites. It is no wonder then that men from Borriol have achieved a high degree of knowledge about the properties of stone, and the best techniques to work with it. This, coupled with its low cost, converted the dry stone technique into a natural resource for traditional buildings, whether for agriculture, livestock or industry.

[photos]

Quarry of Sant Vicent (calcareous)
Quarry at Tossal de l'Assut (*rodé*)

No visitor to Borriol can help seeing the dry stone walls and terraced slopes along our mountain sides. Their purpose was primarily agricultural (terraced slopes for crops) or for livestock (pens, shelters, walkways), adopting the most appropriate constructive solutions based on available material and the specific purpose for each of them.

[photos]

Terraced slopes at Mas de La Penya.

Terraced slopes at the Ravine of Les Alforges

Stone wall at Tossal de l'Assut.

Many of these constructions are associated with round stone huts, showing the transformation of the landscape to suit human needs. This is why the stone huts or shelters of Borriol, despite the fact that they can boast no monumentality, are authentic examples of the skill and know-how of Borriol inhabitants and their adaptation to this poor, rough rural environment.

TOWN COUNCIL OF BORRIOL

[photos]

Huts of Fontanars.

Coming down from the mountains to the plain, we can find another example of adopting the dry stone construction technique for other agricultural uses. These are the local waterwheels, known as "senies", with which even today small market gardens close to the Borriol River are still watered. Their construction combines underground dry stone work (well lining) and above-ground dry stone work (walls or moats), with the sheer volume of these constructions located in the district known as El Palmar being of note, standing over three metres high.

[photos]

Waterwheels at El Palmar.

TOWN COUNCIL OF BORRIOL

In addition to agricultural buildings, Borriol also has outstanding remains of industrial architecture in dry stone in the form of kiln used for the production of lime, gypsum and cement materials. Each of these materials requires a specific type of kiln, and it is the cement kilns which stand out for their unique shape and size, making Borriol a major reference point for this kind of architecture and an important place to visit for anyone wishing to gain a deeper understanding of this type of construction technique. These kilns were located where there was an adequate supply of raw materials to produce cement: El Collado, the ravine called Barranc del Cominells and the valley of Umbrí are where we find a concentration of six double kilns that were in operation from the late 19th century to the mid-20th century, and are still in quite a good condition.

[photos]

Cominells kiln

Kiln in Vall d'Umbrí

As regards other dry stone infrastructures, there is a notably large number of cobblestone paths or footpaths for animals, connecting the town with neighbouring villages or farms and estates dotted round the municipal area. These were carriage ways or horse roads, and some of them date from the Andalusian or Moorish era. These are a source of pride for local people, who enjoy them for recreational and sports activities such as hiking, cycling or trekking, numbering among the main tourist attractions in the municipality.

[photos]

Castle roadway

Raca roadway

Roadway to the mountain chapels, Les Ermites

TOWN COUNCIL OF BORRIOL

A second set of dry stone infrastructure are the local weirs. Many of these are still in use, and some, like the Borrús weir (18th C) are uniquely beautiful thanks to its combination of redstone blocks and the blue-green waters of the stream.

[photo]

Borrús weir

Last but not least, to complete this quick list, we cannot forget the dry stone fortifications from the Spanish Civil War, which, although they have not been thoroughly studied yet, stand silent witness to the conflict as experienced in our municipality. We can date their construction to the days just before the entry of Franco's troops into the town of Borriol (12 June, 1938), being placed on the main avenues along which Nationalist troop would come, (Cominells and Les Ermites ravines) and the strategic points of the Republican defence (La Llobera, el Malinas and La Muntanya Negra). Damaged by time and practically forgotten, it is high time to give them their due as part of our recent history.

[photos]

Lookout point over the Cominells ravine

Remains of the Llobera parapets

Following this review of our assets, and in view of the quantity and quality of architectural dry stone heritage existing in the municipality of Borriol, and since their existence is more than enough reason for this decision, the Town Council of Borriol hereby agrees to, supports and requests their inscription in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. And offering all the means at our disposal for their proper preservation and dissemination, ensuring the preservation of this building technique and its transmission to future generations.

Borriol, 6 July 2016

Joan Enric Palmer Broch
Intern Head of the Museum Collection of Borriol.

[illegible signature]

**GENERAL DIRECTION OF CULTURE AND HERITAGE
VALENCIA**

5th December 2016

We provide you attached the documentation relating to the Declaration for the adhesion of the town of Vistabella del Maestrat to the representative list of Intangible Heritage of Humanity for the traditional dry stone construction technique.

THE CHIEF OF THE CULTURE AND SPORT TERRITORIAL SERVICE
[illegible signature]

[Stamp: REGIONAL GOVERNMENT OF VALENCIA, Regional Ministry of Education, Research,
Culture and Sport. Territorial office. Castelló.]
Josep Cristià Linares Bayo

Town Council of Vistabella del Maestrat

Vistabella del Maestrat, 22nd November 2016

We make you arrive attached the declaration or the adhesion of the town of Vistabella del Maestrat to the representative list of Intangible Heritage of Humanity for the Traditional Dry Stone Sonstruction Technique.

Cordial greetings,

Belén Bachero Traver
Mayor – President of the
City Council of Vistabella del Maestrat

[Stamp: TOWN COUNCIL OF VISTABELLA DEL MAESTRAT]

TERRITORIAL CULTURE SERVICE OF CASTELLÓ

Av. del Mar, 23
12003 Castelló

DECLARATION OF ADHESION BY THE MUNICIPALITY OF VISTABELLA DEL MAESTRAT TO THE REPRESENTATIVE LIST OF INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY FOR THE TRADITIONAL DRY STONE CONSTRUCTION TECHNIQUE.

With this document the municipality of Vistabella del Maestrat wishes to express its interest in adhering to the Representative List of Intangible Heritage of Humanity regarding the Construction Technique of Dry Stone and any other initiative aimed at the knowledge, conservation and dissemination of this construction technique, of which the municipality of Vistabella is considered an exemplar, just as much as for the number and variety of constructions as for the knowledge kept regarding its realization, transmitted from generation to generation until nowadays.

Vistabella has been historically linked to the Maestrat region and to the farming federation called Setena de Culla. The municipal area has 150 Km², composed principally of limestone with a steep landscape. For this reason most of the area is not suited for agriculture, and the forest dominates the area. Traditionally, the forest mass has provided raw materials of a great economic importance for the inhabitants of the area (wood, charcoal, lime, mushrooms, truffles, etc.).

The climate is Mediterranean with Continental influence, characterized by severe winters and short summers, irregular precipitations and dry seasons, along with the lack of constant water courses. This fact determined the farming, forcing the adoption of seasonal dry crops and the construction of infrastructures able to provide water for people and livestock. Consequently, it was made a wide network of water collection and distribution systems.

[photo]

Throughout its history, and specially during periods of strong demographic increase, a myriad of dry stone terraced slopes were constructed at the hillsides, as the good cultivation territory was not enough to feed the entire population.

Livestock activities were held in Vistabella even since Arab times, and were highly increased in the XIV century, due to the wool trade growth with Italy. It led to the economical boost of the Maestrat region for a long period, which in turn caused the creation of a widespread droveways network. These Drovers' roads are of various categories and are complemented with essential construction elements such as shepherd's huts, dry stone pens, shelters...

[photo]

Vistabella has all the conditions that led to the development of dry stone architecture: dry crops, plenty of stones, livestock activities and highly parcelled lands with smallholdings. All these factors and elements have shaped Vistabella's traditional landscape during centuries and have endured until today. Since 1999, the cultural association "*Grèvol*" has studied Vistabella's most important elements in order to preserve, restore and make them known. In 1999, they started an inventory of the most complex and representative constructions: "*cassets de volta*" (vaulted huts).

Characteristics of the huts

Among the various categories of huts, the most common model has the following traits:

The vault is made using a technique called corbel vault, or "false" dome. They show a steep roof and inner and outer circular plans. The buildings are often isolated from other constructions, without indoor divisions. They have a simple doorstep made of stones, filling up a rectangular hole.

Exterior walls are raised vertically until the vault starting point. Arched doorways are rare, and we only find an angular lintel formed with two voussoirs, at the Boi mountain range. Most of the huts do not even have a door (only the ones used as pens).

[photo]

The huts found near the *masos* (traditional farmhouses) have been used systematically as livestock pens. Each one shows subtle variations depending on the kind of animal kept: stone pavement and manger for pigs, nests and perches for the poultry and slabs forming burrows for rabbits.

Within the hut set there are some buildings with rectangular or squared plain. But most of them are circular, with an average perimeter between 9 and 14 meters.

On the steep sloped lands there prevail the shelters able to room 1 or 2 persons, usually integrated in the dry stone terraces (using the retaining walls as part of the hut). These generally have a mixed or flat vault.

It is difficult to find out the exact date they were built, but some have engraved the construction year on a stone near the entrance. The oldest date found is from 1902, although we know that there are older buildings.

As a result of the intense land exploitation and the abundance of stones, many huts still standing across the municipal area, and some of them very close to the urban centre.

[photo]

The austerity of the indoor spaces, generally empty, with no chimney, door or furniture, demonstrates their status as occasional shelters, rarely used to spend the night. Only in some bigger huts placed far from the urban centre we have found tableware and cooking pots. It is likely that these huts were occupied temporarily while specific fieldworks were held, such as the grain harvest.

Few of them have a chimney. Usually the hearth was placed on the floor, near the entrance, or close to the chimney or a vent in case there were any.

In some areas the huts show similar traits: near the *masos* of l'Alberta i del Boiro are found the best examples of squared or rectangular planes. In the "Rodona" area we can find the best stepped isolated huts, or with reinforcement rings surrounding the perimeter. Most of the horizontal door entrances are located within the "el Pla" area.

The most dense area is "el Pla", about five hectares in both sides of the road that leads to the village of Puertomingalvo, between the "Passet" path and the way that links Sant Joan de Penyagolosa with Vilafranca. In a north-eastern direction the area reaches the "Mas de Celades", and heading south-west reaching the "Mas del Boiro". Within this area 150 huts have been counted.

Diferents usos i tipologies.

Agrícoles: Utilitzades com refugi i/o magatzem d'eines i ferramentes. Refugis unipersonals. Amb pou o aljub.

Ramaderes: Corral amb porta. Amb tancat de pedra adossat, circulars o angulars. De

doble recinte. Abellars. Paridores (aïllament per animals ferits, malalts o a punt de parir). Caseta amb tancat de pedra adossat.

Altres: Refugi de caça amb finestra porta. Refugis de caça de pardals amb petita bassa a l'exterior i porta amb espiell. Per guardar els gossos.

[photo]

Different uses and typology

Agricultural: used as a shelter and/or equipment and tool storehouse. One-person shelters, with well or cistern.

Livestock: Pen with door. With circular or angular annexed enclosure. Double enclosure. Artificial honeycombs. With an aisle for injured or breeding animals. Hut with dry stone annexed enclosure.

Other: Hunting shelters, with spyhole and a small pond for hunting birds. Also to keep the dogs.

Total amount of preserved huts: 710

Conservation status: 44% Good; 26% Regular; 24% Bad; 6% Dilapidated.

From the 300 huts well-preserved, 41 are found in an excellent state. The ones which present a regular state are suitable for restoration.

Position in relation to other structures: 43% Integrated; 37% Isolated; 20% Attached.

The most abundant ones are the integrated huts, due to the predominance of sloped ground that hampers the building of large shelters. We included within this group the small shelters integrated completely in the retaining wall, together with the huts integrated totally or partly within sloped ground.

Vault types

The vast majority of huts have been built using the corbel vault, or "false" dome technique. The mixed and flat vaults are found mostly on the small integrated shelters. A small amount of vaults correspond to other type of architecture, such as the barrel vaults or the ones ended wedge-shaped (Caseta del Tio Nelo).

[photo]

Entrance shapes

The rectangular (49%) and trapezoidal (27%) shapes are the most common.

Entrance finish

The bulk of the portals are made using simple stone doorsteps. They can be a one-piece stone covering all the way, or two or even three stones, when the gateway is too wide and there are not suitable stones available.

In thirty houses we have found wooden doorsteps using juniper timber. Some huts have small discharging arches above the entrances to relieve the weight pressure.

Orientation

Most of the hut entrances are placed in a way to allow as much light as possible, preferably facing south, between 120° i 220°. But some huts have odd orientations due to the ground conditions and characteristics.

The well entrances tend to avoid the light and heat, giving their backs to the south, looking for fresher and shady conditions.

Dimensions

The small shelters of less than 9 meters of outer perimeter are the most common. The medium huts (between 9 and 14 meters) could be used to shelter draft animals. The bigger ones (more than 14 meters) could be used to keep small sheep or goat herds.

There are thirteen huts among the last group that surpass the 20 meters. These were used exclusively for the livestock, and are found near drovers' roads.

Outer complementary elements

The "Sitges" are round holes on the ground used to store grain or manure. Entrances reinforced with discharge arches, or protected with eaves. Stone benches. Small wind-screen walls.

Inner complementary elements

Windows and vents. Stone benches and table slabs. Hanger and posts on the walls. Mangers and basins. Niches and meat safes.

[photo]

Other data

The width of the walls varies between 0,30 i 1,30 meter. There are 50 huts built stepped or with reinforcement rings. 27 huts have renovations. 187 have chimneys or smoke vents. 60 retain a mound with vegetation.

Renovations

Starting from 2003, the cultural association "Grèvol" initiated restorations of the most significant dry stone architectural elements. Assisted by local experts and using the association resources, 13 huts, a well and many collapsed retaining walls have been intervened. Likewise, at the village of Xodos they restored two water wells and various collapsed retaining walls near the road to de "Mas de Llorens". For this reason they have won the "Calç" award in 2007, given by the Architectural association "Edilicia", from the Architects Institute of Valencia.

[photo]